

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

^{de}
Dup.

8°-682

FLL

19.989

~~487-114093 1994~~

~~403-5~~

ATHENAEI DIPNOSOPHI-

de la STARVM SIVE *Libreria del*
COENAE SA- *imp. de la*
Colegio de PIENTVM *del Sr.*
LIBRI XV *del Sr.*

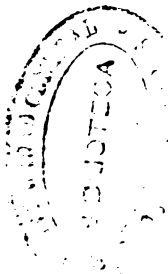
NATALE DE COMITIBVS
Veneto, nunc primùm è Græca in Latinam linguam vertente:

Cum pluribus ex manuscriptis antiquissimis exemplaribus additis: qua in Græcè hætenus impressis voluminibus non reperiabantur:

Ad potentissimum Ferdinandum, Pannoniæ, Boëmiciæ, ac Romanorum Regem.

19989

LVGDVNI,
Apud Sebastianum Barptolomæi Honorati,
M. D. LVI.

Antonio Neri

BARNABAS

PRAMPERGIVS IV.

Conf. ad Natalem Comi-
tem virum doctif-
simum.

*Iam pridem optatum frustra, qui verteret, ingēs,
Prudentum cœnas, nemo repertus, opus:
Dignus Athenæo, nisi tu, Natalis, habendus
Interpres, mundo iudice, nullus erat:
Desperat am alijs, sumis tu viribus æquis
Materiam, numeris condecorasq; suis.
Te duce Athenæus Romam migravit Athenis,
Tam Latio doctus, quàm patrio ore loqui,
Et dape tam varia mensas, lautag; refertas
Promit: à quædæmas dixeris esse xēpas,
Si tibi pro meritis hominesq; deiq; fauerent,
Tu princeps hominum, par fieresq; deis.*

S E R E N I S S I M O

A C P O T E N T I S S I M O

*Principi Ferdinando Romanorum, Pannoniae,
& Boëmia Regi, Imperatori designato, Infanti
Hispaniarum, Archiduci Austria, Duci Bur-
gundia, &c. Comiti Tyrolis, &c. Domino clemen-*
~~ti~~

P T A V I pro mea summa in
te obseruantia, qua vel nomen
ipsum Serenissimæ Maiestatis
tuæ semper sanctissimè colui,
Potentissime R E X F E R D I -
N A N D E, vt aliqua mihi con-
cederetur occasio, qua possem meum erga Sere-
nissimam Maiestatem tuam beneuolū animum
omnibus, tibi que in primis patefacere. Verum
cum illud vel re ipsa, vel verbis effici oportere
intelligerem: quorum alterum minime pro rei
dignitate poteram, alterum fucatum plerunque
& fictum, in Reges præcipuè, existimari consue-
uit, dubius animo sanè fui dudum quid mihi esset
agendum. Attamen in his tam variis multiplici-
bûsque cogitationibus me lex ea grauissimæ sa-
pientissimique Lycurgi confirmauit, qua ho-
mines parua sacrificia Diis immortalibus of-
ferre iuebantur: tum ne grauioribus impen-
sis deterriti ad res sacras rarius accederent:
tum etiam; quod rationi fortasse magis conue-
nit, quia Deos ipsos non victimarum præstan-
tiam, magnificentiamue sacrorum respicere exi-

† 2

stimabat, sed ipsos honestos, sanctos, ac pios
sacrificantium animos. His ego rationibus non
mediocriter commotus sum, ut te quoque,
quem incredibilis humanitas, vere Regem: in-
genium acutissimum, Sapientem: singularis
morum præstantia, Virum bonum: eximia in
Deos pietas, Admirabilem: omnia simul con-
iuncta, Immortalem efficiunt; non ad meorum
munerum tenuitatem, sed ad integritatem ani-
mi, summumque Maiestati tuæ obsequendi stu-
dium respicere putauerim. Quod si pro digni-
tate, amplitudinèque tua tibi non planè satis
fecero; non patiar tamen, ut vacuis prorsus
(ut aiunt) manibus, veluti neque ad Persa-
rum Reges licebat, accedam. Ad te igitur sa-
pientissimum Principem, sapientissimum mit-
to Dipnosophitam, quem nuper non sine ma-
gno labore è tenebris, in quibus hæctenus la-
tuerat, eduxi, Maiestatisque tuæ sanctissimo
nomini consecraui. Neque vllum sanè munus
præstantius, honorificentius, aut magis regium
à me amplitudini tuæ præstari posse arbitra-
bar, quàm illud, per quod variarum nationum
mores, Regum delicias, Imperatorumque ma-
gnificentiam cognosceres: quippe cum ea om-
nia, quæ à vobis Regibus, Regiua pecunia
(ut ait Satyricus) comparari possunt, elargi-
ri sit superuacaneum omnino, & artificiosum
quoddam fœnerationis genus; quæ neque ego
profectò præstare possum, neque, si possem,
res minus te dignas præstarem. Illa verò quæ
scit

scite excogitata fuerunt, quæque exquisito quodam studio elaborata, cum & rariora sint, & quia diuino solum ingenio comparantur; non in omnium facultate constituta; & honorificentissima esse munera; & maxime regia semper existimaui. Quare si cui dubium esset huiusmodi esse Athenæum; qui diuino ingenio præditus plurimam scite admodum excogitarit, operæpretium certè foret; vt longiore vterer oratione ad illius diuinissimum ingenij acumen, singularèque iudicium declarandum. Verum quia omnibus ferè viris eruditis clarum esse videtur cuiusmodi sit; hoc vnum dicere ausim; nisi Plutarchus inter humaniorum literarum authores priorem locum occupasset; hunc, meo quidem iudicio; facile primum locum fuisse obtenturum. Cognosces enim Rex Sapientissime, ex huius eruditissimi hominis scriptis, quantopere differant; non modo nostrorum temporum mores ab illis antiquiorum virorum; verumetiam singularum prouinciarum ac ciuitatum homines, quod spectat ad viuendi rationem, quantopere inter se fuerint diuersi. Cognosces inquam Regum Persarum, ac omnium, qui ob res gestas celeberrimi fuerunt, Romanorum scilicet Macedonum, Aegyptiorum, Philosophorum, & omnium nationum ingenium. Cognosces variorum hominum delicias, intemperantiam, frugalitatem, tyrannides, liberalitatem, magnificentiam, res gestas, stratagemata, acutè dicta, & omnia ea denique

quibus ignoratis scripsit diuinissimus Plato Græcos ab Aegyptiis semper pueros fuisse iudicatos. Ita vero fit vt magnopere dubitem inter humaniorum ne literarum scriptores, an in historicorum classibus, an inter philosophorum cœtum sit Athenæus collocandus: siquidem inter hos omnium ferè grauissimus, inter illos eruditissimus, inter alios elegantissimus omnium esse videtur. Verum quocunque in ordine eum quispiam collocarit, non dubito quin omnes ferè cæteros antecellat. Taceo admirabile rerum antiquarum illius studium; poëtica facultatis, ac musicæ exquisitissimam doctrinam prætermitto; nihil dicam quantopere medicinæ fuerit curiosus, quia in infinitum nostra protenderetur oratio. Hoc tantum dicam; nihil me potuisse honorificentius, nihil gloriosius, nihil diuinus denique excogitasse, quod ad te Regem singulari ingenio præditum mitterem. Atque res ipsa tanto mihi honorificentior est visa, quanto ab omnibus nostræ tempestatis eruditissimis hominibus difficilior fuit iudicata: nam viros complures hoc opus ipsum aggressos esse sentio, qui summam inter homines doctrinæ eruditionisque opinionem consecuti fuerant, qui tamen rei ipsius difficultate deterriti, rem inceptam reliquerunt, susceptumque onus in ipso itineris ingressu, deiecerunt. Neque ego sanè his aut audacior, aut fortior omnibus sum existimandus: sed illud non nihil mihi fuit adiumento, quod aliis fortasse non contigit

contigit, quia Reuerendissimi Cardinalis Visæi, quem dignitatis gratia nomino, cuius etiam singulare ingenium semper sum admiratus, iudicio usus sum, (dandus est enim suus cuique honor) Gulielmique Serleti, viri ob insignentum probitatem, tum etiam doctrinam admirabilis, atq; doctissimi viri Constantini Rhalli, eo tempore, quo apud Reuerendissimum Cardinalem Urbini, quem etiam honoris causa nomino, familiariter eram. Quo etiam tempore permultis erroribus Græcum exemplar expurgavi, non sine magna antiquorum exemplarium copia. Ex quibus omnibus Serenissimæ Maiestati tuæ perspicuum esse arbitror, me non solum Philosophum è tenebris eductum ad te mittere, verum etiam summa diligentia expolitum, multisque sordibus, quas ex longo situ contraxerat, expurgatum. Prætermisi ego libenter cum reliquis singulares tuas virtutes, tum inauditam, nescio magnificentiamne dicam, an liberalitatem eximiam; qua, præter cætera quotidiana in omnes beneficia, usus es; cum imperaris, summopereque curaris ut tuis sumptibus vetus, nouumque Testamentum lingua Syriaca imprimeretur, omnibusque volentibus Syris largiretur: ut veram salutis ac immortalitatis inde consequerentur cognitionem; quia rei ipsius magnitudo multò aptiorem temporis opportunitatem postularet. Nam tanta est tua in omnes

hominēs deōsque pietas, vt solus & amplifi-
mo Regis nomine, & ad quem summa totius
religionis authoritas deferatur, dignus esse vi-
deare. Vnum autem illud pro singulari tua sa-
pientia humanitatēque postulo Rex optime
atque sapientissime, vt animi mei potius
desiderium, summūque Serenissimæ
Maiestati tuæ obsequendi studium,
quàm rei ipsius magnitudi-
nem spectes. Veneriis,

III. Calend.

Febr.

M. D. LVI.

SERENISSIMÆ MAIEST. TVÆ

Deditissimus

Natalis de Comitibus.

OMNIA QVAE
 IN HIS LIBRIS
 CONTINENTVR PER
 CAPITA SINGVLO-
 RVM LIBRORVM
 DIVISA.

EX LIBRO PRIMO.

D E Bibliothecis & victorum Olympicorum munificentia.	caput 1
De conuiuiorum scriptoribus.	cap. 2
De claris gulonibus.	cap. 3
De heroica vita apud Homerum, & mensis antiquis, & quid sit conuiuium æquale.	cap. 4
De piscatoribus, & piscationum scriptoribus.	cap. 5
De Homericis symposiis.	cap. 6
De cantoribus antiquis.	cap. 7
De ludo pilæ, & variis saltationibus.	cap. 8
Quòd sacrificabant antiqui post epulas, quòd Phæaces de- liciosi, & de ludo procorum Penelopes.	cap. 9
De decoro quod Homerus in conuiuiis seruauit, & de aliis. caput.	10
De his qui mensæ assidebant, & de balneis.	cap. 11
De coitus irritamentis, & coronis unguento perfusis. caput.	12
De mechanicis tibicinibus, & deceptoribus in honore ha- bitis.	cap. 13
De claris præstigiatoribus.	cap. 14
Roma totius orbis compendium	cap. 15
De saltationibus & vestitu	cap. 16
De Musæo & Dionysio medico	cap. 17
De verbo concidere, disponi, & accumbere	cap. 18
De verbo <i>ῥάσδα</i> comedere	cap. 19
Quòd venabantur antiqui & cur salis aquæ profint lau- tibus.	cap. 20

I N D E X

Quòd caepe, & olera, & fructus arborum Herodibus apponebantur.	cap: 21
Quòd antiqui pisces, aues, & carnes elixatas comedebant.	22
caput.	22
De vino veteri	cap. 23
De vinis Italicis	cap. 24
Quid prouincia quæq; generosum, egregiumque mittat.	25
caput	25
De vinis aliarum regionum	cap. 26
De quorundam regum Persarum munificentia	cap. 27
Vnde pramanium dicatur, & insularum nonnullarum nominum ratio, & vinorum.	cap. 28
De propria quorundam vinorum natura, & de anthosmia	29
caput	29
De vini natura & viribus per totum	cap. 30

E X LIBRO SECVNDO.

De vini inuentione, deq; eius vsu & potentia.	caput 1
De aquarum natura & varietate pro diuersitate locorum, de fontibus item, & abstemiis	cap. 2
De lacte & melle & eorum vsibus	cap. 3
De ieiunis, & semel quotidie comedentibus	cap. 4
De nogaleumatis eduliis & parasiticis	cap. 5
De tricliniis, quatrilineis, stratis, & tapetibus	cap. 6
De mensis antiquis	cap. 7
De prunis Damascenis & variis eorum nominibus	cap. 8
De cerasis, Cratego, Chamieceraso, & forbis	cap. 9
De moris	cap. 10
De nucibus, amygdalis, & nucibus Ponticis	cap. 11
De auellanis, nucibus, & Persicis	cap. 12
De ciceribus, lupinis, & phafelis	cap. 13
De oliuis	cap. 14
De raphanis	cap. 15
De nucibus pineis	cap. 16
De quis	cap. 17
De propinatione	cap. 18
De maluis	cap. 19
De colocyntis	cap. 20
De fungis & sio	cap. 21
De tub	

I N D E X

De tuberibus & herba hydno phylla	cap. 21
De vrticis & alparagis	cap. 23
De cochleis	cap. 24
De bulbis & bulbinis	cap. 25
De turdis, ficedulis, merulis, & sturnis	cap. 26
De cerebro suilli	cap. 27
De pipere	cap. 28
De oleo	cap. 29
De garo, aceto, & condimentis	cap. 30
De peponibus	cap. 31
De lactucis	cap. 32
De cynara, cacto, & carduo	cap. 33
De palmæ cerebro	cap. 34

E X L I B R O T E R T I O .

De faba Aegyptia	cap. 1
De cucumeribus	cap. 2
De ficibus	cap. 3
De pomis in genere & cydoniis & Persicis	cap. 4
De ceteris malis	cap. 5
De ostreis in genere	cap. 6
De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum	cap. 7
De margaritis	cap. 8
De foro cupediarum	cap. 9
De nominum inquisitione	cap. 10
De vulua suilla	cap. 11
Épicurea	cap. 12
De piscibus molli crusta intestis	cap. 13
De coctis in sartagine	cap. 14
De variis panibus	cap. 15
De nonnullis panibus medicatis & multiplicibus panium nominibus	cap. 16
De variis placentis	cap. 17
De panium natura	cap. 18
De falsamentis	cap. 19
De nutrimento quod falsamenta præbent, & de modo bi- bendi	cap. 20
De potu antiquorum	cap. 21
De chondro	cap. 22
	Ex

I N D E X
EX LIBRO QVARTO.

De Carani Macedonis conuiuio	cap. 1
De Coryis conuiuio	cap. 2
De conuiuio Atticis	cap. 3
De Laconicis conuiuio	cap. 4
De conuiuio Crætenſibus	cap. 5
De conuiuio Perſarum	cap. 6
Cœna Philoxeni Cytherij	cap. 7
Cœna Cleopatrz	cap. 8
Cœna Arcadum	cap. 9
Cœna Naucratica	cap. 10
Cœna Aegyptia	cap. 11
Cœna Galatarum	cap. 12
Cœna Thracum	cap. 13
Cœna Celtarum	cap. 14
Cœna Parthorum	cap. 15
Cœna Romanorum	cap. 16
Cœnz Tyrrhenorum & Indorum	cap. 17
Cœna Germanorum & certamina conuiuialia	cap. 18
De lente	cap. 19
Diæta Pythagorica	cap. 20
De ſacriliquio & intemperantibus	cap. 21
Vaſa coquinaria	cap. 22
De condimentis	cap. 23
De ſtructuribus menſz & coquis	cap. 24
De muſicis instrumentis	cap. 25
De muſices ſtudio apud antiquos	cap. 26

EX LIBRO QVINTO.

De antiquis conuiuantibus	cap. 1
De Homeri Platonifq; ſympoſio	cap. 2
De ſympoſio Homeri & Xenophontis	cap. 3
De Antiocho vocato infano & illius pompa	cap. 4
De pompa Ptolemæi Philadelphi	cap. 5
De naue Philopatris	cap. 6
De naue Hieronis	cap. 7
De ſcrinio	cap. 8
De Antiochi conuiuio	cap. 9
	Alexand

I N D E X

De Alexandri symposio	cap. 10
De Philosopho athenione tyranno	cap. 11
Socratis falsæ victoriæ, Xenophontis que errores	cap. 12
Platonis multi errores circa tempora	cap. 13
Quòd philosophi sunt maledici	cap. 14
De Gorgonibus	cap. 15

E X L I B R O S E X T O .

De tragœdia	cap. 1
De piscium venditoribus	cap. 2
De aureis & argenteis vasis	cap. 3
Quòd rarum esset apud antiquos aurû & argentû	cap. 4
De parasitis	cap. 5
De adulatoribus	cap. 6
De seruis	cap. 7
Romanorum encomium	cap. 8

E X L I B R O S E P T I M O .

De Fagesiis festis, lagenoforia, ac obsonio	cap. 1
De hello pisce	cap. 2
De amiis, deque voluptuosis	cap. 3
De Alphestis piscibus	cap. 4
De Anthia pisce	cap. 5
De Pompilo	cap. 6
De sacro pisce	cap. 7
De Apua & mustelo	cap. 8
De Acharno, raia, & rana	cap. 9
De Bocis	cap. 10
De membradibus	cap. 11
De Belenno, bæonibus, buglossò & congris	cap. 12
De Menecrate Ione vocato	cap. 13
De coquorum arrogantia	cap. 14
De congro & mustelo	cap. 15
De glauco pisce	cap. 16
De Anguillis	cap. 17
De Acipensere, rubellione, encrasicholis, & hepfitis	cap. 18
De hepato, lebia, elacatenibus	cap. 19
De thunno	cap. 20
	De

I N D E X

Quòd caepe, & olera, & fructus arborum Herolibus apponebantur.	cap: 21
Quòd antiqui pisces, aues, & carnes elixatas comedebant.	caput. 22
De vino veteri	cap. 23
De vinis Italicis	cap. 24
Quid prouincia quæq; generosum, egregiumque mittat.	caput 25
De vinis aliarum regionum	cap. 26
De quorundam regum Perfarum munificentia	cap. 27
Vnde pramanium dicatur, & insularum nonnullarum nominum ratio, & vinorum.	cap. 28
De propria quorundam vinorum natura, & de anthosmia	caput 29
De vini natura & viribus per totum	cap. 30

E X L I B R O S E C V N D O.

De vini inuentione, deq; eius vsu & potentia.	caput 1
De aquarum natura & varietate pro diuersitate locorum, de fontibus item, & abstemiis	cap. 2
De lacte & melle & eorum vsibus	cap. 3
De ieiuniis, & semel quotidie comedentibus	cap. 4
De nogaleumatis eduliis & parasitis	cap. 5
De tricliniis, quatricliniis, stratis, & tapetibus	cap. 6
De mensis antiquis	cap. 7
De prunis Damascentis & variis eorum nominibus	cap. 8
De cerasis, Cratego, Chameceraso, & forbis	cap. 9
De moris	cap. 10
De nucibus, amygdalis, & nucibus Ponticis	cap. 11
De auellanis, nucibus, & Persicis	cap. 12
De ciceribus, lupinis, & phafelis	cap. 13
De oliuis	cap. 14
De raphanis	cap. 15
De nucibus pineis	cap. 16
De ouis	cap. 17
De propinatione	cap. 18
De maluis	cap. 19
De colocyntis	cap. 20
De fungis & sio	cap. 21
De tub	De tub

I N D E X

De tuberibus & herba hydno phylla	cap. 22
De vrticis & asparagis	cap. 23
De cochleis	cap. 24
De bulbis & bulbinis	cap. 25
De turdis, ficedalis, merulis, & sturnis	cap. 26
De cerebro suilli	cap. 27
De pipere	cap. 28
De oleo	cap. 29
De garo, aceto, & condimentis	cap. 30
De peponibus	cap. 31
De lactucis	cap. 32
De cynara, cacto, & carduo	cap. 33
De palma cerebro	cap. 34

EX LIBRO TERTIO.

De faba Aegyptia	cap. 1
De cucumeribus	cap. 2
De ficibus	cap. 3
De pomis in genere & cydoniis & Persicis	cap. 4
De ceteris malis	cap. 5
De ostreis in genere	cap. 6
De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum	cap. 7
De margaritis	cap. 8
De foro cupediarum	cap. 9
De nominum inquisitione	cap. 10
De vulua suilla	cap. 11
Epicurea	cap. 12
De piscibus molli crusta intectis	cap. 13
De coctis in sartagine	cap. 14
De variis panibus	cap. 15
De nonnullis panibus medicatis & multiplicibus panium nominibus	cap. 16
De variis placentis	cap. 17
De panium natura	cap. 18
De salsamentis	cap. 19
De nutrimento quod salsamenta præbent, & de modo bi- bendi	cap. 20
De potu antiquorum	cap. 21
De chondro	cap. 22

Ex

I N D E X
E X L I B R O Q U A R T O .

De Carani Macedonis conuiuio	cap. 1
De Cotyis conuiuio	cap. 2
De conuiuio Atticis	cap. 3
De Laconicis conuiuio	cap. 4
De conuiuio Cretensibus	cap. 5
De conuiuio Persarum	cap. 6
Cœna Philoxeni Cytherij	cap. 7
Cœna Cleopatraz	cap. 8
Cœna Arcadum	cap. 9
Cœna Naucratica	cap. 10
Cœna Aegyptia	cap. 11
Cœna Galatarum	cap. 12
Cœna Thracum	cap. 13
Cœna Celtarum	cap. 14
Cœna Parthorum	cap. 15
Cœna Romanorum	cap. 16
Cœnæ Tyrrhenorum & Indorum	cap. 17
Cœna Germanorum & certamina conuiuialia	cap. 18
De lente	cap. 19
Diæta Pythagorica	cap. 20
De sacri loquio & intemperantibus	cap. 21
Vasa coquinaria	cap. 22
De condimentis	cap. 23
De structoribus mensæ & coquis	cap. 24
De musicis instrumentis	cap. 25
De musicis studio apud antiquos	cap. 26

E X L I B R O Q U I N T O .

De antiquis conuiuantiis	cap. 1
De Homeri Platonisq; symposio	cap. 2
De symposio Homeri & Xenophontis	cap. 3
De Antiocho vocato infano & illius pompa	cap. 4
De pompa Ptolemæi Philadelphii	cap. 5
De naue Philopatris	cap. 6
De naue Hieronis	cap. 7
De scrinio	cap. 8
De Antiochi conuiuio	cap. 9
Alexand	

I N D E X

De sannacra, seleucide, Callio, scypho, scytho	cap. 17
De tabæta, tragelapho, triremi, hystiaco, phiala, argyride	cap. 18
De vase refrigerando apto	cap. 19
De odo, ouo scythio, ouo poculis	cap. 20
Quatenus bibendum sit, de Platonis Xenophontisque contentione in conuiujs scribendis	cap. 21
Quòd Plato in omnes erat implacidus, & quædam contra eius dogmata	cap. 22
Platonis discipuli tyrannici	cap. 23

EX LIBRO DVODECIMO.

Voluptatis obiurgatio	cap. 1
Voluptatis laus, Hercules voluptatibus deditus	cap. 2
De Persarum delicijs	cap. 3
De Lydorum delicijs	cap. 4
Tyrrenorum deliciæ ac Siculorum	cap. 5
Sybaritarum deliciæ, & Crotoniatarum	cap. 6
Tarétinorum, Iapygum, ac Mafsiliensium deliciæ	cap. 7
De Siritarum, Milefiorum, Scytharúmque delicijs	cap. 8
Abydenorum, Ephesiorum, Samiorúmque deliciæ	cap. 9
De Colophoniorum, Ionum, Byzantiorum, Theffalorum, Aetolorum, Syracusiorúmque delicijs	cap. 10
Arycandeorum, zacynthiorum, campanorum, cumzorum deliciæ	cap. 11
De Ninye, Sardanapalsique delicijs	cap. 12
De Sagaris, Amari Stratonisque delicijs	cap. 13
De Nicoclis contentione & Stratonis	cap. 14
De Charete, Pisistratidis, ac Pisistrato	cap. 15
De Periclis voluptate, Themistoclis intemperantia, Artemonis delicijs	cap. 16
De Archidami, Isanthis, Philadelphi, Calliæque intemperantia	cap. 17
De Alexandri Magni delicijs	cap. 18
De Antiochi hospitia splendida, Samiorum Lausa	cap. 19
Gelonis lauacra Demetrique Phalerci voluptas	cap. 20
Luculli deliciæ & Parrhasij pictoris	cap. 21
De Aristippi delicijs	cap. 22
Polyarchus de voluptate differens	cap. 23

††

I N D E X

Speusippi Epicureorum voluptates	cap. 24
Sophocles voluptatis introductor	cap. 25
De tempestate viuentibus, & de Dionysio Heracleæ tyran- no pingui	cap. 26
De Ptolemæi Euergetæ Alexandrique eius filij crassitudi- ne	cap. 27
Lacedæmoniorum Diæta Nauclidæ ac Pythonis crassitu- do	cap. 28
De tenuibus viris	cap. 29
Quòd pede vnguento vngebantur ob delicias	cap. 30
Cur flores in manibus gestare delectamur	cap. 31
De venere Callipyga.	cap. 32

EX LIBRO TERTIO DECIMO.

De multitudine vxorum apud antiquos	cap. 1
Heroes qui multas mulieres habuerunt	cap. 2
In amicas & vxores obiurgatio	cap. 3
Bella ob mulieres orta	cap. 4
De amore	cap. 5
Quòd in oculis præcipuè sit Amoris sedes	cap. 6
De Stoicorum Hypocrisi, & de pulchritudine	cap. 7
De scriptorib. rei amatoriz quæ amicæ fuerint celebres c.	8
De amicarum astutia	cap. 9
De Laide iam senescente	cap. 10
De Venere meretrice & amicis Corinthiis	cap. 11
De iis qui non visas amauerunt mulieres	cap. 12
Mafsiliensium nuptiæ, variorumque regum amicæ	cap. 13
De Mania amica Gnathæneque responsis	cap. 14
Gnathæuij responsa	cap. 15
De Laide, Glycerio, Nico, Hippe amicis	cap. 16
• Variarum amicarum nomina Gnathæneque vrbana re- sponsa	cap. 17
Variarum amicarum apophtegmata	cap. 18
De variis amicis	cap. 19
De Leontio Epicuri, Theodote, Laidis patria & sepulchro	cap. 20
Illustrium quorundam virorum amicæ	cap. 21
Amicarum catalogus, Illustrumq; virorū amicæ	cap. 22
De Demosthenis intemperãtia, multiplicibusq; amicis c.	23
Agens actus, aliarumque amiarum connumeratio	cap. 24
Poetarum amicæ	cap. 25
Amor	

I N D E X
E X L I B R O N O N O.

De sinapi, perna, & paropside	cap. 1
De rapis & brasiica	cap. 2
De beta, pastinaca, porro & cucurbita	cap. 3
De auis nomine	cap. 4
De porcello	cap. 5
De multiplici coquorum disciplina	cap. 6
De septem sapientibus rei coquinariz	cap. 7
De sue semialfato & semielixo, deque ablatione	cap. 8
De antiquis coqui dictionibus	cap. 9
De anseribus saginatis, dimidio capitis, creocaccabo & testiculis	cap. 10
De oxalme, obsonioloque dictionibus	cap. 11
De phasianis	cap. 12
De attageze, porphyrione, & porphyride	cap. 13
De perdicibus	cap. 14
De otis & asionibus	cap. 15
De gallis gallinaceis, passeribus, & cothurnicibus	cap. 16
De cygnis, palumbibus, & columbis	cap. 17
De anate	cap. 18
De porcellis lactentibus	cap. 19
De dorcade & pauone	cap. 20
De tetrace	cap. 21
De lumbis ac subuentre	cap. 22
De lepore & cuniculo	cap. 23
De sue calydonio & syagro	cap. 24
De hædo	cap. 25
De coquorum præceptis	cap. 26
De olla rhodonia & olla telemachi	cap. 27
De aqua & vasis quibus lauadis manibus utebatur	cap. 28

E X L I B R O D E C I M O.

De Herculis, aliorumque athletarum voracitate	cap. 1
De voracitate Bæotorum ac Thessalorum	cap. 2
De Pythayoræ nonnullorumque aliorum frugalitate, ac Menedemi symposio	cap. 3
De Arcefilai cœna	cap. 4
Ventris obiurgatio, de verbo cœnare	cap. 5

De

De vino meraciore & cyathis	cap. 6
De pincernis	cap. 7
De vini mistione, ac Scythico potu	cap. 8
De <i>λοσιβίσην</i> consuetudine	cap. 9
Quæ Plato dixerit de vino, ac de farina vino iniecta	cap. 10
De Lacedæmoniorum propinationibus, quod vini studiosus erat Nestor, bibax Alexander	cap. 11
De bibacitate Philippi, aliisque bibacibus	cap. 12
Quòd Italæ Romanæq; mulieres vino abstinebāt	cap. 13
De nationibus vini studiosis	cap. 14
De ebrietate multorum malorum metropoli	cap. 15
De <i>ωαπίνο, ωίσι</i> , aliisque dictionibus	cap. 16
Aenigmatum	cap. 17

EX LIBRO VNDECIMO.

De poculis antiquis	cap. 1
De variis potionibus & fictilibus	cap. 2
Variæ infantiæ species Nymphæ Bacchi nutrices	cap. 3
Qui multa pocula habuerint, de poculis literatis	cap. 4
De Guala, Dino, Depastro, Dactyloto, Elephante, Ephebôque poculis	cap. 5
De hedyotide, Herculeo, hetanio, semisecto, thericleo	caput. 6
De cado, cadisco, cantharo, carchesio, calpio, celebra	cap. 7
De cornu, cissybio, cotyla, ciborio, condye, cononio, cotylo, cotyla	cap. 8
De Hemina, cottabide, Cratania, Crunio, Cyathide, calice, Cylichnide	cap. 9
De cymbiis, cypellis, cymba, cothone, poculis	cap. 10
De labronia, lacænis, lepasta, læbasio, spondio ac lesbio	cap. 11
De pelui, lyciurgibus, mela, metaniptro, masto, mathalide, mana	cap. 12
De Nestoride poculo	cap. 13
De holmo, oxybapho, Neneftria, vngue, proaro, pelica	cap. 14
De pentaploo, petachno, plemochoa, pristi, prochyta prusia	cap. 15
De rheonto, rhyfide, rhodiade, rhyto	cap. 16
	De

I N D E X

De sannacra, seleucide, Callio, scypho, scytho	cap. 17
De tabata, tragelapho, tiremi, hystiaco, phiala, chryside, argyride	cap. 18
De vase refrigerando apto	cap. 19
De odo, ouo scythio, ouo poculis	cap. 20
Quatenus bibendum sit, de Platonis Xenophontisque con- tentione in conuiujs scribendis	cap. 21
Quòd Plato in omnes erat implacitus, & quædam contra eius dogmata	cap. 22
Platonis discipuli tyrannici	cap. 23

EX LIBRO DVODECIMO.

Voluptatis obiurgatio	cap. 1
Voluptatis laus, Hercules voluptatibus deditus	cap. 2
De Persarum delicijs	cap. 3
De Lydorum delicijs	cap. 4
Tyrrhenorum deliciae ac Siculorum	cap. 5
Sybaritarum deliciae, & Crotoniatarum	cap. 6
Tarëtinorum, Iapygium, ac Massiliensium deliciae	cap. 7
De Siritarum, Milesiorum, Scytharumque delicijs	cap. 8
Abydenorum, Ephesiorum, Samiorumque deliciae	cap. 9
De Colophoniorum, Ionum, Byzantium, Thessalorum, Aetolorum, Syracusiorumque delicijs	cap. 10
Arycandeorum, zacynthiorum, campanorum, cumzorum deliciae	cap. 11
De Ninye, Sardanapalique delicijs	cap. 12
De Sagaris, Amari Stratonisque delicijs	cap. 13
De Nicoclis contentione & Stratonis	cap. 14
De Charete, Pisistratidis, ac Pisistrato	cap. 15
De Periclis voluptate, Themistoclis intemperantia, Arte- monis delicijs	cap. 16
De Archidami, Isanthis, Philadelphi, Calliaeque intempe- rantia	cap. 17
De Alexandri Magni delicijs	cap. 18
De Antiochi hospitia splendida, Samiorum Lauza	cap. 19
Gelonis lauacra Demetrique Phalerei voluptas	cap. 20
Luculli deliciae & Parrhasij pictoris	cap. 21
De Aristippi delicijs	cap. 22
Polyarchus de voluptate differens	cap. 23

††

I N D E X

Speusippi Epicureorum voluptates	cap. 24
Sophocles voluptatis introductor	cap. 25
De tempestate viuentibus, & de Dionysio Heracleæ tyran no pingui	cap. 26
De Ptolemæi Euergetæ Alexandrique eius filij crassitudi- ne	cap. 27
Lacedæmoniorum Diæta Naclidæ ac Pythonis crassitu- do	cap. 28
De renubus viris	cap. 29
Quòd pede vnguento vngebantur ob delicias	cap. 30
Cur flores in manibus gestare delectamur	cap. 31
De venere Callipyga.	cap. 32
<i>EX LIBRO TERTIO DECIMO.</i>	
De multitudine vxorum apud antiquos	cap. 1
Heroes qui multas mulieres habuerunt	cap. 2
In amicis & vxores obiurgatio	cap. 3
Bella ob mulieres orta	cap. 4
De amore	cap. 5
Quòd in oculis præcipuè sit Amoris sedes	cap. 6
De Stoicorum Hypocrisi, & de pulchritudine	cap. 7
De scriptorib. rei amatoræ quæ amicæ fuerint celebres c. 8	
De amicarum astutia	cap. 9
De Laide iam senescente	cap. 10
De Venere meretrice & amicis Corinthiis	cap. 11
De iis qui non visas amauerunt mulieres	cap. 12
Mafsiliensium nuptiæ, variorumque regum amicæ	cap. 13
De Mania amica Gnathæneque responsis	cap. 14
Gnathænij responsa	cap. 15
De Laide, Glycerio, Nico, Hippe amicis	cap. 16
Variarum amicarum nomina Gnathæneque vrbana re- sponsa	cap. 17
Variarum amicarum apophtegmata	cap. 18
De variis amicis	cap. 19
De Leontio Epicuri, Theodote, Laidis patria & sepulchro	cap. 20
Illustrium quorundam virorum amicæ	cap. 21
Amicarum catalogus, Illustriumque virorum amicæ	cap. 22
De Demosthenis intemperantia, multiplicibusque amicis c. 23	
Agen actus, aliarumque amiarum connumeratio	cap. 24
Poetarum amicæ	cap. 25
Amor	

Amor vbique in natura	cap. 16
Amatorij poëtz, puerorúmque amores	cap. 17
Donaria Deis erepta, & amatis tradita	cap. 18
De statuarum amatoribus	cap. 19
Animalia rationis expertia quæ homines amarunt	cap. 30
De Persæo Citieo & Cheremone	cap. 31
Quæ mulieres ob formam excelluerint	cap. 32
Certamina de pulchritudine	cap. 33
Qui philosophos expulerint è suis regionibus	cap. 34
De Aesthine Socratico	cap. 35

EX LIBRO QUARTODECIMO.

Dionysius cur infanus fingitur	cap. 1
De Anacharse, & Parmenisco metapontino non ridentibus	cap. 2
De scurris, risúsque studiosis	cap. 3
Impostores, ac disteriorum studiosi	cap. 4
De tibia & consonantia	cap. 5
De variis odis	cap. 6
De poëtarum recitatoribus & hilarædis	cap. 7
Dicelistsæ, Thebani vocum inuectores	cap. 8
De Amæbeo citharædo	cap. 9
Musicæ laudes veræque harmoniæ	cap. 10
De musicæ vtilitate	cap. 11
De saltationibus, earúmque figuris	cap. 12
De musica antiqua	cap. 13
De sambuca & magalle	cap. 14
De phœnice, tripode, musicis instrumentis, deque inuentoribus variis musicæ	cap. 15
De cantilenarum malarum poëtis	cap. 16
Festa, in quibus domini seruiunt seruis, saturnalia, secundæ mensæ bellaria	cap. 17
Philoxeni citherij mensæ secundæ	cap. 18
De placentis	cap. 19
De pistaciis, connaro, paliuro, pyris	cap. 20
De amamallidibus, epimelidibus, malo punico	cap. 21
De palmulis & loto	cap. 22
De caricis	cap. 23
De racemis	cap. 24

I N D E X

De pullis columbaceis, phasianis, & pauonibus	cap. 25
Meleagrides	cap. 26
De affatis porcellis, & elixatis cibus	cap. 27
De perdicibus ac porcellis	cap. 28
Lacedæmoniorum iniuriæ in Helotes seruos	cap. 29
De pernis & caſeo	cap. 30
De mymate & mattya	cap. 31

EX LIBRO DECIMOQVINTO.

de cottabis	cap. 1
de coronis amatiũ ſolutis, amatorũq; ſorib ⁹ coronatis	c. 2
Syrberæ chorus, Naucratis corona, & vitices	cap. 3
Hepheſtion aliorum opera ſibi attribuens	cap. 4
de coronis calamorum cur coronæ ſint inuentæ, aut quo pacto	cap. 5
de corona Naucratis	cap. 6
de hypoglottide, Iſthmiaca, antinoiõque	cap. 7
de pyleo, lacche, hellotide, pſilinis, ſiue thyreaticis, melilotinis coronis	cap. 8
de hypothymide & cylifta	cap. 9
de ſtruthio, ægidio, contortifque coronis.	cap. 10
de floribus variis coronarum, eorũque viribus	cap. 11
de roſis, philadelpho, heliotropio, Chelidonio, Ambroſia	cap. 12
de Sifymbriis, & quo tempore coronæ darentur conuiuiis.	cap. 13
De vnguentis	cap. 14
Variorum locorum vnguenta, eorũque vires	cap. 15
De bacchare, breñthio, regio, pſagda, plagonio, megallio, vnguentis	cap. 16
De nardino, ſæda, vnguentorũque ſtudioſis	cap. 17
Cur vnguentis uſi ſint in conuiuiis	cap. 18
De ſamo coronæ inuentore	cap. 19
De potu boni dæmonis	cap. 20
De carminibus conuiualibus, & præanibus	cap. 21
Stridulæ odæ, ſyrbenæ chorus	cap. 22
De parodis	cap. 23
De lucernis & faciibus	cap. 24

F I N I S.

AD LECTOREM.

I quid inciderit humaniſſi-
me lector, (nam multa inci-
dent fortasse) quod minus
accuratè, quàm par erat,
interpretatum esse videatur: illud vel
ob summam difficultatem, quæ in Gra-
cis exemplaribus reperitur: vel ob sopo-
rem etiam, qui solet deſeſſus interdum
subrepere: vel certè ob temporis ipsius
angustiã, effectum esse scias: quia sum-
ma contentione curauimus, ut diutur-
na impressorum molestia quoquo posse-
mus modo, liberaremur. Verumtamen
si quando dabitur facultas ut opus
ipsum recognoscamus, non dubito mul-
tum splendoris tum uniuerso operi, tum
etiam locis quibusdam perobscuris nos
esse allaturos. Tu interim lucubrationi-
bus nostris humaniſſime lector equo a-
nimo, sicuti debes, perſuare. Vale.

ARGUMENTVM

TOTIVS OPERIS ATHE-

næi, quod extat quidem Græcè
impressum, sed incerti
authoris.

HIVS libri, cui nomen est *Dip-*
nosophista, author est *Athenasa*;
sermo verò fit ad *Timocratem*: cu-
ius argumentum est, quòd *Lare-*
sus vir *Romanus* opibus insignis
in unoquoque disciplinarum gene-
re peritissimos homines domum suam ad conuiuium
cornuocauit, à quibus, nihil est pulchrum, nihil consti-
deratione dignum, cuius non aliqua fiat mentio. *Pi-*
sces enim in hoc libro luculentè conscripsit, eorum-
que vsus, nominumque explicationes: varia insuper
olerum genera, diuersorumque animalium: Tum
homines historiarum scriptores, poetas, & sapientes
omnino viros. Hinc instrumenta musica, infinitas
propè scommatum formas, poculorum differentias,
& regum denique diuitias unà cum nauium ma-
gnitudine percurrit: atque alia complura, qua vel
diuumerare nimis esset arduum, vel singula mihi
percurrenti dies ipse deficeret. Libri autem ipsius or-
do imitatio est conuiuij magnificentie; atque libri
dispositio, eius qui est in libro apparatus. Maxime
admirabilis orationis opifex *Athenaus* suauissimum
hoc conuiuium inducit ipse seipsum, velut oratores
Athenis superans; dicendique quadam uehemen-
tia

tia ad sequentia gradatim semper extollitur. Illi au-
 tem Dipnosophista, qui accesserant ad conuivium
 hi erant; Masurius legum interpret, quique non le-
 uiter omnes disciplinas attigerat: Monius poeta, &
 alijs rerum cognitionibus nemine inferior, & in circis
 lari disciplina non mediocriter versatus: cuiuscunque
 enim rei demonstrationem susciperet, hanc unam
 semper exercuisse videbatur, siquidem in hoc vati-
 arum rerum cognitione à puero semper fuerat edu-
 catus. Erat præterea Iambicus poeta nulli poetarum
 secundus post Archilochum. Aderat & Plutarchus,
 Leonidas Eleus, Aemilianus Maurusius, & Zoilus,
 Grammatici omnium longè elegatissimi. Philosophi
 aderant autem Pontianus, & Democritus ex Nico-
 media multarum rerum scientia ceteros omnes exu-
 perantes. Aderat unà & Ptolemaus Philadelphus,
 vir non in contemplandi solum philosophia multum
 versatus, verum etiam in alia vite ratione exquisi-
 tissimus. Aderat unus ex Cynicis cognomēto Cynul-
 cus, quem non duo canes solum, velut Telemachum,
 ad concionem sequebantur, sed multo plures quàm
 Actæonem. Aderat & cæterus quidam Rhetorum Cy-
 nico illo nullare inferior, qui etiam eos verbis incesse-
 bat, quoties quidpiam dicere aliquis aggrederesur.
 Aderat Vlpianus Tyrius, qui ob crebras quæstio-
 nes, quas assidue in vijs de ambulantium locis, biblio-
 polarum officinis, & in balneis promouebat, Citucius
 cognomine dictus fuit; idq; erat eius proprio no-
 mine celebrius. Hanc enim legem vir iste sibi impo-
 suerat, ut nihil sibi gustandum fore arbitraretur
 prius quàm iacet, aut ubi iacet dixisset: ut exempli
 gratia

l'anus la-
 nuus.

Canes
 trahens.

l'anus i-
 l'anus.

Iacet nō
 iacet.

v'anus.

gratia, si hora iacet in aliqua diei parte; vel si non
iacet in edulij, vel si aper nomen compositum iacet
in sue. Ex medicis aderat Daphnus Ephesus ob ar-
tem suam sacer, rerumque Academicarum nõ me-
diocriter peritus: & Galenus Pergamenus, qui tot
de philosophia ac medicina volumina edidit, ut o-
mnes ante ipsum aetatem facile superauerit, ipsarum-
que rerum declaratione nemini cedat antiquorum.
Aderat etiam Ruphinus Nicaeus; musicus verò
Alcides Alexandrinus conuenerat: ita ut
militaris potius hic numerus, quàm con-
uiuialis videretur. Disponit igitur
dialogum Athenaeus Platoni-
ca imitatione sic in-
cipiens.

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER PRIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

*De bibliothecis, & victorum olympicorum magni-
ficentia.*

C A P. I.

TIMOCRATES ET ATHENAEVS.

N V N Q V I D ipse Athenae quia praesens
optimo illi conuentui affueris eorum,
quos Dipnosophistas appellant, qui per
vniuersam ciuitatē vulgatus est, an cum
ab alio fortē ipse acceperis, aliis enarrast
A T H E N. ipsemet affui o Timocra-
tes. T I M O C. nunquid vis igitur nobis etiā pulchros
sermōnes continuales impertirist

Tergenti praebent diu ter meliora superni: vt inquit Cy-
renaeus poeta, vel ab alio nos perquirere oportet? Postea
exiguo tempore interposito Larenlij laudes aggreditur, di-
citq; eum honoris gratia multos diuersarum scientiarum
professores congregasse, quibus non cibus solū, sed ser-
monibus etiā variis lautissimū conuiuium exhibuit:
cū hęc inquisitione quidem digna in medium proferret,
illa verō eruditē admodum excogitaret: neque viles, neque
abiectas sanē quaestiones obiiceret, aut quaecunq; accidis-
sent, sed quemadmodum maximē cōuenit, cum acuta qua-
dam, & Socratica intelligentia: ita vt omnes quaestionum
obseruationes admirarētur. Ipsum praeterea narrat à Mar-
zo Rege, viro vnde quaque integerrimo, inter sacerdotes
constitutū fuisse, & non minus rerum Graecarum, quā

etiam patriæ suæ habuisse administrationem. Appellat C
 ipsum Asteronæum quendam, æque vtriusque linguæ pe-
 ritum: eundemque asserit & sacrorum rituum à Romulo,
 qui civitati nomen dedit, & à Numa Pomoilio instituto-
 rum egregiè fuisse peritum, atque in legibus multum ver-
 satum: quæ omnia ex antiquorum tantum suffragiorum,
 & dogmatum obseruationibus cognouit: & legum item
 congregationem, quas nunc etiam ostendunt, qualia Pin-
 dari carmina, vt Eupolis comœdiarum scriptor testatur, à
 multis ob probitatis odium, silentio inuolutas. Ei præ-
 terea inquit, tantus Græcorum librorum numerus anti-
 quorum aderat, vt omnes, qui aliqua in congregandis li-
 bris admiratione digni videbantur, facillè reliquerit: sicuti
 Polycratem Samium, Pisistratum qui regnavit Athenis,
 Euclidem & ipsum Atheniensem, Nicocratem Cyprium,
 & Reges insuper ipsius Pergami, Euripidem poetam, Ari-
 storelemque philosophum, & Nileum, vtriusque horum
 libros seruantem, à quo emptos libros, vnà cum Rhodiis,
 & Atheniensibus, Ptolemæus cognomento Philadelphus,
 Rex patriæ nostræ, ad pulchram vexit Alexandriam: quare
 illud Antiphanis dictum huic merito conueniret:

*Musis prepinquus semper & sermionibus
 Opus Sophiæ cum queritur, nanque inclutus
 Fit ille testus Musices in vellere.*

Quo pacto sæpe circa gratam mensam ludimus viri, The-
 banus inquit poeta. Atque cum ad conuiuium adhortare-
 tur dicere consueuerat: Romam omnibus patriam præ-
 bere, quis enim domestica desiderat dum cum isto versa-
 tur, omnibus amicis apertam domum habente? vt scribit
 Apollodorus comicus:

*Domos amici ingressus atque limina,
 Statim videbū Nicophon gaudentia,
 Incunda amicique obuiant in pectora.
 Incundus est seruus, mouens caudam canis
 Occurrit: alter iam parauit essedum
 Iniussu.*

Oportebat sanè hoc idem qui facerent, & alios esse com-
 plures, ne si quispiam id non fecisset, ei statim aliquis dice-
 ret: quid parua curas?

Plena tibi molli nam sunt tentoria vino.

Florida

A *Florida saepe viris senibus conuiuia praebe.
Conuenit id tibi.*

Huiusmodi animi magnificentiae erat Alexander Magnus: ac etiam Conon cum apud Cnidum Lacedaemonios bello nauali superasset, Piræumque mœnibus muniisset, centum boues mactauit verè, non autem fictè, atque omnes Athenienses ad conuiuium conuocauit. At Alcibiades cum in Olympicis primus, secundus, & quartus certamen curru deuicisset, quarum victoriarum Epinicium scripsit Euripides, Ioui Olympio sacra initiatus, vniuerso populo congrato conuiuium exhibuit. Idem fecit & Leophron in Olympiis, cuius Epinicij autor est Simonides Cæus. Empedocles quoque Agrigentinus, cum equestri certamine Olympia vicisset, bouem ex myrrha, rhure, & pretiosissimis aromatum generibus composuit, eumque spectatoribus occurrentibus distribuit, quippe qui Pythagoricus erat, & ab animatis omnibus abstinebat. Ion præterea Chius cum tragœdia Athenis vicisset, singulis Atheniensibus fictile Chium largitus est.

B *Quis optat esse diues, aut quis expetit
Nummos virorum per Deos plures sibi,
Impertiatur ni vt suis sodalibus?
Et seminet fructum decorum gratiae?
Cunctis voluptas est cibi, atque poculi
Iucunda, canis haud iniqua splendidis
Cessat fames post victa:*

ait Antiphanes.

Sed & Tellias Agrigentinus vir & hospitum amatissimus, & omnes obseruans, quingentis equitibus ex Gela ad ipsum hyemis tempore venientibus, singulatim sagum, & vestem largitus est. Clearchus Sophista conuiuiorum frequentator, Charmum Syracusum scribit in vnumquodq; eorum quæ apponebantur versiculos, & prouerbia pronunciasse: atque in piscem sic:

Profunda salsa deserto Aegei maris.

In præcones.

Præcones gaudete Iouis gens nuncia.

In intestinum conuolutum, nihilque boni habens: in mœnam conditam; sapiens, sapiens tu, in id quod inter elixata tempestiuum venerat; non fugabis à me turbam, in decoratam anguillam; non tecta, capillo similis, complures

etiusmodi Larenſij conuiuio adfuiſſe narrat, quaſi commiſ-
ſas portantes de variis rebus literas, aſſerit etiã Charmum,
quia in vnumquodque appoſitorum promptum quid ha-
beret, vt & ſuperius dictum eſt, viſum fuiſſe Meſſeniis eru-
ditum, ſicut Calliphanem dictum Parabrycontis, qui cum
poematum multorum principia exſcripiſſet, eaque ad ter-
tium uſque, vel quartum carmen memoriter didiciſſet,
multæ ſcientiæ nomen ſibi vendicauit. Multi præterea
alij in ore frequenter habebant murænas maris Siculi, plo-
tas anguillas, thynnorum Pachini Cartilagines, Meli hæ-
dos, Symæthi mugiles, ex ignobilibus conchis Peloridas,
Liparæ haleculas, Mantinæam rapam, Thebanas bunia-
das, betas Aſcræas. Omnia Cleanthes, vt teſtis eſt Clear-
chus Tarentinus, carmine in conuiuio proferebat, & Pam-
philus Siculus, qui hæc:

Infunde potum & crura perdici mihi:

Matulam det, aut placentulam quis porrigat.

- Vitam conſtantem non ex manuum opera viuentes ait
Antiphanes, ferentésque vaſa ſuffragiorum, degunt. Ar-
cheſtratus Syracuſius, vel Gelous in inſcripta Gaſtrono-
mia, vt voluit Chryſippus, vt Lynceus & Callimachus, D
Hedypathia; vt Clearchus, Dipnologia; vt verò alij, Opſo-
pœia; decoro ſanè poemate, cuius principium eſt hiſto-
riæ, cum documentum præbeat vniuerſæ Græciæ, ſic
ſcribit:

Cenare vnà omnes homines hinc diuite menſa,

Atque adſint illi vel tres, vel quatuor omnes:

Non plures vel quinque: foret nam cena parata

Militibus rapidè promptas rapientibus eſcas.

Ignorat autem Platonicos conuiuias viginti & octo fuiſ-
ſe. Iſti reſpiciunt ad conuiuia tantum quæ ſunt in vrbe,
quibus ſatis feliciter vel non conuocati præſtò ſunt, vt ait
Antiphanes: vbi inducit quos populum ex publico paſce-
re oportebat:

Muſca velut ſadè ſolent Olympica

Bones ferire non vocata, idque vndique.

Hybernis aliud, vernis hoc naſcitur horis,

Syracuſius inquit poeta: non enim vt omnia ſimul adſine
fieri poteſt, cum dicere ſit facile,

De

A

De conuiuiorum scriptoribus.

CAPVT II.

FEcerunt & alij complures coenarum commentaria, & Timachidas Rhodius libris vndecim carmine compositis, vel etiam pluribus, complexus est: & Numenius Heraclaeotes Dieuchis medici discipulus, & Matreas Pitaneus Paradus, Hegemonque Thasius Lens appellatus, quem in antiqua comœdia quidam collocarunt.

De claris gulonibus.

CAP. III.

Meminit Plato comicus de coena Philoxeni Leucadij:

*Hunc ipse solus hac in solitudine
Mecum libellum nunc volo percurrere.
Hoc est ne aliquid boni? mihi dic obsecro.
Nova est Philoxeni ars parandi obsonia.
Et nos doce illa quae sit; ergo percipe.
Exordium à bulbis erit, mox desinam
In thynnium: in illum? suus est potentior
Istius ordinis, iacetque hic tota vis.
Conspersos bulbos domitat cinis ipse madentes
Iure, hos quisquis edit tenduntur membra calore.*

& paulò pòst:

His ita suppositis repeto nunc pignora ponti.

hinc paucis interpositis:

*Vt puto sartago melior, nec inutilis olla.
Cernuam & eoliam, synodonta, canemque marinum
Cedere non licuit, ne diuos promocet ira.
Assatos totos apponas: sic meliores.
Apto si Polypi Cirros in tempore sumas,
Lixati tostis maiores sunt meliores.
Assati duo si fuerint, coctus tibi luctus.
At trigle neruis non est iucunda comesa.
Spissamenta odit: nam virgine Pallade nata est.
Scorpius hinc furias pacabit podicis esus.*

Ab hoc Philoxeno Philoxeniæ quædam placentæ dictæ sunt: de quo scribit Chrysipus: Ego gulonē habeo quædam, vsque adeo ab adhortandis propinquis ad comedendū alienum, vt vel in balneis calidis manū manifestissimè assue-

faciat, & in calidam aquam demittat, & ore calida gargarizet, ne calidis facile perturbetur. Dixerunt ipsum facere solitum ut & obsonia parentes, simularent se calidissima apponere, quod solus ille vesceretur, alique consequi non valerent. Hæc eadem de Philoxeno Cytherio scribuntur, & de Archyta atque compluribus aliis, inter quos quidam hæc loquitur apud Crobylum comicum:

Ad hæc ego certè nimis calentia

Nunc frigidus habeo manus, & piscium

Incendo guttur carnibus suavissimè.

Caminus hæud homo.

Affirmat Clearchus Philoxenum prius lotum domos circumire solitum fuisse, pueris illum sequentibus, ferentibusque oleum, vinum acetum, & alia condimenta, postea domum alienam ingressum, cocta aliis condimentis condire, & ea quibus erat opus iniicere, deinde decumbentem comedere. Hic idem cum in Ephesum aliquando nauigasset, tabernamque obsoniorum vacuam reperisset, causam rei primum percunctatus est; cum vero omnia in nuptias vendita esse audiisset, lotus deinde vel non vocatus accessit ad nuptias, atque post epulas cum Hymeneum cecinisset, cuius hoc erat principium: Deus nuptiarum splendidissime; omnes magnopere delectauit; erat autem poeta dithyrambicus: huic postea dixit sponsus, & cras & Philoxene hic cenabis? siquidem inquit obsonium aliquis non vendet. Non autem sicut Philoxenus Eurixidis sius consueuerat, ut ait Theophilus, hic enim ut constat, naturam accusabat, & ad ciborum fruitionem gruis collum habere precabatur: sed multo dignius fuisset optare ut boue, vel camelo, vel Elephante maiores essemus, quia sic voluptates, cupiditatesque multo maiores essent, ac vehementiores, quoniam pro viribus fruitiones etiam ab his percipiuntur. Voluit Clearchus, Melanthium hoc precatum fuisse, cum scripta hæc reliquerit. Videtur Melanthius multo melius Tithono consuluisse, siquidem hic immortalitatis cupidus appenditur in thalamo, ob senectutem omnibus voluptatibus priuatus, Melanthius vero voluptate adductus, auiis, quæ longum collum habeat, collum habere precatus est, ut diutius in voluptate immoraretur. idem quoque testatur Pithyllum Voracem cognomine, non periglotidem solum cartilagineam

A neam ferre, sed linguā etiam circūuoluerē fructuionis gratia, atq; cum piscem triuisset, illam deniq; purgabat. Solus hic inter voluptuosos, qui digitalia haberet, obsonium comedisse dicitur, ut quā calidissima infelix daret linguā. alij piscium cupidū fuisse Philoxenum dicūt, quem tamen Aristoteles coenę cupidū simpliciter appellat, cum hæc scribat: concionantes in turba totum diem in admirabilibus versantur, & ad Borysthenis vel Phasidis incolas nauigantes, nihil prorsus cognouerunt, præter Philoxeni cenam, eamq; non totam. Scriptum reliquit Phanius Philoxenum Cytheræum poetam magnæ obsoniorum voluptati deditum, apud Dionysium aliquādo cenasse, qui cum Dionysio magnam triglam appositam esse vidisset: sibi verò exiguam, suam manu capiens o: i admouit: cūque interrogaretur à Dionysio quare id ita faceret, respondit, se quædam Nerei tēpore de Galatea scripsisse, quæ ex ea cognoscere cupiebat, atque eam ad quæstiones non respondisse, quia noua incola ponti: nec idcirco potuisse animaduertere, at Dionysio appositam esse seniore, quæ omnia scire posset manifestè, quæ cupiat, tum Dionysium ridentē, quæ sibi apposita erat, triglam, ad eum misisse, præterea bibere cum Philoxeno Dionysius libenter cupiebat. postquam Galateam amatam uisus est vitasse, relegatus est in lapidinas, in quibus Cyclopem faciens, eam composuit fabulam quæ ad eius miseriam pertinet: Dionysium ipsum Cyclopem, tibicinā Galatæam, seipsum Vlyssēu fingens. Fuit vir quidam Apicius uomine Tyberij tēporibus voluptuosus, & diues, à quo multa placentarū genera Apicia nominantur, qui cum multa nummorū millia ligurisset, Minturnis, quæ ciuitas est Campaniæ, multū versabatur, squillas edēs plurimas, quæ Smyrnæis multo maiores hic nascēbātur, & Astacibus Alexādrinis. Postea cū audisset maioris magnitudinis eas in Libya nasci, statim, ne die quidē interposito, enauigauit: multaq; in itinere perpeffus est, ac prius quā de nauis egrederetur (multa enim erat in Libya illius adueniētis fama) ad nauigātes piscatores pulcherimas ei squillas attulerūt, quas cū vidisset nūquid maiores haberēt percunctatus est, iis autē respondētibus maiores ibi nō reperiri, Minturnēsiū recordatus, prius quā terram attingisset, iussit nauis gubernatori, ut Italiam ver-

ius iter arripere. Aristoxenus Cyrenaeus Philosophus, qui C. verè paternam philosophiam complexus est, à quo & perna quaedam Aristoxenus appellatur, supra omnes incredibili quodam deliciarum desiderio fuit affectus: nam lactucas in horto nascentes mulso vesperi irrigabat, & sub auroram virides capiens, virides se habere placetas ex subterraneis missas, dicebat. Traiano in Parthia regnanti, & à mari per multorum dierum spatium commoranti, Apicius ostrea recentia prudenter à se conservata misit, non autem sicut Nicomedi Bithyniae regi, cui cum apuam cuperet, & procul abesset à mari, coquus pisciculum illum imitatus, apposuit apuis persimilia, coquus igitur apud Euphronem comicum sic dicit.

*Sum factus ipse discipulus Sotirida,
Marti dierum Nicomedi qui procul
Viam moranti duodecim, gravissima
Apuam requirenti inter ipsa frigora,
Effecit omnes dicerent ut suaviter
Hoc qui potest rapas at ille summas
Minuta frustra fecit, inde maxime
Apuæ figuræ est secutus ipsius.
Fundens oliuum cum sale hinc reliquit hæc
Decenter ebullire: mox papaveris
Coccos nigrantis desuper bis fudit his
Senos, ab hac inter scytas solutus est
Sic Nicomedes ipse desiderio
Esis rapin: apuæque mox encomium
Dixit, nihil differt poeta nam coquus,
Ars est utriusque siquidem mens provida.*

De Pericle etiam dicit Archilochus poeta Parus, quia ad vocatus Myconiorum more in conuiuium irruat: videntur autem Myconij propter paupertatē, quod infecundā insulam habitent, parsimoniae, & avaritiae accusari: Ischomachum enim parcum Cratinus appellat Myconium.

*Qui natus Ischomacho ferè ex Myconio
Sis liberalis? ad bonos bonus fluo
Ad cenam, amicis cuncta sunt communia.*

*Multum bibens, mero ebrius
Nosti decora nulla, non es nuncio
Vocatus huc amice, at impudentis,*

Atque

A Atq; ingluuias te duxit ad domū meā inquit Archilochus.

At Eubulus comicus.

Cena parati ex conuocatis sunt duo

Hi semper inuicti, prior Philocrates,

Et hinc Philoctetes, cum solum duos

Namque esse grandes credo, siue tres magni.

Quem aiunt ab amico quodam ad prandium uocatum, dicente amico:

Elatas ut Phabus pedes mensuribus:

Viginti erit, sum prandio hunc accedere.

Cepisse mane sole uix orto statim

Umbra metiri, cum pedes maior foret

Etiā duos, tunc aduenire, postea

Dixisse paulo forte tardiusculus

Negotius uens retentus cum die.

Qui cenam ad immunem uenire prorogat

Hunc credito posse ordinem relinquere.

Inquit Amphisc comicus, At Chrysiippus:

Pocula tu cautus immunia desere nunquam.

Sunt ea nam quæri potius, quàm digna relinqui.

At Antiphanes:

B

Vitam Deorum scito, quando noueris

Bonis alicuius perfrui, rationibus

Cenare non obnoxius.

& paulò post:

Est uita felix semper hæc qua uult locum

Cibus adesse, ut mala possit mandere.

Hæc cum haberem ad conuiuium me contuli, præmeditatus qui fieri posset, ut & ego hospitij mercedem afferens, adesse possim, non fumantia sacrificia nos cantores semper offerimus, quòd solos comedere in usu positum fuerat apud antiquos testatur Antiphanes hoc carmine.

Solus comedis, nocet profectò quod mihi.

Amipias:

Ad coruos solus comedens, murorum excavator.

De Heroum uita apud Homerum, & mensis antiquis, & conuiuio equali. CAP. IIII.

Q Via temperantiam conuenientissimam uirtutem, primamque, & quæ maximè iuuenibus congruat,

omniumque bonorum ministram Homerus viderat, quam statim à principio illis inhærere voluerat, ut otium postea, studiumque ipsum in honestis operibus absumant, atque benefactores inuicem, & communes esse consuecant, frugalem omnibus vitam, at quæ tamen illis sufficiat, comparauit: quippe cum cupiditatem omnem animaduertetet, & acerrimas voluptates, circa epulas, comestationesque perpetuo versari: qui autem intra frugalitatis terminos se ordine continuerint, eos & circa reliquam vitæ rationem esse temperantes putauit. frugalem igitur victum constituit eundemque Regibus similiter ac priuatis, iunioribus, & senioribus, assatas omnibus carnes apponens, easque bouinas sæpius in festis diebus, nuptiis, & alio quouis conuentu. Non thria, vel candylum, vel ametas, aut placentas mellitas eximias Regibus apponit Homerus, sed ea per quæ bene & animus, & corpus habeant in posterum. Aiace[m] igitur Agamennon bouinis tergoribus post duellum decorauit, & Nestori iam seni, atque Phœnici, assatam carnem præbuit, & Alcinoo præterea qui vitam delicatam elegerat, reuocans nos ab inordinatis voluptatibus. Menelaus etiam cum filiorum nuptias celebraret Telemacho bouis dorsum apposuit. C

Assatas posuere illi quæ munera carnes.

Nestor cum esset Rex, multisque imperaret, per charissimos & suauissimos filios Neptuno boues apud mare sacrificat. nam sanctissimum & diis gratissimum sacrificium est, quod à familiaribus & amicis viris oblatum fuerit. procos etiam petulantes, & in omnes voluptates profusos neque pisces, vel aues, aut mellitas placentas comedentes inducit, adimens pro suis viribus omnes coquinarias machinationes, & omnes, ut ait Nicander, superuacaneas, ad luxumque incitantes epulas. & edulium à multis lastaurocacabum appellatum, ut asserit Chryssippus, cuius præparatio nimis est operosa. Priamus filios increpat apud poetam, non concessa comedentes, his verbis. agnorum intimi raptores & hædorum. Philochorus legem apud Athenienses sancitam fuisse dicit. ne quis agnum comederet, quia animalis huiusmodi species aliquando apud eos penè defecerat. Piscosam Hellepontum Homerus appellans, & Phæaces mari maxime assuetos faciens. D

cum

A cū in Ithaca complures esse portus cognouisset, & insulas multas contiguas, in quibus & piscium, & syluestrium auium magna erat copia, & certè cū insulæ felicitati mare multos alere pisces adiunxisset, nihil tamen horum cuiquam appositum facit, neq; per deos bellaria apponit, quāuis multa adsint, & de his suauissimè meminit ad omne tēpus ea præparans immortalia. ait enim, pyrum syluestrem in pyro syluestri: & quæ deinceps sequitur. neque coronatos rursus, aut vnguentis perfusos, vel suffimentis delectatos constituit, sed cū ab his omnibus homines liberarit, libertati, & frugalitati Reges egregiè restituit, diis quoque ipsis victum simplicem attribuit, nectar & ambrosiam. homines præterea inducit Deos pro victus ratione honorantes, thus, myrrham, coronas, & omnes denique delicias adimens, neque simplici huiusmodi victu insatiabiliter fruente facit, sed velut sapientissimi medici, omnes auferre repletiones.

Ast vbi iam vini est, & amor compressus edendi.

B Posteaquam appetentiā satiauerūt, alij iuerunt ad athleticā exercitationē, discis, & iaculis oblectati, exercitationibus studium adhibētes, alij citharædos audiebāt, & res gestas heroum rhythmis, metrōque cōpositas: quare nihil mirum est ū qui ita sunt educati, corpora & animos minimè inflāmatos habeant, vbi demōstrat igitur moderationē sanam esse vtilem, & communē, sapientissimū inducit Nestorem Machaoni medico dextrū humerū vulnerato, vinū afferētē inflāmationibus maximè contrariū, idque Pramniū, quod densum est, & multi nutrimenti, nō sitis remedium, sed repletionis gratia. postea cū bibisset, iussit semper hoc face re caprinum caseum radantem: tu enim bibe inquit sedēs, in potu obsonum est cœpa vt plus bibas, at vinum robur soluere dicit alibi, ac debilitare. Hecuba existimans Hectorem reliquam diei partem apud se māsurum, ad bibendum illum hortatur, postquam sacrificārit, inuitātque ad animi relaxationē. ille autem differt, cū ad negotium esset exiturus, atque hæc nulla interposita distractione vinū laudat, ille cum anhelitu accedens vinum reiicit, hæc dignum arbitratur vt cū initiatus fuerit sacris, bibat, ille sanguine conuersus, irreligiosum putat omnino. cognouit profectò Homerus & vtilitatem, & moderationē vini, quod

ἀπαισιω-
πάτης.

quod abundè bibentibus nocere scripsit, & temperamen-
torū simul species differentes. neque enim Achilles vinum
purius admittione indigere dixisset, nisi temperamentum
aliquod fuisset mansuetius, cognouit fortasse id non facile
digeri posse, nisi robusta aliqua cibi mistione adiuuante,
quod medicis ex arte ipsa est manifestum. stomacho enim
laborantibus cibarium aliquod cum vino admiscere con-
sueuerunt, ad vires corporis retinendas. at ille cum farina,
& caseo vinum dedit Machaoni. Vlysses postea facit ci-
borum vtilitatem cum vini beneficio coniungentem.

Qui fuit & vino satiatuſ, & dapibus vir.

At bibaci, & ebrius, dulcem potū attribuit, sic eū aduocans.

Intus sunt veteris vini, dulcisque bibendi

Vasa.

Inducit Homerus & puellas, & fœminas hospites lauantes,
tanquam neq; inflammationē, nec intemperantiā patian-
tur, quæ bene vixerunt, eāsque temperanter attingentes. an-
tiqua hæc est consuetudo: lauant enim Cocali sorores (vt
mos erat) Minoem in Siciliam profectum. ebrietatis etiam
facinora discurrens poëta, tantum Cyclopem à par-
uō corpore propter hanc extinctum fuisse demōstrat. hinc
Eurytionem, Centaurum, Leonēque Circæos, & lupos vo-
luptatibus obedientes declarat, Vlysses verò Mercurij ser-
monibus parentem liberat, quare nihil passus est. at Elpe-
norem vinolentum, & delitiis deditum præcipitauit. Alci-
nous quoque ita loquitur ad Vlysses.

Vinum dulce domat te.

Cum tamen ipse à vino non abstineret, quamobrem vul-
neratus mortuus est, tum etiam poculum tenens, facit &
Græcos inermes ebrios fieri, vnde & seditio oritur, & com-
plures interficiuntur. narrat & Aeneam omnium Troia-
norum consultando grauiſſimum ob immoderatam lo-
quendi licentiam, quam ex ebrietate adeptus fuerat, & ob
ea quæ bibēdo minatus fuerat Troianis, Achillis impetum
expectantem pene intercidisse, & Agamemnon de ebrieta-
te ipsa ita loquitur.

Tristibus vt parens sum laesus mentibus: ipsi

Vel nocuere Dei, vel vini copia dulcis.

In eadē trutina ponens ebrietatem, & insaniam, hæc eadem
carmina Dioscorides Isocratis discipulus protulit. Achil-
les

A les Agamemnonem sic contumeliosè increpat, Vino gra-
nis, oculos habens canis. Cibis vtebantur Heroes apud Ho-
merum, primùm quod ientaculum dicitur, quod Aristum
appellat, de quo semel meminit in Odyssæa.

Vlysses atque subulcum.

Ignem accendentes ambotum forte parabant

Aristum, & semel in Iliade.

Atque laborabant studiosè quisque parantes

Aristum.

Intelligit autem matutinum cibum, què nos acratismum
dicere cõsueuimus, quia in vinum purũ frusta panis conii- *ἀκρατίσμο.*
cerent, & madefacerent. sic Antiphanes,

In quanto aristum preparauerit coquus.

Postea inducit.

Ientaculum necum potes qui sumeret

Et Cantharus.

Non igitur ientabimur, pro nullo pacto, in Isthmo enim
aristum sumemus.

Aristomenes.

Ientabor, hinc abibo protinus, ter hunc

B *Quatèrve panem cum prius momordero.*

Ex Philemone cognoscere licet antiquos his cibis vfos fui- *ἀριστῶ-
μας.*
se ientaculo, aristo, vespertinis epulis, & dipno. ientacu-
lũmque dianestismum dixerunt, aristum, dorpistũ, dipnum
epidorpida, quorum nomina sunt apud Aeschylum, vbi Pa-
lamedes hæc dicere fingitur.

Exercitus, & ordinis centurio.

Et ceteri duces statuti sunt mihi.

Quos & statim cibos volo cognoscere

Arista, dipna, dorpa, tertia dapes.

De quarto cibo sic meminit Homerus.

Vesper te saturum duxit.

Hoc aliqui appellant dilinum, quod est, inter dictum à no-
bis aristum, & dipnum. atq; aristum est sub auroram sum-
ptum, dipnum meridianũ, quod nos prandium nuncupa-
mus, dorpum vespertinum, aristum veruntamen synony-
mum est aliquando cum dipno. Nam de cibo matutino,
isti dipnum sumpserunt, dixit, post ipsum armati sunt. sta-
tim enim post ortum solis dipnum sumentes ad pugnam
se conferebant, cõiuuantur apud Homerum sedentes. Sunt
qui

qui arbitrentur singulis conuiuiarum viritim mensam ad- C
fuisse, nam Mentæ inquit ad Telemachum venienti men-
sis positis, allata est mensa polita, quod quidem non suffi-
cit ad huius rei propositæ confirmationem: poterat enim
Pallas ex Telemachi etiam mensa comedere. toto conuen-
tus tēpore aderant mensæ cibis oneratæ, velut nunc etiam
apud multos barbaros consuetudo obtinuit, vt variis cibis
cooperiantur, vt Anacreontis vtar testimonio, postea quàm
discesserant, famulæ cibum, pocula, & mensam aufere-
bant, peculiare id est apud Menelaum conuiuium, in quo
postquam comederunt confabulantes inducuntur, hinc
rursus loti comedunt, iterum cibi recordati post lamenta-
tiones, quòd mensæ non auferrentur videtur aduersari il-
lud in Iliade dictum.

*Potans, & comedens, etiam nam mensa parata
Astabat.*

Sic igitur legendum est.

*Potans, & comedens etiam, nam mensa parata
Astabat.*

Vel præsens tēpus accusari oportet. quomodo enim Achilli D
dolenti mēsam esse apposita conueniebat, veluti per totum
congregationis tempus cōuiuantibus apponebātur his pa-
nes cum canistris, & cœnæ carnes solùm erant allatæ. cùm
boues Homerus sacrificarit, ius non posuit, neque elixauit
carnes, aut cerebrum, assauit etiam ventris intestina: ita
fuit antiquus, ait Antiphanes, carniū præterea partes di-
stribuebantur vnde conuiuia æqualia ab æqualitate dicta
sunt. Cœnas enim conuiuia dixerunt à diuidendo non car-
nibus solùm diuisis, sed vino etiam.

*Conuiuia
dicitur a
dixisse di-
uino di-
ctum.*

Iam sumus equali saturi conuiuio.

& inde,

Salve Tides, conuini haud amplius equi

Indire

Hoc persuasum est Zenodoto æquale conuiuium bonū di-
ci: quia nutrimentum homini bonum necessario sit. inten-
dens inquit in illud, quod primi homines, quibus nō satis
copiosus erat cibus, cùm nuper inuentus esset, violenter in
eum irruentes capiebant ab habentibus, quo multæ cædes
indecorè perpetrabantur, ex quibus insaniam par est posse
fici, quoniã in festis Deorum primū & lautissimis cōuiuiis
homines inuicem peccarunt. postquam multū cœpit esse
panis

A panis, omnibus eum æquè distribuerunt: quo pacto conuiuia redacta sunt ad vrbaneitatem. panis igitur, & æquis cubediarū portionibus distributis, & poculis insuper bibentibus, effectum est his ad æqualitatē tendentibus vt nutrimentum conuiuij à diuidendo vocatum sit: quod est æquè diuidere, & qui carnes assat diuisor, quia æqualem cuique partem diuidebat. Id obseruatione dignum est, quòd in solis hominibus poëta conuiuium dicit, non etiam inter feras, cuius vocis vim ignorans Zenodotus, sic in ea quæ est secundum eius sententiam editionem scribit.

Exposuit cambus laniandos acribus illos,

Atque feris auibus conuinia.

Vulturum, & aliarum auium cibum sic appellans, solo homine ex eligendi potentia æqualitatem capiente, ita vt solius huius sit conuiuium cibus, & pars quæ datur singulis. non ferebant domum reliquias apud Homerum conuiuantes, sed saturi relinquebant apud quos comederant, quas serua cellaria dum aliquis externus accessisset, seruabat, vt haberet & quid illi daret.

B *De piscatoribus apud eundem, & scriptoribus piscationum.*

CAP. V.

Piscibus & auibus utebantur iis etiam temporibus, vt auctor est Homerus, nam circa Trinacriam socij Vlyssis venantur.

Pisces, & grate manibus venere volucres,

Curuatis hamis,

Sed hami in Trinacria non conficiebantur, at afferebantur illic à nauigantibus, donec illi diligentia & arte capiendis piscibus delectati sunt. comparat etiam socius Vlyssis à Scylla correptos piscibus longa quapiam virga captis, atque extra eiecisset, & hanc artem is vsque adeo diligenter cognouit, vt eos etiam superaret qui de ipsa præcipuè arte scripserunt, poëmatæque & volumina in lucem ediderunt: dico autem Ceclum Argium, Numenium Heracleotem, Pancratium, Archadicum, Pofidonium Corinthium, & qui nos paulò antè præsesit, **Opiantum Cilicem**: in tot enim commentaria de piscibus metro

metro scribescentes incidimus. Seleucum præterea Tarpei filium, & Leonidam Bizatiium soluta oratione scripsisse inuenimus. non meminit de hoc cibo inter conuiuia Homerus, quia non conueniens alimentum heroibus in dignitate constitutis pisces esse existimauit: velut neque victimas nuper genitas. neque verò solis piscibus, sed & ostreis insu per utebantur, quamuis cibus huiusmodi parum & voluptatis & vtilitatis afferat, qui in profunditatibus aquarum iacet. nec alia profectò arte his capiendis vti licet, nisi vir aliquis celer admodum natationibusque assuetus, profunditatem maris petat, quem multos posse saturare dicit veritibula perquirentem.

De symposio Homeri.

CAP. VI.

Apponitur singulis Homeri conuiujs canister, & mensa, & poculum, vt bibant quando animus iubet. Coronantur vino crateres, id est, supra labra ita sunt pleni, vt vino coronentur: quæ omnia faciebant, ex augurio putantes.

Omnibus hinc tribuunt, crateribus auspicantes

Astantes pueri.

Illud, omnibus, non poculis, sed hominibus conuenit. Alcino, vinum est omnibus in domo dicit Pontonomo. & paulo post.

Omnibus auspicio capto mox vina ministrat.

Sunt etiã optimatibus in cœnis honores: nã Tidides carnibus, & plenis poculis honoratur, & Ajax longis decoratur tergoribus, quos etiã honores reges consequuntur.

Terga bouis sibi quæ posuerunt.

Menelao scilicet, & Idomeneum Agamennonemque poculo copiosiore honorat. Sarpedon iisdem honoribus à Lyciis excipitur, & sede, & carnibus. erat illis præterea consuetudo quædam salutandi interbibendum. vt

Aureo se cepere Dei cratere vicissim.

Id est dextris prius ipsi bibentes se vicissim amplexabantur. & quidam excepit Achillem, pro comiter cepit, quod est ante bibit dextra poculum porrigens. donabant etiam ex sua cibi parte cuicumque libitum fuisset, vt Vlysses incidens à tergo quod sibi appositum fuerat, Demo. doco.

De

A De cantoribus antiquis.

CAP. VII.

V Tebantur & citharædis & saltatoribus in conuiujs, sicut proci. & apud Menelaum cantabat cantor diuinus. duo ante Cybisteres cantum incipientes conuertebantur: cantum pro ludo posuit. prudens erat, philosophicamque dispositionem habens id cantorum genus: nam Clytemnestræ custodem & admonitorem cantorem reliquit Agamemnon, qui primum mulierum laudes percurrens desiderium quoddam honoris, gloriæ, probitatisque; in eius animo impressit. postea dulcem præbens consuetudinem, à malis cogitationibus abhorrentem animum illius confirmauit: quare Aegisthus non prius muliere potitus est, quàm cantorem in insula deserta obtruncarit. erat eiusmodi etiam is qui apud procos necessitate coactus cantabat, qui Penelope infidiates abominabatur, omnibus pro suis hominibus cantores venerandi sunt, quoniam illos

Diluxere dea cantus, docueréque Muse.

B Demodocus canit apud Phæacas Martis & Veneris adulterium, non tamen quia facinus huiusmodi ille probauerit, sed ut absterreat eos ab illegitimis voluptatibus, quia delicatè nutritos cognouerat, ac idcirco simillima eorum moribus profert, ut ab his eos abstinere horretur. Phemius canit reditum Achiuorum in patriam ex procorum sententia. & Sirenes ea canunt quæ maximè Vlysses ipsum delectent: quæque spectent ad gloriæ ipsius desiderium, & multarum rerum cognitionem. scimus enim aiūt & alia & quæcunquæ fiunt in terra multa pascenti.

De ludo pila, & varijs saltationibus.

CAPVT VIII.

ALiæ sunt saltationes apud Homerum, eorum, qui cybisteres vocantur, aliæ, per sphæram, quarum inuentionem Agallis Corcyræa grammatica Nausicæ ascribit, ad cuius fortasse gratiam; at Dicæarchus eas Sicyonijs attribuit. Hippasus verò Lacedæmonios & hanc exercitationem, & alias primos inuenisse affirmat, quam solam inter heroicas se circumuoluentem Homerus inducit. Famosissimus fuit Demoteles Theognidis Chij sapientis frater in

b

ludo pilæ, & Chærephanes quidam, qui molestus erat iu- **C**
uenem quendam sequens, nihil quidem dicebat, sed prohi-
bebat iuuenem quidpiam dicere. dicente deinde iuvene
omnia à nobis consequeris ò Chærephanes, si nos persecu-
tus non fueris, ego inquit tibi respondeam? quid igitur ait
iuuenis me ita sequeris? gaudeo inquit Chærephanes, cùm
re video, sed morem nō probo. quòd harpastum per pilam
dictum, Phæninda vocabatur, quod ego maximè laudo:
multa & intentione, & labore opus est, ad ludum exercita-
tionemque pilæ, & robore ad reuolutiones in caput. decla-
rat Phænindæ ludum sic Antiphanes.

Capiens pilam dedit quidem, mox au fugit,

Latatus expulit simulque hunc: alterum

Exire fecit faminatis vocibus.

Appellatur Phæninda à dimissione pilæ ludentium, vel
quia eius inuentor fuit Phænestius Pædotriba, vt testis est
Iubas Maurusius. Antiphanes.

Exerceas phænindam apud Phænestium.

Dabant operam vt concinnitas quædam seruaretur inter
eos, qui pilâ luderent. sic enim Demoxenus.

Quidam iuuenis lusit pila vix editus

Amis decem septemque, Couis patria.

Deum videtur ferre certè hæc insula.

Qui desides mox respiceret hos incolas.

Nam seu pilam caperet, darèt ve, hinc omnium

Surgebat ingens clamor. hic concinnitas,

Mos, ordo, quantus explicari nec potest.

Nec esse dictis, aut solet factis virum:

Nec quis putaret esse. pulchritudinis

Tantum nec audiri viri, nec gratia

Vidi. fui capturus hinc ingens malum

Diu moratus. nunc videor sanus mihi

Nec esse denique.

Ludebat pila non insuauiter & Ctesibius Chalcidensis phi-
losophus, & alij complures Antigoni regis amici simul
vestes exuebant. scripsit de ludo pilæ Timocrates Laconi-
cus, apud Homerum, Phæaces etiam sine pila tripudiabāt:
saltabant autem per partem: hoc est enim frequenter per-
mutati, aliis stantibus & pulsantibus digitis mediis, quod
plaudere dicit. cognouit poeta & eam quæ fit ad cantum
salsa

A saltationem, nam Demodoco canente iuvenes pubescentes saltabant, atque in armis, puero citharam pulsante, alij insaniz, cantibus, & saltationibus indulgebant. significatur autem hic saltandi mos, qui Lindari & Xenodemi temporibus floruit, ac huiusmodi est saltatio. ut ea imitetur, quæ in ipsis verbis interpretæris continentur: quam factam fuisse in conuiuio Seuthæ Thracis doctus Xenophon in ascensu describit. inquit enim, cum fœdera percussissent, & cantibus celebrassent, surrexerunt primi Thracæ, & ad tibiam cum armis saltarunt, atque & altè & leuiter tripudiarunt, ensibusque utebantur: alter denique alterum ita percutiebat, ut omnibus is vulnerari videretur, atque is consultò cadebat, quò efficiebatur ut omnes exclamarent. Tunc victor eum armis spolians, sit alcarnque canens, abibat. alij ex Thracibus, alterum tanquam mortuum auferrebant, cum tamen nihil mali passus esset. Postea Aeniænes surrexerunt, & Magnetes, qui etiam Carpæam saltationem dictam in armis tripudiarunt, cuius huiusmodi erat consuetudo. quidam arma deponens seminat, bouesque agit, sæpe quasi magnoperè timeat, se conuertens, mox latro quispiam accedit, quem ille videns statim arma suscipit, & ante boues cum concinnitate pugnat ad tibiam. hunc sibi denique posteaquam ligauit, abigit boues: sed furem aliquando bubulcus è conuerso ligat. asserit verò quidam quod Persicè tripudiabat, & peltas pulsans strepitum faciebat, & surgebat, quæ omnia faciebat in rhythmo ad tibiam. Arcades præterea surgentes armati ibant in rhythmum ad armatum rhythmum tibiis canentes, & carmina canebant, & saltabant. utebantur tibiis ac fistulis etiam heroës: Agamemnon enim fistulæ, tibiæque sonos audit. at in conuiuia tibiis non induxit, præterquam armatorum cum nuptiæ celebrarentur, cum barbaris eas tribuerit. apud Troianos enim tibiarum, fistularumque clamor audiebatur.

Quòd sacrificabant post epulas, quòd Phaæces delictis dedit, de ludo præcorum Penelopes.

CAPVT IX.

Sacrificabant etiam à cornis discedentes, quæ sacrificia Mercurio, non autem ut postea Ioui adulto offerebant

Mercurius enim somno præesse videtur. sacrificant illi linguas ex coenis discedentes, quia linguæ ei ob interpretationem attribuuntur. cognouit Homerus & ciborum varietatem, cibum siquidem diuersum nominat.

Et quæ diuini comedunt obsonia reges

Diuerſa.

Cognouit & omnē nostri temporis sumptū immoderatū.

Splendidior domibus cunctis vna est Menelai.

Huiusmodi etiam regis cuiusdam Hispani apparatu, splendorisque magnificentia domum fuisse describit Polybius, quem Phæa cum deliciis imitatum fuisse dicit: præter id quod argenteos, aureosque crateres vino Crithino plenos in media domo constituerat. Homerus Calypsus domum describens, Mercurium obstupescere facit. voluptuosa est, & Phæacum vita apud eundem.

Semper enim nobis conuiuia grata fidesque.

Et quæ sequuntur. Eratosthenes sic scribi oportere hæc carmina contendit.

Certe ego non dicam quicquam felicius esse,

Quam cum letitia capimur, pulsòque dolore

Conuiuia accipiunt iucunda per atria cantus.

D

Dolore absente, imprudentia absente intelligit: fieri enim non potest ut Phæaces sint imprudentes, qui, ut ait Nauficrates, magnopere diis sunt amici. proci apud Homerum taxillis ante fores animum oblectabant, non ex Diodoro Megalapolitano, aut Theoxene, talorum ludum discentes, nec ex Leonte Mitylenæo ex longinquo Atheniense, qui inuictus erat in eo ludo. ut voluit Phanius. Apion Alexandrinus se ex Ctesone Ithacense audisse dicit cuiusmodi esset talorum ille ludus procorum. Octo supra centum cum essent proci, disposuerunt calculos inter se contrarios, pares paribus, tot numero, quot ipsi erant, opposites: atque sic quinquaginta & quatuor ex vtraque parte statuebantur: spatium quod in medio erat, vacuū relinquebatur, in quo vnum ponebant calculum, quē vocabant Penelopen: hanc scopum faciebant, si quis calculo percuteret. postea cui fors accidisset, is istū in hanc intendebat, si quis verò illam attigisset, vteriusque propulisset, suū calculum in loco proiecte, expulsæque Penelopes, & in quo illa prius steterat deponere oportebat: atque rursus cum Penelopen, in quo loco secundò

com

A commorata est, firmiter, secundū proicere calculum: quod si quis aliis intactis solam illam sepius consequeretur, erat victor, multamque habere spem iuebatur se Penelopen esse ducturum. Eurymachus sæpe vicerat hoc ludo, quare maximè omnium Penelopes coniugium sperabat. ita hi proci manus habent teneras ob delicias, vt ne arcum quidem intendere possint. sumptuosi aderant illis ministri, & potentissimus bonus vnguentorum odor apud Homerū.

Cuius odor venit moti lenis astra firma.

Sed tamen & vastas terras, calumque petiuit.

De decoro, quod Homerus in conuiujs seruauit, & de alijs.

C A P. X.

Cognouit & quæ strata cõuenirent, nam talia & Vlyssi strata subterni insit. & Nestor gloriatur apud Telemachum se huiusmodi multis abundare. non desunt aliqui poetarum, qui magnificentiam suorum temporum, velut etiam inertiam in Troianorum ætatem reiecerint. quamobrem indecorè Aeschylus græcos temulentos inducit, ita vt matulas etiam confringant.

B *Hic est super me perfidus qui missilem,
Qui ridiculam, simulque olentem iecerat
Matulam: nec errauit. meum namque in caput
Percussa, fractaque insonuit tunc acriter.
Olebat vnguentis sine, atque pixide.*

Et Sophocles in Achiuorum conuiuio.
*Sed ex animo super me odoris hic grauis
Iecit matulam, meum, nec errans, in caput.
Vnguenta fractum non olebat vas mihi.
Odore non grato sui perterritus.*

Eupolis eū qui primū matulæ nomē introduxit ita carpit.
*Odi Laconicos mores, in sartagine coquere emerem.
Qui primus inuenit prius bibisse vir,
Lasciuam multam ille nobis repperit.
Matulam bibendo qui prior dixit, dedit
Palamedæum hoc inuentum, & sapiens.*

At optimates apud Homerum ornatè, decorèq; cõnant in Agamènone. in Odyssæa verò cõtendunt Achilles & Vlysses, & Agamemnon, sed peritiles sunt eiusmodi contentiones: quærunto enim utrū illium pugna, an astutia sit capien-

dum. neque cum ebrios fingit procos, tantum petulantia induxit quantum Sophocles, & Aechylus finxerunt: sed pedem bouinum tantum in Vlyfsem iactum fuisse. G

De his qui mensa afsidebant, & balneis.

CAP. XI.

Sedent Heroes in conuiujs, nō autem decumbunt, quod apud Alexandrum regem accidebat, vt author est Duris: qui cum quadringentos duces aliquādo conuiuio excepisset, in argenteis curribus sedere fecit, & in sellis purpureis vestibis substratis, collocauit. testatur Hegesander in more positum fuisse apud Macedones, vt nullus decumberet inter conuiuas, nisi extra retia aprum interfecisset, tunc enim sedere inter conuiuantes licebat. Casander cum trigessimum & quintum vitæ suæ annum attingisset, tunc etiam comedebat sedens apud patrem, quia certamen non potuisset absoluere, quamuis robustus esset, & bonus venator. Homerus cum ad rei decorum conspexisset, nihil aliud quàm carnes heroes comedentes induxit, & eas facit ipsos sibi præparantes. neque risum, neque pudorem contrahunt qui obsonia parant, quia studebant omnes suo vti ipsorum famularu. Gloria-D bantur insuper in rerum eiusmodi agilitate, vt ait Crispus. nam Vlyfles & diuidendo, & ignem colligendo aptus erat, qualis non alius. inter supplicationes Patroclus, & Achilles omnia cumulantes parabant. & Menelao nuptias faciēte sponsus Megapenthes vinum propinat, nunc autem vsque adeo decidimus, vt sedeant etiam conuiuia præbentes. & balnea nuper introducta sunt, quæ prius nec in ciuitate quidem esse patiebantur. quorum sic Antiphanes nocumentum declarat.

*Quam me beatum nunc dedere balnea,
Et penè coctum. nam mihi posset cutem
Fricare quisquis vellet, vt sunt dura res
Aque calentes, & proterua balnea*

Hermippus.

*Nec ebrium virum bonum esse conuenit,
Iuro Deos, nec ingredi ipsa balnea
Calentia, qua facis*

Aucta

Aucta est & obsoniorum curiositas, & vnguentorum, ita vt natate in natatoriis vnguentorum, quis non posset ait Alexis.

De coitus irritamentis, & coronis vnguento perfusus.

CAP. XII.

FLorent & bellariorum studia, & circa coitus curiositas, ita vt spongas excogitauerint sibi supponere quas maximè ad res Venereas inducere existimarunt. affirmat Theophrastus in libris plantarum, eas esse quasdam coeundi vires, vt ad septuagesies rem quispiam absoluerit, donec sanguis illi denique secerneretur. Phylarchus præterea Sandrocotum Indorum regem inter ea munera quæ Seleuco misit, vires quasdam, ita stringendo aptas tradidisse dicit, vt sub coeuntium pedibus positæ aliis animum impetum ad rem veneream adhiberent, aliis contra extinguerent. Aucta est & Musices conuersio, & vestium calciamentorumque varietas increbuit. cum vires vnguentorum Homerus cognouisset, nullum heroum præter Paridem vnguentis vinctum fuisse demonstrat. cum dixit. Vnguentis splendens,

Vtq; Venus faciem vnguentu pulcherrima purgat.

Nec etiam coronatos, quamuis quòd coronas cognouerit, facile ex huius metaphoræ comparatione cognosci potest.

Insula quam pontus ex omni parte coronat

Immensus.

Et illud,

Vndique circumdat belli diffusa corona.

Id præterea est obseruatione dignum, quòd Vlysses manus lauantes facit priusquam cibum capiat, quod in Iliade facientes nusquam reperiuntur. nam in Odyssea vita est otiosorum, & delicatè in pace viuientium, quamobrem illi corpora curant, balneis lauacrisque indulgent: atque in politeia eiusmodi tales ludunt, & pila, ac saltant. quo declaratur illud non rectè dictum esse ab Herodoto in Attye, quod ludi ob famem primùm inuenti fuerint. præcedunt temporibus Heroica, quin etiam in Iliaca Politeia quasi semper clamant.

Bello nate preces Clamor nunc aspice nostras,

De mechanicis & tibicinibus, ac deceptoribus in honore habitis. CAP. XIII.

QUOD Athenienses Aristonicum Carystium qui cum Alexandro pila ludere solebat, ob artem pilæ ciuem fecerunt, & statuam insuper ei erexerunt, mechanicas enim artes Græci, postea pluris fecerunt, quàm eas ipsas disciplinas quas ex cogitationibus inuentas comperiebant. Histientes igitur ac Oritæ Theodori suffragiorum absconditoris statuam in theatro erexerunt suffragium tum etiam in manibus tenentem, quam rem Archelaus etiam à Milesiis est consecutus. Thebis Pindari quidem non extat statua, sed Cleonis cuiusdam cantoris conspicua est, cui hoc epigramma inscribitur.

Hæc est Thebani cantoris imago Cleonis,

Qui circumposuit plurima fersa virum

Viola suo capiti: & cuius est gloria cælo.

Salve magne Cleon concelebrans patriam.

Fama est quendam ex bello fugientem, cum Alexander Thebas solo æquauit, aurum quoddam in huius statuæ vestibibus abscondisse, deinde annis triginta ferè interpositis, cum ciuitas rursus habitari cœpisset, reuersum, aurum illud inuenisse. Herodotus Logomimus, & Archelaus saltator maximè omnium amicorum ab Antiocho rege in honore habebantur, vt testis est Hegesander. nec mirum profectò, cum pater eius Anthiochus Softrati tibicinis filios in sui ipsius custodiam receperit. fuit admirabilis apud Græcos & Romanos Matreas impostor Alexandrinus, qui dicebat se feram nutrire quæ se ipsam comederet: ita vt nunc etiam quæ ratur quæ sit Matreæ fera. Fecit hic, vt præter Aristotelis dubitationes, quare Sed occidens non nater, cur spongiæ bibant quidem, non autem multum potent, manifestè cognosceretur, & cur retradrachma permittatur quidem, non autem irascitur. Athenienses Scenarum Pothino præstigiatori tribuerunt, quod Euripidis studiosi Athenienses ægrè tulerunt: atque Euryclydes surrexit in theatro vnà cum his qui erant cum Aeschilo.

De

A De claris prestigiatoribus.

CAP. XIII.

Admirabatur & Xenophon prestigiator, qui Crati-
sthenem Phliasium discipulum reliquit, quoniam
ignem sponte sua nasci faciebat: & machinationes
multas inuenerat quibus homines omnes ferè facie-
bat desipere. cuiusmodi fuit & Nymphodorus presti-
giator, qui obuius factus Rheginis primus eos timo-
ris vt scribit Duris redarguit. laudabatur Eudicus scur-
ra quia palestritas & pugiles imitaretur, vt affirmat Ari-
stoxenus. at Straton Tarentinus in admiratione habe-
batur, quia imitabatur egregiè dithyrambos. in citharæ
cantu excelluerunt maximè, qui Oenonam Italum se-
cuti sunt, qui etiam Cycloperum lasciuè admodum can-
tantem introduxit, & naufragum Vlysssem solæcismos,
vt ipse dicit, facientem. Diopethes verò Locrus ad The-
bas profectus, vt testatur Phanodemus, succintusque ve-
ficas vino & lacte plenas, has reprimens haurire ex sto-
macho se dicebat. famosissimi fuerunt apud Alexan-
dram prestigiatores Scymnus Tarentinus, Philistides Sy-
racusius, Hæraclitus Mityleneus. fuerunt & nonnulli im-
postores famosi, inter quos Cephisodorus, & Pantaleo. de
Philippo scurra meminit Xenophon.

Roma totius orbis compendium.

CAP. XV.

Non longe aberraret fortasse à scopo, quisquis to-
tius habitatæ terræ compendium Romanorum ci-
uitatem appellauerit, in qua omnes ciuitates commo-
rantes facile intueri licet, & particulatim, & quam-
plurimas: vt Alexandrinorum auream, Antiocheorum
pulchram, Nicomediorum ornatissimam, omnium
præterea splendidissimam quotquot Iuppiter detegit, Athe-
nas. deficere non vnum dicam diem, ad connume-
randas ciuitates quæ in orbe Romano continentur, sed
omnes vix per anni spatium ob multitudinem connume-
rarentur. omnes namque ibi nationes habitant, Cap-
padoces, Schythæ, Pontici, & alij complures. hi sunt enim
totius habitatæ terræ compendium.

De saltationibus, & vestibus.

C

CAP. XVI.

Peritum saltatorē Memphin inquit apud nos, appellauerunt, primam corporis illius mentionem antiquissimæ Deæ ciuitatis dicentes, & maximè regiæ, de qua hæc Bacchylides.

Tranquillam Memphin, & Nilon arundine textum.

Hic quæ Pythagorica sit Philosophia manifestius demonstrat, eam silentio declarando, quem hi qui artes sermonum se demonstrare apertè profitentur. huius saltationis tragicæ appellatæ, quæ illius viguit tempore, primus extitit introductor Bathyllus Alexandrin. quem Seleucus legitimè saltasse asseuerat. hunc Bathyllum scribit Aristonicus & Pylades, cuius extrat quoddam de saltationibus volumen. Italicam inuenisse saltationem, ex comica, quæ dicitur Chordax, ex tragica, quæ Emmelia, & ex satyrica, quæ Sicinnis nuncupatur. vnde Sicinnistæ satyrici dicuntur, cuius inuentor fuit Sicinnus vir quidam barbarus. sunt tamen qui Sicinnum Cretensem fuisse arbitrentur. erat ea Pyladæ saltatio, fastu plena, & affectu, laboriosaque admodum, Bathylli verò iucundior, quia saltationibus erat is idoneus, & cantilenis, Sophocles præter id quod apta ætate pulcher fuit, didicerat. & saltationem & Musicâ ex Lampro, cum esset adhuc puer: hic post bellum nauale nudus in Salamine vinctus saltauit circa Trophæum cum Lyra. sunt qui vestitum dicant, atque Thamirim cum doceret ipse citharam pulsabat: postremò lusit pila cum Nausicaam reliquisset. Memphidis saltationis studiosus fuit etiam Socrates Philosophus, & sæpius saltare est cõpensus vt Xenophon testatur: qui suis etiam familiaribus dicere cõsueuerat, omnium membrorum exercitationem esse. hãc saltationem: putabant enim saltare in motu & exercitatione esse, vnde Anacreon.

Pulchricoma nata Ioue saltauere puella

Tum leuiter. Ion.

Saltare non sperata mentes incitant.

Hermippus Theophrastum accedere ad deambulationem certo tempore cõsueuisse commemorat, splendidū & exercitatum

A citatum : postea sedentem sermonem disponere nullique vel motui , vel formæ pepercisse : quippe qui cum gloriæ etiam aliquando imitaretur, lingua exerta lingeret labra. curabant etiam vestes decorè sumere, quod qui non fecissent ab aliis deridebatur. Plato in Thæteto, qui omnia diligenter & exactè dispescere possunt, circummicere nesciunt aptè, & liberaliter, non verborum concinnitatem sumunt ut deorum, hominûmque felicium vitam laudent. & Sappho Andromedam sic irridet.

*Quis rusticiorem mulceat mentem bene
Iam nescientis pallum trahere supra
Calcaneum? Phyletærus.
Vestimenta miser demittes? pallia circum
Pectora conicias: nec supra genua teneto
Rustice.*

Hermippus Theocritum Chium in vestem Anaximentis minus doctè iactam irasci solitum fuisse commemorat, & Callistratus Aristaphanius contumeliosè Aristarchum in commentario quodam insectatur, quia in compositè esset indutus : cum non nihil hoc etiam ad disciplinarum

B inquisitionem faciat: quare Alexis.

*Vnum hoc puto esse liberalibus parum
Decorum, abire vestibus sumptis minus
Aptè, licet quando decorè sumere.
Cuius negoti finis haud grauis, nihil
Cum demus, ipsi possumus lucro frui.
Accedit his vtentibus decus bene.
Cumulus voluptatis simul videntibus,
Et corpori ornatus: quis hac vult premia,
Mentem sibi dicens adesse, spernere?*

Aeschylus non contuentiam solùm, & grauitatem stolæ, quam sacerdotes imitantes, faciferique induuntur, reperit, sed multas saltatorias figuras insuper ipse cum inuenisset, saltationum magistros edocuit. Chameleon illum inquit primum choros formasse nullis vsu magistris, & choris saltationum figuras fecisse, atque omnem profus tragœdiarum apparatus illi attribuant: ipsos enim ætus decenter distribuit. Aristophanes (penes enim comicos fides est de tragœdiis) Aeschylum hæc inducit dicentem.

Choris

Choris figuras ipse feci. Hinc rursus. C

Novit Phrygius videns Priamo quando satum

Venere mortuum solaturus Hectora.

Huiusmodi atque huiusmodi, huc & plurimum

Formantes.

Telestis etiam, vel Telestes saltationum magister multas figuras inuenit, manibusque summis eas ipsas dictas demonstrauit, ita fuisse ingeniosum Telestem Aeschyli saltatorem, scriptum reliquit Aristocles, ut inter saltandum septem ad Thebas actum, per saltationem res ipsas aperte demonstraret. dicunt praeterea Thespesiam, Pratinam, Cratinum, Phrynicumque antiquos poetas saltatores fuisse appellatos, non solum quod in Chori saltationem suos actus detulerunt, sed quia extra etiam sua poemata saltare volentes docebant. Aeschylus ebrius comedias faciebat, ut testis est Chameleo, quare male audit a Sophocle quod conuenientia quidem, non autem conuenienter faciat. sunt gentiles haec saltationes, Laconicae, Troezeniae, Epizephyriae, Creticae, Ionicae, & Mantinea, quas ob manu motum Aristoxenus praeposit. ita res praecleara & sapiens antiquitus saltatio habebatur, ut Pindarus Apollinem saltatorem appellaret. D

Saltator rex splendoris, pharetrataeque Apollo.

Sic & Homerus, vel eius imitator quidam in hymnis ad Apollinem.

Phaëbe manu citharam portans Cane dulce quid idem

Et saltans altè.

Eumelus & Arctinus Corinthius, Iouem saltatorem ita inducit.

Saltabat medius diuum pater, atque virorum.

Theophrastus Andronem Catanaxum tibicinem motiones refert, & rhytmos, dum tibia caneret, corpore primum effecisse: vnde Sicelizare pro saltare inuenitur apud antiquos, post eum Cleophantum Thebanum. Famosi saltatores fuerunt apud Cratinum & Calliam, Bolbus: apud Ctesiam Zeno Cretensis Artaxerxi regi gratissimus. Alexander in ea epistola quam misit ad Philoxenum, meminit de Theodoro & Chrysisso saltatoribus.

De

A *De Museo, & Dionysio medico.*

CAP. XVII.

Quod Timon Phlasius Sillorum scriptor, Muszum, Calathum appellat, eos irridens Philosophos qui ibi degebant, quia in quodam panagro velut aues pretiosissimæ nutriuntur.

*Aegyptus multos pascit populosa librerum
Agminibus cinctos, certantes limite nullo
Musarum in Calatho, donec seluantur ab ipsa
Verborum contentione.*

Hi sunt mensæ Rhetores, qui ob nugacitatem Pythici illius responsi, ut ait Chameleon, mihi obliti esse videntur.

*Ante Canem medico Dionysio utare diebus
Viginti; post hanc viginti utare diebus,
Dum te umbrosa domus retinet, vitæque calorem,*

Mnasitheus etiam Atheniensis Atheniensibus inquit responsum esse, Dionysium medicum venerari oportere, & Alcæus poeta Mitylenæus.

Vino pulmonem irriga.

B *Flammata surgunt astra perfida Canis.
Sitiunt calore cuncta, tempus est grave.
Et alibi.*

Bibamus: aëstrum surgit impium Canis.

Eupolis Calliam à Protagora coactum fuisse bibere narrat, ut ante Canis ortum pulmonem inundatum haberet. nobis verò nō pulmo solum exaruit, verum etiam magno in discrimine cor ipsum versatur. Antiphanes.

*Quid vita nostra sit refer queso mihi.
Potare solum dico: nam quot arbores
Vides propinquas esse ripis fluminum,
Regentur ut noctes, diæque fluctibus.
Nunc cuius hæ sint cerne magnitudinis.
Longinqua multam fert sitim, mox arida
Sitienda cum ramis, hæmisque decidit.*

Ita Canem inquit obseruantibus bibendum est. dictum est enim irrigari pro bibere. Antiphanes.

Oportet irrigare edentes maxime.

Eubulus.

Sicco ego irrigatus, & potus viam

Huc

*Huc verito: per Ionem bibimus & hic simul,
Et ego Mendacum.*

C.

De verbis concidere, disponi, accumbere.

C A P. XVIII.

Concideri autem ad animum propriè pertinet, vt tristari, ac parui facere. Thucydides in primo, victi minimo labore animo concidunt. Cratinus in Remis vtitur hac dictione: impetuose age, & concidas. Xenophon in œconomicis, cur iucundi sunt inter se remiges? nunquid quia in ordine sedent, in ordine vadunt, in ordine concidunt? Euripides ad Cyclopem.

Hic concidens effudit aërem grauem

Per iugulum.

Alexis:

Eam iubeo post hac apud me protinus

Concidere.

Disponi dicimus de statua, vnde eos deriserunt, qui de accumbentibus hac dictione vsi sunt. Diphilus, ego per quoddam spatium temporis dispositus eram, quem grauiter ferens socius inquit, dispositus verè sis. Philippides, & cum cenaret semper more suo apud ipsum dispositus erat: postea inducit, nunquid statuam ad conuiuium conuocasti? accumbere verò & declinare in Sympoliis dicitur, vt Xenophon demonstrauit, & Plato.

Alexis.

Ingens malum sit ante cenam accumbere.

Somnus nec vllum mollis hic apprenderet.

Nec si loquantur pessimum quid discere.

Mens est enim mensa parata proxima.

Inuenitur tamen, quamuis rarò, disponi in hac sententia, nam Satyrus Sophoclis hæc loquitur. Herculi combusto disposito in medium dorsum salirem. Aristoteles in Tyrrenorum legibus: Tyrreni cenant cum mulieribus dispositi sub eodem vestimento. Theopompus, bibimus postea dispositi mollissimè in triclinio, Telamonis lugentes simul cantus. Philonides, dispositus sum, vt videtis, diu.

De verbo τρώσασθαι comedere.

C A P. XIX.

Comedere pro gustare ponitur. Phoenix ad Achillem.

Non

A *Non edisse domi uocisti cum socijs quid.*

Et alibi: postquam intestina hi gustarunt, sola enim intestina gustant, quasi pauca ingēs turba. & Priamus ad Achillem: nunc cibum gustavi: consentaneum rationi esse uideatur, cum infeliciter egisset, gustare solum, quem ad satietatem accedere dolor non patiebatur. Hinc qui non gustauit cibum omnino, est ieiunus. de repletis uero nunquam cibum gustare dicimus, sed quæcunque satietatem significant.

Ast ubi cessauit uictus furiosa libido.

Quamuis ad repletionem etiam iuniores gustandi uerbo uſi sint. Callimachus: fabula explerer suauius.

Eratosthenes:

*Ea uere assata carne hi saturantur, in armis
Quas cepere feras uenando.*

*Heroum Homeri uenationes, cur aqua
salsa profint lauantiſibus.*

CAP. XX.

B *S* Eleucus splendidum inquit Homeri conuiuium, literarum immutatione esse dixit, & à diuidendo dicere nimis esse uolentum. Ludunt pila apud Homerum nō *Δαιρα* uiri solum, sed etiam foeminae: & discis, & iaculis quadam *Διατα* cum concinnitate exercentur.

Gaudebant iaculoque leui, & certamine disci.

Nam iucunditate calamitas fit leuior. Venationibus utuntur etiam iuuenes ad bellica pericula deuitanda, & omnibus indagationibus, quibus robustiores, sanioresque efficiantur. Ut,

Instar cum turris se ad bellica facta parant:

Oppositi que manu iaculantur missile telum.

Sciunt & variorum malorum remedium esse lauacra, sudorem in mari lauantes, quod maxime neruis est salubre: cum hiscere faciat in introitu musculorum coniunctiones: postea si uingantur pinguedine, eas partes quæ non sunt irrigatæ, aspera fieri corpora affirmant. qui igitur ex specula ueniebant, multum sudore lauauerunt in mari, & crura, & coxas, & collum, atque sic se refrigerantes in pulchras euntes asaminthos lauabantur: ac pingui oleo peruncti postea coenæ assiderunt. Et est alia laborum solutio

tio ex capitis infersionibus.

Dulce quid infundens humeris, capiti que calentis.

Nam in ingressu cum aqua meatibus vndique circumfunditur, sapiuntur sudoris excretiones, quemadmodum si colum in aquam iaceretur: nihil enim penetrat, nisi quis ipsum suspēdens, poris refrigerationem, atque exitum, ad exteriora præbeat, vt Aristoteles in Physicis quæstionibus testatur, vbi quærit cur sudantes si in calidam, vel frigidam aquam ingredientur, non amplius sudent, donec rursus ex his recesserint.

Quòd capæ, & olera, & fructus arborum apponebantur Heroibus.

C A P. XXI.

Apponebantur Heroibus comedentibus olera etiam: quòd autem olerum locos cognouerunt, ex his verbis manifestum est. secundum extremum ornatarum areolarum ordinem. utebantur & cæpis pessimi succi, vt illud indicat: cæpa in potu obsonium. inducuntur etiam fructus arborum curantes.

In ficu ficus dulcis, pyrus alta senescit

In pyro.

Inde arbores fructiferas bonas appellat.

Hic bona plurima nascitur arbor,

Punica planta, pyrusque, & pomus.

At quæ arbores ad ligna nascuntur, has longas vocat, ac epithetis vsus earum demonstrat.

Hic arbor longissima multa est.

Immensa hic abies, tiliaq; & populus alta.

Antiquior erat quàm res Troiana harum rerum vsus, & Tantalus cum moreretur, nondum ab huiusmodi desiderio liberatus est, Deus siquidem illum puniebat accedens, veluti qui expertia rationis animalia germinibus adducunt: talium postea fructuum fruitionem illi interdicit, quando ad spem propius accessit. Vlysses Laerti in memoriam reuocat, quæ cum esset puer, acceperat ab eo. Tria de cœmque pyra tribuisti mihi, & quæ sequuntur.

Quòd.

A *Quòd pisces, aues & carnes lixatas comedebant.*

CAPVT XXII.

PAtefacit Sarpedon vbi Panagri retis capturam cum venatione comparat, antiquos pisces comedisse; & Eubulus comica suauitate sic ludens:

Pisces Homerus protulit quendam virum

Edisse Achium, ceteris at omnibus

Assauit ille prouidè carnes bouis.

Lixare nullum fecit inter tot viros.

Amica nulli cognita hic est fama.

Manus fuere amica per brummas decem

Exercitus. videre bella tristia

Quicumque ceperunt morantes Pergama.

Nam sunt reuersi lutoore poduce

Illà vrbe quam cepere per Deos, domum.

Neque aërem quidem liberum Heroes aibus reliquerunt, retia, & laqueos turdis, ac columbis tendentes. Exercebantur ad aucupium, columbam ex malo nauis laqueo suspendentes, & ex longinquo eam sagittis percutientes, vt in epitaphio manifestatur. Olerum, piscium, & auium vsum reliquit ob gulam, & omne in apparatus indecorum, quod multo inferius iudicauit rebus Heroicis, diuinisque operibus. quod elixatis vtebantur carnibus in his sequentibus demonstratur: Lebes feruet:

Cum nidore suis teneri, pinguisque, volante.

Atque bouis pes in Vlysssem iactus idem significat: neque enim quispiam affat bouis pedem. & id:

Apposuit lances oneratos carnibus illa

Diuersis.

Non solum varietatem carniū, vt bouinam, suillam, hædorum, auiumque commemorat, sed variū eas habere apparatus significat, ac non etiam simplicem, sed copiosum; ita vt Siculæ, Sybariticæ, & Italicæ mensæ emerferint, vnà cum Chiis. Nam Chios ferunt non minus his prædictis rei coquinariæ rationē habuisse. Dormiunt cum mulieribus apud Homerū, non iuuenes tantum, sed etiam senes: vt Phoenix, & Nestor. Cum Menelao nulla commiscetur, ob raptam vxorem, militante.

Pindarus quidem vinum laudat antiquum, at flores iuniorum hymnorum. deinde Eubulus perabsurdum esse existimat vinum vetus semper apud mulieres laudari, virum autem non antiquum, sed iuniorum. Idem ferè nulla differentia Alexis: Solo multum apposito vino, pro semper. Sed (vt ingenuè loquamur,) non voluptati solum, verum etiam sanitati magis confert vinum antiquum, quod cibum magis digerit, & cum sit tenue, facile distrahitur: præstat robur corpori, sanguinem rubicundum facit, facile distribuitur, & somnos præbet non perturbatos. Laudatur id ab Homero, quod idoneam accipit mitionem, vt Maronæum: accipit verò vetus magis idoneam, quia calidius fit inueterascens. Sunt qui fugam Dionysij in pontu, vini antiquitus faciendi modum intelligant, suavius est enim vinum aqua infusa. Homerus cum vinum nigrum laudat, sæpe illud ignitū appellat. nam & potentissimum est, & plurimum in membris bibentium commoratur. Auctor est Theopompus vinum nigrum apud Chios primū inuentum fuisse, & plantare, & vineas colere Chios primos ab Oenopione Dionysij didicisse, qui vt insula habitaretur causa extitit, cum aliis hominibus id impertiretur. vinum album debile est, ac tenue: Cirrhum facilem digestionem operatur quoniam est siccum.

De vinis Italicis,

DE vinis Italicis ita Galenus apud hunc sapientem loquitur: Falernum ab annis decem est potui aptum, & à quindecim, vsque ad viginti: quod autem spatium hoc pertransierit, graue est capiti, & nervos accendit: species ipsius duæ sunt, austerum, & dulce: quod tale fit cum sub vindemiam Notispirarint, qua ex causa nigrius etiam fit. quod sic vindemiatur, austerum fit, & colore flauo. Albani quoque duæ sunt species, hoc dulce, illud acerbum: ambo à decimoquinto anno vigent. Surrentinum vigesimoquinto anno incipit esse potui aptum, quia est pingue, & valde debile, ac vix digeritur: atque inueterascens solum ferè est idoneum, illo continuè vtentibus. cum Rheginum Surrentino

A rentino sit pinguis, ab anno quintodecimo bonum est. vtile est etiam Priuernum, Rhegino magis tenue, & nimis caput infestat. huic simile est Phormianum, celeriter viget, & magis illo est tenue. tardius ad vigorem accedit Tripholinum, est enim Surrentino terrestrius. Setinum primis est simile, leuius Falerno, & neque percutit. tenue est & Tiburtinum, facile vaporat, viget ab annis decē, & melius est vetus. Labicanum pingue, suauēque est gustui, & inter Albanum atque Falernum putatur, cuius vsus est ab annis decem. Gauranum rarum inuenitur, at optimum est, & robustum, & densum, Tiburtino, Prænestinōque pinguis. Mariscum valde est austerum & confert stomacho, nascitur in Campania circa Cumas. Albanum dictum potui aptum est ab annis quinque, & leue. Asconitanum bonum & pingue. Picentinum simile est Albano, quia crudum, sed robustum, & confert stomacho. at veterum vinum suaue est, & confert stomacho, cuius id est proprium, quod non videtur purum, sed cum alio mistum esse. Calenum leue est, & magis confert stomacho quam Falernum. Generosum præterea Cæcubum percutitque, & est robustum: inueterascit post annos multos. Fundanum robustum est, & multum nutrit, caputque, & stomachum percutat, quare non multum bibitur in Symposiis. his autem omnibus leuius est Sciathium ab annis septem, ad decimumquintum annum potui aptum. Signinum bonum est ad annos sex, vetus multo etiam melius. Nomentanum citò ad vigorem accedit, & ab annis quinque potui aptum: est enim neque valde dulce, neque tenue. Spoletinum dulce haustum, colore aureo. Acuanum multis rationibus simile est Surrentino. Valuinum valde austerum, semperque fit melius seipso. Generosum est & Caucinum Falerno persimile. Venafranum confert stomacho, & est leue. Trebellicum Neapoli frequens est, confert stomacho, & bonum facit os, & viribus est temperatis. Erbulum primum est nigrum, post paucos annos fit album, est valde tenue, & deliciis aptum. Malsiliense, bonum, densum, corpulentumque, sed exiguum reperitur. Tarentinum, & reliqua sub hoc climate nascentia vina, mollia sunt, ac neque percutiunt, neque intendunt, sed sunt dulcia, & conferunt stomacho, Mamertinum nascitur etiam extra Italiam, quod

in Sicilia localinum dicitur, suaue est, & robustum. Dæmon quidam apud Indos venerabatur, cui nomen erat So-roadius, vt testis est Chares Mitylenæus, atque is factor vini, Græca voce, interpretatur.

Quid prouincia qualibet generosum, egregiumque mittat.

C A P. XXV.

Elegans Antiphanes vniuscuiusque ciuitatis propria quædam sic connumeravit: ex Elide coquum, ex Argo lebetem, & Phliasium vinum, ex Corintho strata, pisces Sicyonios, Aegij tibicinas, caseum Siculum, vnguentū Atheniense, anguillas Bœotia. At Hermippus:

*Pandste nunc Muse celestia regna tenentes,
Ex quo sulcauit Dionysus tergora ponti
Quot bona per fluctus tulerit mortalibus idem.
Cyrene thyrse primum, pellésque bouina,
Hellepontiacus huc venit scomber ab oris,
Et ius. Italicis viscus, carnésque bouina.
Sitalci scabiem tulit in Lacedæmona primum.
Perdici ratibus multis mendacia vexit.
Caseus, atque sues, tua munera Dorica tellus.
Disperdat Corcyraeos Neptunus in undis
Cum ratibus, dubios animos in rebus habentes.
Hæc hinc adueniunt. Aegypto pensile velum,
Atque liber venit. Syrii sunt thure superbi.
Cressia regna ferunt superis altas cyparissos.
Plurimus est elephas Libycis dimissus ab oris.
Vudque passa Rhodo, dantes & somnia grata
Ficus. Eubœicis pyrus, atque feracia poma.
Mancipium Phrygi miserunt, Arcades ipsi.
Suppetias, seruus Pagasis, & verbero venit.
Paphlagonum Iouis & glandes, & amygdalus aruis
Venerunt primum, laute bellaria mensæ.
Phœnicum palma fructus, & grata siligo.
Pulvinar, pictusque tapes Carthagine venit.*

Pindarus in ea ode Pythica, quæ scribitur ad Hieronem, ex Taygeto inquit canem Lacæna, prudentissimum in feras animal educari. Syriæ capræ excellentes mulgentur. arma optima sunt ab Argo lata. Thebarum curtus ex terra fruct.

A fructifera. Sicilię ingeniosum est vehiculum. Et Critias sic:

*Est opus egregium Siculus dimissus ab oris
Cottabus, hunc guttu inissimus esse scopum.
Et Siculi currus, & sumptus splendidus hinc est.*
* * *

Thessalicusque thronus membri mollissima sedes.

At dulci somno mollia strata tulit

Miletus, Chiusque ferax, urboq; Oenopionis.

Aurea Tyrrenos concelebrat phiala,

Et quod condendis domibus venit vile ferrum.

Phenicum inventum litera verbuloqua.

Thebani primi iunxerunt fortia currus

Membra, acatos Cares æconomi pelagi.

Atque rotam terra, & calida fornace creatam,

Oeconommum clarum fictile vas reperis

Qui populus Marathone in agro statuere Trophæum.

Et merito profectò fictile Atticum laudatur inquit Eubolus, fictilia Cnidia, Siculæ patellæ, Megarensia dolia. Anaphanes: Cypri Synapium. succumque scammoniz, nasturtium Miletis, capam Samothraciz, Thyrsos Carthaginis,

B Silphium, Thymumque Hymetti, Origanum Tenedi.

De vinis aliarum regionum.

CAP. XXVI.

Perfarum rex vinum Calybonium solum bibere conlueuerat, quod Possidonius in Damasco Syriæ etiam nasci affirmat, quia vineas ibi Perfarum plantarunt. in Illa vero insula, quæ est prope Adriam, vinum esse scribit Agatharides, quod cum omnibus comparatum, est melius. De Chio, & Thasio vino meminit Epilycus: Chium & Thasium vinum defæcatum. Lesbium, quod fecerit ipse Maro, mihi videor. Scribit Clearchus:

Iucundius nec Lesbio sit poculo

Vinum alterum, & Alexis:

Vinis Thasius & Lesbii rigat die

Partem reliquam, sic hanc agit feliciter.

Idem:

Immunitatem dulcis hic Bromius facit

Lesbi mero, quò perferunt hunc plurimum.

At civitati quisquis alteri ferat

*Comprehensus omne protinus peculium
Amisit, & si rix cyathum paruum ferat,
Ephippus.*

*Amo profecto Pramnium Lesbi merum.
Bibiturq; valde gutta multum Lesbia.
Obsonium est pellax, & id perutile
Vinum Thasium, ac vnguenta, fertaq; inclyta.
In crapula Venus valet, sed in male
Agentibus viris locum non hac habet.*

Eubulus: Thasium, vel Chium, vel Lesbium capiens senex
nectareum. Meminit hic etiam de vino Psythio.

*Vinum Psythium me dulce fecit hic merum
Gustare cum ferrem sitim, atque pectus id
Mibi momordit intus acrimonia.*

Anaxandrides: Congium Psythij miscens. Aristophanis
secundas Cerealia celebrantes, Demetrius Troezenius se-
cundas quæ Cerealia celebrarunt, inscribit: in quo libro
meminit comicus de vino Peparethio:

*Bibisse vina non sinam te Pramniam.
Chium, Thasium, dictumve Peparethium.
Tibi nec vllum suscitet quod mentulam.*

Eubulus: Hic est Leucadium vinum, & Milesium, potui
aptum. Archestratus dipnologus: D

*Servatoris vbi Iouis hinc vos munera primi
Ceperitis, canumque senem cervice ferentem
Vinum, flore albo ornatum, setaque nigranti,
Par bibere in Lesbo natum, quam marmora cingunt.
Nec non & sacra Syria vos Byblina laudo.
Sed neque cum Syriis conferri Lesbia debent.
Non assuetus enim si gustes Biblina, gratus
Venit odor, Lesbi vincuntur odore racemi.
Haustra minus redolent hinc. Hac conferre videbis
Ambrosia dulci, quam vino dignius esse.
Si qui derident dicentes edita campis
Phenicum meliora virum, quam cetera vina,
Nilego curabo. Est etiam Thasium egregium, si
Alterius vini varias mittatur in oras.
Vrbibus ex aliis cognovi germina vitis
Quæ laudare, quibus & dicere nomina possem,
Sed nil simpliciter faciunt ad Lesbia vina.*

Nam

A *Nam laudare sibi conantur quisque propinqua.*

De vino Phœnicū meminit etiam Ephippus: nuces, mala punica, minuta etulia, atq; urnas vini Phœnicij: & rursus: lagæna quedam vini Phœnicij aperta est. Meminit & Xenophon in ascensu. Cratinus de Vino Mendæo:

Videre Mendæum queas salubriter

Vinum pubescens. Postea sequitur.

Puto quod album suave conferet tria.

Hermippus, Dionysium inducit multorum locorum vini nomina connumerantem:

Mendæum mingunt cælestia regna tenentes

Mollibus in stratis sunt suavia Thessala vina.

Et Thasiū, quod pomorum diffundit odorem.

Hoc ego crediderim cunctis iucundius esse,

Felicis Chij post iucundissima vina.

Est vinum, proprio, Sapsium, quod nomine dicunt,

A quo reclusis vasis, & tegmine capto

Surgit odor violam redolens, suavesq; Hyacinthos.

Tota volat diuinus odor per tecta reclusus.

B *Nectar & ambrosia est simul illud nobile nectar.*

Tale meū opto conuiuii adsit amicis.

Hostibus at nostris ignobile sit Peperethum.

Mendoi racemos vineæ irrigant ad plantas elaterio, vt Phanius Eresius attestatur, quare vinum fit molle,

De quorundam regum Persarum munificentia.

CAP. XXVII.

THemistocles, Lampſacum in vinum, Magnesium in panem, Myuntem in obsonia, Percopem, in strata, ac vestes vnâ cum Palæſcepse, à Rege dono accepit. Ac iussit eum rex stolam Barbaricam ferre: velut Demarati, cum dedisset ea quæ prius illi aderant, stolam generi iniunxit, ex quo non vitur amplius Græco vestimento. Magnus etiam Cyrus Pytharco suo familiari septem vrbes largitus est, vt scribit Agathocles Babylonius: Pedasum, Olympium, Camantium, Sceptra, Artypsum, Tortyrum, quem aiunt dementia quadam elatum, ad inferendas iniurias se

conuertisse: patriæ enim tyrannus esse cœpit coacto exercitu: quare Cyziceni in ipsum irruentes, præcipites ad periculum se contulerunt. Magno in honore habetur Priapus in Lampfaco, qui, ex epitheto, idem est & Dionysius, sic dictus, vt triûphus, & dithyrambus. Mitylenæi vinum apud se dulce, Prodromum appellant, alij potius Protopum, quàm Prodromum. Admirabile & vinum Icarium vt Amphis asserit, in Thuriis oleum, in Gela legumina: vinum Icarium, Caricæ Cimoliæ. Nascitur in Icaro insula Pramniium, vt testatur Eparchides, atque est hoc genus quoddam vini, neque dulcis, neq; spissi, sed austeri, & asperi, atque egregium supra reliqua vina robur habentis, cuiusmodi non delectari Athenienses, scribit Aristophanes. Atheniensis populus nec poetis delectatur asperis, & strictis, nec Pramnis asperis vinis; contrahit enim cilia, & ventrem: sed Anthosmia, & pepone nectareo.

Vnde Pramniium dicatur, & Insularum nonnullarum nominum ratio, & vinorum.

CAP. XXVIII.

Semus in Icaro insula esse petram Prâniium vocatam dicit, apud quam magnus est mons, à quo vinum Pramniium, quod Pharmacitem aliqui nominant, exportatur. Icarus primum Ichthyoessa dicebatur ob piscium multitudinem, quæ ibi nascebatur, vt Echinades à viperis, & Sepiades à sepiarum in iis copia, sic & Lagusæ à suis leporibus. Aliæ Phycusæ, & Lapadusæ, ab horum similibus. Vineæ quæ vinum Icarium producit, nuncupatur, vt voluit Eparchides, Sacra ab aduenis, ab Oenoensibus Dionysias: est autem Oenoa ciuitas in ipsa insula. Et Didymus vinum Pramniium à Pramnia vinea ita dicta, nominari contendit. Alij nigrum proprie, alij quodus in vniuersum ad permanendum idoneum quasi paramenium volunt appellari: alij à mitigando robore, quoniam bibentes lenes faciat. Laudat Amphis vinum ex Acantho ciuitate:

Dic cuias es, sum Acantius. ô per Deos

Vini rigidus tu cuius es fortissimi?

Est patriæ nomen tibi cum moribus.

Mores tibi non sunt aliorum ciuium.

De vino Corinthio meminit Alexis, velut aspero. Vinum peregrin-

παρμη-
νω.

A peregrinum aderat, nam Corinthium torquer. & de Euboico: Euboicum multum bibens vinum. Archilochus, vinum Naxium cum nectare cōparat, qui & alicubi scripsit;

Dant bella mi placentulam, atque Ijmaricom

Dant bella vinum: potōque in bello iacens.

Stratis verò Sciathium vinum laudat:

Vinum viatori fufurrat ebibe:

Sciathium nigrum pari par additum,

Achæus verò Byblinum:

Est ille captus poculo mox Byblini.

Sic enim à loco ita nominato nomen sortitum est. Philinus; Lesbium, Chium, Passaprum, Thasium, Byblinum, Mendacumque præbebo ne crapulemini. Voluit Epicharmus id à montibus quibusdam Byblinis nomine dictum fuisse. Armenidas Byblinam Thraciæ regionem esse dicit, quam postea Oesymam nominarunt. Admirabatur Thracia admodum, & propinquæ omnino regiones utpote vini feracissimæ.

Ex Lemno naues portantes dulcia vina

Hic aderant.

B Hippias Rheginus vitem Ileam vocatam fuisse Byblinam asseruit, quam Polis Arguius qui Syracusis regnavit, primus ad Syracusas ex Italia detulit, & id fortasse vinum quod dicitur Pollium apud Siculos ipsum est Byblinum. Chresmus:

Ipse bibas vini facem: haud Anthedonis arua,

Hyperidmve colens, ubi defacata bibuntur.

Appellarunt Træzenij ut author est Aristoteles in eorum politia vites Hyperias & Anthedonias ab Anto & Hypero, sicut Altephias ab Altephio quodam ex Alphio oriundo. Aleman incoctum vinum, & florem redolens nominat, quod ex quinque collibus, qui locus septem stadiis distat à Sparta. Et quod ex castello quodam Denthadum, ex Oeunte, ex Onoglis, ex Stathmis, quæ loca omnia vicina sunt Pitanz. Vocat igitur vinum Oenuntium, Denthium, Parystium, Onoglium, Stathmium, & ex Carysto insula Archadiæ proxima. Incoctum autem dicit non coctum, quia vino cocto utebantur. Licet ex Polybio cognoscere vinum nasci egregium apud Capuam, quod Anadriten appellant, cum quo nul-

lum admiscetur. Alciphron Mæandrius villam quandam C
 Montanam esse scribit apud Ephesum, olim Latoïdem di-
 ctam, nûc Latoriam ab Amazone Latoria, vbi Pramnium
 vinum nascitur. Timachidas Rhodius vinum quoddam in
 Rhodo subturbidum nominat dulci perfimile, & vinum
 coctum glytrim nuncupauit. Polyzelus Antitum vinum
 nominat in Rhodo. Plato Comicus Capriam, quod opti-
 mum nascitur in Beneuento ciuitate Italiæ. Amphium
 vinum malum à Soficrate dicitur.

*De propria quorundam vinorum natura, & An-
 thosmia.* CAP. XXIX.

V Tebantur præterea antiqui poculis quibusdam cum
 aromatibus multis, quod trimma dicebant. Theo-
 phrastus in Historiis plantarum in Herea Arcadiæ vinum
 nasci scribit, quod potum viros insanire faciat, mulieres
 verò parturire. Circa Ceryniam esse genus quoddam vini
 quod fœminas prægnâtes abortiuû parere faciat: nam etsi
 racemû tantum gustarint abortiuû pariût. Vinum Troeze-
 nium sterile facit bibêtes. In Thaso vinû quoddâ sopori-
 ferum bibût, & aliud quod bibêtes facit vigilare. De vino D
 quod ad Anthosmiam præparatur hæc à Phania Eresia di-
 cta reperiûtur: circiter quinquaginta musti mensuris, vna
 falsæ aquæ infunditur, & fit vinum Antosmias. Et rursus:
 Ex vitibus nouellis vinû fit Anthosmias potētius, quàm ex
 antiquis. Et postea: Acerbas pedibus conculcantes deposue-
 runt, & vinû Anthosmias factum est. Theophrastus vinum
 quod in Prytanio datur miræ esse voluptatis in Thaso af-
 firmat. Est enim conditû, quia in vas ipsum farinæ florem
 melle tubactû iniiciunt, vt à se odorē, à farina vinum dul-
 cedinē capiat. Et paulò post: si quis asperum & boni odoris
 velut Heraclæum & Erythreum miscuerit, hoc quidē mol-
 litiē, illo verò stomachi bonitatē cōferente. De vino myr-
 rhino seu myrtino meminit Possidippus: Sitibunde pistor
 Myrrhinum pretiosum. Hermes potionis genus est apud
 Stratidē. Chereas vini quoddâ genus esse scribit in Babylo-
 nia quod nectar dicitur. Hoc enim carmen verû est quod,

Vinis non solum aqua portio,

Albis adesse debet, at quid insuper

Nec tu reicias Bacchum, nec spernito acinum.

Chius

A *Chius inquit pota.*

De vini natura, & viribus, per totum.

C A P. XXX.

EX vinis aliud album, aliud nigrum, aliud flauum. Album natura est tenuissimum, vrinam promouet, calidum, & cum digeritur caput inflamat: superiora enim petit vinum. Nigrum quod non sit dulce, maximi est nutrimenti, & stipat. At dulce & albis & flauis maioris est nutrimenti: extenuat enim in transitu, atque humores magis densans, caput minus aggrauat. Nam dulcis vini natura circa præcordia commoratur, atque medullam nutrit, vt Diocles & Praxagoras voluerunt. Mnautheus Atheniensis vinum nigrum maximi esse nutrimenti scripsit, velut album maximè vrinam ciere, & esse tenuissimum. Flauum est siccum, & maximè cibos digerit. Quæ vina diligentius per mare vecta fuerint, & crapulas arcent, vèrem soluunt, stomachum mordent, inflationesque operatur, & cibū conficiunt. Cuiusmodi est Myndium & Halicarnasæum: nam Menippus Cynicus vinum Myndiū salis potatorem appellat. Satis & Coum per mare transit. Rhodium minus mare contingit, quare multum illius sit inutile. Nestoticum vinū & potationibus est idoneum, & vsui quotidiano nō infuauæ. Cnidium sanguinem generat, nutrit, venètrémque ad solutionem præparat, sed multum potum soluit stomachum. Lesbium minus quidem stypticum est, at magis vrinam concitat. Suauissimum est Chium, Chio etiam id quod Ariusium dicitur, cuius tres sunt differètiæ: hoc enim est austerum, illud dulce, at quod inter hæc est medium, autocratum. Austerum bonum os perficit, nutrit, vrinam magis ciet, dulce nutrit, satietatem inducit, vèrem mollificat: Quod medium est autocratum Chium, digere facit, nutrit, bonum facit sanguinem, leuissimum est, & satietatem inducit ob vim suam. Ex vinis suauissimum id est, quod in Italia nascitur Albanum & Falernum: quod ex his inueterarit & permanserit, quasi medicatum caput perturbat celeriter. Adrianum appellatum, somnum bonum gignit, facile digeritur, & non iniucundum est omnino. Faciendum est hoc ante quoddam tempus, & in aperto loco ponendum ita vt multum exhalet roboris. *Gratissim*

c
tissimum vinum ad antiquitatem perducitur Corcyreum, Zacynthium, & Leucadium, sed caput offendunt quoniam gypsum assumpserunt. Quod ex Cicilia Abates vehitur, ventrem tantum mollificat, Coos, Myndio, Halicarnasseo, atque omni satis vecto per mare aqua conuenit aspera, velut fontium, & aqua pluuia si sit defæcata, multumque quieuerit. Vtilia sunt huiusmodi vina Athenis, & in Sicyone, in his enim locis hæ aquæ reperiuntur. Vinis marinis multum stipantibus vt Chio & Lesbio longinquisissimæ aquæ conueniunt.

Multum silens nam lingua temporis bene

Qui rem subire perferet talem? graue

Magis necessitate nil est huic datum.

Palam facit quæ quodque mox absconditum.

Vt Sophoclis vtat testimonio. Quod Mareoticum vinum Alexandreoticum dictum fuit à Marea fonte Alexandriæ, & ciuitate propinqua eiusdem nominis: quæ prius erat maxima, nunc est Pagus. Acceperat hæc appellationem à Marone Bacchi socio, vno ex iis qui cum illo militabant. Frequentes hic sunt vineæ, quarum vix dulces omnino comeduntur: & quod ex illis fit vinum, optimum est album, suaue, bonum somnum facit, facile digeritur, tenue, caput non inuadit, vrinam concitat. Quod etiam melius est Tænioticum dictum. Est enim Tænia spatium oblongum in iis locis, vbi vinum nascens paulum virefcit, quod nescio quid pingue præ se fert, sed illud in mistione celeriter soluitur, tanquam mel Atticum mistum. Hoc Tænioticum præter id quod est suaue, habet quiddam aromaticum paulum constringens. Quæ est circa Nilum vinea, multa quidem est, & quantum fluuius obtinet, cuius vina proprium habent colorem, & feracitatem. Hæc superat illud quod apud Antyllam ciuitatem nascitur, non multum distantem ab Alexandria, cuius tributa & illius ætatis reges, & Aegyptij, & Persæ vxoribus in zonas dono dederunt. Quod in Thebaide, & maximè circa Coptum ciuitatem nascitur, ita est tenue, & digeritur, vt febricitanti etiam datum non noceat. Te ipsam laudas velut Atydamas mulier, erat autè tragicus poëta Atydamas. Theopompus Chius vitem apud Alpheum in Olympia repertam esse scribit. Quidam locus est ab Elia
dist

A distans octo stadiis, in quo incolæ in Bacchanalibus tres lebetes vacuos præsentibus externis recludunt, ac iterum aperientes vino plenos inueniunt. Voluit Hellanicus in Plinthina Aegypti ciuitate vitem primùm inuētam fuisse, quare Dion Academicus vini seu potus amatores appellat Aegyptios, idcirco apud illos sitis auxilium esse inuentum asserit, quòd ob penuriam pauperes vino indigerent: nam ex hordeo factum bibebant. Sic autem oblectati sunt hoc bibentes, vt canerent, saltarent, & omnia facerent, quæ temulenti consueuerunt. Scribit Aristoteles ebrios in faciem ferri, at hordeaceum obdormire facit. Quòd potatores sint Aegyptij, id est argumento, quòd apud eos solos quati legitimum est in prandis ante omnia edulia lixatas brassicas comedere: & ad hæc vsque tempora præparantur. Multi brassicæ semina prius comedunt, quia illa ebrios fieri non patiuntur: atque in qua vinea nascuntur brassicæ, debilius est vinum. Hac de causa Sibaritæ priusquam bibant, caules comedunt vt inquit Tymæus.

Alexis:

*Heri bibisti, crapularis post modo
Nunc, esto ieiunus, dabitur tibi quies.*

B *Raphanum tibi det postea quispiam coclum.*

Eubulus:

*Raphanum mulier tu perferens ad me, mihi
Totam videris expulisse crapulam.*

Quòd autem Raphanum antiqui brassicam appellarint, significauit Apollodorus Carystius:

*Novi raphanum quòd hic vocamus nos viri,
Vos brassicam externi vocatis, an putas
Quid feminis differret*

Alexandrides: Si loti fueritis nunc, multùmque raphanum comederitis, quiescetes, grauedinẽ dissipabitis, & præsentem in fronte nebulam.

Nicochares:

*In crastinum diem coquam raphani loco
Glandem grauem propellat hinc vt crapulam.*

Amphis.

*Non est vt apparet vllum remedium
Expellat ebrietatis quod protinus dolorem, nuga
Raphanum id facere*

De brassicæ vi scribit Theophrastus, etiam viuentem vineam brassicæ odorem fugere.

A T H

ATHENAEI DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER SECVNDVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De vini inuentione, deque eius vsu & natura.

CAP. I.

MAIOR quàm æquum videbatur diei pars in somno est absumpta, non tamen varij sermones, quos tu mihi commemoraras, somno me esse audientem patiebantur. Quòd vinum ab Oeneo sit denominatum, testatur

Nicander Colophonius:

Oeneus inde cavo cratere coeruit alma

Vina premens.

Melanippus Milesius: Denominatum ab Oeneo here vinum. Hecateus & ipse Milesius vitem in Aetolia inuentam fuisse affirmat, ita scribens. Oresteus Deucalonis filius in Aetoliam venit ad regem, atque in vtero ferens, truncum illi peperit, quem postea ille iussit plantari, ex quo vitis vuarum fertilis nata est: deinde filium eius plantam appellauit, vnde Oeneus à vineis dictus est. Antiqui enim vineas Oenas vocabant, vt idem testatur. Ex Oeneo natus est Aetolus. Plato vini etymologiã in Cratylo redens vinum Oeonum dicit nominari, quia mentem nostram cogitationibus impleat. Vel certè quòd celeriter iuuat nomen obtinuit. Et Homerus ad etymologiam alludens:

Si biberis, magnum referes mihi crede, iuuamen.

Qui etiã cibos à iuuãdo oniatã nominauit, quia nos iuuat.

Iucundum Itenelae pij fecere iuuamen

Vina Dei, curãque virum disperdere prauas.

Diph

A

Diphilus Comicus:

O Bacche cunctis providis gratissime.
 Quàm dulcis es Dionyse prudentissime.
 Nam maximè facis viros & sordidos
 Hinc esse prudentes, & idem mox facis
 Contractus vt cilia alter asper rideat.
 Audacis esse pectoris facis virum
 Timidum prius.

Philoxenus Cytherius, bene fluens vinum, omniâque dicens. Scribit Chæremon Tragicus vinum sapientes, doctiles, prudentesque efficere eos qui ipso vtuntur. At Ion Chius indomitum puerum, tauri more furentem iuuenem, non iuuenem, suavisimum valde sonantium Amorum ministrum, & celerem hominum gubernatorem, vinum appellat:

Mnasitheus verò dicit: deos

Viris bonum dedisse rectè vtentibus
 Prægrande, contra non honeste, ingens malum.
 Alimenta siquidem viris vtentibus,
 Et robur ingens præbet illud corpori.
 Idem medicina erit dehinc aptissimum
 Potabili miscbitur cum Pharmaco.
 Iuuamen est & ulceratis vile.
 Idem diurnis conferens conuentibus.
 Nilistum bibentibus simul mediocriter
 Fert letitiam, nimiumque fert iniuriam.
 Insaniam dat æqua vis æquæ addita.
 Interum bibatur id, resoluit corpora.

B

Quare Medicis vbiq; Dionysus appellatur. Et oraculum quibusdam præcepit vt Bacchum salubrem nominarent, Eubulus Bacchum inducit dicentem:

Prudentibus viris ego tres misceo
 Crateras, vinum sanitatis gratia:
 Primum bibunt hunc: grati amoris alterum,
 Dulci voluptatisque. At inde tertium
 Somni: bibunt hos turba: nam prudentium
 Reduentium domum. Nec est inde amplius.
 Quartus virorum potus, adest iniuria.
 At quintus est clamoris. Est lascivia
 Sextus sacratus. Sugillationibus

Ea

*Est septimus. Vocant is est octauus hinc.
 Est nonus ira. Qui sequetur improbus
 Injaniens expellit inde ceteros.
 In parua vasa si meri multumiacis,
 Subuertit intus omne quàm facillimè.*

Epicharmus: Ex sacrificio conuiuium, ex conuiuio potio facta est, ex qua lasciuia, ex ea furia, ex his leges, per quas compedes, uiderationes & ærumnæ, Panyasis poeta primâ Gratiis potionē attribuit Horis & Baccho: secundam Veneri & rursus Dionysio, tertiam iniuriæ & nocumento. At iuxta Euripidem:

Sunt pramium lasciuienti verbera.

Vnde Dionysij & iniuriæ eundem esse ortum, nonnulli arbitrati sunt.

Alexis:

*Natura vini fit viro simillima
 Quodammodo, nam sicuti vinum nouum
 Necessè deferuere, sic necessè fit
 Nouum virum: Primum graues iniurias
 Deponere, etatis vigorem floridum
 Mox asperum fieri, negotijs tot &
 Quot dico liberum haurientem protinus
 Dementiam supernatantem, idoneum
 Tunc esse potu: Rursus & firmare se,
 Et præterire suauiter reliquos dies.*

Nam ex poetæ Cyrenæi sententia:

*Vina viros ingressa tenent par robur, & ignis.
 Vix tantum Libyci fluctuat vnda maris
 Quum Borea, tristive Noto subuertitur equor.
 Pectore nudantur condita quæque mero.*

Quamuis alibi aduerfatur Alexis:

*Nihil videtur conuenire cum mero
 Mortalium natura: vina quarimus
 Antiqua, suavis est minimè senex homo.
 Hic mordet, illud latiores nos facit.*

At Panyasis:

*Est cibus igni par vinum mortalibus ipsum.
 Cuius vis medicina mali, medicina dolorum,
 Maxima letitiæ pars, & splendoris in ipsi
 Saltantum Choris, & dulci munere amoris.
 Quare epulis inter latè potare iubemus.*

Nec

A *Nec veluti puerum dapibus saturare paratis,
Latitia oblitum presentem, quæ tibi multa est.*

Et rursus ;

A superis homini vinum gratissima dona.

Conueniunt illi cantus, chœra simul omnes.

Illi conueniunt & dulcis munera amoris.

Omnes mortali pepulit de corde dolores †

Parcius hoc haustum, trîste immoderatum vso.

Domum quandam in Agrigento huiusmodi de causa fuisse
Tirimem appellatam Timæus Tauromitanus scriptū re-
liquit : Iuuenes quidam ob ebrietatem amentes, vino cale-
facti eo usque dementiæ processerunt, vt se in trimemi nau-
igare, & mare magnopere esse perturbatum, arbitrarentur.
Deinde ita dementes facti sunt, vt omnem domus supelle-
ctilem vnâ cum lectis proiecerint: nam visus erat nauis gu-
bernator nauem exonerari oportere ob tempestatem dixisse.
Sed cum multi congregarent, diriperentq; ea quæ proie-
cta fuerant, neque tamen iuuenum dementia idcirco vel
die sequenti deferbuisset, accesserunt militum duces in do-
mum, vbi laborantes nausea etiam tum iuuenes iacebant:
B quibus interrogantibus responderunt iuuenes, se ob tem-
pestatem defatigatos superuacancis oneribus nauem exo-
nerare oportuisse. His admirantibus dudum iuuenum stu-
porem, vnus eorum iuuenum qui maior ætate reliquis esse
videbatur, Ego inquit viri Tritones ob timorem me in hos
thalamos proieci, vt quàm maximè liceret inferius iace-
rem. Veniam igitur duces mentis eorum alienationi con-
cedentes, iubentésque non plus vini bibere quàm conue-
niat, eos dimiserunt. Iuuenes gratiam se habere falsi sunt,
nam si portum tantam euadentes tempestatem attigeri-
mus, dixit quidam, vos manifestè seruatores nostros inter
ceteros Deos marinos in patria nostra constituemus, tan-
quam nobis salubriter apparentes. Hinc domus illa Trimem-
mis dicta est. Ad hæc Philochorus multum bibentes inquit,
non solum seipfos qualescunque sint patefacere, sed vnum-
quemq; aliorum, libertatem loquendi ex vino adeptos dete-
gere. Vnde vinum & veritas idem dicitur. Vt dictum illud:
Ostendit mentes hominis. Atq; in Dionysij templo victo-
riæ signum est tripod, nam ex tripode loqui dicimus vera
loquentes. Est autem cognitione dignum Dionysij tripodem

esse cratera; erant enim antiquitus duo tripodum genera, C
sed ut ambo lebetes appellarentur usus obtinuit. Alter eorum
igni imponebatur, qui balneator dictus est. Aeschylus:

Cepit tripod statim domesticus lebes

Assuetus ignem stare qui fuit super.

Alter tripod crater dictus fuit. Homerus:

Intactos tripodas septem.

In hoc vinum miscebant, atque hic veritati aptissimus est tri-
pos. Quare sicut Apollini ob diuinationem, ita Baccho ob
ebrietatem conuenit. Tripod athenus inquit Samus Delius,
non Pythicus, sed quem nunc lebetem appellant. Isti erant
igni non tacti, in quibus vinum miscebatur, illi balneatores
& igni apti, in quibus aquam calefaciebant. Ex illis aliqui
erant auriti tres pedes habentes pro sustentaculo, & hi tri-
podes nominabantur. Unde Ephippus:

Loqui meri te multa cogit copia,

Referre vera nunquid aiunt ebrios?

Antiphanes: *Celare Phidia*

Duobus exceptis valebis omnia.

Vinum bibens, amore captus improbo,

Vtrumque si negetur ex sermonibus,

Oculis & ex ipsis patebit protinus.

Celentur hac, semper tamen magis patent.

Philochorus Amphictyonem scribit, Atheniensium regem
primum omnium vinum miscuisse, quippe qui mistionem
a Dionysio didicisset: quare recte se habuisse homines ita
bibentes, ait, qui prius mero flectebantur, atque idcirco Dio-
nysio Recto in Horarum sacello aram fuisse erectam: illae
enim fructus vitium nutriunt. Apud aram ipsam Nymphis
etiam aram extruxit, monumentum mistionis faciens vino
utentibus, quia Bacchi nutrices Musae fuisse dicuntur. Le-
gem praeterea sancit tantum vini non misti post cibos
sumere, quantum satis esset ad gustandum, ob indicium vir-
tutis boni Dei: At reliqui misti quantum quisque vellet.
Iouis praeterea seruatoris nomen inuocare constituit me-
moriae gratia bibentium, quod sic bibentes salutem sine du-
bio consequentur. Plato libro de legibus secundo, vini usum
scribit sanitatis gratia nobis fuisse concessum. Ex ebrieta-
tis habitu cum Pardali & Tauro Bacchum comparare solent,
quia ad vim conuerti temulentos faciat. Alcæus, aliquando
mellei,

A mellei, aliquādo acutioris tribulo secreti perpetrator. Sunt qui iracundi fiant ex vino, qualis est Taurus: vnde Euripides; Tauri iniurij, & ex cornibus iracundi. Ob robur nonnulli fiūt ferini, vnde pardalis forma: quare optimè quidem Ariston Chius suauissimum esse potum dicit, cum dulcedine & tranquillitate communicantem. Hinc nō uillos, quod nectar appellatur, id circa Olympum Lydiæ montem præparare dicunt, vinum & fauos commiscentes, addentésque flores odoriferos. Animaduerti tamen Alexandridē nectar non potū, sed cibū deorū existimasse. *Nectar mandens edo:*

Ioui ministrans ambrosiam bibo, & simul

Magnam alloquor Iunonem ubi mihi libet,

Veneri assidens.

Alcman, ipsum nectar ederes. Sappho, Ambrosiæ mistus est crater. Hermes; Serpsit capiens propinare vina diis. At Homerus potum nectar putauit. Ibycus affirmat Ambrosiam ad mellis naturam nonocuplam habere dulcedinem, mel dicens nonam Ambrosiæ partem habere secundum suauitatem.

Nullus meri est amicus idem qui malus.

B *Est quando Bacchus bis satius cum pessimis*

Nunquam iocosus, haud rudem sedet prope.

Alexis vinum copiosè bibentes nugaces facere asserit: sic etiam qui Epigramma illud fecit in Cratinum.

Est Sonipes vati velox in carmina Bacchus;

Si sis potus aquas, vtile nil facies.

Dixerat hac Bacche expirans haud vtris odorem

Cratinus, totum at vas grauiter redolens,

Leta coronatus cantabat carmina, crines

Vt tu Bacche hedera nam redimitus erat,

Polemon in Munychia Acratopotem Heroem coli solitum scribit. Apud Spartanos Mattonem & Cerdonem Heroas à coquis quibusdam in Phiditiis constitutos fuisse. In honore habetur Dipneus in Achaia qui à cornis cognomen accepit. Ex sicco nutrimento neque scommata nasci possunt, neque poemata tumultuaria fieri, nec insolentia, aut animi omnino elatio. Probè igitur dictum illud se habet;

Nunc ubi sunt animi quos audijt inclyta Lemnos,

Donec edebatur carnes, spumantia vino

Pocula siccantes?

Circumscribendum est autem hoc carmen, ut Aristarchus Grammaticus significauit, quod Græcos gloriari facit ob carnis voracitatem. At non ex omni animi tranquillitate repletionisque iactantia nascitur, & cauillationes, & derisiones, atque ex alienata mente, & mendaciis apta, sicut accidit ex ebrietate, quare Bacchilides:

Necesse sit ut dulce sumptum poculum

Foveat calorem Cypridis.

Spes calfacit mentes deinde concita

Bacchi vigore muneris.

Hinc desuper curas viris mittit graues,

Dum mania ipse concutit.

Monarcha solus is fit omnibus viris.

Auro ac elephante splendida

Domus residet. Alta nauis per mare

Framenta portat maximas

Aegypti opes, mentem bibentis excitat.

Sophocles ebrium esse nocuenti solutionem nominat: alij poëtae vinum fructum telluris opimum. Et poëtarum Rex Vlysses ita dicentem inducit:

Qui fuerit dapibus satiatas, & vberè vino,

Is totam pugnare diem sufferre valebit. Et quæ sequuntur.

Ex vino comœdiæ, & tragœdiæ in Icario Atticæ loco primum sunt inuentæ, atque ipso vindemiæ tempore, vnde tragœdia primum comœdia dicebatur.

Dedisse pacantem viris vitem mala.

Rapto mero non amplius Cypris valet.

Superstes est tum dulce nil mortalibus,

Euripides ait in Bacchis, & Astydamas, mortalibus tristitiæ remedium ostendit vitem viniferam. Nam vir semper plenus sit negligens, temperatè bibens prudens, ut ait Antiphanes:

Non ebrio mentem, bibo dignoscere

Quantum mihi sat sit legendis literis; firmè inquit Alexis.

Seleucus non fuisse antiquorum morem attestatur aut multum vinum bibere, aut aliud suauè sumere, nisi id deorum gratia fieret, vnde Thœnas Thalias, & methas nominarunt.

Has quia propter Deos se ebrios esse oportere ducebant, illas quia deorum gratia congregabantur, & conueniebant,

hoc

ἀπὸ τῆς
τῶν, id
est à face.

Θίρα, θά-
λια, μέθυ.

A hoc est enim conuiuium lautum. At methyin inquit Aristoteles est in sacrificiis vino uti. Diis paruum sacrificantes *Μέθυρον* censum, boues mactantibus religiosiores esse putauit Euripides: *Μεθύρον τὸ πίδες*: significauit sic per finem sacrificiij ipsum Homerus: *δύωρον*.

Crede mihi finis non est iucundior ullus

Quam cum per populum funduntur gaudia totum.

Teletas etiam maiores festiuitates appellant, & cum sacra quaedam constitutione, ob impensas quæ in eas fiunt magnificas. Nam telin impendere significat, vnde polyteles *Πολυτέλης* multa impendentes, eutelésq; pauca impendentes. Alexis: *ἄλιον*.

Vti bona cui sorte contigit isto

Oportet inde viuere hunc semper palam.

Donationemq; omnibus superum Deum

Fecisse apertam. Qui dedit bonum putat

Se gratiam referre quæ fecit bene.

Quisquis Deorum celat alma munera;

Et se mediocri sorte dicit vtier,

Illiberaliter videns hunc vtuere;

Inutilemq; cuncta mox rapit Deus.

Non gaudet poculis qui ab aetatis suæ initio aquam bibere consuevit. Hesiodus in Melampodia:

B *Dulce etenim gratis inter conuiuia lauta
Mulceri verbis, saturato corpore primum.*

*De aquarum natura & earum varietate
pro diuersitate locorum, de fontibus
item, & abstemijs.*

CAP. II.

Nvlli nostrum in mentem venit quidpiam de aquis dicere, ex quibus etiam vinum fit, famosissimo præsertim Pindaro omnium rerum optimam, bonam aquam dicente. Quam & diuinissimus Homerus maximè alentem dicit, ubi aliorum à loue nutritarum nemus est, qui etiam laudat eius claritatem,

Labuntur pura, fontes hic quattuor vnda.

Et leuem aquam plurimum facit, quam desiderabilem appellat. Suauem nominat Titaresium fluiuium, qui cum Peneo admiscetur. De aqua mentionem facit quæ purgat, quam Praxagoras etiam bonam esse dicit:

Abstergit quamvis squalentia quae fuit vnda bona. C
Demittit aquam dulcem ex Plate, Platem Hellepontum esse inquit. de altera ita scribit;

Propter aquam dulcem nigras statuere carinas.

Novit & aquae tepidae naturam ad vulnera, Eurypylum siquidem vulneratum illa conspergit: sed si sanguinis fluxum sistere oportuisset, frigida conueniebat, quae sanguinem ipsum conuerteret, & constringeret. Calida ad mitigandos dolores conspergit, quae illos possit demulcere: nam apud Homerum tepidum est calidum, quod etiam in his fontibus expressè demonstraui, qui apud Scamandrum scaturiunt, inquit enim:

Vnda fuit calida hinc, fumusq; attollitur altè

Ad caelum, veluti flammis crepitantibus ignis.

Et profecto illa aqua calida est, ex qua ignis vaporatio eleuatur, & fumus ignitus. De aqua alterius fontis ita scribit:

Grandinis aëria fuit illa simillima riuis,

Atque niuis gelidae, Crystallus qualis ab vnda.

Consuevit & nuper vulneratis sanguinem defluentem calidum dicere, nam de Agatmemnone sic scribit;

Donec sanguis et calidus de vulnere cessit.

Et de ceruo percusso fugiente per translationem;

Dum genua, & sanguis calidus fecere vigorem.

Athenienses tepidum metaceras appellant, vt testis est Erato sthenes: aquosum enim dicit & metaceras. ex aliis aquis eas quae fluunt ex petris, obscuras nominat tanquam inutiles. At fontanas aquas per terras fructuosas plurimum labentes cæteris omnibus aquis anteponit. Velut etiam Hesiodus:

Illimes labuntur aquae, fontesq; perennes.

Et Pindarus, Dulcis diuinâq; aqua Tilphosæ ex pulchro fonte. Est autem Tilphosæ fons Bœotiae, ex quo scribit Aristophanes Tiresiam bibisse, qui cum frigus ob senectutem ferre non posset, statim mortuus est. Scribit Theophrastus in libro de aquis, Nili aquam fertilissimam esse & dulcissimam, quamobrem venter bibentibus soluitur ob nitrosam admistionem. Idem in libro de plantis alibi dicit, aquam esse filiorum feracem velut in Thespiis, & in Pyrrha sterilem, ex dulcibus aquis quasdam esse steriles vel certe parum fecundas sicut quae in Phata & Tarrha. Ob siccitatem quandam aqua venenata fluxit circa Nilum, quapropter

A quæ propter multi Aegyptiorum periere. Mutari non asperas solum aquas asserit, sed salsam etiam, & totos fluuios. Sicut qui in Cithærone est, apud quem Iouis Marini templum est erectum: quod ideo accidit, quoniam multa fulmina cadunt circa eum locum. Reliquæ sunt aquæ corpulentæ, nescio quid gravitatis in se continentes ut quæ in Troezenè, quæ statim gustantium os implent. Earum quæ sunt apud metalla circa Pangzum, hyemè vas ducens habet nonaginta sex proportionem, at æstate quadraginta sex. Sistit autem ipsam frigus & magis condensat, quare cum fuit in Gnomonibus per hyemem horas non auget, sed tardat, cum ob glaciem tardior fluxus efficiatur: quæ circa Aegyptum accidere dicit, ubi melior est aër. Salsa aqua magis est terrestris, maioriq; indiget digestionè: velut marina, cum dissimilem calidiorèmq; habeat naturam non ita congelatur. Eadem de causa peiores sunt, quæ grauiorè, asperiores, & frigidiores. Aliæ difficilius si digeruntur, quia multum habent terrestrè, aliæ ob frigoris abundantiam. Quæ facile calefiunt, sanæ habendæ sunt & leues. Est aqua quædam in Cranone paulum calida, quæ duos vel tres dies vinum sibi admistum conseruat. Quæ fluunt per canales, statiuè, sæpius sunt meliores, percussæ enim fiunt molles, quare & quæ ex niuib; fluit aqua, utilis admodum esse videtur. Nam quæ magis potui apta, sursum trahitur, & ab aère postea percutitur, quo fit ut pluuia aqua, & quæ ex glacie manant, sint meliores, quia leuiorè signum autem est quod & glacies ipsa reliqua aqua reperitur leuior. Quæ sunt frigida, & aspera sunt; quia terrestrè. aqua quæ est corpulenta calefacta calidior, refrigerata fit frigidior. Eadem ratione aqua montana magis est potui apta, iis quæ sunt in planitie, minus enim habet terrestris immistum. Facit etiam colorem aquarum illud terrestrè: nam quæ est in stagno Babylonæ rubra fit per aliquot dies. Bosthenis aqua quibusdam temporibus est violacea, quamuis valde sit tenuis, cuius rei illud est argumentum quod in Borealibus supernatat ob leuitatem. Multis etiam in locis sunt fontes potui apti, & magis vino similes, velut qui circa Paphlagoniam, ad quem incolæ dicunt ad bibendum accedere. Salsæ sunt aquæ apud Sicanos Siciliæ & cum acritate in Carthaginiensium regione.

fons est, cuius id quod subſtitit oleo est perſimile, ſed nigrius colore, quod ſecernentes ad pecudum iumentorumq; uſum accommodarunt. Apud alios ſunt fontes qui pingue neſcio quid habeant, uelut qui in Aſia, de quo Alexander ſcripſit ſe olei fontem inueniſſe. Ex aquis calidis, aliæ ſunt dulces, ſicut quæ apud Capras Ciliciæ, & circa Tragafas in Lariffa Troiæ: Circa Magnetiæ & in Melo, & Lipara. in Pruſa uero apud Olympum Myſiæ, quæ regiæ aquæ dicuntur. In Aſia apud Trallem, & Charocometem fluuium. Nyſſam præterea ciuitatē ita eſſe pinguem ferunt, ut neminem oleum emere oporteat; huiusmodi ſunt & in Pago Daſcyli. Quæ ſunt in caruris ficæ ſunt, & ualde calidæ. Quæ circa pagum Menis in Phrygia, aſperiores ſunt & magis nitroſæ. Uelut quæ in Leonte pago Phrygiæ. Apud Donyleu ſuauiſſimæ bibuntur. Potui aptæ non ſunt omnino quæ circa Baias, uel Baias Italiæ poſtūm. Qui fontis Pirenes dicti in Corintho aquam ponderauit, omnibus aquis totius Græciæ leuiorem illam inuenit. Non enim credit Axiſtophani comico dicenti cum aliis multis in rebus, tum quod optimam omnium habeat aquam, agrum Athenienſem excellere. Dicit enim, Qualia producit regio Hipponice omnibus totius terræ habitatæ præſtantiora, mel, panes, ficus, ficus per Iouem fert certè: greges, lanas, myrti fructum, uictimas, caſeos, aquam egregiam, ita ut quiſpiam ſtarim ſe Atticam aquam bibere cognoſcat. Eubulus Cheraemonem tragicum aquam fluminis corpus appellatſe ſcribit;

Vbi reliquimus uiri ſeptos greges,

Et fluminis corpus uiam fluctus dedit,

Regata noſtra uis aquarum flumine eſt.

In Teno fons eſt, cuius aqua uino non miſcetur. Herodotus libro quarto, Hypanium ſcribit ex fontibus effluentem per quinque dierum ſpatium eſſe exiguum, & dulcem, poſt alios dies quatuor eſſe amarum, quodam amaro fonte ſe illi adiungente. Theopompus apud Erganem fluuium aquam aſperam eſſe dicit, quam bibentes ſunt ebrii, tanquam uinum potauerint. Ariſtobulus Caſandreus fontem in Mileto eſſe aſſerit qui Achillius dicitur, cuius aqua fluens eſt dulciſſima, quæ conſtitit, ſalſa. Hac aqua Miſioſ fama eſt Heroem conſperſiſſe, cum Strambelum Leleg

A Lelegorum regem interemit. Fertur etiam in Cappadocia aqua esse optima & plurima quę non corrumpitur etiam si non fluat, nisi currat sub terram. Ptolemæus rex libro commentariorum septimo ita scribit: In Corinthum nobis per Contoporię dictę promontorium procedentibus fons obtutus est factus, qui aquam niue multò frigidiorẽm emittit, ex quo muli non bibunt, nisi aquã longinquam esse à fonte expectent: Ipse verò seipsum bibissẽ scribit. Phylarchus fontem quendam in Clitorio monte esse ostendit, ex quo bibentes vini odorem postea sufferre non possunt. Clearchus aquam refert velut lac albam appellari, vinum velut nectar, rubicundum, mel & oleum viride, at quod ex vnguentis est contusum, nigrum. Eubulus aquam solam bibentes bonos dicit esse inuentores, quod vinum quasi velũ mentibus nostris offundat. Quos iambicos versus repetit & Philetas, tot quot Rhetores ad aquam dicens, hinc paulum quiescens. Rursus Amphis comicus:

Vt est, videtur sermo inesse poculis.

Multis aquam stupor venit bibentibus.

Et Antiphanes:

I *Aerum mero, malum malo propellere.*
Tubam tuba, præcone clamantem virum.
Sonum sono, lenamq; mox tricbolo.
Superbiam superbia, Callistratum
Coquo, sugillis & virum pugnis ferum.
Discordiam discordia, sic praelia
Bello, laboribus laborem, faminam
Sic famina, litemq; lite trudere.

De aqua etiam indilutum nomen antiqui dixerunt. Sophron, aquam indilutam in calicem. Phylarchus Theodorum Larissæum abstemium fuisse scribit, qui crebrò alienatus erat ab Antigono Rege. Idem narrat Iberos omnes aquam bibere, quamvis omnium hominum sint ditissimi, atque semel quotidie comedere ob parsimoniam, vestibis verò magnificentissimis indui. Refert Aristoteles & Theophrastus Philinum quendam, nullo alio cibo per totum vitę suę spatium vsũ fuisse, quàm solo lacte. Pythermus vnum ex iis tyrannis, qui Athenis imperarunt, scribit Glauconem, abstemium fuisse. Hegesander Delphus Anchimolum & Moschum in Helide philoso-

phantas, donec vixerunt semper aquam bibisse, testatur; **C**
 atque cum solis ficibus vescerentur nihilominus corpori-
 bus fuisse robustis, at eorum sudorem ita fuisse gravem,
 ut omnes odorem vitarent in balneis. Matris vir Athe-
 niensis donec vixit, vel nihil, vel certè parum præter myrti
 fructum comedit: à vino, & ab aliis omnibus abstinuit,
 præter quàm ab aqua. Abstemius fuit etiam Lamprus mu-
 ficus, de quo Phrynicus laros conquestos esse dicit his die-
 bus, quibus mortuus est Lamprus vir aquæ potator, so-
 norus, ac valde sapiens, Musarum ariditas, Iusciniarum
 febris, hymnus Plutonis. meminit & Macho comicus de
 Moschione abstemio. Aristoteles in libro de ebrietate,
 salios cibos nonnullos comedisse scribit, ac sine siti fuisse,
 inter quos Arehonides fuit Argiuis, & Mago Carthagi-
 niensis, nam deserta arida ter pertransiuit, farinas siccas co-
 medens, & non bibens. Polemon Academicus ab anno vitæ
 suæ trigésimo incipiens, vsq; ad finem aquâ bibit, ut testa-
 tur Antigonus Carytius. scribit Demetrius Scepsius Dio-
 clem Peparethium donec vixit aquâ frigidam bibisse. Ipse
 de seipso fide dignus est autor Demosthenes orator, qui di-
 cit se solam aquam bibisse per quoddam tēporis spatium. **D**
 Hæc igitur ait Pytheas; nunc verò Demosthenem & De-
 madem concionantes aspiciite, & quemadmodum contra-
 riam vitæ rationem assumpserint, hic enim aquam bibit,
 & noctes, ut aiunt, laborat, ille verò lenocinatus, & ebrius
 singulis diebus, ac ventrosus coram nobis in concionibus
 versatur. Hæc ab Euphorione Chalchidenâ scripta repe-
 riuntur; Lasyras Lasionius cū velut cæteri homines potu
 non indigeret, urinam tamen veluti cæteri emittebat: atq;
 multi id desiderio quoddam, obseruare conati sunt, neque
 prius credebant, quàm id quod accidebat, inuenissent: qui
 etiam ætatis tempore per triginta dierū spatium assiden-
 tes, & à nulla re salsa abstinere eum videntes, vesicam illius
 verè habere arbitrati sunt: utebatur & potu, quāuis eo non
 indigeret, ad varias epulas mutandas. Suaue est, inquit An-
 tiphanes; atq; inter maximè vulgata, satur cum sis, & ali-
 quid nouum comedas, duplicem te capere voluptatem. In-
 ducitur ab Herodoto libro primo Persarū rex ex Choaspē
 apud Susam fluente, aquam bibens: ex quo etiam solus bi-
 bit, quem plurimi currus quatuor rotarum à mulis tracti,
 huiusmo

- A** huiusmodi aquam ferentes in vasis argenteis, sequuntur. declarat Ctesias Cnidius quomodo aqua hæc Regia sequebatur, & quomodo in vasis posita afferebatur, eam & leuissimam esse inquitens, & suauissimam. Secundus Aegypti Rex cognomento Philadelphus, cū filiam suam Berenicem Antiocho Assyriæ Regi despondisset, magnis impensis curauit vt Nili aqua ad eam afferretur, vt solius huius fluminis aquā filia sua biberet, velut author est Polybius. Heliodorus illustrem scribit Antiochum, quē Polybius Insanum, ob res gestas appellauit, fontē in Antiochia vino miscuisse, & Midam Phrygium dicit Theopompus fecisse, quando Silenum capere per ebrietatem voluit, qui fons est medius inter Medos & Pæonas, Innāq; nominatur, vt ait Bion. Staphylus vini mitionem cum aqua Melampodem inuenisse voluit, atq; aquam magis quā vinum digerere affirmat Plistonicus. verū est profectō quod intensē bibentibus, non ordinatē stomachus disponitur, sed offenditur potius, & sæpe eorum generatur corruptio. Oportet igitur sanitatis studiosos exercitationibus mediocribus vti, ne nimīū sudent, & lauacris ita, vt corpora madefaciant, ac mollia reddant.
- B** Postea aquam bibere tanquam vtilissimā, hyeme quidem & vere calidam ferē, æstatq; frigidam, ne stomachum soluat; ac mediocrem bibere oportet multitudinē, quia præassumpta est hæc bonæ habitudinis gratia, ne syncerū vini robur per membra diffundatur, & ne extremis incidens vasculorum obstit. Quod si quis nostrum difficulter id facit, dulcem aquam, vel calidam præassumito: hinc vinum maxime quod dictū est Protropon Lesbiū dulce, quia optime disponit stomachū. Vinum quod dulce est, caput grauat vt scribit Hippocrates in libro de Diætā, quē aliqui de Morbis acutis inscribunt, alij de Ptilana, alij in Cnidias sententias, vbi hæc leguntur: vinū dulce minus caput grauat quā vinosa, minus mentem aggreditur, & per viscera melius quā reliquum digeritur. At nō oportet præbibere, quemadmodum bibunt Germani, inquit Posidonius, hos enim ferunt in symposiis benignē complexos venas in fronte abscindere, & sanguinem defluentem in poculo miscentes bibere, summum amicitiae terminum attigisse existimantes, cum sanguinem vicissim inter se degustarint. Post huiusmodi potum caput vnguentis perungunt, & maxime rosaceo

Laceo, atque si his minus contigerit, melino oleo, ut aliquid effundant post porum, utuntur, & ne offendantur vini vapore; at si neque hoc concedatur, irino utuntur vel nardino: non infulse igitur dixit Alexis:

Nares is vngit sanitatis maximam

Partem, cerebrum odoribus solans bonis.

Euitare oportet crassa vnguēta: aquam bibere oportet quæ tenuis sit aspectu, & pura, quæ pondere sit leuis, & nihil in se terrestre cōtineat. Aqua quæ mediocriter fuit calefacta, refrigerata bona est, & in vas argenteum, vel æreum coniecta, non facit quidpiam venenosum. Aqua quæ citò calefit, & æquè celeriter frigescit, semper est leuior, ut ait Hippocrates. Mala aquæ eæ sunt, quæ legumina tardè coquunt, nam illæ huiusmodi sunt nitrosæ, & salis. Hippocrates in libro de Aquis, bonam aquam appellat magni pretij; at statuas, difficiles; velut stagnorum & paludum: sunt etiam fontanæ magna ex parte asperæ. Nonnullos esse scribit Erasistratus, quia quas vel pro pondere probet, nulla inuestigatione: licet Amphiarati & Eretriæ aquæ collatæ, quarum, cum hæc sit bona, illa mala, nulla prorsus ponderis differentia inueniatur. Hippocrates in libro de Locis, eas aquas dicit esse bonas, quæ ex altioribus locis defluant, & ex collibus siccis: hæc enim sunt dulces, & puræ, & parum vini sufferre valent: hyeme præterea sunt calidæ, æstate frigidæ. Maxime eas omnium laudat, quæ cursum versus orientem solem cōuerterint, & præcipue versus orientem æstiuum: quia orientales splendidæ sunt, & bonum habent odorem, & sunt leues. Diocles aquam digerēdi vim habere testatur, non inflare, refrigerarēque mediocriter, visum seruare, caput non grauare, mouerēque animum, & corpus. Eadem refert & Praxagoras, qui pluuiam insuper laudat. Euenor lacustres, & bonam esse dicit Amphiarati aquam, si cum ipsa Eretriæ conferatur. Quod autem aqua nutriat, id considerantibus manifestissime patet, quod animalia quædam hæc sola nutriuntur, velut cicadæ.

De lacte, melle, & visibus eorum.

C A P. I I I.

Multa etiam alia humida nutriunt velut lac, prifans; vinum: & lactentia lacte nutriuntur, & multa hominum

Anum genera lac bibentia viuunt. Fama est Democritum ipsum Abderitem fuisse ob senectutem penè furiosum, atque cum vitæ pertaxum esset, subtrahere sibi nutrimentum singulis diebus consueuisse: sed cum dies Cerealium sacrorum esset propinquus, rogâibus mulieribus ne moreretur per id tempus, vt sacra celebrare possent, paruit, & vas sibi melle plenum adferri iussit: inde ferunt hunc virum multos dies vixisse, cum solo melle vesceretur, atque deficiente melle post hos dies, mortuum fuisse. Suauissimum mel enim Democrito esse solebat, qui etiam interroganti viro quomodo quispiam sanus viuere possit, Si exteriora oleo inquit, interiora melle irriget. Erat etiam Pythagoricorum cibus panis cum melle. Aristoxenus eos sine morbo viuere posse asserit, qui eadem semper in prandii comedant. Lycus multum Cymios viuere scribit, qui apud Sardonem habitâtes melle semper vescuntur, quod plurimum apud illos nascitur. Vide præpositorum omnium atque ~~ab-~~ iectorum quæstiones.

De ieiuniis, & semel quotidie edentibus.

B

CAP. IIII.

ANestis nestis videlicet, a, literæ Pleonasmò positum *ἀνεστis νε-
στις, ἀνε-
στις ἀνε-
στις.*
est apud Cratinum, sicut stachys, astachys.
Nec ieiunus enim venisti ad prandia primus.

Famelicus nomen est apud Diphilum.

Famelicos multum viros lator malos

Videre nudos, queritantes omnia

Novisse, & ante tempus vsque.

Et Antiphanes,

Vnum hoc habet malum, est

Famelicus semper, virum tu Thessalum

Certe refers. & Eubulus,

Zethum venire precipit campum in bonum

Thebarum vt incolat, velut patet, nam ibi

Est dignior panis. Fame tu peritus

Gravi vsque Athenas ipse mox clarissimum

Transire iussisti inclytas Amphionem.

Non filijs est præna Cecropidum fames

Auras vorantibus, comedentibusque stem.

De

De solis comedentibus sic meminit Alexis.

*Solum virum priuatum edentem vt videris,
Poëticas odas nec optantem, feras
Hunc perdidisse dimidium vita statim,
Hunc artis & partem bonam, vix viuere
Potest vterque.*

De nogaleumatis edulys, & parasitis.

C A P V T V.

NOgaleumata autem suauia edulia vocitabant. Ararus, culta hæc nogaleumata.

Alexis: Thasius vini

*Partem diu mox rigauit alteram,
Edítque nogaleumata. & Antiphanes,
Cum puniceis malis racemos, plurimos
Palmaeq; fructus, atque nogaleumata.*

*απίστια -
πρω.*

Appositum Philonides, Autofitum Crobylus, Parasitum, Autofitum, Anaristerum dixit Eupolis. Anancofitum Crates. Nicostratus, adolescentulus vt fors tulit caput scalpens, clamydéq; indutus, in terra frugaliter comedo. Prandium cœnæ coniunctum dixit Alexis:

*Nobis adesset ex quibus cum prandio
Cena simul.*

Postea surgentes vt quisque voluit decubimus nomenclatorem non expectantes, & cœnarum gubernatorem.

*De Triclinijs, & quatriclinijs, & reli-
quis per ordinem, de stratis
item, & tapetibus.*

C A P. V I.

TRiclinia & Tetraclinia & septemclinia atque ex sequenti numero antiquis aderát. Antiphanes, Ducens nos tres in Triclinium. Phrynichus, Septemclinia domus erat pulchra: postea hoc nouemclinium, & quinque lectos Siculos: dic aliud, sicula puluinaria quinque. Amphis, Non substernes vnquam triclinium? Anaxárides, In triclinium statim

A statim ductus est, & harmoniæ ad senem; cœnacula aperit, domum riga, sterne lectos, ignem suscita, craterem accipe, vinumque misce suavissimum. Nunc verò stratorum compositionem non quòd circumiciant, & subiciant, distinguunt, Plato inquit Philosophus. At eiusdè nominis poeta ita scribit, Postea in lectis pedibus eburneis, stratis purpura tinctis, in Puniceis pannis, & Sardiæ ornatus iacet. Floruit ipsa varietatù textura maximè artificiosarum In stratis, Acsæ & Helicone Cypriis eas facientibus: erant hi ambo textores famosi, atque Helicon fuit Acsæ filius, ut ait Hieronymus. Inscribitur in Pythiis in quodam opere:

Hoc Helicon Acsæ fecit Salaminus, huius

Gratia diuina est Pallade dante manu.

Cuiusmodi erat Pathymias etiam Aegyptius. Quantopere lætor inquit Ephippus, vbi strata rosas olent, & vnguentis lotus conspergor. Aristophanes:

Stratis olentibus iaces noctem bene

Totam, subigens dominam.

B Strata ex struthiocamelis scribit Sophron magno in pretio fuisse. Maximè admirabilis Homerus stromata inferiora, alba scilicet, nò etià tincta coloribus, & variata, pannos appellat: at peristromata, tegmina, quæ primi Persæ pulchra inuenerunt, & dictos instratores, ut inquit Heraclides: ut ornamentù haberet stragula, & mollis esset tactui. Timagoræ igitur Cretensì, vel Entimo ex Gortyne, ut voluit Phantias Peripateticus, qui Themistoclis imitatione ad Regem venerandi gratia venit, tentoriù egregiæ pulchritudinis, & magnitudinis largitus est Rex: lectù præterea argenteos pedes habentem, & stromata magnifica, & eum qui sterneret, Græcos enim sternere nescire dicebat: accersebatur ad cognatorum etià conuiuium vir hic Cretensìs, ita Regè oblectans, ut nullus antea Græcorum, sed neq; postea: nam inter affines etià honor ei præbebatur. Timagoras verò Atheniësis genua Regi flectens, & maximè veneratus, eadem non consecutus est, sed ex iis quæ Regi apposita fuerat, quædam ex mensa ei missa sunt, Antalcidæ Laconico suam coronam vnguentis perfusam misit. In Entimum & multa alia conferebat, atq; in consanguineorù conuiuia accersebat; quam rem grauius ferre Persæ visi sunt, quòd honor aliò transferrebatur, & militia rursus in Græciam esset transitura.

Misit

Misit & lectum pedibus argenteis ad illum, & stratum, & umbraculum, summitatem habens floridam, coelbq; persimilem, & cathedram argenteam, pileum auratum, phialas aureas, gemmisq; distinctas, & centum magnas argenteas, crateres argenteos, adolescentulas seruas centum, & rotident pueros: aureorum nummorum sex millia, præter ea quæ ad usum quotidie suppeditabat, mensas etiam misit eburneis pedibus ex orbibus vocatæ sphendamni compositas. Cratinus; Mensæ tripodes sphendamniæ.

De mensis antiquis.

C A P. V I I.

Q Vum tripodem mensam Cynicus quidam dixisset, indignabatur apud sapiëntem Vlpianus, dixitque; laborabo ego magnopere hodie ob has dubitationes, vnde enim huic tripos? nisi forte Diogenis baculum cum pedibus dinumerans, tripodem appellarit, cum omnes mensas dicat hæcè positas. Hesiodus in Ceycis matrimonio; (quæ poëtæ carmina quamuis excludantur à Grammaticis, mihi antiqua tamen esse videntur,) tripodes mensas appellat. Xenophon quoq; scriptor elegatissimus in libro de Ascensu septimo ita scribit; Tripodes omnibus illati sunt, qui ferè viginti erant pleni carnibus diuisis. & postea: Maxime verò mensæ apud externos semper positæ erant. Antiphones; Postea quàm tripos captus est, & præ manibus habebamus. Eubulus, Tripodes hi quinque tibi, & quinque, quinquagesimæ partis ero exactor. Epicharmus;

Quid hoc? tripos est scilicet, quid ergo, num

Habet pedes is quattuor? non est tripos,

Sed vt puto dicendus est hic quadripus.

At nomen est illi tripos, habeat pedes

Vt quattuor, certè Oedipus quondam fuit:

Enigmata haud nosti?

Aristophanes;

Mensam pedes nobis habentem tres tulit.

Nam quattuor carebat. postea;

Pedes habentem tres ego vnde nunc feram

Mensam?

In more positum fuit apud antiquos in cœnis declinanti ei qui cõuiuio excipiebat, schedulam dari, quæ descriptionem haberet

A haberet eorum quæ parata fuissent, ut quod obsonium, prius coquum mittere oporteret, cognosceret.

De prunis Damascenis, & variis eorum nominibus.

CAP. VIII

DE Damasco celeberrima, & amplissima civitate multum antiqui meminerunt, quando quidem plurima sunt in Damascenorum regione Damascena dicta: nam optimè ibi præcipuè fructus hic colitur, ita ut ab aliis plurimum differat, qui alibi nascuntur. Hæc sunt pruna, de quibus, & alij mentionem fecerunt, & Hipponax. Coronam habebam prunorum, & menthae. Alexis;

Vidisse me, euge credo niciterium

In somnijs, dic id mihi, sed accipe:

Mihi corona lata ab adversario est

Quodam, videbar cingier qua tempora.

Cantorta prunis illa erat, nanque omnia

Hæc visa in ipso sunt loco currenti ipsi.

Hercules, fructus rursus. Vidisti aliquando abomasum bene paratum, vel splenem assatum, condimentisque conspersum, vel prunorum sportulam maturorum? hanc ipsam habet speciem. Nicander, malum, quod dicunt coccygis. Clearchus Peripateticus Rhodios dicit, & Siculos pruna Damascena Brabyla appellare, velut Theocritum etiam Sytacufium;

Fleuntur brabylorum onerati pondere rami. & rursus:

Quàm malum brabyli iucundiss.

Est autem hic fructus circumferentia quidem minore quam pruna, at gustu idem, nisi paulò esset asperior. Seleucus scribit in linguis Brabyla, Ala, Cocymala, Madrya, esse eadem: nam Madrya esse velut mali fructus, Brabyla quia ventrem bene disponunt, & cibos eijciunt: Ala, quasi mala, sicut Demetrius Ixion describit in sua Etymologia. Theophrastus pruna dicit, & spondias, sunt enim quasi pruna sylvestria. Ararus prunum arborem cocymaleam, & fructum cocymalum appellat. Diphilus Siphonius medicus hæc ait habere succum, facile corrumpi, facilèq; excerni, parùmque nutrire.

e

De cerasis, cratago, chamaeraso, & sorbis.

C A P. I X.

Theophrastus in libro de Plantis peculiarem inquit naturam sortita est cerasus, est enim magna, siquidem ad viginti & quattuor cubitorum mensuram crescit: folium mespilo habet simile, asperum, & densius; corticem similem tilia, florem album, pyro sylvestri, & mespilo persimilem, eumque paruis flosculis, velut faui, compositum. Fructus est rubicundus, forma similis melampyro; faba; magnitudine, praeter id quod melampyri nucleus est asper, at cerasi mollis. Et rursus, crataegus, aliis cratægum dicitur, habet folium extensum mespilo simile, praeter quod id est maius, latius & oblongius: atq; impressionem non habet velut illud. Crescit haec arbor non magna admodum, neque crassa, lignum habet varium, flauum, & durum: corticem leuem, similem mespilo, solam radicem in profundum agit magna ex parte. Fructum habet rotundum, & quantum est oleaster, qui maturus est & flauus, subliuidus. Ex his videtur mihi inquit philosophus cerasum nunc appellatum demonstrare. Asclepiades Myrleanus arborem quandam terrestrem cerasum nominans ita scribit; In Bithynia cerasus terrestris nascitur, cuius radix est non admodum magna, neque ipsa arbor, sed par rosarum arbori. Fructus in aliis omnibus similis, sed caput grauat velut vinum multo vtenibus, dolorésque inducit. Haec mihi ita dixisse visus est Asclepiades inquit de sorbis: nam arbor ea ferens, est huiusmodi. Et si quis plures septem fructibus comederit, caput ei grauatur. Aristophanes:

In montibus sunt sorba sponte plurima nascentia.

Theopompus:

Matura sorba, myrti edunt & plurimos fructus.

Crates, certe sunt tempestiuæ mammae, velut malum, & sorba. Amphis;

Vt mora morus fert vides, vt robora

Glandes, comarusq; sorba.

Theophrastus, vnde sorbum ferens esui aptum. Quod, agena, Satyricum quendam actum, dubitatur an Pytho Catanæus, vel Byzantius, vel ipse Rex Alexander inuenerit. Multa, inquit apud rhetorem Larensius, vos o Græci vobis
arrog

A arrogatis, vel quia nominastis, vel inuenistis: ignoratis autem quòd Lucullus Dux Romanorum, qui Mitridatem, & Tigranem debellauit, primus hanc plantam ex Cerasunte Ponti ciuitate in Italiam deportauit, & fructum ipsum eodem nomine ex patriæ ciuitate nuncupauit, vt nostri scriptores testantur? ad quem Daphnus quispiam respondit, veruntamen multis annis antiquior Lucullo vir quidã eximius Diphilus Siphnius, qui Lyfimachi Regis tempore floruit, vnus ex Alexandri successoribus, de cerasis mentionem facit ita scribens: cerasa conferunt stomacho, boni sunt succi, & bene nutriunt, in frigido sumpta conferunt stomacho: meliora sunt magis rubicunda, & Milesia, promouent enim vrinam.

De moris.

C A P. X.

QUæ ab omnibus sycamina appellantur, soli Alexandrini mora nominant: at Sycamina, non ex Aegyptia ficu, quæ aliqui sycomora dicunt. Hæc incolæ paulum ferro fricantes in plantis relinquunt, & à ventis mota intra trium dierum spatium ita matura, & odorata fiunt, ac maxime spirantibus zephyris, ita esui apta, vt etiam exiguum in illis frigus si cum oleo rosaceo componatur, ac supra stomachum febricitantibus imponatur, non parum ægotantes miti get. Fert autem fructus Aegyptia Sycaminus ex ligno, non ex fructuum inuolucris. mora Sycamina reperiuntur apud Aeschylum in Phrygiibus, de Hectore, Erat vir ille mollibus maturior Moris. In Cressis & contra Batum,

*Moris & albis, & nigri succi simul
Gravatur arbos, atque pictus murice.*

& Sophocles.

Videbis alba mora primum, pæstea

Mori rubescit fructus, atque pingitur.

Nicander in Georgicis, ante alios fructus inquit apparent. & moream morum arborem appellat semper, velut Alexandrini:

Et morea veniunt pueris quæ munera primum,

Autumnium tum significant mortalibus alnum.

Phanias Eresius Aristotelis discipulus agrestis mori fructum, morum nominat, qui maturus & dulcissimus est, & suauissimus. Sic enim scribit, Morum spinosum, quum sphaera

siccata fuerit, Sycamini genicula habet spermatica, rotunda, ac quasi subtexta, differentias continet friabilem, & bonum succum. Parthenius Sycamina abryna, quæ ab aliis mora dicuntur, Salmonius hæc eadem spinosa. at Ixion Demetrius illa & sycamina vocat, & mora: sicut sanguinea mora, & meliora ficibus. Diphilus Siphnius medicus, hæc de illis: Sycamina quæ etiam mora dicuntur, habent bonum succum mediocriter, parum nutriunt, stomacho conferunt, & facile excernuntur. Hæc præterea acerba vermes excutiunt, vt inquit Pythermus. Hegesander verò suis temporibus intra viginti annorum spatium moros fructum non tulisse affirmat, atque tantam podagræ pestem omnes inuasisse, vt non homines solum, sed pueri, puellæ, eunuchiq; & mulieres eo morbo laborarent. Quæ etiam in caprarum greges ita grauis irrepsit, vt vix tertia earum pars non infestaretur,

De nucibus amygdalis, & nucibus ponticis.

C A P. X I.

NVces Attici, & alii scriptores, omnes fructus vniuersaliter cortice lignoso contentos, appellant. Epicharmus sicut, & nos calidas nuces ob excellentiam nominat amygdalas. Philyllius, oua, nuces, amygdalæ. Heracleon Ephesius, nuces nominarunt, & amygdalas, quas nunc castaneas. dicitur arbor castanea apud Sophoclem, castaneæ fraxiniq;. Eubulus, fagos, nuces, castaneæ. quædam insuper nuces dicuntur mostenæ. Naxiæ amygdalæ in antiquorum cognitione fuerunt: atque verè egregiæ in Naxo insula nascuntur, vt me ipsum inquit testem adducam. Phrynicus, dentes molares omnes rupi, ita vt nec Naxiam quidem amygdalam frangere possim. Eximiæ amygdalæ etiam in Cypro insula nascuntur, sunt enim reliquis longiores, & extremitatem habent reflexam. Seleucus in linguis Laconicos scribit, magnas nuces myceros vocare, dulces tenios, at Amerias amygdalam mycerum nominari, & comesas amygdalas magis ad potum inducere. Eupolis:

Mandisse prebe Naxias amygdalas,

Haurire vna Naxiæ ex vitibus.

Erat autem vitis quædam, quæ Naxia dicebatur. Plutarchus Cheroneus apud Drusum Tiberij Cæsaris filium, medicum quendam

A quendam fuisse scribit, qui cum omnes bibendo superaret, priusquam biberet quinq; vel sex amaras amygdalas visus est comedisse, quibus postea ptiuatus nec minimū quidem decertare potuit, causa igitur huiusce rei est, vis amaritudinis exiccans, & humiditates absumens. Scribit Herodianus Alexandrinus amygdalas dictas fuisse, quia in eo quod viret habent multa quasi hulcuscula. Philemon, a sinu vadis ad paleas bellariorum, faginea Panis imago. Nicander libro Georgicorū secundo etiam in neutro genere amygdala dici asserit. Diphilus, Myrtus, placenta, amygdalum, bellaria. Sed de tono pronunciationis amygdali Pamphilus in fructu grauari oportere iudicat, sicut in amygdalo, at arborem vult circumflecti, sicut amygdalam & rhodam. Anulochus, rhodas q; flos pulcher. Aristarchus & fructum, & arborem indifferenter posuit accentu scilicet acuto. Philoxenus utriusque circumflectit. Eupolis, perdis me iuro per amygdalam, at Aristophanes, ser amygdalas accipiens has, caput tuum lapide frangito. Phrynichus, amygdala sunt bonum tussis remedium, alii vero amygdalas quā bonas. Tryphon de accentibus Atticis amygdalam fructum cum graui profert, quod nos amygdalum in neutro genere dicimus: amygdala arbor est. nam cum nomen à fructu sit deductum, videtur merito circumflecti oportere. Pamphilus in linguis mucrobotum dicit appellari apud Laconas caryocatacten pro amygdalocatacte nam Lacones muceros dicunt amygdalas. De Ponticis nucibus, quas castaneas aliqui dicunt, meminit Nicander. Quamvis Hermonax & Timachidas in linguis contendant nucem Ponticam esse iuglandem. Querit Heraclides Tarentinus utrum bellaria primum debeant apponi, sicut in quibusdam Asiæ locis, & in Græcia nunc consueuerunt, vel secus, ac post cœnam: nam si post cœnam, maiore accidit nutrimento in ventrem, & viscera prius ingressu nuces bibendi gratia, illatas, cibusq; immittas, inflationes, & nutrimenti ipsius corruptiones operari, quia id quod sequitur natura supernatat, & ad digerendum est operosum, ex quo cruditates fiunt, & ventris depressiones. Amygdalæ multum nutriunt vt iuquit Diocles, & bene ventrem disponunt, at sunt calidæ, quia nescio quid habent miliaceum, minus offendunt virides quā siccæ, & madidæ non madidis, coctæq; crudis.

ἀμυγδα-
λας ἀμυγ-
δαλαί πο-
δι.

ἀμυγδα-
λακατά-
κτις.

De auellanis nucibus & persicis.

C

CAP. XII.

NVces auellanæ, quæ etiã iuglandes dicuntur nutriunt quidem, at non velut amygdalæ. Habent quiddam miliaceum, & superstant, atq; si multæ comedantur caput grauant, ex his etiã minus offendunt virides quàm siccæ. Persicæ non minus quàm iuglandes dolorem capitis inducunt, & magis nutriunt. os, & guttur asperû faciunt, assatæ minus offendunt; Maximè omniû nucum cum melle excernuntur. Latæ reliquis sunt magis ventosæ, minus nocent coctæ quàm crudæ, & irrigatæ, quàm crudæ nõ rigatæ. Hæc ait Philotimus in libris de nutrimentis: latior auellana, & quæ Sardiaca nuncupatur, difficillimè omnes crudæ digeruntur, atq; peragrè soluntur cum à phlegmate in ventre retentæ fuerint quia habent rigorem. pontica nux pinguis est, & non facile digeritur, sed amygdala minus difficulter, nam multas comedentes non perturbamur: sunt enim pinguiores, & succum dulcem pinguemq; præbent. Diphilus Siphnius iuglandes inquit dolorem capitis gignunt & superfluitant, ex his teneræ, & dealbatæ suauiorè habent succum, & meliores fiunt, quæ in furnis coquuntur, exiguum præbent nutrimentum. amygdalæ extenuant, urinam cient, purgant, parùmq; nutriunt: nam cum fructus malû habeant succum virides, nec multum nutriunt, multò magis ventosi fiunt, & superfluitant cû sunt sicci, cum sunt teneri, pleni, dealbati, lactei, meliorem habent succum. Ex siccis nucibus Thasiæ & Cypriæ cum sunt teneræ facilius excernuntur, nuces Ponticæ dolorem capitis gignunt, at minus quàm regiæ supernatant. Moasitheus Atheniensis in libro de cibis Euboicis, nucum & castanearum, (vtròq; enim modo dicuntur) difficilem ventri scribit esse digestionem, concoctionem ventosam: valetudinem tamè corroborant, si quis eas superarit. amygdalæ, auellanæ, Persicæ nuces, & aliæ quæcunq; his similes, sunt etiã his peiores: nihil enim oportet huiusmodi generis non coctû comedere, præter virides amygdalas, sed has elixare, illas torrere. ex fructibus alij sunt natura pingues, velut amygdala sicca, & iuglades; alij asperi, & sicci, veluti fagorum fructus, & omne eiusmodi generis. ex pinguibus pingue illud coctione aufertur, quod est

D

A est pessimū: asperi & duri fructus macerantur, si quis molli & modico igne vsus fuerit. Diphilus castaneas Sardiacas glandes nominat, quas dicit bonū habere succum, & multum nutrire, at durę esse digestionis, quia in stomacho commorantur, quę torrentur minus quidem nutriunt, sed facile digeruntur. Elixatę minus his sunt ventosę, & magis nutriunt: castaneam, nucem Euboicę vocarunt, at glandem quidam; vt Nicander Colophonius scribit in Georgicis. Agelochus Amotas appellat castaneas, vbi enim nuces Sinopicę nascuntur, has arbores Amotas dixerunt.

De ciceribus, lupinis, & phascolis.

CAP. XIII.

C Robylus, ob viridem quendam cicerem decertarunt, vacuum omnino, simiæ profectò miserę ista sunt bellaria: Homerus,

Exiliunt ciceres, saltat faba corpore nigro,

Et Xenophanes Colophonius in Parodis;

Hęc dixisse decet brumali tempore ad ignem

Exaturatum epulis in molli sede iacentem.

Redentem ciceres, & mollia vira bibentem.

Quo genere ex hominum es? quot & optime præteris annos?

Quantus eras scelus id eam primum venit?

Sappho, aurei ciceres perpetuo nascebantur. Theophrastus in libris plantarum alios quosdam meliores appellat. Sophilus, & pater multò maior est hac egregius quidam cicer. Phantias in libris de plantis bellariorum inquit, habet regionem, tenera sunt enim faba, eruilium, cicer, sicca elixata & tosta ferè plurima. Alexis:

Mendicus est mihi vir, ipsa sum senex,

Et filius puer, puellaq; hæc bona,

Omnes sumus quinque, inde cenamus simul.

Habemus at parua duo placentula

Frustum, querimusq; sæpe nugatorijs,

Habemus vt nil, vocibus nobis adest

Subpallidus semper color, ieiunus &

Pars nostra victus est, stipendium & faba,

Lupinus, & rapa, cicercula, atque olus,

Eruila, fagi fructus, & cicer, pyrus

Sylvestris, & cicada, bulbos, carica,

Materna cura quam parauerat mihi.

Phrygium in ventum ficus. Pherecrates, mites facias ciceres statim, & rursus: Comedens ciceres tostos mortuus est. Diphilus, Ciceres difficile est digerere, comburunt, vrinam mouent, & sunt ventosi, atque ex Dioclis sententia macrum faciunt: meliores sunt albi, quam nigri, & buxei. His praeterea qui egregij dicuntur Milesij, virides ficcis, madidi non madidis.

Pessidoni inuentum sunt ciceres.

Perdatur edit qui lupinos luc male,

In vestibulo nam cortices reliquit is.

Nec suffocatus est edens? tragedus haud

Cleaneus comedit optimi scio.

Nallius ille corticem leguminis

Deiecit, est sic dexter ille vir bonus.

Lycophron chalcidicus in satyrico actu, quem derisionis gratia in Menedemum philosophum scripsit, a quo cauillarorum haeresis nominata est, deridens philosophorum prandia inquit:

Hic liberalis & Democritus simul

Saltabat ipse, pauperum & triclinij

Lupinus atque combiba: Diphilus,

Lenoni arte nil minus nunc vtile est.

Volo per omnes ambulans nunc vendere

Vias, calidas fabas, lupinos, & rosas,

Raphanos, oliuas, cuncta perpeti prius,

Quam pascere has.

Animaduerte inquit, quod nunc etiam dicunt, fabam calidam. testatur Polemon lupinos apud Laconas Lytiadas nominari. Theophrastus in causis plantarum, Lupinus inquit, erutum, & cicer inter legumina sola animal non gignunt, ob acritatem & acerbiteratem, cicer magnus fit corruptus. Idem libro quarto eiusdem operis erucas nasci inquit inter ciceres. Diphilus Siphnius lupinos vim abstergendi habere inquit, multum nutrire, atq; eos praecipue qui facti sunt dulciores. Quare Zeno Citieus cum difficilis esset & iracundus omnino inter amicos, multum vini bibens suavis, & placidus fiebat, qui interrogatus de huiusmodi consuetudinis ratione, Se lupinis valde simile esse dicebat, illos

A illos enim asperriimos esse priusquam irrigentur, & potos dulces esse & placidissimos. Lacedæmonij in prandiis quæ Copides dicuntur fabas, phaseolos virides, & caricas, bellaria apponere solent, vt Polemon est author. Epicharmus, phaseolos comede citius, nam Bacchus amat. Demetrius, vel ficum, vel phaseolum, vel tale quidpiam.

De oliuis.

CAP. XIII.

EVpolis, sepiz, maturæq; oliuæ. Romani has dryppas evocitant. Diphilus Siphnius oliuas ait parû nutrire, capiti graues esse, nigras obesse stomacho, & caput infestare. Quæ Colymbades dicuntur stomacho magis conferunt, & ventrem sustunt, contusæ nigre meliores sunt stomacho: meminit de contusis oliuis Aristophanes: contu-

ολια τρω
τι.

las facere oliuas. & rursus

Oliua salsa non id est, oliuaq;.

Hinc paucis interpositis,

Non est oliua salsa tritis aptior.

Archestratus in Castronomia:

B *Rugose tibi matura ponantur oliua.*

Tanquam Marathonis feliciter in posterû recordati omnes in oliuas conditas semper forniculum iniiciunt, ait Hermippus. Philemon, pityrides oliuæ tritæ dicuntur, at nigre stemphylides. Callimachus in Hecale oliuas gergerimam, & pityrim connumerat. nigrescentes oliuas iscadas vocarunt, & gergerimos vt testis est Didymus. Sine oliuæ præterea nomine sola dictione drypetes prolata oliuas significabant: Teleclides, conuenire eo tempore rogato me, vt drypepsi & placentis vilibus indulgeam. Athenienses tritas oliuas Stemphyla dicunt, & quæ nos Stemphyla, ipsi rursus Brytea, quod ex vua scilicet expressa remanet, quæ vox à racemis deducta videtur.

μαραθων
ιμβάλλε-
σι.

De raphanis.

CAP. XV.

RAphani sic appellantur, quia facile nascuntur, qui & extensè, & contractè ab Articis dicuntur. Cratinus, raphanis videtur, non aliis oleribus. Eupolis, raphani illoti, sepiz. Quòd nomen illud aplyti de raphanis, non autem sepiis intelligi debeat, declarauit his verbis Antipha-

nes : anates, nuces, fauos comedere, oua, encridas, raphanos aplytos, alicam, mel, propriè verò sic aplyti raphani dicuntur, quos etiam Thasios nominarunt. Pherecrates, adest raphanus aplytus, calida lauacra, salsamenta suffocata, & nuces. Plato diminutiue dixit in Hyperbolo, foliorum, vel raphanulus. Theophrastus quinque raphanorum esse genera scribit in libris de plantis, Corinthium, Liothasium, Cleonæum, Amorem, Bœotium, ac Liothasium ab aliquibus Thracius dicitur, dulcissimum dicit esse Bœotium, figuramq; habere rotundam : quorum folia vt summam dicā sunt leuia, ij omnes raphani sunt dulciores. Gallias de raphanide raphanum dixit : sic enim comœdiarum antiquitatem percurrēns scripsit, faba lixata, ignis, rapæ, raphani, oliuæ, aurigæ. Quòd sic raphanidas dixerit, manifestatur ab Aristophane de huius antiquitate in Danais ita scribente: †

Saltabat assumptis tapetibus chorus;

Simulq; culcitrīs, vicissim se petens

Raphanidibus, intestinis, & carnibus.

Est autem raphanis cibus valde frugalis. Amphis, quicumq; bonorum piscium cum paucum obsonium emere possit, raphanos emere mauult, valde insanit.

De nucibus pineis.

C A P. X V I.

MNasitheus medicus Atheniensis in libro de eduliis pinearum nucleos, & ipsos conos Ostracidas nominat. Diocles Carystius nuces pineas, conos pineos Alexander Myndius, Theophrastus arborem piceam, fructum conum. Hippocrates in libro de Ptisana, cuius media degenerarunt, ab aliquibus id totum coccalus dicitur, multi sunt qui nucleos nuncupent velut Herodotus cum de nuce pontica mentionem facit : dicit enim, nucleos hoc habet maturum. Diphilus Siphnius, nux pinea multum præbet nutrimentum, arterias mollit, pectus purgat, quia complicitum habet intra se illud resinolum. Mnasitheus hanc nucem pinguefacere corpora scribit, & ad bene digerendum plurimum conferre, vrinam ciere, ventremque bene disponere.

De ouis

Scribit Anaxagoras in rebus naturalibus albumen esse
 Sin ouis id quod auis lac appellatur. Aristophanes, nouum
 ouum Zephyrium peperit. Sappho id dixit trisyllabum,
 scribit enim Lædam ouum inuenisse. Postea, oio multò al- *uicq, uen.*
 bius. oea protulit Epicharmus,

Oea anserum, & gallinarum volatiliuum.

Simonides libro iamborum secundo,

Est Anseris quale oem Meandri.

Quattuor syllabis Alexandrides, oaria enim dixit. Ephip- *u. x. p. u.*
 pus, ac vna vini parua Phœnicini, oaria, talia multa pœ-
 nilla. Alexis, dimidias ouorum partes dixit. nec subuenta-
 nea solùm oua dixerunt, sed Zephyria etiam, quæ nunc
 familiaria apud nos vocantur cœnacula, oia etiam antiqui
 nominarunt. Clearchus in amatoriiis, Helenam in eiusmodi
 palatiis scribit educatam fuisse, & idcirco famam apud
 multos increbuisse quòd ex ouo esset genita. Non bene
 igitur à Neocle Crotoniate dictum est, quia ouum ex lu-
 na ceciderit, ex quo nata sit Helena: & mulieres lunares

Buum parere: & inde natos homines quinquies triplos no-
 bis esse testatur Herodotus Heracleotes. Ibycus libro quin-
 to carminum de Molionidis hæc ait, Teleucippi filios an-
 rigas interimant, marinos, caput æquum habentes, mu-
 tilatos, ambos ex ouo argenteo natos. Ephippus, itria,
 ames, Pyramus, bellaria, ouorumque heccatombe, quæ om-
 nia molliuimus. de sorbilibus ouis meminit Nicoma-
 chus:

Paruas opes pater mihi cum liquerit

Sic conuolut: ut ipse paucis mensibus

Cucurri; quidam velut sorbens onum.

Meminit sic de anserinis ouis Eriphus, alba & anserina oua
 sunt, & magna, vt mihi quidem videntur: qui etiam asse-
 rit hæc oua Lædam peperisse. at Epenatus & Hera-

clides Syracusius in libris de parandis obs-

niis primum locum inter oua pau-

ninis assignarunt, secundum

vulpanserinis, ter-

tium galli:

naccis.

CVM propinatio circumlata esset à conuinij gubernatore subiunxit Vlpianus, nunquid posita est apud aliquem propinatio sic dicta, quemadmodum, & nos nunc vocamus? Tum verò omnibus percunctatibus ego inquit ipse dicam. Phylarchus Atheniensis & Naucratis vbi mentionem faciunt de Zela Bithyniorum Rege, qui Gallorum duces benignè admodum hospitio excepit, deinde cū illis insidiaretur ipse interfectus est, sic dicit si memoria teneo: propinatio quædam veluti consueuerat ante cœnâ circumferebatur. atq; hæc dicens Vlpianus propinationem in vase refrigeratorio poposcit, sibi ita placere dicens, quia promptè ea commemorasset. Erat inter ea multa quæ propinationi parata erant etiam malache.

De maluis.

CAP. XIX.

Hesiodus,*Nec quanta utilitas maluis, feruleve parate.*

Quod Atticè dictum est, ego enim inquit in multis Antiphanis exemplaribus mo, & lo, per o micron scriptum inueni; Edentes moloche radice. Epicharmus; Mansuetior ego moloche. Phantias in libris de Plantis Forma seminis domesticæ, placenta nuncupatur, quia illi est perfimilis. Intextum enim illud proportionem ad basim habet placentæ, at pars media tumoris, placentæ est punctus umbilico similis, præterea si basis adimatur, id quod remanet erinaceis marinis, qui spinis circumscribuntur, est simile. Afferit Diphilus Siphnius malux bonum esse succum, arterias mollire, acutas choleras in superficie excernere, vesicæ & renium irritationibus prodesse, mediocri cum facilitate excerni & nutrire, agrestemque esse meliorem hortensu. Hermippus & Callimachus de alimo & adipsi vocata malua, inquit, arcentem sitim, & famem utilissimam maluam iniicere.

*modu.**adipsi
adipus,
famem ac
sitim se-
dant.**De colocyntis.*

CAP. XX.

EVthydemus Atheniensis in libro de Herbis cucurbitam Indicam colocyantam nominat, quia eius semen ex India

- A India primum latum fuit. Megalopolitani Sicyoniam dicunt. Theophrastus non simplex esse colocyntharum genus demonstrat, cum alias meliores dicit, alias peiores. Menodorus Erasistratius Hicesij amicus, ex colocyntis hæc Indica ait, quæ etiam cucurbita, illa colocyntha solum vocatur. Indica elixatur sæpius, at colocyntha etiam assatur, & apud Cnidios nunc etiam Indicæ colocynthæ dicuntur. Hellepontii incolæ longas, cucurbitas, rotundas, appellant colocynthas. Diocles, optimas ait colocynthas nasci apud Magnesium, & rapas magnitudinis non mediocris, dulces, & quæ conferant stomacho, in Antiochia cucumeres, in Smyrna lactucas, & in Galatia, rutam, in vrbe Myrina. Diphilus colocynthas parum nutrire affirmat, facile corrumpi, humescere, facileque excerni, & bonum habere succum, at eam magis conferre stomacho, quæ cum aceto & aqua sumpta fuerit, meliorem habet succum condita, magis extenuat quæ cum synapio, facilius digeritur atque excernitur elixata. Mnastheus quæcunque ad ignis opus bene disposita sunt, vt cucumis, colocyntha, mala cydonia, & struthia, & si quid aliud simile. Hæc si cocta comedantur nõ multum quidem corpori nutrimentum præbent, at suaue, & magis humidum. omnia hæc præterea ventrem stringunt, quare magis elixata comedere oportet. Attici colocyntham solum dicunt. Hermippus, caput quantum habet? quantum colocyntha. Phrynichus diminutiue scribit, vel parum placentulæ vel colocynthulæ. Epicharmus:

Multum fuit certè colocyntha sanius.

Epicrates comicus, quid Plato, quid Speusippus & Menedemus? in quibus nunc versantur? quid est studij? qui sermo ab illis interpretatur? quæ si apte cognouisti, dic obsecro per Terram. De his noui quid dicam manifestè: vidi hæc Quinquatribus adolescentiũ gregem in Academix gymnasio, vbi sermones audiui absurdos & ineffabiles, de natura enim differentes, de animalium vita, arborũque natura, & de herbarum generibus definiiebãt, atque inter hæc quæ nam esset colocynthæ natura quæserunt, & quid tandem determinatum est, aut cuius generis plãtam esse dixerunt? Refer etiã nobis si quid nosti. Primum omnes taciti cõstiterunt, capitãq; inclinantes non exiguo temporis spatio cogitabant. postea inclinatis tunc etiã, cogitantibũq; adolescentibus

scitentibus dixit quidam olus esse rotundum, alius herbam, C
 arborem alius, quæ cum medicus quidam Siculus audiuis-
 set; oppedit, tanquam nugantes irridens. Irati sunt admo-
 dum iuvenes, sèque irrideri clamauerunt: neque enim in
 eiusmodi disceptationibus talia facere decorum est, non
 tamen idcirco rem adolescentes distulerunt. Tum Plato
 præsens perbenignè, nihilque commotus, eos iussit ite-
 rum definire, quod illi è vestigio fecerunt. Elegans Alexis
 propinationem totam rectè definiens proponit,

Tui inscius quò me vocaret fors mea.

Fudere lymphas in manus, mensas ferunt.

Non caseus, non multiplex erat super

Species oliuarum, feriebat non odor

Paropsidum & nugarum, at illis additum

Horas olens sublime fertur dolium.

Cùmque hoc poli totius hemisphaerium.

Et cuncta erant illic apud nos optima.

Pisces, & Hædi diuidit quos Scorpis,

Monstrabat ouum semisectum sydera.

Iniecimus manus, at hic ad me loquens,

Atque innuens, in occupationibus

Tenebat, obuiabat, expertus ferè

Quiduis, tamen non me moratur denique,

Donec cauans ollam statim cribrum manu

Detexi.

De fungis & sio.

C A P. X X I.

Aristias;

Locus sinister expetitus est mihi

Ob fungos.

& Poliochus;

Compressa, parua, nigra, nobis bis die

Placenta vrisque erat, paleis armataque,

Cum sicibus paruis, & interdum foco

Fungus dabatur, irrigationibus

Factis simulque coehleæ. deinde olus

Exquiritur per arua nobis incolùm.

Oliua fracta, vina mox dubium fuit

Bibere.

Antiph

A Antiphanes,

*Est prandium placentæ sculpta, & asperum
Frugalitatis gratia paleis bene*

Armata, bulbos vnus, & paropsides

Quædam: locus quæ dat misillis hic miser.

Est sonchus, & fungus, genisque id plurima.

Est vita talis febre prorsus libera,

Nec phlegma habet, præsentæ carne quæ velet

Edere thymum? nec quæ videntur dogmata

Vel Pythagoræ quidem sequi.

& post pauca,

Quis scit futuro quæ statutum tempore

Pati viros sit? protinus fungos cape

Hosilicis, statim duos assa puer.

Quod Cephisodorus Isocratis discipulus in iis quatuor libris, quos contra Aristotelem scripsit, Philosophum increpat, quia Antiphanis prouerbia colligere nec sermone dignum existimari, quippe qui totum actum prouerbia inscriptum fecerat: ex quo hæc etiam depromuntur;

Ego prius quàm rescier vestri cibi,

B *Crudos velutque sentio fungus, ederem*

Acerba mala, & si quis alter est cibus

Qui suffocet.

Nascuntur ex terra fungi, ex quibus pauci sunt ediles, plurimi enim suffocant: quare Epicharmus sic ludit, quàm fungi asperi suffocatis. Nicander sic in Georgicis commemorat qui ex his sint lethiferi.

Oleis inimica propago,

Quercu, & punicea malo tristissima pestis,

Illicibusque venit fungus, grauis, humidus, atque

Lethifer.

Præterea,

Quum fuerit ficus multo sub stercore tecta,

Si mox perpetuo fluctu consperxeris illam,

Innocuis surgent radicibus vndique fungi.

Quos tu ne vertas, radicem cedito nullam.

Reliqua legere non licuit. Fungos Amanitas non torrebis ait idem Nicander in eodem libro. Ephippus,

Vt te velut fungi comesi suffocem.

Eparchides Euripidem poetam scribit in Icarum aliquando nauigasse,

nauigasse, qui cùm in agris mulierem cum duobus adultis & filiis, & virginem puellam lactiferos fungos comedisse vidisset, ac idcirco postea mortuos, hoc fecit Epigramma:

Sol qui perpetuo colorum tramite curris,

An visum facinus huic simile ante tibi est?

Pars eadem luci geminos cum virgine fratres

Abstulit, & matrem: quatuor urna tegit.

Diocles Carystius libro de Salubribus primo hæc commemorat, agrestium coctibilia,

Sunt beta, malua, bulbua, atque tubera,

Urtica, rumex, fungus, atriplex grauis.

Speusippus libro de iisdem secundo, sium in aqua nasci affirmat, foliùmque habere apio palustri simile, quare Ptolemæus Euergetes secundus Aegyptiorum rex, dignum putauit apud Homerum vt hæc scriberentur:

Sunt apio atque sio circum mollissima prata.

Sium cum apio nascitur, sed non etiam violæ. Fungi ex Diphili sententia conferunt stomacho, & ventri profunt ad excernendum, at difficiles sunt ad digerendum, & ventosi, sunt huiusmodi ij præsertim qui ex Ceo insula adferuntur; multi enim sunt ibi mortiferi. Videntur esse tenuissimi, teneri, & friabiles illi, qui super amnis, & piceis nascuntur, relinquendi prorsus subliuidi, nigri, asperi, & qui elixati depositique conglutinantur, nam comedentes interimunt: qui tamen aquosi, & acetosi multum recentis portione adiuuantur. Post potum vomere oportere dicunt, quare fungos aceto, mulsoue acetofo, vel melle, ac sale multo condire maximè conueniet: sic enim venenum ab illis eripitur. Theophrastus hæc in Historiis Plantarum scribit, Subterranea, & terrestria sunt hæc, boleti, quos aliqui sic appellant, cùm fungis nascentes, nam & ipsi carent radicibus. at fungus principium habet suæ pullulationis caulem in longitudinem protensum, atque per ipsum vimen se extendit. Præterea fungos esse in mari apud columnas Herculis commemorat, qui cum multæ aquæ concreuerint apud mare nascuntur, ac ob solis calorem postea in lapides vertuntur. Phantias libro primo de Plantis hæc quidem producere inquit, illa verò neque flores, neque summitatis spermatice vestigium ostendere, neque semina, veluti fungus, tuber, filix, helix: id ille filicem appellat, quod alij blachnon.

Theoph

A Theophrastus in libris de Plantis, Leuem habent corticem tuber, fungus, boletus, geranium.

De tuberibus, & herba hydnophylla.

CAP. XXII.

Tubera sua sponte ex terra nascuntur, & in locis præcipue arenosis. Theophrastus, Quod geranium aliquot nominant, & si quid aliud subterraneum. Rursus, Generatio pullulatioque horum intra terram nascentium, sicut tuberis, & etus apud Cyrenem nascentis quod mison appellant, videtur hoc valde suave, & carnis odorem habere. Sic quod in Thracia Istum nascitur, de quibus etiam proprium quiddam narratur; dicunt enim cum aquæ autumnales, & magna tonitrua fiunt, quod magna nascuntur, atque cum maxime maxima, illa siquidem præcipua generationis causa esse videntur. Biennium non absolunt, quamvis annum viuant. Vfus eorum, & vigor est vere præsertim. Sunt tamen qui etiam seminis principium hæc habere arbitrentur, quando in Mytilenæorum litore non prius nasci comper- tum est, quâ pluvia aqua semen ex Tiaris detulerit, is erim

stafis.

ly.

B locus est, in quo plura nascuntur. nascuntur in litoribus præcipue, & vbi Regio sit arenosa. Horum igitur causæ huiusmodi esse putandæ sunt. Gignuntur etiam in Acarnida circa Lampfacum, in Alopeconneso, & in Eleorum regione. Lynceus Samius:

Tubera fert tellus, vriticam fert mari vnda.

Matron Parodus in cana,

Ostrea portauit Thetidæ Nereidos alma Tubera.

Diphilus tuberum naturam non facile digeri affirmat, ac bonum habere succum, extenuare, facileque excerni: inter quæ quædam sunt veluti fungi lethifera. Hegesander Delphus neque tuber, neque glauciscum, neque thynnum nasci in Hellesponto attestatur, vnde neque ver, neque folia Nau siclidis desertum. Pamphilus in linguis hydnophyllam herbam esse scribit quæ supra tubera nascitur, ex qua tubera dignoscuntur.

De vriticis, & asparagis.

CAP. XXIII.

Vritica ab Atticis dicitur planta illa herbacea quæ pruritum gignit. Aristophanes in Pharsalia, primum omnia

iphia nasci, post asperas vrticas. Ex asparagis alij palustres dicuntur, alij montani, quorum optimi non serantur, cum omnium hortensium maximè cultum excipiant. Qui seminantur, grandes admodum nascuntur. In Libyæ Getulia nasci nonnulli dicuntur, qui Calamæ Cyprij magnitudinem consequantur, & duodecim pedum longitudinem: apud Oceanum in montibus crassitie magnarum ferularum, longitudine viginti ferè cubitorum. Cratinus per ph, scribit aspharagum sicut Theopompus.

Et postea quodam videns in cespite Aspharagum,

Amiphas,

Non iuncus, aspharagus, vel alta bractia

Lauri.

*Idem
repetitur
sive eru-
pens.*

Diphilus, Brasicæ aspharagus, qui proprio nomine Ormenus dicitur, magis confert stomacho, faciliusq; excernitur, oculos verò offendit: est enim asper, vrinamq; prouocat, & renibus vesicæq; nocet. Attici sunt ij qui florentem ex brasica Ormenum appellare consueverunt. Sophocles in Indagatoribus, ormenos parit, & non cessat pullulatio erumpere, & pullulare. Antiphanes per p, asparagum scribit:

Hic asparagus, mox splenduit, cicercula

Et floruit.

Aristiphon, Capparim, Pulegium, thymum, asparagum, piccam, rhamnium, Sphacelum, tympanum.

De cochleis.

C A P. X X I I I I.

PHilyllius,

Non sum cicada femina, haud sum cochlea.

& Rursus,

Vel scorulus, vel mana, scomber, cochlea.

Hesiodus cochleam domiportam nominat; vnde inquit Anaxilas,

Multò minus nam cochleis hic credulus,

Non credula vsque qua domum circumferunt.

& Achæus,

Herbosa tantas nutrit Actæa cochleas cornutas,

Præponitur in symposiis Græphi carmen de cochleis hanc habens saniem.

Filia sylvarum spinis, & sanguine priuæ

Hum

A *Numentiq; affueta via.*

Aristoteles libro quinto de Animalibus, cochleæ in vtero habere videntur vere, & autumno, æque solæ hæ inter crustatorum genera coisse visæ sunt. Theophrastus de animalibus hyeme latentibus, Latent inquit cochleæ & hyeme, & æstate magis, quare multæ ob pluuias autumnales apparent: earum Latibula sunt æstate sub terra, & in arboribus, dicuntur quædam cochleæ fessili.

Epicharmus:

His pro omnibus mutant locistas, in necem

Concham fessilum statim feras.

Cochleam apud Lacedæmonios semelum appellari testis est Apellas. Apollodorus libro Etymologiarum secundo, cochleas quasdam Colysidipnos nuncupat.

De bulbis, & bulbinis.

C A P. X X V.

B *Vlbus edere in Eubuli Amalthea, Hercules deuitæ.*

Nam siccus, vel calidus, medium aut tepens,

Hoc maius est quàm Pergama alta vincere.

Thyrsis ego, vel Silphio vt forem satur

Non veni, & impia & fera paropside,

Bulbisæ. primi qui putantur, & feruat

Robur cibi, qui sanitati conferunt,

His resceret: gratis bouinis carnibus

Coctis, & assata suilli, viscera

Generosa sale sparsa tria ederem.

Alexis quæ sit bulborum vis ad incitandam Venerem sic demonstrat:

Carabum, conchas, testas,

Bulbos, & ova, cochleas, & viscera

Quis inuenerit mox amanti pharmaca

Tus: hoc, & illud semper est presentius.

Xenarchus,

Sortem domus vagam patroni concidit

Experta, quam simul malus Genius quatit.

Et, Pelopidum firmata nec domus bene.

Bulbus feraci quæ domesticus Dea

Cereri, atque humo natus: nec est idem potius

Prodesse amicis: sed fracti vertiginæ

*Nigra volutus polypus vincit virum
 Venas capillis, queis necesse pabulum
 Captare: doli replet voraginem
 Corporibus.*

& Archelstratus,

*Bulbis te madidus gaudere iubemus aceto,
 Et thyrsis, pariter cunctis & lancibus istis.*

Heracides Tarentinus hæc scribit in Symposio, bulbus, cochlea, ova, & similia, sperma generare videntur, non eo quidem quod multum præbeant nutrimenti, sed quod vni-
 formem primam habeant naturam cum spermate, vni-
 formsq; vires. Bulbos ait Diphilus se difficiles præbere di-
 gestioni, at multum nutrire, & conferre stomacho. Purgant
 præterea, visum obtundunt, Veneremque excitant. Vnde il-
 lud est ductum prouerbiū:

Nisi tibi profuerit bulbus, nisi nervus adisset.

Inter quos hi præsertim Venerem excitant, qui Regii dicun-
 tur, qui etiam reliquis sunt multò meliores; post hos flauī,
 albi enim & Libyci Scyllæ naturam præ se ferunt; omni-
 bus peiores sunt Aegyptii. Quæ bulbinæ dicuntur, melio-
 rem habent succum, quàm bulbi, non tamen ita stomacho
 conferunt, quia dulcedinem habent cum crassitie. Pro aspe-
 ritate tamen faciles sunt ad excernendum. Meminit de Bul-
 bina Matron sic in Parodis: D

*Sonchos prætereo, nec dicam nomina quorum,
 Spinosis felix, & germina plena medullis
 Bulbinas, Iouis hæc cantrices Regis olympi,
 Quas terra mistus magnus Iouis educat imber,
 Persimiles amyli, viæ multò candidiores,
 Quas venter venerandus amat tellure cavatas.*

Nicander Bulbos Megarense præcipuè laudat. Theophras-
 tus libro de Plantis septimo, ita dulces esse bulbos alicubi
 asserit, vt crudi etiam comedantur, sicut in Tauricæ Cher-
 ronese, quæ eadem, & Phantias attestatur. Est genus quod-
 dam bulborum inquit Theophrastus lanosum, quod in li-
 toribus nascitur, lanam habet sub primis tunicis, ita vt il-
 lud quod esui aptum est, intra illud quod extra & intus est,
 vtrinque lana separetur; ex hac vestes, & fasciæ pedum te-
 xuntur, vt inquit idem Phantias. Apud Indos capillatus bul-
 bus nascitur. De bulborū cōditura hæc à Philemone scripta
 leguntur,

A leguntur, si bulbum bonum volueris, oerapretium est cognoscere quot absumptis probetur, caseo enim indiget, melle, sesamo, oleo, crapa, aceto, lasere, ipse siquidem sua natura malus est, & asper. Heraclides Tarentinus bulbos ex Symposiis auferens, multum se cibum circumscribere dicit, & eorum maxime quæ attrahant, viscosumque quiddam intra se contineant, ouorum scilicet, bulborum, viscerum, cochlearum, & his similia; hæc enim diutius maneat in ventre, atque implicita ab humoribus continentur.

De turdis, ficedulis, spinis, merulis, struxis.

CAP. XXXVI.

Turdorum, & aliarum aulorum greges aderant in propinationibus. Telechides, Assati turdi cum ametiscis in gulam volarunt. Syracusij turdos cichelas dicunt. Epicharmus, Et folia oliuarum comedentes cichelas. Mentionem fecit & Aristophanes in Nebulis. Tria esse turdorum genera scribit Aristoteles, quorum primum & maximum est picæ par, quod etiam viscedulum appellant, quia viscum edit: secundum genus merulæ par habetur; quod dicitur trichas: tertium his omnibus minus illada nuncupant; quamuis non desunt qui Tylada dicant, velut Alexander Myndius qui genus hoc gregale esse, & sicut hirundines nidulari asserit. Versiculus Epicichlides inscriptus, qui refertur in Homerum, qui eum pueris illum caneret, turdos referebat, hanc appellationem inde accepit, ut scribit Menæmachus in libro de Artificibus: Alexander Myndius duo esse ficedularum genera scribit, quorum alterum oliuariam ab aliquibus, ab aliis, pirias, at ficedola eum sic maturefcit, dicitur: duo inquam esse earum genera ficedulam scilicet, & melancoryphum. Epicharmus, Splendidas ficedulas: & iterum; Aderant erodij longam struxamque ceruleam habentes, & tetrares legentes semina, splendidæque ficedulæ. Capiuntur aues istæ huiusmodi tempore, quare melius certè per vnum λ, scriberentur, quam per ουκαλλis. Epicharmus per duo λ, metri gratia scripsit. Meminit sic Eubulus de spinis auibus:

*Amphidromia de more quum fiunt, solent
Assare casei Cheronefi tomum.*

Raphanumq; oliuo splendidum mox incoquant.

Tum pinguium feriunt simul pectuscula

Agnorum, & ossis cum palumbis & spinis,

Hinc vellicare suave turdorum genus.

Mollire manus assolent cum sepys,

Et plurimos cirros studiosè stringere.

Meraciores & bibisse sapinus

Calices.

Nicostratus & Philetærus.

Quid nunc emam? nil sumptuosum dicito.

Agens satis feliciter cuniculum,

Merulasq; emas, turdos tibi quotquot libet,

Anatesq; : multas ac agrestes linquito.

Antiphanes sturnos etiam inter epulas connumerat; mel, perdices, palumbi, anates, anseres, sturni, pica, monedula, merula, cochurnix, gallina. Omnium rerum rationem a nobis petis, neque quidquam non rationi obnoxium nobis proferre licet. Quod compertum est ab Eubulo, & aliis scriptoribus passerulorum fieri mentionem: quatuor, aut quinque perdices rapito, cuniculos tres, passerulos ita vt delictari possint, acanthyllidas, cerchneidas, spinulos, bittacos, & quæ alia consequi posses.

1981 231A

De cerebro suilli.

C A P. XXVII.

NON fiunt philosophi nos cerebrum suille comedere, quia dicunt ita se habere id comedentes, veluti qui fabis vescuntur, & capitebus non parentum solum sed aliorum profanorum, & idcirco nullum antiquorum id comedisse, quia omnia comedentibus, id edentes æquiparare solebant. Apollodorus Atheniensis nec nominatum quidem cerebrum apud quempiam antiquorum fuisse scribit. Quapropter Sophocles, qui Herculem inducit in Trachiniis Elichem in mare proicientem, cerebrum non nominat, sed albam medullam, cum non nominatam rem nominare deuitaret.

Albam medullam huius in comæ medio rigat.

Capiteq; aperto, atque effluente sanguine.

Quamuis alia luculenter nominarit: Euripides præterea Hecubam ob Astyanactem, qui à Græcis fuerat proiectus,

ita

A *iza conquerentem inducit,*

Caput misellum quam totomdit asp

Paterna fors, Apollini protectio.

Multum colebat quas parens semper sua

Comas & osculum dedit quibus, patet

Mors dura fractis osibus, ne turpia

Dicam.

Habet huiusmodi poematum editio venustatem, & moderationem. Philocles tamen cerebrum aperte nominavit; Nec cerebrum edo pingue. Aristophanes etiam:

Folia duo deperderem cerebri male.

Albam medullam Sophocles igitur poetice dixisset. Euripides deforme & aspectu turpe demonstrare non euitans rem ut voluit expresse significauit. Quod autem sacrum existimaretur caput, vel ex hac re manifestum esse arbitror; quod per ipsum iurabant, & sternutationibus ab eo factis, tanquam sacris genua flectebant. Comprobationes praeterea capitis ipsius nutu confirmamus, velut Iuppiter inquit Homericus, age vero capite tibi annuam.

De pipere.

CAP. XXVIII.

B

Quod in pocula quae propinabant & haec iniicere con-

sueuerunt, piper, phyllia, myrrhasti, gladiolum;

& unguentum Aegyptium: Antiphanes;

Emens piper si quis ferat, velut malum

Torquere dicunt hanc speculatorem statim:

Rursus;

Betas oportet & piper nunc quaerere

Circumeuntem. Eubulus,

Hac Cnidium cocum, vel accipiens piper

Contudit, addita simul myrrha viam

Conspexit.

Ophello, Libycum piper suffitus;

Libellus & Platonis hinc multum suspens.

Nicander in theriacis,

Præbeat hirsutas tenuis pulicaria frondes

Sapius, incidasque nouum piper: eque feraci

Medorum regione tibi nasturtia dentur.

Theophrastus in Historiis plantarum haec de pipere scripta reliquit. Piper fructus est, cuius duo sunt genera: alterum

*πύλλιον
genus
sci apud
Diosco.*

rotundum veluti erui cortex, idq; rubicundum, alterum C oblongum atq; nigrum, semina papaueribus habens similia, quod altero est potentius, ambo tamen calefaciunt, quamobrem contra venena etiam sunt adiumento. In libro de suffocatione; horum conciliatio aceto fit infuso & piperis, vel fructu tritæ vriticæ. Hic est obseruatione dignum nullum nomen esse neutrum apud Græcos quod in iota desinat, præter meli. nam piperi, gummi, & cyphi peregrina sunt nomina.

De oleo.

C A P. XXIX.

DE Samio oleo meminit Antiphanes & Alexis,
Hic Samij.

Hic mensor est olei omnium purissimi.

De Carico mentionem fecit Ophelio, Oleo Carico perunctus est. Amyntas in ponderibus Persicis. Ferunt hi montes terebinthum, iuncum, & nuces Persicas, ex quibus multum oleum faciunt regi. Ctesias oleum spineum nasci in Germania scribit quo Rex vitur, hic cum libro tertio de tributis Asiaticis omnia quæ regi apparabantur connumerarit, neq; piperis mentionem fecit, nec aceti, quod solum omnium optimum est condimentorum: neq; etiam Dinon in Persica commentatione, qui salem narrat Ammoniacum ex Aegypto mitti ad Regem, & aquam ex Nilo. De oleo quod omotribes dicitur, meminit Theophrastus in libro de odoribus, ex simplicibus oliuis scribit, & amygdalis id confici. De oleo, quod fit in Thuriis, tanquam egregio mentionem fecit sic Amphis:

In Thurijs oliuum, at in Gela lens.

De garo, aceto, & condimentis.

C A P. XXX.

DE garo meminit Cratinus, Calathus noster erit garo plenus. Pherecrates Triptolemo, Salû gari. Plato, In putri garo me tingentes suffocabant. Quod masculinum sit gari nomen, significauit Aeschylus, & hunc piscium garum. acetum solum, condimentum appellant Attici. Chrysiippus philosophus optimum esse Cnidium acetum & Aegyptium testatur. atque Aristophanes in Pluto, aceto perfundens Sphettio; quem locum Didymus exponit quia
Sphæ

A Sphæctij fortasse sunt acuti. meminit & de Cleonæo aceto
velut eximio, inter Cleonæos acrimoniæ sunt.

Diphilus,

Cenare delictens videris omnibus Laconicè

Aceti autem poculum semel, quod semel, vas aceti, mensura

Tantum capit Cleonæorum.

Philonides,

Illis acetum non habet profundere.

Heraclides Tarentinus hæc scribit in symposio, acetum
exteriora quædam congregat, quæ congregata sunt in
ventre dissolvit, quia varij in nobis succi commiscuntur.
Magno in pretio habebatur acetum etiam Decelicum:
vnde hæc Alexis,

Decelici cotylas qui quatuor

Haurire plenas me coegisti ipsius,

En per medium ducis furum me postea.

Dicendum est autem acetum oxy, per y psilon, & vas quod
illud continet, oxybaphum. Lyfias in eo libro quem in
Theopompum scripsit in Suppliciis hæc inquit, ego oxy-
meli bibo: Sic igitur & oxyrodinum dicemus. De condi-
B mentis aliquid etiam apud Sophoclem inuenitur, & cibi
condimenta, & apud Aeschylum qui hæc humectas con-
dimenta. Theopompus, Multæ condimenti medimnæ,
multi sacci librorum, multiq; culei, & omnium aliorum
vitæ vtilium. quod est apud Sophoclem,

Prudenter ipse cuncta condiam coquens.

Cratinus in Glauco,

Condire cunusius nec est cibos bene.

Eupolis,

Obsidio malo bene inde plurimo

Sapore condito.

Connumeravit huiusmodi condimenta Antiphanes sic
quodam in loco, vva passa, sal, sapa, laler, caseus, thymum,
sesamum, nitrum cyminum, origanum, herbulæ, acetum,
oliuæ, abyrtax, gramina, capparais, oua, salsamenta, nastur-
tium, folia ficuum, succus magydaris cognouerunt anti-
qui & cyminum dictum Aethiopicum. Quod thymus &
origanus dicti sunt in masculino genere. Alexandrides,
Aspharagum iuncumq; incidens, & origanum, qui ornat
salsamenta mista cum coriandro. Hinc etiam Ion.

Hunc manibus promptè celarat origanon ille.

Fœmininè dixit Plato, vel poculum, vel acutissimam ex Arcadia origanum. in neutro genere protulit Epicharmus, & Amiptias. Thymum masculinè dixit Nicander in libris de cultu apum.

De peponibus.

C A P. XXXI.

PEpones à Cratino in rebus Vlysis cucumeres seminarij nuncupantur:

Quando vidisti puer Lacta virum mihi atticum;

In Pato cucumerent maximum seminarium ementem;

Plato etiam in Laio, *Nunquid vides*

Meleager vt Glauconis ex propagine

Præstante, stultus vt cuculus vadat vras;

Longè peponis qui curra habet simillima;

Eunuchijq;?

Anaxilas,

Calcaneo hinc tumet magis cucumis pepon.

Theopompus,

Est visa mollior mihi quam vel pepon;

Vel cucumis.

Et Phantias, teneri sunt intra corticem cucumeres, & pepones sine semine ediles atque maturi solum. at colocynta cruda quidem esur non est apta, sed cum vel elixata vel assata fuerit. Diocles Carystius libro de salubribus primo, inter agrestia quæ facile coquantur lactucam connumerat, & maxime nigram præualere asserit, nasturtium, Sinapi Adrianum, & cæpam, cuius sunt species ascalonium, allium viride, allium, alliorum capita, cucumis, pepon, papauer. & paucis inde interpositis, pepon melius digeritur, & cordi magis confert. Elixatus cucumis est tener, & suavis, vrinamq; concitat: coctus in mulso facilius etiam excernitur. Speusippus in eiusmodi cõmentariis peponem cucurbitam nominat. Diocles cum de pepone fecerit mentionem, de cucurbita nusquam prorsus meminit. Diphilus pepones meliorem habere succum crudos, & præpollere affirmat, at coctum peiorem habere succum, parumq; nutrire, facile corrupti, facileq; excerni.

De

Lactucam Attici thridacem nominant, unde Epicharmus, Decorticantes thridacis thyrsum. Stratis thridacinedas dixit, blattæ quæ per frondosos hortos incedunt, per quinquaginta pedum vestigia, quæ pedibus longas caudas habentes satyros attingunt, chorosque agunt supra ocymorum folia, thridacinedarumque, & suavisimorum apiorum. Scribit Theophrastus, inter lactucas albam magis esse teneram, quarum sunt tres species: est laticaulis dicta, rotundicaulis, & tertia quæ Laconica vocatur, hæc folium habet crispum, & est recta, facileque crescit, at non repullulat ex thyrso. Ex latis ita nonnullæ latos habent caules, ut eis aliqui pro hostiis hortensibus vsi sint, atque si thyrsi impediuntur, quæ postea repullularunt suauiores esse dicuntur. Nicander Colophonius in libro secundo de linguis, lactucam asserit Brenthim apud Cyprios appellari, quam Adonis comedens ab apro est interemptus. Scribit hæc Amphis in Ialemo,

Inter lactucas pessimè perditas

Quas si quis intra sex decies annos edat

Cum fortietur feminam dormire apud

Oportet illum nocte tota voluer,

Nihilque agentem quæ volebat, pro viro

Fricare fortunam manu necesse sit.

Legitur apud Callimachum quod Venus Adonim in lactucas absconderit, poetas allegoriam huiusmodi sumpisse, quod ij qui sapius lactucis vtuntur, minus idonei fiunt ad res veneras. Eubulus in Astytis:

Ne appone lactucam mihi tu femina

Quæso, vel ipsam te fuisse post feram

Causam: vt ferunt, Adonis hoc in gramine

Formosa quondam mortuum posuit Venus:

Sic mortui cibus fit illa.

Cratinus Venerem cum Phaonem amaret inter pulchras lactucas illum abscondisse contendit, at Marsyas iunior inter bordea. Pamphilus thridacinam scribit ab Hipponacte lactucam in linguis appellari, quam Clitarchus sic apud Phrygios dici voluit. Ibycus Pythagoricus eam lactucam quæ folia ex genere habet lata, sine vel rugis, vel thyrsocunuchum

eunuchum inquit à Pythagoricis nominari, & à mulieribus Astylidem, vrinam ciet, & vitibus defectos ad rem Veneream facit, atq; esui optima est. Diphilus voluit thyrsum etiam multum præbere nutrimentum, difficilioremq; esse ad excernendum, quàm folia: quæ magis sunt ventosa, magis nutriunt, & facilius excernuntur. Lactuca stomacho omnino confert, refrigerat, ventrem purgat, somnumq; bonum in-lucit, bonum habet succum, impetumq; ad res Venereas sedat. Quæ autem est asperior, & magis friabilis, minus ventri stomachoq; confert, & somnum inducit. Nigra lactuca magis refrigerat, ventriq; confert: æstius meliorem habent succum, & magis nutriunt. Autumnales non alunt minimùmque habent succi. Lactucæ Thyrsus sitim omnino sedat, atque inter omnia olera cocta, lactucæ cocta melior est, si in olla velut asparagus brassicæ coquatur, vt Glaucias quidem scriptum reliquit. Theophrastus scribit olera appellari betam, lactucam, erucam, sinapium, lapathum, coriandrum, anethum, & nasturtium. Diphilus omnia in vniuersum olera non nutrire dicit, sed extenuare, malum habere succum, & redundare præterea sæpius, & difficulter digeri. De æstius oleribus meminit Epicharmus. C
D

De cynara, cuncto, & carduo.

C A P. XXXIII.

Sophocles in Cochlis cynarâ nominat, sed in Phœnicæ: *Est spina cuncta quæ tenet cynarus loca,* Hecateus Milesius in Asiæ descriptione, si modo legitimus est eius scriptoris liber, nam Callimachus hunc ascribit Nesiotæ, vel quisquis verus est autor, circa Hyrcanium mare nominatum. montes inquit esse altissimos, & densas habere sylvas, in quibus spina est cynara. Idem paulò post, inter Parthos ad orientem solem Corasmij habitant, terram habentes, & planam, & montes, in quibus arbores sunt agrestes, spinæ, cynara, salix, myrica; circa etiam fluuium Indum nascitur Cynara. Scylax & Polemon terram fontibus, & aquæductibus irrigatam, & in montibus cynarâ nasci dicit vnâ cum aliis herbis. mox in his quæ sequuntur, hinc mōs se extendit iuxta Indum fluuium, hinc atque illinc

A illinc altus, syluâque agresti densus, & spina, & cynara. Didymus Grammaticus cynaram spinam declarans apud Sophoclem, vide inquit ne spinam canis dicas:

Spinosa quod fit planta, valdeque aspera.

Nam & Pythium vaticinium ligneam canem illam appellauit, & Locrus cum oraculum accepisset ibi ciuitatē adificare. vbi à cane lignea morderetur, crure postea à spina canis lacerato ciuitatem condidit. Est autem spina canis media inter fruticem, & arborem, vt testis est Theophrastus, fructum fert rubicundum, malo punico persimilem, foliūque habet viscosum. Phœnias libro quinto de Plantis cactum appellat Siculam quandam plantam spinosam, velut etiam Theophrastus in libro sexto de plantis, spina quæ cactus dicitur, nascitur in Sicilia solum, in Græcia non reperitur. emittit statim Thyrsos ab radice sub terra, foliū habet latum & spinosum, Thyrsos verò qui casti dicuntur: ediles sunt decorticati, paulūque acres, quorū etiam in salisagine recondunt. Alterum thyrsus emittit rectum quem Pernica dicunt, & ipsum esui aptum: at quod est interius his ereptis quæ papporum speciem præ se ferunt, simile, remanet cerebro palmæ, quod etiā esui aptum est, & Alcalerum dicitur. Quis tot his descriptionibus tandem non adducatur vt audacter dicat hanc esse spinam quæ à Romanis dicitur carduus non longè à Sicilia habitantibus, & à Græcis cynara vulgo nuncupatur: mutatione si quidem duarum literarum idem est cactus, & carduus. hoc etiam ex Epicharmo clarius elucescit, qui cum aliis oleribus edilibus cactum etiam sic connumerauit, papauer, & marathrum, cactūque asperum:

Cum ceteris edisse cleribus nam licet.

In pingue si quis conterens ponat bene

Est suavis, ipse solus at relinquitur.

Et rursus, lactucas, elatam iuncum, raphanos, cactos: & alibi etiā, hic ex agro ferre videtur, sceniculum, cactos, iphium, lapathum, otostylum, scolium, cicorium, dractylum, filicem, & onopordum. Philetas couis:

Hinnu lra amisi dicet cum vulnere vitam

Observans tacti vulnera acuta grauis.

Veruntamen Sopater Paphius, sicut & nos cynaram nominauit, qui Alexandri Philippi Regis temporibus floruit, & vixit

& vixit post illum vsque ad secundi Regis Aegypti tempora, velut ipse in quodam suo commentario declaravit. Ptolemaeus Evergetes Rex Aegypti, qui vnus fuit ex Aristarchi Grammatici discipulis, sic scribit libro secundo commentariorum; Circa Berenicem Libyæ est fluuius Lethon, in quo lupus piscis nascitur, & aurata, & anguillarum multitudo, & earum quæ Regiæ dicuntur proportionem sesquialteram habentes ad eas quæ in Macedonia, & Cœpæidis stagno capiuntur, & vnumquodque flumen variis ibi piscibus est plenum; cum multæ ibi cynaræ nascerentur, qui nos secuti sunt milites, eas euellentes comedebant, spinisque purgantes etiam nobis adferebant. noui & Cynarum insulam appellatam fuisse, cuius mentionem fecit Samus.

De palma cerebro, ,

C A P. XXXIII.

DE palmæ cerebro sic meminit Theophrastus, vbi de palmæ arbore scribit, quæ ex fructibus est plantatio fit hoc pacto: quæ ex ipsa arbore, quando partem superiorem adimunt in qua est cerebrum. Xenophon libro secundo de Ascensu hic primùm milites palmæ cerebrum comederunt, multique & formam & suauitatis præstantiam admirabantur, quod tamen caput maximè infestabat, & palma cum exemptum fuisset cerebrum prorsus exaruit. Nicander in Georgicis:

*Germine palmarum, ac tenera propagine casa
Iucundum pueris epulum tribuere cerebrum.*

Diphilus Siphnius palmarum cerebrum multum nutrire inquit, satietatem inducere, graue esse, difficilèque ad digerendum, sitim inducere, & aluum sistere. Hic nos inquit amice Timocrates cerebrum vsque ad finem habuisse videbimur, si hanc congregationem hic quiescere faciemus.

LIBRI SECUNDI

F I N I S.

A T H E N A E I
DIPNOSOPHI-
STARVM

LIBER TERTIVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De faba Aegyptia.

C A P. I.

ALLIMACHVS Grammaticus ma-
gnum librum magno malo parem esse dice-
re solebat. De Ciborio sic meminit Nican-
der in Georgicis:

Niliacas serito inde fabas vt tempore flores

Colligere hinc fertis valeas, terraq; cadentes

B *Maturos fructus hinc grata Ciboria ponas.*

Inq; manus tradas iuuenis cupientis, at ipsas

Radices coctas inter conuiuia ponam.

Radices hic dicuntur à Nicandro, quod Alexandrini colo-
casium nominant, velut ipse alibi demonstrat:

Purgastiq; fabus colocasion, et secunisti.

Est etiam Palladis Colocasix facellum in Sycione. Cibo-
rium praeterea genus est quoddam poculi. Hæc à Theo-
phrasto in libris plantarum de faba Aegyptia scribuntur.
Faba nascitur in Aegypto in paludibus & stagnis, culus
ebyrsus habet longitudinem quatuor cubitorum ad sum-
mum, crassitiem vnus digiti, calamo non nodoso oblon-
goque similis est. Discrimina habet per totum diuisa fa-
uisque similia, in his flos & caput est, floribus papauerum
duplum, colore rosarum saturatis simillimū. Adnascuntur
folia magna, radix quouis crassiore calamo est crassior, dis-
crimanāq; thyrso habet persimilia, hac radice affata, elixa,
& cruda regionis incolæ vescitur. Nascitur in Syria etiam
circa Cificiam, sed ipsa regio fructum ad maturitatem non
perducit. Nascitur & circa Toronem Chalcidicæ in sta-
gno

gno quodam mediocri magnitudine, quæ & maturitatem C
 assequitur. & fructum perficit. Radix fabæ Aegyptiæ quæ
 Colocassium dicitur, bonum habet saporem, ut Diphilus
 Siphnius asserit, & nutrit, sed quia constringit non facile
 excernitur, atq; minus lanosa, multò est melior. Fabæ quæ
 ex ciboriis fiunt virides quidem difficulter digeruntur, pa-
 rum nutriunt, facileque excernuntur, & maximè sunt ven-
 tosa: sicca minus hæc habent, quàm virides. Nascitur ex
 Ciboriis flos qui coronis est aptus, hunc Aegyptij lotum
 solent nominare. At mei mari dominantes nautæ ipse in-
 quit Athenæus, melilotum, à quo coronæ meliloticæ odo-
 riferæ admodum, & æstatis tempore refrigerantes. Fabas
 Aegyptias neque prius satas fuisse testis est Phylarchus,
 neque si quis eas seminavit in aliquo loco peperisse quàm
 in Aegypto apud Thyramim Thesprotiæ fluvium, qui est
 in Epiro, in palude enim quadam id accidit Alexandri Pyr-
 rhi Regis temporibus. Nam per biennium fructum ibi fe-
 raciter admodum protulerunt, & creuerunt. Alexandro
 postea custodiam statuente, neque carpere solùm eos qui
 cupiebant prohibente, sed ad lacum etiam accedere, palus
 illa exiccata est; nec fructum postea amplius tulerunt; D
 quamvis aquam locus habuerit. Res huic simillima fuit
 & ea quæ in Edepsò accidit, ibi enim differens ab aliis
 aquis aqua quædam frigida ex fonticulo scatens apparuit
 non procul à mari, quam ægri bibentes plurimum iuva-
 bantur: quare efficiebatur ut multi ex longinquis regioni-
 bus illuc ad bibendum accederent. Cum verò duces Anti-
 goni regis hanc parcius dispensare cœpissent, aliam mul-
 tum differentem bibentibus dari iusserunt, quo statim fon-
 ticulus exaruit. In Troade etiam licebat volentibus Tra-
 gasæum salem ante id tempus capere, qui cum Lysima-
 chus tributum imposuisset continuò evanuit. Cum post-
 ea locum ob admirationem immunem iterum reliquisset,
 sal iterum crevit.

De cucumeribus.

C A P. I I.

DE cucumere proverbiū est:
Cui cibus est cucumis mulier nunc tegmina texit.
 Et Matron in Parodis:

Et

- A** *Est cucumis visus mihi terra filius alma,
Inter grata iacens olera, mensasq; tenebat.
Ille novem.*

Laches:

Augetur veluti cucumis regione madenti.

Attici trisyllabum nomen semper proferunt, Alcæus, mo- ^{dicunt cu-}
mordit Sicyas dixit à nominatiuo Sicyus, sicut Stachys, Sta- ^{cumis.}

chyos. Steleon, raphanos, Sicyos quatuor. Phrynichus in
Tragis diminutiue dixit cucumerulum. Tria cucumerum
genera connumerat Theophrastus, Laconicum, Scythali- ^{In manu}
cum, Bœoticum, atque Laconicum irrigatum meliorem ^{scriptis an}
fieri dicit, cum reliqui respuant omnino irrigationem. Me- ^{ti quis e-}
liorem præterea cucumeres habent succum, si semen prius ^{xemplari}
lacte, vel mulso madefactum feratur. Hæc in causis planta- ^{bus qua}
rum scripta reperiuntur, citius cucumeres augeri si vel ^{hactenus}
aqua vel lacte prius semen irrigatum fuerit, quam in ter- ^{dicta sūt,}
ram iaciatur. Euthydemus in libro de oleribus mentio- ^{non repe-}
nem facit eius speciei cucumerum qui anguini dicuntur. ^{riuntur.}

- B** Cucumeres eò appellantur quòd moueant ad ferendum in
vtero, vt testari videtur Demetrius Ixion libro primo Ety-
mologiarum, concitant enim. Heraclides Tarentinus cu-
cumerem Hedygæum nominat. Diphilus Carystius cucu-
merem prius sumptum perturbare asseuerat, propterea
quod sursum fertur velut raphanus: at postremum esum
iucundio rem esse, & facile digeri: elixum vrinam medio-
criter prouocare. Idem præterea inquit, cucumis cum frigi-
dus sit, difficulter digeritur, & difficillimè eicitur, horro-
rem insuper operatur, choleram generat, & Venerem se-
dat. Augentur circiter plenilunium cucumeres in hortis,
& manifestum habent augmentum, sicut etiam martini
echini videntur.

De ficibus.

C A P. I I I.

NVlli quicquam concederem in sermonibus ad ficus
pertinentibus, etiam si suspendi oporteret, quoniam
ficibus mirum in modum sum amicus, quare diuinè de his
quæ mihi inciderint edisseram. Ficus ò viri amici simplicis
vitæ principium extitit, quod attestari videtur locus is, qui
ab Atheniensibus Sacra Ficus nominatur, in quo primùm

g

ficus inuenta fuit, atque fructus hinc dictus est Hegetoria, quia primus ad victum mansuetum inuentus fuit. Ficium multa sunt genera, Atticum, de quo Antiphanes meminit in homonymis, laudans enim Atticam regionem hæc ita scribit: Qualia producit regio Hipponice omnibus totius terræ habitatae præstantiora, mel, panes, ficus, ficus per Iouem fert certè. Istrus in rebus Atticis non licere cuiquam scribit ex agro Atheniensi nasas ibi caricas exportare, vt soli loci ipsius incolæ his fruerentur. At cum multi harum fures reperirentur, effectum est vt qui Illocoram iudiciibus accusarent, sycophantæ primùm sunt dicti. Vnde Alexis in poeta: Sycophanta nomen

Prauis viri decenter haud nunc ponitur.

Decebat vt quicumque vir foret bonus

Iniuncta mores ficus ipsa ostenderet,

At id malis quod additur nunc omnibus

Effecit incertum sit hoc cur accidat.

Philonnestus in libro de Sminthiis in Rhodo hæc inquit, præterea sycophanta hinc dictus est, quia tunc multa erant, & tributum: ficus, oleum, vinum, ex quibus publicauebantur, quod & facientes, & demonstrantes sycophantas, vt patet, fide dignissimos duntaxat ciues eligentes nominarunt. De ficu Laconica sic in Georgicis meminit Aristophanes:

Omnes sero ficus, procul Laconica

Sit, hæc mihi est inuisa quod tyrannica,

Ni esset illa parua in plebem oderit.

Paruam dixit, quia exigua est planta. Meminit de Phrygiis ficibus Alexis in Olynthio, Suauissimum mihi materno studio inuentum est, carica Phrygiæ ficus. Earum ficium quæ Phibaleæ dicuntur, mentionem fecere complures comœdiarum scriptores, & Pherecrates in Crapallis:

Diuina febris tu nihil curans.

Et illud.

Æstare ficibus Phibaleis rescere:

Dormito repletus die medio simul.

Et syderare, & ardeas, clama miser.

Teleclides in Amphistyonibus, quàm pulchræ sunt Phibaleæ. Phibaleas etiam myrti fructus vocitant: Antiphanes in Cretensibus, primùm

Fruct

A *Fructus quidem in mensa volo esse myrteos,
Quos inde mandam, quando cuiquam consulim.
Has & Phibaleas pulchras coronarias.*

De Chelidonijs ficibus meminit Epigenes in Branchis:

Scutella grandis inde venit postea

Plena asperis Chelidonijs:

Androtion, Philippus, & Hegemon sic ficuum genera in Georgicis scribunt. Chelidonias, Phibaleas, Caprificos, albas Caprificos in planitie plantare conuenit, at Oporobasilidas vbique, habet enim vnumquodque genus aliquid vtile. Coluris, Phormyniis, Biferis, Megarensibus, & Laconicis plurimum prodest a quam habere propinquam. De ficibus quæ in Rhodo nascuntur meminit Lynceus in epistolis, vbi Rhodias cum optimis confert Atheniensibus: ita enim scribit, Caprifici cum Laconicis decertantes eandem habere rationem videntur, quam morum habet ad ficum, atque has non post cœnam velut ibi gustu iam subuerso, sed intacto adhuc desiderio ante cœnam apposui. Veruntamen si Lynceus ficus Callistruthias dictas sicut ego in magnifica Roma gustasset, acutius fortasse, & plus quàm homonymum quid diiudicasset, vsque adeo hæ ficus alias totius orbis ficus antecellunt. Laudantur & alia ficuum genera quæ Romæ nascuntur, velut Chia, Libiana, Chalcidica, & Aphricana dicta, sicut Herodotus Lycius in Commentarijs suis de ficibus scriptum reliquit. Parmeno præterea Byzantius in suis iambis, vbi Caunorum ficus ciuitatis Aeolicæ laudat, vtpote egregias, ita scribit;

Maris profunda transi, haud ficus rehens,

Onus Cauneas.

Manifestum est ficus etiam Cauniciuitatis Cariæ ab omnibus passim laudari. Earum ficuum quæ Toxaliæ dicuntur, mentionem fecerunt Heracleon Ephesius, & Nicander Thyatirenus, qui ex actu Apollodori Carystij gratificantis, & pallia vendentis inscripto, hæc deprompserunt:

Erant ita vt puderet illic acria,

Et prava vina, fert locus tum cetera.

Et Toxaleas ficus, meumq; vineas.

Meminit his verbis Archilochus de his quæ in Paro insula

nascuntur (nam hic etiam egregiae illae sunt quae Haemorrhoidae dicuntur, & sunt eadem quae Lydiae, quod nomen ab innato sibi colore sortitae sunt.)

Relinque ficus, & Paron maritimam,

Et vitam,

Haec ficus tantum ab aliis omnibus quae ubique nascuntur differunt, quantum apri sylvestris caro à carnibus cicurum suum, Alba caprificus species est ficus, atque ea fortasse quae albos fert fructus, cuius ita meminit Hermippus in Iambis, Albae caprifici seorsum caricae. De caprificis Euripides in Scirone, vel adungere ramis caprifici. Epicharmus in Sphinge, Sed nequaquam caprifici. Sophocles in Helenae nuptiis, fructum ipsum nomine arboris metaphorice sic in quibus appellavit:

Erinus in maturo non es utilis,

Vel esui jucunda, sed sermonibus

Tu caprificas alios.

Maturam dixit erinum pro erino maturo. Alexis in Lebere:

Quid amplius necesse nobis dicere

Ubique ficus qui in Syris vendimus?

Et qui malas, durasque in imis ponimus,

Maturiores, atque pulchras his super,

Hic postea tales emens velut, dedit

Pretium, voravit illa maxillis stipem,

Deditque erina iurans ficus vendere.

Arbor ficus agrestis, quae producit erina, erinus in masculino genere ponitur, velut Strattis in Troilo, Nunquid vidisti erinum illi propinquum? Homerus:

Intus erinus adestu iridans, & frondibus altus.

Amerias grossos Erinacas inquit appellari. Hermonax genera haec ficuum in linguis Cretensium nominat; Amadeum videlicet & Nicyleum. Philemon ficus quasdam Regias appellari testatur in dictionibus Atticis, à quibus Regiae dicuntur caricae. Quibus illud etiam addit quod maturae ficus Colytra dicuntur. Seleucus in linguis, fructum quaedam ficui simillimum Gycysidem nominari asserit, à quo mulieres abstinent, quia eas insanire facit, ut Plato Comicus asserit in Cleophonte. Paphilus Brumales ficus Cydonas inquit ab Achaëis nuncupari, quod etiam Aristophanem in ling

A linguis Laconicis significasse voluit. Hermippus Coracearum ficuum genus sic in militibus commendauit, Phibalea rum maxime vel Coracearum. Theophrastus libro secundo in Historiis plantarum tale genus quoddam ficuum esse scribit, quod est Charitium nominatum Aratium: Atque in tertio circa Idam montem Troianum ficum fructi parem describit, quæ folium habet tiliaz simile, ficusq; rubicundas producit oliuarum magnitudine, magisq; rotundas, quæ mespili habent saporem. De ficu quæ in Creta Cypria dicitur, sic idem libro quarto plantarum meminit; Ficus quæ Cypria in Creta nuncupatur, fert fructus ex trunco, atq; ex ramis crassioribus germen quoddam exiguum sine foliis emittit, radici similis prorsus est fructus, truncus magnus; piceaq; similis, at folium vltimo. Quatuor fructus perducit ad maturitatem, quotq; sunt ab ipso trunco pullulationes: Dulcedo ficubus est similis, & interius Erineis: magnitudo est pruni. De iis quæ præcoces dicuntur, mentionem sic fecit Theophrastus libro quarto plantarum, quando aer mollis, humidus, & calidus ficubus inciderit, pullulationem euocat, vnde præcoces fiunt. Hinc paulum procedens, fructus præcoces hæc quidem fetunt, Laconica, Leucomphalia, aliazq; complutes, illæ verò nequaquam. Seleticus Protericeæ genus quoddam ficuum scribit in linguis nominari, quæ præcocem fructum ferunt. Aristophanes in concionantibus meminit de præstanti ficu, Nos vt qui ceperimus folia præstantis ficus. Antiphanes in Scleriis, Est infra apud ipsam præstantem ficum. Theopompus libro Historiarum quinquagesimo quarto, In Bisaltia Amphipoli & Græstonia Macedoniz ciuitatibus regnante Philippo ficus fructus medio vere produxisse scribit, vites racemos, & oleas oliuas, quo tempore primum pullulare æquum videbatur: hinc omnia Philippo Regi feliciter acciderunt. Theophrastus libro secundo Plantarum Caprificum esse biferam scribit, alij triferam sicut in Cæo. Ficus præterea si in vmbra plantetur citius exurgit, neque vermibus infestatur: atque omnes denique plantæ quæ in vmbra plantantur citius crescunt, melius pullulant. Idem libro secundo de causis, Arbor dicta Indica cum admitabilis sit magnitudinis, exiguum habet fructum & paucum, cum totum ferè nutrimentum in pullulationem absumatur. At libro secundo de

naturali Historia ita Philofophus fcribit , eft aliud ficuum e
genus in Græcia grofsiferum , in Cilicia item & Cypro ,
quod ficus in prima ramorum parte producit , at in inferiore
groffos , eofq; ex annuis emittit ramis , & ex iunioribus
omnino germinibus , quam ficum primam maturam dul-
cémq; habet , & non noftris fimilem . Fiunt groffi eiuſmo-
di ficubus maiores , quorum tempus haud multum eft poſt
ipſam pullulationem . Noui & alia ficuum nomina , & eas
ficus quæ Baſilix dicuntur , Sycobaſilix , Cirrhocæladix ,
Hyladix , Sarcelaphix , Lapyriæ , Picridix , Dracontix ,
Leucophix , Melanophix , Cremix , Mylææ , & Aſcalo-
nix . Triphon libro Hiſtoriarum ſecundo Dorionem ſcri-
bit in Georgicis cauſam ficus appellationis reddere , qui
Syceam quendam ex Titanibus commemorat , Iouis infe-
quentis iras effugientem à terra matre fuiſſe receptum ,
quæ plantam poſtea pueri commorationis gratia emiſit :
vnde & ciuitas quædam Ciliciæ Sycea nuncupatur . Quam
Pherenicus poëta Heracleotes ex genere à Syce Oxyli ſo-
rore appellatam fuiſſe contendit : nam Oxylum Orii fi-
lium cum Amadrya de ſore concubuifſe ſcribit , quæ
inter alia nucem , glandem , Cornum , Oream , Alnum , D
Vlmum , Vitem , Ficúmq; peperit , quæ omnia poſtea
Amadryadas nominauit , à quibus multæ arbores nomen
aſſumpſerunt . Hinc etiam Hipponax nigram ficum vitis
eſſe ſororem duxit . Soſibiſius Lacon ubi ficum à Dionyſio
inuentá fuiſſe demonſtrauit , idcirco inquit Dionyſium Sy-
citem apud Lacedæmonios venerari . Naxij ſicut Andriſcus
& Agathenes , Placidum aiunt dici Dionyſium ob fructum
ficuum traditum , qua etiam de cauſa efficitur vt Dei Dio-
nyſij , qui Bacchus appellatur facies apud Naxios vitea con-
ſpiciatur . Dei autem Placidi facies eſt ficulnea , quia ficus
Placidæ dicuntur . Quòd verò ficus omnibus fructibus qui
ex ligno naſcuntur , hominibus ſit vtilior , Herodotus Ly-
cius in Commentatione de ficu perabundè , multiſq; ver-
bis demonſtrauit : qui bene nutriri pueros nuper natos aſſe-
rit , ſi ficuum ſucco nutrantur . Pherecrates , & qui Perſas
inducit , Si quis noſtrum nouam ficum aliquando vide-
rit , inquit , puerorum oculis imponimus : quati non vulga-
rem medicinæ ficus vtilitatem conferat . Suauiſſimus ma-
ximèque admirabilis Herodotus libro Hiſtoriarum pri-
mo

A mo magnum bonum ficus adesse scribit his verbis ; δ Rex contra cuiusmodi viros expeditionem facis , qui Coriaccis vestibus induuntur , Coriaceasq; calceorum soleas comedunt, neque tamen quantum cupiunt, sed quantum habent. Regionem asperam incolentes neq; vino per Iouem vtuntur, sed aquam bibunt, neq; ficus habent quibus vescantur, neq; aliud quidpiam boni. Polybius Megalopolitanus libro Historiarum duodecimo cum Philippus inquit Persei pater Asiam percurreret , annonaq; militibus eius defecisset, à Magnetibus victum, quia aliunde non habebat , poposcit, à quibus ficus accepit, quamobrem cum Myunterni postea cepisset, regionem Magnetibus ficuum causa donauit. Hinc Ananius Iamborum scriptor ;

Si continet multum quis aurum vir domi,

Ficusq; paruas, & viros tres, vel duos,

Noscet quod auro ficus est præstantior.

B Tot à Magno de ficuum ratione tradita sunt , Daphnus autem medicus. Philotimus libro tertio de nutrimenti, ficus scribit teneras multas inter se differentias ex generibus, & temporibus, quibus vnaquæq; nascitur, fuisse sortitas, & ex propriis viribus. Sed tamen vt vniuersim dicamus humidæ & maturæ ficus celerrimè soluantur, & melius quàm alij fructus concoquuntur, reliquiq; nutrimenti concoctionem non impediunt. Vires habent humorum viscosas, dulces, & subnitrosas. Alui deiectionem vehementiorem diffusamq; præparât, quàm celerius ac sine offensione maximè opètantur. Quæ, cum sale comeduntur salsum succum, acerbitatèq; habent post potum. Facile igitur vt diximus soluantur : quare multis comesis, magnæque multitudine repleti, post exiguum temporis interuallum vacui supra modum sumus, quod fieri omnino non posset, si ficus consisterent, ac non celeriter dissoluerentur. Ficus facilius quàm reliqui fructus concoquuntur, non solum quia multas comedentes iucundius agimus, sed solito insuper nutrimento sumpto hisque prius comesis, nihil omnino perturbamur. Ex quo patet si vtrunque conficimus cibum, quod hæ facillimè digeruntur, atque alterius nutrimenti non impediunt concoctionem. Vires autem habent prædictas, glutinosam scilicet, & salsum, quia glutinant ipsas manus & abstergunt : dulcedinem ipsam

in ore cognoscimus. Nihil autem verbis opus esse arbitramur, quibus demonstramus, eas alui deiectionem sine torminibus perturbationibusque faciliorem, & magis, & citius operari. Non multum commutantur aliquando, non quia difficiles ipsae sint ad digerendum, sed quia celeriter, & non extenuantes bibimus, tum quia decursus sic velox. Succum praebent salsum ficus, quia nitrosum quiddam in se continere declaratum est, atque magis salsum quam acrem ex accidentibus faciunt. Sal enim salsum succum, acetum & cunila acrem adaugent. Quae Heraculides Tarentinus in Symposio, nunquid post ficus calida an frigida aqua sit bibenda, eosque qui calidam dicunt bibere oportere, rationibus huiusmodi fretos, id ferre asseuerat, quia calida aqua citius manus abstergit, quo consentaneum rationi videtur, & ea quae sunt in ventre breui ipso calore dissolui. Exteriores praeterea ficus calor dissoluit, earumque continuationem, & in subtilium partium locos redigit, cui frigus contrarium operatur, sistit enim. Qui vero frigidam bibere oportere aiunt, frigido dicunt poculo confidentia in stomacho & grauiam deorsum ferri, ficus enim minus eleganter stomachum disponunt, quia ipsum inflammant, & remissum faciunt: qua ratione nonnulli commoti mero semper vtuntur, postea prompte quae sunt in ventre propellunt. Oportet autem post ficus multo densiusque vti poculo, ne illae in ventre commorentur, at in inferiores intestinorum partes deferantur. Sunt qui ficus meridie comedere non oportere dicant, quod pestiferae sint per id tempus sumptae: Vnde Pherecrates in Crapatallis, & Aristophanes in praeludio;

Aestate quondam illum laborantem videns,

Ficus meridie edit, labore vt simul.

Eubulus in Sphingocarione:

Aegrota per louem fui vir optime.

Quod ante ficus ederam meridie.

Nicophon in Sirenibus,

Ficus edens nostram virentes si quis hinc

Meridie recumbat en febris statim

Accurrit illi digna nec triobolo,

Qua postea incidens coegit vomere choleram.

Diphilus Siphnius ficus teneras parum nutrire, malumque habere

A habere succum scribit, at facile excerni, & supernatare, sicis tamen facilius distrahi. Quæ sub hyemé maturescunt peiores sunt aliis, quia per vim fiunt maturæ. Quæ in ipsa temporis opportunitate, meliores sunt, quippe quæ natura ipsa operante sunt maturæ. Quæ multum habent succum, quæq; aqua carent, conferunt quidem stomacho, sed sunt grauiores. Tralianæ ficus eiusdē sunt naturæ cum Rhodiis. Sed Chizæ, aliæq; omnes, peiorē habent succum quàm illæ. Mnastheus Atheniensis in libro de Cibis, Quæcunq; cruda inquit velut Pyra, ficus, malâq; Delphica, & alia huiusmodi comeduntur, tempestiuum tempus obseruare oportet, in quo neque indigestos habeant succos, neque putres, neque valde ab ipso tempore absumptos. Demetrius Scepsius in libro decimoquinto de Troico apparatu, eos bonam inquit habere vocem, qui ficu non vtuntur, & idcirco Hegesianactem Alexandrinum historiarum scriptorem, à principio cum esset pauper tragicum fuisse asserit, & aptum ad fingendum, atque sonorum, quia intra decem & octo annorum spatium ficus non gustasset. Noui & pro- uerbia huiusmodi ad ficus pertinentia:

B *Pisces sequatur ficus, at legumina
Caro.*

Incundæ auibus ficus plantare reculant:

De pomis in genere, & cydonijs, & persicis.

CAP. IIII.

MNastheus Atheniensis in libro de Edilibus Delphi- ca mala appellat. Diphilus mala viridia nondum matura malum habere succum refert, stomacho esse inuti- lia, super stare, choleram gignere, agritudines, horroresq; inducere. Ex maturis ea sunt meliora quæ & dulcia, nam facile excernuntur, quia non constringunt. Acris peiorem habent succum, magisq; aluum sistunt. Quæ remissam ha- bent dulcedinem, bonum os faciunt comedentium, & quia parum astringunt, prosunt stomacho. Peiorem habent succum æstiuæ autumnalibus. Quæ orbicata dicuntur, cum suauiter stringunt, habent dulcedinem, ita vt stomacho sint utilia. Serania verò & Platania bonum quidem habent succum, & facile excernuntur, at stomacho minus confe- runt. Mordiana, optima in Apollonia nascuntur, quæ

Mordium dicitur Orbicatis valde similia. Mala Cydonia, quorum Struthia nonnulla ubique dicuntur, magis omnibus pomis stomacho conferunt, & ea maximè quæ matura fuerint. Glaucides, mala Cydonia omnium fructuum optima esse inquit, Phaulia, Struthia. Philotimus libro tertio de Nutrimētis mala verna multo difficiliora esse, quàm Pyra scribit, ad digerendum, & cruda, quàm cruda Pyra, matura, quàm matura. Vires habent humorum quæ sunt acris, & nondum matura, quæ multum astringat, & aliqua ex parte acutas, succumq; per corpus distribuunt, qui xysticus nuncupatur. Sed ut vniuersè dicam, poma difficiliora quàm pyra digeruntur, quare comedentes, minus, pluraque sumentes, magis digerimus. Xysticus ex ipsis fit succus ut Praxagora dicitur, quare non concocta crassiores habent succos. Sed superius ostendimus poma vniuersè magis difficilia esse ad digerendum, austera crassiores succos habere consueverunt. Ex pomis hybernis Cydonia mala magis austeros, Struthia pauiores succos præbent, minusq; austeros, & facilia sunt ad digerendum. Nicander Thyaticus mala Cydonia Struthia asserit appellari longe aberrans ab re ipsa. Glaucides, omnium fructuum optima esse mala Cydonia voluit, & Phaulia, & Struthia. De malis Cydoniis ita meminit Stefichorus in Helena, Multa mala Cydonia ad currum Regis proiecerunt, multaque myrti folia, roseasque coronas, & crispas coronas violarum. Alcman atque Cantharus, Seruat in malis Cydonius ad mammas. Philemon in rebus rusticis mala Cydonia Struthia nominat. Phylarchus libro Historiarum sexto, mala Cydonia vires Pharmacorum lethaliū odoris sui bonitate debilitare asserit, nam si Pharmacum pharmacum in cista pomorum huiusmodi odorem habente posita fuerint, adulterinum fit, propriamq; non amplius seruat naturam, atque si his misceatur & detur quibus Phariacum tacite paratur, eos seruant intactos: quo postea ex interrogatione cognitum fuit ab eo, qui illud vendebat, quia ex horum pomorum mistione is animaduertent. Hermon in linguis Cretensibus mala Cydonia Codymala nominari asserit, quamuis Polemon libro quinto eorum quæ scripsit ad Timæum, Codymalum floris speciem esse voluit. Alcman, malum Struthium minoris magnitudinis esse

A esse affirmat, quàm Codymalum. Apollodorus & Sosibius malum Cydonium esse interpretantur. Theophrastus libro Historiarum secundo aliud esse malum Cydonium, aliud Struthium manifestè declarauit. Egregia poma nascuntur in Sidunte qui pagus est Corinthi, vt Euphorion & Archytas in Græce commemorat;

Ad ripas argillosas hic qualia poma

Purpurea, in cultis quæ aruis Sidoentis aluntur.

Meminit de his etiam Nicander sic in Alienaris;

Continuò Plūsti, aut pinguis Sidoentis ab hortis

Attulit hic Cadmi species, viridantia mala

Incidens.

Demonstrauit Arianus libro primo Heracleæ Siduntem pagum esse Corinthi, & Apollodorus Atheniensis libro quinto catalogi nauium: Antigonúsque Carystius in Antipatro:

Est tibi maturo malo mihi gratior, arua

Quod ventosa ferunt Ephyræ, murexq; colorat.

B De Phauliis malis sic Teleclides meminit in Amphictyonibus, & in his quidem ornati, in his autem malis Phauliis multò peiores. Theopompus in Theseo & Androtion in Georgicis alias inquit malos Phaulias & Struthias, non enim malum decidit ex struthiorum pediculo. Alias vernas, Laconicas, Siduntias, & Erugineas, ego verò viri amici maximè omnium ea mala, quæ Romæ venduntur Battiana dicta, sum admiratus, quæ ex pago quodam in Alpibus Aquileiæ constituto asportari dicuntur. Non multò his inferiora sunt ea quæ in Gangris ciuitate Paphlagoniæ nascuntur. Theocritus Syraculius Dionysium primum fuisse pomorum inuentorem his verbis testatur:

Mala sinu seruans Dionysi dulcia, frontem

Cui tegit Hercules ramus, cui populus alta.

Neoptolemus Parianus asseuerat in Dionysiade poma etiã, veluti reliquos fructus, à Dionysio fuisse inuenta. Vocatur genus quoddam Pyrorum, Epimelis, vt author est Pamphilus. At Timachidas libro quarto poma quædam Hesperidum asserit appellari, quæ Diis etiam apponi consueuissent apud Lacedæmonios scriptum reliquit Pamphilus: bonum odorem hæc habere dicuntur, at esui apta non esse, quæ Hesperidum vocantur. Aristocrates libro rerum Laconicarum

carum quarto, Mala præterea quæ dicuntur Hesperidum, C
& Persica. Theophrastus libro secundo Plantarum, cum earum arborum mentionem facit, quarum fructus non est manifestus, hæc inquit, Omnium præterea maiorum principium seménq; patet, sicut amygdalæ, nucis, & quæcûque his sunt similia, præter Persicum, cuius minimé. Et rursus, Mali punici, & pyri foeminæ. Diphilus Siphnius in eo libro, in quo quæ ægrotantibus sanisq; comedenda sint, scribit, hæc ita protulit, Mala quæ Persica dicuntur, & à quibusdam Coccymala, bonû succum mediocriter habent, magisq; nutriūt quàm mala. Philotimus libro de Nutrimētis decimotertio, Persicû pinguius esse asserit, miliaceum, mollius, & plurimum olei, si exprimatur, emittere. Aristophanes Grammaticus Coccymala scribit Laconis in linguis Laconicis oxymala vocitare, at adrya Persica.

De citriis malis.

C A P. V.

Magna incidit dubitatio inter Dipnosophistas de malo citrio, nunquid aliqua eius mentio apud antiquos facta esse reperiretur. Myrtilus igitur quasi ad Agrestes Capreas nos quæritantes mittens, Hegesandru inquit Delphum mentionem huius dictionis in suis Commentariis fecisse, nunc tamen se verborû non recordari ad quem respondens Plutarchus, ego declarabo inquit nihil profus ab Hegesandro de hac re dictum fuisse, nam hac præcipuè causa commotus omnia eius volumina diligenter perlegi. Alius præterea sociorum hoc ita se habere statim affirmavit, Commentariolis quibusdam cõcitatus viri non obscuri, quare aliud testimoniû tibi amice Myrtilæ quærendum putes. Aemilianus doctissimum ait Iubam Mauritanix regem meminisse de citrio in suis de Libya commentationibus, quod pomum apud eos malum Hesperii cum dicit nominari: à quibus fama est Herculem aurea mala sic ex colore nominata in Græciam postea detulisse. Scriptum apud Afclepiadem libro sexagesimo rerum Aegyptiarum reperitur, terram in Iouis & Iunonis nuptias malum illud emisisse. Hos respiciens igitur Democritus, Si hæc inquit scripsit Iuba, valeat cum suis libris Libycis, & Anonis erroribus. Ego profectò nomen hoc citrij apud antiquos positum non fuisse affirmo: id tamen quod Theophrastus Eresius

in

A in Historiis plantarum scripsit, coëgit me ut de malo citrio dictum intelligerem: inquit enim Philosophus libro quarto, Regio Media & Persia alia habent complura, & malum quod Persicum, vel Medium appellatur. Habet arbor huiusmodi folium simile, & par ferè folio lauri, portulacæ, & nucis; spinas quales pyrus, aut oxycantha, easque leues admodum, duras, & acutas: Malum non comeditur, quod & ipsum cum foliis ipsius arboris est odoriferum. Si malum hoc inter vestes seruetur, eas custodit illæsas. Confert idem cum quispiam pharmacû lethiferum sumpserit, nam fit in vino detur ventrem interpellat, pharmacumque expellit, & bonum in os odorem confert. Si quis in iure, vel alio quouis, mali interiora lixauerit, atque in os expresserit, & sorbillet, suavis efficietur ei odor. Huius arboris semen ex malo exemptum studiose cultum in areolas vere fertur, postea quarto vel quinto quoque die irrigatur, quod cum fuerit adustum vere rursus in locum mollem, & riguum, non tamen nimis tenuem, transplantatur. Omnibus temporibus pomæ producit, & alia pariter auferuntur, alia florent, alia cadunt. Quicunq; flores, quasi colum quandam habent in medio, fertiles esse putantur, at qui minimè habent, inutiles sunt prorsus ad generandum. Multa præterea de colore, & feracibus floribus dixit libro primo eiusdem argumenti. His ego amici tot rationibus commotus, quas de colore, odore, saporeque, & foliis adduxit Theophrastus eam arborem facile esse crediderim, quæ citrium producit. Neque quispiam sanè vestrum debet admirari, quòd malum non comedi, dixit, quandoquidem nullus usque ad auos nostros citriû gustauit, sed velut pretiosum quidpiam inter vestes in cistis deponi consueuerant. Quòd vero ipsa planta ex ea regione superiore in Græciam deuenerit, facile est apud comicos poëtas fidem aucupari, qui de magnitudine eorum nonnulla dicentes citriorum etiam mentionem facere videntur.

Antiphanes in Bœotio:

Absurdus ipse sermo non explebili

De obsonijs viro. Sed hæc virgo accipe

Formosa mala: pulchra certè, Quàm Dei.

Est semen hoc nuper relatum ad Atticos

A rege, per Venerem puto Hesperidum genus.

Trias

Tria esse sola mala dicunt aurea hæc.

Rarum bonum est ubique, sitq; plurimi.

Eisdem iambos cum Eriphus in Melibœa posuisset, hæc præterea ab Antiphane differentia addidit:

Puto Hesperidum genus Dianam per tria

Hæc esse sola mala dicunt aurea,

Rarum bonum est ubique, sitq; plurimi.

Pro his ipse vix obolum darem, plus hoc, nihil.

Examino nam cuncta, mali punice

Quàm sunt generose: in Cypro quòd fertur Venus

Hanc arborem plantasse solam. Postea

Plantasse pretiosa ista sola Berbia.

Hæc sic habe, non plura certè repperi.

Si qua contra rationes nostras citrium esse demonstrantes aliquis habet, manifestiora adducat testimonia. Accedit nostræ huic sententiæ Phæniæ Eresij opinio, qui cedrium nequaquam à cedro nominari asserit. Cedrum enim inquit libro quinto Plantarū, spinas habere circa folia, quod etiam accidere circa citrium manifestum est omnibus. accepi à ciue meo, cui Aegypti principatus creditus fuit citrium & sicco & humido nutrimento cōtrarium esse phar-
Dmacum, atque etiam per Deos venenis aduersari. Hic quosdam scelestos viros ferarum cibum esse damnauerat, quia per facinora multa ita meruerant, atque hos omnibus feris proiicere decreuerat. Prædonibus igitur in paratum theatrum ingressuris caupona quædam mulier oleum quod præ manibus habebat in via tradidit, quæ prius citrium comederat. Hi postea horrendis, crudelissimisque animalibus proiecti, & ab aspidibus percussi, nihil denique passi sunt. Dubius fuit dudum sane princeps, atque militem eorum custodem si quid vel edissent vel bibissent interrogauit, vt verò citrium illis traditum eodem die fuisse cognouit, huic citrium postero die dari, illi autem nequaquam iussit. Is demum qui citrium prius comederat, nihil rursus passus est, at ille morsus statim interiit. Hoc cum multis in rebus expertum esset, inuentum est denique citrium omnibus venenis aduersarium esse pharmacum. Si quis totum citrium, velut se habet ex ipsa natura, in melle Attico cum semine coquat, in melle soluetur; quòd si quis ex eo mane ad duos vel tres digitos sumpserit, nihil prorsus à venenis patietur.

A patietur. Si quispiam verò minus fortasse nostris sermonibus credendum arbitratur, discat hoc à Theopompo Chio, viro veri maxime studioso, qui etiã multa nummum millia in diligentem historię inquisitionem impendit: hic igitur libro trigesimo octavo Historiarum, vbi de Clearcho Heracleota Pontico tyranno agit, qui multos violenter interemit, multisque cicutam bibendam præbuit; Posteaquam omnes inquit pharmaci huius potum cognouerunt, nullus prius domo exibat, quàm rutam comedisset, quam si quis prius comedit, nihil omnino pati ab aconito dicunt. Illud autem ita vocatur quòd in Aconis, qui locus est circa Heracleam nascatur. Hęc cum Democritus dixisset, multi citrij virtutem admirantes, comederunt tanquam nihil antea comedissent aut bibissent. narrat Pamphilus in Linguis citrum apud Romanos appellari.

De ostris.

CAP. VI.

HIs ita habitis multa postea nobis viritim lata sunt Ostrea, & alia Crustata plura memoria digna, quorum huiusmodi mentionem inuenio apud Epicharmum in Hebes nuptiis; Agè verò multiplicia conchyliã, patellas, aspedos, Strabelos, Cecibalos, Tethynacia, Glandulas, purpuras, Ostrea aperta, quæ facile est comedere, diuidere non item: Mitilos, Anaritas, Buccinas, & Sciphydria, quæ dulcia sunt si subinde comedantur, per hyemem verò acria, macrogongylos vngues, at nigra concha omnibus conchothera, est in Trifonia, aliz insuper conchæ amatbitides, improbæ quidem visæ, & generosæ, quas omnes homines Androphyctidas appellant, nos verò Dei, Albas. At in Musis scriptum reperitur, pro concha nos antellem vocamus. Est autem caro insuauissima, ac tellinã fortasse intelligit, quam Romani Mytlon dicunt: cuius Aristophanes Grammaticus mentionem faciens in Commētario de Scytale mœsta similes inquit esse patellas iis quæ tellinæ dicuntur. Callias Mitylæus in patella apud Alcæum, odam inquit esse apud ipsum Alcæum cuius huiusmodi est principium;

Petra marisq; sum profundi filia.

Cuius sub finem postea scribitur:

Ex patellis Marina mentem mollas, patella.

Aristophanes pro patella Chelym posuit, dicæarchumque non

non rectè dixisse asserit, qui patellas nominauit. Pueri cum in os sumpserunt tibia canunt, atque his ludunt, sicut apud nos loquaces pueri, iis quæ ut vocantur tellinæ. Sic etiam Sosipater Phleacographus in eo actu qui prudens Theombrotus inscribitur:

*Tellina me repente quædam corripit,
Et dulcis auditus meas aures tenet.*

Epicharmus inquit quodam in loco in Pyrrha & Promethæo, si quis Græcorum andritem videret quanta est, & patella. Apud Sophronem Conchæ Melænides dicuntur. Melænidas quid accumulare ex paruo portu? in inscripto piscatorio venatorem Cherabem nominat: meminit & Archilochus de Cherabe, Ibicus verò de Anarita; dicitur autem anarites & anartas, quæ cum ex ostrearum genere sit, petris adhæret velut etiam patellæ. Herondas in auxiliariibus, Adhærens tanquam quispiam anarites ex Choeradiibus. Aeschylus in Persis, Quis perdat insulas dixit anaritarum nutrices? meminit Homerus de Tetheis. Diocles Carystius maximè ad excernendum & vrinandum prodesse inquit, Mitilos, Ostrea, Pectunculos, & Chamas. Archippus in piscibus, patellis, echinis, escharis, aciculis, & pectinibus. Robustiores etiam inter ostrea dixit esse Docles conchas, purpuras, buccinâsque. De Buccinis hæc scripta reliquit Archippus:

*Alumne ponti, purpuraeq; Buccina
Fili:*

Speusippus libro secundo de iisdem, similes ferè esse inquit, Buccinas, purpuras, Strabelos, Conchas. de Strabelis ita Sophocles meminit in Carnicis, Huius marinæ Strabeli siquidem filiû possemus inuenire. Speusippus præterea quædam singulatim connumerat, Conchas, Pectunculos, Mitilos, Pinnas, Vngues. & alibi, Ostrea, Patellas. Ararus in Campylione, astutè certè sunt epulæ conchæ, & vngues, flexæq; squillæ delphinum saltarunt more. Sophron in mimis, quæ sunt huic grata? nunquid longæ conchæ; & vnguis, dulcem habet carnem hoc conchylium, viduarum mulierum voluptas. Meminit de Pinnis Cratinus in Archilochis, hæc pinnis similis & ostreis. Phyllyllius, Phrynichus, & Aristophanes in Ciuitatibus, Polypodiû, Sepiolam, Locustam, Gammarum, Ostrea, Chamas, Patellas, Vngues, Mitilos, Pinnas,

A Pinnas, Pectunculos. Ex Methymne latus est carbunculus, trigla, Sargus, Mugil, Perca, Graculus. Agias & Dercylus in Argolicis, strabelos, astrabelos nominant, tanquam ad buccinandum vtilium mentionem facientes. Inuenitur autem in masculino & feminino genere dici conchas. Aristophanes in rebus Babylonis:

Hiabat vnusquisque concha vt affoleat.

Carbonibus colta super fermentibus.

Teleclides in Hesiodis Concham dixit aperire. Sophron in Gynæceis, illæ, profecto omnes veluti cōchæ nobis vno iussu patuerunt, quæ singulæ carnem exerunt. In masculino genere dixit Aeschylus in Glauco marino, conchi, mitili, ostrea. Aristonymus in Theseo, Aderam conchus sicut alia tingens. Eodem pacto & Phrynichus in Saryris. Hiccius Erasistratus ex Chamis alias asperas, alias regias inquit appellari, asperasq; malum habere succum affirmat, parum nutrire, & vtilis esse ad excernendū, quibus etiam vtuntur illicis purpuras capientes: at quod ad magnitudinem, differentiâque spectat leuium sunt fortissimæ. Hege sander in sua commentatione asperas Conchas Corycos à **B** Macedonibus nominari scripsit, ab Atheniensibus Crios. His multo facilius patellas excerni idem testatus est, ac ostrea minus nutrire, satietatem inducere, facilèq; excerni. Pectines magis quàm hæ nutriunt, at peiorem habent succum, difficiliusque excernuntur. Ex mitilis autem ij qui circa Ephesum nascuntur, atque his similes, meliores sunt quàm pectines ob succi bonitatem; Chamis tamen deteriores, magis urinam cient, cum in vētrem delati fuerint. Sunt quidam præterea ex his qui scillæ habent speciem, malumque habeant succum, & gustui sint iniucundi. Qui minores sunt his, exteriùsque densi, magis concitant urinam, melioremque habent succum, quàm ij qui scillæ similes: minus autem nutriunt tum ob ipsam magnitudinem, tum quòd huiusmodi naturam sortiti sunt. Buccinarum colla stomacho conferunt, & minus nutriunt quàm mitili, Chamæ, & pectunculi. Iis verò qui debiliorem habent stomachum, ita vt non facile nutrimentum in vas transmittere valeant, sunt inutiles prorsus, quia non facile corrumpuntur. Nam quæ facile digeruntur, è conuerso se habent ad huiusmodi dispositionem, quia cum sint tenera, & sola

tioni idonea, facillimè corrumpuntur. Hinc illorum papa quæ uera ad stomachi quidem intentionem non profunt, at ventris debilitati conducunt. Magis nutriunt, magisque sunt voluptati apta purpuræ papauera, præter id quod magis scyllitica sunt, nam totum est huiusmodi Conchylium. Illud & purpuris, & vnguibus proprium est, quod ius in quo coquuntur faciunt spissum. Si sola purpurarum lixentur colla, ad bonas stomachi dispositiones præparant, de his sic in Locris meminit Posidippus:

Tempus locustis est coire, anguille, & linae

Conchis, echinis & nouis, papaueri.

Pinna, mitilis.

Strapia.

Maiores glandes facile excernuntur, & stomacho conferunt. Auriculæ quæ in insula Pharo apud Alexandriam nascuntur, magis quam prædicta omnia nutriunt: at non facile excernuntur. Antigonus Carystius in libro de Distinctionibus Aeolas scribit aurem Veneris hoc ostreum vocitare. Pholades magis nutriunt, at sunt olidæ. Quæ tethea dicuntur, similia sunt hisce prædictis, magisque nutriunt. Nascuntur & quædam ostrea quæ fera dicuntur, multum hæc nutriunt, olent, & vilia sunt gustui. Aristoteles in libris de Animalibus crustata sunt inquit, pinna, ostreum, mitilis, pecten, vnguis, cōcha, patella, tethos, glandula. Progrediuntur buccina, purpura, hedyrpurpura, echinus, & strabelus. Habet pectenunculus testam asperam, & virgatam, tethos sine virgulis & leuem. At pinna tenue os habet, quod ostreum habet crassum, testamque vniformem, & leuem. Patella biforis est, lauemque habet testam.

De purpurarum ortu, & aliarum ostrearum.

CAPVT VII.

Coalescunt mitili, at vnguis & glandule simplices sunt & laues, commune his duobus est concha. Epenætus id quod est intra pinnam, papauer appellari scribit in Conditura. Aristoteles purpuras vere nasci libro quinto Animalium scriptum reliquit, buccinas cessante hyeme. Ea cuncta omnino quæ crusta teguntur, vere oua habere apparent, quod etiam autumnis reliquis accidit echinis cibo idoneis, illi enim maximè vigent per id tempus, & in plenilu

A niliis præcipue, atque diebus calidis: Pyrrhæis exceptis, qui sunt in Euripo, isti siquidem meliores sunt per hycem, parui, sed ouorum pleni. Videntur eodem tempore cochleæ etiam habere in vtero. Postea paulo vltius procedens inquit Philosophus, purpuræ vere in vnum congregantur, & id faciunt quod fauago dicitur, quæ faui habet speciem. Non tamen ita foramina sunt profunda, sed sicut si multi alborum cicerum cortices componerentur. Nullus horum meatuum apertus est, neque ex huiusmodi compositione purpuræ oriuntur: sed veluti cætera crustis intacta ex linio, & corruptione. Illud verò & purpuris & buccinis quasi purgatio quædam accidit, nam & ipsæ buccinæ fauum constituunt, mucosum quiddam emittunt purpuræ cum fauum concipere incipiunt, quod est viscosum, quo fit vt cortices illi inter se cohæreant, hæc igitur postea diffunduntur, emittuntque sanem quandam in terram, in quo loco purpuræ paræ postea gignuntur, quas deinde maiores purpuræ habentes capiuntur. Has si quis ante quam pariant ceperit, in vnum aliquando coeuntes in canistris pariunt, racemumque ipsum faciunt. Purpurarum plura sunt genera, quarum aliæ sunt magnæ, sicut quæ circa Sigæum & Lectum nascuntur. Aliæ paræ, velut quæ circa Cariam capiuntur, & in Euripo. Atque illarum quæ in finibus capiuntur, magnæ & asperæ florem plurimam habent nigrum, nonnullæ rubrum & exiguum, aliquæ autem earum ita crescunt, vt vel ad minæ pretium accedant. Quæ in litoribus, & circa extremas maris partes nascuntur, exiguam consequuntur magnitudinem, & florem habent rubicundum. Quæ in Forcalibus locis reperiuntur, sunt nigrae, cum sæpius Australes sint rubicunda. Apollodoros Atheniensis in iis quæ de Sophrone scripsit, prouerbum hoc addidit, purpuris gulosior. Quod quidam à tinctura deduci arbitrati sunt, quia cumcta ad se attrahit, & quibus apponitur iis splendorem quandam iniicit: alij tamen ab ipso animali deduci maluerunt. Capiuntur veræ purpuræ vt testatur Aristoteles, at sub Caniculæ exortum nequaquam, non enim nascuntur per id tempus, cum se abscondant & deliteant. Inter papauer & collum suum habet florem. Habet purpura & buccina operimenta sua in iisdem corporis partibus, & omnia denique conchyliâ ab ipsa na-

tura. Pascuntur sub operimento eam, quæ lingua dicitur, C
 exerentes, cuius purpuris magnitudo est digiti, vel etiam
 maior. Hac pascuntur, cōchyliaq; perforant, & suam etiam
 testam. Longam & purpura & buccina vitam sunt consecu-
 tæ, nam viuunt ad sextum annum, quarum augmentum
 ex ipso qui est in ipsa testa ambitu dignoscitur. Conchæ,
 Chamæ, vngues, & pectines in sabulosis nascuntur locis.
 Pinnae ex profunditate nascuntur rectæ, atque pinnophyla
 cem intra se habent, aliæ squillam, aliæ cancellum, quo si
 priuata fuerint, breui moriuntur. Hunc Pamphilus Ale-
 xandrinus simul cum illis nasci voluit in libro de Nomi-
 nibus: at Chrysippus Solensis libro de bono & voluptate
 quinto, pinna & pinnoteris inquit simul operantur, quia
 neuter seorsum ex opera sua viuere posset: nam pinna o-
 streum est, pinnoteris verò cancer exiguus, atque pinna fo-
 ribus ostrei apertis pisciculos adeuntes obseruans quie-
 scit: tum pinnoteris cum quid ingressum fuerit mordet,
 assistens, prædâque significat, tum pinna ostreum clau-
 dit, & ambo præda simul vescuntur. Sunt qui ex eodem
 spermate hæc vnâ nasci affirmant. Omnia crustata in locis
 limosis nasci autor est Aristoteles, in cœno quidem ostrea, D
 in sabulosis conchas, & quæ dicta sunt in lapidum cauer-
 nis tethea, & glandulas, & quæ stant in superficie sicut pa-
 tellæ & natices. Eodem pacto quo crustata, & non crustata
 nascuntur, sicut spongiæ & vrticæ, in saxorum scilicet fo-
 raminiis. Sunt autem duo vrticarum genera, aliæ enim
 in petris concauis nascentes nunquam absoluuntur, aliæ
 in planis rursus & læuibus solutæ discedunt. Has vrticas
 Eupolis in Autolyco acalephas nominat, Aristophanes
 præterea in Phœnissis, habebat omnium primum vt nasce-
 rentur iphya, Postea Cranaa acalepha: sic etiam in Vespis.
 Pherecrates in Transfugis, & par temporis spatium aca-
 lephis coronari. Diphilus Siphnius medicus vrticam ven-
 tri asserit conferre, vrinam ciere, vtilémque esse stomacho,
 at pruritus capientibus facit, nisi prius vncti fuerint: ipsa
 enim venantes vrtica magno dolore afficit, à quibus etiam
 ob asperitatem vrtica nominatur. Ob hanc ipsam fortasse
 & herba, nam ex bono omine per antiphrasim nomen
 sortitur, non enim facilis est tactui, vel tenera, at aspera &
 iniucunda. De marina vrtica sic meminit in Amphiarao
 Philip

A Philippides, Ostrea, vrticas patellas apposuit mihi. In Aristophanis Lysistrata etiam sic luditur, Sed o ostrearu robu stissima, maternasumq; vrticaru. Techea praeterea ostrea, ad nutricem & matrem comicè vertuntur. De aliis ostreis sic Diphilus meminit, ex Chamis magnis, quae minores sunt, carnemque habent tenuem, ostrea dicuntur, & stomacho conferunt, facileque excernuntur. Maiores, quae à quibusdam regiae dicuntur, & Peloniae, nutriunt, non facile excernuntur, bonamque habent succum, & stomacho conferunt, & quae maiores, maximè. Tellinae multae in Canopo nascuntur, & sub Nili ascensum praecipue abundant, inter quas regiae magis sunt tenues, facile secedunt, sunt leues, & nutriunt: dulciores sunt fluuiatiles. Mitili mediocriter nutriunt, secedunt vrinamque cient: optimi sunt Ephesij, atque his etiam meliores autumnales. Mitilae foeminae, & quae inter has sunt minores, sunt dulces, bonum habent succum, multumque nutriunt. Solenes à quibusdam dicti, ab aliis tibiz, fistulae, & vngues, multum eumque malum habent succum, & sunt viscosi: mares inter hos sunt virgati, non simplicem habent colorem, qui colore caesio, lapidem generantibus sunt vtilis, & cum difficultate vrinantibus. Foeminae simplicis sunt coloris, & dulciores. Comeduntur elixi, & in sartagine cocti, meliores tamen sunt qui super carbonibus torrentur, donec aperiantur. Huiusmodi ostrea captantes Solenistae dicuntur, sicut Phantias Eresius in libro, Caedes tyrannorum ex supplicio inscripto, ita scribens testatur, Philoxenus Solemista cognominatus ex populari tyrannus evasit. Primum enim victum ex piscatione acquirebat cum vngues piscaretur, postea temporis processu occasionem capiens habuit praedia. Ex pectinibus teneriores sunt albi, foetidi, ita tamen ut ventri conferant. Ex nigris & fulvis, maiores, & iuvenes bonum os faciunt, atque omnes generatim stomacho conferunt, facile digeruntur, & sunt vtilis ventri, si cum pipere, cuminoque comedantur. Mentionem facit Archippus eorum in piscibus, patellis, echinis, escharis, aciculis, & pectunculis. At glandulae, ob eamquam habent cum glandibus quercuum similitudinem ita dictae, pro locorum ratione differunt. Nam Aegyptiae tenerae sunt, dulces, bonum os faciunt, nutriunt, multum habent succum, vrinam cient,

vel hanc
 ἡρώδης.

ventriqué sunt vtilis, cum alia sint amarioris. Articulæ C
 difficulter digeruntur, & in sartagine coctæ magis nutriunt. Pholades bonum faciunt os, at sunt foetida, & malum habent succum. Echini sunt teneri, bonumque habent succum, sunt foetidi, inducunt satietatem, & facile corrumpuntur; si cum oxymellæ, apio, & mentha comedantur stomacho sunt vtilis, bonum habent succum, & sunt dulces. Leniores sunt inter hos rubicundi, fraxintei, crassiores, & qui cum raduntur lacteum quiddam emittunt. Eorum qui circa Cephaleniam, Icariam, & Adriam nascuntur; quidam sunt subamari. Qui circa Sicilia scopulorum capiuntur, ventrem soluunt. Plura esse echinorum genera scribit Aristoteles, vnum quod comeditur, in quo vocata oua reperiuntur, & duo eorum qui Spatagi & Belysi dicuntur. De Spatagis sic Sophron & Aristophanes. Naubus onerariis meminit, Deuorantem, concidentem, lingentemque mihi inferiora, Spatagam. Epicharimus in Hebes nuptiis hæc de echinis commemorat, Cancer & echinus veniunt, qui per salsum mare natate nesciunt, sed pedestres tantum progrediuntur. Demetrius Scepsius libro vigesimo sexto Troiani apparatus Laconem quandam scribit ad conuiuium vocatum accessisse, D
 marinisque Echinis appositis cum vsum eos edendi ignoraret, neque tamen conuiuiis, quo pacto comedere oporteret, admonentibus pareret, vnum sumpsisse, quem cum in os vna cum suo putamine posuisset, Echinum dentibus mordisse, quo tibo offensus cum ob asperitatem non cederet, & scelestum inquit edulium, neque te nunc pigre dimittito, neque rursus postea capiam. Testatur Ion Chius in Noua Phænica his verbis Echinos & terrestres & marinos, se ipsos à venatoribus defendere, spinas in eos, quasi aliquod vallum munitum, iaculantes.

Leonis in terris at extulit dolos.

Laudant Echini artes magis post asperas,

Qui primum odorem cum ferarum senserit.

Se contrahit, rotundus & spinis tegit

Totum, facultas nulla tangendi patet.

Morderene nec possunt, humi turvis iacet.

Ex patellis alia sunt exigua, vt testis est Diphilus, alia ostreis pares, quæ asperæ sunt, & minimum habent succi,

non

A non sunt valde acres, at bonum faciunt os, facileque digeruntur, elixæ bonum aliquantulum os efficiunt. Pinnæ urinam cient, nutriunt, non facile digeruntur distribuuntur'ue. His similes sunt buccinæ, quarum colla stomacho conferunt, at difficilia se præbent ad concoctionem, quo fit ut non idonea sint stomacho laborantibus, difficulter excernuntur, & mediocriter nutriunt. Ea, quæ harum vocantur papauera in umbilicis, tenera sunt, facileque corrumpuntur: quare iis conueniunt qui ventrem habent debilem. Purpuræ mediæ inter pinnae sunt & buccinas, quarum colla multum habent succum, bonumque os faciunt: reliqua earum pars salsa est, & suaui, facile distribuitur, & bono habitui est peropportuna. Ostrea in fluuiis, stagnis, & mari nascuntur, meliora tamen sunt marina, si stagnum, vel fluuius adiaceat, nam & maiora & dulciora, bonumque succum habentia fiunt. Quæ in litoribus sunt, & petris limosis adhærent sine aquis, parua sunt, aspera, & mordacia. Meliora sunt verna, & quæ sub æstatis initium fiunt, nam plena in mari versantur, conferunt hæc stomacho cum quadam dulcedine, facileque excernuntur. Quæ cum malua, vel lapatho, aut piscibus, vel etiam sola cocta fuerint, nutriunt, & ventri conferunt. Mnasitheus hæc in libro de Edilibus scripta reliquit, ostrea Conchæ, mitili, & similia; carnem habent difficilem ad concoquendum, ob eum qui est in iis falsum humorem, quare si cruda hæc comedantur, aluum ob falsedinem subducunt. Cocta verò vel totum salem, vel bonam eius partem in humore remittunt in quo cocta fuerint, hinc humores in quibus ostreum aliquod fuerit coctum perturbant, & aluum subducunt, carnes præterea coctarum ostrearum humore priuatae strepitum faciunt. Si quis ostrea ipsa assare diligenter voluerit, eorum caro sic iucundissimam habebit dispositionem, igitur enim, quo efficitur ut non ita difficilis sit, veluti cruda, ad digerendum, & humores habeat inde exiccatos, quibus venter debilitatur. Nutrimētum humidum difficileque ad digerendum & urinandū omnia præbent ostrea, vrtica, echinorumque oua, & cōplura huiusmodi nutrimentū humidum, exiguumq; cōferunt, ventrem tamen soluent urinamq;

promouēt. Nicander Colophonius hæc de ostreis scripsit. **G**

*Ostrea vel falso pascentur tanta profundo,
Natrix, & turbo, mitili que, pelorides, ipsa
Lubrica, pinnarum simul his arcand que tecta.*

Archestratus in Gastronomia:

*Aenus habet magnos mitilos, habet ostrea Abylus.
Vrsas inde Paros, pectunculus est Mitylenes.
Plurimus Ambracia pariter qui nascitur oris,
Cùmque hoc multa simul. Messana peloridas inde
Angusti nutrit portus in gurgite conchas.
Nec minus hinc Ephesus Chamis erit utilis alta.
Tethea Chartago nutrit. tu contere ponti
Præcones, pariter terrestres Iuppiter alme:
Vnũque excipias hominem, mihi gratus amicus
Ille habitat celebrem generoso palmite Lesbum.
Dicitur hic Agathon.*

ostrea

Phyllius, seu quicumque Ciuitates fecit, Camas inquit, patellas, vngues, mitilos, pinnas, & pectunculos ex Methymne. Ostrea solum antiqua dixerunt, hinc Cratinus in Archilochis, pinnis similis & ostreis. Epicharmus in Hebes nuptiis, Ostrea adhaerentia. Meminit de Ostreo aue Plato in Phædro, ostrei more deuincti. Et in Timæo, ostreorum omnium genus. At libro decimo de Republica ostrea dixit coalescere, ostrea & phycias. Pelorides autem à Pelorio maiore quàm Chama, variòque dicuntur, quas Aristoteles in fabulone nasci asserit. Meminit Ion Chius in Peregrinationibus de Chamis, quæ Conchyliæ fortasse à petendo ita sunt nominata.

De margaritis.

CAP. VIII.

DE ostreis autem quæ circa Indiae regionem nascuntur (neque enim absurdum fuerit de his quoque mentionem facere, ob usum margaritarum) sic à Theophrasto in libro de Lapillis scribitur; inter lapillos qui maximè sunt in pretio, connumerantur etiam margaritæ, natura pellucidæ, ex quibus pretiosissima monilia conficiuntur: nascuntur in ostreo quodam pinnis simillimo, sed minore, quarum magnitudo est quantus oculus piscis satis magni. Androthens sic in Indica à nauigatione

ne

A ne scribit, Inter turbines, pocellos, reliquaque Conchylia suavia sunt variata, multumque ab his quæ sunt apud nos differunt. Nascuntur hic purpuræ, & multa aliorum ostreorum copia, sed vnum illud quod hi Berberi appellant, ex quo margarita lapillus nascitur, peculiare est regioni: hæc pretiosa est in Asia, & apud Persas, superioresque locos pro auro venundari solet. Ostrea aspectus nihil ferè differt à pectinibus, neque sculpta est, sed levis & densa, neque binas etiam habet aures velut pecten, sed vnam tantum. Lapillus in ipsa ostrei carne nascitur, non aliter atque grando solet in suilla. Ex his lapillis ita alius auro est similis, ut si apud aurum ponatur non dignoscatur facile, alius argenteus, cuius extremus candor similis est oculorum piscium. Charæ Mityleneus libro Historiarum ad Alexandrum septimo ita de his scribit, in mari Indico circa Armeniam & Persicam regionem, Susianamque & Babyloniam quiddam ostreo simillimum capitur, quod magnum est & oblongum, carnem magnam, candidam & odoriferam valde habet, ex qua alba ossa euellentes margaritas postea appellant: ex his torques faciunt manibus pedibusque; armillas componunt: quarum magis quam auri studiosi sunt Persæ, Medi, & Asiatici. Isidorus Characenus in commentario suo de Parthia, insulam quandam circa Persicam mare esse scribit in qua multa vnionum copia reperitur: quare rates arundineæ sunt circa dictam insulam, ex quibus per viginti vnarum spatium in mare demittentes duplices sursum conchas attrahunt. Quum magna facta fuerint tonitrua, imbriumque effusiones tum pinnæ magis ferunt in vtero, ut aiunt, & plurimæ maioresque nascuntur margaritæ. Pinnæ per hyemem se in profundum maris immergere consueverunt, per æstatem verò nocte natantes aperiantur, mox per diem se occultant. Quæ petris saxisve concavis adherent, radices emittunt, atque hic existentes margaritas gignunt. Viuunt autem & nutriuntur per eam partem quæ carni adhæret, quæ ori ipsius ostrei est propinqua, forcipemque habet quæ cibum introducit, atque similis est cancro exiguo qui dicitur pinnophylax: hinc se extendit caro velut radix quædam vsque ad medium ostrei, apud quam per conchæ soliditatem innata margarita au-

getur, & semper donec adhæret nutritur. Verùm ubi caro apud pullulationem subrepat, paulatimque incidens margaritam ab ipsa testa separavit, quamvis includat non tamen etiam nutrit, sed læviorem, splendidiorem, purioremque efficit. Prima quæ in profundo versatur splendidissimam, puriorem, & magnam efficit margaritam. At quæ delectatur superficie & rursus fertur, minor euadit, peioremque habet colorem, quia radiis solis offenditur. Periclitantur margaritarum venatores cum directè in apertam concham manus proterunt, quia tunc illa clauditur, & eorum digiti sæpe abscinduntur, fuerunt etiam nonnulli qui statim mortui sint: qui verò obliquè manum in concham proterere didicerunt, facilius illam diuellunt à lapidibus. De Smaragdis meminit Menander in Planitie, Smaragdum hæc, & Sardia esse oportebat, quod sine, smaragdus melius certè diceretur, nam ex splendore, quia pellucidus est nomen adipiscitur.

De foro cupediarum.

CAP. IX.

POSTEA lances carnes in aqua coctas habentes illati fuerunt, & pedes, capita, aures, maxillas, intestina, ventres, linguas, veluti mos est Alexandrinis in foris cupediarum dictis. Nominatum est cupediarum forum Vlpiane etiam ab ipso Possidippo in Planitie, postea cum quis horum quidpiam nominasset illi perquirent, de ventribus esui idoneis meminit Aristophanes in Equitibus, dixit quidam, ventres nō decimatos, dicam te vendere.

Postea alibi:

Lauisse cur non me sinus ventres bene,

Farcimen & vendisse, sed rides?

Et rursus:

Ego bouis vorans omasum, cum suis

Et ventre, non lotus bibens ius, rethoras

Desideo, turbabo Nesciam simul.

Atque alibi, hæc fortem habens patrem, coctam ex iure carnem, intestini, abomasi, ventrisque frustum. De maxilla Cratinus mentionem facit in Plutis; ob bouinam maxillam pugnans. Sophocles in Amico, maxillas iam molles

A les apponit. Plato in Timæo, supremasque maxillas illis sub faciei natura colligauit. Xenophon in libro de Equestri facultate, linguam maxillam, contractam. Aliqui Syagona. i. maxillam per, y, proferunt secundum analogiam à sue. De intestinis meminit Epicharmus, quæ Oryas appellat, & actum quendam Oryam in se ibit. Aristophanes in Nebulis, ex me intestinum apponentium studiosis. Cratinus in Pytia, quàm tenue dixit est intestini frustum. Eupolis in Capris. Alexis in Leucadia siue fugitiuis seruis, intestini tomus venit, & concitionum. Antiphanes in Nuptiis, incidens intestini dimidium, & pedum, auriumque; & rostri. Alexis in Cratia vel Phama-copola, rarum posthac adducam testimonium, cum plura habeam nomina eorum, quæ requiruntur. Theophilus in Athleta, elixarum tres minas ferè, die aliud, rostrum, anteriorem partè, pedes quatuor suillos, Hercules, bouis verò tres. Anaxilas in re coquinaria, Multò magis iis Aeschyli mihi videtur pisciculos assare, quid pisciculos dicis? conuiuium vis ægrotare, quantum præstat viscerum extrema, rostra, pedesque elixare. Idem in Circe, Graue quidem suillum rostrum habentè amice Cinesia. Et in Campso, Rostrum suillum tum ferès gauisus sum. Auriculas nominauit in Satyro Anaxandrides, Axionicus in Chalcide, cupedias fac o dū piscem calidum condio, semefasque reliquias cōpono: affero intestini tomum, in acetum rostrum depiimo, ita ut omnes meliorem fuisse diem hesternarum nuptiarum fateantur. Aristophanes in Præludio, Gustauit, intestinum fili infelix. Qui enim rostrum videam circumustum? Pherecrates:

Nugatus hoc rostrum suis quod non sit, &

Verè:

Atque locus quidam rostrum vocatur circa Stratum Aetoliæ, ut autor est Polybius libro sexto. Steucorus in apiorum venationibus; Occultare summum rostrum sub terram. Quod autem de suis proprie rostrum dicatur, iam declaratum est, quæuis de aliis etiam animalibus Archippus per iocum in secundo Amphitryone dixit, Neque hæc habens rostrum ita oblongum. Ararus in Adonide:

Conuertit ad nos ipse mea rostrum Deus.

De supremis viscerum partibus meminit Aristophanes in Acolocone, Nam & grauia tibi quatuor: tenera acrocolia

lia lixui. In Gerytade, Acrocolia, panes, locustæ. Antiphanes in Corinthia, Postea suillum acrocolium Veneri ridiculum esse ignorast sic autem in Cypro here suis ea delectatur, vt ab illis homines absterruerit, & boues comedere coegerit. Suem Veneri verè sacrificari Callimachus, & Zenodotus testatur in suis commentationibus ita scribens, Sues Argiui Veneri mactant, quod festum Hysteria appellatur, Pherecrates in Verantibus circa metallorum fodinas, crura integra propius mollissima in lancibus, & elixa acrocolia. Alexis in Aleatoribus, Cum nos præsi essemus ferè ex acrocolio quodam. In Excubiis siue Lanariis, semicoctæ sunt carnes, perit pericomma, conger elixus, at nondum acrocolia. De pedibus elixis meminit Pherecrates in Dulo didascalo, Quum cœna paratur, dicite nobis quomodo, nam frustum nobis adest anguillæ, loligo, agni caro, intestini frustum, pes elixus, hepar, latus, auicularum copia, caseus in melle, & particula carniū. Antiphanes in Parasito, Suum crura calida, vrbānum per Vestam prandium, elixus caseus mouet multus. Ecphantides in Satyris, pedes elixos si oporteat suis ementem comedere. De lingua mentionem his verbis Aristophanes facit in coquentibus in sartagine, satis mihi apuz, extendor enim comedens pinguia: sed supremum adferre vt discedam, vel apri collum aliquod iuuenis, aut latus, aut linguā, vel splenem si est, vel porcelli, aut squatinæ abdomina, huc cum collabis calidis adferre. Cum tot de his dicta essent, neque qui ex medicis aderant sine symbolo acceperunt. At Dionysiocles Mnastheus inquit Atheniensis in libro de edilibus: Caput suillum, & pedes nō multū aut pinguedinis aut nutrimenti præbere testatur. Leonides libro iij. de populis Atticæ, cum Thymates frater iunior inquit, qui erat notus, Aphidantē Atheniensium regem obruncasset, ipse regnauit Athenis, quo effectum est vt Melanthus Melle-nius exul ex patria oraculum, vbinam esset habitaturus, acceperit: cui responsum est, vbi primū muneribus ab hospitibus pedes & capita ei in corna apponentibus exciperetur, quod accidit postea in Eleusina. Nam cum festū quoddam de more patrio celebrassent, omnesque carnes absumpsisent, ac pedes tantum superessent, & capita, hæc ipsa ad Melanthum detulerunt.

De nominum inquisitionibus.

CAP. X.

Vulua postea illata est, vel vuluas faciens ut verius dicam, atque Hippocratis filiorum mater, quos non ob suillam formam reprehensos fuisse: hanc Vlpianus respiciens, agitè nunc inquit amici, apud quem de vulua fit mentio? satis enim ventri inseruiimus, quare tempus est ut aliquid dicamus, quod Cynicis iubeo in primis, non parçè silentio iam saturatis, nisi velint maxillarum capitumque ossa etiam comedere, quibus non erit fortasse parum cõueniens tanquam canibus illis etiam vesci, nam & sunt tales, & huiusmodi dici gloriantur. Euripides præterea in more positum esse apud Cretenses scribit ut reliquias canibus proiciant. Omnia nanque isti & edere, & bibere volunt, illud minimè in animum admittentes quod diuinus Plato scribit in Protagora, de poetica facultate disserere rem simillimam esse malorum hominum & circumforaneorum symposiis: nam quia viri huiusmodi simul esse per se in conuiujs non possunt, neque sua ipsorum voce, sermonibusque ob imperitiam oblectantur, pretiosas faciunt tibicinas, magno præmio aliarum tibiatarum vocem conducentes, quamuis per suam ipsorum vocem simul in vnum coierint. Vbi verò elegantes, boni, eruditique sunt conuiuæ, non cernes ibi tibicinas, non saltatriculas, aut fidicinas, sed illos per se simul esse posse, sine his nugis, & ludis, per suam ipsorum vocem, perspicies: suam quemque partem compositè dicentes, & audientes videbis, quamuis multum vini bibant. Hoc vos bibentes facitis Cynulce, seu potius ebibentes: nam tibicinatum & saltatricum more sermonum voluptatem nobis impeditis. Vitam, ex eiusdem Platonis sententia in Philebo, non hominis, sed pulmonis cuiusdam agentes, vel eorum corporum quæ sunt in mari animata post ostrea. Tunc autem iratus inquit Cynulcus, & vir ventrose & gula dedite, nihil aliud nosti? num sermones, num Historias commemorare, num quæ est in sermonibus Venerem iniicere, sed totus semper in hoc es, iacet, non iacet, dictum est, non dictum, est quæritans? explorasque ad vnguem omnia incidètia, spinas differentibus inducens, veluti inter echin

echinopodas, asperrimamque ononim semper verferis, & nullum suavissimorum florum congregas. An nunquid tu is es qui vocatam apud Romanos Strenam, & in patria quadam muuus quod datur amicis, ipse Epinomidem vocas? quod si Platonis imitatione dixisti, cupimus discere, si apud alium sic dictum reperisti, demonstra & nobis aurores: ego enim partem quandam esse triremis Epinomidem cognoui, sicut ab Apollonio in triremibus positum est. Nunquid tu is es rursus qui nouum, & nondum in vsu habitum, phærolam dicis? at dictum est phærolas etiam bone vir, albe puer, da mihi phærolam non vsitatum. Nunquid cum in balneum aliquando proficisceris interroganti respondisti, quo ad lauandum? ego propero inquam. Atque eodem die vestis canusina tibi erepta est à spoliatoribus, vt multus inde risus oriretur in balneo ob non vsitatum Phærolam quæsitum: sed vera vobis amici charissimi dicetur postea. Lapidem offendit, & fregit tibiâ, deinde curam consecutus abibat, ac percunctantibus quid hoc Vlpiane? sugillationem dicebat. Atque ego qui cum illo aderam, cum risum tunc ferre non possum, apud quendam amicum medicum partes oculorum inferiores crasso phar maco perunctus, percunctantibus quid tu? offendiculum dicebam. Cuiusmodi sapientia & alius est imitator Pompeianus Philadelphus, vir non omnino insulsus, qui etiam nomina inquirit. Hic cum familiari quodam loquens magna voce nomine vocauit, dixitque Strombichida mihi affer in Gymnasium blautas, aphoretos, & non vsitam Ephestridem, ego enim barba ligata amicos conuocabo, est quoniam mihi assatum salsamentum. Affer mihi lecythum olei. Primum enim fricabimus, postea sic lauemur. Atque hic idem sophista mense Februario, vt aiunt Romani, (hunc mensem Iuba Maurusius ob timorum absolutionem à subterraneis timoribus vocari asserit, in quo maximus est totius hyemis vigor, atque per multos dies mortuorum exequia celebrantur) nunquid me apud amicorum quendam multos dies per calores vidisti inquit? at cum Quinquatrum festum perficeretur, per quod tacet iudicia, natalis ait est Palladis inntptæ, atque sine lege dies est. Vocauit etiam quendam amicum nostrum Achrestum, qui venerat ex Delpho; quoniam nihil est

Deus

- A** Deus respondisset. Cùm publicè aliquando orationem haberet, regnantisq; ciuitatis encomium percurreret, admirabile dixit Romanorum Imperium & incredibile. Huiusmodi sunt ò amici Vlpianici sophiste, qui & militariū apud Romanos dictum, atque ad aquæ calidæ opus præparatū, Ipnoleberem nominantes, multorum nominum sunt autores: atque Dionysium multis parasangis reliquerunt, qui virginem Menandrum dicitabat, quia virum expectet. Et columnam Menecratem, quia manet, & fortiter sustinet. Ballantium iaculum, quia contra iacitur. Muriū latibula, mysteria, quia mures defendunt. Atlianes libro rerum Sicularum primo eundem affirmat Dionysium bouē garotam appellasse, & suem Iaccum. Huiusmodi fuit & Alexarchus Cassandri Regis Macedonū frater, qui ciuitatem condidit Vranopolim nominatam, de qua ita Heraclides Lembus scribit libro trigesimo septimo Historiarum. Aristarchus qui Vranopolim ciuitatem ædificauit, peculiare etiam intulit Idioma, quippe qui gallum Orthoboam, tonforem brotocerem, drachmam argiridem, domesticorum viuarium, pedicas, caduceatorem, apytem nominari: atque
- B** ad Cassandrensiū Imperatores hæc aliquando scripsit, Alexarchus Marmion: Primis gaudere solares ouium, noui, cum reliquerem diuinorum operū victores fatali fortuna confirmatos, Dei fontibus se abstergentes, Montanosq; custodes: quæ epistola quid significet nec ipsum quidem oraculū cognoscere posse arbitror: nā ex antiphanis Cleophane hoc tyrannidem est exercere? vel quid bonum consequi? contentio est in Lyceo cum Sophistis, velut summam dicam ieiunis, & imbecillis iuris dicere quod:

Res hac nec est cum fit, nec est tum facta, cum

Fit, nec, licet prius fuit, nunc quæ fit, est.

Atque est nihil quod non fit ens, ea quæ nec est

Adhuc, nec est, vt iam fuit, quæ nunc nec est.

Ex esse facta cernitur, si non erat,

Ex ente nullo qui potest exurgere?

Id esse certè non valet, quod si fuit

Non rursus hæc erit, roget si forte quis

Si quod nec est fiet quod haud est, non enim

Non ens potest, quid hoc sit ipse vix scies

Apol

Apollo.

Novi præterea Aristarchum appellatum fuisse Iouem à Simonide poeta, & Agesilaum Plutonem ab Aeschulo. Nicaner Colophonius aspidem animal, Iocæram appellat. Propterea diuinus etiam Plato sicciua & vdiua quædam dixit animalia in Politicis, & siccedula, & vdedula, ac de terrestribus, aquaticis, & aëriis solo siccicola nomine vsus est. Quasi ex hac nominum fictione rei nouitatem deuitare adhortetur, ita scribit ad verbum: si dederis operam ne nominum sis paulò studiosior, copiosior videberis postea prudentiæ in senectute. Noui etiam Herodem Atticum Rhetorem lignum in rotis percurrēs trochopeden vocitare solitum, cum ad accliuos locos vehiculo vectus incederet, quamuis Simaristus lignum illud epocleum in synonymis nominarit. Atque Sophocles custodem, ita Mochlum dixit:

Confide: magnus huius ipse sum tibi

Mochlus timoris.

Idem alibi anchorā appellat ischadem, quia nauē detinet:

Tum nauita legere nauis ischadem.

Demades Aeginam, Piræi dixit esse portum, Samum verò ciuitatis propaginē, ephebos, ver populi, mœnia, ciuitatis vestem, tubicinem, communem Atheniensium gallum. Qui idem sophista nominum inuestigator obscœnam dicebat mulierem, cuius menstrua essent retenta. Vnde etiam tibi in mentem venit Vlpiane dicere *λενοῖστρομύον*, cum saturi esset dicendum? ad quæ Vlpianus suauiter ridens. Sed ne deludas inquit amice, aut caninam rabiem promas cum caniculares instent dies: blandiri enim magis conuenit, conuiuisque acquiescere, ne forte festum Cynophōtem pro eo quod apud Argiuos fit celebremus. Sic etiam apud Cratinum dictum est saturati bone vir in Odyssæis:

Tota dies niveo saturari lacte sedentes

Aspicit.

Et Menander in Trophonio saturatus dixit.

Aristophanes in Gerytade:

Tu pasce, curamque addito monodis.

Sophocles in Tyro, qui omnibus saturitatibus hospitati sumus. Eubulus in Dolone:

Ego satur viri profecto sum baud male,

Sed

A *Sed plenus, ut ligare vix, ferè omnia :*
Expertus ipse calceos mihi queant
 Sophilus in Phylarcho,
Impletio lautissima est proamium.

Prospecto, certè ero satur.

Bacchum per ipsum iam viri lascivio.

Amphis in Vrano, ad vespèras omnibus bonis satura. Hæc igitur quæ tibi dicerem prompta habebam Cynulce hoc tempore, cras autem, vel in perendinum diem, sic enim in tertium diem dixit Hesiodus, verberibus te saturabo, nisi nobis dixeris apud quem iacet gulosus. Adhuc illo silente, ego inquit ipse & hoc tibi Canis patefaciam, quòd sic adulatores Eupolis in actu Homonymo appellavit. Testimonium tamen in id usque tempus adducere prorogabo, quo te verberibus affecero.

De vulua suilla.

C A P. X I.

B **C**UM omnes his, quæ per iocum dicta erant, lætarentur; ego præterea inquit Vlpianus sermonem de vulua explanabo. Nam Alexis in actu Pontico inscripto, ubi Callimedontem Rhetorem locustam cognominatum mordet, (erat autem vnus ex iis qui Demosthenis oratoris tempore rempublicam administrabant) hæc inquit:

Pro patria vir omnis eligit mori,

At Callimedon Locusta pro vulua magis

Cocla: profecto & Itala manu mori.

Erat autem hic Callimedon celeberrima obsoniorum vorago. Meminit de vulua & Antiphanes in Philomatore:

Lignum sit emmatrum, remittit germina.

Metropolis est, ac non etiam patropolis,

Et vulua venditur caro suauissima.

Matrasq; Chius est amicus omnibus.

Euphron in Tradita;

Vulvam meus magister apparans bene

Cum Callimedonte edit, deinde fecit hunc

Saltare, quo locusta dictus postea est.

Dioxippus in Antipornobosco,

Quales dapes hic optat, & quàm musicas,

Vulvas, omasum, intestina.

*ἰμπερὶς
 matrem
 habens.*

Idem in Historiographo, porticum deiecerunt, Amphicles. C
 vuluas binas suspensas, demonstrans illum mitte: Dicas si
 videris. Eubulus in Deucalione, Iocinora, vesica, pulmo-
 nes, vulua. Novit etiam illius usum cum succo Lyncæus
 Samius Theophrasti familiaris: nam Ptolemæi, sympo-
 sium describens hæc dixit: cum vulua quædam in aceto &
 succo circumferretur. Meminit etiam de succo Antipha-
 nes in, Difficile amantibus, vbi de Cyrene loquitur ena-
 uigo:

*Hinc unde distracti sumus, iubens equis
 Cunctis valere, Silphio, bigis simul,
 Thyrsis, æletibusq; succis, febribus,
 Mammisq;.*

De differentia quæ ad exhibendam vuluam spectat, his
 verbis meminit Hipparchus, qui Aegyptiam composuit
 Iliadem:

*Ne letum vale vulua pulcherrima forma
 Fecit abortiva, furnoq; incoctus amare
 Porcellus redolens.*

Sopater in Hyppolyto,

*Sed fructuosa vulua sicut ecobolas
 Decocta, candidata, corpus casei.*

Et in Physiologo,

*Vulua suille non tomus decoctus est,
 Intus molestam qui reseruet muriam.*

In Silphis,

*Sic opto edas vulua suille tu tomum
 Pellasq; acerbam rutam in ipsa viscera,*

Omnibus antiquis in more positum erat, vt neque vuluas
 ante cœnam afferrent, neque lactucas, vel aliud huiusmo-
 di quidpiam, veluti nostris temporibus inualuit consuetu-
 do. quare Archestratus parandis obsoniis ingeniosus pro-
 pinationes post cœnam inducit, & eos qui vnguentis
 vtuntur.

*Post cœnas varijs crines ornare coronis
 Conueniet, quas terra parit cum floribus arua
 Induit, vnguentisq; bonus curare decebit
 Cesariem liquidis, Myrrhamq; & olentia thura
 Damolli cineri, Syrijs qui nascitur oris,
 Frat odoratum fructum Vulcanius ardor.*

Mox

A Mox tibi potanti dentur bellaria: venter
 Vulvaq; grata suis cum molli cocta cumino.
 Tincta vel humore Silphi, aut mordacis aceti.
 Adsit & his volucrum tenerum genus hora tibi primum
 Venerit. Hosce Syracusios contemnere par est,
 Ranarum qui more bibunt, nil prorsus edentes.
 His ne parveris. Tibi prompta at edulia sunt
 Quae dixi, miseri mendici cetera signum.
 Garica, mala, faba, coctus cicer, atque placentam
 Palladis lauda quae latis venit abori.
 Si nusquam hanc habeas, discedens Attica mella
 Perquiras, nam sula volent fecisse superbam.
 Ingenuum vixisse decet sic: quarere mortem
 Vel sibi per terras, barathrumq;, & tartara Ditis.
 Hinc terra innumeros stadios immergere funus.

Lyncus ubi Lamia, quae Demetrium Poliorcetem excepit
 hospitio, coenam describit eos, qui ad coenam accesserant
 varios pisces è vestigio & carnes comedentes inducit: atque
 Antigoni regis sacrificia Veneris celebrantis, & Ptolemæi
 regis etiam coenam, eadem ratione declarans, pisces pri-
 mum & carnes apposuit.

B

Epicurea.

CAP. XII.

Est autem admiratione dignus Arcestratus, qui pul-
 cherrima præbet documenta, qui cum sapienti Epicu-
 ro dux fuisset ad voluptates, sicut Ascreus quidem poeta te-
 statur, scitè admodum nobis etiam consulit, ne quibusdam
 pareamus, sibi verò mentem adhibeamus. Atque hæc, & il-
 la comedere adhortatur, nulla res coquo illo inferior, qui
 talia apud Demoxenum comicum in Syntrophis loquitur.

Epicuri,

Me discipulum docti vides: ego hunc apud
 Duobus armis, mensibus decem ferè,
 Talenta sum lucratus ipse quatuor.
 Quid hoc sit inde dic mihi, meq; edoce.
 Erat coquus qui nouerat nullos Deos.
 Qualis coquus? natura technæ totius.
 Hoc est scelesti prorsus antiquissimum.
 Nil est magis scitum labores quàm pati,
 Et res leuis sit ipsius si quis sciat

i l

Modum, iuuabit hunc habere plurimum.
 Quare coquum si quem videbis inscium,
 Et Democriti qui scripta non percurret,
 Vel possideat magis, statim ridebis hunc
 Vanum velut, conducam aperte regulam,
 Modumq; vite Epicuriae. scire est opus
 Differre quantum sortiatur ô bone
 Glauciscus hyberno, & calenti tempore.
 Nonisse qualis sub latentis Pleiadis
 Est piscis occasum: reuolutionibus
 Est solis utilissimus cibus statim.
 Mutationes sunt enim, & motus malum
 Ingens viris, affectiones plurima
 Per solstitium repullulant. scis nunquid hoc
 Bonum saporem quodq; quod fert tempore?
 Hac quae sequuntur inde? saeva tormina,
 Et spiritus qui turpiter cogunt virum
 Iacere, se minus gerentem provide.
 At me cibus nutrit, fit esus & leuis.
 Recte vaporat, in poros succus venit.
 Et aequè ubique constitit per viscera.
 Succum refers? Democritus nihil ferè
 Hoc difficile credit voranti athleticè.
 Mihi videris artis esse particeps
 Medendi, & in natura inesse totus. at
 Cognosce per deos coqui ignorantiam.
 Ex piscibus videbis aduersarius,
 Nam simplicem quandoque odorem surgere.
 In hunc terunt & sesamum: sed singulos
 Si separatos excipias, pedent eis.
 Visum mihi sic est, quid obsecro bene
 Fiet proprietate alteri si mista sit?
 Atque applicetur tactibus non consonis?
 Prudentis artis est videre talia.
 Non aut olere fumum, & ollam abstergere.
 Ego profecto non culinam ingredior,
 Sed assidens quid cerno sepius prope.
 Ego tibi percurro causas: accidens
 Et grande, cateriq; agunt. demittito
 Non consonans coquus perisomma, intendito

Focum,

A Focum, sit equus fac prius iamq; ollula
 Feruet: nec inde consonè scilicet, quis modus.
 Apollo: quid videtur ars tibi refer:
 Nullos cibos ut hospitibus ponam male.
 Sed cuncta misceam decore, consonè,
 Nam quæ sibi per quatuor sunt consona,
 Per quinque convenire, quæ rursus valent?
 Per cuncta tandem hæc duco ad ipsos limites
 Locorum & intervalla: incongruentus
 Componoq; aptè, mox recedens impero,
 En vnde tangit, miscuisse quid tu hæc?
 Non congruens trahis, vides? non callidè
 Superabis hæc? densare suenit ipsa ita
 Epicuri auctor, & voluptatis pater.
 Is diligenter manderat solus bonum,
 Solusq; norat quale sit, iuxta porticum
 Qui sunt requirunt usque, quale nesciunt.
 An nesciunt quod non habent, nec alteri
 Darent? videtur hoc tibi? sed cætera
 Ponamus hæc certè.

B Atque Plato etiam comicus in opere Decipiente inscripto,
 ubi patrem ob adolescentem viuendi ratione à pedagogo
 corruptum, indignantem facit, ita dicentem iudicit:

Scelestè perdidisti iniquè filium,
 Quem ceperas meum: sibi contrariam
 Vixisse vitam persuasisti. solet
 Bibisse mane persuasionibus
 Notus tuis, quod haud solebat antea.
 Quid improbas si doctus est hic viuere
 Hæc? hoc ut aiunt velle doctos viuere est?
 Epicurus ipse dicat esse cum bonum
 Solam voluptatem, hanc habere non licet
 Aliunde, quam si quis bonam vitam legat.
 O Sospita tu vile prorsus des mihi?
 An visus est ibi philosophus, dic mihi
 Quis ebrius, vel captus has quæ nunc refert?
 Omnes. viri ergo qui cilia olim contrahunt,
 Qui quaritant prudentem ubi ambulant simul,
 Vbi simul versantur, ut qui fugerit,
 Quum ponitur glauciscus hi norunt statim

Quae pars petenda sit prius, quis & locus?

Hi queritant caput velut incundius,

Omnes vt admirentur?

Et apud Antiphanem vir quidam popularis a dmonitiones huiusmodi in Milite introducit:

Quisquis mortalium

Firmum quid esse credit in vita virum,

Aberrat à iobpo: tributa vel ferunt

Quaecunque possides, vel incidens rapit

Lus, militem ue dux creatus in super

Debes ea, aut choragus electus choro,

Vestes, & aurum dans, lacernam mox geris.

Vel nauigans moriris, aut captiuus es.

Sen dormiens es casus à domesticis,

Ingressus aut iter. Nihil fit denique

Constans, diebus praeter id quod singulis

Impendimus, vivamus inde vt iuauster.

Neque hoc satis tamen: potest auferre enim

Mensam iacentem quispiam accedens prope.

Putato sola firma quae praesentium

Clauduntur ipsa dentium custodia.

Quae eadem etiam in Hydria repetiuit. Ad haec viri amici si quispiam respiceret, meritis laudibus elegantem Chrysippum cumularer, qui omnem Epicuri naturam diligenter inspexerat, atque metropolim totius philosophiae illius Arcestrati Gastrologiam esse dixit, quam decoram sane carminum compositionem, omnes gulosi philosophi theogoniam quandam suam nominant, ad quos & Theognetus in Phasmate vel Auaro scribit:

Me occidis o vir, porticus sermonibus

Pulchra repletus eger es: dicēs enim

Opes virorum differunt vaporibus?

Crystallus est sapientia: hanc non perdidit

Qui percipit semel. miserum me cui Deus

Iunxit philosopho? tu sinistrorsum capis

Miselle lteras, tuam vitam libri

Vertere, terra, excogitans, & hinc polo

Nugari, haud curant tuas qui ineptias.

De

A *De piscibus molli crusta imectis.*

CAP. XIII.

CVM Vlpianus etiam num differeret, ingressi sunt pueri locustas in discis habentes, Callimedonte rhetore multo maiores, qui ob huiuscemodi cibi delectationem locusta est cognominatus. Hunc Alexis in Dorcide vel Blandiente piscium cupidum palam, sicut & alij comici, appellat:

Est ichthyopolis (vt aiunt) calculus

Cunctis statutum, Callimedontis icona

In piscibus, Quinquatrys, vt aream

Ponant, locustam porrigat qua dextera

Coctam: velut seruator artis illius

Solus sit, crumnam inferantq; cateri.

Multi fuerunt præterea cibi ipsius locustæ studiosi, sicut ex pluribus comœdiæ partibus demonstratur, sed vnus tamen locus Aristophanis in Cerealia celebrantibus sufficiet hoc tempore ita dicentis:

Est piscis emptus quis, breuisq; sepia.

Lata locusta, polypus'ue, viscera,

Mustella cocta, sic mala lologines.

Non raris per Iouem choriu' mus, seu faba

Cocta, hepar apri, vel fani, vel sumina.

Anguilla, magna vel locusta feminis

Opem adfert laborantibus.

Latas appellauit locustas, eos qui astaci dicuntur, quorum mentionem facit Phyllyllius in Ciuitatibus, & in insigni poemate Arcestratus, qui vt ex his patet, nunquam locustam, sed astacum semper nominat:

Sed positus nugis coemias ipse astacon, ecce

Brachia longa tenet, multumq; onerosa, pedesq;

Oblongos, serpitq; solo tardissimus idem.

Nascitur ille frequens Liparæ, virtuteq; cunctis

Dignior: & multos Helles alta aquora mittunt.

Epicharmus in Hebes nuptiis, id quod astacus apud Arcestratum dicitur, locustam esse his verbis declarauit, sunt astaci, & colybdæna quæ pedes habent exiguos, at longa brachia, quibus nomen est locustis: est & aliud peculiare locustarum, astacorum, & squillarū genus. Astacum Attici

per o, ostacum dicunt sicut etiam ostaphides. Epicharmus **C**
 in Terra & Mari, astaci inquit vncis vnguibus. Speusippus
 libro de iisdem secundo, inter molli crusta intesta locu-
 stam, astacum, nympham, vrsam, coracinum, pagurum.
 Diocles etiam Carystius squillæ, coracini, locustæ, astaci,
 suave os faciunt, vrinamq; promouent. Epicharmus co-
 lybdænam dixit in Phœnissis, quod Nicander marinum
 pudendum, Heraclides squillam in re culinaria nuncu-
 pauit. Aristoteles libro Historiæ quinto inter molli crusta
 intesta astaci inquit, locustæ, & squillæ coeunt, sicuti solēt
 retro mingentes etiam quadrupedes, coeunt autē incunte
 vere apud terram, nam horum omnium deprensus est
 coitus. Sunt quæ iungantur vbi ficus incipiunt primū
 maturefcere, nascuntur locustæ in petrosis, & asperis lo-
 cis, astaci verò in planis, quorum neuter in cœnosis. Hanc
 ob causam nascuntur astaci in Hellesponto, & circa Tha-
 sum, locustæ multæ capiuntur circa Sigzum, & Atho,
 quæ diurnam vitam omnes sortiuntur. Astaci, locustæ,
 & squillæ senectutem exuunt vt testis est Theophrastus in
 libro de Latentibus. Quod autem ad squillas attinet, scri-
 bit Ephorus libro primo frequentes has esse circa Cbium **D**
 insulam, quam hi postea tenuerunt qui ab inundatione
 euaserunt, quæ fuit Deucalionis tempore, atq; ad hanc vsq;
 ætatem locus ipse Caridas nominatur. Arcestratus obso-
 niorum maximè studiosus ita squillas laudat:

*Si Peloponnesum, Carumq; accesseris urbem,
 Eximiam inuenies squillam, rara sed emuntur.
 Aemathia pariter plures venduntur in oris,
 Ambraciaq; locis.*

Penultima producta dixit Ararus in Campyliont; *curua*
Carides effugere delphin vt solet
In Nassam.

Eubulus in Orthanna; *Infra caridem misū, & inde rur-*
sus hanc Contraxi.

Anaxandrides in Lycurgo, *Ludit squillulis cum perdicu-*
lis, & clupeolis, passerulis cum Gobiolis, trachurulis cum
gobiis. Idem postea in Pandaro:

*Nec ipse eris reclusus latenter optime,
 Nam corpus intumescit ipsum, & anchora*

Caridas

A *Curvata corporis palam squillam refert.*

In Cercide,

*Magis rubicundum te caride max coquens
Parabo.*

Eubulus in Nutricibus, Caridē ex gibbosis: in Callaschro,
Curva simul carides in fisco loco.

In Ialemo,

*Saltant carides ut super carbonibus
Curva saliant.*

Contracte dixit Eupolis in capris,

Edere prater quam semel qui caridas

In Phaece.

In Populis,

Habens caridū calenti ille speciem.

Dicuntur autem carides à capite, quia totius corporis plurima pars est caput. Attici ob analogiam breuiter proferrunt, à capite enim deducitur hoc nomen, quia grande est his omnibus. sicut enim à pingendo pictura, à iaciendo iaculum, sic caris dicitur à capite: producta enim penultima, finis etiam producitur, & similiter atq; calculus, crepida, & loligo profertur. Hæc de crustatis scripta reliquit

D Diphilus Siphnius, ex crustatis squilla, astacus, locusta, cancer, & leo, quamuis eiusdem sint generis, inter se tamen differunt: est siquidem astacus maior quam leo. Locustæ grapsæ etiam dicuntur, quæ carnosiores sunt quam cancri, cancer graue præbet nutrimentum, & non facile digeritur. Mnastheus Atheniësis in libro de Edilibus locustæ inquit, & cancri, & squillæ, & horum similibus difficilis quidem est digestio, facilius tamen multò quam reliqui pisces digeruntur, quos magis assare quam elizare conuenit. Sophron caridas curidas in Muliebribus appellauit:

Has curidas pulchras vide, hos & gammaros

Ut sunt rubri, utq; amica villosi parum.

Epicharmus in Terra & Mari, curides rubicundæ. In Sermone, & Loginis ita dixit, apuásque, & curuas curidas. Simonides;

Loligo, thynnus, gobijs, & corides.

De coctis in sartagine.

CAP. XIII.

I Lla postea fuerunt in Sartagine cocta iecinora vocato omento circumuoluta, quod omentum Philetærus in

Tereo epiplæum nominat, ad quæ omnia Cynulcus respi-
ciens, Dic nobis inquit doctè Vlpiane sicubi iacet iecur ita
conuolutum; qui ait, siquidem tu prius apud quem iacet
demonstraueris, omentum de pinguedine, & membrana.
His ita se præparantibus, apud Epicharmum, in Bacchi in-
quit Myrtilus omentum politum est, panémq; ad omen-
tum deflectens. & in Thearis, de latere & omento. Ion præ-
terea Chius in Peregrinationibus inquit deflectens habes
charissime Vlpiane omētum, quòd si quando in eo conuo-
lutus combustus esses, nos omnes his quæstionibus libera-
res, æquum præterea videtur vt iecinoris ita parati testimo-
nia in medium adducantur, ea quæ tibi cum de auriculis,
& pedibus sermo nobis incidisset commemorata fuerunt.
nā vt attestatur Alexis in Cratia seu Pharmacopola omnis
electio in plurima postea vtiliter diffunditur, quæ quando
nunc memoria non complecteris, ego ipse tibi breuiter
percurram. Sic igitur inquit comicus:

Apud mariuum Nereum quendam ostrea

Alga senem indutum videns cepi prius,

Simulq; echinos: ista sunt proxima

Valida satis cæna parata splendide.

His absolutus piscibus iacentibus,

Tremantibusq; præ timore paruulis,

Quid perferet causa mei considerare

Iussi: nec vllam proferens iniuriam

Pati, statim magnum coemi glaucum ego.

Torpedinem considerans cepi statim,

Sartagini quòd inferentem facinoram

Melles manus oportet hanc nihil pati à

Spinis, simulq; passere, & phycidas,

Squillamq; fucum, gobium, percam, sparum,

Pauone sartago ipsa fit magni sibi

Non concolor, carnes, pedes, aures, suis

Tectum iecur, pudet coloris liuidi.

Non hæc videbit, hæc nec attinget coquus.

Is per louem lugebit, hoc dico palam.

Scitè gubernabo hæc, & arte: sic ego

Obsonium paro peritè, vt hospites

Cogat voluptas aggredi mox cætera.

Omnem apparatus, tum parandi singula

Novi

A *Novi modos, possémque promptè dicere,
Grati docere, si quis optet dicere.*

Quòd autem mos antiquorum fuerit omentis iecinora in-
uoluerè, his verbis Negefander Delphus in suis commen-
tariis attestatur: postea quàm Metanira amica inter co-
operta iecinora pulmonem sumpfit, atque omentum pin-
gue circum capiens vidit, perij exclamavit, vestium enim
me sinus perdiderunt. Crobylus autem comicus nonnun-
quam iecur huiusmodi pudibundum appellavit, sicut Ale-
xis in Pseudipobolimo, qui ita scribit, Cirrum, valde
contractum, & inter hæc pudibundum iecur, Aristophanes
in Sartagine coquentibus, Alceus in palæstra, Eubulus
in Deucalione iecur diminutiùè dixerunt, qui etiam hoc
nomen cum aspiratione scribi oportere volunt. nam syna-
lepha est apud Archilochum cum aspiratione, vbi dicit, bi-
lem non habes in iecinore. Est præterea piscis quidam qui
Hepatus dicitur, quem bilem non habere ita Eubulus in
Laconicis testatur:

Habere ne bilem putes me, sed velut

Hæc Hepato refer.

B *Sum nunc quoque vnus ex melampygis ego.*

Testatur Hegesander in suis commentariis hepatum duos
lapillos habere in capite, colore quidem ac splendore con-
chylis, figura verò rhombis perfimiles. De piscibus in Sar-
tagine coctis meminit Alexis in Demetrio sicut in actu
præposito. Eubulus in Orthanna, formosa quævis fœmina.

Suetum patella concunit mox canticum.

Triballopanothreptamiracylia.

Simulque loligo, phalerisq; subsilit

Immista pinguis inter agni viscera.

Velut solet salire pullus subingo.

Canisq; Vulcani stabellum suscitât,

Calente concitans patellam spiritu.

Atque irritatus advenit nares odor.

Cererisq; nata pista pressioibus.

Vallis digiti canis trememes atrahit

Rostro ratis simillima, & cana optimum

Proœmium imitatur.

Comedebant præterea sepias in sartagine coctas, vnde Phi-
letarus, & Nicostratus in Anryllo, nunquam auderem
amplius

amplius sepiã in sartagine coctam solus comedere. Hege-
mon etiam semen ex sartagine comedentes his verbis in-
ducit in Philenna;

*Tu polypum multo prius fac hi emas,
Et semen inde apponito ex sartagine.*

His non lætatur, sed mœrore affectus Vlpianus, & in nos
aspiciens iambos hos ex Eubuli Orthanna dixit:

*Quam naufragus Myrtilus in sartagine
Bene est, deus inuisus quod nihil horum,
Quod emerit comedit,*

Idque optimè ex quosdam eius familiarium cognoui, qui
etiam hos Eubuli iambos ex Lenone recitabat.

*Vir Thessalus me pascit omnino graui,
Auarus, & diues, scelestus, impius,
Gulo, sed obsonans triobolo tenus.*

Erat autem adolescens instructus, non quidem apud Myr-
tilum, at apud alium quendam, vt ex ipsis cognoscere li-
cuit. Quomodo autem in Myrtilum iuuenem incidere,
hæc mihi Antiphanis carmina ex Neottide recitauit:

*Veni huc Athenas cum sorore, cum Syrus
Sim, me negotiator egit, obuius
Quondam hic fuit vir, omnium pauperrimus
Et fenerator: emit incredibilis
Homo proteruitatis, & nihil domum
Qui conferat, nec ipse quæ Pythagorus
Edat, thymum præter, boni vir ominis.*

De panibus.

C A P. XV.

Vlpiano adhuc ita ludente, pane opus est Cynulcus ex-
clamauit, non eo inquam Messapiorum regis, qui est
in Iapygia, de quo Polemonis extat commentatio. memi-
nit etiam Thucydides de illo, libro septimo, & Demetrius
comicus his ferè verbis in eo actu qui Sicilia inscribitur:

*Ac versus Italos Notis fauentibus,
Traicimus mox ad Calabria littora.
Panis refecit hospitatus hic bene
Nos aduenas magnus, lepidusque, splendidus.*

His siquidem panibus locus non est hoc tempore, sed iis
qui à Cerere frumētaria dicta, & Simalide reperti fuerunt,
eo enim

A eo enim nomine dea apud Syracusios colitur, ut Polemon ipse scriptum reliquit in Morycho: qui etiam libro primo eorum quæ ad Timæum scripsit, Megalarti, & Megalomazi statuas in Bœotico Scolo erectas fuisse testatur. Postea cum panes illati essent, & multa vñ cum illis variorum ciborum copia, hæc aspiciens ita dixit, quot retia miselli mortales panibus tendere norunt ait Alexis in libro ad puteum; quare rationi cōsentaneum videtur ut & nos aliquid de panibus dicamus. Pontianus tunc sic excipiens, hæc inquit panium genera Tryphon Alexandrinus in inscriptis plantis, si recte memini, posuit fermentatum, non fermentatum, similigineum, alicarium, furfuraceum, quem facilius quàm purum excerni asserit, siligineum, paniceum, & ex zea fit autem alicarius ex zea ut idem testatur, non autem ex hordei grano. Est & furnaceus dictus ex modo coquendi, de quo ita meminit Timocles in Pseudolestis,

Discens scapham calidam iacentemque, calidus

Furnaceus vesens.

De clibanita mentionem facit Antidotus in Protochoro. Sumentem calidos clibanitas, qui enim non, hos conuoluentem in vino passo tingere? Crobylus in Suffocato, & scapham quandam purorum clibanitarum sumens. Lynceus etiam Samius in ea epistola quam mittit ad Diagoram, in qua Atheniensium edulia cum Rhodiis comparat, ita scribit, grauitatem præterea panes Forenses apud illos consequi videntur, eos enim in principio, & medio cœnæ, nihil intermittentes, afferunt: at defessis iam, & repletis suauissimam inducunt moram, optimum Clibanitam appellatum, qui & iucundis rebus, & mollitie ita est mistus, ut multam habeat ob delitias ad passum vinū coactus proportionem. ita verò mirum in modum confert, ut quasi ebrios resuscitare faciat, atq; eodem pacto efficitur ut rursus is esuriat, qui satis antea comederat. De pane Tabarita meminit Sopater in Cnidia, Tabarites panis aderat maxillas implens. at de Achæina Semus libro octauo Deliadis, vbi à Cereris sacerdotibus eum fieri dicit: sunt panes huiusmodi magni, vnde etiam festum Megalartia vocatur, dicentibus his qui Achæinam ferunt; Achæinam adipe plenū hircum. De Clibanario meminit in senectute Aristophanes, vbi cauponam panariam hæc dicentem inducit, cum sibi

sibi panes à senectutem floccifacientibus direpti fuissent: C

Quid hoc erat fili : quid hoc negotij?

Nam Clibanarios tepentes candidos

Num despicias fili?

Subcineritij panis mentionem facit Nicostratus in æditio, & ingeniosus obsonator Arcestratus, cuius testimonium opportunè adducam. de Buccellato hæc in Ganymede scribit Eubulus, Buccellatósque calidos : sunt autem buccellati panes quidam apti delitiis. Alcæus in Ganymede, lagnum hoc leue est, parúmque nutrit, quo etiam magis Carbonarius dictus. de hoc ita scribit Aristophanes in Concionantibus, lagana concoquuntur. at de carbonario Diocles Carystius libro Salubrium primo, magis tener est carbonarius, quàm lagana, qui super carbonibus fieri videtur, velut is qui apud Atticos fit subcineritius: quem Alexandrini Saturno sacrificantes in Saturni templo apponunt omnibus comedere volentibus. Epicharmus in Hebes nuptiis, & in Musis, qui actus apparatus est rei propositæ, hæc panium genera connumeravit, clibanarium, conterminum, stetitam, encridem alphatitam, semipanem; quorum sic mentio fit in Muliebribus mimis à Sophrone, cœnara materteris clibanarios, conterminos, & semipanem. noui autem viri amici quòd Attici per r, & cribanum, & cribanarium proferunt. Herodotus verò libro Historiarum secundo in Clibano dixit perspicuo. Et Sophron, quis stetitas, vel clibanarios, vel semipanes pinsit? meminit idem de quodam pane Placita in Muliebribus, in noctem me petit cum pane Placita. Mentionem fecit Sophron in inscripta Socru de pane caseario his verbis, puerulis consulo vt pane caseario vescantur. Nicander Colophonius panem non fermentatum Daratum in linguis appellat. Platò verò comicus magnos panes, & sordidos cilicios vocat in Parua nocte, panes postea cum emisset, non ex puris quidem, at magnos cilicios, aduenit, qui etiam in inscripto Menelao quosdam panes gregales nominat. de cibario panem meminit sic Alexis in Cyprio.

Vescens cibario salubriter pane.

Quos Phrynichus in Mercenariis runcatricibus autopyritas ita nuncupat, autopyritis panibus, & pinguibus oliuis. Ornidi panis mentio fit à Sophocle in Triptolemo siue qui

ex

A ex Oryza fieret, vel ex eo semine quod nascitur in Aethiopia sesamo simillimo. Collaborum Aristophanes in Sarta-giae coquentibus, singuli collabum sumunt. Rursus idem, vel suis autumnalis fumen cum tepidis collabis huic adferre. Fiunt panes huiusmodi ex nouo tritico sicut in Auge Philyllius declarauit, adsum tritici trimeitris afferēs filios calidos collabos lacteos. de panibus Maconidis meminit libro quintodecimo sic Alcman, Septem lecti, & totidem mensæ panibus maconidis, linôq; & sesamo coronantes, & pedibus nigris. Chryfocolla est edulium ex melle, & lini semine confectum. de pane qui collyra nominatur, meminit Aristophanes in Pace, & collyram magnâ, & in ea candylum obsonium. Idem in Nauibus onerariis, & collyram transeuntibus ob Marathronis trophæum. Panis autē obelias dicitur, vel quia obolo venditur sicut in Alexandria, vel quia in obeliscis assatur, vnde Aristophanes in Agricolis:

Panem quis assat postea vir obelium.

Pherecrates in Obliuosæ, perdidit in cinere obeliam, quia nec panes quidem esse dignabantur: ij dicebantur obelias-fori, qui panes ipsos super humeris in pompis gestare con-
B suerunt, panem obeliam à Dionysio in castris fuisse inuentum Socrates libro cognominis sexto scriptū reliquit. panis eunitas, lecithitas nominatus est; vt testatur Euctates, qui Panos panis dicitur. at Messapij satietatem paniam, & pania repletiones nuncupant. Blæsus in Mesotriba, Archilochus in Telepho, Rhinton in Amphitryone, & Romani quem nos arton ipsi panem dicunt. nastus panis est ingens, & fermentatus, vt Polemarchus testatur, & Artemidorus. sed sicut placuit Heracleoni genus est quoddam placentæ. Nicostratus in lecto:

Hic nastus albus tantus, est here, exerat

Vt se calathum extra ob magnitudinem suam.

Velamen vt captum est, odor hinc protinus

Petit superna, melle mistus & vapor

Accedit ad nares.

Erat enim tunc quoque calidus, cuiusmodi esset panis Cnestus vocatus apud Ionas, Artemidorus Ephesius in Ionicis suis commentationibus declarat. Thronus etiam nomen est panis, de quo Neanthes Cyzicenus libro secundo rerum Græcarum ita scribit, Codrus panis throni nominati frustum

frustum capit, & carnem, seniorique præbet panis subcineritius apud Helæos Bacchylus vocatur, ut Nicander libro secundo linguarum commemorat, cuius Diphilus etiam sic meminit in Errante, panes subcineritios Chrsifretas circumfert. Apopyrias genus quoddam panis dicitur, qui coquitur supra carbones, & fermentatus à quibusdam nominatur, Cratinus in Mollibus, primùm Apopyriam habeo, & fermentati plenum canistrum. Sic ipse Archestratus de farinis, & panibus in sua Garonomista scribit:

*Pulchricoma primùm cereris carissime Mosche
Bona recognoscam, tu pectore percipe cuncta.
Optima perspicies, & purgatissima passim
Hordea quæ campus Lesbi nascuntur Ereffi.
Candidiora niue hyberna mox Cymonis vber
Educat, & certè superisi forte farinis
Vestuntur, venit inde ferens Cylleus heros.
Nascitur Aonijs Thebis simul apta farina,
Et Thaso, multisque locis: sed grana videntur
Vuarum, conferre tibi est si forte cupido.
Hæc ita tecum animo complectere: sitq; rotundus
In manibus panis tibi contritus bene Collis
Thessalicus, quem Crimatiæ gens Thessala dicit.
Chondribon est alij panem, similagine natum
In Tegeu laudo, pariter sub tegmine coctus
Encryphas cineris, clarus est panis Athenis
Venalis, quem dant mortalibus, optimus, at quem
Ipse Phereestaphylis rubris dat clibanus album
Florentem pulchris horis, extra ipsa inuabit
Prandia.*

Cum hæc vorax Archestratus dixisset, eum etiam qui panem faciat Pœnum vel Lydium habere consulit, ignorat autem optimos Panium magistros esse Cappadocas, quippe qui ita dicat:

*Phœnissus tibi vir primùm, vel Lydius est,
Quiq; tuam mentem cognouerit, vsque figuræ
Qui mutet varias, veluti tu iusseris illi.*

De panibus Atticis tanquam egregijs meminit ita Antiphanes in Omphale:

*Qui nobili natus valebit quispiam
Esare tecto ex hoc videns hos candidos*

Panis,

- A *Panes, habentes transituque in quolibet
Furnum? videns formam variasse Clibano
Pro quolibet manus Atheniensium
Imitationes, quas Thearion prius
Monstravit?*

Hic est ille Thearion pistor, de quo meminit Plato in Gorgia, ubi cum illo & Mithæcum connumerat, ita enim inquit; qui boni fuerunt, vel etiam sunt corporum curatores, valde studiosus Thearion pistor, ut mihi videris dixisse, & Mithæcus, qui Siculum obsonij apparatus conscripsit, & Sarambus locusta caupo, quoniam hi admirabiles fuerunt corporum curatores, hic enim egregios panes, iste obsonium, at ille vinum faciebat. Aristophanes in Gerytada, & Aeoloficone, venio ut Thearion pistrinum linquens, ubi est Clibanorum cibus. de Cypriis panibus velut eximiis, meminit his verbis Eubulus in Orthanna:

*Grave est quidem panes videnti Cyprios
Hos præterire: magnes ut lapis trahunt
Famelicos.*

- B At de Colliciiis, qui iidem sunt, & collabi, ita scripsit Ephippus in Diana, ab Alexandro ex Thessalia Collica comedens, panium furnus. Aristophanes in Acharnensibus, quo latrare Collicophage Bæote.

*De nonnullis panibus medicatis, & multiplicibus
panium nominibus.* CAP. XVI.

Cum hæc ita dicta essent, quidam præsentium Grammaticorum Arthianus nomine, delira sunt inquit socij edulia huiusmodi, nos siquidem neque farina delectamur, (est enim pane plena ciuitas) neque per deos huiusmodi panium Catalogo. Incidi præterea in quædam Chryssippi Tyanei commentaria Panifica inscripta, atq; eorum, qui ibi nominabantur, cognitionem habui apud multos amicos, accedo autem, & ipse aliquid de panibus dicturus, nam panis qui Artopeticinus dicitur, ab eo differt qui furnicius, & clibanicius appellatur: quem si quis cum aspero fermento confecerit, & elegans erit, & suavis comedetur siccus, si cum remisso, erit quidem leuis, at non etiam elegans. Clibanicius verò, & furnicius, fermentum possunt tene-

rius vocatur panis quidam tener apud Græcos, qui exiguo C
 lacte, & oleo cum sale quantum sufficiat est conditus: at
 materiam oportet esse remissam. dicitur autem hic panis
 Cappadocius, quoniam plurimum fit in Cappadocia pa-
 nis teneri, quem postea Lachmam in Syria appellare so-
 lent: atqui optimus est hic panis in Syria factus, quia come-
 ditur calidissimus, & est flori simillimus. Panis is qui Bo-
 letinus dicitur, fingitur quidem sicut Bulitas, atque mastra
 papauere conferto perungitur, in qua materia deponitur,
 atque inter fermentandum non adheret mastræ: vbi verò
 in furnum conicitur, farina quæpiam temoni inspergitur,
 tunc panis imponitur, optimumque contrahit colorem, ca-
 seoque fumoso similem. Panis autem Strepticius cum la-
 cte exiguo sumitur, cui piper, & parum olei admiscetur:
 quod si minus hæc contigerint, adeps certè in Panilaga-
 num vocatum vini parum conicitur, piper, lac, & parum
 olei, vel certe adeps. Capyridiis, quæ Tracta etiam dicun-
 tur, mistiones quæ panis pariter conueniunt, ita præcipuè
 magno rerum Romanarum sophista hæc Aristarchica
 dogmata constituente. Tunc exclamauit Cynulcus, o sa-
 pientia admiranda, nōne admirabilis Blæpsias innume-
 ros habet vno anno discipulos, tantamque opulentiam ex
 hac pulchra sapientia est lucratus, vt Gorgiam, Protago-
 ramque longe reliquerit. nescio per Deos ipsum ne potius
 dicam non cernere, an eos omnes qui illi dant discipulos
 vnum habere oculum, ita vt ob multitudinem parū quis-
 que cernat. Beatos igitur illos, vel potius mortuos esse pu-
 to, cum se magistros huiusmodi disciplinæ profiteantur.
 ad quem Magnus, cum mutationum esset studiosus, Gram-
 maticum hunc summopere ob intensionem laudans, dixit:
 o vos pedes illotos habentes, humi cubantes, domum in
 aëre habentes, scelestæ gulæ, & alienorum bonorum vora-
 ces, vt ait Eubulus comicus, nōne primus pater vester Dio-
 genes cum placentam in cœna voraciter aliquando comederet,
 panem bene factum se comedere dixit, ad eum qui
 percunstatu fuerat? vos autem ramentorum vascula se-
 cundum eundem poetam, alborum ventriculorum, non
 permittentes alios loqui, quiescere non potestis, nisi vo-
 bis quispiam tanquã Catulis vel panis aliquid, vel osium
 projiciat. vnde accidit vobis cognouisse quod Cubi sunt
 panes

A panes quadrati, non quos habetis præ manibus, sed oleo, anetho, & caseo conditi, velut Heraclides scribit in re Culinarum, & neglexit hunc etiam Blæpsias sicut thorgelum, quem thalysium nonnulli nominant. Crates libro secundo de Attico idiomate Thargelum panem eum appellari scribit, qui primus ex nouella messe conficitur, & sesamitam. Ignorauit autem eum, qui nastus nuncupatur, qui sit in Arnis. Est etiam Pyramus panis cum sesamo factus, atque idem fortasse qui sesamites. meminit de his omnibus panibus, velut de vocatis Thiagonibus Tryphon libro primo Plantarum. Sunt autem Thiagones panes qui in Aetolia deis fiunt. Dramices, & Araxis panes quidam sunt apud Athamanes, qui sic dicuntur, & Idiomatographi inter panium nomina hæc etiam collocarunt. Seleucus panem scribit esse, qui à Macedonibus Dramis nominatur, ac Lecithitam eum esse qui apud Thessalos Enitas vocatur: ericitamque eum nuncupari, qui ex confracto tritico, nec ex creto fit & cartilagineo. Panem cibarium Amerias, & Timachidas Xeropyritam appellant. Nicander verò apud Aetolos panes eos vocari asserit, qui deis fiunt. Aegyptij quoque panem subacentem Cyllastim appellant, de quo Aristophanes meminit in Danais, Cyllastim nomina, & Petosirim. Hecataeus præterea, Herodotus, & Phanodemus libro septimo, rerum Atticarum eius mentionem fecerunt. Quamuis Nicander Thyatirenus panem ex hordeo factum Cyllastim ab Aegyptiis vocari affirmat. Panes squallidos Alexis sic fulcos in Cyprio appellauit;

Turn postea vix venit ille denique,

Cætos prehendi, depereas sed quot geris?

Sex & decem fero hinc: eorum candidi

Sunt octo, totque fusci.

Seleucus panem, & bene subactum, & calidum Blema nuncupari est autor. & Philemon libro secundo de variis Oraculis, panem ex non excreto tritico confectum Pyrum nuncupat, & omnia quæ sunt in eo. Blomolius is dicitur, qui est insectus, quem Romani quadratum appellant. at fursuraceus Brotimas, quem nunc Euconum, nunc Teuconem Amerias, & Timachidas vocant. Philetas panem quendam in Inordinatis, Spoleum dici asserit, quo soli consanguinei inter se vescuntur.

Placentas præterea descriptas cum apud alios complures facile sit inuenire, tum apud Tryphonem, habent Athenienses Phytam placentam non valde tritam, & Cardamalam, Baracam, tolypas, vnâ cum Achilleo, quæ placentra ex Achilleis fortasse hordeis conficitur. Lactucariam præterea, vinariam, mellitam, & lilium appellatam, quod nomen est etiam figura: cuiuspiam saltationis choreæ, vt testatur Apollonhanes in Dalnide. Hæ placentæ quæ ab Alcmane lactucariæ dicuntur, sunt eadem quæ apud etiam Athenienses: sic igitur inquit Alcman; Lactucarias, & Cribanotas. Sosibius libro de Albane tertio placentas quasdam figura mamillis similes cribana vocari testatur. atq; eam quæ inter sacra gustandi gratia præbetur, hygæam. & Hesiodus placentam quandam amolgam nominat:

Μαράνη αμολγα, ἰεσ. μήτε λάνη καπέλλα.

Pastoralem autem intelligit, & robustam, amolga enim maximè vigen significat, opus est vt excusatione, me defendam, ne popana, & secundas mensas, quas Aristomenes libro tertio de iis, quæ spectant ad sacrificia, posuit, ego **D** connumerem: non enim ita felicem memoriam natura mihi tribuit. cognouimus autem nos etiam cum senem cum iuniores essemus, qui erat Adriani elegantissimi regis libertinus, veteris comœdiæ histrio, & ab ipso Rege Attico Perdix nominabatur. His statim subiunxit Vlpianus apud quem iacet libertinus? Cùm verò dixisset quidam actum etiam ita inscribi, sermonemque continuaret, dixit is rursus, qua in re differt à liberto? quæ in aliud tempus omnibus proroganda esse visum est.

De natura panium.

Cum iam manus in panes protendere vellemus, non prius ait Galenus cœnabimus, quàm ex nobis etiã quæ de panibus, bellariis, & farinis Aesculapij discipuli dixerūt, intellexeritis. Diphilus igitur Siphnius in eo libro, in quo de iis narrat, quibus ægrotantes, & sani vescuntur, panes hordeaceos magis nutrire, meliùsque digeri, atque meliores omnino esse commemorat: post hos secundi habentur **fimi**

- A** similiginei, quos triticei, subiinde sequuntur, & hos ij, qui sunt ex farina noua non excreta, isti siquidem panes plurimum nutrire videntur. Philistion Loctus panes similigineos magis ad robur conferre asserit, quàm alicarios, secundo loco hos collocat, tertioque triticeos. Panes, qui ex Polline fiunt, peiorem habent succum, quamuis suauem: minus nutriunt, & sunt ventosi, facileque digeruntur. at refrigerati satietatem inducunt, & difficulter digeruntur. Qui magis inueterarunt, & refrigerati sunt, minus nutriunt, aluum sistunt, malumque habent succum. panis subcineritius gratis est, difficulterque ob cocturæ inæqualitatem digeritur. Furnaceus vel caminites dictus, non facile digeritur. at carbonarius, & in sartagine coctus ob olei admistionem facilius excernitur, qui tamen propter vaporacionem stomachum offendit. Qui coctus est in clibano omnibus virtutibus hos antecellit, bonum enim habet succum, stomacho confert, facile digeritur, & facillimus est ad distrahendum, siquidè neque aluum sistit, neque rursus intendit. Andreas medicus panes quosdam in Syria ex moris fieri scriptum reliquit, quibus vscentes capillorum defluxum patiuntur. Maasitheus panem facilius quàm placentam digeri affirmat, eosque magis nutrire, qui sunt ex Olyra, quoniam digeruntur sine magno labore. Panem ex zea factum, si multus comedatur, caput aggrauare, & difficulter digeri volunt, quare non sanitatem his confert, qui ipsum comedunt. Id autem scire est operæpretium, omnes cibos, qui non bene cocti, vel contuli fuerint, inflationes, grauedines, tormina, & dolores capitis operari.

De salsamentis.

CAP. XIX.

Post huiusmodi disputationes visum est tandem aliquando cœnandum esse, atque cum id serculum circumferretur, quod vocatur Horæum, ait Leonidas: Euthydemus Atheniensis viri amici in libro de Salsamentis Hesiodum scribit hæc de omnibus conditis summatim dixisse:

Anceps os primum,

Maxillis piscatores cepere lacernas

Induti, quibus est salsamentarius ipse

Bosporus, in vasis hi salsamenta secantes.

k 3

*Mox quadrata parant, & ponunt ordine prædam.
Nec genus ignotum mortalibus oxyrinchnus,
Quem totum, aut sectum curantes salsa, tulerunt.
Horæ thunnis mater Byzantia vasti
Vnda freti, scombris.*

*Nascitur, & Pario simul apta monedula ponto.
Fluctibus Ionis fugiens è Gadibus ipse
Brutius aut campanus agit, molliq; Tarento
Orcyniq; reposta triangula pinguibus vrnis.*

Quæ carmina coqui potius cuiuspiam mihi esse videntur, quàm elegantissimi Hesiodi, vnde enim vel Parium vel Byzantiû, Brutios, Tarentum, aut Campanum cognoscere potuit, qui multis annis his omnibus fuit antiquior? videtur autem mihi hoc poema esse Euthydemî. His statim subiunxit Leonidas, nostrum est inquit bone vir ubi-
cunque poemata fuerint, ea probatissimorum virorum esse diiudicare, & quoniam sermo est inter nos de sal-
samentis, de quibus noui prouerbium dignum memoria à Clearcho Solensi existimatum, salsamentum putridum origanum quærit, accessi hæc, & ipse aliquid de illis dicturus, eaque quæ ad artem ipsam pertinent. Diocles igitur Carystius in libris de salubribus inscriptis, inter macilenta mella esse scribit horæa, veluti inter pingua, thynnia. Icesius tamen medicus Pelanides, & horæa non facile esse ait excernere, atque thynnia iuniora similia esse cybiis, maximamque esse inter omnia horæa differentiam. Plurimum etiam Byzantia horæa ab iis aliorum locorû distant, si cum illis conferantur, quam conditionem non Thynnia sola consecuta sunt, sed alia omnia, quæ Byzantij capiuntur: quibus etiam Daphnus Ephesius ascribit. Arcestratus quoque, qui vniuersum terrarum orbem ob gulam, ventrisque voluptatem peragravit, hæc monumentis literarum tradidit. & Siculi thynni:

*Quum condire voles in rasis frustra resecta,
Mitto Saperdam procul, alti obsunia ponti,
Quique illam laudant: nam pauci forte virorum
Esse sciunt epulum prauumque, & debile piscem.
Nec prius accipiat scombrum tibi muria, quàm tres
Viderit ille dies, noua salsamenta parata
Amphora tum capiat, si quando accesseris urbem*

Egregiam

A *Egregiam clari Byzanti rescere rursus
Horei frustra, tenerumque bannumque videbis.*

Defecit autem Vorax Arcestratus, qui Elphātinum falsamentum ita vocatum apud Cratetem comicū in Samiis, cum his non connumeravit, de quo ita Crates loquitur, marina testudo elephantinum aliquando falsamentum in olla coriacea piceis vndis coxit, cancriq; ex pedibus sublimes, lupique extensas alas habentes, sues in montibus pugnaces, & homines cœli ramēta: puer illum suffoca illum, dies interfit. Quod autē Cratetis falsamentū celeberrimū fuerit, his verbis testatur Aristophanes in Cerealia celebrantibus, Certē magnus cibus tragœdi est musica, quam Crates falsamentum aliquod splendidū elephātinum nullo negotio appositum ducebat, plurimaq; alia huiusmodi deglutiebat. Salsamentū quoddā Alexis in Deglauescēte crudum appellavit, atq; idē poeta coquum quendam de falsamentorum apparatu hæc dicētem introducit in Agricolas:

Hic computare considens mecum volo

Obijōi cellam. Simul decernere

Primum quid afferendum erit, quī postea

B *Cibi mihi sunt condiendi singuli.*

Horeon hoc primum mihi est, eboli quod est

Solim, id lotum mihi valde bene est,

In ollulam spargens sapes postea

Frustrumque ponens, candidum infundens merum

Conspersi oliuum. tum medullam unā coquens

Ipse eripui, perfudi & illam silphio.

Et in Deglauescente cum symbola à quodā peterentur, ita loquitur:

A me nec aris duodecimam partem feres,

Ni singulatim tu prius des omnia.

Est sermo iustus: charta tu numerum refer.

Est omctarichos quinque nummum: & cetera

Dic, mus & est septem, haud iniquus hætenus.

Dic: est pro echino ebolus, bonus nunc es quoque.

Nonne affuit simul raphanus quem dixeram

Bonum? dedi pro illo duos ebolos prius.

Quid dicimus? nam cybium triobolo

Qui vendidisse nititur nihil facit.

Nescis forum vir ò bone, atque hortensia

*Campa quod dederunt, & ipsa oluscula?
 Idcirco posuisti tarichos tu dupli?
 Tarichopola venit, hunc interroga.
 Congrus decem obolorum, nec id multi, refer
 Et cetera, est emptus mihi drachma prius
 Is piscis assatus, papa febris velut
 Dimisit hic demum, subetque postea
 Apponere, & meri choas tres ebr ij
 Quod vos dedistis, citus obolorum fit decem.*

Icelius autem libro de Materia secundo Pelamidas magna inquit esse cybia. de cybiis meminit Posidippus in Translato, & Euthydemus Delcanum ait in libro de falsamentis hunc piscem dictum fuisse, à Delcone fluuio in quo capitur; qui inter falsamenta positus plurimum confert stomacho. Dorion in libro de Piscibus tenuem lebianum nominans, eundem esse dicit, qui etiam Delcanus vocatur: atq; coracinum dici Saperdam à pluribus asserit, & eum præcipue esse optimum, qui in Mæotidis stagno capitur. Post hunc admirabiles sunt mugiles, qui circa Abderam, hos sequuntur ij, qui capiuntur circa Sinopem & inter falsamenta positi non parum stomacho conferunt. qui verò molli dicuntur, eos nonnulli gnotidia appellant, alij platistacos, qui tamen sunt idem quod chellaras. nam cum vnus sit piscis, multa tamen nomina est sortitus, nūcupatur enim bacchus, afellus, & Chellaras: inter quos hi qui maiores sunt platistaci nominantur; qui mediam ætatem degunt, molli; qui exigue sunt magnitudinis, gnotidia. Aristophanes in nauibus onerariis mentionem fecit de mollis his verbis, Scombri, monedulæ, lebij molli, saperde thynni. Cum his ita dictis Dionysocles conticuisset, e vestigio profudit hæc in medium Vder Grammaticus, meminit etiam Antiphanes de falsamentis in Deucalione.

Siquis gadiricum vel antacæum volet

Tarichos, aut odoribus Byzantiij

Latatur is thynni.

Et in parasito, antacæum falsamentum in medio, pingue, totum album, & calidum. Nicoftratus, & Philetærus in Antyllo, Byzantium falsamentum addatur, & gadiricus peten accedat. & paucis interpositis:

O terra diui & à falsamentario

Emò

A *Emi viro bono duobus obolis,
Dignum gadricum profecto drachma erat.
Diebus haud illud tribus comedimus
Cum duodecim finus simul supra modum
Nam gran de est.*

Ulpianus interea Plutarchum aspiciens nullus inquit inter hos heus tu Mendefiorum mentionem fecit apud vos Alexandrinus, quæ ne insanens quidem canis degustaret, nec bonorum certè heminiorum, silurorum ve salforum. Tunc ait Plutarchus, qua in re heminirum differat ab Hemitaricho vocato prudens vester Arcestratus declarauit. Sopater præterea Paphius sic heminirum in Mystaci seruo nominauit, antacæum cepit, quod magnus Ister nutrit, heminirum Scythis voluptatem. Mendesium sic etiam idem connumerat:

*Mendesium qua boream aspersum bene.
Radius & ignis hinc cephalus flauentibus
Cætus.*

B Quòd huiusmodi edulia suauiora sunt iis, quæ sunt apud te magno studio elaborata Cotta, vel solum lepidium gustantes cognouerunt. At tu quoque nobis declara si tarichus masculinæ apud Atticos dicitur, nam apud Epicharmum inueniri manifestè nouimus. Hunc excogitantem adhuc Myrtilus præueniens, Cratinus in Dionylialexandro:

Sportis tarichos Ponteos ego feram.

Plato in male affecto loue;

Ita vt qua habeo hæc sint, tarichum perdam.

Aristophanes in Coniuuantibus,

Lauare non pudet tarichum hunc pro malis

Quot ipse conscius mihi sum.

Crates in Venenatis animalibus, & raphanos lixare oportet, piscèsque assare, & tarichum, nos autem manus abstinere. Peculiaris est forma quæ apud Epicharmum in Artopolis, & tarichum pinguem, mortuus tarichus, aspectuque Aegyptius. diminutiue dixit Aristophanes in Pace, emito aliquod bonum in agrum tarichium.

Cephsodorus in Sue,

Carunculam quandam malam, aut tarichium.

Pherecrates in Transfugis, mulier vnicuique nostrum luteum oui coquens, legumen expectat, exiguumque assat tarichium or-

phanum. Epicharmus tarichum masculinè dixit, & Herodotus libro nono, tarichi in igne iacentes saltabant, palpitabantque: Prouerbia etiam masculinè dicuntur, vt tarichus coctus statim ignè nouit. Putris tarichus Origanum querit. non potest pati tarichus quibus est dignus. Artici in neutro genero dicunt, atque genitiuus fit in ius, vt Chionides in Mendicis, nunquid aliquid comedet, & tarichus ò Dei. datiuus in, i, desinit, huic igitur tarichi incidendum est, nam datiuus facit tarichi sicut ensi. Menander in Verrentibus, insperge in tarichos salè si ita contigerit. quando masculinè ponitur, tunc genitiuus non habet, s. tantum studium falsamentorù habuere Athenienses, vt ciues Chærephili falsamentarij filios crearent, velut Alexis in Epidauro testatur: Chærephili Athenienses filios, quia is introduxit falsamentum: Quos cum in equis vidisset Timocles duos inquit scambros esse in satyris: de his etiam mentionem fecit Hyperides Rhetor. Euthyni falsamentarij mentionem fecit Antiphanes in Nouacula, ad falsamentarium accedens, à quo ferre solitus sum, expecta quod si Euthynum rationes ibi reddentem offenderis, aliquid boni expectato, & nō incidere iubeto. de Phidippo falsamentario & ipso, hæc Alexis in Hippisco, & in vasculis ficuum, Phidippus alter peregrinus falsamenti inductor.

De nutrimento quod falsamenta præbent, & modo bibendi. CAP. XX.

CVM falsamentum ederemus adhuc, multique in potum impetum facerent, Daphnus ambas manus extendens Heraclides inquit Tarentinus viri amici ita de potu in inscripto Symposio scribit, moderatò nutrimentum ante potum sumere oportet, & maximè sœtas præponere ferculorum lationes. nam si per interualla his utamur, quæ iam stomacho adhæserunt, alterationem ab ipso vino patiuntur, cum corruptionum sint causæ. sunt qui arbitrentur has etiã stomacho obesse, olerum inquam falsamentorumq; genera, quia quiddam habeant in se mordax quæ verò edulia lubrica sunt, & stringunt, hæc concinnare. illud interim ignorantes quòd viscosi, & stringentes, cibi quique excretiones operantur, multi stomacho sunt vtilis, inter quos est fisorum appellatū, de quo meminit in Agro sine

- A** *stino* Epicharmus, & in terra marique. Diocles libro primo Salubrium, Asparagus, alba beta, (nigra enim sistit aluum) conchæ, vngues, mures marini, hiatula, peſtines, falsamentum perfectum, non autem olidum, atque piscium genus bonum habentium succum. Est autē perutile vocatum phyllidem ac betam, prius apponere, & falsamentum ad incitandum, atq; his vti, veluti non multi nutrimenti. Potiones verò cū impetu maximē sunt deuitidæ in principio, quoniam in multum humoris cibus nō facile adducitur, quamuis Macedones, vt Ehippus Olynthius in libro de Alexandri, & Hephæstionis exequiis testatur, nō ordinatē bibāt, sed statim ab initio magnis propinationibus vtatur, ita vt primis etiā mensis, iacentibus fiant ebrii, neq; cibus vesci postea valeāt. marina, stagnorū, fluuiorūq; falsamenta parum nutriunt, vt Diphilus Siphnius asserit, exiguum habent succum, aluo conferunt, sunt æstuosa, vrināque cient. inter non pingua falsamenta optima sunt cybia, & horæ, & omnia huiusce generis similia: inter pingua, thynnea & cordyla. meliora acrioraq; sunt vetusta, ac præcipuē Byzantia falsamenta. thynnium vt is ait, ex maioribus fit pelamidibus, quarū exiguæ cybiis sunt similes cuius generis est horazū. Sardæ magnitudinē tantam quantum monedulæ consequuntur. scomber, & leuiter admodū, & cito decedit ex stomacho. at monedula magis est tenax, & scyllacea, mordacior, peioris succi, & nutrit. melior est Amyclæa, & Hispana quæ Sexitana dicitur. est enim magis tenuis, & dulcis. Strabo lib. Geographiæ tertio Sexitaniam apud insulas Herculis secundum Carthaginem, nouam ciuitatem esse scribit, ex qua falsamenta eiusdem nominis efferuntur, aliam esse insulā quæ Scombraria à multitudine scombrorum, qui in ea capiuntur, vocetur, ex quibus optimum fit garum. Salsamenta quæ melādræ dicuntur, ea sunt quorum mentionē fecit Epicharmus in Vlyſſe transfuga his verbis, vile falsamentū erat ex melandrye. est autē melandrys vt Pamphilus in libro de Nominibus asserit, genus quoddā maximorum thynnorū, quorum falsamenta sunt pinguiora. sunt qui Omotarichū Cetē auocēt, vt Diphilus testatur, quod graue est, & viscosum, & non facile digeritur. Coracinus autē fluuiialis, quem aliqui peltam dicunt, ex his qui habitant iuxta Nilum, Alexandria verò

verò incolæ peculiari nomine heminirum appellant, pinguis est, minimè mali succi, carnosus, nutrit, facile & digeritur, & distribuitur, atque mollo multò est omnino melior. Omnium verò piscium salsamétorúmque oua magno cum labore digeruntur, & corrumpuntur: & ea etiam maximè quæ maiorum pinguiorúmque sunt, nam & asperiora, & indiuidua consistunt. Hæc tamen si sale extinguantur, & incoquantur, bonum os faciunt, oportet autem omnia salsamenta vsque adeo lauari, vt dulcis aqua, & sine odore relinquatur. Salsamentum marinũ dulcius fit si elixetur, atque omnia salsamenta meliora sunt calida, omnes dulces succi, & salii aluũ subducunt, ac acuti, & acres urinam soluunt, vt author est in libro Ediliũ Mnasisheus ipse Atheniensis. Succique qui sunt acerbiores magis urinam concitant, ex quibus nonnulli ventrem etiam soluunt: ac austeri excitant excretiones. vbi elegantissimus Xenophon edulia huiusmodi in inscripto Hierone vel Tiránico accusat, hæc ita inquit, nunquid Hieron machinationes eiusmodi plurimas quæ Regibus apponuntur, acutas inquã, acres, austeras, & his similes cognouisti? cerrè quidem ait Simonides, quæ mihi præter naturam prorsus hominibus adesse videntur. sed nunquid arbitraris subiunxit Hieron hæc edulia voluptatis esse, vel mollis vel ob delicias ægrotãtis animi? siquidem qui suauiter comedunt, velut & ipse optime nosti, artificijs istiusmodi non indigeant.

De potu antiquorum.

C A P. XXI.

His ita se habentibus Cynuclus potum dicoctam poposcit, falsos inquit sermones dulcibus vndis ablueri oportere. Quem Vlpianus, molestè ferens, puluinumque manu concutiens, quousque tandem inquit Barbaricè loqui non cessabitis, an donec ego cum sermones huiusmodi amplius ferre non possim, symposium relinquens discedam? tunc ille dixit, cum in Regina Roma verferò vir optime, loci ipsius vocibus nunc ob consuetudinem vsus sum: nã & apud antiquissimos poetas, & Historicos Græcè maximè loquẽtes facillimè Persica etiam nomina ob vsus cõsuetudinem inuenies, sicuti parasangas, astaros, & schænum, quæ nunc etiam mensura est viæ ita à multis nomina

A minata. noui multos Atticos, quòd cum Macedonibus versati sint, Macedonicè loquentes. at mihi melius erat taurinum sanguinem bibere: magis enim Themistoclis mors est eligenda, quàm in te incidere. non dicam taurinam aquam bibere, quam tu nescis quæ sit. neque etiã animaduertisti quòd apud optimos, & historicos, & poetas quædam perperã dicta reperiuntur, scribit enim Cephisodorus Isocratis Rhetoris discipulus lib. iij. eorũ, quæ ad Aristotelem, quòd vnũ vel duo ab ipsis Poëtis aut Sophistis insul: è dicta quispiã inuenire posset, velut apud Archilochũ: totũ hominem exoriare. apud Theodorum, id plus habere iubere, & æquum laudare apud Euripidem, linguam iurasse dicere. apud Sophoclem, quod dictum est in Æthiopicibus:

Hac alloquor non vi coactus, at magis

Amore, tu lauda velut scilicet sopho

Quæ iusta sunt: at lucra sola querito.

Atque alibi idem author, nihil esse dicit cum lucro malũ. Apud Homerum Iuno insidias Ioui tendit, & Mars adulterium committit, quo ab omnibus ille male audit. Si quid & ego õ pulcherrimorum nominum, verborũque indagator erraui, ne grauter id idcirco feras, non enim cano antiqua, vt Timothei poëtæ Milesij verbis me defendam, quoniam meliora sunt noua, Iuppiter nouus imperat, cum antiquitus rex esset Saturnus: abeat antiqua musa. Verba sunt hæc Antiphanis in Ælestide:

Ad res novas compellit ipsa mens, ait

Sic ille, noui quòd nouu: hoc tempore

Conatus vnus, vt sit audax is rimis,

Multo vetustis est tamen præstantior.

Quòd cognitionem huius aquæ sic dictæ antiqui etiam habuerunt, ego tibi patefaciam. ne grauter feras si forte dicoctam rursus dixerò. nam id dicere posset quispiam ex his qui eruditi sibi esse videntur, vt secundum mendacem Herculem Pherecratis loquar, cui ego contra dicerem ne fatages anxie,

Sed si tibi videtur audi atque adhibe mentem.

Sed ne succenseas mihi inquit Vlpianus, neque desidero te qualis sit taurina aqua declarare, ego enim voces huiusmodi sitio. subiunxit hæc statim Cynulcus, at ego præbibo inuitòq; te ad potũ. Sitis sermonem, ex Alexidis Pithagorã

Imit

imitante, sumens:

Incoctæ aquæ crudum bibis si poculum,

Laboriosa fit, & grauis.

Taurinam aquam Sophocles nominauit ô amice, ex Taurro fluuio, qui est circa Trœzenem, apud quem, & fons quidem Hyocœssa nuncupatur. Cognouerunt omnino antiqui, & aquarum frigidarum vsus in potationibus, sed non prius ipse declarabo, quàm tu an calidis etiam vsi fuerint me docueris. nam si crateres ab accidente nomen consequuntur, quia misti pleni assisiebant, non ebullientem quidem potum præbebant, & igne supposito more lebetum. Eupolis in Populis aquæ calidæ vsus antiquos cognouisse ita declarat: Vas æreum nobis calefactum est, & sacrificia quædam coquere iussit, vt intestinis adessemus. Antiphanes in Omphale:

In vrna mihi

Aquam coquentes accidat non eernere

Vlles, male haud habeo, & quidem auertat Dem.

Ventrem umbilicūque si mihi mox tormina

Turbent, paratus anulus mihi optimus

Drachma est.

Qui actus in aliptria fertur. sic & Alexis: quòd si tabernam feceritis sonoram, spargam per maximam & amicam Cererem, aquam lebetis ebullientis hauriens capide, in medium vestrum: nisi fecero, nunquam aquam libera bibam. Plato libro primo Reipublicæ, cupiditas in animo cum siti meritò conferri posset, nam sitis est vel calidæ, vel frigidæ, vel vt summarim dicam, cuiuspiam potionis, atque si siti caliditas aliqua sit iniuncta, frigidi exhibet desiderium, si frigiditas, calidi. An si plurima sit sitis, nunquid multi potus inducit cupiditatē, si exigua, desiderium pauci? nam sitire ipsum nullius rei alterius est desiderium, quàm potus, cuius natura adducitur, rursus fames nullius quàm cibi appetētia. Semus Delius lib. Nesiadis secūdo, refrigeratoria loca excauata in insula Cimolo fieri scribit, in quibus ætatis tēpore vasa fictilia tepida aqua plena deponūt, postea nulla re niuibus differētia ea exportāt. Aquam tepidā metaceras Athenienses appellāt, vt Sophilus in Androcle, Alexis in Locris, puellæ effuderūt, hæc quidē calidam, illa metaceras. Philemon in Corinthia, Amphibi in baln

A. balneo exclamauit, aquam ferat calidam alter, aut metace-
ras. Cū Cynicus alia quædam his esset accumulaturus, no-
uerunt amici: ſami viii inquit Pontianus frigida etiam
aquæ potus antiqui, velut in Parafito teſtatur Alexis:

Aquam velo profectio guſtes, eſt mili:

Res cum puteo, nam frigidior quàm par fuiſt

Eſt intus ille.

Mentionem fecit Hermippus in Aſturiſ de aqua puteali.
His verbis Alexis niueſ etiam bibere ſolitos fuiſſe anti-
quos in Sopita teſtatur:

Labriofa planta nunquid eſt hemo

Contrarij vtens ſibi quàm plurimis?

Aëna amamus, apta vobis ſperimus.

Atque his abundamus, tenentes nil propè.

Cibi tributa nec ferentes reddimus,

Aut perperam. Rurſus diebus ſingulis

Optamus vt placentula aulſit candida:

Et machinamur inde ius illi nigrum.

Pulchrum colorem tinctor vt conſigimus.

Potare preparauimus ſimal niuem.

Et contrahimus ni cuncta ſint calentia.

Acuta vina querimus. Bacchamur &

Abyrtacu, nunquid ſephis quod dicitur

Veriſſimum eſt? non naſcitur præſtantius

Fuit, vel emeri cito mortalibuſ?

B.

Dexicrates in Inſcripto, à ſe ipſis decepti, ſi ebruiſ ſum ait,
& niuem bibo, vnguentumque Aegyetus in ore optimum
facit. Euthycles in Decoctoribus, aut in Epiſtola:

Aſpexit iſ venaliſ annix ſit priuſ,

Oportet hunc primum ſauis & veſciet.

Cognouit, & elegans Xenophon potum cum niue in Me-
morabilibus. Chæres Mitylenæuſ in Hiſtoriis de Alexan-
dro declarat quo pacto niuem ſeruare oporteat, vbi Petræ
ciuitatis Indiæ obſidionem percurrit, dicitque Alexandrum
triginta magnas foſſas excauafſe, quas cum niue repleuiſ-
ſet, ramos quærneoſ ſuperiniicit, lic enim plus temporis ni-
uem perdurare poſſe affirmat. vinum ab antiquiſ frigeſce-
ri conſueuiſſe vt frigidius biberent Strattiſ in refrigera-
toriis ita teſtatur, Vinum calidum bibere non poſſet, ſed
multò magis contrarium in puteo refrigeratum, & niue
permiſt

mistum. Lyſippus in Bacchis:

*Hermon quid est? qui nos habemus? quid nisi
Hoc quod pater mihi videtur desuper
Iecisse se in puteum, velut vinum solet
Aestate conijci?*

Diphilus in Recordatione, Refrigerera vinum Doriton. Protagorides libro Comicarum Historiarum secundo, vbi Antiochi regis navigationē iuxta fluuium describit, quædam de ipſo refrigerandæ aquæ artificio his ita commemorat: Die quidē ipsam in aprico loco ponētes, & quod crassum est, noctu excolantes, reliquam noctis partem in hydriis fictilibus sub dio in editioribus partibus domus exponūt: per totā deinde noctē duo pueri ipsa vasa exterius irrigant, at diluculo incipiēte purgantes, facēmque rursus subtrahentes, & tenuem ipsam aquā, maximēque sanitati idoneā facientes, inter paleas hydrias ipsas collocāt, postea illa sic vtuntur, nullam niuis inopiam cognoscentes. de aqua lacustri meminit Anaxilas in Tibicine, hanc aquam lacustrem à me consequeris. Rursus, aqua fortasse lacustris defecit, Apollodorus Gelous mentionem facit de lacu, sicut & nos dicimus in Deficiente, his verbis.

Cadunt timens lacus, putei soluens simul

Cadum, absolutas reddidisti hemonias.

Hæc cum Myrtilus audisset, ego inquit socij cum Philotarichus sim, niuem iuxta Simonidem volo bibere. Tum VI pianus iacet ait apud Antiphanem Philotarichus in Omphale hoc pacto:

Non Philotarichus sum puella per deos.

Alexis in Mulierum militia Zomotarichum quendam his verbis appellauit, hic Cilix est, hic Hippopocles histrio Zomotarichus, quid autem sit iuxta Simonidem, nescio, non est tibi curæ ventrose, ait Myrtilus, vt Historias percurras, quia gulofus es quidam, vt Asius inquit poëta, ille Sannius antiquus, & adulator culinæ. Callistratus Commistorum libro septimo, vt testatur Simonides poëta, cum apud quosdam magni caloris tempore pranderet, pocillatorēsque cæteris omnibus se vno excepto niuem in poculis miscerent, hoc epigramma ex tempore pronuntiauit:

Hac circumtextit Boreus latera ardua Olympi,

Qui celer huc Thracum de regione venit.

Hæc

A *Hæc hominum peccatus mordet sine vestibus, inde
Vita fit in terram Pieriam veniens,
Illius & nobis partem quis fundat, amico
Nec par est calida pocula ferre viro.*

ἀπὸ τῆ

Illo adhuc bibente quæsiuit Vlpianus apud quem iacet gulosus, & quæ sunt Asiæ poetæ carmina de Adulatore, poetæ inquit Myrtilus carmina sunt hæc:

wio.

*Erro, senex, claudus, mastigia, venit & ipse
Cnisocolax, coniux cum tibi pacta Meles:
Inmissus, quia iuris egens, mediusq; locatur
Heros de limo qui male olente ierat.*

Gulosus autem ita ponitur in Philarcho apud Sophilum:

Obsorij certe es vorax, gulosus &.

Ac in inscriptis Concurrentibus sic de gula ipsa mentionem facit,

*Gula coactus leno mi inter anea
Hæc sanguinolenta preparare præcipit.*

Antiphanes etiam meminit de guloso in Bombylio. Quod autem vinum dulce antiqui inter edendum bibere conlueuerint his versibus testatur Alexis in Dropida,

B *Ingressa mox amica, dulce quæ merum
Argenteo fert poculo: quini erat
Dragmis id, aspectuq; splendidissimum.
Non aut catinus, aut Phiala hæc erat, tamen
Rhythmi vtriusque particeps.*

Illata postea fuit placenta ex melle, sesamo, & lacte, quam Romani libum nominant, tunc ait Cynulcus, implere Vlpiane patrio Chebrod lapsio, quod apud nullos antiquorum per Cererem scriptum reperitur, nisi apud Suniæthonem fortasse, & Moschum tuos conciuēs, qui res Punicas monumentis literarum tradiderunt.

De chondro.

CAP. XXI.

TVM Vlpianus, at cum mihi inquit satis mellitæ sit placentæ ô cynomyia, libenter profectò chondro nuce pineas, & oua multa habente vescerer, atq; mystilenum ferentes date mihi: non dicerem autem mystrum, quia apud nullum antiquorum ante nos dictum fuit. Obliuio-
sus certè es vir admirabilis ait Aemilianus, nunquid tu

λευκίμη
μυσα
κό
μινά.

Nicandrum Colophonium antiquitatis studiosum, multaq; disciplinæ admirari soles, quem etiam peperium dicentem adduxisti? Hic igitur libro primo Georgicorum Chondri vsûm declarans, mystrum etiam his versibus nominauit:

*Quum volucrisue, agniue voles, hædiue parare
Occisi nuper epulas, sit cura legumen
In vasis triuisse eam: oleoq; rigabis
Illud odorifero, ius feruens protinus hauri.
Suffoca, & imponas tegmen: pulsa arsa tumescit
Immodicè, tepidam mox hanc effundere mystris
Conueniet.*

His ò vir admirandè tacitè Nicander, & chōdri ipsius vsûm, & hordei lixati describit, iubens ei agni, vel hædi, vel auis ius infundere. Legumina igitur inquit in mortario contundito, oleûmq; immisceas, & donec coquantur, subige; atque ex huiusmodi apparatu ius efferuēs defœcatoria capide frequenter admisceto, neque aliud interim ius iniicias, sed ipsum ex eodem haurias, nequid pinguioris iuris efferueat. Postea suffoca dixit efferuens operculo super imposito, quia puls sic ignita intumescit. Tum demum cum aliquantulum intepuerit hanc concauis mystris effunde. Hippolochus præterea Macedonicus in ea epistola quam ad Lynceum scribit, qua cœnam quandam Macedonicam narrat, cæteras omnes quæ vnquam factæ fuerint magnificentia rerum superantem, singulis conuiuis aureum mystrum datum esse commemorat: quando antiquarum rerum vis esse curiosus, & nihil dictum esse existimas, nisi id apud Atticos inueniatur. Quid est per deos id, quod in Opèrariis Nicophon antiquæ comœdiæ poeta scripsit? nam & hunc mystrorum mentionem facientem inuenio, ubi Atherinopolis inquit, meripolis, caricopolis, pellipolis, farinopolis, mystripolis, bibliopolis, eribripolis, retipolis, & feminipolis. Qui nam sunt mystripolæ? an non ij, qui venditant mystra? discens igitur ò bone Syratice mystri vsûm, chondro explere, ne imbellis postea sum dicas, & debilis, admiratus sum sanè plurimum quod cuias est Chōdrus, Megarensisne an Thessalicus, cuias est, & Myrtilius, non sis petcunctatus. Cui Vlpianus, à cibus inquit abstinebo, si apud quos chondri nomenclatur me docueris. Aemilianus, sed non tibi inuideo,

*Syrus
Atticus.*

A uideo, nam cum splendidissimum conuiuij apparatusum videam, volo te chondro saturatum galli legem subire, vt nobis quas epulas esuri sumus significes. Quod hic molestè ferens vnde tibi ipsi? non enim vis quiescere quin aliquid ab his sophistis tardè discentibus, perquiras? Sed ego tibi inquit Aemilianus sermonem rei huiusmodi percurram, atque prius de chondro edisseram, ex Antiphanis Antia his depromptis:

In sportulis quid est amice? dic precor.

Chondrus Megaricus in tribus, nam Thessalus

Haud esse fertur aptus: ipsa punica

Similago longe victa sed relinquitur.

B Qui actus esse dicitur etiam Alexis, nam paucis apud illum mutatis reperitur. Alexis in Agricola, Et chondrus intus multus est Thessalicus. Aristophanes in Conuiuijs sorbitionem sic chondrum appellauit, vel chondrum coquens, postea muscam iniiciens dedisti sorbere. meminit etiam de similagine, sed testimonia non memoria teneo, Strattis in Homine progrediente Alexisque in æquilibri. Similaginis genitium Strattis in eo actu dixit, horum binorum similaginis filiorum. at edulia sic Antiphanes nominauit in Geminis, gustauit multa bonâ; edulia, bibēs tres aut quatuor potiones, lasciuiebam postea cum cibum comedissem, quantum quatuor elephantes. Sed habeat iam finem liber hic inter sermones de eduliis, quandoquidem habet conuersionem, nam ab his quæ sequentur cœnæ ipsius principium assumemus: sed non prius quàm Macedonicum Hippolochi symposium nobis commemoraris. Quando ita tibi amice Timocrates gratum est, & hanc prouinciam suscipere non recusabimus.

LIBRI TERTII

FINIS.

A T H E N A E I^c DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER QVARTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Carani Macedonis conuiuio.

C A P. I.

HIPPOLOCHVS Macedo amice Timocrates discipulus fuit Theophrasti, floruitque Lyncei, & Duris Samij temporibus, qui sic cum Lynceo conuenerat, quemadmodum ex illius epistolis cognoscere possumus, ut si magnifico cuiquam interesset conuiuio, illi diligenter omnia patefaceret quod & ille rursus Lynceo retribuebat, atque horum vtriusque coniuales epistolæ nunc etiam seruantur. Lynceus quidem Lamia Atticæ tibicinæ conuiuium, Demetrio regi cognomento Poliorcetae, Athenis paratum, declarat, nam Lamia Demetrij fuit amica; Hippolochus verò Carani Macedonis nuptias describit. incidimus præterea in alias Lyncei epistolas, quæ ad eundem Hippolochum scribuntur, quibus Antigoni Regis Veneri sacrificia Athenis celebrantis patefacit, vnà cum Regis Ptolemæi conuiuio: quas etiam epistolas tibi breui sumus daturi. sed quoniam Hippolochi epistolæ non facile inueniuntur, operæpretium fortasse fuerit, ut quæ in his scripta sunt, ego exercitationis, voluptatisque gratia tibi percurram. Carano igitur, ut superius diximus, nuptias in Macedonia parante viginti conuocati viri ad illas accesserunt, quorum singulis argentea phiala cum primum sederunt fuit donata, coronauerat autem prius omnes strigili aurea, cuius pretium erat aureorum quinque, quàm in conuiuium ingrederentur.

A derentur. vbi phialarum vinum ebiberunt panis vnicuique latitudinis æquæ in æreo lance artèq; Corinthiaca laborato illatus fuit, auésque, anates, palumbi, anseres, & multa accumulatifsimè horum ciborum copia, quæ illi cum lancibus ipsis accipientes omnibus jis, qui affabant à tergo, præbuere. Plurima deinde alia, multiformiæque edulia circunferebantur; post quæ alter rursus lanx argenteus, in quo magnus inerat panis, anseres, lepores, hædi; panésq; variè laborati, columbæ, turtures, perdices, & quodcunque est volatilium genus. Hæc etiam inquit dedimus seruis, atq; cum satis cibi sumpsissemus, manus lauimus, illatæ continuè fuerunt coronæ multiplicibus floribus compositæ, in quibus omnibus aureæ erant strigiles primis non impares pöderibus, inter hæc narrat Hippolochus quemadmodum Proteas, ex Protea filio illo Lacnines oriundus, quæ per quoddam temporis spatium Regis Alexandri fuit nutritrix, erat valde bibax. Velut etiam eius auus Proteas, qui Alexandri fuit consanguineus: quodq; omnibus præbibebat. Hæc deinde scribit, cum suauiter nos à temperantia iam defecissemus, tibicinæ, citharistæ, & Rhodiæ quædam sambucinæ ingrediuntur, quæ mihi quidem videbantur nudæ, dicebant tamen nonnulli has vestes habere, quæ statim aspiciatæ abierunt. Ingressæ postea sunt aliz, quarum singulæ duas lecythos vnguento plenas, aureisque loris reuinctas attulerunt, hanc quidem argenteam, illam verò auream, corylæ capacem, atque singulis conuiuis obtulerunt. Inferuntur postea pro cœna diuitiæ non mediocres, lanx scilicet argenteus non mediocriter crassus inauratus, quantusq; suis valde magni amplitudinem complecteretur, qui intus supinus iacebat, atq; ventrem multis bonis auibus plenum superius ostendebat: inerant enim turdi, vuluæ, innumeræq; ficèdularum multitudo, & infusi ouorum vitelli, ostrea, & pectunculi, quæ singulis deinde in lancibus cocta apposita fuerunt. cum postea bibissemus, hædum feruentem in alio lance simili, & aureis mystris ornato, rursus accepimus, cum loci inopiam Caranus animaduertisset, sportulas statim, paniumq; loculos loris elephantinis compositos nobis adferri iussit, quibus voluptate affecti magno plausu sponsum excepimus, quod hæc vestita etiam nobis tradentur. corona rursus, & aurea bilecythus vnguento plena, alteraq;

argentea pari pondere primis illatae fuerunt. Hinc cum ali-
 quantulum quieuissemus ingrediuntur ij, qui publicè Athe-
 nis seruiunt: post hos Ithyphalli, Iusores, & quaedam mulie-
 res mira facientes in enses praecipites saltantes, ignemque
 ex ore nudae profundentes, accesserunt. His spectaculis ab-
 soluti calidiorum meraciorumque; potum aggredimur, Tha-
 sia enim uina, Mendæa, & Lesbica, in amplis poculis aureis
 nobis allata fuerunt. Post potum lanx vitreus bicubitali dia-
 metro in aureo loculo positus, omni genere assatorum pi-
 scium plenus, infertur, qui singulis postea fuerunt distribu-
 ti. Cista praeterea argentea panibus Cappadocibus plena,
 ex his quaedam ipsi comeditur, quaedam dedimus seruis.
 tum manus lauimus, coronati sumus, & strigiles aureas du-
 plo maiores primis, & alteram bilycythum uingenti, acce-
 pimur. Omnibus aliis quiescentibus surgens ex sede Proteas
 amplum scyphum expetiuit, quem cum uino impleuisset,
 parumque aquae infudisset, hibet, haec ita loquens, qui pluri-
 mum biberit, plurimum etiam erit laetus. Tunc ait Cara-
 nus, quoniam tu primus bibisti, primus etiam domum ha-
 beas scyphum, quod erit praemium, & ceteris bibentibus.
 his auditis surrexerunt, & alij decem, & nouem scyphos om-
 nes corripientes, atque alij alium praeuinentes. inter nos
 quidam misellus sedens lugebat scyphi honore priuatus,
 quia bibere non poterat, cui Caranus uacuum poculum ni-
 hilominus largitus est. uenit interea centum hominum cho-
 rus consonè admodum carmen nuptiale canentium. Post
 hos saltatrices, aliae Nereidum more, aliae Nympharum in-
 dutae, procedente potandi certamine, & hora iam subnigre-
 scente, domum aperiunt, in qua omnia candidis uelamini-
 bus in circulum comprehendebantur, quibus extensis faces per
 clandestinas machinationes apparuerunt: tum sarpimentis
 patefactis, Amores, Dianae, Panes, Mercurij, & alia complura
 huiusmodi idola in argenteis candelabris faces praetendenda
 uidebantur. Cum nos id artificium admiraremur, apri uerò
 Erymanthaei in lancibus quadrangula figura, aureis cingu-
 lis, & bullis argenteis transfixi, uicuique circumferebantur,
 & quod mirum est, cum depressi, & capite ob temulentiam
 grauato essemus, cum aliquid eorum quae inferebantur specta-
 bamus, omnes expergiscebamur, erecti, ut dici solet, surgentes.
 Collegerunt igitur pueri in sportulas, donec in extremo

caenae

A cœnæ rezeptui tantum est, veluti consuetudo inualuit: hunc enim Macedonum morem, qui in numerosis conuiuiarum congressibus obseruatur, tu optimè nosti. Cum potum Caranus rursus incepisset, iussit pueros propinationem paruis poculis in orbem circumferre, bibimus igitur lætè quasi remedium quoddam primæ eius meri potionis. Mandrogenes interea præstigiator à Stratone illo Attico, vt fertur, oriundus, venit, qui multum nobis risum concitauit: deinde cum muliere quadam, quæ octuaginta annos pertransierat, saltauit, tum vltimæ demum bellariorum mensæ accesserunt, atq; omnibus bellaria in sportulis Elephantinis data sunt, placentæq; Cretenses ex vnôq; genere, & ex tuis Samiis, & Atticis amice Lynceu, eâq; omnia in propriis ipsis bellariorum oculis. His ita habitis surgentes ac vigilantes per Deos, ob earum diuitiarû timorem, quas acceperamus, discessimus. Tu verò Athenis solùm commoratus felices has esse arbitraris, dum Theophrasti rationes audis, cunilamq; & eracam: dum inquam bonos panes subcineritios comedis, & Bacchanalia, Chetrósq; spectas. Nos autem ex cœna Carani pro particulis, diuitias adepti, nunc alij domos, alij agros, alij mancipia emere querimus. Quod si hæc huiusmodi respicias amice Timocrates, cum quo Græcorum prædictum conuiuium conferre poteris? vbi & Antiphanes comicus sic in Oenomaio vel Pelope ludens, scripsit, quid Græci apparatus epularum curiosi, & voraces facerent, vbi caperent quatuor paruz carnes obolum? Apud maiores nostros boues integri, cerui, & agni assantur, ac coquus postremò totum assans camelum, ita vt monstrum videretur, magno regi calidum apposuit. Aristophanes in Acharnensibus ipse etiam Barbarorum magnificentiam declarans hæc locutus est:

*Nos hospitatus est, & integros boues
Ex elibano apposuit. quis vnquam per deos
Furnaceos vidit boues superbia
Opus? voluerem per Ionem Cleonymi
Hinc triplicem dedit, phenax cui nomen est.*

De conuiuio Cotyis.

CAP. II.

Alexandrides in Protefilao, vbi Symposiû nuptiarum Iphicratis, qui Cotyis regis Thracum filiam ducebat,

carpit, hæc scripta reliquit; nos sicuti dico lautis cœnis ex-
 cipite, neq; tamen similibus iis Iphicratis, quæ in Thra-
 cia fuerunt, dicunt enim has elegantissimè fuisse paratas, C
 siquidem purpurea stragula in foro etiam substrata fue-
 runt vsq; ad Vrsam. Hominum verò squalidos capillos ha-
 bentium multitudinem infinitam propè butyrum cœnasse
 ferunt: lebetésq; æreos maiores fuisse duodecim clinis la-
 cubus, & ipsum Cotym succinctum, ius in choa argentea
 ferre, craterésq; gustantem, prius cæteris omnibus ebrium
 fuisse. Tibia illis Antigenidam cecinisse. Argam cantasse,
 Cephisodorum ex Acharne citharam pulsasse, atq; odis
 cecinisse Spartam latam regionem habentem, & Thebas
 septem portas mutasse, dotémq; accepisse duo flauorum
 equorum armenta, scutum aureum, Phialam, Lepastam,
 niuis gutturnium, ollam milij, vas bulborum duodecim-
 cubitalem, centúm; Polypodas. Hæc ita fecisse Cotym
 aiunt in Thracia, cum nuptias Iphicratis celebraret. Sed
 his multò, & honorificentius est, & splendidius id, quod fit
 à nostris filiis Herilibus. Qua enim in re domus nostra
 deficit, aut quibus tandem bonis? non myrrhæ, Syriæ'ue
 odores, aut quales sunt Libani, desunt, non species tene- D
 rarum placentarum, panium, amylosum, polyporum,
 boum intestinorum, pinguedinis, lucanicarum; iuris, be-
 tarum, thriorum, pisorum, alliorum, apuæ, scomborum,
 thymmatidum, ptisanæ, pultis, fabarum, cicercularum,
 milij, eruilarum, dolichorum, mellis, casei, choriorum,
 tritici, nucum, chondri, locustæ assatæ, loligines assatæ,
 mugil elixus, sepia elixæ, muræna elixa, gobij elixi,
 thunni assati, phycides elixæ, ranæ, perca, synodontes, asel-
 li, passeris, soleæ, monedula, cuculus, alofæ, torpedines,
 squatinæ, frusta, faui, racemi, ficus, placentæ, mala, corna,
 mala punica, serpillū, pyra sylvestria, cneus, oliuæ, fraces,
 ametes, porri, capæ, physta, bulbi, thrysi, la serpitiū, acetum,
 fœniculum, lentes, cicadæ assatæ, nasturtiū, sesamum, buc-
 cinæ, sal, pinna, patellæ, mures, ostrea, pectines, orcyi.
 His accedit auiū multitudo innumerabilis, anates, palum-
 bi, anseres, passeris, turdi, galeritæ, picæ, cygni, onocro-
 tali, cinglus, grues, quæ per hiantem podicem extensæ,
 & per latera, frontem possent percutere, vinum tum al-
 bum, dulce, indigena, suauis, fumosum.

De con

De conuiujs Atticis.

CAP. III.

Lyncæus Atheniensium conuiuia deridens hæc in Cætauro ita scribit:

Ad nuptias qui me vocauit ô coque
 Rhodius, vocatus ipse sum Perinthius.
 Nostrum est nec alter Atticis qui gaudet
 Cœnis, profecto est Attica inuincunditas.
 Apponit ut peregrina lancem maximum,
 Lances habentem quinq; paruos, allium hic,
 Duos echinos alter, hic conchas decem,
 Hic antacai frustulum, hic thrymmatidem
 Habet. Comedi donec hæc, alter simul
 Finiuit illa, donec ille hæc, ista ego.
 Volo fatigari simul vir optime
 In hoc, at id nullo modo fieri potest.
 Absurda quero, hæc quinque sunt mihi labra,
 Vel ora, picturatus est his talibus
 Aspectus, at ventri nihil qui conferat.
B Labella concussi, nec impleui tamen.
 Quid ergo, habes ostrea multa?posito
 Lancem mihi horum grandiozem hæc altero
 Impositum, echinos an hæc? erit tibi
 Lanx alter, hunc mercatus ipse obolis tuli
 Octo, replens ut par, id ergo obsonium
 Solum dabis? cuncti simul quo vescier
 Possint eisdem, non is his, illis ego.

Quum Dromeas parasitus interrogaretur à quodam, ut Hegesander Delphus testatur, nunquid conuiuia quæ in vrbe, an quæ in Chlacide fierent sint meliora, procerium respondit Chalcidensium multò melius esse eo apparatu qui fit in vrbe. Appellauit autem conuiuij procerium & multitudinem ostrearum & varietatem. Diphilus in Relinquente coquum quendam ita dicentem introducit:

Quot sunt tibi numero vocati hæc hospites
 Ad nuptias, sunt'ne Attici omnes, optime?
 Ex emporiõne quidam? at hoc quid est? pete
 Coquum artis, enarrabit is tibi omnia.
 Est principium illius bonum quidam pater

Edentium nouisse protinus gulam.
 Velut Rhodios si conuocasti, intrantibus
 Dato statim lebetes raptum feruido
 Magnam Silurum, aut Lebiam, nam isto magis
 Latantur his unguenta quam si fuderis.
 Urbanus est modus Silurij, mi: vocans
 Byzantios, rigato quasq; , absinthio
 suo dapes, quas his uoles apponere.
 Bene alliata & salsa fac sint omnia.
 Ob piscium nam copiam qui illos apud
 Nascuntur, hi sunt us tibi gratissimi.
 Menander in Trophonio:

Acceptionis cena fit certe hospitii;
 Sed cuius aut cuiatis? id differt, coquo.

At insulani qualis hic recentibus
 Qui piscibus sunt educati: quos neque
 Diuersa salsamenta captant, suauius
 Potiusq; edunt inculta, sed contrarium
 Optaret Arcas si quis huc accederet.
 Condire quereret, simulq; aromata.
 Captatur ollis à mari distans procul.

At Ionici qui congregant opes viri
 Canthaulon, & cibos mouentes inquinata querunt.

Vtebantur autem antiqui cibis ad aperiendas etiam venas,
 velut oliuis conditis quas colymbadas nominarunt, Vt
 Aristophanes in Senectute:

Nunquid senex amas amicas dic mihi
 Obsecro maturas, adhuc an virgines,
 Quae sint oliua salsa sicut aspera?

Philemon in Ambiente seu Iusculo,
 Apparuit, tum paruulus quidam tibi
 Elixus & piscis, simulq; candida
 Salsugo, quam nosti nimis pingis, neque
 Olebat ollam, nec sapores queis erat
 Condita: clamarunt viri hic omnes statim,
 Quam per Deos facis bonam salsuginem.

Vescebantur cicadis praeterea & cercopis venarum aperiendarum gratia, Hinc Aristophanes in Anagyro:

Gaudes cicadis per Deos vesci, capis
 Tenuiq; cercopas per arua arundine.

A Est autem cercopa animal cicadæ simillimum, aut paruo turturi, velut Speusippus libro quarto rerum similiarum voluit, Meminit de his Epilycus etiam in adolescentulo, & Alexis in Thrasone his verbis, nunquam tuam ô mulier vidi cercopam, non picam, lusciniam, turturem, aut cicadam. Nicoltratus in Ancilla, lanx primus magnis erit Dux, echinum, omotarichum, capparim, thrymmatidem, falfamentum, bulbûmque habens in intrito. Quòd rapas etiam aceto & sinapi conditas, vt aperirentur venæ comedebant, manifestè Nicander libro Georgicorum secundo his verbis declarauit:

*Vt raphanos duplici cernes consurgere forma
Deinde rapas, hæc longa simul, simul aspera gustu
Surgit in areolis, hæc tu concidito ventis
Extenuans, gratamque hyemi, & custodibus aptam,
Otia longa domi qui carpunt, fluctibus ipsam
Si calidus spargas, vitam reuocare videbis.*

B *Radicem concide rapæ, pellémque virentem.
Purgato paulum sculptas, soliq; reponens
Siccato paulum, quom feruida protinus vnda
Fecerit has tumidas, tingens salisugine multa
Mergito, ponderibusque aquis infundito acetum,
Albaque musta, tegas intus stringens sale malto.
Mox equare tibi studium sit, fundito sepe
His vnam passam, & mordentia grana sinapû.
Vtraque pars face si perfundatur aceti
Iucundum falfamentum lacerare parabit
His, quibus hæc aderunt mensa conuiuia lauta.*

Diphilus & Sosippus in Relinquire,
*Acetum acutum adest tibi credo puer,
Nam cepimus succum, premam ipsis omnia
Prudenter, optimèque, siue is acria
Volet comesse, siue folijs vescier.
Isti saporès nam senis celerrime
Mouere sensus, torpor his pulsus fugit.
Et quicquid obtusum est, eduntque suauiter.*

Testatur Alexis in Tarentinis Athenienses in symposiis tripudiare etiam consueuisse:

Certè tibi:

Hoc est Athenis inclytis verbaculum,

Quòd

*Quod quilibet saltat statim solum meri
 Si sentiat hunc odor, malum refers.
 Monstrare posses si repente accesseris
 Conuiuium? solet simulq; imberbibus
 Adesse forte gratia quidam decor.
 Quum subdolum mihi videre contigit
 Vel Theodotum, vel Paramasynthen impium
 Qui candidum improbat, cum Aballamq; accidit,
 Hunc suauiter ligno profecto insigerem.*

Non'ne Antiphanes praeterea in Cretensibus sapientem quendam Attico more tripudij tripudiantem post coenam mordet his verbis?

*Non tripudiantem manibus hunc Eunuchum vides?
 Haud hunc pudet qui narrat omnibus ferè
 Heraclitum, qui solus artem repperit
 Docti Theodecti, qui simul scripsit capita
 Cum Euripide.*

Βάκχου,
 neque un-
 tem coire.

Quibus minus fortasse esset absonum illud inferre, quod apud Heriphum Comicum in Aeolo scriptum reperitur.

*Sermo vetus non est pater certè absonus,
 Qui vna dicit non volenti etiam seni
 Saltare persuadere.*

Alexis in Aequilibri inscripto:

*Sine symbolis bibere saltantes viros
 Solum videntes, nomen haud obsonij.
 Obsonium in cibis habentes Gobium,
 Similaginem, locustamq;.*

Atticam coenam non insuauiter Matrona paterosus describit, quam inquit Plutarchus, quia non facile reperitur, eiusmodi vobis amici declarare non erit molestum.

*Musa mihi coenas lautas, multasq; recense
 Quas Xenocles rhetor nobis in Palladis vrbe
 Praebuit. ipse fame multa huc comitante profectus.
 Panis ubi mihi pulcher adest, magnusq; repertus.
 Esu persimiliq; amylo, niuisibusq; colore,
 Quod cupit pistum Boreas grauis, imbrifer vna.
 Ast hominum Xenocles interkursare cateruas.
 Constitit ingressus limen, simul & parasitus
 Charephoon volucri similis grauis esurienti,
 Ieiunus doctusq; aliena accumbere mensa.*

Hic

A

Huic portare coqui, men, aequae implere capaces:
 Quae assare epulas studium, quae cura culina,
 Sollicitare, simul producere tempora cana.
 Iniecere manus olei sibi quisque propinquo.
 Hoc ego non contentus eram, sed cuncta comedi:
 Asparagos, bulbos, atque ostrea plena medullas.
 Omotarichon & hinc obsonia pumica liqui.
 Est mihi crinitus spinis proiectus echinus:
 Adque pedes pueri strepuit mox ille volutus
 In puro, primi fluctus ubi litora pulsant.
 Convulsi capitis spinas de vertice multas.
 Inde Phalarica venit qua Tritoni amica
 Est apua, ante genus dura redimita corona.
 Quas amat & Cyclops altis in montibus ortus
 Conchas ipse tulit, resonantiaque amyta, quas &
 Lympida nutrit aqua, quas saxa comantibus algis.
 Grumosa hinc solea, & minio fucata colore
 Trigla genus venit, quam cepi protinus ipse,
 Imposuique manus: sed nondum vulnera facta
 Senferat, ut laesa Phabus medicatur Apollo.

B

Expulso Stratoclem cum vidi deinde timore
 Neptuni domitoris equum te trigla tenentem
 In manibus, placuit. subito mihi gaudia magna
 Res tulit, atque famis bona pars lacerata recessit.
 Hinc albis pedibus venit Thetis edita Nereo
 Sepia compta comas, celebris Dea; qua grauis una
 Piscibus ex cunctis album cognouit & atrum.
 Et Tityum vidi stagni teque inclyte conger
 Prostratum in patinis, in mensas ipse iacebas
 Congre nouem, post hunc eadem vestigia seruans
 Diua venit nucis vlnis anguillaque, qua se
 Concubuisse Ioui iactat, genus vnde ferarum
 Est anguillarum, magna hanc haud voluere possent
 In carrum ex terra duo robora magna virorum:
 Qualis & Astyanax fuit, Antenorque fuerunt
 Trispathamis cubitusque nouem lati, caput vlnis
 Inde nouem planta pedibus distabat ab imis.
 Saepe coquus per te ceta iuit sursum atque deorsum
 Concutiens obsoniferos lances super ipso
 Dextro humero, nigra olla hunc quadraginta sequuntur.

Olla

Olle at in Eubœam tot concessere. statim iris
 Loligo ventosa venit cita nuncia, perca
 Florida, plebeius sequitur simul hanc melampus.
 Qui cum mortalis tamen immortalibus audeat
 Piscibus esse comes. solum caput abstulit inde
 Iratus thynni raptis victricibus armis.
 Quae statuere Dei cladem mortalibus esse.
 Optauere viri fabri teque aspera rhina
 Plus a quo quae alimenta refers bona: non ego certe
 Carne tua gratam magis inuenisse valerem.
 Maximus hinc assatus eques mugil venit, illum
 Ordine mox sargi bissemi pone se quuntur.
 Inter quos amia est ingens secreta profundi
 Omnia quae norat pelagi Neptunia serua.
 Squilla & Olympiaci cantores hinc Louis adsunt:
 Gens gibbosa quidem, multum sed edentibus apta.
 Hinc aurata magis pelagi formosa colcnis,
 Atque locusta venit: armariq; astacus optans
 In superum coenis. conuiuia his iniicientes
 Sape manus ori referunt, alio rapit alter.
 Dux erat acer elops, pugnaciq; inclytus hasta;
 Quamuis non esset plenus, tamen haud minus illum
 Palma petit cupidum gustari. visus at ille
 Ambrosia est, qua rescuntur Di morte carentes.
 Murenam apposuit portans hinc tegmina mensa.
 Zonam quam gaudens tulerat collaria ponit
 In lectum veniens dracontia magnanimo dum
 Accumbit. mox sandalium genus omne dearum
 Deposuit. buglossus habet saljuginis vndas
 Feruentis: turdos iuuenes hinc alti uolantes,
 Exesas petras, thyadajque apponit aquosos.
 Hippuri, sargiq; simul, mistimq; siluri
 Contra aderant, sparus, & mormur, coquus attulit illos.
 Apponens calidos, totam nidore domum qui
 Perfudit, vefci iussit presentibus inde.
 At mihi sunt epule visa magis haec mulierum.
 Post alia aggredior, quaedam tum forte iacebat
 Herba intacta, locus ubi visus protinus illi
 Haec merula ingreditur gustari prompta, nec inde
 Abstulit intacta, hanc alij cupiere sodales.

Vt trem

A

Ut tremuit pernam vidi. mihi dulce sinapi
 Tunc aderat propius propellens vtile multa.
 Gustavi lacrymans quod non cras talia rursus
 Afficiam, sed me quod casens atque placensa
 Fida manet. sevens non perstitit ille, coactus
 Inde recessisse est plagis lacreratus iniquis.
 Hunc domat atrum ius, elixaque viscera pellunt.
 Trésque decémque puer tulit ex Salamine feraci
 Hinc anates pingues sacrati pignora stagni.
 Has coquus apposuit portans vbi multa sedebat
 Attica turba frequens, hominum iuncta q; phalanges.
 Norat Cherophon prius & post ipse volucrum
 Partibus vtilibus vesci, melioraque qua sint.
 Nanque vorabat vti leo, crus palmaque tenebat
 Donec adesset ei redeunti mensa parata
 Inde domum rursus, species suavisissima chondri,
 Quem coxere decem menses trésque Attica quondam
 Fictilia, auxilio Vulcani sollicitantis.

B

Ut cana compressus amor, vt lauimus vndis
 Oceani patris digitos, vnguenta ministrat
 Formosus iuuenis vernis confecta diebus.
 Omnibus in dextras alius puer inde coronas
 Compositasque rosis tribuit, duplici ornamento.
 Miscetur Bromio crater, & vina bibuntur
 Lesbica, plus equo quorum mox quisque vir hausit.
 Hinc subit studium mensas posuisse secundas,
 Quis super & pyra sunt, & pingua mala, simulque
 Punica, cum gratis Bromij nutritibus viuis.
 Inde recens aderat qua amamyxis nomina dicta est.
 Horum prorsus ego nihil edi, plenus at illic
 Decubui. flavam, magnam dulcemq; rotundam,
 Assatam, cereris natam cum deinde placentam
 Aspexi ingressam, quis iam queat abstinuisse?
 Non mihi si ora decem certe, totidemq; manus sint,
 Venter & infra actus, atque area pectore corda.
 Protinus ingressa meretrices sunt facientes
 Admiranda duæ, Stratocles has more volucrum
 Expulit, & fecit celeres in cursibus esse.

Alexis vbi in Concurrentibus Atticorum cœnas deridet,
 hæc ita inquit:

Ego

Ego duos volo coquos assumere
 Doctissimos in ciuitate, quos queo.
 Qui Thessalo viro daturus prandium
 Sit, Atticè non conuenit, nec simplici
 Cura famem vicisse: oportet singula
 His splendide prarudentibus sed ponere.
 Sic Thessali sunt splendidis cibus sueti.

Quod etiam Eriphus ita testatur in Scutato,
 Non hæc Corinthus, Lais hæc ô Syre,
 Non hic cibi'ne Thessalorum splendidi
 Sunt hospitum, quorum nec expers hæc manus
 Quondam fuit.

Qui mendicos delatos in Chionidè fecit, Athenienses scribit
 vbi in Prytaneo Castori & Polluci prandiū parant caseum,
 phystam, oliuas maturas, & porros in mensis apponere, vi-
 ctus antiqui memoriã reuocantes. Solon placentam, come-
 dentibus in Prytaneo, dari iubebat, atq; per festos dies panè
 his apponi, quippe quod Homerum imitaretur, is enim vbi
 optimates ad Agamemnonè congregat, miscebatur autem
 farina inquit. Cum duæ cœnæ nō admodū antiquæ Athenis
 fierent, hæc in Academia, illa in Lyceo, atq; coquus ollam
 ad aliū vsum quædam in Academiã intulisset, omnes sacri-
 ficulos fictile id fregisse narrant, tanquã non vrbana fieret
 inductio, quod res huiusmodi procul abesse conueniret. At
 qui in Lyceo carnè salsam in salsamèto pararat, tanquã im-
 probè desiperet loris celsus fuit, vt plurimi testatur. Plato li-
 bro secūdo Reipublicæ ita scribēs, suos nouos ciues cōuiuio
 excipit, sine obsonio vt mihi quidem videris (inquit) viros
 cōuiuio excepisti, verū, inquam ego, dicis, nesciebam autem
 quod obsoniū sale, oliuas, caseū, bulbos, oleráq; quæ co-
 ctiones in agris habentur, essent accepturi, ac bellaria certè
 ficus, ciceres, fabas, myrti fructus, castaneáq; illis appone-
 mus, vt apud ignè sub cinere coquāt moderatè bibètes, atq;
 sic vitã degentes eandem viuendi rationè posteris etiã relin-
 quāt. Sed iam de Laonicis cōiuuiis deinceps est dicendum.

De Laonicis conuiuijs.

C A P. I I I I.

Herodotus libro nono Historiarum Mardonij appa-
 ratus, meminit etiam de Laonicis conuiuijs his
 verbis,

- A** verbis, cum Xerxes è Græcia fugeret vniuersum suum apparatus Mardonio reliquit. Deinde cum Pausanias Mardonij supellectilem ex auro, argento, multiplicibusque aureis cōgestam vidisset, pistores ac coquos, pariter ac si Mardonio cœna esset præbenda, parare iussit: qui cum ea quæ statuta erant fecissent, Pausanias lectos aureos, argenteosque instratos videns, mensas argenteas, lautissimumque cœnæ apparatus, omnia præsentia est admiratus, tum ridens iussit rursus suis ministris Laonicum parare conuiuium. Hoc parato ridens Pausanias omnes totius Græciæ duces ad se conuocauit, quibus accedentibus cœnæ vtriusque apparatus ostendit, dixitque, Vos omnes ô viri amici conuocaui vt ducis Medorum insaniam patefacerem, qui cum huiusmodi victus apparatus habeat, ad nos tamen qui talem habemus accesserit. Sunt qui virum Sybaritem Sparten pererrasse dicant, qui cum in Phiditiis conuiuaretur, merito profectò robustissimi sunt Lacedæmonij dixit, quisquis enim sanæ est mentis decies millies mori prius eligeret, quàm huius parcitatis esse particeps. Afferit Polemon in Canathro apud Xenophontem eius cœnæ, quæ apud Laconas copis appellatur, meminisse Cratinum in Plutis.
- B**

Vere vt ferunt quiuis potest ibi aduena

Conuiuium lautum, bonamque hinc copidem

Qui accesserit sumpsisse?

At in Leschis, phystæ pallis affixæ suspenduntur, quas fenes mordicus accipiant. Eupolis in Ilotibus, his fiet hodie copis. Copis cœna est peculiaris, sicut & quod dicitur æclū, postea quàm copidem pararunt, scenas struunt prius iuxta Deum, in quibus lecti fiunt ex foliis syluarum, quos tapetibus sternunt: super quibus non ipsius solum territorij decumbentibus incolis conuiuium præbent, verum etiam omnibus peregrinis hospitibus illuc accedentibus. Mactant capras in copidibus, & nullum aliud præterea sacrum animal. Carnes vnâ cum appellato physicillo in portiones distribuunt, qui physicillus panis est, bellario ex oleo mellèq; confectò, persimilis, forma tamen magis rotundus. Singulis autem accedentibus caseum recentem, ventrisq; & phystæ frustum præbent: bellaria verò caricas, fabas, & faseolos virides. Copidem parat ex Spartanis quicumque alius

voluerit

voluerit; atque copides in vrbe agunt, & in locis in quibus C
 nutriuntur pueri, puerorum gratia, nutrices enim pueros
 mares in agros per id tempus exportant, & ad Dianam Co
 rythalliam nominatam, cuius templum est apud dictam
 Tiassum, in iis locis qui sunt Cletæ propinqui, copidâsque
 præditis similes faciunt. Mactant lactantes etiam porcel
 los, panesque furnaceos in conuiuio apponunt. at æclum di
 ctum, à Doricis quidem cœna nuncupatur, vnde Epichar
 mus in Spe, conuocauit enim te ad cœnam quidam volens,
 tu verò volens etiam accurristi: hæc eadem in Periallo re
 petiuit. Illi qui ad phiditiū accedunt in Lacedæmone post
 cœnam æclum afferre consueuerunt panes in canistro vi
 mineo, atque singulis carnem apponunt. Eum autem qui
 partes distribuit, sequitur minister qui æclum pronuntiat,
 ac nomen mittentis solet addere. Hæc quidem Polemon.
 Cui contradicens Didymus Grammaticus (appellat enim
 hunc Demetrius Troezenius Bibliolatham, ob eorū com
 mentariorum multitudinē quæ edidit, sunt enim tria mil
 lia supra quingenta) ita scribit, Polycrates in rebus Laco
 nicis narrat quòd Lacones per trium dierum spatium Hya
 cinthi sacrificium celebrant, qui ob dolorē quem ex Hya
 cinthi morte ceperunt, neque coronantur in cœnis, neque D
 panem inferunt, sed bellaria tantum, quæque his sunt si
 milia, apponunt. Neque Pœana ad Deum canunt, neque
 simile quidpiam introducunt, sicuti in aliis solent sacrifi
 ciis, sed magna cum molestia cœnantes discedunt. Medio
 autem trium dierum die varium spectaculum celebratur,
 conuentusque fit egregius admodum & magnus: pueri si
 quidem citharam in sagulis succincti pulsant, ad tibiâmq;
 canentes, omnésque chordas in rhythmo anapesto plectro
 percurrentes, cum acuto tono Deū concinunt. Alij in equis
 ornatis theatrum percurrunt, multique adolescentū Cho
 ri, qui poema aliquod vernaculum canunt, ingrediuntur,
 inter quos saltatores immisti deliram motionem ad ti
 biam cantumque effingunt. Ex virginibus istæ quidem in
 concauitate lignei curus viminei magnificè præparati ve
 huntur, illæ verò in certaminibus iunctorum curruum
 pompam ducunt, vniuersaque ciuitas in motu speculatio
 nisque gaudio detinetur. Permulta fiunt hoc die sacrificia.
 Atque ciues omnibus quos norunt, suisque seruis conuiuium
 exhibet

A exhibent. Neque quispiam est qui sacrificiis non intersit, ita ut tota ciuitas vacua maneat vniuersis ciuibus ad spectaculum proficiscentibus. Meminit de copide Aristophanes & Philyllius in Ciuitatibus. Epilycus in Adolescentulo, aliquando ad copidem Amyclas vocabor: significant baraces multi admodum valdeq; suaves, & in partes duodecim diuisi. Placentas luculenter declarans in copidibus apponi consueuisse. Nam id baraces significat, non autem lanas, ut voluit Lycophron, vel placentarum fermenta, ut Eratosthenes: & panes ac ius quoddam egregie conditum. Cuiusmodi sit copis manifeste in Lacedæmoniorum Republica Molpis ita patefecit; faciunt & copidas appellatas, est autem copis cœna; placenta, panis, caro, olus crudum, ius, ficus, bellarium, lupinus, sed non porcelli, quoniam mane venduntur, ut Saus in Laconica Republica testatur, ut Dioscorides libro secundo de Republica. Aristoclesque & ipse de Republ. Laconum libro primo. Polemon præterea cœnam apud Lacedæmonios æclum appellari asserit, omnibus Doricis ipsam sic nominantibus. Sic igitur & Alcman, molæ postea septæ & in Synæclis: sic cœnas appellat. Et

B rursus, æclum Alcmaon parauit. Lacones portionem post cœnam æclum non dicunt, neque ea quæ post cœnam dantur in phiditiis, est enim panis & caro, sed hæc epæcla dicuntur, quasi statuti æcli in phiditiis corollaria, atque vocem ipsam hinc deductam esse arbitror. Dictorum epæclorum non simplex est apparatus, ut Polemon credidit, at duplex, quem enim pueris dare consueuerunt, simplex est & frugalis; nam farina est oleo irrigata, quam Nicocles Lacon eos in foliis lauri post cœnam vesci asserit, vnde & folia illa cammatides dicuntur, ipsæ verò placentæ, cammata. Quod autem antiquitus mos fuerit lauri folia ad bellaria conficienda assumere, ita Callias, Dioclesque in Cyclopibus testatur, Tu folia cœnæ dissolues, atque hic veluti figura est quædam: quæ verò in virorum phiditia introducuntur, ex quibusdam statutis animalibus parantur, quæ vel vnus, vel plures eorum qui his abundant, suppeditant: affirmat Molpis epæclum mattyam etiam nuncupari. De epæclis ita in Laconica Republ. scriptum reliquit Perseus, Diuites statim in epæcla mulctat, quæ sunt bellaria post cœnam; pauperibus calamum, vel paleas, aut lauri folia

afferre imperat, vt epæcla habeant quibus post cœnam vescantur, siunt enim farinæ oleo conspersæ. Profus verò veluti parua quædam Respubl. hæc constituitur, nam quem primum accumbere oporteat, quæmve secundam sedem in epæclis occupare seruat. His similia scribit etiam Dioscorides. De cammatidibus atque cammatis ita meminit Nicocles. Postea quam omnia ephorus audiuit, vel absoluit, vel cõdemnavit, qui autem vici or euassisset leuiter cammatum aut cammatidum multam imposuit, sunt enim cammata placentæ, cammatides quibus cum placentis vescuntur. Dicæarchus in inscripto Tripolitico mentionem facit de cœna phiditiorũ his verbis; Cœnam primum seorsum vnicuique appositam, quæ nihil cum alio habeat commune, placentæ postea quantum quisque voluerit, & potus. Rursus, quando est animus cuiuslibet, donec accumbit. idem semper ferè est obsonium omnibus caro suilla elixa, aliquando autem aliquid solum, exiguumque præterea obsonij; quod maximè pondus vt quatuor habeat, atque præter id, nihil aliud, nisi ius quod sit ex his, quod sufficiat eos omnes per totam cœnam transmittere, nisi & aliqua adsit oliua, vel caseus, aut ficus. Quare etsi piscem, leporè, palumbum, vel aliud quidpiam simile congiarium consequantur, iis qui iam cito cœnauerint, secunda nihilominus hæc, quæ epæcla dicta sunt, inferuntur. Conferunt autem singuli in phiditium farinæ in primis tres semimeditnas Atticas, vini Choas vndecim vel duodecim, libram insuper casei & ficuum, in obsoniũ obolos circiter decem Aegineos. Sphærius Reipub. Laconicæ libro tertio ita de his scripsit. Ferunt autem illis epæcla etiam phiditæ, multique ex iis quæ ipsi emerunt sæpius, afferunt simul diuites & panes, & quæ ex agris opportuna videntur, quantum tamen eorum huic cõuentui sufficere posse arbitrentur, nam superuacaneum esse putant plura quàm opus sit parare, quæ non esuri sint. Molpis semper aliquid post cœnam inquit ab aliquo afferri consuevit, aliquando verò à pluribus ea mattya affertur, quam ipsi domi condierunt, quod epæclum nominant. Ex iis qui important, nullus quidpiam quod ipse emerit, inferre consuevit, siquidem non voluptatis gratia, ventrisque intemperantiæ portant, sed suæ ipsorum virtutis argumentum in venationibus. Complures sunt

A sunt etiam qui cum suos greges nutriant, ex eorum fortibus lautè conuiujs impertiantur, sunt autem matrya, palumbæ, anseres, turtures, turdi, merule, lepores, agni, hœdi. Declarant eos coqui semper qui aliquid in medium attulerunt, vt omnes venationis illius strenuitatem intelligât, atque in omnes eos liberalitatem. Demetrius Scepsius libro primo Troici apparatus festum inquit apud Lacedæmonios imitationem quâdam esse militaris institutionis: locos enim numero nouem esse asserit, qui vmbacula vocantur, scenisque quiddam habent simillimum: in quibus singulis viri nouem cornant, quæ omnia ex mandato per præconem pronunciantur. Habet vnaquæque scena conuentus tres, celebraturque Carneorum festum per nouem dierum spatium. Huiusmodi diætæ asperitatem Lacedæmonij postea soluentes, in delicias conuerterunt: quamobrem Philarchus libro decimoquinto & vigesimo Historiarum hæc de Laconicis scripta reliquit; Non amplius in phiditia more patrio Lacedæmonij accesserunt, quando tamen accessissent, iis qui parua tulissent gratia etiam habebatur. Et iterum; Lecti illis ita & magnitudine ornati magnificentè, varietatèque egregiè, vt ex hospitibus nonnulli qui accepti fuerât, cubitum supra puluinaria firmare vererentur.

B At verò tenuem lectum prius non verentes, per totû conuentus spatium, vbi cubitum semel firmassent, consistebât. Accessit ad dictas delicias quod pocula multa exponunt, cibique variè parati appositi sunt, vnguenta præterea multiplicia, vinâque & bellaria diuersa: quem conuiuij apparatus illi inceperunt, qui regnarunt paulò ante Cleomenè, Areus scilicet & Acrotatus aulicam licentiam imitantes, quos vsque adeo gregarij nonnulli, qui eorum tempestate in Spartana Republ. fuerunt cum suis adhuc temporibus viger, & extulerunt, vt Areus & Acrotatus omnes alios, qui ante ipsos frugalissimi fuerunt, frugalitate superasse appareant. At Cleomenes multum & rerum prudentia excelluit, quamuis esset iuuenis, & quod ad diætam spectat, fuit frugalissimus. Is enim cum tantis rebus præset, illis demonstrabat quos vnâ ad sacrificium assumpserat, quod nihil apud illos magis tenue, quàm apud se paratum esset: atque cum multæ ad eum legationes accessissent, nihil cumularius quàm consueuerat parauit, iternebatque

pentaclinium: at nunquam plus. Quando verò nulla aderat legatio, triclinium, neque mandatum per prægustatorem fiebat quis primus sedeat atque accumbat. Sed primus duxerat senior ad mensam, nisi quempiam is accersisset. Compredebatur sæpius ferè cum fratre, vel cum aliquo æqualium accumbere. Adiacebat super tripode vas aheneum aptum refrigerando, ramusque, & scaphium argenteum duarum cotylarum capax, & cyathus, vas præterea ad infundendum, neque potus cuiquam ferebatur nisi prius is poposcisset. Dabatur vnus cyathus ante cœnam, isq; tum primum cum ille annuisset: sic postea & reliqui petebant. Hæc illa erant quæ in populari mensa apponebantur, reliqua verò vt neque superessent, neque deficerent, sed omnibus ita satisfacerent, vt nulla re præsentis indigeret. Neque enim sicut in phiditiis iure tantum & exigua carne parcissimè conuiuas excipi conuenire existimabat, neque rursus ita exuperare, vt nulla de causa diætæ temperantiam excedendo absumeret: illiberale enim hoc, superbum illud esse arbitrabatur. Vinum paulò erat melius vbi adessent quidam. Cum cœnassent omnes simul tacebāt, aderat & puer potum mistum habens qui poscentibus afferebat. Eodem pacto & post cœnam, neque plus duobus cyathis dabatur, quod annuenti afferebatur. Nihil omnino audiebatur, at ipse puer apud singulos versabatur, adhortabaturque omnes vt hæc quidem audirent, illa dicerent, ita vt omnes ad quaesita recurrerent. Antiphanes in actu Principe inscripto cœnas Laconicas irridens ita scribit, In Lacedæmone natus es, eas leges serues oportet, vade ad cœnam in phiditia, fruere iure, induere bystaces, ne contemnas, neq; alia quaeras bona, in eorum moribus sis antiquus,

De Cretensibus conuiujs.

C A P. V.

Dosiadas ita de Cretensibus conuiujs scribit libro quarto Rerum Cretensium, Lyctij sic communia conuiuia congregant, singuli decimam partem fructuum eorum qui adsunt, conferunt ad societatem, atque ad ciuitatis ingressum, quos ij postea qui rebus huiusmodi sunt præfecti in singulorum domos distribuunt, atq; vnusquisque seruus Aeginam supra caput fert stateram. Diuisi sunt

A sunt ciues omnes statim in sodalitates, & mulieri totius conuiuij cura relinquitur, quæ tres aut quatuor ex popularibus in ministerium sibi adsumit, singulos eorum duo serui ligna ferentes, quos calorosos nominant, sequuntur. Sunt autem ubiq; in Creta binæ domus in conuiuijs, quarum hanc quidem virilem, illam verò in qua hospites dormire solent, cœmeterium apellant. In domo in qua conuiuantur, duæ primæ ponuntur mensæ, quæ peregrinæ vocantur, quibus accumbunt ij hospites qui adsunt. Deinde mensæ collocantur aliorum. Aequa singulis præsentibus apponitur portio, at iunioribus dimidium tantum carnis conceditur, qui nihil præterea ex alijs attingunt. poculum in singulis mensis aquoso mistum apponitur, ex quo communiter omnes bibunt qui communi mensa vtuntur. Cum verò cœnarunt aliud apponitur, at pueris communs miscetur poculum, senioribus licet etiam plus bibere si velint. Mulier conuiuij præest optimos quosque cibos ex in mensa appositis capiens, ijsque apponit qui vel armorum virtute, vel rerum prudentia cæteros omnes antecellant. Post cœnam de rebus publicis primum cõsultare solent, postea de rebus in bello gestis mentionem faciunt, eosque laudant qui viri & boni & fortes fuerunt; iuuenes interim ad probitatem strenuitatẽque simul adhortantes. Pyrgion libro tertio Legitimorum apud Creten- ses in conuiuijs hæc scribit, Cretes sedentes comedunt apte, cum quia orphanis non cõcta in furno apponuntur; tum quia his iuniores stantes ministrant, tum etiam quoniam cum laudibus Deis libætes omnibus præsentia impertuntur. Distribuunt filiis etiam in sellis patrum sedentibus dimidium eius quod viris appositum est. At verò vt orphanis æquam portionem sortiantur, apponuntur illis non cõcta in furno iuxta mensionem singulorum legitimorum. Aderant & peregrinæ sellæ, & ex dextra parte tertiæ mensæ, virorum locum ingredientibus, quam peregrini Iouis, peregrinamque vocabant.

De Persarum conuiuijs.

CAP. VI.

Scribuntur hæc ab Herodoto ubi Græcorum Persarumque conuiuia inter se confert; Euripræcipue dicitur

supra reliquos omnes venerari Persarum legibus sanc-
 tum est, in quo quisq; natus est: in quo etiam plura conui-
 uia parari dignum esse arbitrantur, in quo & qui sunt di-
 uites bouem, asinum, equum, & camelum totos in for-
 nacibus assatos apposuerunt. At pauperes oues exiguas ap-
 ponere solent, paucisque cibis utuntur, multisque, at iis non
 bonis bellariis. Atque ideo factum est, ut Græcos dicat
 Persæ ubi conuiuantur etiam famescere cessare, quia ni-
 hil his memoria dignum post cœnam afferatur: quod si
 afferatur quid bonum, non etiã cessare. vino abunde utun-
 tur, neque illis ex opposito alicuius aut vomere licet, aut
 meiere. Hæc ita obseruantur. Cum facti sunt ebrij de re-
 bus eorum maximè seriis consulere consueuerunt, quod
 autem consultantibus placuerit, id die postero ædium
 profectus ieiuniis, ubi consultanturi conuenerunt, proponit
 quod si ieiunis etiam placuerit, tunc id perficiunt, sin au-
 tem, omittunt. Rursus verò de quibus ieiuni consultantur,
 ebrij decernunt. De regum Persarum deliciis ita in Age-
 silo scriptum reliquit Xenophon; Quid Persarum rex sua-
 uiter bibat, multi totum terrarum orbem peragrantes in-
 quirunt, atque infiniti propè quid suauiter comedat machi-
 nantur, quot autem sunt qui ut dormiat indagant, nullus
 profectò est qui dicere possit. Agesilaus autè quia vir stre-
 nuus erat, omne quod contigerat suauiter & bibebat & co-
 medebat, & ad commodè dormiendum quouis locus erat
 peropportunus. At in Hierone ubi de iis deliciis agit
 quæ Regibus, & de iis quæ priuatis parabantur, quæ scri-
 pta reliquit. Noui inquit Simonides ita vulgus iudicare,
 nos suauius quàm priuatos & bibere, & edere, quia videntur
 hi suauius edere si nobis apposita cœna vescerentur,
 quàm ea quæ sibi apponitur, sed solitos cibos posse supera-
 re id præcipuè voluptatem præbet, quare omnes homines
 festa suauiter expectant, præter Reges, his siquidem laueissi-
 me semper paratæ mensæ nullum possunt per festa au-
 gmentum accipere: ex quo fit ut ex spe huius voluptatis pri-
 mum excident, minus habeant quàm priuati. Postea il-
 lud bene noui inquam, quod & tu, sapius experius es,
 quod quanto plura præter necessaria apponuntur, tanto ci-
 tius ciborum incidit satietas; quare eo ipso edendi tempo-
 re, is cui multa apponuntur minus iis habet, qui mediocri-

A ter viuunt. Sed certè inquit Simonides eo ipso temporis spatio, quo animus cupit multò magis hi lætantur, quibus lautissimi apparatus apponuntur, quàm illi quibus frugalissimi. Theophrastus in libro de Regno ad Casandrum (si modò legitimum est ipsius commentariũ, multi enim Sosibij esse arbitrãtur, in quod Calimachus poeta elegiacum epinicium composuit,) Persarum Reges scribit magnã argenti copiã per præconẽ proponere solitos iis, qui nouam aliquam voluptatẽ inuenissent. Theopompus libro Historiarũ trigésimo quinto Regem asserit Paphlagonũ Thyndum cœnaret centum ex omnibus in mensa apposuisse à bobus incipientem, & captiuum adductum ad Regem, atque in custodia seruatiũ, mox rursus ea nihilominus splendide viuentem, apponere. Quam rem cum audiuisset Artaxerxes dixisse aiunt, quod hic sibi viuere videbatur tanquã cito moriturus. Idem Theopompus libro quarto decimo Rerum Philippicarum, cum Rex inquit ad aliquos, quibus imperat accedit, viginti talenta in eius cœnam, aliquando etiam triginta absumentur. Hi verò multò etiam plura absument, vnicique enim ciuitati pro ipsius amplitudine, veluti tributum, antiquitus cœnam parari est iussum. Heraclides autem Cumanus qui Persicas res scripsit, libro secundo in scriptorum apparatusum, qui seruiunt inquit Persarum Regibus cœnantibus. loti omnes, sumptuosasque vestes habentes seruiunt, atque dimidium ferè totius diei in cœnæ studio versantur. Ex his qui cœnant cum Rege, alij cœnant extra, ita vt omnibus intueri uolentibus liceat, alij intus cum Rege, sed neque hi tamen cum ipso cœnãt. At duo sũnt inter se opposita domicilia, vnum in quo Rex prandet, alterum in quo cõuiuat, atque eò Rex aspicit per portę operimentum, illi autem Regem non vident. Accidit tamen aliquando vt omnes diebus festis in eodem loco cœnent, quo tempore & Rex in magno palatio. Quãdo Rex ipse conuiuũ exhibet (Quod sæpe quidem facit,) duodecim sæpius sũnt Regis conuiuæ. Atque quando cœnant, & Rex ipse solus, & conuiuæ, hõ quispiam ex Eunuchis aduocare solet, qui cum venerint vnã cum illo bibunt, at non tamen etiam idem vinũ, hique humi sedentes, ille in thoro pedes aureos habenti accumbit. Mox cum ebrii fuerint, discedunt. Sæpius Rex solus &

prandet & cœnat, quamuis aliquando vnà mulier cœnet, & nondulli filiorum. Post cœnam pellices canunt coram illo & tripudiant, vnâque incipiente aliæ simul cunctæ canentes hanc subsequuntur. cœnam eam quæ Regis appellatur, fama quidem est esse splendidam, sed si diligentius perquiratur, studiose seduloque ordinatam esse & eodem pacto multis potentibus Persarû apparari, inuenimus. Regi millæ victimæ eodem die maçtantur, inter quæ sunt equi, camela, boues, asini, cerui, & plurimæ oues, multæ sunt & aues quæ absumuntur. passeris Arabici, sunt enim magna animalia, anseres, & galli, ex quibus moderate singulis Regiis conuiuiis apponitur, quorum vnusquique sive quod ex prandio reliquum fuerit, aufert. Maxima pars horum ciborum victimarumque, quas Rex nutrit, in stipulatorum scutatorumque aulam deportatur, vbi omnia inueniri licet. Partes carniû paniumque æquas facientes distribuunt: nam sicut stipendiarij milites stipendium æs in Græcia, ita isti victum à Rege accipiunt, qui pro stipendio dari illis consuevit. Aliis item Persis qui sunt in principatu constituti frequentes cibi in mensa apponuntur. Postea quæ cœnarunt conuiuæ, singulis seruis ciborû in mensa relictorum (relinquuntur autem carnes complures, & panes) portionem distribuit is qui mensæ est præfectus, quam illi sumentes per totum diem habent nutrimentum. Accedunt ad Regem conuiuæ honorificentissimi ad prandium solum, vt excusationem consequantur, ne his cogantur accedere: qui & ipsi conuiuias excipiunt. Scribit Herodotus libro septimo eos Græcos qui Regem exceperunt, Xerxi que cœnas præbuerunt, in tantas calamitates incidisse, vt extorres esse demum necesse fuerit: cum viris Thasiis suarum ciuitatum, quæ sunt in Epiro. impensis Xercis exercitum excipientibus, cœnamque præbentibus. Antipater ciuis quadringenta talenta absumpsit, argentea enim aureaque pocula & crateres, eaq; post cœnam apponebatur. Quare si bis Xerxes in eadê ciuitate comedisset, prandium simul sumens, extorris illa ciuitas continuò efficiebatur. Hęc ita inquit idê autor libro nono Historiarum, Regiam cœnam Rex ipse proponit, quæ semel tantum singulis annis paratur, eoque die quo Rex natus est, quæ cœna Persarum quidem Idiome Tyçta, et Græcè Annuum appellatur

A Jatur. Tunc caput solum purgat, Persisque mittit munera. Alexander verò Magnus cum frequenter vñ cum amicis cœnaret, centum minas vno die absumebat, circiter sexaginta aut septuaginta amicis apud eum cœnantibus, vt Ephippus Olynthius in Commentariis de commutatione Alexandri Hephæstionisque testatur. At Rex Persarũ cum quindecim millibus virorum cœnabat, atque quadringenta talēta in cœnam absumebat quæ pro Itala pecunia sunt quadringenta ducentaq; myriades: quæ si in quindecim millia hominũ diuidatur, singulos homines circiter centũ & sexaginta nũmos Italicos absumpsisse continget, ita vt æqua sit hæc impensa illi Magni Alexandri, is enim centum minas vt Ehippus asserit, absumpsit. Menander, autem maximæ cœnæ sumptum ita in ebrietate talentum connumeravit:

*Maectamus haud simillimè atque vendimus,
Quando Deis summis id emptum creditur?
Drachmarum ouem duco duarũque & decem,
Vnguenta, saltatriculas, tibicinas*

*Hæc, caseum, thapsiumque, mel, cumque his simul
Anquillas, vt talento nil desit prope.*

Quasi supremæ alicuius impensæ talentum nominauit.
Et in Moroso sic ait:

*Vt sacrificant fures
Lætos ferentes, pondera haud Dei quidem
Causa, sed ipsorum popanum, thus & pium,
Quod cepit in flammis Deus, sed hi latus
Summum deis, bilemque ponunt, cætera
Mox deglutiant ipsi.*

De cœna Cleopatra.

C A P. VII.

*Philoxe-
ni Cythe-
rũ canã*

Socrates Rhodius libro tertio de Bello intestino ita Cleopatræ illius, quæ vltima regnavit in Aegypto, Antonioque Romanorum Imperatori in Cilicia nupsit, conuiuium describit. Cũ Cleopatra obuiã Antonio in Cilicia: inuisset, Regium ei conuiuiũ parauit, in quo omnia erãt aurea, & gemmis ornata, & artificio laborata. Erant inquit præterea parietes purpureis aureisque velaminibus obtecti. Hæc sum triclinia duodecim strauisset, ego.

Anton

Antonium cum his, quos voluit Cleopatra, conuocauit, qui cum aspectus magnificentiam admiraretur, subriit Cleopatra, atque omnia ei se largiri inquit, Antoniumque rursus cum amicis & ducibus suis in diem posterum ad coenam iuuitauit, cum multo splendidior, honorificentiorque hic conuiuij apparatus visus esset, effecit ut prima illa exigua friuolaque viderentur, deinde rursus haec Antonio donauit. At thorum in quo quisque ducum confederat, & calices sicut etiam sellas omnibus distribuit, auferreque iussit. Cum vero discederent, iis, qui in dignitate essent constituti, lecticas una cum ferentibus, reliquis autem equos argenteis ornamentis paratos donauit. Omnibus pueros Aethiopes qui candelabra ferrent assistere iussit. Quarto postea die magna pretia, ut flores coemerentur, tradidit, pauimentaque ad cubiti altitudinem retibus circunvolutionibusque extensis substrata fuerunt. Ipsum praeterea Antonium narrat cum postea Athenis commoraretur pontem tumultuarium insignem excitasse super theatrum, virenti ornatum materia, veluti in antris Bacchicis fieri consuevit, super quo cum tympana, pelles ceruinas, multiplicaque alia ludorum Dionysiacorum genera iniunxisset, una cum amicis solitum esse mane accumbere atque bibere: ministrantibus his recitatoribus, qui frequentes ad Graecorum spectaculum accersiti venerant. Transibat etiam aliquando (ut is asserit) in arcem cum lampadibus, ex tectis vniuersa Athenarum ciuitate faces praeferente. Atque ex eo tempore seipsum Dionysium per vniuersas ciuitates celebrare praconibus imperauit. Gaius autem Imperator, qui ob id quod in castris natus esset, Calligula est cognominatus, non solum nouus Dionysius dicebatur, verum etiam Dionysiacum ornatum indurus incedebat, atque ita ornatus leges dicebat. Si quis autem ad haec quae ante nos fuerunt respiciat, rem profecto dignam existimabit, ut Graecorum paupertas ametur, cum Thebanorum praecipue coenas ante oculos sibi posuerit, de quibus Clitarchus in libro primo, ubi res gestas Alexandri narrat, scriptum reliquit, quod omnis eorum opulencia post effossionem ciuitatis, quae facta fuit ab ipso Alexandro, ex quadringentis & quadraginta talentis esse reperta fuit, & quod animo erant abiecto, quodque ad victum pertinet, voraces, quippe qui

A qui thria in cœnis, pisciculos, apuas, intestina, farcimina, laterum carnes, fabamque elixam apponant: quæ etiam Mardonio, aliisque quinquaginta Pertis autannus Phrynonis in conuiuio præbuit: quod tamen scribit Herodotus libro nono cum dinitiarum magnificentia paratum fuisse. Existimo sanè quòd neque Græci superfuissent, neque opus fuisset iis in libellum apud Platæam parari, quoniam ab huiusmodi cibis iam consumpti fuissent.

De cœna Arcadica.

CAP. VIII.

E Catæus Milesius libro tertio Genealogiarum, placetas, carnemque suillam Arcadum cœnas esse scribit, Harmodius verò Lepreates in libro de Legitimis apud Phigaliam, qui declaratus esset inquit apud Phigalios ciborum præfectus, tres Choas vini, farinæ medimnum, casei quintam minæ partem, reliquaque quæ ad condenda sacrificia spectabant, afferebat. Ciuitas autem vtrique Choro oues tres, coquum qui hydriam ferret, mensas, subselliaque ad sedendum, omnemque apparatus huiusmodi præbebat, præter vasa coquinaria, quæ Choragus suppeditare consueuerat. Erat hæc cœna, caseus, physta, placentaque pro legis consuetudine in æreis canistris, qui apud nonnullos Mazonomi dicuntur, quod ex usu sibi cognomè assumpserunt. Vnà cum placenta & caseo intestinū salémque comedebant. Cùm verò iusta persoluerent, mos erat singulis vt paulū ex fistili cū sonitu biberēt, atque is qui afferebat, bene cœnes nūtiabat. Ius postea & pericōma in commune apponebatur, atque duas carnes singulis promptas tradere mos erat. Lege sancitū erat in omnibus quidem cōiuuiis, at in iis præcipuè, quæ Mazonones dicuntur, (ad hoc enim vsque tempus Dionysiacus conuentus id nomen serauit) iunioribus conuiuantibus robustius ius infundere, & placentas, & panes apponere, qui mos & generosus esse putabatur & maximè virilis: erat enim admirandus summæque dignitatis apud illos is, qui multum comedebat. Post cœnam manibus illotis sed buccellis absterfi fœdera inibant, atque omnes magdaliæ auferebant, quod quidem nocturnos in biuiis timores faciunt. Post huiusmodi fœdera Pœan statim canitur, at cum Héroibus sacrificant, magnificum

ficum opiparumque conuiuium celebratur, omnesque con- C
uiuuntur cum seruis, at pueri nudi in conuiujs super lapi-
dibus apud patres eorum sedentes, cœnant. Theopompus
rerum Philippicarum libro quadragesimosexto ita scribit,
dominos & seruos Arcades in conuiujs excipiunt, vnâmq;
omnibus mensam parant, & cibos eosdem omnium in me-
dio solent apponere, idemque poculum omnibus nulla
controuersia miscere.

De cœna Naucratarum. CAP. IX.

Inualuit hæc consuetudo apud Naucratis, veluti Her-
mias libro ij. de Apolline Gryneo testatur, vt in Pryta-
neo natalibus Dionysiacis. Vestæq; Prytanitidis cœnent,
& Apollinis Cumæi tempore conuentus omnes albis sto-
lis induti ingredienti, quas nunc etiam Prytanicas vestes
nominant, ac declinati in genua recumbunt, Deos sibi con-
ciliantes donec sacer præco patrias preces peragit. His ab-
solutis omnes declinati duas cotylas vini singulatim ca-
piunt, præter sacerdotes Apollinis Pythij & Dionysij, hi
enim vtriq; vini, aliarumq; rerum duplices referunt portio-
nes. Apponitur singulis præterea panis purus in latitudi- D
nem extensus, super quo & alius adest panis quem Cliba-
narium vocât, carôq; suilla, lanx hordei, vel oleris si quod
sit tempestiuum: oua duo, casei frustum, carica, placentaq;
& corona. Quod si quis cum sacrificaret quidpiam præter
hæc præparasset, multabatur à magistratu. Neque his qui
in Prytaneo comedunt, quidpiam inferre licet, sed iis solis
vescuntur, reliquiasq; suis familiaribus exhibent. Cæteris
verò diebus omnibus totius anni licet vnique eorum,
qui in Prytaneo pascuntur, si quis in Prytaneum ad cœnâ in-
gredi voluerit accedere, quamuis olus quodpiâ, vel legumi-
na, aut salsamentum, siue pisces, exiguumve frustum carnis
suillæ, atq; cum his vini cotylam assumpserit. Mulieri in-
gredi in Prytaneum nō licet, nisi soliti tibicinæ, neq; matu-
la rursus in Prytaneum infertur. Si quis ex Naucratis nu-
ptias celebrarit, oua, placentæq; mellitæ inferri prohibe-
tur, sicut in nuptialibus legibus scriptum reperitur, quarum
verum quænam sit causa, iustum profecto videretur vt no-
bis Vlpianus patefaceret.

De

A *De cœna Aegyptia.*

CAP. X.

Lyncæus in rebus Aegyptiis, ubi cœnas Aegyptiorum Perficis anteponit: cum expeditionem fecissent inquit Aegyptij contra Ochum Persarum Regem, & postea fusi fuissent, atque captivus eorum Rex ductus esset, benignè admodum ad cœnam eum Ochus conuocavit, cumq; apparatus splendidus factus fuisset, risit Aegyptius quasi parcè viuerent Persarum Reges, tunc si vir inquit ô Rex quo pacto potentissimos Reges viuere oporteat cognoscere, impera iis qui mei coqui olim fuerunt, ut Aegyptiam tibi cœnam parent, quæ ubi ex Regis mādato parata fuisset, gauisus est certè Ochus ea cœna, tum te malum inquit ô Aegyptiz male dei perdant, quando cœnas huiusmodi relinquens conuiuium appetisti frugalius. Quales fuerint Aegyptiorum cœnæ docet nos Protagoridas libro primo de Naphnicis certaminibus ita scribens. Tertia cœnarum ratio est apud Aegyptios non positis mensis, at lanci-bus circum latis.

B *De cœna Galatarum.*

CAP. XI.

Mos est apud Galatas ut panes complures fractos fusi in mensis apponant, ut Phylarchus libro sexto testatur, carnesque ex lebetibus excerptas, quas nullus prius gustare audet, quàm Regem viderit aliquid attingere appositorum. Narrat idem postea Phylarchus libro tertio Ariamnem, qui ditissimus erat Galatarum, pollicitum fuisse se omnibus Galatis per anni spatiū epulas esse traditurum, atque hoc ita perfecisse. Per opportuna primum viarum loca pro regione in stauis excepit, in quibus ex arundinibus, calamis, viminibusque scenas circiter quadringentos homines, vel etiam plures, si locus ita ferret, capientes, facere aggressus est: tunc ex ciuitatibus & vicis, quæ futurum erat ut conflueret, multitudinem excipere cepit, atque hic multiplicibus carnibus plenos magnos lebetes constituit, quos ante annum, & quàm id facturus esset, fabris ætariis ex ciuitatibus accersitis facere iusserat. Postea sacrificia taurorum, suum, ouium, aliorum iumentorum singulis diebus multa per-

solus

soluit, vini dolia, farinaꝝq; irrigatæ magnam copiam **C**
parauit, ita ut non solum ij inquit Galatæ, qui ex vicis
ciuitatibusque conuenerant his vescerentur, verumetiam
omnes qui accedebant externi non prius à pueris detinen-
tibus dimittebantur, quàm cibum simul sumpissent.

De cœna Thracum.

CAP. XII.

DE cœnis autem quæ à Thracibus parabantur memi-
nit Xenophon libro sexto Ascensus, vbi symposium
apud Seurham Regem ita describit. Cùm omnes ad cœ-
nam accessissent, quæ in circulo sedentibus erat parata,
omnibus tripodes continuo illati fuerunt, qui circiter vi-
ginti aderant carnibus diuisis pleni, atque panes ferment-
tati magni transfixi carnibus assistebant, semper autem
mensæ externis maximè apponebantur, erat enim huius-
modi consuetudo, quam primus Seuthes confirmauit, cum
appositos panes capiens minutim confringeret, atque ad
eos iaceret quibus sibi placuisset, & carnes eodem modo.
Tantumque sibi asseruauit quantum ad gustandum suffi-
ceret. Hunc reliqui secuti sunt omnes apud quos positæ **D**
erant mensæ. Arcas autem quidam Arystas nomine, quod
strenuus erat edendo, proiicere quidem desuit, at cum tan-
tum cepisset panis, quantum ad trium semodiorum magni-
tudinè accederet, cumq; carnes intra genua sibi posuisset,
ita cœnabat. Cornua vino plena circumferebantur, omnès-
que ea capiebant. Aristas verò cùm ad ipsum pocillator cor-
nu ferens accessisset, Xenophontemque non amplius cœ-
nantem vidisset, hæc illi ait, quoniam ille otiosus est,
at ego nequaquam, qua ex re ortus est risus nõ mediocris.
Cum potus autè procederet, ingressus est vir quidam Thrax
qui equum albū habebat, tum cornu plenum capiens præ-
bibo tibi inquit o Seutha. & hunc equum largior, super
quo quicquid volueris persequendo accipies, neque si sece-
des hostes vnquam timebis. Alius puerum introducens sic
præbibens donauit, alius eius mulieri vestimeta. Tum Ti-
masion præbibens argenteam phialem, & decem minarum
tæpetem attulit. Surrexit Gnasippus quidam Atheniensis,
atque optima est ea inquit consuetudo antiquitus obser-
uata, ut qui habet Regi honoris gratia conferat, iis autem,
qui

A qui non habent, Rex ipse largiatur. Surrexit audacter & Xenophon cornuque excipiens inquit, ego me ipsum tibi largior ô Seutha, meosque hosce socios fidos fore, quod nullum inuitum confirmare intellige. Ac nihil nunc petentes adsuot omnes tua causa laborare, periclitarique parati. Tunc simul assurgens Seuthes bibit, & eum qui post ipsum aderat cornu insperfit. His ita habitis Cerasuntæi tibiis buccinisque ex cruda pelle bubula confectis signum dederunt, rhythmos & quasi magaden buccinantes.

De cœna Celtarum.

CAP. XIII.

Pofidonius Stoicus in iis Historiis quas composuit, cum non multum aberraret ab eo studio philosophiæ quod elegerat, multa & legitima & assueta apud multos describens: Celtæ inquit Choas apponunt fœnum subiicientes, super ligneis mensis paulum a terra elatis: quorum cibus est panes quidem perpauci, at plurimum carnis elixæ, vel super carbonibus, aut in obeliscis coctæ. Quibus eleganter quidem, at leonum more manibus ambabus integra membra diripientes mordicantesque vescuntur: quare si paulò difficilius quidpiam diuelli oporteat, id paruis quibusdam cultellis, quos singuli in vaginis appensos ferunt, dissecantes comedunt. Nonnulli autem eorum qui apud fluuios habitant, aut intimo exteròque mari finitimam regionem incolunt, piscibus etiam vescuntur, quos cum sale, aceto, cuminòque coctos comedunt. Hæc in pocula etiam solent iniicere. Olei, tum ob eius penuriam, tum etiam quia raro vtentibus insuaue videtur, nullus est vsus. Cum verò plures simul cœnant, circularibus mensis vtuntur, medius est optimus ac fortissimus, veluti chori totius princeps, qui alios vel rerum bellicarum experientia, vel generis nobilitate, vel diuitiarum splendore antecellat. At qui proximi, ex vtraque parte illi adsident, ex virtutis, ac reliquarum rerum præstantium excellentia locum hunc consequuntur. Armigeri scuta ferentes à tergo adsistunt, stipatorésque coràm circularim sedentes veluti domini & ipsi conuiuantur. Illi qui potum ministrant in vasis cado similibus vel fictilibus, vel argenteis, circumferunt: nam lances

etiam habent eiusmodi in quibus cibū apponunt, alij æreos, C
 alij ligneos canistros intextos. Quod bibitur à diuitibus,
 vinum est ex Italia, Mafsiliæ regione delatum, quod est
 non mistum, quamuis modicum aquæ aliquando infun-
 dant, & à multis purum dercoma nuncupatur. Absorbent
 paulatim ex eodem poculo non amplius Cyatho, quod
 quidem faciunt frequentius. Circumfert puer in dextras &
 sinistras, sic quidem ministrant ac Deos in dextram con-
 uersi venerantur. Præterea vbi Posidonius diuitias Luer-
 nij patris Bitytis, qui à Romanis interfectus fuit, comme-
 morat: hæc ita narrat, cum multitudinis gratiam vena-
 retur, ferebatur in currū per agros, aurūque & argen-
 tum iis Celtarum myriadibus seminabat, qui eum seque-
 bantur. Septūmque stadiorum duodecim quadratum fe-
 cit, in quo magnifica torcularia potus impleuit, tantāque
 ciborum copiam comparauit, vt per multorum dierum
 spatium volentibus ac ingredientibus, paratis cibis vesci
 liceret, qui nullo interuallo administrabantur. cum statu-
 tum conuiuiorum diem is finiuiſſet, poetam ait quendam
 barbarum tardiusculum accessisse, atque obuium eius am-
 plitudinem ceciniſſe, conqueſtūque eſſe quòd paulò
 ſerius acceſſerit, hunc eius cantu delectatum auri locu-
 lum petiſſe, atque ei accurrenti obieciſſe, quem cum ille
 accepſſet, cecinit rursus, quod quacunq; hic curru ve-
 hebatur, terræ veſtigia aurum beneficiæque hominibus
 produciunt. Hæc in libro vigefimo tertio ſcripta repe-
 riuntur. D

De Parthorum cœna.

CAP. XIII.

AT libro quinto Parthorum cœnas his verbis declarat,
 Qui amicus dicitur, menſa quidem non vitur com-
 muni, at humi ſubſidet Regi in ſublimi thoro accumbenti,
 atque more canum iis veſcitur cibis qui ab ipſo Rege pro-
 ſticiuntur. Sæpius etiam vel minima de cauſa ab extenſa
 illa in terra cœna diſtractus loris ceſſelatis virgisque cædi-
 tur: atque cum factus eſt ſanguinolentus humi pronus
 procumbens tanquam benefactorem, verberonem cogi-
 tur venerari. At in libro ſexto, vbi de Seleuco Rege nar-
 rat, qui cum in Mediam veniſſet, bellūque Arſaci Regi
 intulit.

A intulisset, ductus est captiuus ab ipso Barbaro, multumque temporis apud Arfacem versatus Regiè tractatus est, hæc ita scribit; Mos est apud Parthos ut in cœnis Rex Thronum in quo solus sedet, aliis & sublimiorum habeat, & separatim: mensæque soli ponatur Barbaricis epulis iacentibus onusta. Libro postea quarto Historiarum, ubi de Heracleone Berœoxo narrat, qui ab Antiocho Rege Grypho cognomento ita adductus fuit, ut paulum defuerit quin Euergentem de Regno deiecerit, hæc scripta reliquit; cum circiter mille milites ad cœnam conuocasset, discumbere fecit eos humi sub dio, quæ cœna erat magnus panis & caro. Potus vinum mistum frigidæ aquæ simillimum viri autem ministrabant ensiferi, silentiumque aderat compositum.

De Romanorum cœna.

CAP. XV.

B Scribit idem autor libro secundo quod in Romanorum Sciuitate in templo Herculis conuiuuntur, ubi is qui triumphat statuto tempore cœnat, Hercules adest conuiuij apparatus. Potio mulsum administratur, atque cibi sunt magni panes, carnèsque; fumosæ elixæ, & nuper iugularum vitularum carnes assatæ multæ.

De Tyrrhenorum Indorumq; cœnis.

CAP. XVI.

Inualuit apud Tyrrhenos huiusmodi consuetudo, ut singulis diebus bis mensæ lautissimæ parentur, lectique floridi, & varia pocula argentea, magnaque formosorum seruatorum multitudo adstat, qui sumptuosis vestibus sunt induti. Timæus libro primo Historiarum nudas etiam seruas ait, donec creuerint apud ipsos Tyrrhenos ministrare solitas. At Megasthenes libro secundo rerum Indicarum morem esse apud Indos scribit, ut singulis Indis mensa cœnantibus apponatur, quæ scriniis est simillima, super qua catinus aureus imponitur, in quem Oryzam prius coctam, sicut chondrum quispiam coqueret, iniiciunt. Mox obsonia complura Indico more laborata imponunt.

R 2

*De cœna Germanorum, & certaminibus con-
uivialibus.*

C A P. X V I I.

Germani verò prandium habent carnes membratim
 Gassatas, & lac, vinumque bibunt non mistum, velu-
 ti Posidonius libro trigésimo attestatur, atque nonnulli
 ex Campanis singulari certamine inter conuiuia digladian-
 tur. Nicolaus autem Damascenus vnus ex Peripateticis
 philosophis in decima historia post centesimam Romanos
 testatur his verbis inter cœnandum gladiatores inferre so-
 litos, Gladiatorum spectacula non in conuentibus solùm,
 aut in theatris Romani exhibebant, quam consuetudinem
 primum acceperant à Tyrrenis, verum etiã in priuatis
 conuiujs, multi siquidem sapius amicos ad cœnam inui-
 tarunt cum aliis de causis, tum vt duo vel tria gladiato-
 rum paria cernerent. Postea cum vino iam & cibo saturati
 essent, gladiatores intro aduocabant, qui dum alter eorum
 iugularetur quasi magnopere delectati, applaudebant: vs-
 que adeo vt in testamento etiam quidam reliquerit vt for-
 mosissimæ mulieres quas possidebat, digladiarentur, alius
 impubes pueros, qui illum amauerant, huic sorti expo-
 fuerit. Hanc veruntamen iniuriam huiusmodi populus nõ
 tolerauit, sed abrogauit testamento. Eratosthenes libro
 primo rerum Olympicarum Tyrrenos inquit pugnis ad
 tibiam decertare solitos. At Posidonius libro Historia-
 rum vigesimotertio Celtas ait inter cœnandum singulari
 certamine pugnare, armati enim atque excitati in umbra
 pugnant, atque summis tantum manibus inter se collu-
 ctantur. Aliquando verò ad vulnus vsque procedunt, ex
 quo vsque adeo irritantur, vt nisi præsentes eos distraherent
 ad interitum vsque pugnaretur. Is autem vetustus est mos,
 vt ait, quòd multis animalium membris appositis, partem,
 is qui fortissimus esset, capiebat, si quis autem eum pro-
 hibere voluisset, insurgent ad mortem vsque singulari
 certamine dimicantes, alij aurum vel argentum capientes
 in theatro, alij numerum quendam fictiijum vini, dona-
 tionemque confirmantes, & amicis necessitudinẽque con-
 iunctis largientes supini iacent in scutis extensi, quidam
 vero astans iugulum abscondit. At apud Euphorionem
 Chalcidicum ita scriptum esse reperimus in historicis eius
 comm

A commentationibus, apud Romanos minæ quinque iis exponuntur, qui pati voluerint ut caput sibi securi amputetur, ut eorum hæredes hoc præmium consequantur, sæpiusque multi qui nomen dederunt, disceptant uti quisque ipse dignissimus est, qui ad supplicium trahatur. Gladiatorum inuentum Mantinensibus attribuit Hermyppus libro primo de Legumlatoribus, Demonacte vno ex clubibus consulente, quem postea imitati sunt Cyrenæi. Ephorus autem libro sexto Historiarum exercebant inquit Arcades & Mantinenses res bellicas, stolamque militarem & veterem armandi consuetudinem, quam nunc etiam velut ab ipsis inuentoribus Mantiniam nuncupant. armis dimicandi ratio præterea in Mantinea primum inuenta fuit, cuius artificium Demeus primus docuit. Quod autem antiquum sit singulari certamine decertare, declarauit Aristophanes his verbis in Phœnissis, Inter Oedipodis duos pueros Mars fixit singularis certaminis pugnam, nunc statuerunt. Videtur autem nomen non à pugna fuisse compositum, sed à verbo pugnare potius deductum. Quando enim à pugna componitur, finem fortasse vertit, velut in dictione auxiliario, primo pugnatore, subsidiativo. Cupidum pugnae genus ex Perseo apud Pindarum reperitur, & tunc in antepenultima acuitur. Quando autem penultima acuitur à verbo pugnare deducitur, velut in pugili, aptoque nauali prælio. Ipsum te pugil primum apud Stesichorum, armis pugnans, muros expugnans, turres expugnans. Posidippus verò comicus hæc scripta telliquit in Lenone:

*Ignarus equoris malum nullum pati
 Nouit, sumus pugnantibus certamine:
 Nam singulari tristiores, & mala
 Nos plura vexant.*

Quod autem viri insignes, ducésque singulari certamine dimicauerunt, quod quidem prouocati faciebant, nos alibi diximus. De huiusmodi pugna ita meminit Diyalus Atheniensis libro Historiarum nono, Posteaquam Cassander ex Bœotia rediens Regem sepeliuit in Aegis, Reginamque, & vnâ cum illis Cynnam Eurydices matrem, reliquosque honores, quibus decorare conueniebat, instituit, mo-

ἡρωϊκῶς
 χθ.
 ἡρωϊκῶς
 χθ.

nomachiae certamen addidit, ad quod quatuor milites ac-
 cesserunt. Demetrius autem Scepsius libro duodecimo
 Troici ornatus haec scribit, apud Antiochum Regem, qui
 magnus dicebatur, non amici solum Regis in arma tripu-
 diabant in coenis, sed ipse etiam Rex. Cum vero ad Hege-
 sianactem Alexandrum ex Troa le oriundum, qui Histo-
 rias conscripsit choreae ordo peruenisset, assurgens haec di-
 xit, nunquid & Rex me male tripudiantem maui aspicere,
 an potius mea quaedam propria poemata bene pronuncian-
 tem audire? qui cum dicere iussus esset, ita Regi placuit
 ut dignus qui amaretur, & vnus eiset ex amicis Regis fue-
 rit iudicatus. Duris etiam Samius libro decimosextimo
 Historiarum Polyperchontem scribit cum bibisset, quam-
 uis eiset senex, nullòq; vel militari scientia, vel dignitate
 inferior, tripudiare solitum, ipsumq; Crocotum indutum,
 Sicyoniisque calciatum choreis indulgere. Narrat Aga-
 tharchides Gnidius libro octauo rerum Asiaticarum quod
 amici ij qui Alexandrum Philippi filium ad conuiuium
 conuocabant, omnia bellaria quae erant apposituri prius
 deaurabant, atque cum illa uellent comedere, aurum vnà
 cum reliquis inutilibus eripientes, abiiciebant, ut amici
 magnificentiae illius essent spectatores, familiares autem
 haberent. Sed obliti sanè sunt isti interim Philippum
 etiam Alexandri patrem, cum aureum poculum ponderis
 quinquaginta drachmarum haberet, semper id cum esset
 dormiturus accipere solitum, atque sub capite supponere
 consueuisset. Seleucus quosdam ex Thracibus suffocatio-
 nem ludere solitos in conuiuiis asserit, laqueum rotun-
 dum ex loco quopiam demittentes, sub quo lapidem ad
 perpendiculum ponebant, qui facile ascendentibus con-
 uoluebatur. Sortiebantur postea inter se, atque is cui fors
 tulisset falcein accipiens lapidem ascendebat, collumque
 ponebat in laqueum, mox accedens alius lapidem pro-
 uoluebat, ille uero suspensus subtracto lapide nisi citissime
 laqueum falce abscidisset, moriebatur. Alij interea riden-
 tes pro ioco mortem illius habebant. Haec habui quae di-
 xerem viti amici & conuiuae, qui multò prius antiquorum
 Graecorum conuiuia cognouistis. At sapiens Plato libro
 primo de Legibus accuratè admodum ita differit de conui-
 uiis, neq; in agris, neq; in ciuitatibus profectò conuiuia

cum

A cum concinnitate quadam videre posses, velut apud Spartanos, neq; quotquot hæc sequuntur, omnes voluptates pro viribus sectantia. Nec enim est vllus ex omnibusq; qui non magnam pœnam ei continuo imponeret, si cui ebrius incedenti obuius fieret, neq; si Bacchanaliorum quidem excusatione se defenderet, cum pœna liberaret, sicut ipse apud nos vidi in Hamaxis, & apud nostros colonos in Tarento: vniuersam ciuitatem aspexi Bacchanaliorum tempore ebriam. At nihil tale in Lacedæmone reperitur. Tunc ait Cynulcus, multò magis ludum illum Threictum ludendo interire præstitisset, quàm apud vos hodie quasi ieiunantes expectantésq; vt astru oriatur, esse: quo viso iis qui bonam hanc philosophiã inuenerunt nihil gustare legitimum est. Ego autem infelix, vt Diphilus ait comicus, mugil certè esse possem ob summum ieiunium. Sed & vos boni admonitus poëtæ mihi obliti esse videmini, qui ita cecinit:

Non opportunè est peius cœnasse profectò

Atque bonus Aristophanes ait in Cocalo,

Sed est pater verè ferè merides,

Cœnare conuenit pueros quo tempore.

Erat autem multò mihi vtilius secundum Parmeniscum, Cynicorum conuiuium cœnare, quàm hic veluti febre præmamur, omnia quæ circumferuntur aspicere. Cum verò nos rideremus, sed nec molestū tibi sit dixit quidam ô optime, Parmenisci illud conuiuium nobis percurrere.

De lente.

CAP. XVIII.

Hic verò suspensum illum detinens ita locutus est,

Ipsum Deum vobis viri iuro, ebrius

Ex quo repertum est esse nobis omnibus,

Legenda vita talis est nobis magis

Quàm sit Selenæ Regis excellentia:

Sorbere lentes est quietè dulcius,

Quàm molliter dormire sit timentibus.

Sed ita Parmeniscus incepit, Parmeniscus Molpdi gaudere, cum te salutando egregiis titulis abundem, vereor ne si forte in eorum multitudinem incideris tu tamen etiam conqueraris. Quare te participem etiam cœnæ illius quæ apud Cebetem Cyzicenum fuit, facere volo: at prius bibens

hyfopi tempus in conuiuium prorogato. Cum igitur Dionysia feſta Athenis celebrarentur, ad illum acceſſi, vbi ſex Cynicos iacentes vnúmque Cynulcum Carneum Megarenſem comprehendí. Cum autem cœnæ tempus aliquantulum prorogaretur, incidit ſermo inter nos quæ aquæ eſſent ſuauiſimæ, eúmque alij Lernæ aquam laudarent, alij Pirenes, reſpondit Carneus ex Philoxeni ſententia quæ manus abluit. Menſa deinde appoſita cœnauiſus, lentémque exhauiſimus, atque hæc influxit. Lentes poſtea ruruſ illatæ fuerunt aceto irrigatæ, tunc à Ioue nutritus apprehendens inquit:

He lateat te Iuppiter hic qui eſt author lentium.

Tunc exclamauit alius:

Lens numen, & fortuna te lens accipiat.

Mihi autem venit in mentem ex Diphili comici ſententiæ loqui, qui ita ait:

Ornata cœna maximè, atque florida

Fuit, viritin: lentis ingens, plenus &

Catinus: at prius ferens haud florida.

Coracinus ingens duxit hunc choreas olens.

Tum piſcas anthias facer qui nouerat

Per multa turdis dicere.

Cum magnus interea riſus erupiſſet, aderat Meliſſa Theatrotoryna, Niciúmque; Cynamyia, quæ meretrices erant non ignobiles, aſpicientes igitur appoſitos cibos & admiratæ riſerunt, tunc ait Niciúm, nullus veſtrum ó viri barbam collectam habentes piſcem comedit, nunquid & vos ita facitis velut in inſcriptis Gratiis veſter auus Meleager Gadareus ſcripſit, quòd Homerus ſcilicet cum eſſet ex genere Syrius, pro patriæ ſuæ conſuetudine omnes antiquos à piſcibus abſtinere fecit, cum multa eſſet eorum copia circa Helleſpontum? an eius tantum commentarium legiſtis quòd lecythi lentisq; comparationem continet? quando multum lentis apparatus video, quem cum intueor vobis ſecundum Socraticum Antitheſtem poſſem conſulere, vt vos ex huiusmodi vita eripiatis, cum talibus veſcamini. Ad hanc reſpondit Carneus, Euxitheus Pythagoricus ó Niciúm dicere ſolebat, vt Clearchus Peripateticus libro ſecundo Vitarú teſtatur, huic corpori vitæq; noſtræ omnium animas caſtigationis gratia alligatas eſſe, Deúmque; ita conſtituiſſe,

A stituisse, atque nisi in his donec ipse volens eas absoluerit, permanferint, maiores grauiorésq; calamitates esse passuras, vnde fit vt vnusquisq; propriorum deuastationem deuitet ac timeat, quamuis ex hac vita libenter exiret. Eaq; sola idcirco mors quæ ab ipsa senectute procedit libenter proponitur, quòd existimamus animæ dissolutionem ex dominorum sententia accidere; hæc nos dogmata, vt ita sibi credamus, adduxere. Neq; quispiam sanè debet perturbari, si ex tribus malis vnum habere eligamus. Sed ignoratis viri miserimi, neq; comprehenditis quòd graues cibi Regiam animi magnitudinem obturant, neque rationis participem animi partem in se ipsa esse patiuntur. Ex quo scribit libro quinto Rerum Philippicarum Theopompus multum comedisse, & carnibus vesci cogitationes eximit, animasque tardiores, iracundas, asperitatisque & imperitiæ plenas facit. Dixit idcirco admirandus Xenophon, quàm suaue est placentam fatæ laboranti nasturtiumque comedere, suaue est & sitienti aquam ex flumine haustam bibere. Socrates cum sapius ante domum summo vesperi deambulare comprehenderetur, interrogantibus quid istie agis? dicere solitus fertur, obsonium ad cœnam comparo. Nobis autem satis pars ipsa sufficiet, quam à vobis acceperimus, neque enim grauius feremus, quasi minus quàm deceat referentes, velut Hercules apud Anticlidem. Narrat enim hic libro secundo Redituum, quem admodum Hercules, postquam omnia certamina absoluit Eurystheo sacrum quoddam celebrante conuocatus, accessit, vbi verò Eurysthei serui partes singulis distribuissent, minorémque Herculi contulissent, Hercules se paruipendi arbitratus tres Eurysthei seruos Perimedem scilicet, Eurybium, & Eurypylum interemit. Non enim nos eius sumus iracundiæ, quamuis omnibus in rebus Herculem imitari studeamus. Res tragica enim lens est, inquit Archagatus scriptum esse. Sophilus autem comicus forbentem dixit Orestem morbo solutum esse. Est autem Stoicum dogma quòd omnia rectè sapiens faciet, prudenterq; lentes condiet. Quare Timon etiam Philius Zenonium esse dixit lentem coquere, qui quidem haud rectè percepit, quasi verò lens aliter coqui non possit, nisi secundum Zenonis præceptum coquatur, qui ita dixit, in

lentem iacias coriandra duodecim. Crates Thebanus, ne ante lentem ollam augens nos iniicias in contentionem. Chrysiippus in libro de Honesto sententias quasdam nobis inferens ita scribit, nunquam oliuam comedas hyemis tempore, cum vriticam habes, lentem Papæ Papæ, lens diuina fere per frigus horridum. Elegans præterea Aristophanes in Geryade, Prifanam doces te ipsum coquere vel lentem. Et in Amphiareo, Qui lentem suauissimam obsoniorum vituperas. Epicharmus in Dionysis, Olla lentes coquebat. Antiphanes in similibus; bene fit, vel lentem me coquere doce quisquis es indigena. Noui autem temperantissimi septientissimiq; Vlysis sororem Lentem appellatam fuisse, quam quidam alij Calisto nominarunt, sicuti Mnaseam Patreum libro tertio rerum Europæ attestari Lyfimachus tertio Redituum scriptum reliquit. His dictis cum Plutarchus non leuiter, mehercule risisset, non ferens contemptam fuisse Canis copiosam de lente disciplinam, sed vos ait ô Plutarche qui ex pulchra estis Alexandria cibus ex lente confectis estis adsueta, vniuersa siquidem vestra ciuitas plena est cibus ex lente, de quibus Sopater Phacius parodus in actu Bacida inscripto meminit his verbis:

Potis nec essem quippe cernens arcum

Magnum colossum pane lentis vescier.

Præterea quibus opus est ad hominum victum ô sapientissime ex Euripidis sententia duobus exceptis, fructu scilicet Cereris, & Aquarij potu?

Quæ & adsunt, & vos possunt nutrire.

Ad hæc quæ non sufficiunt ad repletionis delicias

Aliorum edulium machinationes querimus.

Atque alibi scenicus hic inquit Philosophus; sufficit mihi mediocris victus temperatæ mensæ. Omne autem non opportunum ac superuacaneum, non est admittendum. Idcirco Socrates se ab aliis hominibus differre dicebat, quòd hi viuebant vt ederent, ipse verò edebat vt viueret. Diogenes, ad eos, qui quòd se fricaret, increpabant, respondisse fertur, vtinam possem ventrem etiam fricando famèque ac indigentia liberari. Euripides hæc inquit de Capaneo in Supplicibus:

Hic est Capaneus, plures erant opes ei,

Quibus superbus hand erat quicquam, nihil

Fasces

A *Fastus habebat plus, homo quam pauper. at
Carpebat idem si quis intumesceret
Mensis nimis, laudabat id quod sufficit.
Dicebat haud in ventris ejca esse optimum
Sufficere enim mediocritia.*

Haud enim huiusmodi erat Capaneus, quemadmodum bonus Chrysiippus in libro de iis quae per se non expetenda sunt scribit, sunt nonnulli qui usque adeo pecuniarum studio insaniant, ut quendam cum in extremis laboraret multos aureos nummos deglutisse narrent, deinde mortuum esse. Atque alium in lago aurum consuisse, eoque se induisse affirmant, qui postea suis familiaribus iussit, ut eum ita indutum sepelirent, neque vrerent, aut cultum quempiam adderent. Isti enim, omnesque huiusmodi in hunc ferè modum clamantes moriuntur:

*O dignitas mortalibus tu aurum optima.
Quam mater haud tales voluptates habet,
Aut in domo puer, vel optatus pater.
Quales habes, & qui domi te possident.
Quòd si Venus pariter videt, mirum nihil
Illam innumeros habere amores protinus.*

B Huiusmodi erat eo tempore apud illos avaritia, de qua Anacharxis interrogante quodam ad quid argento Graeci utantur, ad numerandum, dixisse fertur. At Diogenes in sua Rep. legem tulit ut nummi essent astragali, de quibus Euripides haec venuste admodum:

*Plutum haud feras, admiror haud ego Deum.
Nullo labore & pessimus quem possidet.*

Chrysiippus in inductione ad bonorum malorumque actionem iuuenem quendam ex Ionia valde diuitem Athenas accessisse refert, qui veste purpurea, & fimbriis aureis erat indutus, atque hic ad interrogantem quendam cuius esset, respondit quòd diues erat. Mentionem fecit de illo & Alexis in Thebanis ita scribens:

*Dic cuius est hic, diues, hos omnes ferunt
Huiusmodi profectò nobilissimos.
At pauperes nec nobiles nec afficit.
Hos quispiam*

Cum haec dixisset Cynulcus, quòd plausu nò fuit exceptus, iratus, sed quando inquit & symposiarche, isti perturbati non

non fameſcunt, illaque quæ de lente dicta fuerunt ſubſa-
nant, & in animo habentes quæ apud Pherecratem in Co-
riano dicuntur:

Age iam recumbam, tu ſeras meſam ſtatim:

Calicemq; quò veſcar, bibam quò ſuauis.

Adeſt calix, & meſa, lentes & tibi.

Lentes mihi non per Iouem, non hæ placent.

Quas ederet ſi quis male os inde huic olet.

Quoniam igitur ſapientes ipſi lentes deuitant, ſac ut panis
nobis afferatur, quibus cum nihil eſt magnificum: ſed etſi
vulgatam celebrémque habes lentem vel conchum voca-
tum. Cum riderent omnes conchi præcipuè gratia, indocti
eſtis ait ó conuiuæ, qui eos libros non legiſtis, qui ſoli bo-
na appetentes edocent. Dico autem Timónis Pyrrhonij li-
bros Sillorum. Hic eſt enim qui de concho etiam meminit
libro ſecundo Sillorum his verbis:

Placenta ſexta nec mihi, nec caryca

Placet Lydorum, ſquallida in concho aut iacens

Graio, nimis quæ delicata ærumna fit.

De ſextis placentis velut præſtantibus ſicut & Eretris me-
minit Sopater in Bacchidis præcis, In Eretriam irruimus
albas farinas habentem. Atque Timon Conchium utriſque
carycis Lydiis anteponit. Ad hæc elegans etiam noſter
conuij dominus Larenſius inquit, ó viri Canes iuxta Stra-
tidis comici Iocasteſt, quæ in inſcriptis Phænifiſis ita lo-
quitur:

Prudens ſibi quiddam volo nunc conſulere,

Vnguenta coctis lentibus non fundere.

Sopater, cuius hæc commemorati, in mortuorum exe-
quiis ſic ait:

Ithacus Vlyſſes in lente vnguentum

Adeſt, confide anime.

Clearchus autem Peripateticus in libro Prouerbiorum tan-
quam prouerbiū deſcribit, in lente vnguentum. Cuius &
auus meus Varro Menippus cognomine mentionem facit,
& alij Romani Grammatici complures, qui cum non mul-
tum inter Græcos poëtas & ſcriptores verſati ſint, neſciunt
vnde Varro iambicum illud exceperit. Tu autem mihi vi-
deris ó Cynulce, quando lætaris hoc nomine, cum non di-
eas quomodo mater te à teneris nominauit, pulcher & ma-
gnus

Agnus esse secundum tuum Timonem, nescire tamen quòd Conchus apud utrunque comicum vt nominaretur obtinuit, apud Epicharmum in festo & Nasis, & apud Antiphaniem comicum, qui sic ipsum diminutiue in nuptiis nominauit, conchulum paruum, & frustum farciminis. Tum Magnus sermonem excipiens, in omnibus inquit optimus Larenus acutè admodum & optimè canino ventri de concho occurrit, ego autem Galatarum more Sopatri Paphij, apud quos extat consuetudo, vt si quam victoriam consequantur in bellis captiuos Diis immolent, Galatarum inquam imitatione & ego tres dialecticos ex ascriptis Deis comburere voui: nam cum vos philosophari, nugarique audierim, atque studiosè tolerare elegisse, periculum sanè faciam dogmatù, prius subfumigans hunc, postea si assatorum vestrum quenquam cōtrahentem videro crus, Zenoni apponetur hic domino, elicere mentem nesciens.

De diata Pythagorica.

CAP. XIX.

BVM magna loquendi licentia ipsos alloquar, & philosophe, si rerum copiam complecteris, cur Pythagoricos illos non imitaris, de quibus hæc Antiphanes scribit in monumentis?

*Quidam miselli forte Pythagorici
Vescuntur in specu alera, ac huiusmodi mala legentes.*

Et in Canistro proprio inscripto:

*Primum velut Pythagorizans comedit
Animatum nihil, at quæ plurima obolo
Datur placente nigram partem capiens excoriat.*

Alexis in Tarentinis:

*Pythagoriste sicut olim audiui
Obsonio haud vescuntur vllò: non edunt
Aut quidpiam viuum, merumque respuunt.
Epicharides ex Pythagoricis solus at
Cedens canes, vs vescitur: nam tum neque
Viuunt.*

Et paulò vterius progressus:

*Tenues, laboratiquæ scalpro Pythagorismi, sermonesque
nutriunt*

Illos,

Illos, diebus singulis hæc : poculum
 Aquæ liquentis, panis vnus purus hæc
 Dicis diatam carceris. viuunt Sophi
 Sic hi miselli, perferunt & tot mala.
 Deliciantur aly cum alijs, nunquid nosti quòd
 Melanippides sodalis est vnà & Phaon?
 Phylomachusque Phanus? isti nam die
 Quinto farina vnâ cotylam cenant simul.

Et in Pythagoram imitante:

Epulum carica, & oliuæ,
 Et caseus fiet iubet lex hæc Deis
 Offerre Pythagoræ sacrum quod per Iouem?
 Id optime certe se habet vir optime.

Et post pauca:

Ieiunium & squallorem oportet perpeti.
 Frigus, silentium, lauacrum neque,
 Quorum nihil vos ò Sophi perficitis.

Sed quod omnium videtur grauissimum de iis nugamini
 quæ minimè nostis, & quasi ornate comedentes turundam
 facitis, vt suauissimus inquit Antiphanes, qui in seruos fu-
 gitiuos Ducente, ornate admodum ait turundam faciens, **D**
 paruam quidem ante, plenamque intus manum habentes,
 sicut mulieres multa, eaque quam citissimè comeditis.
 Deinde secundum hunc ipsum poetam in Thombycione
 dicentem, drachma ediles nobis cibos emere, allium, ca-
 seum, cepas, capparim, quæ omnia drachmæ sunt simul.
 Aristophanes in Pythagoricis:

An per Deos censemus antiquos viros
 Squallere verè Pythagoristas, sponte quæ?
 Vel suauiter vestes maris, decenter &
 Gestasse? nil horum videtur, vt mihi.
 Sed fit necesse non habentes quidpiam
 Occasionem vt hanc secuti terminos
 Presumant mox sumptibus peruitiles
 Ponatur illis piscis, aut caro, nisi
 Digitos edant simul, volo suspendier decies.

Non est fortasse parum opportunum vt Epigrammatis
 illius mentionem faciam, quod contra vos factum fuit,
 quod Hegesander in libro sexto Commentariorum suo-
 rum posuit:

Contractis

A *Contractis cilijis, quibus est in naribus ingens
Barba, alitis saccum barba suramini & ollas,
Nudatis pedibus, neruis ac veste reuincta.
Nocturni fures, vescentes nocte latenter.
Syllaba composita est quis plurima, decipientes.
Virtutis sectatores, sapientia prava
Sub quibus ipsa viget quibus ac autoribus extat.*

Archestratus Gelous in sua gastronomia quod solum commentarium vos sapiētes complectimini, hoc vnum Pythagoricos seruasse dicit, vt tacerent, quod quidē ob verborum inopiam faciebant. complectimini etiam Sphodrij Cynici amatoriam artem, Protagoridæq; expositiones amatorias, dialogosq; conuiuales optimi philosophi Persæi, ex Stilponis Zenonisq; commentariis cōpositos; in quibus quo pacto conuiuæ nō dormiant, quærit; qua ratione potionibus sit vtendum. Quando pulchros, formosāsque in conuiuium ducere conueniat, quando ipsos vigentes admitti sit opportunum, quando inquam oporteat emitti velut contemnentes; de rationibus coquendi, de panibus, & aliis compluribus, quōtq; nimis fortasse accuratē. De osculis Sophronisci philosophus dixit, qui cum semper in hæc mentem intenderet, Acrocorinthumq; in fidem ab Antigono consecutus esset, velut testis est Hermippus, cum potui indulgeret ab ipsa etiā Corintho excidit, ab Arato Sicyonio deuictus, qui prius in dialogis ad Zenonem contendebat quod sapiens esset, & dux strenuus, hoc vnum confirmauit per opera vitæ bonus Zenonis cecitius. Venustè sanè Bion etiā Borysthenites inquit, qui cum æream eius statuam cōspicatus esset, in qua erat inscriptum Persæum Zenonis Citieum, errasse eum dixit, qui inscripserat, sic enim inscribi oportere, Persæum Zenonis cecitieu. Fuit enim Zenonis familiaris hic, velut Nicias Nicaeus narrat in Hittoria philosophorum, Sotiōnq; Alexandrinus in suis tractatibus incidimus, & in duo Persæi cōmentaria, quæ de optimo hoc negotio agunt, quorum huiusmodi est inscriptio: cōuiuialium dialogorum. Cresibius Chalcidensis Menedemi familiaris, Velut Antigonus Carystius in vitis testatur, cū interrogaretur à quopiam quid sibi ex philosophia lucratus videretur, vt cœnem inquit immunis. vnde, & Timon ad eum aliquando dixit:

Cœna sectator, defuncti lumina habensq;

Et

Et cor intemperans.

Erat autem Ctesibius promptus, & ad ridendum suavis, quo efficiebatur vt ab omnibus ad conuiuia vocaretur, non quidem velut tu ô Cynice, qui non modo Gratiis, sed nec Musis quidem vnquam sacrificasti: quare cum te, tibi que similes virtus effugiat, assidet Voluptati, sicut Mnafalces Sicyonius ait in Epigrammatis:

Infelix dudum Virtus lacerata capillos

Ecce Voluptati turpiter assideo.

Quam dolor immodicus carpit, quia prava voluptas

Me potior cunctis creditur esse viris.

Baton verò comicus ita scribit in homicida:

Nunc temperantes ex sophis eos voco

Qui nil sibi bonum solent concedere

Et ambulantes quaritant prudentem vti

Diffugerit conuentibus ex omnibus.

Homo proterue cur habens pecuniam

Sic abstines faciens deis iniuriam?

Quid ô vir argentum facis te dignius?

Huiusmodi natura nunquid illius?

Es ciuitati inutilis bibens aquam.

Mercator hinc, & mysticus damnum caput.

Ast ipse prouentus bonos facio ebrius.

Et postea fers mane circum lecythum

Discens oliuum, qui magis circumferat

Horarium videre, quàm qui lecythum.

Archestratus autem quem tu ô Cynulce pro Homero ob ventrem veneraris, quo nihil est magis temerarium, atque tuus etiam Timon hæc de cane marino ita scribit:

Diuinum hoc epulum pauci neuere virorum,

Aut edisse velunt, stupidam quicumque leuémque

Mortales animam sortiti sunt, Stolidámque.

Carnis vt humana sit edax, at obuius omnis

Humanam carnem piscis vorat, vt fuit illi,

Quam decuit purè vana hæc quicumque loquuntur

Transmisisse oleri, Diodorúmque ad sapientem

Ire, simul toleranter vt vnà Pythagorizent.

Erat autem Diodorus hic genere quidem Aspendius, qui cum Pythagoricus esse videretur, more aostro tamen Cynicorum viuebat, comam nutriens, squalidus, sine calceis, vnde

A unde & morem illum Pythagoricum qui ad comam pertinet, ab ipso Diodoro emanasse nonnulli arbitrantur, sicut testatur Hermippus. Timæus verò Tauromenites libro Historiarum nono, sic de eo scriptum reliquit, Diodoro genere Aspendio diuersum introducente ornatum, Pythagoricisque rebus adhaerere simulante. ad hunc scribens Stratonicus, iussit ut Pythagoræ familiari firmam porticum habenti, de iniuria, vesteq; ferina cum discederet dictum nuntiaret. Socrates libro tertio de Philosophorum successione magnam barbam Diodorum habuisse narrat, palliumque gestasse, & tulisse comam, atque studium ipsorum Pythagoricorum, qui eum antecesserunt, forma quadam reuocasse, qui vestibus splendidis, lauacris, vnguentis, confusaque solita utebantur. Sin autē vos o Philosophi quod sufficit compleri verè tandem statuistis, conuiuiaq; minimè sumptuosa perquiritis, quid huc vel non conuocati accessistis? numquid velut intemperantium coquinaria vasa numeraturi? vel quasi Cephalioni Athenogenis nobis os obturaturus estis enim iuxta Sophoclis Cedalionem verberones, versuti, alienorumque comedones. Quia autem vos Philosophi

B semper animum habetis in patinis, oportet aliquid quod comedatis petere, vel comedere aliquem caninorum ciborum. nec enim fas est vos suauiter loqui, quod ex eo patet, quod testatur Alexis in inscripto Lino. fingitur siquidem Hercules ibi disciplinam à Lino percipere, qui multis adiacentibus libris vnum ex iis qui contigisset, capere iubetur, qui cum librum de ciborum condimentis in manus accepisset, valde studiosè apprendit, sic autem dicit Linus,

Quemuis librum hunc cedens cape: illum postea

Consideratè perlegas: inscriptio

Monstrabit illum proximus qualis fiet.

Orpheus inest, & Hesiodus, tragædia,

Cherillus, ac Homerus, Epicharmus simul

Plures libri, natura sic est prodita.

Assumo quem primum mihi sors attulit.

Ostende quod sit, condendi formula

Obsonij: ut patet qui est certè sophus,

Congesta cui tot pulchra sunt volumina.

Artem Simi cepisti, at hic qui est Simus?

Valde bonus vir, aptus & tragædijs.

*Nunc accidit, qui nimis est certè optimus
 Obsoniorum fector apparet velut
 Ventibus, gulosus esse obsonij
 Vir hi: trio apparet, quid ipse vis refer.
 Famesco, bene hoc scias.*

Cum Magnus hæc etiam percurreret, aspiciens præsentem philosophum Cynulcus hæc locutus est:

*Novisti falsum sacrum en hic qualia latrat.
 Quàm bene, quàmque cito penas dedit, atque repente.
 Nec solide cæcus apparuit esse locutus,*

Ut inquit Cratinus in Archilochis, oblitus enim sui in iis iudiciis, quæ facit de suis pulchris iambis, declarationes ex innata sibi gulositate, & suaviloquio imperfectas recitat, carminâq; absona, & cymbala minimè numeris congruentia, atque post venustos huiusmodi sermones insulfos, domos circumit, sicubi splendida aliqua cœna pareretur, inquirens, magis quam Chærephon ille Atheniensis, de quo meminit Alexis in Fugituo.

*Hic Chærephon artem requirit vsque, qua
 Immunis, & nunc forte cœnas expetit.
 Vas sicubi est ipsi coqui locare quod
 Consueverint, hic mane visit hos statim,
 Qui si locatum viderit, tum queritat
 In prandium quis vasa conduxit vir hæc?
 Conuiuij mox oscitantem ianuam
 Si repperit, primus intravit.*

Non dubitat autem vir eiusmodi, velut bonus etiam Magnus, Montanas peregrinationes ventris gratia aggredi, sicut idem inquit Alexis in Commorientibus:

*Ad prandium Corinthon iuit Chærephon
 Non conuocatus, iam per vndas aduolat,
 Sic dulce sumptibus est alienis vivere.*

Theopompus in Vlysse,

*Euripidisque prandium non male habens,
 Aliena comedere bene fortunatum.*

Cum rideremus omnes ob huiusmodi dicta, tunc ait Vlp.

De suaviloquio & intemperantibus.

C A P V T X X.

VNde verò suaviloquium etiam voluptuosis his in sermone errantibus? ad quem Cynulcus, sed ô porcellæ bene

A bene condite, Phrynicius comicus ita meminit de suauiloquo in Ephialte,

Illos opus vitare sit grauisimum

Habent innatum aculeum in dextis.

Inuisum florem pubertatis postea suauiter alloquuntur omnes

Semper per forum circumcuntes, in subjellijs vbi sunt.

*Ibi hos quibus suauiter loquuntur magnopere laniantes
Celant; que omnia vident.*

Venusta loqui Aeschylus in victo Prometheo dixit,

Hac vera nosces, nec mihi stulte loqui

Placet venusta.

Cum verò diceret rursus Vlpianus, quænam sunt vasa coquinaria ò amici? de quibus in cœnis Arcadicis dignum apparuit vt mentio fieret? atque intemperantia vbi iacet? intemperantes enim celebres cognoui: vnum de quo meminit Alexis in Cnidia:

Dignus teri Diodorus annes per duos

Fecit pilam paterna, qui malus bona.

Sic deglutiuit cuncta mox voraciter.

Tu segne per solam refers, atque otio.

B At in Phædro,

Epicharides paruis diebus quinque cum

Pilam paternam fecerit substantiam.

Veluebat ille se cito sic, & leue.

Ctesippus præterea Chabrii filius vsque adeo in intemperantiam incidit, vt paterni etiam sepulchri, in quod populus Atheniësis mille drachmas impederat, lapides ob voluptatē vendiderit: scribit igitur ita Diphilus in Expiatibus;

Ni Phadimo dimesticus certè foret

Eæ Chabio Ctesippus edictus, diu

Legem tulissem non inutilem, vt puto.

Quod ipse rursus conderet sumptu suo

Patris sepulchrum: singulis anni, tamen

Quod dico parçè valde, plaustrum lapidem.

Timocles autem in Demofatyris, *ferret,*

Non Chabrii Ctesippus etiam ter tondetur

Inter mulieres splendidè, sedum inter viros.

Menander in Iracundia hæc de illo scripsit,

Certè iuuenis quendam fuit ipse ò femina,

Sed quinque tunc singulis dæctm haud

*Laudabar, ut nunc, haud habebam amiculum,
Sed nunc, nec unguentum tenebam, nunc vii.
Et tingar, atque vellicabor per Iouem.
Ctesippus, haud homo ut breui sim tempore.
Ut ille saxis vescor omnibus, mihi
Nec sola terra sufficit.*

Fortasse igitur Demosthenes in libro de immunibus no-
men eius praeteriit ob multam illius intemperantiam, &
imudentiam. Oportet enim eos qui bona paterna liguri-
uerint sic puniri secundum Menandrum, qui ita scripsit:

*Quam res es ingens terra mater optima,
Possessio quam digna mente prae ditis,
Si quis paternum praedium vorauerit:
Hunc quam decet sulcare semper aquora,
Nec ingredi arua, sentiat quo sic bonum
Quantum fuerat adeptus, haud parsit tamen.*

Meminit etiam Axionicus in Tyrrheno de Pythodelo
quodam intemperante:

*Pythodelus iste consumptor relictus
Accedit, dictus intemperantissimus.
Ebridque post hunc sapientissima
Puniens per vestigia aduenit.*

Polyeuctum intemperantem reprehendit Alexandrides in
Tereo his verbis:

*Aut vocaberis refert, o per deam
Vestam? an velut vorans patris substantiam?
Tanquam bonus Polyeuctus haud profecto, sed
Quia mas à feminis victus es.*

Theopompus libro decimo Philippicarum Historiarum, à
quo ultimam partem nonnulli separant, in qua de iis agit,
qui populi gratiam Athenis ambibant, Eubulum inquit
populum se ducere solitum fuisse intemperantem, qui di-
ctione huiusmodi usus est. tantum intemperantia avaritiaque;
à populo Tarentino differebat, ut hi in conuiujs tantum
immoderate se gererent, hic vero inter Atheniensium etiam
militares conuentus versatus omnia profuderit. Scribit
Callistratus etiam Callicratem ipsum populi seductorem
ad voluptates fuisse procliuem ac intemperantem, cum re-
rum ciuilium tamen esset accuratus. at libro quinquage-
simosecundo de Tarentinis, ciuitas inquit Tarentinorum
sing

A singulis ferè mensibus boues sacrificat, conuiuiaque publica facit, ita ut priuatorum multitudo semper ferè inter pocula, congressusque versetur, atque rei huiusmodi rationem ita reddunt Tarètini, reliquos homines dum laborant, & sunt in operis, victum sibi comparare consueuisse, se verò per conuentus, & voluptates frequentes de victu non esse sollicitos, sed iam viuere. De intemperantia verò ac vita Philippi, atque illius sociorum, hæc tradita accepimus à Theopompo libro quadragesimonono Historiarum. Postea quam Philippus adeptus est magnam nummorum copiam, non eos quidem citò absumpsit, sed proiecit ac dissipauit, cum omnium non ipse solum pessimus esset oconomus, sed et ipsi etiam quibus ille familiariter utebatur. Verum ut summam dicam, nullus eorum aut rectè viuere nouerat, aut prudenter domestica gubernare, cuius rei ipse erat autor cum esset infatigabilis, multaque impenderet, ac omnia prompte faceret, & possideret, & daret. Nam cum miles esset, neque ei accipitorum rationes, neque absumptorum per negotia supputare licebat. Socij præterea illius pluribus ex locis confluxerant, isti quidem ex ipsius regione, illi verò ex Thessalia, alijque

B ex alijs Græciæ partibus. ac neque ex optimis quidem collecti, sed si quis inter Græcos, vel Barbaros erat salax, abhominandus, moribusque temerariis, hi omnes ferè in Macedoniam congregati Philippi socij dicebantur. Atque si quis ab hac vitæ institutione alienus accessisset, ab eorumque consuetudine, ille statim dicta Macedonica similis efficiebatur, ut illud interim prætermittamus quod bella, expeditiones, nummorumque profusiones eos audaces esse adhortabantur, & ut inordinate intemperatèque latronum more viuerent, persuadebant. Duris libro septimo rerum Macedonicarum ubi de Pasicypro illo scribit, qui in Cypro regnauit quod intemperans vir fuerit, hæc ita ad posteros reliquit; Cum Tyrum Alexander obsidisset Pnytagoram dimisit, cui & alia munera, & regionem quam petierat donauit. At prior illo Pasicyprus rex ob intemperantiam, & regionem, & regnum quinquaginta talentis Pymato Citieo vendidit, quibus nummis acceptis in Amathunte consenuit. Fuit huiusmodi Aethiops etiam Corinthius, sicut Demetrius Scepsius testatur, de quo mentio fit etiam ab Archilocho, voluptate enim intemperantiæque adductus hic, cum vna

cum Archia in Siciliam nauigaret, vbi Syracusas esset con-
diturus, eius conuiuæ illam placentæ mellitæ portionem
tradidit, quam Syraculis esset habiturus. In tantum intem-
perantiæ Demetrius etiã ille à Demetrio Phalereo oriun-
dus incidit, velut autor est Hegesander, vt cum Aristagorã
Corinthiam amicam haberet, sumptuoseque viueret, atq;
Areopagitæ vt melius viueret, ipsum & adhortarentur, &
iuberent, At nunc liberius viuo, dixerit: nam & amicam ha-
beo pulcherrimam, neminem offendo, vinum Chium bi-
bo, & aliorum quantum mihi sufficiat, comparo, cum pri-
uati mei redditus in has impensas sufficiant, non viuo au-
tem sicut vestrum nonnulli donis corruptus, & stupris dele-
ctatus, atque res huiusmodi perpetrantium quorundam no-
mina connumerauit, quæ cum Antigonus rex audiisset le-
gislatorem eum esse constituit. Qui cum Quinquatria ce-
lebrarentur princeps existens, Icrium apud Aristagoræ her-
mas ipsisque hermis sublimiorem statuit. Postea cum in
Eleusina mysteriorum tempus aduentasset, thronum illi
apud templum collocauit, pœnas daturus eos inquiens, qui
id facere vetuissent. Quod autem intemperates eos etiam,
qui nulla ex opulentiã viuebant antiquitus vocarint Areo-
pagitæ, atque punierint, cum Phanodemus, & Philo-
chorus scripsit, tum etiam alij complures, ex quo effectum
fuit vt Menedemum, & Asclepiadensiuos philosophos,
& pauperes aduocarint, interrogauerintque qui fieri po-
terat vt totum diem rebus philosophicis operam nauarêt,
ac nihil prorsus possiderent, corpora tamen ita bene se
habeant. tum hi iusserunt molitorem quendam accersiri,
qui cum venisset, dixissetque quod singulis nobilibus in mo-
lendum ingressi rotam volentes duas drachmas vtri-
que capiunt, admirati Areopagitæ ducentarum drachma-
rum munere eos decorarunt. Democritum præterea Abde-
ritæ quia bona paterna absumserat publicè condemna-
runt, sed vbi mundi seriem, infero ùmque arcana declaraf-
set, atque in hæc discenda se omnia bona consumpsisse af-
firmasset, continuo dimissus est: Illi vero qui non ita sunt
intemperantes vt ait Amphis:

Bibunt duos dies diebus singulis,

Turbante vino præpotenti tempora.

*Atq; tria capita iuxta Diphilũ habentes, velut Palladis sta-
tua.*

A tua, suorum bonorum hostes, vt ait Satyrus in libro de Characteribus, agrum percurrentes, domum populantes, vendentes spolia præsentia, non quid deuoratum est, sed quid vorandum sit considerantes, neque quid supersit, sed quid non supersit, ipsum senectutis viaticum per iuuentutem absumentes, lætatiq; amici potius, quàm amicis, & vino non conuiuiis. Agarharchides Cnidius libro vigesimo octauo rerum Asiaticarum Gnosippum scribit intemperantem in Sparta fuisse, quem Ephori prohibuerunt cum iuuenibus versari. Mentio sit apud Romanos, velut Posidonius libro quadragesimo nono Historiarum memorię tradidit, de Apicio quodam, qui omnes homines intemperantiam facile superauit. est autem hic Apicius, qui autor extitit vt Rutilius, qui Romanã Historiã Græcis vocibus scripserat, in exilium mitteretur. sed de ipso Apicio ob intemperantiam celeberrimo mentio dudum facta est à nobis. Diogenes Babylonius in libris de nobilitate, Phocum inquit Phocionis filium nullus est ex Atheniensibus, qui non oderit, cui quisquis obuius fiebat, ò deturpans antiquorum tuorum nobilitatem dicebat, omnia siquidem bona paterna intemperatè absumpserat, & postea ei adulabatur, qui esset coclebs, quamobrè a lapis ab omnibus cędebatur. Atq; cum fieret pecuniarum aliquãdo collatio, ipse quoque accedens, & ipse confero inquit, quo effectum est vt omnes Athenienses vna voce in intemperantiam conclamarint. Erat hic Phocus bibax admodum: nam cum in Quinquatriis equo vicisset, paterq; eius socios ad conuiuium vocasset, venientibus illis ad cœnam lautissimus factus fuit apparatus, vasq; lauandis pedibus apta cum vino, & aromatibus singulis accedentibus afferebantur. Hęc cum pater vidisset, Phocũ ad se vocauit, non placabis inquitens socium tuum victoriam tibi deturpantem? Noui & alios intemperantes complures, de quibus vobis enarrare prætermittam vno Callia Hipponici filio excepto, quem puerorũ etiam Pædagogis cognouerunt. De aliis verò quos ego prætereo vos si quid habetis dicite, fores enim aurium patentes habeo: quare dicite donec ego inquirō. Tum Magnus subinde comedere, & vesci dixit. Cui Aemilianus, intemperantiam habes apud Stratiðem in Chryssippo ita loquente:

Si nec effundere ipsi otium erit,

*Nec in intemperantiam veri, neque
Ipsi obusct qui, alloqui nullum.*

C

De coquinariis vasis.

CAP. XXI.

Vasa autem coquinaria sic Anaxippus in Citharædo
connumeravit:

Capidem feras, obeliscos duodecim.

Creagram, mortarium, tyrocnestam puerilem.

Steleon, scyphos tres doridem, mucrones quatuor.

Non prius annuos diis inimice, tu

Lebetem ex olla rursus tarde fers,

Et securim premium certantium.

Aristophanes in comprehendentibus scenis cacabum ollam
sic appellat:

Cacabum enim Caryssi magistri.

Et in conuiuantibus, & ferre inde cacabum.

Antiphanes in Philothebano,

Cuncta adsunt nobis, & synonyma

Qua intus est anguilla Baotia.

Atista concavis in profundis cacabi,

Calefit, attollitur, coquitur, ebullit.

D

πατάριον Patellam nominavit Antiphanes in Euthydico,

πατάριον Postea polypus iectus

In patellis coctus.

Alexis in Asclepiadide,

Obsonium parare sic didici bene

Apud Sicanos, in patellam sepius

Ut ob voluptatem viri dentes iaciant,

Canantes.

Antiphanes autem in samo per p. dixit,

Patellas, betam, laserpitium, ollas, lucernas,

Coriandra, capis, sale, olenm, catinum.

Philetærus in Oenopione

Coquus hic patellarum.

Antiphanes in parasito hæc scripsit,

Alius in hoc magnus

πατάριον *Habebit quis commensalis nobilis, quem*

πατάριον *Dicit Caryssi alumnium ex terra genitum feruentem.*

Postea num dicere potes? age, cacabum dice.

T

A Tu verò forte diceres ollam apud me non esse
 Putas differre, siue cacabum quidam
 Volentes nominant, siue sittybum?
 Præter id quod dicis vas novi.

Eubulus in Ione patella utroque modo dixit his verbis
 Catinos, patellas, cacabos,
 Ollas, sartagine, varias multas,
 Quæ neque dicendo dixerim.

De condimentis.

CAP. XXII.

Condimentorum catalogum hunc in modum fecit
 Alexis in Lebetes:

Et ne excusationes hic mihi, neque non habeo,
 Sed dic quid opus sit, capiam ego omnia
 Recte: primum cape accedens sesama.
 Sed est intus, ruam passam pisam,
 Fensiculum, anethum, sinapi, caulium, laserpiium.
 Coriandrum, siccam rosam, cuminum, saram,
 Sefels, rutam, porrum.

B At in excubiis, seu lanam tractantibus coquum quendam
 inducit ita dicentem:

In circulum opus erit currere me, & clamare
 Si qua re indigebo, carnam posces à me tu
 Iam accedens, non habeo autem
 Non acetum, non anethum, non origanum,
 Non thrium, non oleum, non amygdalas,
 Non allium, non saram, non viridem capam,
 Non bulbum, non ignem, non cyminum, non salem,
 Non ovum, aut lignum, non scapham, aut sartagine,
 Non funem putealem, non lacum vidi, non puteum.
 Non hydra est, frustra constiti ego
 Habens cultrum, etiam ad hæc succinctus.

Mox in agricola Origanum

Primum ponens in ollam novam,
 Trimuma in superficie concinne humefactum
 Aceto sapa inficiens, & Laserpitio
 Multa condensans.

Subinde comedere Teleclide dixit in quaestoribus hunc
 in modum, Tyrium subinde comedentem. At statim vesci
 dixit Eupolis in Centurionibus, statim vesci nihilo, præter

quam vel aspiciente cepa, aut tribus oliuis conditis. Aristophanes in Pluto:

Antea paupertatis coactus omnibus statim vescerbar.

De structoribus mensa, & de coquis.

CAP. XXII.

Inter coquos erant nonnulli, qui reliquis differebant, mensarumque structores dicebantur, quorum quod esset officium aperte Antiphanes his verbis in Inquilino declarauit:

Accepi veniens hunc

Mensa structorem qui lauat vasa, lychnosque,

Iunxi foedera, fecique alia quotcumque

His conueniunt.

Quarendum est autem an idem structor sit, & mensae curator, cum Iubas rex in comparationibus eundem esse dicat mensae curatorē, & eum qui à Romanis structor nominatur, hæc ex Alexandri actu depromens, qui potus inscribitur:

In crastinum me oportet, & tibicinam

Sumpsisse. structorem artificem capiam simul,

Ad hoc misit ex agro me dominus.

Appellarunt autem structorem eum, qui mensas curabat, & aliud decorum. Philemon, in Accedente:

Circa culinam non est consideratio.

Structor est in ministerio.

Vocabant autem eas dapes quas in mensa ponebant, mensalia. Plato in Menelao:

Quam pauca sunt relicta de mensalibus.

Appellabant eum etiam, qui obsonia emebat emptorem, nunc verò obsonatorem, velut Xenophon his verbis in libro secundo memorabilium testatur, Ministrum, obsonatoremque similem capere vellemus. at apud Menandrum in Phania communius capitur, parcus erat modestusque emptor. Obsonatorem dixit Aristophanes in sartagine coctis.

Tanquam obsonator prandium vestrum dispensare videtur.

Obsonia clam coemere dixit Cratinus in Cleobulicis, at Alexis in Dropide, clam emere. Dicuntur verò eleatri velut asserit Pamphilus, hi, qui ad mensam regiam vocant ab eleo mensa, quos tamen Artemidorus obsonatores conarum nominauit. Dicebantur etiam prægustatores eleatri,

A eleatri, quoniam securitatis gratia ante quam reges, cibos gustare consueverunt. nostris tamen temporibus eleatri illi dicuntur, qui praeficiuntur conuiuij totius administrationi, quae res, & honorifica fuit olim, & praecleara. nam Ptolomaeum etiam seruatorem / alexandri eleatrum vocatum fuisse Chares testatur libro Historiarum tertio. Saepius autem quem nunc Romani prae gustatorem solent appellare, tunc Graeci protethen nominabant, velut Aristophanes in prioribus Nebulis asserit

*Quis non capiunt certe nouulnis
Principia Prytania, sed veteres, & nouas?
Id quod Protentha, mihi videntur pati
Vt celerrime Prytania subtrahantur,
Idcirco praegustabant die vno.*

Mentionem fecit de his Pheregrates etiam in Agrestibus;

Ne mireri:

Protentharum nam sumus, sed nesciebam bene tu.
Et Philyllius in Hercule,
Vultis, certe ego dicam quis sim ego.
Protentharum dorpia nominata.

B Inuenio autem concilium Cephisodoro Athenis imperante factum fuisse, in quo velut congregatio quaedam sunt protenthae, sicut etiam parasiti nominati, sic se habent: Quando inquit Phocus, senatus vna cum reliquis Atheniensibus dies intercalares agit de more patrio, suffragiis decretum est in senatu hos dies senatores praetermittere, quos & alij senatus diaphetae, quinque dies agunt, incipientes ab eo die, a quo etiam protenthae. Quod autem praegustatores vocatos antiqui etiam habebant, testatur Xenophon in Hierone vel tyrannico inscripto, ubi narrat ita; Tyrannus neque cibus neque potui consusus vinit, sed prius quam primitias horum Deis persoluat, ministri securitatis gratia gustare iubentur, ne quid mali in his bibant aut comedant. Anaxilas in Calypso:

Praegustabit tibi prius vetula potum.

Eos vero, qui bellaria placetisque praeparabant, artifices antiquitus appellare consueverunt. Menander coquis iratus quia ea aggrediuntur quae minimè oporteat, haec scripsit in mentio Hercule:

Coque iniucundus mihi videris esse valde.

Quo

Quot mensas facturi sumus? tertio

Iam me interrogas? porcellum unum mactamus,

Octo facito mensas, duas, unam:

Quid tua refert hoc? pone tu unam.

Non licet candylum facere, nec qualia tu

Suavisti in unum condire, mel.

Siliginem, ona, cuncta enim contraria

Nunc sunt. Coquus siquidem in Pichrycheti domo facit.

Placentas coquit, chondrum lixat, & fert

Post balsamentum, tum thrium, racemos.

Ipsa artifex opposita

Carnes assat, & turdos, & bellaria,

Postea hic cenans bellaria comedit.

Unguento perfusus, & coronatus rursus

Cenat mellitas placentas cum turdis.

Quod autem diuisa essent ministeria, praedictique artifices bellaria prudenter pararent, coqui vero condiendi curam sortirentur, declarauit Antiphanes in his verbis in Chryside.

Quatuor tibiae

Mercedem habent simul, coqui que duodecim,

Et artifices, mellis petentes scaphas.

Menander in artifice,

Quid hoc puerenam per Ionem diaconice

Venisti? ita est. sumentia certe sumimus,

Hac nocte vigilavi, sed & nunc plurima

Noct facta sunt nobis.

Seleucus primum inquit Panyasim de bellariis meminisse in iis cometaryiis, in quibus narrat quemadmodum homines apud Aegyptios sacrificabantur, multa inquiring bellaria imponi consueuisse, cum multas nouas aues Stesichorus, & Ibycus prius in inscriptis certaminibus dixerint:

Afferre dona virgini asamidas.

Chondrumque, & enchridas,

Aliidque bellaria, & mel viride.

Quod autem hoc sit legitimum Stesichori poema, idoneus maxime testis est Simonides poeta, qui cum verba fecit de Meleagro haec ita scribit:

Quam lancea deuincis omnes iuuenes,

Articosum iaculans stagnum super

Racem

A *Racemosa ex Iolco.*

Sic enim Homerus. at Stesichorus cecinit populis: hic enim Stesichorus sic inquit in Cantilena athleticis præposita :

Saltando enim Amphiaranus,

Iaculo verò vincit te Meleager.

Neque ea sanè me prætereunt quæ de Delis Apollodorus Atheniensis scripta reliquit, quod coquorum structo: umq; operæ præbebantur iis, qui ad sacrificia procedebāt, quodque ex ipsis actionibus singuli nomen fortiebantur, veluti magadis, & gongylus, quoniam singulis diebus placentas versantes in conuiuio præbebant, vt author est Aristoteles, velut inter mulieres mistas rotundas. Atque nostris etiam temporibus quidam eorum Chæraci, Amni, Artysilaique dicuntur, Sesamique, & Artystragi, ædicii, ac piscatores. Ex mulieribus quædam Cyminanthæ, atque omnes communiter Eleodytæ, quoniam sub mensas ingrediuntur in conuiuio ministrantes. Est autem eleus mensa, coquinaria, hinc Hòmerus:

At vbi iam assauit, eleis posuitque culina.

B Inde effectum est vt Polycrates Crythonis filius, qui Heræcis legem scripsit, nō Delios ipsos nominarit, sed cōmuni Eleodytarū nomine increparit. lex etiam Amphictyonicum Eleodytas, structores scilicet, & ministros huiusmodi significans aquam præbere iuber. Criton comicus Dei parasitos Delios ita appellat in Curioso:

Phœnicem magus dominum marsupij

Nauleum in portu cum iussisset non navigare,

Irruere naues, coegit duas

In Delum venire cum vellet ex Pireo.

Ex omnibus audiens quòd parasito locus

Hic tria solum habere videtur.

Obsonij boni forum, variam habitantem multitudinem,

Ipsos parasitos dei Delios.

At Achæus Eretricus in Satyrico Alcmeone Delios ita Carycopæos vocat:

Carycopæos aspiciens abhominor: quoniam victimas circumincidentes manifestè coquum agunt, gulosaq; tractāt.

Ad quæ respiciens Aristophanes etiam hæc scripsit:

Sed Delphicorum multos acutis Phæbe gladios,

Tusque docens ministros,

Mox

Mox in sequentibus inquit Acheus, quis delitescens manet
 sarabacorum culterorumque homonyme. Consueuerunt sa-
 tyrici poetae Delphicos carpere quod in sacrificiis conui-
 uisque versarentur. Semus libro quarto rerum Deliarum,
 Delphicis inquit in Delum accedentibus salem, acetum,
 oleum, ligna, & lectum Desij præbere sunt soliti. Aristoteles,
 & Theophrastus in suis de Magnetibus commentationibus,
 eos qui iuxta fluuium Mæandrum habitant, Delphicorum
 coloniam esse scribens, persimiles rerum usus peregrinis
 accedentibus exhibere demonstrat his verbis: Magnetes
 ij, qui apud fluuium Mæandrum incolunt sacri Deo, Del-
 phicorumque colonia, testum, salem, oleum, acetum, lucernam
 cathedram, lectum, & mensas peregrinantibus accommo-
 dant. Demetrius Scepsius libro sextodecimo Troici orna-
 tus in via, quæ apud Laconicos extat, Hyacinthidis nomi-
 nata, ab his ministris, qui placetas in Phiditiis faciunt, &
 qui vinum miscent, Daxoni, & Ceraoni Heroibus statuas
 erectas esse asserit, qui idem autor libro xxiii. eiusdem tra-
 ctatus Daxam heroem narrat apud Troianos coli esse so-
 litum, de quo mentionem facit Mimermus. Hegesander
 præterea Delphus Iouem coniualem scribit viscerumque
 sectorem apud Cyprios coli solitum.

De musicis instrumentis, & conuiuio Ho-
meri. CAP. XXIII.

Quum multa huiusmodi dicerentur, sonus quidam hy-
 draulis ex propinquo suavis admodum auditus est, atque
 iucundus, ita ut omnes ea concinnitate capti conuerteremur.
 Tunc Alcidem musicum intuens Vlpianus, Audis inquit om-
 nium musicis ime iucundum hunc concentum, qui nos om-
 nes suauitate affectos ad se conuertit? non est autem sicut
 apud vos Alexandri nos multus monaulus, qui mororem
 potius auditibus, quam voluptatem ullam musicam præ-
 beat. Tunc ait Alcides, verumtamen, & instrumentum hoc
 hydraulis siue vnum ex intensis id esse dicas, siue in quod
 spireretur, nostrum est Alexandrinæ regionis inuentum, ex
 arte tonforis, cui erat nomen Ctesibio. Quod etiam Ari-
 stocles in libro de Choris hunc in modum scribens, testa-
 tur: Quæritur an hydraulis ex his sit instrumentis quæ in-
 tend

Atenduntur, an quæ inflantur. Non nouit hoc instrumentum Aristoxenus, dicit tamé Platonem exiguam quandam opinionem de illius artificio tradidisse, cum nocturnum horologium hydraulicæ formæ non ab simile fecisset, cuiusmodi valde magna est Clepsydra: & profectò hydraulicum organum. Clepsydra esse videtur, ex quo patet non esse opinandú vt intendatur, aut percutiatur, sed inflari potius apparet, cum ab aqua instrumentú ipsum inflatur. Sunt enim fistulæ in aquâ contortæ, quæ, cum aqua à iuvene quopiã percutitur, ligulis per organú transeuntibus inflantur, per iucundúmque sonú emittit. est autem aræ rotundæ persimile hoc instrumentum, quod à Ctesibio tōfore hic in Aspendia habitante secundi Evergetæ tēporibus inuentum esse asserunt, magnoperéque delectasse: quem Ctesibium suam etiam amicam Thaidem ferunt docuisse. Tryphon lib. iij. coniugatorum, quæ commentaria sunt, & de instrumentis, Ctesibium mechanicum de hydraule scripsisse narrat, sed nescio an nomine ipso decipiatur. Aristoxenus ea quæ intenduntur instrumenta, ea quæ inflantur antecellere affirmat, facilia, hæc esse inquit quæ inflantur, quare vulgus etiam fistulis, & tibiis cum vti nō didicerit his tamen vtitur, veluti ipsi etiam pastores. Hæc habui à Vlpiane quæ de hydraulico instrumento tibi dicerem. Gingriunt Phœnices, vt ait Xenophon, vtebantur enim tibiis palmi mensuræ magnitudine, quæ stridulum, lugubrémque sonú emittebant. vtebantur his & Cares in lamētationibus, nisi etiã Caria Phœnicia nuncupatur, sicut apud Corinths Bacchidémque scriptum inuenimus. Dicuntur autem tibiae apud Phœnices gingri, ab iis querimoniis quæ circa Adonim factæ fuerit. vos enim Phœnices Adonin gingren appellatis, vt ait Democles, meminit Aristophanes in medico, & Menander in Carina de ipsis gingris, atque Amphiphis in dithyrambo ita scribens:

*Ego gingram sapientissimum,
 Quis est autem gingras, nouum inuentum aliquod
 Nostrum, quod theatro nunquam
 Ostensum est? Athenis vsitatum
 In conuiujs suauissimum, cur autem non agis
 In multitudinem ipsum, quod gentem expello
 Contentiosam valde vt sortiatur aliquam, noui enim*

Quod

Quod omnia subvertent applausibus.

Axionicus in Phileuripide:

Sic enim cantibus Euripidis

Ambo affecti sunt, ut alij ipsis appareant

Esse cantus gigantici, & malum magnum.

Quantò autem melius est ò sapientissime Vlpiane instrumentum hoc hydraulici, quàm id quod naubliù appellatur, quod Sopater paradus à Phornicibus inuentù esse scribit, in eo actu qui Portæ inscribitur, sic enim inquit,

Neque Sidonij naublij

Crocitans chordu tenja est forma.

Et in Mystaci seruo,

Nablas in articulis literarum, non suavis.

Cui lotus in lateribus inanimata decipula.

Inflans emittit musam, suscitet aliquis

Suauem voluptatis gratia chororum cantans.

Philemon in mixcho,

Oportebat adesse Parmeno tibicinam,

Vel nablam aliquem. at nablus quid est?

Non hosti? attonste. non per Iovem, quid ais?

Non nostri naublium? nondum nostri bonum.

Is vero nec sambucistram?

Instrumentum illud quod triangulum vocatur, Iobas libro quarto rerum in theatris gestarum, apud Syrios inuentum fuisse testatur, sicut etiam sambucam Lyrophœnicè nominatum. Quod instrumentù ab Ibycò poëta Rhegino inuentum fuisse Neanthes Cyzicenus libro primo Horarum voluit, sicut barbitum ab Anacreonte. Inter nos autem Alexandrinos tanquam musices ignaros disseris, atq; monaulum vtitatissimum apud nos assidue nominas, sed accipe eaq; etiam quæ nos de ipso dicere in promptu habemus, Iobas in prædicto commentario Aegyptios affirmare inquit monaulum ab Osiride fuisse repertum, sicut phoringem etiam obtortas tibias habentem, cuius & ipsius virum eximium mentionem facientem adducam: est enim in usu frequenti apud nos Photinx. De monaulo meminit ita Sophocles in Thamyra:

Emisit collisas pectus cantilenas

Lyra monaulus, quæ hyemis plena

Navis manimen lasciuientis.

Arar

A Ararus in Panis natalibus,

*Rapiens monaulum statim quomodo opinaris
Leuiter abilit?*

Anaxandrides in thesauro,

Sumens monaulum cecinus hymenaeum.

Et in Phialoforo,

*Monaulum quo vertisti heus tu Syre?
Quem monaulum? calamum?*

Sopater in Bacchide, & monaulum cantum sonuit. Protagoridas Cyzienus libro secundo congregationum, quæ in honorem Daphnes fiebant, Omnis organi chorda tacta est crotalorum à Pandoro Phano, suauisque monaulo suauissimas harmonias succinebat. Posidonius philosophus Stoicus hæc libro tertio Historiarum scripsit, vbi bella percurrit quæ Apamei gesserunt in Larissos, Gladiolos, & lanceas rubigine squaloréque obfusas sumentes, velaminaque, & umbracula, umbram facientia, colla tamen spirare non prohibentia ponentes, asellos vino variisque cibis onustos secum ducentes, super quibus monauli phoringésque aderant, ita vt pagi potius quàm belli hæc instrumenta viderentur. Nec me prætereunt autem ea quæ ab Ameria Macedone in linguis dicuntur, quod monaulum illud esset, quod nunc tityrinum vocari solet. vide ô bone Vlpiane, habes & eum, qui de photinge mentionem fecit. Quod autem monaulus is esset, qui calamaules nunc appellatur, manifestè in libro Epigrammatum declarauit Diyllus:

Hoc iacet in tumulo dulcis Theon ille monaulus,

Scenis, & minis gratia multa viris:

Annis cæcus, erat cui natus Scirpalus, amens

Scirpale dicebat, degeneransq; mihi

Natalem cantare suum, solum quod habebat,

Ipsius quauis dulcia significans.

Musarum lusus Glaucæ, & facta canebat,

Te certè iuro Battale dulce bibens.

Cotalèq; & Pacalum, calamauletèq; Theonem.

Sed iam vos saluè dicite quisque Theon.

Nam sicuti calamos infantès calamaulas dicunt hoc tempore, sic rhapaulas eos, qui calamo canunt, vt Amerias Macedo in linguis testatur. volo autem te optime Vlpiane cognoscere, quod nulli magis periti sunt artis musicæ quàm

Alexandrini, neque pulsandæ citharæ solum dico, cui vel C pauperrimus quisque priuatus apud nos atque indoctus omnis ita est assuetus, ut quàm celerrimè errores, qui in pulsatione chordarum fiunt, deprehendere possit, sed tibiarum etiam sunt peritissimi. nec earum solum quæ virginæ puerilæque vocantur, sed & earum quæ dicuntur viriles, perfectæ, & ampliores, citharisteriarumque, & dactylicarum: Tibias enim buxeas, de quibus Sophocles in Iuba, & Tympanistis meminit, nullas alias esse cognouimus quàm Phrygias, quarum etiam non ignari sunt Alexandrini. nouerunt & diopos, & musocopos, quæque hypotreti appellantur. de buxeis tibiis mentionem facit Callias in deuinctis, quas Iubas Phrygiorum esse inuentum asserit, & ob similitudinem crassitudinis scytalias nuncupari, quibus utuntur Cyprij, sicut Cratinus iunior in Theramene testatur. Nouimus etiam hemiopos tibias dictas, de quibus Anacreon, Quis animum meum tenerum oblectans ingressus est, ut ob hemiopum tibiam saltem? Sunt tibiæ huiusmodi perfectis minores, nam & Aeschylus iuxta mensuram studètes induxit. At Xenophon priuatos etiam quosdam immiscuit. multò igitur melius Homerus, qui egregia conuiuia posuit, quod ex comparatione facilius colligitur. Est enim procorum conuiuium quale iuniorum esse posset inter ebrietates, & amores iacentium. Phœacum vero his magis constans, voluptuosum tamen, quibus ea opposuit quæ ad rem militarem spectant, at illa magis urbanè, & temperanter perficit. Ea rursus conuiuia quæ popularia sunt, & quæ familiarium synodus, diuisit, Epicurus philosophorum solum conuiuium fecit. Demonstrauit præterea Homerus quos conuocari non oporteat, sed sua sponte accedere, ex vnius consanguineorum exemplo vniuersam similitum rationem patefacit:

Sponte sua venit vocem bonus hinc Menelaus.

Manifestum est enim quod neque fratrem, aut filios, vel uxorem aduocare oportet, neque si quis aliquos simili honore dignos arbitretur: esset enim res absurda admodum, & ab amicitia prorsus aliena, quamuis versum quidam ascripserunt causam apponentes:

Norat enim fratrem magnum cepisse laborem.

Quasi verò dicere conueniat idoneam causam ob quam frater

A frater sponte accedat ad conuiuium. Vtrum inquit fratrem conuiuium parantem non norat? atqui quo pacto non est ridiculum cum celeberrimum fieret sacrificium, & omnibus notum? quomodo venit si non nouerat? vel per Iouem occupatum ipsum cognoscens dixit dedit veniam, quia eum non conuocauit, & circumiens sponte venit, sic qui non vocatum dixit accedere, ne mane se suspiciant hic quidem pudore correptus, ille verò iratus. Sed ridiculum erat sanè Aga memnonem fratris sui oblitum esse, cum illius præcipuè gratia non tunc solùm sacrificaret, sed bellum etiam sumpserat. eosq; conuocasset, qui nullo sanguinis vinculo illi essent coniuncti, ac neque ipsius patriæ essent incolæ. Athe nocles Cyzicenus, qui magis acutè quàm Aristarchus Homeri carmina audiebat, doctiorem nobis Homerum relinquere aiebat, quia Menelaus familiarius se haberet quàm opus esset. Demetrius autem Phalereus ineptum esse hunc versum assumere dicit, & à poëmate profus alienum,

Noras enim fratrem magnum cepisse laborem.

B Rerum siquidem tenuium studium moribus immiscuit. existimo enim ait familiariter, & amicè vnumquemque virorum elegatium sese erga illum esse habiturum, ad quem dum sacrificatur accesserit, neque vocantem expectauerit. Plato de iisdem ita scribit in symposio, vt prouerbium inquit corrumpamus permutantes quòd viri boni non vocati ad bonorum conuiuia accedant. Homerus autem non solùm ad periculum proximè accessit vt ipsum prouerbium corrumpere, sed etiam maximas in id inferret iniurias, quippe qui Agamemnonem rerum bellicarum peritissimum fecerit, Menelaumque mollem pugnatores, at dum Agamemnon sacrificat peiorem ad conuiuium melioris vltro accedentem tamen inducat. At Bacchylides de domo Ceycis ita scribit:

Iuit in durum pavimentum

Conuiuiumq; isti parabant: sic ferunt.

Vltro bonorum nam petunt conuiuia

Viri boni.

Ex prouerbiis verò hoc quidem ait,

Sponte boni accedunt conuiuia leta bonorum.

Hoc autem,

Sponte boni veniunt timidi ad conuiuia leta.

P 2

Neque enim rationi consentaneum est quòd Plato timidum Menelaum arbitraretur, quem Homerus Martis amicum appellat, solumque Patrocli causa se optimè gerentem, & singulari certamine cū Hectore ante alios omnes promptè pugnantem inducit, quamuis viribus esset inferior, de quo vno inter omnes militantes hæc decantavit.

Ipse suis animis audax confusus abbat,

Quamuis hostis contumeliis eum incessens mollem pugnatorem appellarit, atque Plato idcirco ipsum mollem verè esse sibi persuadeat. At nunquid Agamemnonem etiam inter malos collocabit? quem ipse bonum esse contendit, quamuis hoc carmen in illum dicatur:

Proh temulente, canisq; oculis, ex pectore ceruus.

Neque enim siquid apud Homerum dicitur, id dicit Homerus: qui enim fieri potest ut Menelaus esset mollis, qui Hectorem solus à Patroclo fugavit, Euphorbumque interemit? atque in medio Troianorum spoliavit? absurdum est profecto carmen non satis cognovisse quo accusabatur, quare de causa bonus clamore Menelaus dicitur? solet Homerus acclamare robustissimis tribuere, quia bellum apud antiquos clamor appellari consueverat, cum omnibus in rebus Homerus diligens accuratusque extiterit, neque hoc sanè exitium quamuis prætermisit, oportere eum qui corpus curat ad coenam lotum accedere, quare ita dixit de Ulyssè ante conuiuium apud Phœacas:

Illum continuo iussit tum Proma lavari.

Postea de Telemacho:

In asaminthos euntes pulchras loti sunt.

Erat enim indecorum inquit Aristoteles multo cum sudore, & puluere accedere ad conuiuium, quippe cum viro politico neque sordido esse, neque squalere conueniat, neque limo gaudere, ut inquit Heraclitus. Oportet autem eum in primis, qui domum alicuius ingreditur non ita accedere ad conuiuium ut ventrem statim expleat, sed aliquid prius videndi studio tribuere, domumque ipsam considerare, neque hoc sanè poëta prætermisit:

Intrauere domum diuinam, ipsiq; videntes

Mirati sunt spectantes sacri atria regis.

Nam qualis splendor solis, lunaq; nitentis,

Fulgebat clari Menelai tecta per alta.

Aristoph

A Aristophanes in Vespis agrestem senem, & litigiosum in vitam humaniorem à puero traductum inducit.

*Quiescito huc profectus, esse discitò
Conuiuiorum amicus, & libidinis.*

Atque docens eum quo pacto accumbere oporteat inquit;

*Laudato posthac arèmi vas quodpiam;
Mirare vel lacunar aula, pictaq;*

Homerus præterea, quæ ante conuiuia nobis faciendâ sint nos edocet, deis scilicet primitias persoluendas, idcirco Vlysis focij, quamuis essent in Cyclopi spelunca, ignem accendentes hic sacrificia peregrinus, & simul ipsi caseos acceptos edimus; & Achilles quamuis sollicitarent legationes quæ media nocte accesserant:

*Sacra suum socium superis tribuisse Patroclum
Imperat, hic flammis coniecit munera prima.*

Libare etiam facit conuiuantes:

*Crateras pueri statuunt, vinoq; coronant;
Libantesq; dedere viris tunc omnibus illos.
Ast vbi libarunt.*

B Quæ Plato etiam in symposio obseruauit, post cœnas enim & libamina deis offeruntur, & carmine deum celebrant stantibus honoribus, quod Xenophon etiam seruauit. Apud Epicurum autem neque libamen, neque primitiæ diis offeruntur, sed, veluti de inornata muliere inquit Simonides, illibata sacra sæpe comedit. concinnam vini mistionem ab Amphictyone rege doctos fuisse Athenienses inquit, atque idcirco recto Dionysio templum fuisse erectum: est enim rectum verè vinum, & non dubium si concinnè temperatèque bibatur. Siquidem.

*Insipiens vinum multum cecinisse coegit;
Saltare ac ridere iubet: prudentia cedit
Si quis paruerit: dixisseq; plurima cogit,
Qua præstat tacuisse.*

At vinum Homerus neque insipiens, velut stultum appellat, viròsque insanire faciens, neque tamen eum, qui canit aut ridet, vel in rhythmo aliquando ad saltandum conuertitur, tristem esse iubet, neque enim ita agrestis, sinisterq; est, sed horum omnium qualitatem quantitatemque cognouit: ex quo non dixit quod vitium prudentem virum canere faciat, sed valde canere, quod est immoderate;

& multum, ita vt perturbat. neque ridere per Iouem aut saltare; ac commune in vtriusque his mollem esse inquiens, hunc quidem effœminatum esse vetat, leuiter tamen ridere, saltarêq; sinit. apud Platonem verò nihil est horum mensura contentum, sed bibunt vsque adeo, vt se suis pedibus firmare non possint. respice enim Alcibiadem quem admodum ad iniuriam vsque processerit, sine vlla verecundia, & vt alij octo coryllarum vas, hanc occasionem nacti, euacuerint, quod Alcibiades ipsos attraxerat. Non autem sicut apud Homerum:

Post vbi libarunt, vinumq; bibere volebat

Quantum animus.

Ex his quædam nobis omnino sunt circûscribenda, quibus etiam moderatè vti conuenit, eaq; tanquam appendices quasdam respicere oportet, velut ait Homerus.

Appendix cœnæ saltatio, cantus & ipse.

Sed prociis, vt summatim dicam, ac Phœacibus ad res huiusmodi se flectere concedimus? Nestori autem ac Menelao nequaquam, cuius in nuptiis Aristarchi sequaces hoc non admittentes, (quòd conuiuio continuo vigente, diebusque peropportunis præteritis, in quibus nupta à sponso ducebatur, finem habuerunt huius valde tristis nuptiæ, atque soli hi vixerunt Menelaus scilicet, & Helena.) non cognoscentes inquam, primo statim versu decepti sunt:

Pluribus hunc annis conuiuia concelebrantem

Inuenere ob connubia.

Atque carmina huiusmodi idcirco addiderunt.

Sic isti domibus celebrant conuiuia in altis

Finitimi, comites Menelai concelebrati

Gaudentes, cantor diuinus pectine chordas

Percurrens cantabat eis, duo seq; per illos

Voluebant medios homines cantum incipientes

Saltatores.

Transferentes ex ipsa armorum structura errorem in dictionem: non enim saltatores incipientes, ac cantore incipiente ipsi saltabant, incipere siquidem proprium est citharæ. vnde Hesiodus in Clypeo, dex autem inceperunt cantum musæ Pierides Archilochus, incipiens ante tibiam Lesbiam Pzana. Stesichorus musam archeûmolphum nominat,

Ex φχew.

Aminat, & Pindarus proœmia chorum incipientia. Diodorus verò Aristophanium totas nuptias circumscripsit, primos dies extremumq; esse illarum inquiens per iocum, atque diem matutinum conuiuij non adnumerat. Postea iubet scribere, duo saltatores per ipsos, in aspirata litera solœcismum facere cogens, per ipsos enim, est, per se ipsos. at seiplos dicere iam solœcismus est. Sed quod antea dicebam audiendarum rerum in moderatum hoc symposium introductio adscriptitia est, & ab ipso cretico choro translata, de quo in armorum artificio scribit:

*Distinxitq; chorum Vulcanus claudus, & illi
Per similem fecit, quem Gnoſſi Dædalus oris
Fertilibus dedit olim pulchricome Ariadne.
Intus erant iuvenes clari innuptæq; puella
Saltantes, manibusq; manus cepere vicissim.*

Quibus subiunxit,

*Plurima turba chorum suauem circumstetit inde
Delectata, duo saltatoresq; per ipsos
Voluebant sese medios cantum incipientes.*

B Cretenſibus quidem saltatio reuolutioq; in caput patriæ est, ex quo ad Merionem Cretenſem inquit,

*Merlone, quamuis saltator es optimus, hasta
Te mea pacabit cito si percussero vtrunque
Traiciens.*

Hinc cantilenas etiam Cretenſes appellant, modumq; Cretan, instrumentum verò Molossum. Qui autem Laconistæ dicuntur, in quadratis choris cantabant, vt testatur Timæus. Sed vt summatis dicam, multiplex Musices varietas extabat apud Græcos, cum Dionysiacos choros, circularésque Athenienses præponerent, Syracusij iambistas, alij aliud quodpiam genus. Aristarchus non solum à Laconica institutione alienum fecit, & à Regis temperantia, qui versus, quos minimè decebat in Menelai symposium iniecit, verum etiam ex Cretico choro cantorem exemit, cum poemata hunc in modum abscindat:

*Plurima turba chorum suauem circumstetit inde
Delectata, duo saltatoresq; per ipsos
Voluebant sese medios cantum incipientes.*

Ita vt immedicabile sit prorsus, id incipientes, cum reſatio ad cantorem seruari non amplius possit. Quod autem non

est rationi consentaneum ut apud Menelaum audiatur, manifestam est eo quod totum symposium per congressus inuicem perficiebatur, ac neque cantoris nomen prolatum est, neque cantus quem canebat, neque quod Telemachi socij mentem ei adhiberent, sed in silentio quopiam potius, & quiete domum contemplantur. At qui enim fieri potest ut prudentissimorum Ulyssis scilicet, & Nestoris filios introducere fidei non repugnet? ita ut rusticorum more paratos recitatores non audiant? Ulysses enim Phæacum audit cantilenas,

Celeres at Ulysses

Spectabat motusq; pedum, miratur & illos.

Quamvis plurima haberet quæ eum distraherent, potuissetque dicere:

Pectora sollicitant cura cantoribus istis

Maiores.

Quo pacto fieri posset ut non absurdus esset Telemachus, qui saltatore cantorq; presentibus se ad Pisistratum inclinat, valq; disponit? Homerus autem quasi sapientissimus pictor Telemachum patri persimilem omnibus in rebus effingit, ambob; describit, hunc quidem ab Alcino, illum à Menelao cum lachrymis cognitos fuisse, in symposio verò Epicuri ingens est adulatorum multitudo vicissim laudantes. Platonis conuiuium subsannatorum plenum est se inuicem deridentium: nam de Alcibiade sermonem prætereo. Apud Homerum moderata excipiuntur conuiuia, quæ quispiam laudauit aliquando ita inueniens ad Menelaum,

quàm non audeo dicere:

Te coram, nos voce Dei, latamur, ut ipsa.

Hic autem non rectè dictorum aut factorum quiddam carpens:

Et nunc si quid usquam est audi me, non enim ego

Gaudeo tristis cum sim in conuiuio.

Hic rursus,

Qualia fugerunt ex ipsis dentibus heu nunc

Verba tibi Telemache?

Per Metaphoram dixit Ixion, minorem hemiozum cito magnus absorbet, sunt autem illis simillimi, qui pueriles dicuntur, quibus, cum non sint exagoni, vtuntur in conuiujs, quare Anacreon molles eos appellauit. Noui, & alia tragicarum tibiarum genera, lyricarum scilicet, & citharæ

A citharœdicarum, de quibus Ephorus in inuentionibus meminit: Euphranórque Pythagoricus in libro de tibiis; Tibia ex arundine facta apud eos Doricos, qui sunt in Italia tityrinus dicitur, sicut Artemidorus Aristophanius lib. secundo Doridis attestatur. Tibia quæ magadis nuncupatur, atque Palæomagadis ibidem dicitur, acutum grauemque sonum emittit, velut Alexandrides in Hoplomacho affirmat, magadim garriam paruum tibi, & magnum. Tibiæ quæ lotinæ dicuntur, eædem sunt, quæ ab Alexandrinis nominatur Photinges, atque ex dicta loto conficiuntur, quod lignum nascitur in Libya. Iuba eam tibiam quæ ex hinnulorum membris conficitur Thebanorum inuentum esse asserit, ac eas quæ nominantur elephantinæ, apud Phœnices primum fuisse perforatas. Noui præterea quod magadis instrumentum est extensum sicut cithara, lyra, barbitos. Euphorion poëta in libro de Isthmiis, qui nunc inquit nablistæ, panduristæ, sambucistæ que vocantur, nullo quidem nouo vtuntur instrumento, barorum siquidem, & barbitum de quibus Sappho, & Anacreon mentionem fecerunt, magadimque, & trigona, & sambucas antiquas esse constat: vidimus enim vnã musarum in Mitilene quoddam horum instrumentorum sambucum manibus habentem. Aristoxenus alienigena instrumenta vocat Phœnicia, pectides, magadides, sambucas, trigona, clepsiangos, scindapfos, & nouichordium dictum. Plato libro tertio Reipublicæ, Non igitur multichordio inquam ego, neque pararmonio nobis opus erit in cantilenis, & concentibus? non vt mihi quidem videtur inquit, trigonis igitur, & pectidibus, omnibusque instrumentis, quæcunque multas chordas habent, quæ que sunt pararmonia. est autem scindapfus organum tetrachordum, velut Matron Parodus in his testatur, Scindapfus colum non habentis forminæ, meminit de illo Theopompus etiam Colophonius poëta in inscripto Harmatio:

*Sandapsumq; lyram manibus concussit acernam
Ingentem, confecta pyro qua astabat agrestis.*

Anaxilas in lyrarum opifice,

*Ego ipse barbitos, trichordos, pectidas,
Citharas, lyras, scindapfosq; suspenderam.*

Sopater autem parodus in libro Mystis inscripto, pectidem C
dichordum instrumentum esse dixit his verbis;

Pectisq; musa barbaro superbiens

Dichordis in manus reposta venerat.

De pariambidibus ita meminit Epicharmus in Periafo, Semele tripudiabat, sonat illi cithara sapiens pariambidas, hæc verò peritas audiens pulsationes oblectatur. Alexander Cytheræus psalteriū chordis impleuit, vt Iuba testatur, qui cum in Ephesiorum ciuitate consenuisset, hoc sapientissimum quasi artis suæ ipsius inuentū in templo Dianæ deposuit. Meminit insuper Iuba lyrophœnicis, & epigonij, quod in psalterium rectum nunc mutatum est, atq; illius, qui eo vsus est nomen seruat, erat hic natura quidem ex Ambracia Epigonus, at à Sicyoniis vrbe donatus: qui cum Musices esset peritissimus, quod ad manus spectat, dupliciter plectro cantabat. Omnium verò prædictorum instrumentorum, & tiliarum artificiosè, & eleganter periti sunt Alexandrini, in quibuscunq; autem mei volueris periculum facere, ego tibi patefaciam, cum alij complures musici peritiores essent in patria mea. Alexander enim meus conciuus, qui paucis ante diebus ex humanis decessit, publice in vocato trigono organo ita declaratus est, vt Romanos omnes ad Musicæ desiderium conuerterit, multiq; de pulsationibus illius meminerint: mentionem fecit trigoni Sophocles in Mystis his verbis:

Multus Phryx trigonus, intensaq;

Lydia cantent pectidis synchordia.

Et in Thamyra. Aristophanes in conuiuantibus, Theopompus in Penelope. Eupolis in Baptis, qui bene percutit, & canit trigonis. Meminit Euphorion, vt prius dictum est, deuocato Pandoro, Protagorides libro secundo congregationum, quæ in honorem Daphnes, at Pythagoras, qui de mari rubro commentarium edidit troglodytas inquit panduram ex ea lauro quæ in mari rubro nascitur, conficere. Sunt autem cornua, & tubæ à Tyrrenis inuenta. Metrodorus præterea Chius in rebus Troicis fistulam, & tibiā primum Marsyam inquit inuenisse in Celænis, cum prius vnico calamo vterentur. Mercurium tamen fistulam vnus calami inuenisse Euphorion poëta testatur in libro de Cantilenis; atque quosdam esse qui Medis D
attrib

A attribuant *Seuthæ* scilicet, & *Rhonaci*. ex multis calamis composita tibia *Sileno* attribuitur, at *Marsyæ* cæra cõiuncta. Hæc habes huiusmodi nomina ó *Vlpiane* à nobis *Alexandrinis* eorum, qui monaulorum fuerunt studiosi: neque enim *Meneclæm Barcæum* scriptorem cognouisti, neque *Andronem Alexandrinum*, qui cronica conscripsit, qui aiunt quòd *Alexandrini* tum *Græcos* omnes, tum *Barbaros* docuerunt, cum omnis ferè circularis disciplina defecisset, ob mutationes crebras quæ temporibus eorum, qui *Alexandro* successerunt, factæ sunt. Fuit rursus disciplinæ totius innouatio *Ptolomæi* temporibus, qui septimus regnauit in *Aegypto*: eius inquam, qui ab *Alexandrinis* legitimè *Cacergetes* fuit nominatus. Hic enim cum multos ex *Alexandrinis* iugulasset, complurésque in exilium, ex iis qui fratris sui tempore pubescerent, profugasset, insulas, & vrbes omnes viris *Grammaticis* adimpleuit, philosophis, geometris, musicis, pictoribus, pædagogis, medicis, aliisque compluribus, qui ob paupertatem docentes ea quæ sciebant, multos viros eximios effecerunt.

De studio Musices apud antiquos.

B

CAPVT XXV.

MAgnum fuit musices studiũ antiquitus apud omnes *Græcos*, quare, & ars tiliarum non paruo in pretio habebatur. *Chamæleon* igitur *Heracleotes* in inscripto adhortatorio, omnes ait *Lacedæmonios* ac *Thebanos* tibiis vsos fuisse, atque suis etiam temporibus *Heracleotas* in *Ponto*. ex *Atheniensibus* præterea clarissimos *Calliã* *Hipponici* filiũ, & *Critiam Callæschri*. *Duris* in libro de *Euripide*, & *Sophocle* *Alcibiadem* inquit tiliarum artem non ex vulgari quouis magistro, sed ex *Panosmo*, qui celeberrimus erateo tempore, didicisse. scribit *Aristoxenus* *Epaminondam* *Thebanum* ab *Olympiodoro*, & *Orthogora* tibiæ cantum didicisse. multi insuper *Pythagorici* tiliarum artem exercebant, atque *Euphranor* commentarium de tibiis reliquit, sicut etiam *Archytas*. Declarauit in conuiuantibus *Aristophanes* quod fuerit huius studium apud antiquos, vbi hæc inquit, qui ipsam tibiis. *Lyris*que vtens magnopere sum attritus, postea me fodere iubes. *Phrynichus* in *Ephialte*:

Non

*Non hunc quidem tu citharam pulsare inquam,
Aut tibijs vti docuisti.*

C

Epicharmus Palladem inquit in Musis Enoplium Castori,
& Polluci cum tibijs cecinisse. Ion in Phœnice, & Cæneo
tibiam his verbis gallum appellat:

Intus tibia gallus lydiæ hymnum Achiuorum.

Ac in custodibus fistulam gallum Idæum ita dixit, præcur-
rit tibi fistula Idæus gallus. in secundo verò Phœnice in-
quit idem Ion, manifestam grauem tibiam ferens accur-
rente rhythmo, sic Phrygio inquires: Grauis hæc est quan-
do cornu etiam illi adiungunt, quod cum fistularum

Crepitaculis habet rationem. Cum hæc ita

dicta sint, finem habeat iam hic li-

ber amice Timocrates, satis

enim magnitudinis

est consecu-

tus.

LIBRI QVARTI

F I N I S.

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER QVINTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De antiquis conuiuantiis.

CAPVT I.

B

ERVM cum plurimus sermo de conuiujs amice Timocrates, sic superius sit absumptus, quorum utilissimas, minimèq; grauantis animum partes prætermisimus, quæque ei pandefixæ quam introduxit Homerus maxime cõueniant, operæpretium facere videbor, si ea etiam quæ de his ab optimo in quouis negotio Masurio dicta sunt, commemorauero. Nos enim ex elegantis Agathonis sententia:

Quod est parergon expeditus tanquam opus,

Opus parergon rursus esse credimus.

Inquit igitur poëta ubi de Menelao loquitur:

Hunc celebrare vident sponsalia pluribus annis,

Nati vel nate causa in penetralibus altis.

Sic enim lege sancitum est, vt symposia nuptiarum tempore celebrarentur deorum nuptialium gratia, & quasi testimonij cuiuspiam. At quale esse deceat symposium, quod externis exhibetur, docuit nos Lyciæ rex, qui Bellerophonem magnificè admodum excepit:

Excipit hospitio peregrinum forte diebus

Ille nouem, totidèmq; boues maclauit ad aras.

Videtur autem vinum vim habere quãdam, quæ ad amicitiam attrahat, cum animum, & accendat, & diffundat: quare non prius qui essent interrogabant, sed postea, quasi pereg

peregrinorum amicitiam venerantes. sed nō particulatim, C
& singulos ex nobis priuatim. Cum nostras has cœnas amicorumque prospicerent legumlatores, publicas etiam cœnas statuerunt, & thiasos, & tribules, & orgeonicas vocatas. Sunt & aliæ multæ philosophorum synodi in ciuitate Diogenistarum scilicet, Antipatristarumque dictorum, & Panætiastarum. Reliquit pecuniam Theophrastus in eiusmodi conuentum non per Iouem vt intemperanter agant vnâ conuiuantes, sed vt moderatè eruditèq; in symposiis differere liceat. Cœnabant autem quotidie ij, qui in Prytanio versabantur moderatas cœnas, ciuitatibusque salubres, ad quod Symposium testatur Demosthenes vniuersam Elatiæ assumptionem sublatam fuisse, vesperi enim quispiam nunciatus ad Prytanenses accedebat, quòd Elatia assumpta fuisset. Curæ erat ipsi præterea philosophis vt iuuenes statuto quodam ordine ad conuiuium secum adducerent: nam & Xenocratis lex erat in Academia, & Aristotelis conuiualia quædam instituta. Phiditia quæ erant in Sparte, & Andria apud Cretenses, magno cum studio ciuitates ipsæ congregabant: vnde non male dixit quidam:

Symposiū socios haud conuenit abstinuisse

Dudum, nam talis sit commemoratio grata.

Antipater philosophus cum symposium aliquando coegisset, accedentibus iussit vt de sophismatibus differerent, atque Arcefilaum aiunt ad symposium conuocatum aliquando, accumbentemque, cuidam qui voraciter comederet, cum ipse nihil gustare posset, cum quidam ei illum significasset, dixisse:

Bonum tibi sit, Telepho ego aduersarius.

Fuit autem Telephus obsoniorum comedo, atque Vorago dictus. Zeno, cum quidam ex præsentibus obsoniorum vorax vnâ dum apponeretur superiorem piscis partem extraxisset, ipse etiam piscem vertens extraxit ita dicens,

Vt sit laboratum ex vtrisque partibus.

Cum Socrates quendam immoderate obsoniis vtentem vidisset, ò præsentibus ait, quis est vestrum qui pro pane obsonio, pro obsonio pane vtatur? at nos de Homericis symposiis nunc dicamus.

D
De

A

De Homeri Platonisque Symposio.

CAPVT II.

TEmpora, personas, causasque conuiuiorum poeta diffiniuit, quod Xenophon etiam Platoque recte admodum exceperunt, quippe qui in principio suorum commentariorum, conuiuiorum causas apposuerint, & eos, qui adessent. Epicurus autem neque locum, neque tempus vllum determinauit, nihilque exorditur. Oportet igitur diuina se quo pacto fieri possit ut cum quis poculum teneat quaestiones in medium afferat, sicut in congressu inquit Aristoteles, qui illotum pulueréque obiectum quendam ad symposium accedere scribit. Homerus, qui etiam conuocandi sunt nos edocet, ubi optimos quosque, & in honore habitos conuocandos esse dicit:

Accersitq; senes praestantes inter Achiuos.

At non eo pacto quo Hesiodus: hic enim vicinos etiá praecipue conuocare iubet, atque quisquis apud te habitat, quod symposium voracis veré stupiditatis est, & quod maximè inuiso hominibus prouerbio conueniat:

B *Non sunt amici qui procul viri inuolunt.*

Quid enim fieri potest ut non protinus absurdum sit amicitiam loco, & non moribus diffiniri? nam post potum apud Homerum:

Texuit inde senex sapientiam primus in illis.

Apud eos autem, qui non moderatum conuiuiarum coetum congregant:

Primus capit eis adulator texere stulta.

Homerus praeterea differentes aetate viros conuocatos, variarumque electionum inducit, Nestorem scilicet, Aiacem, ac Ulysses, omnes tamen virtutem complectentes, quamuis variis rationibus ad eandem tendant. Epicurus omnes atomorum prophetas induxit, cum haec exempla ante oculos haberet, varietatem scilicet symposij poetae, Platonisque, ac Xenophontis iucunditatem: quorum Plato Eryximachum quidem medicum, Aristophanemque poetam, atque alium alia de causa inter comedentes inducit, neque adulatorem adesse par est, aut subsannatorem quempiam. Epicurus rursus de difficili concoctione quaerit in symposio ita ut augeretur; rursusque de febris: nam quid incocinnitatem

tatem etiam cum dictione irruentem opus est recensere? C
 Plato hunc singultu quidem perturbatum facit, & aquæ
 gargarizationibus medetur, atque suppositam festucam
 quæ nasum mouens sternutare faciat, prætermitto: ob-
 iurgare enim voluit, & carpere, Agathonisque Isocola, &
 antithera subfannat Alcibiadem, quod obscœna patiatur,
 dicentem introducit. Sed quanquam hæc huiusmodi scri-
 bant, Homërum è ciuitatibus eiiciunt, neque enim ex fa-
 tureia lancea fit, vt ait Democharis, neque ex sermonibus
 istis fieri bonus vir quispiam posset, nec Alcibiadem solum
 carpit, sed Charmedem etiam, & Euthydemum, aliósque
 complures iuuenes. Hoc est autem Athenas ciuitatē Græ-
 ciæque totius Museum carpere, quam ciuitatem, Græciæ
 Græciam Pindarus nominauit, Pythius Græcorū domum
 atque Prytaneum. Quod verò falsa in iuuenes ipsos dixe-
 rit, ex ipso Platone facile licet perspicere: nam Alcibiadem
 in ita vocato dialogo cum iam pubesceret inquit, omnésque
 corporis ipsius amatores hunc deseruissent, tum primùm
 Socratem allocutum fuisse, quæ in principio ipsius dialo-
 gi scribuntur. At quæ contraria in Charmæde reperian-
 tur, facile est vnicuique, qui dialogum ipsum legere vo- D
 luerit, intelligere. illum enim inconcinnè hallucinatum,
 ebriùmque amore pueri, vagantémque inducit, & quasi
 mortuum decidentem ex leonis robore: atque illius ætate
 contemnere simul asserit.

De Symposio Xenophontis, & Homeri.

C A P. III.

NEque minora sanè sunt ea peccata, quæ in Xenophon-
 tis quamuis laudatissimo conuiuio reperiuntur: Cal-
 lias siquidem symposium exhibet, quoniam Autolycus
 eius delicix in Quinquatriis ob pancratium coronatus
 est, atque accumbentes, puero mentem statim adhibent,
 quæ omnia patre assidente fiebant. Nam sicut lumen
 in tenebris cum apparuit omnium oculos ad se trahit,
 sic & Autolyçi species omnium oculos ad se conuertit.
 Nullus postea ex præsentibus aderat, cuius animus non
 aliquid illius gratia pateretur: alij tamen melius silen-
 tium tolerare poterant, alij vultum nonnihil cõmutabant.

Homerus

A Homerus autem nihil eiusmodi dicere aggressus est, sed quidam ex iis, qui Helenæ erant oppositi hæc veritate coactus de illius præsentis forma dicere ausus est;

*Indignum nihil est Troas, fortes & Achivos
Tempore tam longo perpeſſos eſſe dolores
Ob talem uxorem, cui præſtantiffima forma
Nil mortale refert, ſuperiſque ſimillima Divis.*

Et poſtea,

Quamvis ſit talis, in navibus illa recedat.

At adoleſcentes, qui ad Menelaum acceſſerant Neſtoris ſcilicet filius, & Telemachus, cum inter pocula, nuptialæque ſympoſium verſarentur aſidente Helena, ſilentium velut par eſt agentes, propter celeberrimam formam ſunt attoniti. Socrates verò cuius rei gratia à tibicinis, & à puero eo, qui citharam pulſabat ac tripudiabat, abſtinuit? formiæq; parum decore in caput ſaltantis unguentum abnuvit? non enim ſine riſu ſe continere poterat, cum carmina eiſmodi in mentem veniebant:

Sine calcis tu refers, & pallidos,

Quorum eſt Socrates miſer, ſumúlque Cherephos.

B Ac ea etiam quæ iſta ſequuntur minimè ſeveritati conveniunt, Critobolus urbanus adoleſcens Socratem ſenem, ſuúmque magiſtrum cauillatur, multò Silenis eum turpior eſſe inquit. hic verò ſibi faciem conſiderandam proponit, puerumque, & ſaltatricem iudices eligit, proponens victoriæ præmium iudicum ipſorum oſcula. quis eſt per deos, ex iuuenibus, qui non libentius inter hæc ſi contingat, verſaretur, quam proficiſcatur ad virtutem? Apud Homerum in Menelai ſympoſio quæſtiones viciffim in medium proferunt, velut in diſputatione quapiam, urbanæque verſantes, & nos, & ſeipſos eodem tempore delectât. Nam cum ij, qui cum Telemacho erant ex lauacro acceſſiſſent, cibusque tam eſſent appoſiti, eos adhortatur hiſ verbis Menelaus ad comedendum:

Sumite nunc opulas, gaudeteque: poſt ubi cæna

Sumpta ſatis fuerit, qui ſitis deinde feremus.

Nonnulla poſt hæc ex iis quæ illi appoſita fuerant perdonè diſtribuit.

Sic fatus, dedit hiſ præpinguis torge iuveni,

Coctæ manu capiens, quæ magni munus honoris

Attulerant sibi.

Atque illi cum silentio, sicuti maxime decet, comedentes, cum iuuenibus decorè versantur, ac quietè decubentes non de cibis aut seruis hospitis à quibus loti fuerunt, differunt, sed de supellestili eius qui exceptit.

Hæc Iouis in domibus lautis pretiosa supelles.

Sic enim melius scribi inquit Seleucus, cum minus aptè scribat Aristarchus,

Intus persimilis cælestis adest Iouis aula.

Nec domus solùm admirabantur, quo pacto enim electrū, argentūve aut ebur esset in parietibus, sed de domo quidem alia dixerunt, utpote quòd domus est sonora, qualia sunt magna palatia, quòdque habeat alta laquearia, alia verò de supellestili velut:

Argenti, electri, ac auri, pariterque elephantis.

Quibus meritò inferitur.

Cernitur hæc Iouis in domibus pretiosa supelles.

Quæ per multa stupor me detinet aspicientem.

Non sequitur autem illud.

Intus persimilis cælestis adest Iouis aula.

Ut postea inferamus, quæ per multa, cum solœcismus fiat **D** inusitata: lectionis. Neque enim aula in domo conuenit, quandoquidem locus is, qui perflatur aula dicitur, atq; perflari locum dicimus, qui ventum excipit ex vtraque parte: æ aulum, id est fistulam id instrumentum per quod spiritus percurrit, vnde omnis figura quæ in rectum extenditur, aulum vocamus, sicut stadium sanguinisque scaturiginem. Statim autem aulus ex naribus crassa venit. Galeæ etiam medium in rectum protensum aulopim vocamus. Sunt & sacerdotes quidam Athenienses, qui Aulones dicuntur, de quibus Philochorus meminit libro nono, appellant masculinè ipsos aulonas, velut Thucydides libro quarto, & omnes denique Historiographi. At poetæ fœmininè dixerunt, cancer Achilli profundam in aulonem curriculum exercitus: Sophocles in Scythis, præcipitiâque, & cauernas, altâsque aulones. Sciendum est autem quod apud Eratosthenem fœmininè dictum est in Mercurio, profunda consurgit aulon: pro profunda. sicut etiam fœmina dicitur ros. nam omne his simile, & aula, & aulon dicitur, quanquam regias aulas appellare nunc solent, sicut Me-

*αὐλῆς ἴσ-
κῦλα.*

*βαθὺν ἀὐλῆν
& βαθῆαν.
εἰς ἴσῦ.*

nander

A nander aulis seruire: & Iatrabis. Diphilus, aulis seruire vel exulis est, vt mihi quidem videtur, vel famelici, aut verberonis. Siue eò quòd ampla loca habeant sub Dio ante domos, siue quòd excubent dormiantque ibi regij Satellites. Aulam semper in locis sub dio expositis Homerus constituit, vbi Iouis Hercei ara erat erecta. Peleus enim comprehenditur:

*Grammen aulis, auratæque pocula dextra
Plena tenens, sit ansque dei nigrantia vna
Ceticelis inter fumantia plurima sacra.*

At Priamus,

Aula in gramminibus per limum saepe volutus.

Et Vlysses iis, qui erant cum Phemio ita imperauit,

*Sed exeuntes ex bene habitatis domibus,
Ex cade in aulam.*

Quòd autem domum vnà cum supellecilibus Telemacho laudauerit, declarat ita Menelaus:

*Cum Ioue mortalis nullus contendere posset:
Immortalis enim domus huic, diuina supelleæ.*

B Verumenimvero ad symposium illud accedendum est, in quo concinnè admodum sermonum opportunitatem Homerus venatur, vt amici opes cõparet: non enim tanquam problemata proponit, sed suauiter sese ingerès Menelaus, posteaquam laudes audiuit, se diuitem quidem esse non inficiatur, at inuidiam omnem adimens multa se perpersum possidere dicit, neque tamen idcirco se diis comparandum arbitratur:

Quorum immortalis domus est, ac ipsa supelleæ.

Postea innatum fraternum amorem declarans, necessariòque, & viuere, & diuitem esse cùm dixisset, amicitie sermonem opposuit:

*Quorum prætabat mihi portio tertia adesses
In domibus, saluæque forent qui funera passi,
Sunt procul Argiui Troiana per aquora latè.*

Quis enim ex eorum minoribus, qui huiusmodi de causa mortui sunt, non satis amplè retributum pro patris priuatione arbitretur, rectè dispositum in suauissima patris memoria dolorem? at ne communis omnibus, & eodem pacto beneuolus quo erga illum esse videatur, hæc intulit:

Vt dileam, haud omnes tanti mihi causa doloris,

Quasi vnus, vniu causa rix pectora somnos,

Ora cibos capiunt:

Sed ne quempiam rursus ex amicis eum parvisfacere pateat nomine singulos dixit:

Queruntur ob illum:

I. nertisque senex, & prudens Penelopeia,

Telemachusque puer parvus à patre relictus.

Qui cum ob memoriam lachrymaretur, hic quidem cōstitit, cum Helena interea ingrederetur ex ipsa similitudine coniectata est. Mulieres enim quia continentiam mirum in modum vicissim obseruant, magnopere quam filij habeant cum patribus similitudinem cognouerūt: rationem quandam Pisistrato etiam inferente, neque enim hanc satellitij consuetudinem adesse conueniebat. Cum Telemachus de verecūdia honestè dissereret, rursus de Vlyssis amicitia sermonem Menelaus iniicit, quòdque cum vno illo consensescere maximè optabat, atque hi velut rationi consentaneum est, lachrymantur: Helena verò Iouis filia, quæ multa ex Aegyptiis sapiētibus didicerat, panaces verè pharmacum in vinum coniecit, & quæ ad Vlysses spectabant percurrere incipit, neque tamen extendi opificium interea prætermittit: Non quidem quia hoc illi placeret faciebat, sed quia domi hanc sibi assumpserat electionem. Venus enim post singulare certamen ad ipsam profecta,

Annoſa vetula similis sic ore locuta est

Lanam tractanti, Lacedæmonis vrbe moranti;

Pertractes pulchras lanas.

Declaratur etiam non absurdè illius industria ex his:

Huc simul Adræta posuit tentoria pulchra.

Alcippe lana molli tulit inde tapetem.

At calathum Thylo ex argento, quem sibi dono

Coniux Alcandra Polybi dederat.

Apposuit quem serua ferens pulcherrima Phyllo;

Arte laborato filo plenum, sed in illo

Est celus extensus: violarum picta colores

Tempora veris habent.

Videtur autem & ipsa Helena suam ipsius industriam admirari, nam cum Telemacho indumentum quoddam largiretur, hæc inquit:

Hæc Helenæ puer, hæc manuum monumenta mearum

Dono

A *Dona fero, Vnori referas qua tempore latis
Conumbij.*

Arque ipsa profectò industria temperantiam illius demon-
strat, neq; enim voluptuosa, aut deliciis dedita ob pulchri-
tudinem introducitur, sed telam texens inuenitur, pictura-
tèque eam distinguens:

*Hec inuenta domis est percurrens peltive telam
Splendidulam, duplicem, huic insperfas praela multa
Qua Troes gessere, manus qua fortis Achivum.
Quaë; sui causa fuerunt te vindice Marte
Perpessi.*

Docet autem nos Homerus quòd eos qui ad conuiuium
conuocantur, oportet hortari eos, qui conuocarunt vt sur-
gant, sic enim Telemachus Menelaum alloquitur:

*Ast agite in lectum cedamus, temporis hora
Inuitat dulci somno letemur vt omnes..*

Pallas etiam quæ se Mentorem esse fingit sic Menelaum
interpellat:

*Iam miscete merum sacrum jam cadite linguas,
Libantes vt Neptuno, superisque beatis
Curemus somnum: vocat huius temporis hora.*

B In aliis verò deorum festis minus religiosum videtur plus
temporis commorari, quare scitè inquit Pallas apud Ho-
merum:

*Mergitur octavo lumen: iam dedecet esse
Præsentis mensis diuinum, discedere præstat.*

Nostris etiam temporibus sacra quædam celebrantur, et
quibus lex iubet priusquam sol occidat, discedere. Tempe-
raturum sane conuiuiorum genus apud Aegyptios antiqui-
tatis fuisse declaratur, veluti Apollonius ait, qui de his re-
bus scripsit. Nam comedebant sedentes, frugalissimis, sa-
luberrimisque dapibus vtentes, tantùmque vini sumebant,
quantum animorum tranquillitati ei sufficeret, quam Pin-
darus ab Ioue ita poposcit.

*Quid faciendo amicus tibi que valde fremens Iuppiter,
Amicusque Minus, tranquillatæque animi cantans essem?
Hoc à te peto.*

Platonis autem conuiuium num conciliium est? num confi-
lij locus? num philosophorum nugæ? Socrates siquidem
neque ipse vult abesse; quamuis Eryximachus, Phædrus,

& alij quidam abstinerint: sed vnà cum Agathone, Aristophanéque vigilauit, bibitque ex argenteo puteo, ita enim perueniunt magna pocula quidam nominauit. Bibitque dextrè ex phiala. Postea duos dormitasse inquit, cum prius dormiuisset Aristophanes: atque die iam illucescente Agathonem & Socratem cum illos sopitos reliquissent, surrexisse, ac in Lyceum esse profectos: licet in Homeri *Lestrygonas* dicat Herodicus:

Hic infemnis homo portauit premia bina.

Omnis praeterea conuiuiarum congregatio sui ipsius causam in Deorum honorem antiquitus referebat, ex quo effectum est ut illis etiam coronis, hymnis, & odis vterentur, quibus dii ipsi maximè delectabantur. Neque seruus ullus admittebatur qui ministraret, sed liberorum virorum pueri uinum infundunt, veluti *Menelai* filius, & sponsus, qui in ipsis nuptiis aderat. At apud bonam *Sappho* *Mercurius* uinum fundit, atque ij qui cœnarant per diem tunc etiam discedebant. In nonnullis autem Persarum conuiujs de summa rei totius consultabatur, sicut in eo *Agamœnonis* quod fit in exercitu. *Symposium* *Alcinoi*, in quo *Vlyssis* sermo intenditur:

Certè ego non dicam quidquam incundius esse,

Quàm cum letitia capimur, pulsoque dolore

Conuiuia accipiunt incunda per atria cantum.

Peregrinum excipit, cum & ipsi *Phæaces* deliciis sint dediti: quod tamen cum philosophorum conuiujs si quis compararet, magis ornatū facile inuenire poterit: nam & hilaritatem & iocum honestum hoc habere reperiet. Post certamen enim exercitationis cantor fabulam quandam risu permistam de *Martis* amore canit: atque in procorum interitum de consilijs *Vlyssis*, veluti *Vulcano* & *Cylopodione* *Martem* robustissimum debellante. Sedebant eo tempore cœnantes, quare *Homerus* multis in locis scripsit:

Inde thronos sedere super, sedesque paratas.

Solus enim thronus liberorum est cathedra cum suppedaneo, quod scabellum vocant, inde thronum ipsum nominarunt sedendi gratia, quod in sedendi usum statuerunt sicut *Philetas*; sedere humi sub platano. At sedes magis sumptuosum ad discumbendum parata est, curus autem

A tem his omnibus est frugalior, quare Ulyssi qui mendicus esse videbatur, currum vilem inquit supponens, mensamque exiguam. At crateres, sicut nomen ipsum significat, multi ipsis assiscebant, ex quibus pueri ministrantes semper plenum poculum viris dignissimis præstantibusque adferebant, reliquis verò ex æquo distribuabant. Vnde effectum est ut ad Idomeneum dixerit Agamennon:

Vt mihi, plena tibi semper stant pocula, possis

Quo bibere ut mens ipsa iubet.

Præbibeant vicissim, non sicut nos solemus, (hoc enim prius ebibere est) sed scyphum plenum.

Crateras vno hunc impletis excepit Achillem.

Quoties etiam cibum sumerent, iam diximus antea, quòd tria erant ciborum tempora, quòdque aliquando quidem cœna, aliquando prandium vocaretur. Ridiculi mihi sanè videntur ij, qui quater antiquos comedisse arbitrati sunt, quandoquidem inquit poeta, tu venias ad crepusculum ientatus. Illud interim non animaduertentes, quòd crepusculum expectans dixit. Neque tamen est quisquam qui aliquem ter cibum sumentem apud poetam possit ostendere, quare aberrarunt ij qui verus huiusmodi postea apposuerunt.

Apposuit pudibunda ferens cellaria panem,

Atque epulas multas: rebus presentibus illos

Excipiens. lances emerates carnibus ipse

Diuisor tulit.

Nam si epulas proma apposuit, manifestum est quòd non oportebat diuisorem carniū reliquias afferre, quare distichum illud sufficit. Cum post cœnam discederent, mos erat ut mensæ auferrentur, velut apud procos & Phæaces intueri licet, de quibus hæc ita scripsit, Serui autem abstulerunt arma conuiuij. Patet quòd vasa sunt, nam ex armis, ea quæ tegunt velut thorax, tibialia & reliquæque huiusmodi, arma appellare consueuerunt, quasi corporis partes protegant. Ex domibus Heroicis ea quæ sunt sublimiores Homerus palatia appellare consuevit, aut atria, aut tentoria: iuniores verò cœnacula, viriliūque conuiuiorum locum dicendum arbitrantur.

*De Antiocho insano vocato, deque illius
pompa.*

CAP. IIII.

Quo pacto viri amici conuiuium illud quod Antiochus celeberrimus vocatus, ac ob res gestas, insanus deinde dictus, parauit, appellare possumus? Erat autem hic vnus ex Syriæ Regibus post Seleucum, de quo hæc à Polybio scribuntur: tanquam aulam effugeret vbi-
cunque locorum in ciuitate seruos cõsequeretur, secundus vel tertius inter eos conspiciebatur, atque in argenti aurivæ officinis sapius de arte differens vnà cum tornatoribus aliisq; artificibus cõprehendebatur. Postea versabatur cum viris popularibus nullo habito delectu, quicumque ei contigisset, atque cum vilissimis peregrinis bibere consueverat. Huc accedit quòd cum iuvenes aliquos simul conuiuantes audiret, nulla obseruata opportunitate accedebat cum fictili & symphonia, lasciuens, ita vt multi, ob non speratum illius aduentum aufugerent. Sæpe Regia etiam veste deposita, lacernaque assumpta forum circumibat populi gratiam aucupatus, atque hos quidem dextra apprehendens, illos autem complectens, vt sibi suffragia donarent, precabatur. Sapius insuper Aedilis fiebat, sapius velut Tribunus plebis. Vbi verò principatum est consecutus, atque in eburnea sede Romanorum more constitutus est, ea audiebat commercia quæ spectabant ad forum, multaque cum promptè tum studiose diiudicabat. Quare complures ex probis hominibus in paupertatem redegit, vnde effectum est vt alij eum probum, alij insanum esse arbitrarentur. Erat enim, quod ad donatiua spectat, stulto simillimus: his siquidem astragalos dorcadeos, illis palmæ fructum, aliis aurum donabat, nonnullis, quos nunquam antea viderat, obuius factus improuisa munera largiebatur. In sacrificiis quæ ciuitatum causa in honorem Deorum celebrabantur, omnes qui ante ipsum regnauerant magnificentia longe superauit, quod vel ex Olympio Ioue, qui exstat apud Athenienses, & ex statu is quæ sunt in Delo circa aram, facile quispiam coniectari posset. Lauabatur in balneis popularibus, ac quando maximè balnea viris popularibus essent plena, preciosissimis fictilibus vnguentorum plenis sibi allatis. Hic ad dicentem quendam beati estis vos
o Re-

A *ō* Reges, qui his vnguentis vtimini & suavissimè oletis, nihil quidem respōdit, sed vbi ille postea lauabatur ingressus, maximum siccile pretiosissimo vnguento plenū, quod *Stacte* nominatur, in caput ei profundi iussit, ita vt omnes surgentes in vnguento conuoluti lauantur, cadantēque ob illius tenacitatem risum concitarent, sicut & ipse Rex. Hic idem cum Pauli Aemilij Romanorum ducis certamina in Macedonia absoluta fuisse audiuisset, ac vellet largitionis magnificentia Paulum superare, legato speculatorēque in ciuitates misit, qui ea certamina nunciarent, quæ ab ipso honorem Daphnes essent facienda: ita vt multum studium per vniuersam Græciā ad eum eundi concitaretur cuius triumphi congregationisque principium huiusmodi esse statuit. Præcedebant quidam hamatis thoracibus Romanorum ritu armati, virorum florem ætatis attingentium quinque millia. Post hos sequebantur Mysorum quinque millia continuo, Cilicūque tria millia aureas coronas habentium, & in morem veterum armatorum. Thracum tria millia, Galatarum quinque millia, quorum alij scuta argentea gestabant, quos ducēta & quadraginta monomachorum paria subsequēbantur. Aderant his à tergo mille Pisæi equites, vrbanoꝝque tria millia quorum plurimi coronas aureasq; phialas, alij phaleras argenteas habebant. Erant post hos ij qui socij equites dicuntur, qui erant circiter mille, omnesque aureas phaleras habebant. Adiungebatur his ea acies, quæ socia nuncupatur, nihi lo vel multitudine vel ornamento inferior. Post hanc mille extraordinarij milites: vltimus erat catafractorum equitum ordo, qui ob homines equosque armis coopertos ita meritò appellatur, erant & hi mille supra quingentos, omnes isti prædicti purpurea habebant super indumenta, muli etiam auro intexta & belluata. Currus sex equis tracti centum aderant, quadrigæ quadraginta. Erat præterea elephantorum currus & biga. Singulatim verò triginta & sex elephantē sine ordine subsequēbantur. At reliquam pompam dicere nimis arduum esset, quare satis erit hæc omnia per capita enarrasse. Imberbes circiter octingenti coronas aureas habentes præcedebant, boues circiter mille pingues, sacrificiisque præfecti trecenti ferè. Elephantorum dentes octingenti. Imaginum autem multitudine

nem difficillimum est omnino percurrere, omnium siquidem Deorum qui sunt apud homines nominati, vel esse in rerum natura censentur. dæmonúmque ac Heroum Idola, hæc quidem aurata, illa verò vestibus auratis induta, exposita fuerunt: quibus omnibus fabulæ conuenientes secundum traditas historias in magnificis apparatibus adiacebant. Sequebatur hæc diei, noctisque imago, terræ, cœli, auroræ, & meridiei. At vasorum aureorum argenteorumque quanta esset copia, sic animo quispiam complecti posset. Mille pueri vnus amicorum Dionysij, qui epistolas conscripsit vasa argentea habentes, processerunt in pompam, inter quæ nullum erat vas minoris ponderis quàm mille drachmarum. Accesserunt & sexcenti pueri Regij aurea vasa habentes, mulieres postea ducentæ feræ vnguentis ex peluibus aureis aspergebâr, post quas mulieres octuaginta in sellis aureos pedes habentibus vehebantur, atque in argenteos pedes habentibus quingentæ sedentes, quæ sumptuosissimè fuerant paratæ: & profectò quæ illius pompæ sunt clarissima ea fuerunt huiusmodi. Absolutis autem certaminibus, duellis, & venationibus intra triginta dierum spatium, quibus spectacula hæc attribuit, per quinque dies primos, omnes in Gymnasio ex aureis peluibus vnguentò crocino perungebantur, quæ quidem erant quindecim, æquaque pars ex nardo & cinamomo. Simili ratione autem & sequentibus diebus telinum, amaracinum, liliaceúmque habuerunt, quæ omnia suauitate odoris inter se differebant. Sternebantur in conuiuium sæpe mille trichinia: quæ tamen ad mille ducentorumque numerum cum magnificentissimo apparatu accedebant: rerumque ipsarum conatus per Regem ipsum fiebat: qui cum coquum haberet frugi per pōpam ipsam percurrerebat, hos quidem iubent præcedere, illos autem se firmare. Inter potandum etiam ipse in introitu consistens alios introducebat, alios faciebat discumbere. Seruos præterea cibos ferentes ipse inducebat: atque circumiens hic quidem accumbebat, ibi verò sedebat. Deinde poculum aut frustum panis aliquando deponens, consurgebat atque exiliebat, conuiuiumque circuibat rectus propinationes ab aliis aliquando excipiens, cum festiuis ludens narratiuiculis. Sed cum in longum spatium se conuiuium prorogasset, multique iam secessissent

A cessissent, Rex totus coopertus illatus est à mimis, atque veluti minorum aliquis esset in terra depositus fuit: symphonia postea aduocata exilièis tripuadiabat, nàque cum morionibus respondebat, ita vt omnes pudore correpti aufererent. Hęc omnia ita gesta fuerunt, ex quo res nonnullas Aegyptias sibi vendicauit, cum Regi Philo marri puero adhuc fœdus violasset, nonnullas amicis conferentibus multas etiam res sacras è templis diripuisset.

De pompa Ptolomæi Philadelphi. CAP. V.

Cum admirarentur conuiuæ Regis ipsius mentem, quod non celebris, at insanus potius esset, addidit Masurius eam pompam, quæ in Alexandria ab optimo Rege Ptolomæo Philadelpho facta fuit, Callixenum Rhodium libro quarto Alexandriæ narrasse, qui hunc in modum scripsit: Prius quàm incipiam in prima porticu præparatam scenam, sine militum, artificum, peregrinorùmque numero declarabo: nam & insignis admodum scena, quæque digna sit vt audiatur facta est: cuius ea erat amplitudo vt centum & triginta thoros in circulum caperet, atque apparatus habebat huiusmodi. Lignæ columnæ quinque in singulis lateribus longitudinis quinquaginta cubitorum constituebantur in altitudinem, at vno cubito minores positæ sunt in latitudinem. Supra has epistylum quadratum aprabatur, quod vniuersum loci conuiuij tectum fulciebat: atque ipsum tectum croceo colore tinctum in circulumque dealbaturum extendebatur. In vtraque vero parte trabes ligneas semialbas habebat turritis petasmatibus complexas, quarum per medium picta laquearia extensa erant. Ex columnis, quatuor palmarum arboribus erant sinules, atque erant in medio tyrû speciem præ se ferebant: quarum peristylus exterior syrinx efficiebatur: quæ in tribus lateribus tectum habebat cameratum, vbi discumbentiû ordinem esse accidebat. Huius pars intima purpureis auleis intexebatur, at in locis intermediis ferarû pelles & ob varietatem, & ob magnitudinẽ admirandẽ suspendebantur. Locis autem qui erat sub dio quique scenam complectabatur, ramis & lauri & myrti erat intextus: atque pauimentû variis multiplicibusq; floribus erat conspersum. Aegyptus

ptas enim & ob aëris temperiem , & ob colentium hortos C
 industriam, ea quæ in aliis regionibus rara videntur , plu-
 rima & semper producit : ac neque rosæ , aut albæ violæ,
 aliudve florum genus ibi deesse facile consuevit. Quare
 cum per mediam hyemem aliquod sit conuiuium, admi-
 rabile spectaculum peregrinis apparet. Quæ enim in vnam
 coronam non facile inuenirentur in alia ciuitate , hæc in
 accumbentis multitudinis coronas facile suppeditantur,
 fulim inquam flores per scenæ pavementum erant con-
 spersi, diuini cuiuspiam prati vt verè loquar aspectum re-
 ferentes. Centum marmorea animalia egregiorum arti-
 ficum in scenæ porticibus erant posita, et in locis interme-
 diis lances Sicyoniorum pictorum. Ex opposito verò pi-
 cturæ eximia, variâq; saga auro intexta, & vestes pulcher-
 rimæ, quarum aliæ Regum imagines habebant intextas,
 aliæ fabulosas habebant dispositiones. Supra hæc aurea
 argenteaque scuta vicissim erant disposita : at in his locis
 qui erant istis superiores, antra quædam magnitudinis octo
 cubitorum conspiciantur, in longitudinem quidem sex
 ex utroque latere, at quatuor in latitudinem. Aderant & op-
 posita inter se comicorum, tragicorum, satyricorumque D
 symposia, quæ verum habebant vestimentum, quibus au-
 rea pocula adiacebant. In antrorum medio Nymphæ erant
 posita, inter quas erant tripodes aurei Delphici fulcra ha-
 bentes. In altissimo laquearis loco aquilæ aureæ in faciem
 inter se conuersæ aderant, quarum magnitudo erat quin-
 decim cubitorum. Dispositi erant præterea aurei lecti, pe-
 des in sphingum effigiem formatos habentes centum in
 binis lateribus: aspectus autem qui prior occurrebat aper-
 tus relinquebatur. Substernebantur his purpurei capetes vil-
 losi ex utraque parte in primo pavimento, aderant etiam
 peristromata picturata, egregieque laborata. Atque perte-
 nues Persici panniculi tecum qui erat medius inter pedes
 cooperiebant, qui exquisitam lineamentorum seriem in-
 textorum animalium continebant. Appositi erant insuper
 aurei tripodes numero ducenti accumbentibus, ita vt duo
 singulis choris in sellulis argenteis adessent. Ex postremis
 autem partibus centum pelues argenteæ ad aspectum posi-
 tæ fuerant, totidemq; gutturnia. Aderat & alius chorus ex
 opposito ad calices deponendos, & potula, reliquæque que
ad

A ad usum præparationemque requirebatur paratus. Quæ omnia aurea, argentea, miræque arte composita erant. Sed horum omnium particulatim apparatus, genusque recensere, res quæ longo sanè tempore indigeret, mihi videbatur. Ponderis autem magnitudo, ad decem millia talentorum argenti, vniuersi apparatus accedebat. Sed quando ad scenæ opificium accessimus, totius etiam reliquæ pompæ declarationem aggrediamur. Quæ ducebatur per ciuitatis spatium, prima Luciferi imago incedebat, atque ipsa pompa principium eo tempore sumebat, quo stella prædicta apparere incipit. Quam sequebatur ea quæ nomen à parentibus Regum obtinuit. Post has omnium Deorum imagines quæ proprium, singularumque historiis conuenientem habebant apparatus. Vltimæ esse contigit Vesperis imagini. cum tempus in eam horam rem perduxisset: quare si quis earum rerum singulas partes percurrere cupiat, scripta quinquennalia capiens illa videat. In pompa verò Dionysiacæ Sileni alij purpureis amiculis præbant, alij purpureis superindumentis induti, multitudinemque summoiebant. Succedebant his Satyri in singulis partibus spatii viginti aureas lampades in hederarum folia incisas ferentes. Post hos Victorix aureas alas habentes collocabantur, ferébantque sex cubitorum thuribula aureis hederæcis columellis ornata, quæ vestibus variis animalibus intextis erant indutæ, atque multum ornatum aureum se circum composuerant. Has sexcubitalis ara duplex, hederæcisque ramis auratis ornata sequebatur, viteam coronam auream mitris semialbis cõplexam habens, quam centum & viginti pueri sagulis purpureis induti, thursque, myrrham, & crocum in aureis mazonomis ferentes comitabantur. Post hos quadraginta erant Satyri, quadraginta aureis coronis in hederarum formam elaboratis coronati. Quorum corpora aliorum quidam Conchylio, aliorum autem minio, aliisque coloribus picta fuerant. Ferrebant hi coronam præterea auream ex vite & auro laboratam, quos Sileni duo clamyde purpurea iuduti, crosidisque albis sequebantur: horum alter petasum & aureum caluceum, alter lituum habebat. Medius inter hos vir quatuor cubitis etiam maior tragico ornatu ac persona incedebat, qui aureum Amaltheæ cornu ferens Annus vocabatur

tur. Huic mulier formosissima eiusdē magnitudinis multo auro, mundōque muliebri ornata succedebat: altera manuum coronam Persææ ferens, altera palmæ ramum, quæ appellabatur quinquennium. Subsequebantur hanc Horæ quatuor ornatæ, dubque vasa hederacea aurea sex cubitorum, atque inter hæc ara quadrata aurea; rursusque Satyri coronas hederaceas aureas habentes, vestesque purpureas circumiectas, quorum alij aureum gutturnium, alij carchesium ferebant. Hos Philiscus poëta Dionysij sacerdos, omnēsque Dionysij artifices, sequebantur: tum ferebantur Delphici tripodes qui essent eorum præmia qui athletarum impensas suppeditarent, quorum quidem novem cubitorum altitudinis, at virorum duodecim: Currus postea quatuor rotarum quatuordecim cubitosum, habens latitudinem octo, qui à centum & octoginta viris trahebatur, super quem Dionysij erat imago decem cubitorum libans ex aureo carchesio, sagum habens purpureum vsque ad talos; atque in ipso crocotam pelucidam, circumierat autem vestem purpuream, aurōque variegatam. His crater aureus Laconicus metretarum quindecim capax propinquus iacebat, tripōsque aureus, super quo aderat aurea acerra, duæque phialæ aureæ plenæ croci & castæ. Circumponebatur illi vmbra culum hederæ, vitæ, reliquisque arboribus ornatum, cui coronæ, vittæ, thyrsi, tympana, mitræ, & comicæ, tragicæque, ac Satyricæ personæ appendebantur. At in ipso curru sacerdotes erant, & sacrificantes fœminæ, Persæque, cerimoniarum, varij thiasii, quæque vannos ferrent. sequebantur hæc pugnaces fœminæ, quæ mimallones dicebantur, & bassaræ, & Lydæ sparsis capillis, atque aliæ serpentibus, aliæ smilace, pampinis & hederæ coronatæ. Habebant in manibus hæc enchiridia, illæ serpentes. Currus deinde quatuor rotarum latitudinis octo cubitorum à viris sexaginta trahebatur, in quo Nyssæ imago octo cubitorum erat, quæ taphino sago & auro intexto induta sedebat, ac amiculo Laconico vestiebatur. Surgebat arte quadam hæc statua nullo ei manum porrigente, postea hæc ex aurea phiala libans rursus confidebat. Tenebat in sinistra manu thyrsum mætiis coronatum, atque ipsa hederacæo auro coronabatur; racemisque sumptuosissimis lapillis ornatis. Aderat etiam vmbra culum, atque in quatuor angulis.

A angulis ipsius currus lampades erant inauratæ. Sequebatur alius currus, quatuor rotarum vix plenus, cuius longitudo erat cubitorum vigintiquatuor, latitudo quindecim. Pessundabant vñ Saryri sexaginta, cantum epileonium ad tibiam canentes, inter quos erat Silenus, atque per totum iter mustum in terram defluebat. Ductus fuit deinde currus totidem rotarum, cuius longitudo erat cubitorum vigintiquinque, latitudo quatuordecim, quem viri sexcenti trahebant, super quo vtris erat capax triū milium metretarum ex pardorum pellibus confitus, fluebat & hoc vinum per totam viam paulatim dimissum. Hunc currum saryri Silenique centum & viginti coronati sequebantur, quorum hi gutturnia, illi phialas, alij pocula Thericlea magna, omnia tamen aurea gestabant. Continuato ordine crater argenteus sexcentarum metretarum capax in curru quatuor rotarum à sexcentis viris tracto subsequabatur, qui sub labris & auribus ac base animalia torno laborata habebat, atq; coronabatur auro per medium gemmato. Portabantur posthæc duo calices argentei duodecim cubitorum, quorum ad sex cubitos erat altitudo, qui pinaculæ in superiore parte, & in aluo in circulum habebant, in pedibus tria animalia: semicubitalia verò & cubitalia multitudine complura. Pelues decem prægrandes, & duodecim crateres, quorum maiores metretas triginta, minores quinque, continebant. Lebetes sex, monticuli viginti & quatuor in quinque thecis, duo argentea torcularia, in quibus vigintiquatuor erant dolia, mensa duodecim cubitorum tota ex argento, aliæque sex cubitorum triginta. Accedebant his quatuor tripodes, quorum vnus, cum totus esset ex argento, circumferentia sexdecim cubitorum spatium amplectebatur, at reliqui tres minores variis gemmis per medium erant distincti. Allati fuerunt post hos Delphici tripodes argentei numero octoginta multò prædictis minores, quorum anguli erant quadrati, hydriæ viginti & sex, amphoræ Panathenaicæ sexdecim, vasa refrigerando apta centum & sexaginta, inter quæ maximum metretarum sex minimum duarum erat capax: quæ omnia erant argentea. Succedebant his iNi, qui aurea vasa gestabant crateres quatuor Laconicos viteis coronis gerentes, alijque quatuor metretarum capaces, duo erant Corinthia-

ca arte laborati, qui eximia superimposita animalia tor- C
no formata habebant, atque in collo & in ventre sculptu-
ras præclare factas, quorum singuli metretas octo conti-
nebant, atque erant in arculis. Aderat & torcular, in quo
decem erant dolia, peluésque duæ, quarum vtraque metre-
tas quinque capiebat, duoque pocula duarum metretarum
capacia. Refrigeratoria vasa viginti & duo, quorum maxi-
mum triginta metretas, at minimum vnam capiebat. Pro-
cesserunt in pompam & tripodes autem quatuor magni, va-
forumque aureorum arca aurea decem cubitorum multis
lapillis distincta, quæ altitudinem habebat sex graduum,
in quibus & animalia complura quatuor palmorum erant
mira quadam arte laborata, duoque calices, & duo vi-
trei inaurati. Duæ aureæ arcæ quatuor cubitorum, aliæ
tres minores. Hydriæ duodecim, ara tricubitalis, mazo-
nomiæ viginti & quinque. Incedebant post hæc pueri mil-
le & sexcenti sagulis albis induti, quorum alij hedera,
alij pino erant coronati. Ducenti eorum & quinquagin-
ta chædas habebant aureas, quadringentique argenteas. Alij
trecenti & viginti vasa refrigeratoria aurea portabant, alij
argentea. Post quos alij pueri fictilia gestabant ad re- D
rum dulcium usum, quorum viginti erant aurea, quin-
quaginta argentea, & trecenta iniusta variis coloribus picta.
Postea cum mista fuissent in hydriis & vasis, omnes qui
erant in stadio dulcedine capti sunt. Post hæc huiusmodi
mensas quatuor cubitorum cõnumerat, super quibus mul-
ta erant consideratione digna, multaque spectacula ma-
gnificè laborata ferebantur, inter quæ Semeles erat tha-
lamus, in quo quidam erant sagulis auro lapillisque præ-
tiosissimis intextis induti. Nec profectò dignum visum
est, ut currum quatuor rotarum silentio prætereamus, cui-
us longitudo erat duorum & viginti cubitorum, latitudo
quatuordecim, atque à viris quingentis trahebatur: in quo
erat antrum eximie profunditatis hedera & minio orna-
tum, ex quo columbæ, palubæ, & turtures corymbis pedes
vinctos habentes per totam viam euolabant, ut facile ab iis
qui spectabant, caperentur. Scaturiebant ex ipso bine scatu-
rigines, hæc aquæ, illa vini: omnesque Nymphæ, quæ circum-
stabant, coronas habebant aureas. Tenebat Mercurius au-
scum caduceum, vestesque habebat magnificas. At in alio cur-
ru

A ru qui Dionysij peregrinationem ex India continebat, erat Dionysius duodecim cubitorum, qui veste purpurea indutus super elephanto considebat, coronamque habebat ex hedera & pampinis auream: cuius in manu hasta aurea vitis frondibus vestita posita fuerat, subligabanturque aurea calciamenta. In collo autem ipsius elephanti Satyrus quindecim cubitorum aurea pini corona coronatus, considebat, dextraque manu aureo capræ cornu significabat. Elephas ipse ornamentum habebat aureum, coronamque auream hederaceam circa collum: hunc puella quingentæ purpureis vestibus auróque præcinctæ sequebantur. Coronabantur primæ centum & viginti aureis pineis coronis, quas Satyri centum & viginti sequebantur, alij quidem argenteum, alij autem æreum armorum apparatus habentes. His quinque asinorum alæ succedebant, super quibus Satyri erant coronati, & Sileni. Ex asinis alij argenteos frontis apparatus, ornatumque habebant, alij aureos. Sequebantur hos elephantum currus viginti & quatuor, bigæq; hircorum sexaginta, aprorum duodecim, orygam septem, bubalorum quindecim, strutorum bigæ octo, ceruorum septem, asinorum agrestium bigæ quatuor, quatuorq; currus, in quibus aurigarum sagula petalosq; habentes pueruli incedebant, iuxta quos alij rursus pueri paruis peltis, hastisque frondibus vestitis ornati, tum vestibus aureis induti sequebantur: coronabantur pueruli aurigæ, pino, at pueri sequentes, hedera. Aderant camelorum bigæ tres ex utraque parte, quas plaustra à mulis tracta sequebantur scenas barbaricas habentia, quibus Indæ mulieres, & aliz velut captivæ ornatz, vehebantur. At cameli trecentas thuris minas ferebant, croci autem, & casiz, cinamomi, iridis, aliorumque aromatum ducentas. His coniungebantur satellites Aethiopes, ex quibus alij sexcentos dentes ferebant, alij tria millia truncorum ebeni, alij sexaginta crateres aureos & argenteos, refrigerandique vasa aurea. Processerunt in pompam post hos duo venatores auratas hastas habentes, atque canes quadringentos ultra duo millia post se habebant, quorum alij erant indi, alij Hyrcani, aut Molossi, aliorumque generum complurium. Viri postea centum & quinquaginta accedebant arbores ferentes, quibus ferarum animumque multiplicium genus suspendebatur. Portabatur

in caueis etiam psittacci complures. Atque cum alia multa, tum animalium greges simul connumeravit. Oves Aethiopicas centum & triginta, trecentas Arabicas, Euboicas viginti, viginti & sex boues Indicos alba membra habentes, octo Aethiopicos, quos vna alba vrsa sequebatur. Quatuor pardales, sexdecimque aderant pantheræ, quatuor parvæ lynceæ, vrsi tres, vna camelopardalis vnusque Aethiopicus Rhinoceros. In curru postea quatuor rotarum Dionysius erat, qui ad aram Rheæ confugerat, vbi eum Iuno insectabatur, habebatque auream coronam: cui Priapus auro hederaceo coronatus assistebat. Iunonis autem imago coronam habebat auream. Alexandri deinde ac Ptolemæi statuæ hederaceis coronis aureis coronabantur. At Virtutis simulachrum quod erat Ptolemæo propinquum coronam auream habebat in oliuæ folia incisam. Aderat illis Priapus coronam habens hederaceam auream. Corinthus ciuitas Ptolemæo assistebat aureo diademate coronata, quibus omnibus calix rerum aurearum plenus adiacebat, craterque aureus quinque metretarum capax. Hunc currum mulieres mundam muliebrem, sumptuosasque vestes habentes, sequebantur, quæ nominabantur ciuitates in Ionia & reliqua Græcia existentes, quæq; in Asia & insulis conditæ sub Persarum Imperium deuenerunt, quæ omnes aureas coronas gestabant. In alio curru thyrsus aureus nonaginta cubitorum ferebatur, & hasta argentea cubitorum sexaginta. In alio curru Phallus aureus pictus, atque coronis aureis ligatus cubitorum centum & viginti, cuius in summa parte stella aurea collocabatur, cuius erat ambitus sexcubitalis. Sed cum multa variæque in his pompis sint connumerata, ea solùm elegimus in quibus aurum erat & argentum, cum multa tamen essent & alia digna quæ audiantur: ferarum scilicet equorumque multitudo, & leones viginti & quatuor prægrandes. Aderant & alij currus non Regum solùm imagines ferentes, sed Deorum etiam complures. Post quas virorum sexcentorum chorus in pompam procedebat, inter quos trecenti citharistæ coronas totasque citharas inauratas habentes canebant. His taurorum vnicolorum duo millia cornibus auratis, aurea frontis ornamenta, coronasque transversè & monilia ac ægidas ante pectus habentium,

A bentium , successerunt , quæ omnia erant aurea . Post res huiusmodi Iouis aliorumque deorum complurium pompa ducebatur , atque in primis Alexandri , qui in curru verorum elephantorum aureus vehebatur habens ex utraque parte Victoriâ & Palladem . Processerunt in pompam multi throni ex auro facti & ebore , quorum in vno aurea corona iacebat , in alio cornu aureum , in alio aurea corona , in alio cornu totum ex auro . In throno autem Ptolemæi Seruatoris corona posita erat ex decem millibus nummorum aureorum facta . Thuribula præterea trecenta & quinquaginta aurea , aræque inauratæ , & coronis aureis ornatae processerunt , in vna quarum faces quatuordecem cubitorum erant infixæ . Accesserunt etiam craticulæ duodecim inauratæ , quarum hæc duodecim cubitorum habebat mensuram , at quadraginta altitudinem , altera verò quindecim cubitorum . Secuti sunt nouem aurei tripodes Delphici quatuor cubitorum , aliique octo cubitorum sex , ac alius triginta cubitorum , in quo aurea erant animalia quinque cubitorum , coronaque vitea in circulo aurea . Accesserunt & septem palmæ inauratæ octo cubitorum , caduceusque inauratus cubitorum quadraginta & quinque , fulmenque auratum quadraginta cubitorum , atque templum præterea auratum cuius erat circumferentia cubitorum totidem . Et bicorne adhæc cubitorum octo , multaque animalium inauratorum multitudo in pompam processit , quorum plurima erant cubitorum duodecim , feræque eximie magnitudinis . Aquilæ insuper viginti cubitalis magnitudinis , coronæque aureæ ducentæ supra tria millia , tum alia mystica cubitorum octoginta aureæque & pretiosis lapillis distincta , quæ circum Berenices ianuam ponebatur . Simul autem aderat scutum aureum . Secuti sunt & aureæ coronæ cõplures , quas puellæ sumptuose ornatae gerebant , quarum vna bicubitalis erat altitudinis , atque sexdecim cubitorum habebat ambitum . Processit & thorax aureus duodecim cubitorum , atque alius decem & octo argenteus , qui duo fulmina aurea habebat duodecim cubitorum , coronamque querneam lapillis ornata : aurea scuta viginti . Arma aderant sexaginta & quatuor aurea , tibialia duo cubitalia aurea , duodecim aureæ pelues , phialæ numero multæ , cyathi triginta & sex : vasa vnguentis apta

magna decem, hydriæ duodecim, mazonomi quinquaginta, variz mensæ, calices aurei quinque, cornu totum aureum cubitorum triginta, quæ res erant aureæ, extra ea quæ ferri in Dionysij pompa consueuerant. Postea rerum argentearum plaustra trecenta, vigintique aurearum, ac aromatum octingenta. Inter omnia peditatus equitatusque omnis mirum in modum armati in pompam incesserunt, erant enim peditum quinquaginta & septem millia supra sexcentos, equitum autem viginti tria millia & ducenti, qui omnes ea veste quæ maximè singulis ex more patrio conueniebat, induti in pompam accesserunt: iis etiam armis armati quæ apta visa essent. Extra quæ & alia arma habebant, aliæque complura adiacebant, quorum numerus non facile scriptis complecti posset, quamuis Callixenus ipsum comprehendat. In ipso certamine viginti aureis coronis coronati fuerunt: inter quos primus Ptolemæus & Berenice viginti tribus in aureis curribus & in nemoribus Dodones. Absumpta fuerunt autem talentorum duo millia, ducentaque & triginta nouem, minæ quinquaginta, quæ omnia ab œconomis numerata sunt ex coronantium, priusquam venirent spectacula. Philadelphus ipforum filius viginti aureis, duabus quidem in aureis curribus, in columnis autem vna sexcubitali, quinque cubitalibus quinque, sex quatuor cubitorum. Quodnam imperium ô conuiuæ sic vnquam fuit auri opulentum? non Persarum profecto regnum, vel Babylonia, quæ metalla effodit, aut nummos imprimit, habensque Pactolium, qui auream arenam producat. Solus siquidem auro fluens verè appellatur Nilus. Qui cum fructus vberimos ferat, tum aurum etiam purum gignit sine periculo laboratum: ita vt omnibus hominibus instar Triptolemi sufficiat, quippe quod etiam per vniuersum terrarum orbem mittatur: quare & Byzantius poeta Parmeno cognominatus ad ipsum, Aegyptie Iupiter inquit Nile. Manifestum est autem quod multos Reges opulentia Philadelphus superauit, atque omnium apparatus, vt superbe conficerentur, maximè fuit studiosus, ita vt multitudine etiam nauium omnes alios antecelleret: omnia siquidem maxima nauigia apud illum reperiuntur. Trigintiremes, naues quidem duæ, at vna vigintiremis, vndeciremes quatuor, duodeciremes duæ, vndeciremes quæ

A quatuordecim, nouiremes triginta, septiremes triginta & septem, sexremes quinq; quinqueremes decem & septem, at à triremi vsque ad sesquialteram proportionem habentes, harum duplex erat numerus. Ex autem naues quæ in insulas, aliàsque ciuitates quibus itisperabat, & in Lyciam missæ fuerunt, trium milliũm numerum superabant. De librorum præterea multitudine, de bibliothecis congregatis, de apparatu eo, qui fiebat in Muscum, quid opus est recensere? sed quando in nauigiorum apparatus mentione incidimus, agitur aliquid etiam de nauibus dicamus.

De nauis Philopatris.

C A P. VI.

Digna sunt profecto vt audiantur & ea nauigia, quæ à Philopatre Rege parata fuerunt, de quibus libro primo rerum Alexandrinarum his verbis meminit Callixenus; Nauem quadragintirem longitudo ducentorum & octoginta cubitorum habentem, octo verò & triginta ab ingressu ad ingressum ædificauit, cuius altitudo quadraginta erat cubitorum ad ipsa vsque ora. Sed à puppis cacumine ad illius partem quæ erat in mari, cubiti quinquaginta & tres interiácebant. Habebat quatuor gubernacula triginta cubitorum, atque remos maximos remigum triginta & octo cubitorum, qui, ob plumbũ quod in manubriis habebant, cum intus essent valde graues, in transtris ad usum remigrandi facile accommodabantur. Habebat hæc nauis duas proras, duas puppes, septemque ingressus: vnum quidem primum, ac ducentem, alios verò dissimulatos & obscuros, atque eorum quosdam per epochas. Tabulata duodecim capiebat, quorum vniuscuiusque mensura sexcentorum erat cubitorum: eratque concinne mirum in modum facta, atque omnis alius nauis ornatus admirabilis. Habebat enim in puppi & in prora animalia quædam cubitis duodecim haud minora, omnisque ipsius locus iniusta pictura variabatur. Deinde à remis ad carinam vsque totus locus circum folia hederacea, thyrsosque habebat. Aderat etiam armorum ornatus permultus, qui partes illas nauis impleuerat, quæ illis indigerent. Cum verò fieret eius experientia plus tribus millibus remigum capiebat, quadringentos quidem in ministerium, at in epi-

*διωξίμων
τα.*

ἀντιπάλιν

batarum foros tria millia, quamuis centum ac quinquaginta C
 ta deficerent : tum præter eos qui erant in transtris , aliam
 non exiguam hominum multitudinem vnà cum commea-
 ru. Tracta est primùm à thuribulo quodam , quod conti-
 gnatione quinquaginta nauigiorum quinquerecium com-
 pactam fuisse aiunt : atque cum tubis & clamore à multi-
 tudine ducebatur. Postea ex Phœnicia quidam vniuersam
 rei rationem cognouit , quippe qui vallum pari longitudi-
 ne naui substituerit, quem prope portum excauauerat , at-
 que huic saper firmo lapide ad quinque cubitos in profun-
 dum fundamenta locauerit, per quæ obliqua internodia per
 fossè latitudinem continua locum quadricubitalem in profun-
 dum relinquentia, impulit, tum maris fluxum intrò flue-
 re faciès locum excauatum ipso mari adimpleuit, in quem
 nauem ab hominibus quibusuis compulsa, quod erat aper-
 tum prius obturans , iterum instrumentis ex eo loco aquam
 maris exiccavit. Quod cum factum esset firmatum fuit
 nauigium tutò super prædictis internodiis. Fecit Philopa-
 ter fluuiale nauigium quod Thalamigus nominabatur, at-
 que longitudinem habebat dimidij stadij, latitudinèmque
 multo triginta cubitis ampliorem. Altitudo autem cum D
 altitudine ipsius scenæ parum detuit quin ad quinquaginta
 cubitos accederet, huius figura neque longis nauibus
 neque rotundis erat similis, sed & multum differebat, &
 ad vsum fluminis profunditas accommodabatur. Infer-
 rior enim pars plana erat & lata, ac sublimis ob amplitu-
 dinem : sed partes quæ erant in summitate illius & præci-
 pue apud proram, satis idoneè pulchræ linæ refractione
 apparente, protendebantur. Habebat binas proras, binasq;
 puppes, atque ad altitudinem vnda in fluuio sæpius exci-
 tabatur, quia valde sublimis consistebat. Preparata erant
 in medio profundo illius symposiorum loca & cubicula,
 quæque victui forent necessaria. At circum ipsam nauem
 duplicia deambulatoria per tria latera conspiciabantur,
 quorum ambitus erat haud minor quinque iugerum spa-
 tio. Dispositio autem subterranei, loco columnis cincto
 erat simillima : loci superioris crypta vndequaq; sæpimen-
 tis, & fenestris continebatur. Prima pars per puppim in-
 gredientibus ex opposito erat aperta, atque deambulatori-
 um erat in circulo, cuius in ea parte quæ è regione proræ
 erat

A erat opposita, vestibulum ex ebore pretiosissimâq; materia confectum erat. Hoc autem tanquam proscenium transeuntibus dispositum erat opertum desuper, atq; rursus similiter medium latus habebat cum reliquis partibus retro adiacens. Ianuâq; quatuor valuarum in ipsum ducebat. à dextra verò & sinistra parte erant fenestræ quæ splendem luménq; intromittebant. His enim maximâ domus contrahabatur aderatq; circularis locus qui lectos viginti complectebatur: cuius bona pars ex scissa cedro erat ædificata, atque ex Milesia Cyparisso. Ianuæ quæ erant in circumferentia viginti ex tiliæ afferibus erant compactæ, eburnæque habebant ornamenta. Clauorum ordo earum & malleorum ex ære rubro erat factus; atque ex igne ut auro obducerentur obtinuerant: Columnarum corpora erant ex Cyparisso, capita autem arte Corinthiaca laborata, ornatâq; ex ebore & auro, epistylum ex auro totum, in quo cingulum erat præclarum eburnea habens animalia cubito maiora, mediocri quidem arte laborata, at sumptu tamen mirabili. Aderat insuper tectum symposij in loco perpulchrum, quadratum, ex Cyparissoque constructum, cuius ornamenta erant sculpta, auream habentia superficiem. Aderat huic loco cubiculum septiclimum, cui perangusta syrinx erat adiuncta, quæ pro latitudine fundi navis Gynecæum capiebat, ubi locus erat symposij nouenclinium capiens, qui pro magnificentia, magno erat non absimilis, & cubiculum quinqueclinium. Atque ea quæ ad primam vsque contignationem spectant, huiusmodi apparatus erant ornata: his verò qui scalas prædicto cubiculo propinquas ascenderent, domus aderat quinqueclinium continens, tectumq; rhombi figure simile, apud quod Veneris templum testudini simile erat erectum, in quo imago ipsius Deæ conspiciebatur marmorea. Ex opposito & alius sumptuosus symposij locus orbicularis opponebatur, cuius columnæ ex lapidibus Indicis erant erectæ, quem locum cubicula prædictorum apparatus habentia sequebantur. Procedentibus ad proram domus aderat Bacchica orbicularis quindecim thoros continens, inauratâque habens suggrundia, vsque ad circumplectens epistylum. At dex tectum aptè erat dispositum, cuius in dextro latere antrum erat factum colorem habens lapideum, quippe

quod ex veris lapidibus, auribq; esset diligenter extractum: C
 erant in eo imagines affinium ipsorum Regum lapidi
 Lychnæo simillimæ. Aderat etiam alius symposij locus
 periuocundus, qui sub ipso sanè magno tecto positus erat,
 ac scenæ habebat serien, ita vt in hac quidem parte non
 esset, at per spatium quoddam arcuatè extensus longè
 protenderetur, in quibus spatiis purpurea aula inter na-
 uigandum extendebantur. Postea locus sub dio suppositi
 ostij formam accipiebat, vbi tortuosa scala aderat, quæ
 ad secretum deambulatorium perducebat, atque locum
 conuiuij nouemclinium, qui Aegyptium habebat appa-
 ratum. Illæ enim, quæ ibi erant columnæ rotundæ ver-
 tebras permutantes, consurgebant, atque hæc alba, illa
 nigra vicissim erant positæ. Erant & earum capita circu-
 lari figura quorum tota circumferètia rosas paulum apertis
 erat persimilis. Circa appellatum calathum non capreoli,
 neq; aspera folia, velut in Græcis ponuntur, at fluminalium
 locorum bacchæ videbantur, fructusq; palmarû nuper pul-
 lulantium: insculpebatur aliquando & aliorum florum ge-
 nera cõplura. Id verò quod sub radice est, quod coniungenti
 vertebræ ad caput adiacet, quasi similè habet dispositionem D
 ac si ex fabæ Aegyptiæ floribus & foliis sint implicitæ. Aeg-
 yptij enim columnas ita facere consueuerunt, parietes
 albis, nigrisq; lateribus variantes. Accidit tamen aliquan-
 do vt ex petra, quæ alabastritis nominatur, id efficiant.
 Multa erant & alia in media naui profunditate, atque
 in omnibus illius partibus thalami reperiabantur. Ma-
 lus erat cubitorum septuaginta, velumque byssinum ha-
 bebat purpureo fune ornatum. Omnes Philadelphi Re-
 gis seruati diuitiæ, ab vltimo Ptolemæo, qui bellum Ga-
 biniacum excitauit, dissipatæ fuerunt: qui non vir fuit,
 sed tubicen potius & magus.

De naue Hieronis.

CAP. VIII.

DE naue autem Hieronis Syracusij, quam fecit, cuius
 & Archimedes Geometra procurator fuit, indignum
 profectò putauit verba non facere, cum præcipuè quidam
 Moschio commentaria ediderit, in quem nuper non sine
 studio incidi, sic igitur scribit hic Moschio: Admiratione
 dignus est Dioclesides Abderites existimatus ob Elepolim,
 quam

A quam Demetrius ad Rhodiorum urbem aduenit : Timaeus ob pyram paratam Dionysio Siciliae tyranno : Hieronymus ob curruum viros vehentem , quo Alexandri corpus portari contigit : Polyclethus ob candelabrum quod Perſas operatus est : at Hieron Syracusiorum Rex , qui omnibus in rebus Romanis fuit amicus , ob rerum facrarum exercitationumque apparatus , cuius maxime fuit studiosus. Erat & in nauibus conficiendis industrius , quippe qui & frumentaria nauigia fecerit , quorum vnus apparatus recensabo. In materiam lignorum primum multitudo trimremium nauium sexaginta parata fuit ex Aetna , quae operibus esset idonea. Postea quam haec parata fuerunt , clauos , repletioniq; res aptas , tabulata , quaeq; alij materiae essent vsui , ex Italia deportanda curauit , in funes autem populum albam ex Iberia , cassabim & hederam ex Rhodano fluuio , aliaq; multa necessaria ex aliis locis. Conduxit & nauium magistros , aliosq; opifices , ex quibus omnibus , cum Archiam Corinthium praefectum operariis constituisset , eum promptè aggredi apparatus adhortatus est , seruiens & ipse interim interdiu. Nauis igitur dimidium intra sex mensium spatium perfectum est , semperq; regulae plumbeae , ad eam partem quae perfecta erat , adiungebantur. Erant enim , vt ministros omittam , trecenti illi artifices , qui materiam praeparabant. Tum statuit vt haec pars reliquum apparatus in mare traheret , vt ibi perficeretur : sed cum quo pacto in mare trahenda esset magno studio quaereretur , solus Archimedes mechanicus ipsam paucis instrumentis deduxit , nam primus Archimedes vitis vsu reperiit , quam cum fecisset tantam nauim traxit in mare. Postea vero & reliquae partes nauis factae fuerunt in aliis sex mensibus , atq; tota machina aereis clauis circumspecta fuit , quorum pondus plurimorum ad decem minas accedebat , reliqui erant his sesquialteri , qui terebrarum beneficio aptabantur , tabulata continentibus. Cooperiebantur autem plumbeis tegulis ligno adiunctis , lintheisq; picatis. Vbi primum superficies exterior facta est , ad interius opificium omnem operam statim conuerterunt. Erat haec nauis , quod spectabat ad apparatus , viginti transtrorum , atque tres habebat aditus , vnum quidem ad penam , in quod descensus fiebat per multas scalas : aditus in diuertim ingredi volentibus ostendebatur , post quem

ultima erat ea aula, quæ armatis erat concessa. Aderant in medio accessu apud vtrunq; murum diætæ quatuor virorum thoros habentes numero triginta. At naucleorum diætæ quindecim thoros habebat, tresque thalamos triclinios, ex quibus is qui proræ erat propinquus, culina effiebat. Hæc omnia pavimentū habebant in abaculis ex variis lapillis compositū, in quibus facta erant miro quodam artificio omnia, quæ in Iliade fabula cōtinentur, quæ omnia in apparatusibus, laquearibus, & in foribus erant formata. In supremo ingressu erat exercitationis locus, deambulatoriq; mediocrē pro navis magnitudine habentia apparatus, in quibus multiplices erant horti mirum in modum plantationibus, fictilibus, & plumbeis vasis, locum complectētes. Aderant & scenæ ex alba hedera & vineis, quarum radices in doliis terra repletis nutrimentum capiebant, eandēmq; irrigationem, quam etiā horti consequebantur, quæ scenæ deambulatoria adumbrabant. Post hæc triclinium Veneris erat paratum, quod pavimentū habebat ex lapidibus acharibus, aliisq; pretiosis, qui in insula reperiebantur. Parietes & lacunar erant ex cyparisso, fores autē ex ebore & thyia, quæ picturis, imaginibus, ac poculorū magnificentia egregie erant ornata. Sequebatur hoc quinqueclinium scholæ dicatum, quod fores & muros habebat ex buxo, atq; intus bibliothecam: in laqueare verò polum ad similitudinem illius heliotropij, quod est in Achradina formatum. Erat & balneum triclinium quod tria vasa ærea igni apta habebat, peluimq; quinque metretas capientem ex lapide Tauromente variegatum. Aderant multi præterea thalami, & classiaris, & iis quibus curæ est ut sentina euacuetur, parati. His ita positis in vtraque parte parietum erant decem equorum stabula, in quibus equorum pabulum ponebatur, classiariorūque ac puerorum vasa collocabantur. Aderat in prora locus clausus, vbi aqua reponebatur ex asseribus, pice, & lintheis factus, qui metretarum duomillia capiebat: apud quem ex plumbatura clausisq; asseribus piscina facta erat plena aqua marina, vbi multi pisces lautē nutriebantur. erant ex vtraque murorum parte conuersiones apertæ, spatium mediocrē habentes, in quibus lignorum loca constituta erant, cibaniq; & culinæ, & molæ, aliisque ministeria complura. Atlantes sex cubita

rac
Cypod
I. Alario

Ambitales nauem ipsam exterius percurrerant, qui supremos terminos triglyphumque deprenderant, omnes in spatia diuisi. At vniuersa nauis aptis picturis erat laborata: turres octo habebat in ipsius nauis angulis, duæ erant in puppe, totidemque in prora, aliæ in medio ipsius nauis, quarum singulis duæ antennæ alligabantur, super quibus contignationes erant, per quas demittebantur lapides in adnauigantes hostes. Singulas turres quatuor iuuenes armati conscenderant, duoque arciferi, totusque locus interior turrium lapidibus, & sagittis erat plenus. Murus autem foros propugnaculæque habens super cillibantis in naui erat conditus, in quo lithobolus positus erat, saxa trium talentorum à se iaciens, sagittamque duodecim cubitorum, quam machinam ædificauerat Archimedes. Sagittarum autem vniuscuiusque iactus ad stadium vsque perueniebat. Post hæc foramina ex funibus crassis composita, ferreisque vinculis suspensa. Cum tres essent mali ab vnoquoque duæ antennæ, quæ saxa gerebant, continebantur, vnde harpagones lateresque plumbei in aggrediētes hostes demittebantur. Erat & vallum ex ferro in circulo ipsius nauis in eos paratum,

B qui nauim conarentur ascendere. Atque circum ipsam nauim coruuli ferrei, qui per instrumenta quædam demissi hostium naues detinebant, ac in vulnera conuertebant. In vtroque murorum latere iuuenes sexaginta toti armati constituebantur, atque par numerus circa malos saxiferasque antennas. Inerant alij circa malos in æreis carchæis, atque in primo viri tres, sic vno per ordinem semper deficiente. Ad hos in sportulis compositis lapides sagittæque à pueris per trocheas in propugnacula mittebantur. Aderant & quatuor anchoræ lignæ, octoque ferreæ, ex malis autem secundus & tertius inuenti fuerunt, ac primus difficulter in montibus Britannicæ à viro quodam subulco, quem Phileas Tauromenites mechanicus in mare deduxit. Sentina autem, quamuis eximiam haberet profunditatem, ab vno viro per cocleam exiccabatur, quia sic Archimedes inuenerat. Nominabatur hæc nauis Syracusia, quam cum Hieron emisisset, Alexandriam postea vocauit. Subsequebantur nauiculæ ab ea tractæ, ac primus quidem lembus qui tria millia talentorum capiebat, qui totus erat remigibus munitus. Post hunc scaphæ nauiculæque piscatoriæ

piscariorum mille & quingenta vehentes complures erant
 coordinatae. Aderat ultra praedictos homines turba non
 inferior, alij enim sexcenti apud proram, quae nuntia-
 bantur obseruabant. Earum iniuriarum quae fierent in nauis,
 nauclerus, nauis gubernator, & gubernator prae iudices
 erant constituti, qui iuxta Syracusiorum leges iudicabant.
 Frumenti sexaginta millia in nauim congesta fuerunt,
 decem millia fictilium plenorum salsamentis Siculis, car-
 nium viginti millia talentorum, atque aliorum onerum
 viginti millia, praeter id quod aderat etiam nauigantium
 commeatus. Hieron posteaquam omnes portus cogno-
 uit, atque hos quidem posse nauem excipere, in illis au-
 tem inesse periculum, decreuit illam Ptolemæo in Ale-
 xandriam donum mittere, quandoquidem magna erat
 annonae penuria in Aegypto: sic igitur fecit, nauisque in
 Alexandriam transiit atque illuc tracta est. Hieron praeter-
 eam Archimelum epigrammatum poetam, qui epigram-
 ma in nauim scripsit, centum frumenti medimnis deco-
 rauit, quod etiam suis sumptibus misit in Piræum. Est
 autem epigramma huiusmodi:

*Quis ratis eximia inuentor mortalis? eam quis
 In fractis traxit funibus in pelagus?
 Qua cunei casi dolabra fecere profundum
 Hoc opus? aut tabulis iuncta carina fuit?
 Aetna verticibus qua equatur, Cycladibus'ue,
 Quis circum Aegaei personat unda maris.
 Muri utrinque pari spatii lata. an'ne gigantes
 Hoc opus in superos exposuere Deos?
 Sydera contingunt carchesia: nubila magna
 Thoracas triplices protinus intus habent.
 Anchora iuncta pari fune est quae bina & Abydi,
 Et Sesti à Xerxe iuncta fuere rada.
 Insculpta & lateri declarat littora forti,
 Quis valuit terra promouisse ratem.
 Dicitur hoc Hieron, quò pinguem Graecia fructum,
 Insula quò ponti munera quaeque tulit,
 Doricus, ac Sicular Rex. ò Neptune per undas
 Ceruleas dubia sit tibi cura ratis.*

Praeterij ego libenter sacram Antigoni triremem, qua
 Ptolemæi duces circa Leucollam Coe superauit, quam
 postea

A postea Apollini deposuit, cum neque tertiam partem, ne dicam quartam fortasse haberet huius navis Syracusæ vel Alexandrinæ. Hæc non à Bœoticis quidem catalogum navium sumentes recensuimus, sed à Panegyricis pompis incipientes.

De scrinio vasorum.

CAP. VIII.

Sed posteaquam rursus nobis Vlpianum obiectantem video quid ipsum sit vasorum scrinium apud Callixenum, dicimus illi quod oratio quædam de vasorum scrinio inscripta refertur in Lysiam rhetorem, cuius principium est huiusmodi: Siquidem iustum est viri iudices aut moderatum quod dixit Lysimenes. In qua procedens ait, non enim de ipso vasorum scrinio disceptare curavi, quod neq; ad triginta drachmarum pretium accedit. Quod autem ærea esset arca declarat ita in sequentibus, cum ipsum facere anno præterito voluerim, dedi ei in hoc vas quoddam aheneum: est enim compositum, ac Satyrorum Bucephalorumque habet capita. Est & aliud eiusdem magnitudinis, siquidem idem artifex multa huiusmodi vasa similia inter se confecerat. In his quod vasorum scrinium æreum esset, aperte Lysias declarat, sicut & Callixenus leberibus ipsum supponi consuevisse ostendit. Sic etiam Polemon scriptor libro tertio earum rerum, quas ad Adæum & Antigonom scribit, ubi dispositionem Philante in porticu Polemarchio à Sillace Rhegino pictam percurrit, cuius Epicharmus meminit, ac Simonides ita scribens, Arca vasorum, & in ipsa, poculum. Hegesander Delphus in inscripto statuarum imaginumque commentario Glauci Chij depositum, quod erat in Delphis veluti arcam vasorum ferream fuisse scribit, Alyattique depositum: cuius mentionem facit Herodotus craterulam ipsum appellans. Atque hæc etiam ab Hegesandro hunc in modum scribuntur, Vidimus ipsum & ipsi in Delphis depositum consideratione dignum ut ingenue fatear, ob ea animalia quæ in illo erant insculpta, tum etiam ob alia animalia exigua, & pulcherrimas plantas. Quæ ab Alexandrinis vasorum arca nominatur triangularis est, & in medio concava, ita ut impositum fictile continere valeat. Hanc pauperes ligneam habere

bere solent, diuites autem aream vel argenteam. sed cum de arculis vasorum locuti simus, de regibus cœnarum studiosis tempus est sane vt disseramus.

Antiochorum conuiuia.

C A P. I X.

Rex enim qui erat eodem nomine vocatus, quo & prædictus Antiochus, at Demetrii filius vt inquit Possidonius, cum tumultuario conuiuas interdiu excepisset, præter ea quæ erant absumpta, singulis conuiuus concessit vt cumulatè terrestrium, volatilium, aquaticorumq; animalium integras carniū partes auferrent, easque non diuisas paratas, ita vt plaustrum possent implere: magnam præterea mellitarum placentarum copiam, & coronarum ex myrrha & thure, cum aureis pileis in corymbi morem ad mensuram hominis accedentibus. Alius item Rex Antiochus cum certamina in Daphnes honorè faceret, conuiuas splendide accepit, velut ipse attestatur Possidonius: prius enim integrarum epularum munus viritim distribuit, postea viuorum animalium, anserum scilicet, leporū, & dorcadum. Dabantur & aureæ coronæ cœnantibus, argenteorumque vasorum multitudo, seruorumque, equorum, & camelorum. Atque eum oportebat qui camelum esset ascensurus primū bibere, postea capere camelum, & astantem puerum. Hi nanque omnes qui Syriam incolunt ob vbertatem ipsius regionis, propter nullam rerum necessariarum inopiam, conuentus faciunt complures, ita vt semper potationibus indulgeant, gymnasiis velut balneis vtentes: pretiosoque oleo peruncti & vnguentis, in ludis literariis (sic enim communium conuiuiorum loca nominant) quasi in domibus versantes, bonam diei partem absumunt ventri inferuientes vinisque & epulis dediti, ita vt ad garrulæ hircundinis strepitum multa canentes se comparent, ac ciuitates vniuersæ resonent huiusmodi clamoribus.

De Symposio Alexandri.

C A P V T X.

Laudè magnopere viri amici symposium illud, quod ab Alexandro Syriæ Rege factum fuit, qui erat Antiochi illustris

A illustris filius supposititius, quamobrem omnes homines odio Demetrium prosequerentur, de quo Athenæus amicus noster in commentariis earum rerum, quæ ad Reges Syriæ spectant scripsit, conuiuium parauit huiusmodi: Diogenes Epicureus, qui satis idoneus erat iis sermonibus quos aggredere, genusque à Seleucia Babyloniam ducebat, à Rege aliquando exceptus fuit, quamuis Stoicis delectaretur disceptationibus. Amabat ipsum Alexander, quamuis male uiueret, essetque maledicus & inuidus, ob ridendi occasionem, quam neque ab Regibus abstineret. hic cum quidpiam à philosophia longe alienum peteret, ut vestem scilicet ferret purpuream, coronamque auream, quæ in medio Virtutis faciem præ se ferat, quam sic sacerdos nominari: concessit ei coronam Rex gratificatus, quam postea ille mulieri cuidam Bacchanalia canenti donauit, cum illam amaret. Hoc cum audiisset Alexander philosophorum virorum insignium symposium congregauit, inter quos conuocauit ipsum etiam Diogenem, qui cum accessisset, ut cum corona, vestisque accumberet Rex expetiuit, atque cum hic præter opportunitatem esse diceret, iussit inueniens ut cantores introducerentur, inter quos etiam mulier illa Dionysia canens corona virtutis coronata, vestisque purpurea induta accessit, cum multus inde risus esset exortus, constitit philosophus, mulieremque Dionysiam canentem laudauit. Hunc Diogenem Antiochus ille qui postea in Regnum successit, cum dicta illius molesta ferre non posset interfici iussit. At Alexander erat facilis, & in conuentibus iucundus, nullaque in re similis Athenioni philosopho Peripatetico, qui præerat philosophico cœtui Athenis, in Messena & in Larissa Thessaliæ: ac tyrannidem postea in Atheniensium ciuitate exercuit, de quo singula particulatim scribuntur à Posidonio Apameo. Quæ & si paulò fortasse sunt longiora, tamē recensere non erit molestum, ut omnes diligenter inquiramus qui se philosophos esse profitentur, nec tantum fidei palliis & intonsis barbibus præbeamus: nam secundum Agathonem:

Si vera dicam, nil feram gratum tibi:

Quod si feram, non amplius verum loquar.

Sed quando amica est, ut aiunt, veritas, omnia illius viri ficti acta sunt, exponam.

De

Versabatur in Erymnei Peripatetici schola Athenion quidam, qui rationibus Peripateticis operam dabat, atque cum hic seruum Aegyptiam emisset illius amore detinebatur, quæ cum siue ex ipso peperisset, postea, siue ex alio quodam eiusdem nominis cum domino, filius apud ipsum Athenionem nutriebatur, tum literas discens dominum iam seniore factum vnà cum matre manu ducebat, quo mortuo hæres relictus ciuis Atheniensis est ascriptus, puellamque formosam vxorem duxit. Post euentus huiusmodi ad sophisticas disceptationes se conuertit adulescentes scholasticos obseruans. Deinde cum sophista fuisset in Messena Larissaque Theffalica, multas accumulauit pecunias, atque Athenas contendit, vbi declaratus fuit legatus cum res vergerent ad Mitridatem, Regemque circumueniens factus est vnus ex iis amicis, qui plurimum cum Rege versabantur, quare Atheniensium animos per epistolas extulit, quia plurimum apud Cappadocem posset, ita vt non debitis solum impositis liberati viuerent, sed democratiam possidentes magna dona publicè priuatèque consequerentur. Hæc Athenienses extollebant, quòd Romanorum imperium sublatum esse de medio arbitrabantur. Mox ex Asia profectus Athenion Athenas contendit, atque tempestate turbatus delatus est in Carystiam: quod cum Athenienses cognouissent, naues longas miserunt quæ illum asportarent, lecticamque habentem pedes argenteos. Tum cum ingrederetur plurima ferè ciuitatis pars ad illum excipiendum fusa est. Concurrerant & alij spectatores incredibilem fortunæ euentum admirantes, quandoquidè Athenion ascriptitius ciuis apud Athenienses in lectica argenteos pedes habere feratur in vestibis purpureis, qui nunquam antea in purpureis vestibis erat cõspectus. Cũ nullus prius vel Romanorũ Imperator in tanto deliciarũ apparatu ab Atheniensibus fuerit exceptus. Concurrerant igitur ad hoc spectaculum viri, mulieres, & pueri, optima quæque de Mitridate expectantes, quando Athenion pauper qui conuiuialia commentaria fecerat, cum voluptate per Regionem ac ciuitatem ob Regem pompam ducat. Iuerunt ei obuiam Dionysij

A nyfij artifices, Dionyfij iuuenis nuncium vocantes, atque ad communem Vestam supplicationesque ac sacrificia ad eam spectantia inuitantes. Hic ex domo mercenaria primum exiens in Dieufi domum delatus est, viri eo tempore opulentj ob quæstus ex Delo, quæ domus lectis, picturis, viris, argenteorumque vasorum apparatu erat ornata: ex qua splendidam vestem trahens exire confueuerat, annulumque habebat aureum qui Mitridatis effigiem habebat insculptam. Præcedebat ipsum sequebanturque serui complures, atque in luco artificum ob Athenionem præsentem sacrificia conficiebantur, foederaque cum præconis declamatione. Postero autem die plurimi domum illius accedentes illius accessum expectant, eratque cum ciuium, tum etiam peregrinorum plenus Ceramicus: concursusque fiebat multitudinis in concilium non aduocata. Hic vix tandem, iis qui populi gratiam inire studebant circumseptus accessit, omnibus vel vestem ipsam tangere studentibus. Cum igitur pulpitem Romanorum ducibus paratum ante Attali porticum conscendisset, consistens ibi paululum, ac circum se multitudinem circumspectans, deinde suspiciens, res ipsa inquit viri Athenienses, patriæque; utilitas me ea dicere cogunt quæ noui: at rerum futurarum status incredibilis mihi est impedimento quo minus ea dicam. Cum omnes circumstantes vna voce eum confidere clamassent, ac dicere; Dico igitur ea inquit quæ neque sperare quispiam, nec in somniis quidem imaginari posset Mitridates Rex Bithyniæ, superiorisque Cappadociæ factus est dominus, totamque Asiam ad Pamphyliam usque ac Ciliciam possidet, Armeniorum Persarumque Regibus stipatus incedit, omnibusque potentibus earum nationum, quæ circa Mæotidem, totumque pontum intra triginta millia stadiorum incolunt. Quintus Hippius Dux Romanorum prodicione captus in Pamphylia vinctus hunc sequitur. At Manlius Acyllius consul, qui de Sicilia triumphauit ab equite pedes longa cathena trahitur, arculam habens quinque cubitorum alligatam. Ex aliis Romanis quidam ante Deorum imagines genibus aduoluuntur, illi reliqui vestes quadratas induti patrias rursus à principio nominant. Vniuersæ ciuitates honoris gratia obuiantes Regem ipsum Deum appellant, atque oracula, totius ter-

rarum orbis vim, ad hunc confluere vaticinantur. Quo fit **C**
 vt magni exercitus in Thraciam Macedoniámque mit-
 tantur, omnesque simul Europæ partes ad ipsum conuer-
 tantur. Veniunt ad illum legationes non ex Italicis solum
 nationibus, sed à Carthaginensibus etiam, qui se socios in
 populi Romani perniciem ei pollicentur. Cum his ira di-
 ctis quieuisset aliquantulum, populúmque de iis, quæ incre-
 dibilia dicta erant, colloqui permisisset, tum frontem scal-
 pens, quid igitur consulam inquit? an Anarchiam non per-
 peti quam Romanorum Senatus sufferri fecit, donec ipse
 exemplum præbeat, quo pacto oporteat gubernari? sed nec
 sacra Deorum templa clausa contemnamus. nec gymnasia
 squalere sinamus, nec feramus theatrum esse sine congres-
 su, ne muta subsellia paruifaciamus. nec Pnycam Deorum
 respõsis consecratam priuatam esse populo patiamur. Nec
 negligamus viri Athenienses sacram Iacchi vocem quæ
 contigit, sacrumque Deorum adytum non feramus esse
 clausum, nec patiamur philosophorum cõtum obmutuis-
 se. Cùm & alia complura ab eo qui ex parentibus seruis na-
 rus erat, dicta fuissent, colloquentes inter se multitudo, at-
 que in theatrum concurrentes Athenionem ducem in ar-
 mis exceperunt. Tum peripatericus non alio pacto atque **D**
 Pythocles in Orchestram accedens gratias egit Athenien-
 sibus, dixitque, quando vobis ipsis nunc duces estis, assurre-
 xi ego dicturus, quod si opem feratis tantum ego potero,
 quantum vos simul omnes, Quum hæc dixisset, ex aliis im-
 perantibus quos voluit sibi asidere fecit, eorum nomina
 declarans, Atque paucos post dies tyrannum se ostentans,
 dogmataque insidiarum, & quid philosophia illis acquire-
 ret quam bonus Pythagoras introduxit, demonstrauit, ve-
 luti Theopompus libro octauo Rerum Philippicarum at-
 testatur. Similiter autem & Hermippus Callimachus, hic
 enim statim prudentes ciues contra Aristotelis Theophra-
 stique dogmata. Ita vt verum habendum sit illud prouer-
 bium, quod ita se habet; ne puero cultellum, de medio sta-
 tim tulit. Custodes ad portas constituit ita vt multi Athe-
 nienses quod futurum erant præuidentes, seque noctu per
 funes ex muris demittentes aufugerent. Tunc equites mit-
 tēs Athenion alios interfici, alios victos ad se adduci ius-
 sit; multosque habebat satellites eorum, qui cataphracti di-
 cuntur.

A cuntur. Sæpius etiam concilium conuocans se de rebus Romanorum consulturum esse fingebat, multisque accusationes inferens quod ad fugitios accessissent, nouisq; rebus studerent, eos interficiebat. Ad singulas portas viros triginta cum constituisset, neque exire quenquam volentem, neque ingredi quempiam ij patiebantur. Multorum præterea opes accepit, tantumque congescit pecuniæ, vt multos etiam puteos adimpleuerit. Emitit viarum obsessores in fugientes per ipsam regionem, qui illos ad ipsum adducerent, quos sine iudicio explorans, & membra eorum torquens interim iubebat. multis accusationem proditiõis obiiciebat, qui vt redirent fugitiui operam dedissent, quorum alij ante iudicium fugiebant, alij in iudiciis ipso quoque suffragium ferente condemnabantur. Effecerat vt annonæ insuper penuria ciuitatem inuaderet, cum parum frumenti ac hordei vendi iussisset. Emitit viros armatos per ipsam regionem, qui perscrutaretur si quis fugitiuus intra agri Atheniensis terminos inueniretur, aut si quis Atheniensium in locum extra terminos peruageretur: atque captis omnibus caput amputari imperauit, quorum nonnullos in tormentis absumpsit. iussit præterea per præconem vt omnes occidente sole domi se continerent, nullusq; cum lucernis incederet. Sed nec Ciuium solum res dissipabat, verum in peregrinos etiam manus extendit. & in Dei pecuniam quæ erat in Delo, cum Apellicontem Teium misisset in insulam, qui ciuis erat Atheniensis, maximèque variam ac mutabilem vitam vixisset, cum operam nauaret philosophiæ, & rebus peripateticis, & Aristotelis bibliothecam, & alias multas coemit, quia nummos complures possidebat, atque antiquorum manu scriptos libros suffragiorum ex dæ Phrygiæ sacello surripuit, tum si quid in aliis ciuitatibus antiquum fuisset ac reconditum, quibus in furtis depressus periclitatus esset Athenis, nisi aufugisset. Postea non longo interposito temporis interuallo multos demulcens iterum rediuit, atq; ad suffragia vnà cum Athenione quasi eiusdem esset electionis missus est. Athenion cum peripateticorum decreta percepisset hordei semodium stultis Atheniensibus in quartum quæque diem diuidebat, quibus non hominum, sed gallinarum potius victum præbebat. Cum verò Apellicon in Delum cum exercitu impetum fecisset,

magisque vt conuentus publici postulant, quàm vt res militaris versaretur, vigiliisque Delum versus minus curiosè quàm conueniret, posuisset, atque ea præcipuè quæ postrema sunt insulæ sine custodia reliquisset, nec vallo quidem factò dormiebat. Quod cum Orobius Dux Romanorum cognouisset, Delumque muniisset custodiis, noctem in qua luna minimè splenderet obseruans, suos milites eduxit, ac in dormientes & vino oppressos incidens, circiter sexcentos Athenienses, & eos qui cum illis venerant milites, tanquam armenta interemit. Viuos autem captiuos circiter trecentos cepit. At Bonus Apellicon hos latuit ex Delo au fugiens. Cum multòs in suburbia fugientes Orobius conspexisset, in ipsis domibus eos combussit, & omnia simul instrumenta ad obsidionem spectantia, vnà cum elepoli, quâ in Delum veniēs parauerat, Orobius igitur trophæum erigens in his locis, aramque constituens hæc inscripsit;

Hic peregrina iacet gens, circum littora Delo

Qua pugnans animas perdidit in pelago,

Insula Cecropidum cum deuastata tumultu est,

Illis Cappadocum iuncta vbi turma fuit.

Epicureus præterea Philosophus tyrannidē in Tarso exercuit, cui nomen erat Lysic; qui à patria coronifer, id est Her culis sacerdos electus, imperium non deposuit, sed ex veste factus fuit tyrannus. Veste siquidem purpurea albòque colore distincta indutus, sumptuosaque clamyde circumiecta, ac calceos habens albos Laconicos, tum laurea corona aurea coronatus, diuitum opes pauperibus impertiebatur, eosque interficiebat, qui eas tradere nolebant, Huiusmodi ij sunt duces qui à philosophia proficiuntur, de quibus Demochares inquit & Crates, velut ex satyrea nemo lanceam conficere poterit, ita ex Socrate nullus strenuum militem.

Falsa Socratis victoria, Xenophontisque errata,

CAPVT XII,

TEr Socratem militasse scriptum reliquit Plato, in Potidæam scilicet, in Amphipolim, ac in Bœotos, vbi accidit & in Delio decertatum esse. Atque ipse se optimè gerentis insignia consecutum esse dicit, cum multi Athenienses

Anienſes eſſent interfecti, reliqui omnes auſugerent, quod nullus tamen literarum monumentis tradidit. Sed hæc omnia minus verè dicta ſunt, in Amphipolim enim exercitus Alcæo imperante contendit, Duce Cleone vno ex delectis viris, velut atteſtatur Thucydides. Ex his igitur delectis neceſſe fuit eſſe & Socratem, cui nihil aderat præter veſtem & baculum. Quis enim per Deos vel Historicum vel poetam hoc dicentem reperire poterit? aut vbi Thucydides Socratem Platonis militem finxit? qui enim ſcutum conuenit cum baculo? aut quando in Potidæam tranſiuit cum exercitu, ſicut Plato ſcribit in Charmide? vbi ipſum inquit tunc Alcibiadi de victoriis conſeſſiſſe, cum neque Thucydides, neque Iſocrates in ſermone de iugo hoc dixerit. Nam, vt ſummatim dicam, quibus certaminibus peractis, aut quibus rebus præclare ac inſigniter geſtis Socrates honorem victoriæ conſecutus eſt? cum nec bellum quidem vllum per id tempus acciderit, vt ait Thucydides. Nec tamen vel monſtro ſimili hoc ſermone contentus Plato, inducit etiam bellum in Delio geſtum, vel fictam potius boni viri ſtrenuitatem. Nam ſi Delium dixit, Socrates impudenter vnâ cum multis fugit, ſicut Herodius Craterius in commentariis ad Philoſocratem narrat, cum duas equitum alas Pagondas ex inſidiis repente miſiſſet, tunc ex Athenienſibus alij in Delium, alij ad mare fugerunt; alij ad Oropum, alij ad Parnethem montem, quos Bœoti, & equites in primis inſectantes trucidabant, Locrorumque ipſorum turmæ. Cum tumultus huiuſmodi ac terror Athenienſes inuaſiſſet, ſolus Socrates fremens, toruèque aſpiciens conſtiterat Bœotorum Locrorumque equitatum reprimens, neque tamen vel Thucydides, vel alius quiſpiam poeta mentionem facit huiuſmodi ſtrenuitatis. Sed quomodo Alcibiadi de victoriarum honoribus conſeſſit, qui nihil proſus huius expeditionis attigerat? at in Critone memoriæ compos Plato Socratem nunquam præterquam in Iſthmum pergraſſe ſcribit, quibus verbis Socraticus etiam Antiſthenes in libro Victoriarum aſſentitur. Eſt autem minus verus exiſtimandus hic ſermo, multa enim & hic Canis ad Socratis gratiam loquitur, quare neutri eorum fidem præſtare conuenit, cum exploratorem habemus ac ſcopum Thucydidem. Nam Antiſthenes ita in fal-

sa historia introducit, audiuius nos & in pugna contra C
 Boeotos gesta te victoriam esse consecutum. Melius loque
 re ô hospes, Alcibiadis est honor, at non meus. Te conce-
 dente vt nos quidem accepimus. At Socrates Platonis se
 in Potidæam accessisse, de victoriarúmque honoribus, con-
 cessisse inquit. Secundum autem omnes Historicos ea quæ
 facta fuit in Delium expeditio, eam præcedit, quæ fuit in
 Potidæam, cuius prioris dux erat Phormio. Omnibus igitur
 in rebus mentiuntur philosophi, nec sentiunt multa se
 extra suum tempus describere: sicut etiam elegans Xeno-
 phon, qui Calliam Hipponici filium Autolycum filium
 Lyconis amantem introducit, qui eum in Pancratio vice-
 rat, conuiuiumq; parantem, ac cum aliis conuiujs præsen-
 tem. Angit, qui neque natus erat fortasse, vel certè puerilem
 adhuc agebat ætatem. Est enim id tempus quo regnabat
 Aristion, eo tẽpore Eupolis Autolycum fuisse demonstrans
 Autolyçi victoriam subsannat per Demonstratum. Xeno-
 phon rursus hæc Socratem in conuiuio dicentem introdu-
 cit: nam Pausanias Agathonis pœetæ amator, vbi eos de-
 fendit qui in intemperantia conuoluuntur, potentissimus
 fieret exercitus dicebat, si ex amatoribus atque amatis iu-
 uenibus componeretur: hos enim maximo affici pudore D
 inquit si se desererent. Admirabilia profectò dicit, si qui ni-
 hil dedecus curare, nec verecundia capi vicissim consueue-
 rint, hos quidpiam turpe facere pudeat. Quòd autem nihil
 eiusmodi dixerit Pausanias facile est ex Platonis conuiuio
 cognoscere. Pausaniæ neq; ego vidi commentarium, neq;
 apud alium de vsu amantium, puerorumq; amatorũ, quod
 ita verba effutiat, esse scio velut reperitur apud Platonem.
 Præterea siue mentiatur hoc Xenophon, siue in inscriptum
 Platonis symposium incidit, omittatur: at amentia quæ
 accidit circa tempora consideranda est. Aristion sub quo
 symposium inducitur, quatuor annis ante Euphemum im-
 perauit, sub quo Plato describit Agathonis Niceteria, in
 quibus Pausanias ea percurrit quæ spectant ad amatores.
 Admirabile profectò est ac portento simile si quæ nondum
 dicta fuerunt, ac post annos quatuor dicenda erant, diui-
 nauit. Nugæ sunt omnino Platonis symposium, nam cum
 victor fuit Agatho, Plato annum ætatis suæ quartum post
 decimum agebat, hic verò Euphemo regnante in Bacchi
 festis

A festis coronatur. Plato sub Apollodoro, qui post Euthydemum imperavit, natus est, annosque octoginta & duos cum vixisset, sub Theophilo qui Callimachum securus est, decessit ex humanis, qui annus octogesimus est & secundus. Ab Apollodoro Platonisque natiuitate quartus decimus imperavit Euphenus, sub quo ob Agathonis victorias in conuiuium excipiuntur, at ipse etiam Plato hunc conuentum multò prius factum fuisse declarat, ita vt ego quoque acciderem, ego profectò inquit, vbi inquam ego est Glauco, an non nosti quòd iam multos annos Agatho huc non accessit? postea paulum progressus ait, sed dic mihi quando conuentus ipse factus fuit? dixi ego, pueris nobis adhuc existentibus cum Agatho tragœdia vicit.

Platonis multi errores circa tempora.

CAP. XIII.

Quòd Plato etiam saepe circa tempora errauerit patet multis ex locis. Nam secundum poëtam qui dixit, quòd in linguam minimè tempestiuum venit, nullo habito delectu scribit. Neque enim non scriptum quidpiam dixit, sed omnia consideratè admodum, velut in Gorgia, infelix igitur secundum tuum sermonem est hic Archelaus, siquidem iniustus ô amice. Postea apertè dicit, velut imperium Macedonum Archelao obtinente hæc ita se habentia, & Periclem nuper defunctum. nam si Pericles nuper obiit, Archelaus nondum imperium accepit, aut certè si hic accepit regnum, multò prius mortuus est Pericles. Perdicas enim annos quadraginta & vnum ante Archelaum regnauit, vt Acanthius Nicomedius est auctor. Theopòpus verò annos vnum & triginta eum regnasse asserit, Anaximenes quadraginta, Hieronymus viginti & octo, Marsyas & Philochorus viginti & tres, qui omnes cum tantopere inter se scribendo differant, minorem numerum sumamus, viginti scilicet & tres annos. At Pericles regnante Epaminone anno tertio belli Beloponnesiaci diem suum obiit, quo tempore mortuus est etiam Perdicas, atque Archelaus in Regnum successit. Quo pacto igitur fieri potest vt secundum Platonem Pericles nuper ex humanis decesserit? atque in ipso Gorgia Plato ita dicentem Socratem introducit, cum nuper essem consulturus,

posteaquam tribus gubernauit , atque me suffragiis de- C
 cernere oportuit , rilum commoui , neque calculum ad-
 dere poteram. Atque hoc Socrates ex strenuitate , neque
 enim democratię leges dissoluere volebat. Id autem aper-
 tē Xenophon libro primo Rerum Gręcarum ita patefecit ,
 cum quidam ex Prytaneis se calculum contra leges non
 datuos esse assererent , ascendens rursus Callixenus eos
 increpauit , at hi non dicentes , vocari oportere clamarunt ,
 quod cum perterrefacti Prytanei audiuiſſent , omnes simul
 assenserunt se calculos esse datuos , præter Socratem
 Sophronisci filium. Hic enim nequaquā dixit , sed omnia
 secundum leges fieri oportere cōtendebat. Hęc est suffra-
 giorum ratio , quę contra duces qui erant apud Frasinidam ,
 quoniam milites qui in bello nauali , quod fuit in Arginulis
 mortui fuerant , nō exceperunt. Factum fuit hoc nauale
 prælium post mortem ipsius Perichlis annis viginti & quatuor
 Callia imperante. Verum enimuero in Protogorę dialogo ,
 qui post Hipponici mortem factus fuit , cum Callias iam hæres
 esset relictus , ac Protogoras paucis ante diebus secundo
 accessisset. Hipponicus Euthydemo imperante vnā cum Nicia
 dux cōtra Tanagros declaratus est , militēsque auxiliario
 Bęotorum bello superauit : mortuus est ante quā doctrina
 floreret Alcęi , nō multo tamen interuallo ante Eupolidis
 adulescentes , vt par est : actus enim paulum ante Callię
 captas opes fuisse declarat , nam Eupolis velut peregrinatem
 Protogoram in hoc actu inducit. Amipsias autem duobus
 annis prius in communi edoſto ipsum non connumerauit
 inter studentium chorum. Quibus ex rebus manifestum esse
 arbitror quod intra hęc tempora affuit. Plato tamen Hippiā
 Eleum in Protogora cum priuatis ciuibus quibusdā adesse
 facit , quos non turdō Athenis posse versari rationi consentaneum
 est , prius quā annua fœdera mense Februario sub Isarcho
 perficerentur , hic tamen dialogum factū esse supponit
 circa ea tempora quibus nuper facta fuerunt : dicit igitur ,
 si homines essent agreſtes quales antea , Phęrecrates
 poëta Epilenza docuisset. Docti autem fuerunt agreſtes
 imperante Aristione , post quem regnauit Astyphilus qui
 fuit quintus post Isarchum , cuius temporibus fœdera sunt
 peracta. Regnauit enim Isarchus , mox Aminias ,

A. nias, post hunc Alcæus, quem secutus est Aristio, deinde Astyphilus. Contra Historiam igitur inducit Plato in dialogo hostes in Athenas qui erant cum Hippia non existentibus ipsis induciis. At alibi scribit Plato Chærophontem Apollinem percunctatum esse nunquid alius Socrate esset sapientior, cui nullum respondit, atque in his minimè cum Xenophonte conueniens inquit, cum Charophon oraculum in Delphis de me aliquando sciscitaretur, respondit Apollo nullum ex viris præsentibus vel iustiorum me vel magis esse temperantem. Quo enim pacto conuenire potest, vel quomodo credendum vt Socrates qui se nihil scire confitebatur sapientissimus omnium à Deo, qui omnia norat, appellatus sit? nam si sapientia sit hæc, nihil scire, omnia nosse esset malum. At quid opus erat Chærophonti vt dum de Socrate Deum interrogabat esset illi molestus? ipse enim de se ipso fide dignus est autor quòd non est sapiens. Stultus enim quispiam erat qui hæc à Deo perquireret, quasi verò si quæ essent similes Atticis lanis, sed sunt molliores. Vel si quàm ij qui sunt in Bactris quidam ex Medis sint fortiores, vel si quis Socrate est magis simus. Eos enim qui talia à Deo expetunt, par esset vt Deus alapis percuteret, sicut eum qui si Aesopus fabulosus est percunctatur, vel alius quispiam. Quo pacto ditefcere possem ò Latonæ ac Iouis filii? subsannas respondit, si quæ sunt inter Sicyonem & Corinthū possideas. Neque ea que de Socrate Plato dixit quispiam comicorum scripsit, neque quòd Maiæ rigidæ esset filius, neque quòd Xantippe mala esset vxor, quæ pelues in caput illi prouolueret, ac neque quòd Alcibiades sub eadem veste dormiuisset: opus erat siquidem vt hoc ab Aristophane patefactum esset, qui etiam in conuiuio aderat secundum Platonem. Non enim tacuisset hoc Aristophanes quia iuuenes corrumperet. Sapiens Aspasia quæ Socratem Rhetoricâs rationes docuit in carminibus, quæ veluti illius circumferuntur, quæ Herodicus Cratertius apposuit, ita loquitur:

Socrates agnovi quòd captus amore puelæ es

Dinomaches, Cliniaq;: sed audi, si bene habere

Delicias optas, quæ as parere monenti.

Parenti multò melius tibi res erit inde.

Me quoque vt audisti fecerunt gaudia pinguem.

Excidit ex ciliis mox cum sudore querela.

Ito nunc animos afflatus numine Muse

Qua capies illum, & cantu nam dulcis amoru

Hoc est principium ambobus. ratione tenebis

Hac ipsum cantu si iungas munera mentis.

Venatur igitur bonus Socrates magistram amoris habens Milesiam, sed non ipse quaeritur, ut Plato scripsit, ab Alcibiade fune suspensus, neque lachrymari cessat ut arbitrator infeliciter agens, nam cum vidisset eum Aspasia cuiusmodi in calamitate versaretur ita loquitur.

Cur lachrymaris amice Socrates? nunquid te mouet

Pectoribus inhabitans violētum desiderium in oculis fractum

Pueri immobilis? quem ego mansuetum tibi promisi

Facere?

Quod autem verè Alcibiadem amauit, patefecit aperte Plato in Protagora, quamuis paulò minor natu esset triginta annis: scribit is hunc in modum, unde venis ó Socrates? ex venatu videlicet iuxta Alcibiadis horam, nam & antea vir pulcher mihi intuenti visus est adhuc. Vir quidem ó Socrates ut à nobis dictum est, & barba repletus. At postea quid hoc? tu enim laudator es Homeri, qui suauissimam pubem esse dixit pubescētis, quam nunc habet Alcibiades.

Quòd philosophi sunt maledici. CAP. XIII.

PLuribus philosophis hoc innatum est vitium, ut magis etiam quàm comici sint maledici, Socraticus siquidem Aeschines in Telaugē Critobulum Critonis filium ob ruditatem, vitæq; squalorem mordet, Telaugēque ipsum semiobolum fulloni diurno tempore persoluentem ob vestem gestam, codia cinctum, calceos funiculis putribus confutos habentem. rhetorēque agentem non mediocri subsannatione prosequitur. Atq; in Aspasia Hipponicum Calliæ filium fatuum appellat, scēmas verò Ionias omnes vno nomine adulteras vocat & fraudulentas. Callias autem sui ipsius Calliæ differentiā cum patre continet, atq; Prodicī & Anaxagoræ sophistarum derisionem. Dicit enim quòd Prodicus captatam discipulam perfecit. Alter declarare conatur Philoxenum Eryxidis filium, Ariphra

A phradémque fratrem Arignori citharœdi, ut ex manifestorum improbitate, malâque gula docentiû disciplinam patefaciat. Ac in Axiocho acerbè de Alcibiade veluti vinoso narrat, alienarûmque mulierum maximè studioſo. Antisthenes in altero Cyrorum Alcibiadem inſectatur, & quod ad reliquam vitæ rationem ſpectat & ad mulieres: exlegem eum eſſe inquiens, ac cum matre, filia, & ſorore rem habere dicit: ſicut Perſæ ſolent. Nam vrbanius ipſius dialogus omnium qui ſunt Athenis multitudinis gratiam venantes comprehendit. Archelaus Gorgiæ rhetoris, Aſpasia Xanthippi, & Paræli filiorum Periclis contumelias: hunc enim cum Archeſtrato vixiſſe aſſerit, cum eo inquam qui ſimillima iis faciebat, quæ ſunt in paruis domibus, aſt hûc Euphemi familiarem atque ſocium qui in obuios grauitèr frigidèque admodum diſſeria iaciebat, Platonem Sathonem vocans. Impropiè omnino grauitèrque hanc inſcriptionem habentem Dialogum, contra ipſum edidit. His profectò viris huiuſmodi nullus conſultor bonus apparet adeſſe, non dux, non mimus, nō memoria dignus ſophiſta, non vtilis poëta, vel prudentiſſimus populus. At Socrates cum Aſpaziæ tibicinis in officinis verſatus eſt, atque cum Piſtone thoracum magiſtro diſſerens, Theodorénque amicam docuit quo pacto amâtes frui oporteat, velut libro ſecundo Memorabilium teſtatur Xenophon. Hic enim præcepta huiuſmodi illum Theodotæ dicentem facit, quæ neq; Nico Samia neque Leſbia Calliſtrate, vel Philzenis Leucadia, ſed nec Athenæus quidem Pythonicus voluptatû irritamenta viderunt, cum magnopere tamen eorû eſſent ſtudioſi. Sed totum mihi porius deficeret tempus, quàm graues philoſophorum accuſationes patefacere poſſim: occurrit enim mihi ut ait Plato Gorgonum, Pegaſorum, aliorûmque inopiabiliû magna turba magnitudine abſurditatèque portentuoſorum ex natura, quare conticebo. Cùm tot à Maſurio dicta eſſent, eûmque omnes ob ſapientiam admirarentur, ſilentiûmque eſſet factum, videmini mihi viri coniuuæ ait Vlpianus vehemētibus ſermonibus hauſti eſſe, atque mero præter expectationem perſuſi.

*Vinum bibens homo velut lymphæ equus
ſtatim Scytharum more nouit ſe loqui.
Ignarus & cappa, taciturnus mox ſacet*

*In vase fluctuans papauer pharmaci
Tanquam bibisset: Byzantius ait Parmeno.*

C

De Gorgonibus. CAP. XV.

AUt certè lapis factus est à prædictis Gorgonibus, de quibus tanquam verè animalia fuerint, causas, quibus homines in lapides conuerterentur, ita narrat Alexander Myndius libro secundo Historiæ de Iumentis. Nomades, qui sunt in Libya animal Gorgonem appellant, ubi gignitur etiam catoblepa: est autem, ut plurimi asserunt, qui ex pelle significant, agrestibus ouibus persimile, ac ut nonnulli volunt, vitulo, quod talem habere respirationem dicunt, ut omnia quæ ei animali obuia fuerint, interimat. Dicunt præterea comam id habere quæ ad oculos ex fronte demittatur: quam ubi cõcutiens ob grauitatem vix tandem aspexerit, eum perimit, qui ab illo visus fuerit. Non ex spiritu quidem, sed ab ea latrone, quæ fit oculorum naturali, citòque mortuum facit. Res autem ita percepta est: Quidam ex iis qui militarunt cum Mario contra Iugurtam Gorgonem videntes, putantésq; esse ouè syluestrem quia infra anuebat, tardèque mouebatur, in ipsam irruebant tanquam ensibus quos habebant, interfecturi. At hæc perterrita, comam concutiens quæ ante oculos iacebat, eos confestim mortuos relinquebat, qui illam insecuti fuerant. Hoc cum sæpius fecissent alij moreréturque, & omnes qui appropinquassent, explicarunt quidam animalis naturam, quam ab incolis didicerant. Postea equites quidam Nomades Mario iubente huic eminus insidias tetenderunt, iaculisque percusserunt, ac feram ad ducem accedentes attulerunt. Quam fuisse huiusmodi & pellis est indicium, & vniuersus Marij exercitus testatur. Id verò quod ab Historiographo scribitur minus fide dignum est habendum, quòd quidam boues sunt in Libya qui dicuntur Opisthonomi, quia noua ante procedentes, sed retro secedentes pascuntur. Esse enim illis aiunt impedimento cornua quo minus secundum naturam pascantur, quæ non sursum sicut aliorum animalium, sed deorsum spectent, oculosque operiât. Hoc enim absurdum videtur, cum nullum præsertim alium habeat historicum qui hoc idem testetur. Quum tot à Vlpiano

D

no

A no dicta essent, testatus est Larenſius, ſermonique addidit Marium horum animalium pelles Romam miſiſſe, quas nullus ob miram coloris varietatem cuius eſſent, cōiectura conſequi poterat. Has in templo Herculis poſitas fuiſſe, in quo triumphantes duces conuiuia ciuibus exhibebant, multi poëtae noſtrates atque hiſtorici teſtantur. At vos ô Grammatici, iuxta Herodicum Babylonium, nihil huiusmodi literis committentes:

Cedite Ariſtarchi per tergora vaſta profundi,

Ex Græcis fulua dama velut timidi.

Bombyces veluti latitantes, cura quibus fit

Syllaba, par ipſi dicere, ſiue ſibi.

Aut ipſum, vel ſe. ſit vobis ſemper id vnum.

Herodico Babylon Græcia ſacraque ſtet.

Habet enim voluptatē ſecundum Alexandridem comicum;

Quando quis inuenit nouum enthymema, quod

Mox omnibus dicat, ſapientes hi ſibi,

Primum haud habent artem virum qui iudicet,

Post inuidiam ferunt. oportet vt palam

B: *In vulgus is ferat nouum quicquid putat*

Habere quiſſiam.

Inter hos ſermones nonnulli clam ſecedentes cœtum diſſoluerunt,

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER SEXTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De tragœdia.

CAP. I.

VANDO semper occurrens ea expetis à nobis amice Timocrates, quæ dicta fuerunt à Dipnosophistis, existi másque nos noua quædam esse inuenturos, ea tibi commemorabo quæ ab Antiphane in poemate hoc pacto ferè declarantur:

*Poema diuinum putes tragœdiam.
Nam protinus spectator agnouit, prius
Quàm verba proferant : recensere est opus
Solum poëtas, Oedipodem dico : statim
Norunt pater quòd Laius, Iocastaque
Mater, sorores sunt puella quæpiam.
Quid hic feret, quid fecit, at si proferat
Alcmaonem quis & pueros, is omnia
Dixit simul, matrem cecidit quòd furens.
Accedet hinc Adrastus vt grauius ferens
Cum plura perferet, nihil cum dicere
Superfit, ac defissi in ipsis actibus
Iam sunt, velut digitum extulere machinam.
Spectantibus quod sufficit, nobis noua
Opus fit inuenire semper nomina.
Priusque dispo'uisse nunc presentia,
Mox exitum, ingressumque, si defecerit
Chremes quis, aut Phidon quis, inde exsulant,
Teucro licet fecisse quod, vel Pelæo.*

Diph

A Diphilus in fruticem gestantibus:

*O possidens sacrumque seruans hunc locum
 Brauronis huius consecrati cum Ioue
 Latona amicum, virgo quæ iaculis domas,
 Velut ferunt omnis quibus licentia
 Data est tragædi discere, ac quicquid libet
 Fecisse solis.*

Timocles comicus multis de causis vitæ humanæ vtilem esse tragædiam affirmans, ita de ea scriptum reliquit in scaera Dionysij celebrantibus:

*Amice, quæ dicturus ipse sim, cape.
 Natura homo laboriosus est vbi,
 Vivensque multa fert profecto tristitia,
 Solamen inuenit mali tragædiam.
 Obluione mens suarum percita,
 Corrupta aliorumque inde passionibus,
 Cum gaudio ac instructa discedit simul.
 Quantum iuuent hi protinus considera
 Omnes tragædi. pauper est hic, Telephum
 Mendiciorem nouit, vt factum, tulit
 Sortem suam melius, at aegritudine
 Furoris actus, nouit hic Alcmaeonem.
 Oculus dolet, cecos videt Siphinidus.
 Defunctus est cui filius, Niobe statim
 Solatur hunc. si claudus es, Philotectem
 Vides, senex miser videbis Oeneum.
 Maiora demum quam quis est passus mala
 Cum ceteris iniuncta spectet, ipse fert
 Quæcunque fors huic attulit non dulcia.*

Et nos igitur ô Timocrates, Dipnosophistarum reliquias reddimus, nõ autem damus, sicut Cothocides Rhetor Demosthenem subannans, inquit, qui Atheniensibus consulebat vt acciperent Halonnesum non quidem si daret Philippus, at si redderet. Quod Antiphanes illudens ita dedit vitio in Neottide:

*Herus recepit à patre vt cepit simul
 Cuncta.*

Delectatus est Demosthenes hoc verbo excipere. Alexis in milite:

Recepisti, hoc quid est quod à vobis? ego

Puerum

*Puerum accepi redditurus veni rursus.
Cur non placet nutrire tibi, non est enim
Noster, neque vester, sed dedisti
Vos mihi hunc, non dedimus, quid autem
Reddidisti, quod non convenit mihi capere ?*

Et in fratribus:

*Ego quid his dedi mihi refer, nihil,
Sed reddidisti arrabonem quem ceperas.*

Anaxilas in Euandria:

*Et tu Palastras oro per Terram sibi
Ne des, at inde reddito, sed iam ferens
Egredior.*

Timocles in Heroibus:

*Iubeto res omnes magis me dicere,
Quam dicere hac, multo libentius id agam.
Tacebit iratus prius Demosthenes,
Quales Briarei qui catapultas, lanceas
Simul vorat, vir persecutus odio
Sermonem, at unquam non refert contrarium,
Sed aspicit torue.*

Et nos igitur praedictos poetas imitati, quae ista sequuntur **D**
non dantes, ac reddentes potius, sicut coniuncta sunt, di-
camus.

De piscium venditoribus. CAP. II.

Ingressi sunt pueri postea marinorum lacustriumque pi-
scium copiam in lancibus argenteis ferentes, ita ut praeter
diuitias, admiratione digna videretur ipsa etiam rei ma-
gnificentia, ac si Nereides ipsas ferere in obsonium coeme-
rit. Tunc parasitorum adulatorumque quidam Neptunio no-
stro Neptunum pisces misisse dixit: non per eos, qui piscem
pro eodem pecuniae potere, Romae vendere solent, sed per
hos quidem ex Antio, illos ex Taracinis, atque ex insulis
marinis oppositis relatos esse: aliosque ex Pyrgis, quae civi-
tas est Tyrrena: Romani siquidem piscium venditores non pau-
lo deteriores iis sunt, qui in Attica regione obiurgantur,
de quibus ita scribit Antiphanes in Adolescentulis:

*Ego haec certe putaram Gorgones
Quod fictio forent, statim sed credidi
Forum petens, cum spectro qui pisces ibi*

Vend

A *Vendunt, lapis suo profecto protinus.
Quare sit auerso necesse tum mihi
Hos alloqui, cum cerno quanti fecerint,
Quantumq; piscem, congelasco tum palam.*

Amphis in Impostore:

*Exercitus quod si duces accesseris
Sermone dignus mille per cades magis
Putaberis, priusq; responsum feres
Si quid roges, valde execrandos piscium
Quam venditores si roges quid in foro.
Quos si roget quis, sumat aut iacentium
Quid, stat silens reclus velut sit Telephus.
Recte profecto sic sit, vno nomine
Nam sunt homicida, sicut hic intelligat
Nihil vel audiat, quatit mox polyppum
Quendam, atque demum haud verba sumens integra
Respondet, eximens priorem syllabam.
Obolis tuor. mugil hic? obolis octo. virum
Oportet hac audire eminentem obsonia.*

Dis in Ceglaucescente:

B *Fecisse nil graue arbitror duces, vbi
Hos specto toruè contrahentes cilia.
Admiror inde ciuitas quod hos colit
Prudentiores ceteris sint hi velut.
At venditores piscium male perditos
Cum cerno spectantes deorsum, verticem
Ciliuq; supra habere toruum, suffocor.
Quod si roges quanti mugiles? cum sint duo
Obolis decem refert, graue est octo caperes?
At alterum si emas, amice transeas,
Nec rideas quos non oportet, aufuge.
Amariora bile sunt hac vt puto.*

Diphilus in Curioso:

*Ego putarem venditores piscium
Athenienses esse solos pessimos.
At viperinum sicut hoc totum genus
Natura adesse noui vbique perfidum.
Excedit hic quidam proterui terminam,
Qui nutrit, vt refert, sacram comam Deo.
Haud propter hoc tamen, quod ipsam stigmatè*

Signatus est frontem educat velamen id.
 Hunc si roges quanti lupus? oboli decem.
 Non addit is cuiatibus: pecuniam
 Si ieceris, mercatus Aegina refert
 Sum more. & inde si petas pecuniam
 Ut reddat, Atticas reddit: omni modo
 Mutationis ille cepit premium.

Xenarchus in Purpura:

Nuge poëta sunt, nihil quando nouum
 Ferunt, sed hac sursum, deorsum transferunt
 Hac. cautius nam venditorum piscium
 Nulio genus quàm ceteri, ac magis impium.
 Cum non licet rigare pisces, legibus
 Vetantur hoc egisse, si quis viderit
 Parum Deus amicus exiccatus ut
 Sit piscis, ille prætius necessitas.
 Pugnare fit. percussus apparens loco
 Idoneo mox mortuus velut cadit
 Cum piscibus, clamauit hic aquam statim
 Præsentium quis, afferens gutturnium
 Tunc artis eiusdem quis hunc parè rigat,
 Semelq; pisces desuper: ferres eos
 Captos fuisse nuper.

Quod mortuos etiam putrefactosque pisces vendunt, declaratur his verbis ab Antiphane in Mœchiis:

Non est fera vlla piscibus que tristior.
 Illis nec est captis satis mori, statim
 Esis sepeliri, traditi sed hi miseri
 Mox venditori piscium duos dies
 Simul iacentes maridi sunt, virum
 Si consequantur vsque priuum lumina
 Qui illos emat, cadaueris huic ablatio
 Datur, ferens domumq; olentem pessimè
 Peram, illico proiecit hic ut naribus
 Cepit odorem.

At in Philothebano hæc inquit:

An non graue est si quem recentes vendere
 Pisces videbis contrabat quod hic cilium?
 Ac tristis ad nos alloquatur? marcidos
 Vendens iocatur, ast oportuit facere

Contra

A *Contrarium, siunc ridere, & illum coqueri.*

Quòd autem multo pretio vendant, testatur Alexis in Py-
leis:

*Per Palladem, sed ipse miror plurimum
Cur venditores piscium non diuites
Sint vniuersè cum tributa regia
Ferant, epum diebus illis singulis
Nam pene partem in ciuitatibus decimam
Cepere.*

Idem poëta ita scripsit postea in Lebetes

*Aristonico nullus fuit prudentior
Latore legum, poit huc legem quoque
Nunc, venditor si piscium quis vendidit
Pretio minore quam petiuit, illico
In carcerem vt ducatur. equo sint vt
Pretioq; contenti, domum vel putridos
Pisces ferant hi vesperi. mittas animum,
Mittatur aut puer, senex'ue, protinus
Omnes ement ex lege.*

Tum paulum progressus hæc inquit:

*Aristonico nullus fuit prudentior
Latore legum post Solonem. nunc quoque
Post ordinata legibus quàm plurima
Rectissime legem nouam tulit auream,
In posterum ne venditores piscium
Vendant sedentes, vsque stent ad vltimum.
Atque inde suspensos ait se scribere.
Ex machina vendunt velut Dei, magis
Mittunt ementes sic cisò.*

Demonstrauit autem improbitatem eorum atque imma-
nitarem Antiphanes in Odio prosequente, vbi cum iis qui
pessimè viuunt eos comparat, hunc in modum

*Profe. To prudentes satis non sunt Scythæ,
Qui lac equinum, vel bouinum infantibus
Dant illico natis, nec admittunt malas
Hi siue nutrices Iouis per numina,
Seu pedagogi. exuperant hæc, per Iouem,
Qui metra fallit, circulationibus
Quis decipit seclerissimum per Iouem
Hoc est genus, ni venditores piscium*

Dixisse quis velit, post nummularios.

Quo non genus videbis vllum tristius.

Non insulse Diphilus etiam in emporio testatur his verbis,
quod pisces plurimo pretio vendantur:

Nunquam videns Neptune pisces ipse ego

Vidi pretij majoris, ipse es ditior

Cunctis Deo multo, diebus singulis

Partem decimam nostrae ferens pecuniae.

Horum quis arridet, nisi tantum dedi

Quantum petit aestus. Priamus ut Hectorem

Emi ipse congruum deposui pro pondere

Tantundem emens.

Alexis in Graeca:

Semper ferae sunt in mari quae mortuae,

Vivaeque nobis bella seua concitent.

Nam si raris vertatur, ut sit sapius,

Lapsusque sit quis, hunc statim captum vorant.

Idemque capti mox viri piscantibus

Ut mortui, terunt ementes, nam bona

Sunt parte venales viri pecuniae.

Mendicis inde qui capit statim aufugit.

Ex ipso piscium venditoris nomine meminit de Hermæo D

Aegyptio in equitibus Archippus:

Aegyptius scelestior nam piscibus

Hermæus est caupo, squatinas, galeos, lupos

Vendit, velut vulgo ferunt, pro viscere.

Alexis in Hæreditario de piscatore quodam Micione nomine meminit: Aptè piscatores etiam in arte sua se iactant, ac magis fortasse quàm optimi duces. Quare Anaxandrides ita dicentem horum quendam in Vlysse introducit de arte piscandi:

Mirabilis pictoris ars cunctis ferè

Videtur esse, quae in tabellis cernitur,

Depromit ex olla haec simul facillimè,

Euanuitque mox volans sartagine.

Est digitorum talium, consuetudo

Vel suffocatio nisi possit hinc bibere.

Obsonij diues forum cætum facit.

Vel coruulos, phryctos edit quis vir simul,

Nihilve adolescentulus formosus

Serm

A *Sermonibus quibus, vel arte ducitur
Piscator artem si suam reliquerit?
Hæc piscibus coctis domatq; & allicit,
Ducens ad ipsam mox Aristi ianuam.
Cogitq; naturam carentem symbolo
Se flectere.*

In eos verò qui supra suas vires obsoniis vtuntur, hæc ita scribit Alexis in Hæreditario:

*Quicumque emit mendicis obsoni nimis
Abundat illo, ceteris vèbus carens.
Hic nocte nudus obvios omnes facit.
Nudatus est vbi quæ, ire conuenit
Mox mane summo piscium per forum
Quem viderit pisces ementem pauperem
Iuuenemq; primum machina ex Melicionis,
In carcerem tum conuenit deducere.*

Legem quandam etiam esse apud Corinthios scribit hoc pacto Diphilus in Mercatore:

B *Est optime hic statutum apud Corinthios
Obsonijs si quem videmus splendide
Semper frui, rogare victus suppetit
Huic unde, siue quid facit, si sufficit
Huic victui reditus, frui relinquimus.
Si contigit supra hunc opes impendere,
Iubetur id non amplius fecisse, qui
Ni pareat pœnam solent imponere.
Si nil habens prorsus videtur splendide
Vixisse, carnifici datur, per Herculem
Nulli licet vixisse sic furtis sine
Intelligit, sed est necesse noctibus
Spoliare furariæ: vel cum quopiam
Habere partem, falsa testari, in foro
Falso vel accusare, pessimum genus
Purgamus hoc, & per Iovem reclusissime.
Sed hoc mihi quid? si videmus optime
Obsonijs frui diebus singulis
Te non modeste sed superbe nec licet
Te propter unum optantibus pisces capi.
Iam compulisti civitatem ad olera,
Certamus ob apium velut fit in Isthmjs.*

Lepus qui est ingressus, hunc capis statim.

Perdixue, turdus, nec licet iam per Iouem

Nobis auem amplius volantem cernere.

Externa per te vina magni sunt pretij.

Digna res esset profectò, maximèq; conueniens, velut arbitratus est Sophilus in Androcle, vt Athenis etiam hæc consuetudo obseruetur, qui duos aut tres obsonomos eligendos esse à Senatu putauit. Lynceus autem Samius ad Dysonem quendam obsoniorum parandorum rationem scripsit: vbi illum docet quæ homicidis piscatoribus vt liter dicere conueniat, ac ea emere facile quæ cupiat. Post dicta huiusmodi spinas colligens Vlpianus habemúsne inquit, vnde demonstrare possimus antiquos in cœnis aureis valis vsos fuisse? an nomen Græcum est lanx, cum Homerus in Odyssæa dixerit:

Carnibus hinc plenos lances tulit ipse subulcus.

Aristophanes Byzantius nuper inuentum esse existimauit vt obsonia in lancibus apponerentur: illius interim immemor, quod alibi dixit poëta:

Diuisor lances operatos carnis ipse

Attulit.

ωαίλαρον *βωίλαρον.* Illum autem in primis quæro num seruorù multitudinem, sicut assolent nostris temporibus, possiderent. Ac si sartago dicta sit, non autem sartago solum. Nunquid præterea omnia & bibimus & edimus velut ij qui ob gulam parasiti adulatorèsq; nominantur? Ad hunc conuersus Aemilianus lancem vas & apud Metagenem comicum nominatum habes in Thurioperis, & Pherecrates ita sartagine m o optime in Menderis recensuit.

Edisse dixit apuas ex sartagine.

Idem in Persis,

Subsartaginibus sedentem accendere phleum.

Philonides in Cothurnis; Excipere pisciculis & sartaginibus. Rursus: Sartagines olfaciens. Eubulus in Ortachne;

Follis canes Vulcanus custodes excitat.

Calidus sollicitat sartagine m spiritus.

Et rursus;

Omnis formosa mulier

Amans incedit, sartaginèq; cognata.

In Titanibus:

Arriad

A *Arvidensq;
Ebullit vlla barbaro cum murmure,
Saltantq; pisces in medsa sartagine.*

De verbo autem meminit Phrynicius in Tragicis, suavitet in sartagine coquere sine symbolis. Pherecrates in Myrmecanthropis, tu vero in sartagine coquis. Hegesandet autem Delphus Syracusios asserit sartagine ollam vocare solitos, ac sartagine siccosartagine nuncupare, ex quo Theodorides ait in quodam poemate, in qua sartagine bene coxit, in vase obsoniorum, ollam sartagine appellans. At sine litera. t. Iones solent pronuntiare, manumque in sartagine iniicere.

ὄσωνι

De aureis & argenteis vasis.

CAP. III.

Magnam vero in dubitationem me coniecit & bone Vlpiane, dictum illud Alexidis in Transfuga de usu argenteorum vasorum:

Vbi locandum vas coquis est fictile.

Nam ad Macedonum usque tempora vasis fictilibus in cœnis utebantur, sicut attestatur meus Iubas. At cum Romani in magis deliciosum luxum dietam priorem couertissent, Cleopatraq; ad illorum imitationem viueret, quæ Aegyptiorum Regnum postea dissoluit, cum nomen immutare non posset, fictile ipsum aureum vas & argenteum nominabat, fictiliâq; cœnantibus apophoreta largiebatur, hoc erat magnificentissimum, in florentissimum Rhodicum fictile quinque minas Cleopatra singulis diebus absumebat. Ptolemæus Rex libro octauo suorum commentariorum, vbi de Masinissa Rege Lybiæ loquitur, hæc scripsit hunc in modum; erant cœnæ Romanorum more in fictilibus paratæ, argentoque omnes dispositæ. Secundorum vero mensas ornauerat ex Italorum consuetudine. Accaniltri omnes erant ex auro facti, aureisque iuncis compositi, musicisque Græcis utebatur Aristophanes comicus, quem genere Naucraterem esse scribit Heliodorus Atheniensis, in iis quæ de Acropoli conscripsit, sunt autem libri quindecim, in actu Pluto inscripto ex Dei ipsius nomine lances inquit piscibus aptos argenteos, sicut etiam alia omnia apparuisse, ita loquens:

*Vas omne aceti, doliumq; & ollula,
Ex are nunc sunt facta, lances piscibus
Aptos licet videre nunc argenteos,
Laterna facta nunc repente eburnea.*

C

Plato in Legatis, Epicrates & Phormestus munera complura à Rege exceperunt, vasa aceti aurea, lanceſq; argenteos. Sophron in Muliebribus minis, aspectus aureorum argenteorumq; vasorum enitebat. Philippides in argenteis vasis iactura, velut de re graui admodum & rara mentionem facit, quam tamen nonnulli nuper diuites facti inquilini imitati ſunt.

*Sed me capit rerum dolor tunc omnium
Cum pauperes cerno viros ac liberos.
Maſtigias argenteis in lancibus
Poſcentibus minam duobus vel obolis,
Cenare ſepe, vel tribus. tum capparim
Tribus vel areis, catino argenteo
Poſcente quinquaginta drachmas, ac prius
Phialam iacentem, quam moleſtum cernere
Quoque eſt profecto nunc, rapuit alter ſtatim
Deponat hanc ſi quis.*

Alexis adoleſcentem amantem inducens, diuitiaſq; amicæ oſtentantem, ita dicentem facit in ornatu muliebri;

D

*Dixi omnibus domo tuli quod pocula
Duo elaborata hæc vitro, quæ publicè
Ponam: cyathus ſimulq; adest argenteus.
Poſcunt duas drachmas at ipſa pocula.
Tum cymbium fortæſſe poſcit quatuor.
Refrigerando vas idoneum petit
Obolos decem: Philippides quàm ſubtile eſt
Magis, ſed hæc omnino ſunt ſuperbia
Excogitata hæud peſſimè. cognoui ego
Ciuem ſuperbum diuitias qui plurimas
Præ ſe ferens vt pauper eſſet, omnia
Quum drachma haberet vafa facta argentea,
Clamabat, vnum vocibus compluribus
Seruum vocans, ac neminibus, iubens ei,
Nobis puer ne vafa pone argentea
Brumæ, ſed ipſa æſtina pone.*

Huiusmodi eſt is etiam, qui eſt apud Nicoſtratum in actū
Rages

A Reges inscripto, est enim miles iactabundus, de quo ita scribit:

*Reliquum vas aceti est, & refrigerando aptum
Prætexa veste subtiliss.*

Produxerant enim argentum eo tempore nonnulli in Cartilagini formam. Antiphanes in Lemnis:

*Appositus est tripus
O' Dū boni bonam placentam quam gerens.
Habens simul mel in Catino argenteo.*

Sopater parodus in Oreste:

Potrem silurum vas habens argenteum.

In acta etiam Lentes inscripto:

*Aceti habens in cœna vas argenteum,
Toremata habens draconibus simillima.
Habebat olim quale Thibron Tantalī
Molle ac talentū elatus inde vir.*

Theopompus autem Chius in consultationibus, quas ad Alexandrum scripsit, ubi de Theocrito ciue mentionem facit, ita de eo inquit, ex aureis argenteisque poculis bibit, aliisque vasis similibus utitur in mensa, qui non ex argenteis modò bibere prius non poterat, sed nec ex æreis quidem, at ex fictilibus iisque mutilatis aliquando bibeat. Diphilus in Pictore:

*Accessit inde prandium lectum, nouum
Si quid sit, optandum'ue, multiplex genus
Conchyliorum, tum phalanx extenditur
Longa ollularum. dux erat in sartagine
Illis cumulus coctorum, & in mortarijs
Argenteis trimmatia.*

Philemon in medico, & peram quandam argenteorum vasorum. Menander in se ipsum castigante:

Serue lauacrum vasa sunt argentea.

In Hymnide:

Capturus huc accedo vasa argentea.

Lyfias de aureo tripode, si modo legitimus est eius autoris liber, vasa inquit argentea & aurea dare etiam poterat. At ij qui magis peritè Græcè loquuntur argenteum ornatum, aureumque ornatum, dici oportuisse asserunt. Hæc cum Aemilianus locutus esset, sermonem excepit Pontianus.

Quod rarum esset apud antiquos aurum & argentum.

CAP. IIII.

Rarum admodum antiquitus aurum argentumque apud Græcos reperiebatur, atque parum erat argenti inter metalla, quamobrem Philippum magni Regis Alexandri patrem auream phialam, quam habebat exiguam, semper sub puluino tenere solitum Duris testatur Samius. Atrei præterea auream agnam, ob quam solis defectus, Regumque mutationes factæ sunt, multæque tragœdiæ. Herodotus Heracleotes argenteam phialam fuisse asserit, quæ in melio auream agnam haberet. Anaximenes Lampfaceus in primis inscriptis historiis celeberrimum idcirco Eriphyles monile fuisse scribit, quia rarum admodum eo tempore aurum apud Græcos reperiebatur: erat enim res tunc maximè admiranda si quis poculum argenteum conspexisset. Sed postea quàm Delphi à Phoenibus capti fuerunt, omnia huiusmodi abundantiam quandam sunt assecuta, ex æreis enim poculis ij bibebant eo tempore, qui ditissimi esse videbantur, ex quo poculorum loculos ærithecis appellarunt. Aegyptiorum etiam sacerdotibus ex æreis poculis bibere solitos scribit Herodotus, atque sacrificantibus eorum Regibus palàm aliquando non inuentas fuisse aureas phialas ait, quæ iis traderentur: quo effectum est, ut Plammaticus postea qui iunior fuit alius Regibus, in ærea phiala libauerit, cum reliqui Reges argenteis uterentur. Cum Pythium deinde phanum à Phoenibus tyrannis spoliatum fuit, enituit auri argentiq; copia apud Græcos. At cum Alexander postea maximus thesauros ex Asia tulisset, verè latè potens Plutus, ut ait Pindarus, pullulauit, primûque Gygas Rex Lydorum aurea munera & argentea in Delphis deposuit: ante cuius imperium Pythius sine auro vel argento vivebatur, ut Phanias inquit Eretius, ac Theopompus libro quadragesimo Rerum Philippicarum. Narrant enim hi, Pythij Apollinis templum à Gyga primùm, post hunc à Croeso ornatum fuisse; post quos à Gelone, & ab Hierone Siculis, hoc tripodem quidem victoriàmque ex auro deponente, quibus temporibus Xerxes in Græciam militauit, ipso autem Hierone his valde similia largiente. Sic autem scribit Theop

- A** Theopompus, templum antiquitus æreis depositis, non virorum quidem imaginibus, sed lebetibus tripodibusque ex auro factis erat ornatum. Cum vellent Lacedæmonij faciem Apollinis eius, qui erat Amyclis, inaurare, nec aurum reperirent in Græcia, miserunt ad interrogandum Deum unde nam aurum cœmere possent, qui apud Crœsum Lydum id esse respondit, ad quem accedentes illud emerunt. Hieron Syracusius cum tripodem, victoriâmq; ex illaborato auro Deo esset depositurus, multumque per temporis spatium auro indignisset, viros postea misit in Græciam qui id perquirerent, qui vix tandem Corinthum accedentes, diuque inuestigantes, apud Architelem Corinthium inuenerunt, qui longe tempore paulatim emens, thesauros non exiguos comparauerat. Dedit is igitur Hieronis procuratoribus quantum voluerunt, ac sui ipsius postea manum implens illis insuper tribuit, qua de causa nauigium frumento onustum, aliâq; dona complura misit ei Hieron ex Sicilia. Quæ eadem scribit etiam Phanius in libro de Tyrannis Siculis, atque de æreis depositis antiquis, tripodibus, lebetibus, & gladiis mentionem facit, quorum in vno ita inscriptum esse dicit:

*Affice me verè Trisana qui fui in arce
 Quum pugnamus pulchricomam ob Helenam.
 Rex Antenorides Helicarum quem tulit, Ipsi
 Latona genito terra sacrata tenet.*

At in tripode, qui vnus erat ex iis præmiis, quæ in Patrocli certaminibus ponebantur, scriptum erat:

*Aereus ipse tripes positus sum Pythia imago,
 Preposuit causa Patrocli magnus Achilles,
 Deposuit me Tyrsides clarus Diomedes:
 Vicior equis Helleponti per littera lata.*

De templo autem quod erat in Delphis, scribit Ephorus, & illius filius Demophilus libro Historiarum trigentesimo; Onomarchus, Phaullus, ac Phalæcus non solum omnia quæ Dei erant, abstulerunt, verum etiam eorum mulieres postremo & Eriphylæ omnem ornatum sustulere, quem Alcmaon in Delphis Deo iubente deposuerat, & Helenæ monile, quod deposuerat Menelaus. Vtrique enim Deus imperauerat, Alcmaoni quidem quo pacto posset ab infania liberari percunctanti:

Grand

*Grandia dona petis, cesset furor iste: sed & tu
Grandia dona feras pariter. mater quibus olim
Sub terras immerfit equos simul Amphiarao.*

Ac Menelao quomodo puniret Alexandrum interroganti,
respondit:

*Coniugis eripiens de collo da muliebrem
Ornatum ex auro mihi, quem Venus aurea quondam
Gaudia magna Helena dederat gestare, valebis
Inuisum Paridem vicisci sic.*

Incidit autem ob ornatum huiusmodi contentio inter mulieres, quodnam primum quæque sortiretur, quæ cum ex sorte postea essent distributa, quæ mæsta foret gravitateque plena per totam vitam Eriphylæ monile obtinuit; at quæ ætate formosa & intemperans, Helenæ; quæ etiam cum iuuenem postea Epiroticū quendam amasset vnā cum illo aufugit, hæc autem viro mortem machinata est. At diuinus Plato, Lycurgusque Lacedæmonius neq; vagari per suas respublicas sumptuosum aliud patiebantur quidpiam, neque aurum vel argentum; quoniam ex omnibus metallis solum æs & ferrum sufficere existimabant, hæc autem quasi sanam ciuitatem corrupentia eiecerunt. At Zeno **D** stoicus cum cætera omnia media esse existimasset, præter quàm his bene legitimèque vri, eorum quidem principatum ac fugam interdixit, at rerum tenuium & superuacanearum vsum ex edicto fieri statuit, vt intrepidè ac sine admiratione homines erga reliqua animi dispositionem habentes, quæ neque bona sunt neque mala, his quàm maxime fieri posset secundum naturam vterentur: contrariæque paruifacientes ratione omnino ab his abstinerent, non autem timore perterriti. nihil enim prædictorum natura extra mundum eiecit, sed subterraneas eorū venas fecit, quæ laboriosam difficilèmq; valde operam consequerentur, ita vt hi qui horum sunt studiosi cum labore possideant, ac neque metalla fodientes solum, sed ij etiam qui metalla ipsa congregant, per infinitos propè labores illustrem hanc opulentiam inuestigarent. Optimum autem est rei huiusmodi argumētum, genus illud quod est in superficie, si quidem in extremis mundi partibus flumina quædam per exigua auream scobem detrahunt, quam mulieres viriq; corporibus debilibus ventum facientes à sabulone secernunt, lauant

- A** lauantesque in infundibulum ducunt, veluti apud litorales meus inquit Posidonius. Apud alios item Celtas, montesque; qui Riphæi olim dicebantur, postea Obij, nunc verò Alpes: sunt autem Galliæ, cum sylua sua sponte aliquando incensa esset, argenti riui per terram defluerunt, plurima tamen huius pars in profundis, difficilibusque fodinis reperitur, sicut attestatur Demetrius Phalereus, cum avaritia vel Plutonem ipsum ex intimis terræ penetralibus se tracturam sperauerit. Inquit igitur is ita per iocum, quòd manifesta ac certa obscurorum incertorumque gratia profundentes, quæ capere debebant non ceperunt, quæ autem habebant proiecerunt, quasi ad ænigmatis similitudinem repulsam perpessi. Lacedæmonij cum ab ipsa consuetudine prohiberentur in Spartam inferre, velut idem narrat Posidonius, ac neque aurum vel argentum possidere liceret, nihilominus possidebant, quâdoquidem apud Arcades finitimos id fuerat depositum; ex quo accidit postea, vt illos hostes pro amicis habuerint, vt propter inimicitiam immunis esset eorum avaritia ab infamia. Primum aurum & argentum quod illatum fuit in Lacedæmona depositum fuisse narrat
- B** Apollini in Delphis, atque Lyfandrum multorum malorum authorem extitisse, qui id primus in ciuitatem publicè introduxerit. Increbuit enim fama quòd Gylippus, qui Syracusios in libertatem vendicârat mortem sibi inedia consciuerit, cum ex occasione pecuniæ Lyfandri ab Ephoris condemnatus esset, & in aliam patriam recessisset. Id tamen quod Deo depositum fuerat, publicèque tanquam ornamentum possidendum concessum non facile erat mortali cuiquam paruifacere. Ex Galatis illi, qui nominantur Cordistæ aurum quidem in suam regionem non introducunt, alienam tamen regionem deprædantes ac deuastantes neque id relinquunt, quorum genus eorum Galatorum reliquæ sunt, qui cum Brenno in Delphicum oraculum militarunt. Hos Bathanatus dux quidam in ea loca, quæ sunt circa Danubium transmigrare fecit, ex quo via illa per quam redierunt Bathanatiij nomen ad hæc vsque tempora seruaui. abhominantur isti aurum quod in suas patrias inferri nolunt, quippe quòd multa eaque valde grauiâ ob ipsum sint perpessi. Argento autem vtuntur, cuius gratia multa grauiâque perpetrant. At oportebat profectò non rei ipsius direptæ

directæ genus, sed ipsam sacrilegij impietatem procul expellere: nam si argentum etiam in eorum regionem non intulissent, æris ipsius nihilominus ferrique studio detinerentur: quòd neque hæc etiam inuenirentur apud illos, eduliorum, potuum, aliorumque victui necessariorum auiditate inter se decertassent. Cum tot dicta essent à Pontiano, cupiebant complures vt Vlpiani propositiones soluerentur, ex quibus cum reliquas distribuissent, ita inceptit Plutarchus:

De Parasitis.

C A P. V.

GRæue venerandumque fuit parasiti nomen apud antiquos. Sic igitur scripsit de ipsi parasitis Polemon siue Samius, siue Sicyonius, siue Atheniensis dici velit, vt ait Heraclides Mopseates, qui ex aliis etiã ciuitatibus eum commemorat; cognominabatur autem Stelocopas vt ait Herodicus Cræteus. Parasiti nomen nostris quidem temporibus habetur infame, at inuenimus tamen sacrum quoddam fuisse parasiti vsu apud antiquos conuiuio non dissimilem. Nam in Cynosarge columna quædam in templo Herculis conspicitur, in qua suffragium est sententiæque Alcibiadis, scriba verò Stephanus Thucydidis filius, vbi de appellatione ita narratur, sacra menstrua sacerdos vnã cum parasitis absoluat, parasitique vnum ex externis, atque horum pueris in iudicium. In tabulis præterea legum ita scribitur de Deliastris, duo præcones ex genere præconum Mysterioidis, quos annum in Delio parasitos agere oportet. In Pallenide hæc in depositis inscripta sunt, principes & ij parasiti deposuerunt, qui coronati fuerunt aureis coronis regnante Pythodoro. Ex tribu sacra parasiti Pericles Gargettius Lycostrati, Patheus Periclitii, Charinus Democharis, Gargettius. In legibus etiã Regis scriptum est, Acharnensium parasiti Apollini sacrificent. Clearchus Solensis, qui vnus est ex discipulis Aristotelis, ita scribit in libro primo Vitarum, Parasitum nunc quidem propensum, at eum tunc qui vt simul viueret erat electus. In antiquis igitur legibus, ac nostris etiam temporibus intueri licet quòd plurimæ ciuitates in magistratus honorificentissimos parasitos eligunt. Clidemus in Atthide, Et parasiti Herculi lecti fuerunt. Themison in Pallenide, Curare Regem sem-

A per regnantem, ac parasitos quos ex populo eligunt, & senes, & mulieres primùm nuptas. Pores ex his etiam bone Vlpiane, quænam sint mulieres primùm nuptæ percunctari. Sed & parasitorum ratio in columna quadam in templo Castoris & Pollucis scribitur: Ex hobus ducibus electis tertia pars esto certamini dicata, reliquarum duarum altera sacerdoti, altera parasitis. Crates libro secundo Linguz Atticæ, Parasitus nunc quidem in rem infamem, at prius parasiti appellabantur ij, qui ad sacros cibos eligebantur, & magistratus erat quidam parasitorum. Vnde in legibus Regis hæc scripta reperiuntur, Curam habere regnantem gubernantium, vt constituentur, & quo pacto eligantur parasiti ex populo iuxta ea quæ scripta sunt, Parasitique eligantur ex bubulcis, qui singuli ex sua parte singulos sextarios medimni hordei præbentes iis, qui sunt Athenienses conuiuium in sacello de more patrio exhibeant, atque ex electo hordeo parasiti Acharnensium in Apollinis primitias medimni sextarium præbeât. Quòd autem magistratus esset eorum etiam, hæc in ipsa lege scripta sunt, in noui magistratus instaurationem, in parasitium, & sacram domum tantum argenti præbere, quantum sacerdotum ministri instaurationes locauerint. Ex quibus verbis manifestum esse arbitror quòd locum in quo parasiti primitias sacri frumenti deponebant, parasitium appellabant, quæ eadem narrat & Philochorus in inscripta Tetrapoli, vbi eorum parasitorum mentionem facit, qui in templo Herculis connumerantur: Diodorus præterea Sinopeus Comicus in Hærede, cuius testimonium paulò post apponemus. Aristoteles in Methonæorum Republica, duo inquit parasiti singulis assunt regnantibus, at vnus tantum summis ducibus belli. Ordine verò stato cum ab aliis quibusdam, tum à piscatoribus obsonium capiebant. Carystius Pergamenus eum, qui nunc parasitus dicitur ab Alexide primùm repertum esse dicit in libro de Doctrinis: Illud interim præmittens quòd Epicharmus in spe siue Pluto inter potandum ipsum ita introducit:

Cenare me volentibus simul est opus

Vocare solum, ac nuptias facientibus.

Iocosis hic sum plurimum risum mouens.

Conu

*Conuiuioque laudo qui nos excipit,
 Incessor ut conuicijs, hæc concludunt.
 Nam multum edens, bibensque multum protinus
 Discedo. lucernam puer nec fert mihi.
 Serpo cadens persæpe per nigras tenebras.
 Custodis quod si incido, dico bonas
 Facti rationes hisce spectatoribus.
 Sed verberant me, postea latus domum
 Non vulneratus dormio: nec sentio
 Priora, menti nam medulam dat merum.*

Atque alia complura huiusmodi dicit Epicharmi parasitus. is verò qui est apud Diphilum, ita loquitur:

*Ad cenam ubi me diues aduocat, nihil
 Triglyphæ specto, tecta, vel Corinthios
 Cados, at obseruo coqui fumum: ruat
 Si latus in rectum, frequensque, gaudeo,
 Exulto, & alas concutio. si debilis
 Feratur, obliquusue, cognoni statim
 Quod hæc mihi cæna haud habebit sanguinem.*

Primus Homerus, ut nonnulli arbitrati sunt, parasitum introduxit, Podam inquiens amicum cõuiam esse Hectoris: D

*Fortè Podas quidam Idæus satus Heetione
 Diues erat, fortisque: bonus super omnibus Hector
 Quem venerabatur, primo dignatus honore.
 Namque erat & socius, & coniuualis amicus,
 Hunc epulas inter, & pocula dixit amicam.*

Quare ipsum inducit percussum in ventre à Menelao, scribit Demetrius Scepheus quòd Spartanus quidam vir Pandarum ipsum ferit, quia lingua peierarat, cum illius æmuletur opulentia. Antiqui autem poëtæ parasitos adulatores vocarunt, ex quibus etiam Eupolis actus cuiusdam inscriptionem sumpsit, in quo adulatorum chorum ita dicentem inducit; quam viuendi rationem seruent adulatores vobis explanabimus, sed vos animaduertite quæso quàm versuti viri nos simus. Hos primum puer alienus persæpe sequitur, duo mihi adsunt vestiméta elegantia admodum, quorum alterum semper assumens in forum exeo, ibique cum virum aliquem fatuum ac opulentum obseruo, plurimum circa hunc versor, si quid dixerit hic diues, hoc laudo, admirorq; , ac eius verbis gaudere videor, postea aliò alius nostrum

A nostrum ad cenam proficiscimur. Non est autem opus ut suavia multa in alienam placentam dicat adulator, vel extra fores continuo exportatur. Noui ipsum etiam medicum mastigiam fuisse perpeffum. Scomma dixisti profecto. Puer postea ipsum extra ianuam ducens eculeum habentem Aeneo tradidit. Meminit huius nominis parasiti Ararus in Menæo his verbis:

*Non est amice quin parasitus ipse sis,
Te non alit Ischomachus.*

Plurimum est nomen hoc parasiti apud iuniores, ac verbum apud Plaronem Philosophum reperitur in Lachete, inquit enim adolescentes parasitos apud nos agunt. Duo esse parasitorum genera ita significauit Alexis in nauis gubernatore:

*Duo sunt Nausuice parasitorum genera.
Vnum commune, & obiurgatum
Obscuri nos, alterum quero genus
Satrapas parasitos, ac duces militum claros.*

*Graue parasitum publice dictum,
Dijudicatum bene vitis, cilia habens,
Nulle talentorum subuertentes opes.
Nosti genus & rem valde.*

*Huius vtriusque generis vnus typus
Operis est, adulationis certamen.
Fortuna sicut vexit hos ad ardua
Dum viuimus nostrum, hos ad ima deprimis.
Huic res abundat, alteri non sufficit.
Non inscite te Nausuice moneo.*

Lauda uero, magis sciu quod me petes.

Non inconeinne autem qualis sit parasitus, formauit Timocles ita in Dracontio:

*An ipse permittam parasito ut quis male
Dicat? secus res sit, genus nullum magis
Mortalibus contingit esse hoc utile.
Si quid bonum gratum sit, illud perficis
Parasitus ipse, diligis quid ille amat
Simul, minusque dissimulante hoc agit.
Agis quid, is presens aget si oporteat,
Hæc iusta soluens nutriendi munera.
Mirum in modum laudes amici predicat.*

Sine symbolo cana voluptates viri
 Hi quaritant, mortalium quis, aut Deum,
 Tales socios contemnit? Heros reuicit?
 Ne plura discendo diem nunc conteram,
 Me magna signa traditurum censeo
 Quam sit parasiti vita digna honoribus,
 Vincentibus donantur ista premia in
 Olympicis, quae signa valde strenui,
 Immani usque victus, hac cuncta asslent
 Prytania dixisse.

Antiphanes in Gemellis:

Vide parasitus ut sit & custos bonus
 Communicator sortis ac vita simul.
 Nullus parasitus optat infeliciter
 Egisse amicos, at precatur omnibus
 Feliciter res accidisse, hic est bonus
 Non inuidens vita, sed esse particeps
 Optans eorum, amicus hic securus est,
 Hic verus, hic generosus, hic est optimus.
 Non hostis, irritator est, aut inuidus.
 Iram bonis que perpeti, quod si accidat
 Ut hunc caulleris cachinnatur simul.
 Amator est, & ridiculus, & moribus
 Iucundus, & miles bonis que, & strenuus,
 Illi parata cana si sit splendide.

Aristophon in Medico:

Sim moribus quibus prius fari volo,
 Conuino si quis vocet, dudum ut sciat:
 Zomus vocor, si sit necesse quempiam
 Cepisse forte strenuum bacchantium,
 Qui sit medius, puginator ipse strenuus.
 Iuisse oportet ut domum sum certe aries.
 Ascendere ut scalas oportet, Capaneus.
 Sufferre plagas incus ac pugnos ego.
 Finxisse Telamon, fumus ut bonos probo.

Atque in Pythagorista:

Nullum magis putato quam Philippidem
 Idoneum fami Tithymallon affore.
 Aquis bibendis rana, vescier thymis,
 Olerique campe est, non lauando, squallidus.

A Dormire sub dio ut merula per frigora,
 Aestus pati, meridie multum loquens
 Cicada, oliuum nec videre, nec lini,
 Pulvis videtur, ambulare grus pede
 Nudo crepusculum per ipsam, noctua
 Dormire nil.

Antiphanes in Progenitoribus:

Morem meum nosti superbum non fore.
 Amicus est huiusmodi sum, ad verbera
 Sum massa ferri, quae potest pati nihil.
 Ad verberandum fulmen, ac ad quempiam
 Cecum faciendum fulgur, auferendoque
 Procella, suffocando quemlibet, laqueus.
 Frangendo rectes ianuae, quassatio
 Telluris, insiliendo, sum locusta ego.
 Censique non vocatus ut musca aduolo.
 Non exeuendo sum puteus certe statim.
 Cadendo, & imperando, testimonia
 Dicendo, quaeque consequi nullus queat
 Verbis, gerendo cuncta quam citissime,

B Omnes vocant me fulmen hinc viri, mihi
 Sed nulla cura admittitur diceri.
 Sum quando amicis haud ego sermonibus
 Solis amicus, at magis rebus, bonus.

Diphilus in parasito cum futurae essent nuptiae inducit parasitum ita dicentem:

Nosti in precationibus.
 Quod est, docet si quis minus recte viam,
 Comburat igni, siue aquam corruerit,
 Cenare quempiam volentem vel vetet.

Eubulus in Oedipode:

Aliena qui cenare primus repperit,
 Plebeius ut videtur is sane fuit.
 Quicumque amicum, vel vocauit exterum
 Ad cenam, & inde mox petiuit symbolum,
 Sit exul è domo, nil secum ferens.

Diodorus autem Sinopeus in Haereditario, ipse etiam haec de parasito non ineleganter recensuit:

Volo demonstrare aperte
 Quod hoc graue est, quod institutum legibus,

Quòd hoc Deus monstravit, artes ceteras
 Nullus Deorum ostendit, ac docti viri,
 At Iuppiter parasitum amicorum Deus.
 Qui maximus sane Deorum dicitur.
 Hic introit passim domos spectans nihil
 Sit pauperis vel diuitis viri domus.
 Vbi videt quòd lectulus stratus bene,
 Parata mensa, quaeq; oportet omnia
 Decorè habens sit, pransus ac bibens abit.
 Domum petens hic nulla soluit symbola,
 Et ipse stratos lectulos cum viderim,
 Mensas & instructas peregi nunc idem.
 Ingressus huc fores apertas ac silens
 Feci leuem me, ne molestus afforem
 Coniua, at omnibus fruens qua conferunt,
 Bibensque discedo velut ipse Iuppiter.

Quòd summo esset in honore, magnùmque quidpiam iudicaretur esse parasitum, inde etiam manifestius cognoscitur, quòd:

Vrbs Herculi cum sacra soluat splendide,
 In rebus omnibus facit quas publicè,
 Ad haec parasitos non legit, vel accipit
 Viles, nec abiectos, at eligit Deo
 Ex ciuibus his se studiosè, quos capit
 Ex omnibus potentibus, qui vixerunt
 Bene. Herculem mox & secuti diuites
 Quosdam legunt, hortantur illos pascere
 Dehinc parasitos, non legentes optimos.
 At quisquis aptus sit adulationibus.
 Et qui rapas edens, silurum & marcidum,
 Canasse se dicat rosas, violas simul.
 Vbi pepedit quis iacens simul ferat
 Nares vt admonuit, quis hos tibi dedit
 Suaves odores? vnde tale thys venit?
 Iamque est decorum turpe, iam bonum malum,
 Ob hos viros lasciuientes vndique.

Axionicus inquit in Chalcidico;
 Capi parasitus esse cum Philoxeno
 Quando prius iuuenis adhuc eram, tulit
 Nunc osium, nunc & catini, nunc graues.

A *Percussiones pugni, ut octo sapius
 Plagas haberem. prastitit sic quando ego
 Vincor voluptate. at putavi esse vitalem
 Rem postea mihi hanc. ubi quis est mihi
 Contentiosus visus, ac pugnaz, cum
 Accedo: tum quascunque contumelias
 In me iacit confirmo, nec lador. malus
 Cum sit, bonum se dicit esse quis, simul
 Hunc laudo, gratias refert is hinc mihi.
 Cum Glauci hodie frustum ipse ego comederim,
 Cras non recente nil dolebo rescier.
 Natura talis est, meus mos est & hic.*

Antidotus in inscripto Protochoro simillima quaedam inducit dicentem in Claudio Sophisticis indulgentibus, quorum nec meminisse quidem bonum esse iudico, talia igitur dicit is de arte parasitorum:

*In statione stantes auditores mei
 Priusquam inscribi & sumere Chlamidem:
 De parasito si quis incidat sermo.
 Ars mihi semper hunc absorbeat.*

B *A puero enim ad ipsam mentem habui dispositam.*
 Celeberrimi fuerunt parasiti Tithymallus, de quo meminit Alexis in Milefia, in Vlysse texente, ac in Homyrtae:

*Pauper tuus sit dulcis, hoc verò genus
 Mors ut ferunt monstravit unum. mors enim
 Tithymallus circuit.*

Dromon in Fidicina:

*Valde pudebat
 Canare rursus hand dato mox symbolo.
 Id turpe certè: sed Tithymallum cernere
 Cocco rubere semper hinc licet magis,
 Aliena cenans non ferat cum symbolum.*

Timocles in Centauro siue capiente:

Tithymallum ipsum, & parasitum aduocant.

At in Cuniis:

*Iam lata signa quid futurum, surgite
 O vos amici, sic renixit iam diu
 Qui mortuus Tithymallus affuit, quòd is
 Vix octo mandebat lupinos obolo.
 Inedia non illum nocauit per Deos*

Amice, sed multum bibens id pertulit.

At in Epistolis:

*Hec me misellum sic feram? non per Deos
Nunquam Tithymallus quod cupit comedere.
Sic truncus haud vestem cupiuit sumere,
Nilus farina non Corydus sine symbolo
Mouere dentes.*

Antiphanes in Tyrreno:

*Servire amici us petebat sponte, fers
Tu divitem Tithymallon illicet fore.
Feret bene ex sermone mercedem tuo.
Gratis quibuscum vespicitur. quam plurimam
Collectionem.*

Erat Corydus etiam inter parasitos celebres, cuius sic meminit Timocles in Epicharecaco:

Munitum

*Obsonijs forum videre diuiti,
Suavisissimum. si pauper adsit quissiam,
Miserrimum. nam non vocatus Corydus
Obsonia emit ut videtur is quoque.
Ridenda sane passio me ceperat,
Nam quattuor nummos vir areos habens
Aspexit anguillas. simul torpedines,
Hemodia, & thynnos, locustas, omnia
Hec ambiens, quanti rogabat. audiens
Ad membradas mox aufugit perterritus.*

Alexis in Demetrio seu Philetæro:

*Sed me corydi pudet, videbor si simul
Cenare sic prompte quibusdam, non tamen
Recuso, non is si vocetur abnuvit.*

At in Matertera:

*Ridenda sicut hic Corydus dixisse, vult
Blepæus esse mentis ut sana sit. est
Blepæus ipse diues.*

Cratinus in Titanibus.

*Corydum fabrum vitato ni relinquere
Ipsam nihil tibi putas, obsonium
Edisse nunquam nisi cupis, dico tibi.
Manum aream, fortemque habet, labore sit
Qua fessa nullo, multo at igne fortior.*

Quodd

A Quòd ridicula diceret Corydus, atque ob ea rideri voluerit, testatur ita ipse & lexis in Poëtis:

*Ridenda sic dixisse, rideri & volo
Multò magis cunctis Atheniensibus
Post Corydum.*

Descriptit illius dicta memoratu digna Lynceus Samius, qui proprio nomine Eucratetem ipsum nominari asserit: scribit autem hunc in modum; Cum apud quempiam Corydus Eucrates biberet, domusque illius esset putris, hic edere oportet inquit, ubi manum sinistram supposueris sicut Caryatides. Philoxenus aut Pternocopis cum sermo incidisset de turdis, quòd essent pretiosi Corydo præsente, ut visum est, inquit is, scortum frequentare: nam & ego memini cù Corydus oboli fieret. Erat & Philoxenus vnus ex parasitis, velut ait Axionicus in Chalcidico, cuius promptum est testimonium. Meminit illius Menander in Cecryphalo, quem Pternocopidem solum appellat. Meminit & Machon comicus, qui vel Corinthius erat vel Sicyonius: vixit autem in mea patria Alexandria, atque se magistrum professus est earum partium comœdiæ, quæ sunt Aristophanis Grammatici, deinde mortuus est in Alexandria, cuius hæc inscripta visuntur in sepulchro:

B

*Alma feras hederam viuenti terra Machoni
Comico in hoc tumulo, quæ solet vsque dari
Premia cantori, nam fucum non tegis vdom.
At qui artis priscae reliquias repetat.
Vrbi Cecropidum dicat quis nunc, prope Nilum
Nasci inter Musus planta superba solet.*

In quibus apertè declaratur quòd genere esset Alexandrinus. Machon verò in his mentionem facit de Corydo, quidam ex conuiuis Eucrates à Corydo percunctatus est, quomodo tractatus fuisset à Ptolemæo, qui nondum satis apertè respondit, potum enim mihi statuit tanquam medicus, quæq; comedere oporteat, cibos autem non dedit. Lynceus libro secundo de Menandro, magnum inquit ac valde celebre nomen Euclides Smicrini filius, Philoxenusque Pternocopis ob ridicula sunt assecuti, quorum cum minus libris, aut memoria digna loqueretur Euclides, tum quòd ad reliquam vitæ rationem spectat erat insuauis & frigidus. Philoxenus autem nihil superuacaneum prorsus

dicebat; quod si in quempiam non praesentium dicere aliquando irritaretur, omnia venustate gratiaque plena referebat: ex quo accidit Euclidem ubi viueret, at Philoxenum ab omnibus & amari, & in pretio haberi. Vbi Alexis in Trophonio mentionem facit de Mofchione quodam parasito, eum paramasetem appellat his verbis:

Paramasetes

Pudendus inter & viros post Mofchion.

At idem in Pancratiasta ad cenas currere solitos connumerans:

Aderit tibi primum locusta Callimedon

Scomberque Cobio, Corydus, Cerybio,

Siligo. narras Hercules venalia

O femina, haud conuiuium.

Vocabatur Cerybio Epicrates Aeschyni Rhetoris affinis, velut Demosthenes ait in Legatione. De iis epithetis quae subsannandi gratia per locum Athenienses dicebant, meminere Anaxandrides in Vlysse:

Vos inimicem deluditis noui bene,

Nam si quis est decorus, hunc sacras vocant

Hinc nuptias: si parvus, hunc homunculum,

Aut & stelagnum: si videtur splendidus

Quis, hunc vocatis eiulatum pinguis at

Dum Democles deambulat, ius dicitur.

Qui squallidus vel sordidus sit, pulvis hunc

Monstravit: adulator secutus pone quem,

Mox dicitur lembus. mugil ieiunus est,

Ieiunus ambulans. vacuus spectaueris

Pulchrum quis. at si ceperis factor ioco

Agnum theatri, protinus fit Atreus.

Arietis est raptor, vocatur Phyxus hic,

Pellisque Iason.

In iis, quae praecedunt, mentionem fecit de Charephonte parasito, de quo Menander haec in Cecryphalo, atque in iracundia:

A Charephonte differet nullus virum

Conuiuius qui sit vocatus, arduus

Celerque luna qui cucurrit qua foret

Vmbra ut videres, ac velas tardus nimis

Cum laeae venit.

A In Ebrietate:

*Ne Charephon distraxit astutissimus.
 Mensis secundo post vigesimum diem
 Qui nuptias sacras parat ad se penes
 Prædicat affore, interim quarto die
 Aliena quæ canet. Dea bene omnia
 Se habere.*

Meminit etiam in Hermaphrodito siue Crete. Timocles in Epistolis meminit de illo, velut intemperantem parafitum apud Demotionem, agente:

*Demotio assistere ipsi visus
 Argento non pepercit, sed nutrit
 Volentem. Charephon enim profusus
 Domum ire statuerat miserimus.
 Et profecto hoc est solum dignum
 Paramasetem capit bisidum lignum.
 Neque concinnus, est enim nec inutilis.*

Antiphanes in Scythia:

*Sicut sumus mi displicet pagum simul
 Petamus, an facem, & coronas relinquimus?
 Sic Charephon laudare nobis affolet
 Ieiunus?*

Timotheus in Catulo:

*Experiamur tradentes canam abire
 In septidinium licet, ut dixit mihi.
 Nisi absconditus alicubi sit Charephon.*

Apollodorus Carystius in Sacerdote:

*Novum ferunt nunc Charephon a nuptias
 Ut non vocetur ingredi velut solet
 Ophella, sportamque & coro nam corripit
 Postquam fuit nox, inquit à sponsa ferens
 Aves venire, hunc incidentem crederes
 Canasse.*

At in Iugulata:

*Aram voco, Nidamque in exitu meo,
 Et Charephonem, quem nisi vocavero
 Accedet haud vocatus.*

Machon Comicus:

*Carpente Charephonate longam olim viam
 Ad prandium, ac ex civitate ad nuptias,*

Dixisse narrant huic poetam Diphilum,
 Malistius ô Charephon infigito
 Vtrinque clauos quatuor, longam riam
 Ne ingressus, ac quatiens genas contorqueas.

Et rursus:

Carunculam coemit olim Charephon.
 Coquum ferunt huic forte carnes osibus
 Dedit plena, ossa ne ponas mihi
 Dixit coque, at incunda dixit in caro
 Putatur omnis osibus qua adhaereat.
 Tum Charephon, & maximi verum refers,
 At os dolore conficit famelicum.

Callimachus commentarium de Chærophonte scripsit in libro variarum tabularum his verbis, Quicumque coenas scripserunt Chærophon: postea Cyrebio principium supposuit. Quandoquidem sæpius ad me librum quintum carminum misisti. Quòd autem parasitus esse Cyrebio diximus iam superius. De Archephonte parasito ita mentionem faciens scribit Machon.

Vocatus ad conam parasitus Archephon
 A rege Ptolemao ex Athenis, per mare ut
 Adiuit Aegyptum: petriso obsonio,
 Variòque mensis lato, & inter omnia
 Veris locustis, ella lata mox fuit
 Repleta, jalsi gobij tres in qua erant,
 Miri hi videbantur vocatis omnibus.
 Tum Charephon scari, triglisque, & phycide
 Vesca, simulque haleculis, & membrade,
 Phalaricis, apuisque repleti. tamen
 A gobis se temperant optime.
 Cum mira res esset putata, Alcenorem
 Accersit Rex, nunquid inquit Archephon
 Hos gobios non vidit? huc gibbus statim
 Contrarium Rex accidit, vidit prior,
 Non attigit veneratus hoc obsonium,
 Quod & timet, nec patrium piscem licet
 Iniuria affecisse magnum simbolo
 Non tradito.

Alexis in vino bacchato, Stratium parasitum nutriendi
 ipsum iratum hæc ita dicentem introducit:

Præsta

A *Prestabat esse vel parasitum Pegasi,
Boreæq; si quid est & hic velocissim,
Quam Demæa Lachetis Eteobutada,
Volat profecto, non is incedit via.*

Et post pauca:

*Amas magis me quam pater tu Sattis.
Me non alit pater, at alit tu splendide,
Quare deos omnes precor viuas, mali
Si quid feras, quo pacto ego post vixerim?*

Axionicus Comicus meminit his verbis de Gryllione para-
sita in Tyrrenico:

*Ipsis merum non est procacitatis vt
Occasionem præbeat mox in socios
Fecisse semper assolent quod Gryllio.*

Aristodemus libro secundo Ridiculorum memorabilium
parasitos fuisse scribit Sostratum quidem Regis Antio-
chi, & Euagoram gibbum Demetrii Poliorcetz, Phor-
mionemque Seleuci. Lynceus Samius in libro Apoph-
themagum Silanus ait Athenientis, dum Gryllio esset
parasitus, interrogatus quis est hic? Menandri inquit gu-
B lo. Chærephon etiam parasitus cum non vocatus ingres-
sus esset ad nuptias, extremusque accubisset, ac præfecti
vocos dinumerarent, iuberentq; ipsum recurrere, quan-
do præter legem sese inter triginta inseruisset, numerate
rursus inquit à me incipientes. Quod autem inualuisset
consuetudo vt præfecti symposia inspicerent, ac perqui-
rerent conuocatorum numerum: si esset secundum legem,
testatur his verbis Timocles in Philodicaeste:

*Vt simus ad lumen patentes iam fores
Expande, iustres vt magis quò numerum
Præfectus ex lege accipiat velut solet
Conuiuij si nunc velit contrarium
Multò magis decebat, haud cœnantium
Domos videre.*

Menander in Cecryphalo:

*Sunt arbitros apud ministri in nuptiis
Scripti, coquique omnes iubet quod lex noua.
Intelligent vt i vocatis venerint
Plures, quibus minus liceat accesserint.*

Philochorus libro septimo Rerū Atticarū præfecti inquis

vna

vnà cum Areopagitis conuentus qui fiunt in domibus, in nuptiis, ac in aliis cōuiuuiis obseruant. Corydi apophtegma ta scripsit Lynceus, cum amica quædam, cui nomen erat Gnomæ apud Corydum cœnaret, vinumque defecisset centum & duos obolos adferri iussit, Gnomæ verò conferret quid populo esset visum. Polystore citharædo lentem absorbente, ac lapidem mandente, infelix inquit, quando & lens te percutit. Meminit de hoc etiam Machon,

Quum conditurus esset olim vir domum

Malus velut patet citharædus, saxaque

Ab ipsius complura amico posceret.

Ego feram plura his ait ne ex iudicio.

Cum dixisset quispiam Corydo quòd collum aliquando, nunc mammas, nunc umbilicum mulieris amaret, an malum est hoc? nã & Hercules ob Omphale ad Hebem peruenit. Cùm Pyromachus panem in lente intingeret, catinumque subuertisset, dignum eum esse inquit qui puniretur, quando nesciens comedere pinxit. Cum verò cibi delicatissimi apud Ptolemæum circumferrentur, sempèrque apud ipsum deficerent, nunquid ego sum ebrius ò Ptolemæe, an hæc mihi videntur circumferri? dicente Chærephonte se vinum ferre non posse, nec quæ ad vinum quidem spectant inquit. Cum nudus Chærephō in cœna quadam constitisset, video te ait Chærephon tanquam lecythum quousq; sis plenus. Eo tēpore quo Demosthenes calicem accepit ab Harpalo, hic alios inquit temulētos vocās, magnum ipse poculum accipit. Cū nigros panes in mensa apponere esset solitus, ac nigrior etiā quidam illatus esset, non panem latum esse dixit, at umbram panis. Philoxenus parasitus cognomento Pternocopis, cùm apud Aristonem cœnaret, oliuæq; essent appositæ, ac paulò post illata esset olla piscium, catinum quatiens, oliuam percussit inquit. Cum nigri panes essent appositi ab eo, qui illū ad cornam conuocarat, ne multos inquit, ne noctem inducas. Pausimachus eum parasitum qui à vetula nutriebatur contrarium pati dicebat iis, qui cum vetula congrederentur, cum ipse semper in ventrem accipiat. Scribit hunc in modum de eo Machon comicus:

Aqua bibacem Moschionem videris

Cum quin parasitus in Lyceo à diuiste

A *Alii vetula, simul cum alijs compluribus.
Gravis, fide vix digna res qua contigit,
In ventrem annis semper facit te somere.*

Idem parasitus cum audiisset eum, qui cum vetula congrederetur quotidie ab ea nutrir:

*Nunc cuncta sunt inquit: hac non concipit,
In ventrem at hic capit diebus singulis.*

Ptolemæus Agesarchi filius ex genere Megalopolitanus libro secundo Historiarum ad Philopatrem, ex vniuersa ciuitate innuit conuiuas à Rege cōgregatos fuisse, qui Geliasæ postea dicerentur. At Posidonius Apameus libro vigesimo tertio Historiarum, Celtæ inquit vel in bellum proficiscentes conuiuas secum adducunt, quos parasitos nominant. Hi laudes eorum multorum præsentium virorum, atque ad singulos præsentem priuatim recensent, audiuntur ab illis ij qui Bardi dicuntur, sunt autem poëtæ hi, qui laudes cantando percurrunt. In libro trigesimo quarto scribit idem author Apollonium quendam fuisse parasitum Antiochi vocati Grypi Regis Syriæ. Aristodemus Bithym parasitum fuisse Lyfimachi testatur, qui, cum Lyfimachus ligneam scorpionem in eius vestem coniecisset, perterre factus profiliuit, at cum rem postea deprendisset, ego quoque inquit ô Rex te terrebo, da mihi talentum: Erat enim Lyfimachus auarissimus. Agarharchides Cnidius libro vigesimo secundo Rerum Europicarum Anthemocritum athletam Aristomachi Argiuorum tyranni parasitum fuisse scribit. At de parasitis Timocles scripsit generatim in pugile, epistitios ira eos appellans: Nonnullos inuenies ex his epistitiis, qui comedant aliena, nihil parcentes, se ipsos, athleticis pro canistris præbentes, vt ira dicam, Pherecrates, in Vetulis:

Tu, nec citius Smicythio epistitium agit.

Quis hic nobis etiam? hunc vbi que

Duco gulonem mercede hospitem.

Appellantur illi epistitij, qui interedendum ministrant, Plato libro quarto Reipublicæ, & hæc epistitij neque mercedem vltra cibos capientes.

Aristophanes in Thuscis:

Vnum virum si persequaris improbum,

Testantur hinc contra duodecim epistitij.

Pubul

*It in Italia co
missiones solo
qto incog
contena
liv...*

Eubulus in Dædalo:

Vult sine mercede esse cum ipsis epistitis.

Diphilus in Synoride, est autem Synoris amicæ nomen, vbi de Euripide meminit, est & tesserae nomen Euripides, iocans, atque ad nomen poëtæ alludens, hæc ait de parasitis:

*Te liberaſti vt optimè hac nunc tessera,
Urbanus es, depone drachmam, iam iacet:
Qui seçero Euripidem, nec ipse feminam
Seruabit Euripides. vt in tragædijs
Has oderit nunquid vides? idem tamen
Amabat at contra parasitos, fert enim,
Qui possidet victum, metitque plurimum,
Nec tres viros saltem sine symbolis alit,
Perdatur, haud redire queat in patriam.
Hæc vnde sunt, dic per Deos: curas quid hæc?
Consideramus drama nil, sed illico
Mentem intuemur.*

At in apparatu ipsius actus hæc ait de irato parasito,

*Iraſcitur cum sit parasitus, ira cum
Cepit. secus mensam sed vngit bile, vt
Lacteus puer sit summouens. se ab vberè.*

Ac deinde,

*Vescaris o parasite tunc, vide vt male
Detrahit, artem nescis quod parasitus est
Post citharædum iudicatus.*

In eo actu qui parasitus inscribitur, hæc inquit,

Non sit parasitus qui nimis morosus est.

Menander in iracundia, vbi de amico loquitur non curante nuptiarum cœnam, hæc ait:

*Amicus est verè hic nihil quando petit
Vbi parata cœna sit, vt ceteri.*

Et quid præsentibus impedimento est quominus cœnent? postea in diem tertium cœna respicit. Rurfus, postea circa cœnam. Alexis in Oreste, Nicostratus in Pluto, Menanderque in Ebrietate, ac legislatore. Philonides in Cothurnis hoc pacto:

Ieiunus ipse non queo ferre talia.

Sunt hæc nomina parasito similia, epistitus, de quo dictum est, cœsitus, oligositus. Meminit de cœsito Anaxádrides in

A in venatoribus, filius œcositus res est suavis. Vocatus est is œcositus, qui nulla accepta mercede sponte sua ciuitati seruit. Antiphanes in Scytha, breui fit concionator œcositus. Menæder in digito, œcositū sponsum nulla re indigentem inuenimus. In Citharista: num œcositos accipis auditores? de epistio Crates in audacia, pascit epistium, ignans rigens capiet in mercedem cibum. Propriè dixit in simul prudentibus, perurbanum est mulieres non congregare neque cœnam præbere multitudini: sed vt œcositi nuptias faciant. De Sitocuro mentionem fecit Alexis in Pernoctante sine lanam tractantibus, ambulans eris Sitocurus. Menander frustra nutritum inutilémq; virum Sitocurum nominat in Thrasyleone: piger, ad omnia cūctans Sitocurus, miser, inutilis, qui in terram fatetur se ali. In vedentibus, miser constitisti etiam apud ianuam more deposito, miserum Sitocurum cepimus in domum. Autositum Crobilus dixit in suffocato. Autositum te ipsam nutriens, multa accumulans domino. De cacosito ita meminit Eubulus in Ganymede, somnus ipsum, cum sit cacositus, nutrit. Oligositi mentio fit à Phrynicho in solitario, oligositus Hercules

B quid ibi agit? Pherecrates in bonis aut strates, qui oligositus sis, qui edis die victum longæ triremis?

De adulatoribus.

CAP. VI.

CVM tot à Plutarcho dicta fuissent de parasitis, Democritus sermonem excipiens, & ego inquit agglutinatum veluti lignum ligno, vt Thebanus inquit poëta aliquid dicam de adulatoribus. Omnia rectè agit adulator, velut elegans inquit Menander: neque multum fanè disunctus est adulator ab ipso parasitorum nomine Lynceus Samius ita in suis commentariis parasitum vocauit Clisophum omnium quidè adulatorè, at Philippi Macedonum Regis conscriptum, qui ex genere erat Atheniensis, vt testatur Satyrus peripateticus in vita Philippi; Clisophus Philippi parasitus, cum reprehenderetur à Philippo, quòd semper aliquid peteret, quoniam obliuiscor inquit. Cum philippus equum vulneratum illi largitus esset, alij eum donauit, ac cum deinde interrogaretur à Rege vbi foret equus, ex vulnere illo inquit confectus est. Cum cauilla

retur

retur ipsum Philippus, ac laetus esset, in posterum non ego te pascam ait. Hegesander Delphus hæc de Clisopho scripta reliquit in suis commentariis, cum dixisset Philippus quod literæ sibi à Corye Rege allatæ essent, Clisophusque præsens esset, & tu per Deos. Cum diceret Philippus tu qui nosti de quibus scriptum sit? per maximum Iouem inquit, maximè uti conuenit me increpasti. Scribit Saryrus in Philippi vita quod cum oculus percussus fuisset Philippi, accedebat ad eum Clisophus eundem ligatus oculum. Ac rursus ubi vulnerata fuisset Philippi tibia, cum Rege claudicans incedebat. Quare si quod acre edulium Philippus comedisset, ipse quoque vultum formabat veluti idem edisset. In Arabum autem regione, ex instituto quodam hoc faciunt, non etiam ex adulatione, ut si Regis aliquod membrum fuerit mutilatum, ex eadem mutilatione illi respondent: Ridiculus sanè arbitrantur, si cum mortuo Rege ipsi quoque interfici studeant, eidem mutilato simillimi mali opinionem non confirmant. Nicolaus Damascenus peripateticus in copiosa historia (sunt enim centum ac quadraginta quatuor libri) in centesimo ac sexdecimo libro Adiatomum Sotianorum Regem (quod genus est Celticum) sexcentos delectos ciues apud se habere scribit, qui patrio eorum idiomate Siloduni dicuntur, quod Græcè vota exequentes significat, hos Reges & vnâ viuentes habent & vnâ morientes, cum ipsi ita se facturos esse promiserint. Ex hæc pollicitatione eadem veste, diætâque vtuntur, vnâque imperant. Atque in omni occasione moriuntur, siue ex morbo Rex moriatur, siue in bello ceciderit, siue alia quauis de causa. Neque vllus est qui mortem huiusmodi vel formidantem, vel tergiuersantem horum quempiam demonstrare possit, cum Regi ita contigerit. Theopompus libro Historiarum quadragesimo quarto Philippum inquit Thrasymedem Thessalum patriæ suæ tyrannum constituisse, qui magnus erat adulator, quamuis minimum haberet prudentiæ. Sed nonne Arcadio etiam adulator fuit, de quo idem scribit Theopompus, & Duris libro quinto Rerum Macedonicarum? Hic Arcadio voluntarium sibi indixit exilium ob odium quo Philippum prosequabatur, qui cum esset facetissimus, multa illius responsa circumferuntur, Accidit autem ut Arcadio

Arcadio esset in Delphis eo tempore quo Philippus illuc est profectus, quem cum Philippus Macedo conspexisset, ad seque vocasset, quousque tandem fugies inquit Arcadio? qui ait, donec ad eos peruenero, qui Philippum ignorent. Phylarchus libro vigesimo primo Historiarum risisse idcirco ait Philippum, Arcadionemque ad cœnam conuocasse, atque sic inimicitiam esse solutam. Narrat hæc Hegesander de Hegesio Nicesia adulateore Alexandri, cum morderetur Alexander ut aiebat à muscis, ac eas studiose propelleret, Nicesias adulator quidam præsens inquit, multò certè aliis erunt fortiores, quæ tuum sanguinem gustauerint. Scribit idem autor Chirifophum Dionysij adulatorem cum Dionysium cum familiaribus quibusdam ridentem vidisset, per multum spatium ab eis destitisse ne audiret, quem cum interrogasset Dionysius, cur non simul audiens ea quæ dicerentur rideret, vobis credo inquit quod dictum fuerit ridiculum. Habebat & Dionysij filius multos adularos, quos vulgus Dionysio colaces vocabat. Simulabant isti se non acutè videre inter cœnandum, quando neque Dionysius erat perspicax, cibosq; appositos palpabant, quasi non videntes, donec Dionysius manus in lances porrexisset. Cum sæpius spuere solitus esset Dionysius, faciem hi ut conspuerentur porrigebant, sputumque illius ac vomitum lambentes multò dulcius esse melle dicebant. Timæus libro Historiarum vigesimo secundo Democlem iunioris Dionysij adulatorem fuisse scribit. Hic cum esset consuetudo in Sicilia ut in domibus Nymphis fierent sacrificia, pernoctarentque circum ipsas imagines ebrij, ac tripudiarent circa Deas, Nymphas relinquens non oportere aiebat inanimatis Deis mentem adhibere, sed ad Dionysium accedens circa hunc tripudiabat. Postea cum legatus vnà cum aliis ad Dionysium missus esset, omnesque eadem triremi veherentur, accusatus fuit ab aliis, quòd seditionem concitaret in itinere, Dionysique rebus publicis obesset, valde irato Dionysio sibi controuersiam cum aliis legatis inde natam esse dixit, quoniam post cœnam illorum nonnulli, Phrynichi, Stefichori, ac Pindari Pœana sumentes canerent, ipse verò, cum iis qui vellent, ipsius Dionysij: Cuius rei se clarissimum argumentum daturum pollicebatur, quod ipsius accusatores nec numerum quidem can-

tilenarum scirent, se verò omnes ex ordine canere posse. Cessante ira Dionysij rursus ait Democles, gratificare mihi Dionysij iubéque alicui eorum qui sciat, vt eum Pœana me doceat, qui factus fuit in Aesculapium. te enim horum satagere audiui. Cum conuocati fuissent aliquando ad cœnam amici à Dionysio, ingressus in domum Dionysius literæ inquit, viri amici nobis allatæ fuerunt ab iis ducibus, qui missi fuerunt Neapolim: tunc excipiens Democles optimè inquit per Deos fecerunt, & Dionysii. Hunc intuens Dionysius, qui nosti inquit an ex sententia successerint, an contra, ea quæ scripserunt? optimè per Deos inquit me arguisti Dionysii, Timæus Satyrum quendam vtriusque Dionysij adulatorem fuisse narrat, Testatur Hegesander Hieronem etiam tyrannum hebetiores oculos habuisse, quare & amici nonnulli cœnantes studiosè inter epulas errabant vt cum illi duce indigere viderentur, ipse se acutius cernere existimaret. Narrat Hegesander Euclidem Seutlum cognominatum (erat autem & hic parasitus) cum quidam plures sonchos ei in cœna apposuisset, dixisse, Capaneus ab Euripide introductus in Supplicibus, erat perurbanus, odio prosequens mensam quæ intumesceret valde. Qui populi gratiam venabantur Athenis, per id tempus quo fuit bellum Chremonidum, adulantes Atheniensibus, omnia quidem alia Græcis communia esse dicebant, at solos Athenienses inter homines, viam quæ ad cœlum perduceret, inuenisse. Satyrus in Vitis, Anaxandrum inquit fortunatum philosophum vnum fuisse ex Alexandri adulatoribus, qui cum iter aliquando faceret cum Rege, magno ac graui tonitruo facto, ita vt omnes expauissent, nunquid tu huiusmodi fecisti ait Alexander Iouis? tum risisse ferunt Alexandrum, ac dixisse, nolo ita esse formidandus, vt tu me doces, quique Satraparum Regumque capita abscessa ad me cœnantem adferri iubeam. Aristobulus Cassandrus Dioxiippum narrat Atheniensem athletam vulnerato aliquando Alexandro, sanguinéque defluente dixisse;

Qui solet ex superis cruor effluxisse beatis.

Epicrates Atheniensis legatus ad Regem missus, vt testis est Hegesander, cum multa munera ab eo accepisset, non erubescit.

A erubescere ita aperte audacterque Regi adulari, ut non no-
uem qui imperarent, sed nouem legatos ad Regem quo-
tannis eligere magis conuenire diceret. Admitatus sum
ego profecto quo pacto hunc Athenienses impune negle-
xerint, cum Demadem decem talentis multauerint, quia
Alexandrum Deum existimauerint, Euagoramque interfece-
runt quia legatione fungens ad Regem genua flexerit. Ti-
mon libro tertio Salium Aristonem Chium scribit, Zeno-
nisque Citiei familiarem, adulatorem fuisse Persei philo-
sophi, quia erat Regis Antigoni socius. Phylarchus libro
sexto Historiarum Nicessiam narrat Alexandri adulato-
rem, cum Regem ab eo pharmaco, quod ceperat, turbari
vidisset, dixisset, Quid nos facere oportet o Rex, quando vos
Dei talia patimini? quem vix intuens Alexander, quales
Dei, inquit? vereor autem ne Diis inuisi. Idem Phylar-
chus libro vigesimo octauo Apollophanem Antigoni vo-
cati procuratoris, qui Lacedæmonios vicit, adulatorem
fuisse scribit: qui fortunam Antigoni Alexandrum imitari
dicebat. Afferit Euphantus Callicratem adulatorem fuisse
eius Ptolemæi, qui tertius regnavit in Aegypto, libro Hi-
storiarum quarto, qui ita erat vir grauis, ut non Vlyssis so-
lùm imaginem in sigillo gestaret, sed filiis etiam nomina *in sig*
posuerit, Telegonum ac Anticliam. Polybius libro Histori- *Agisap*
arum decimo tertio Proclidem ait Tarentinum adulato-
rem fuisse eius Philippi, qui victus fuit à Romanis: hic Pro-
clides totum illius imperium subuerterat. At libro quarto-
decimo Philonem Agathoclis Oenanthæ filij, Regisque
Philopatris alterius Philonem, Hieronymi Regis Syracu-
siorum Thrasonem vocatum Carchærum. Scribit hæc Ca-
to Sinopeus in libro de Tyrannide Hieronymi, mulum
hic merum bibere consuevit: hunc alter adulator Osis no-
mine ab Hieronymo interficiendum curauit. Qui mox
Hieronymo persuasit ut diadema, purpuramque sumeret:
omnemque alium ornatum, quem Dionysius tyrannus gesta-
re consueuerat. Agatharchides Historiarum libro trigesi-
mo, Haresippus ait Spartanus non mediocriter malus erat,
& ut videbatur, inutilis: At adulando appositam habebat
orationem, eratque astutus captandis diuitibus, quantum
fortuna permittebat. Cuiusmodi fuit Heraclides etiã Ma-

ronides adulator Seuthæ Regis Thracum, de quo meminit **C**
 Xenophon libro septimo Ascensus. Theopompus decimo
 octauo Historiarum, vbi de Nicostrato Argiuo narrat, qui
 Regi Persarum adulabatur, hæc ita refert: quo pacto non
 opus est malum existimare Nicostratum Argiuum, qui
 cum Argiuorum ciuitati esset præfectus, genus, nummos,
 multamque opulentiam à suis maioribus accepisset, omnes
 adulando ac obsequendo superabat: neque eos solum qui
 tunc militabant, sed omnes etiam qui eum antecesserunt.
 Primum enim ita honoris eius qui sibi à barbaro tribue-
 batur, fuit studiosus, vt quo magis etiam placeret, magisq;
 fides illi haberetur filium suum ad Regem deportarit,
 quod nullus alius vnquam fecisse reperietur. Postea cum
 singulis diebus esset cœnaturus mensam Genio Regis se-
 orsum apponere solebat, eamque potu aliisque cibis per-
 multis munierat, cum facere hoc ipsum audisset eos etiam
 Persas, qui circa portas versabantur. Purabat vir iste se ex
 huiusmodi cultu magis à Rege esse lucraturum: ex rebus
 enim vel turpibus questum quaerebat, atque omnium lon-
 ge erat auarissimus. Simachus & præceptor fuit, & adula-
 tor Attali Regis, quem describit Callimachus Theodori: **D**
 quamuis Hermippus inter Theophrasti discipulos connu-
 merat. Scripsit etiam hic vir libros de Attali disciplina, qui
 omnem adulaandi artem patefaciunt. Polybius libro octa-
 uo Historiarum, cum in aliis omnibus bonus esset Cana-
 rus, à Sostrato nihilominus subuertebatur, qui ex genere
 erat Licinij Crassi, qui militauit in Parthos Andromachum
 Carpenum adulatorem fuisse narrat libro decimo
 quarto supra centesimum. Cui cum omnia Crassus permis-
 sisset, mox Parthis proditus fuit ac interfectus: sed neque
 Andromachus ipse impunitatem à suo postea dæmone est
 consecutus, nam cum eius proditionis præmium accepisset,
 vt patriæ suæ esset tyrannus, ob ebrietatem crudelitatemque,
 qua in omnes utebatur, vnà cum ipsa domo à Carpenis
 fuit combustus. Posidonius Apameus, qui Rhodium
 se postea nominauit, libro quarto Historiarum Hieracem
 Antiocheum scribit, qui furiosis prius tibia canebar, Ptole-
 mæi septimi Regis fuisse adulatorem, eius inquam qui
 Euergetes cognomento dictus fuit: qui cum plurimum
 posset apud ipsum, velut apud Philopatrem, ab illo postea
 fuit

A fuit occisus. Nicolaus peripateticus Sosipatrum hominem versutum Mithridatis ait fuisse adulatorem. Theopompus libro nono Rerum Græcarum scribit Erethrium Atheniensem seruum fuisse atque adulatorem Sisyphi Pharfalij. Celeberrimus adulator fuit Atheniensis etiam populus: idcirco Demochares affinis Demosthenis Rhetoris libro vigesimo Historiarum de adulatione narrans, qua Athenienses erga Demetrium Poliorcetem excelebant, quodq; hoc non aderat ei cupienti, ita scribit: Nonnulla horum eum molestia sanè afficiebant; sed & alia iusuper turpia profus, ac inutilia. Leænæ scilicet, annuæq; Lamiaæ, Veneris sacrificia, Buricho, Adimanto, Exythemidique adulatoribus illius aræ, statuæq; erectæ, & pœanas qui canebantur: ita ut ipse etiam Demetrius admiratus dixerit, nullum ex Atheniensibus, quod ad animum spectat, esse magnam aut maturum suis temporibus. Thebani etiam Demetrio adulates, ut testis est Polemon in libro de Varia porticu, in Sicyone Lamiaæ Veneris templum erexerunt. Erat autem hæc Demetrii amasia, sicut Leænæ. Sed quid admirandum fecerunt Athenienses adultores, cum

B in ipsum Demetrium pœanas, sacræque cantilenas cecinerint? inquit igitur Demochares libro primo & vigesimo, Athenienses Demetrium ex Leucade Corcyraque Athenas venientem non solis fumorum odoribus, coronisque, ac vina effusis exceperunt, verum etiam Chori, Ithyphallique cum sacris cantilenis tripudiantes ac canentes ei occurrerunt. Tripudiabat autem multitudo cantabatque, quod solus hic verus adesset Deus, reliqui autem dormiunt, aut peregrinantur; vel certè non sunt. Hic verò filius est Neptuni ac Veneris, formâ præstantissimus, facilitate omnibus communis. Ipsi supplicabant rogantes, illumque adorabant, atque tot de Atheniensium adulatione dicta sunt à Demochare. Duris Sanius libro vigesimo secundo Historiarum, iuxta ipsum Ithyphallum veluti maximi Dei vrbique amicissimi huc accedit. Demetrius simul aderat occasio, atque hæc ut græua Proserpinæ mysteria faciat accessit. Hic autè lætus, sicuti Deo convenit, & pulcher adest, & ridens, & gravis, quia omnes amici circumstant, in medio eorum, qui sunt velut stellæ, ipse sicut Sol conspicitur. Salve fili Veneris potentissimiq; Neptuni

Reliqui vel enim longe absunt Dei, vel aures non habent, vel non sunt omnino, vel nullo pacto rebus nostris mentem adhibent. Te autem praesentem non ligneum, aut lapideum, sed verum intuemur. Te igitur o mitissime, prius oramus, ut pacem nobis tribuas: tu enim es dominus. Hanc tu non Thebarum, sed Graeciae totius Sphingem ambulantem interime, quae velut super Aetolica petra confidens, omnia corpora nostra rapiens auferat, ego profecto pugnare non valeo. Aetolicum est res propinquas diripere. Nunc autem tu & maxime longinqua placato, sin autem Oedipodem inueniat aliquem haec Sphinx, qui vel praecipitet, vel famescere cogat. Huiusmodi sunt ea quae ij canebant, qui certarunt in Marathone: eaque non publice solum, sed priuatim domi, viri illi qui eum interemerunt: qui Regem Persarum adorauerant, quiq; innumeras barbarorum myriadas occiderunt. Alexis igitur in Pharmacopola siue Cracia haec scripta reliquit, quendam praebitentem inducens, qui ita ad vnum ex conuiujs loquitur:

Magnum puer prabeto fundens poculum.

Praesentium amicitia cyathos da quatuor,

Amoris inde tres dabuntur postea.

Antigoni Regis bona victoria,

Iuuenis secundum poculum Demetrii,

Veneris dabis grata subinde tertium.

Gaudete conuiuae viri quantum bibo

Calicem bonis plenum.

Huiusmodi fuerunt eo tempore Athenienses, adulatione crudelissimae feræ rabiem in eorum ciuitatem iniiciente, quam ciuitatem Pythias totius Graeciae larem esse praedicauit. Infestissimus autem Theopompus Graeciae Prytanium vocauit, qui & alibi Athenas adulatoribus, nautis, grassatoribus, falsis testibus, Sycophantibus, & falsis apparitoribus, aliisque compluribus malis, plenas esse dixit. Hos ego arbitror quasi inundationem, vel aliud quidpiam graue à Deo perpeilos, omnem praedictam adulationem in urbem induxisse: de qua optimè quidem ait Diogenes, quod multo magis ad coruos ire praestaret, quam ad adultores. Qui vel etiam viuos optimos quoque ex hominibus deuorant. Vnde ait Anaxilas, nonnulli adultores veluti tinea diuitibus adherent: nam simplices mores inuaden

A udentes, hisque insidentes vescuntur, donec veluti frumentum vacuum reliquerint. Postea quam hoc factum est cortex, alterum mordent. Plato in Phædro, natura gratissimæ feræ adulatori, detrimentôq; maximo quandam non inconcinnitatem admisit. Narrat Theophrastus libro tertio de adulatione, quemadmodum Myrtis Argivus rerum sacrarum peritus, Cleonymum tripudiantem ac adulatorem, qui sæpius apud ipsum reliquosque iudices assidere solebat, quoniam cum urbis optimatibus cerni à populo cupiebat, aure apprehendens, ex subselliisque extrahens multis presentibus dixit, neque hic tripudiabis, neque nos audies. Diphilus in nuptiis, subvertit potentes adulator, duces, amicos, si vel parum temporis fuerit adeptus: Malis sermonibus hic plurimum civitatibus nocet: malus quippe mos nunc irrepit in vulgus. Iacet nunc æquitas ægra: florétq; plurimum ad gratiam: Non male igitur Theffali fecerunt, qui civitatem Adulationē vocatam solo æquarunt, quam habitabant Melienses populi, ut Theopompus testatur libro trigésimo. At Phylarchus libro decimotertio Historiarum Lemnum habitantes Athenienses adultores fuisse asserit. Cum non à Seleuco solum, sed ab Antiocho etiam oriundis, gratias referrent, quod illos non solum gravi Lyfimachi imperio oppressos Seleucus liberavit, verum etiam vtranque civitatem est largitus. Athenienses inquam Lemnum incolentes non solum templam erexerunt Seleuco, sed etiam Antiochi filio: poculumque in conuentibus profusum Seleuci servatoris nominarunt: Hanc adulationem quidam nomen vertentes comitatem nominant, velut ait Anaxandrides in Samia:

Nunc comitas vocatur ipsa adulatio.

Sed nesciunt hi, qui adulari conantur, hanc esse artem brevis temporis ut ait Alexis in Mentiente:

Adulator est florens brevi flos tempore.

Cano parasito nullus est qui gaudeat.

Clearchus Solensis libro primo Rerum amatoriarum, nullus inquit adulator perstat in amicitia, tempus siquidem falsam eius simulationem patefacit, ac reteggit. Amator est adulator ob ætatem aut formam. adultores ij Demetrii, qui circa Adimantum Lampfacenum versabantur, templam ac imagines erigentes in Thriis Philæ Veneris nomina-

runt, locúmque ipsum vocarunt Philæum à Phila matre **C**
 Demetrii, sicut Dionysius Triphonis filius ait libro deci-
 mo de Nominibus. Clearchus Solensis in inscripto Ger-
 githio, vnde adulatoris nomen deductum sit declarat: vbi
 Gergithium ipsum vnum ex adulatoribus Alexandri, à
 quo liber etiam habet inscriptionem, loquentem inducit.
 Is igitur adulationem inquit mores demissos abiectósque
 facere adulatorum, cum illi eos contemnant, quibuscum
 versantur: illud est autem argumento huius rei, quòd
 omnia æquo ferunt animo, cum sibi conscij sint qualia ag-
 grediantur facinora. Eorum verò mentes quibus adulan-
 tur ita adulatione inflant, vacuásq; faciunt, ac ineptas, vt
 ij sibi persuadeant se omnes egregios, qui sunt apud illos,
 facile superare. Postea de quodam adolescente narrans ex
 genere quidem Paphio, opulentiam verò habente Re-
 giam, hic adolescens ait (cuius tamen nomen tacuit) ob
 deliciarum exuperantiam in thoro iacebat argenteos pe-
 des habente, qui Sardiæ stragulis non villosis, sumptuo-
 sisq; admodum erat instratus. Ipsi verò vtrinque hirsutus
 tapes Amorgino tegmine contentus imponebatur. Tria **D**
 habebat puluinaria sub capite byssina alurga, quibus te-
 gumentum fulciebat. Aderant etiam duo puluinaria hya-
 cinthina sub pedibus, ex iis quæ Doricæ dicuntur, super
 quibus iacebat alba Chlamide indutus. Omnes qui sunt
 in Cypro tyranni ingenuorum adulatorum genus utile
 esse existimant: est enim res prorsus regia, quorum, ve-
 luti Areopagitarum, nullus vel multitudinem vel aspe-
 ctum vidit, præter eos qui sunt illustres. Cum bifariam
 diuisi sint ex genere illi adultores, qui sunt in Salamine,
 vnde & alij sunt adultores in Cypro, isti quidem Gergi-
 ni, illi verò Promalanges nominantur. Ex his Gergini cum
 iis, qui versantur in ciuitate misti, in officinis plateisq; que
 explorant, quasi speculatorum prouinciam habentes: quic-
 quid audiunt ad eos diebus singulis deferunt, qui reges
 dicuntur. Promalanges verò contra illa quæ nuntiata fue-
 runt à Gerginis, perquirunt, si quid inquam quæstione
 dignum videatur. Cum sint quidam horum exploratores.
 Sic est artificiosum ad persuadendumq; appositum eorum
 colloquium erga omnes, vt, sicut ipsi testantur, ab illis
 primùm in externa loca eximiorum adulatorum semina
 mihi

A mihi effluxisse videantur. Non enim mediocriter hac in re glorientur, quia honorantur à principibus. Dicunt præterea quòd quidam Gerginorum cum oriundus esset ab iis Troianis, quos Teucer cum captiuos haberet, in Cyprum migrare fecit, per maritimam regionem profectus paulò post in Aeolide, cum audisset ab incolis eius regionis, quòd inde sua progenies aliquando venisset, nonnullos ex Myfis accipiens, ciuitatem apud Idam Troianum condidit, quæ dudum Gergina dicebatur ex genere, at nunc Gergitha appellatur. Ab hac colonia nonnulli secedentes locum in Cumæa tenuerunt genere Cyprij, non autem ex Tricca Thessalica, sicuti nonnulli voluerunt, quorum dementiæ nec multos quidem Aesculapios mederi posse putarim. Fuerunt nostris etiam temporibus mulieres quædam, Rege Gluto Care sub reginarum imperio, quæ adulatorices dicebantur, ex quibus quædam ad vltiora loca profectæ accersitæ sunt ad Artabazi, Mentorisq; mulieres, atque hic Scalulæ dictæ sunt, quoniam iis quæ accersierant mulieribus, ita seruibant, vt sese in scalæ modum compararent, quò supra earum humeros ascensus iis promptus esset, ac descensus, quæ in plaustris vehebantur.

B Ad hoc vsque deliciarum, ne miseriarum dicam, stultissimæ hæc suis machinationibus adductæ fuerunt: ipsæ enim ex valde mollibus arte mutatæ, asperè admodum vixerunt vsque ad senectutem. Quæ verò apud nos res huiusmodi adoratæ sunt, decidentes ex opibus in Macedoniam applicuerunt, vbi quo pacto dominas reginâsq; cum his versatæ suis moribus disposuerunt, nec dictu quidem decorum puto: præter id quòd magicis captæ ac capientes Tauropolica, triuiâq; quædam (vt vere loquar) ipsæ se præbuerunt, omnium purgametorum, quisquiliarumq; plena. Talium, tantorumq; malorum causa cognoscitur esse adulatio iis, qui eam amplexantur. Postea rursus idem Clearchus hæc paulum progressus inquit, sed ob harum rerum vsum meritò quispiam carperet adolescentem, veluti paulò antea dicebam. Nam pueri, non longè à lecto sagulis induti astabant. Ex tribus viris qui aderant, quorum gratia præsens hic sermo est assumptus, qui plurimi nominis apud nos erant, vnus ad pedes sedebat in adolescentis lecto, pedesq; habebat inter sua genua, tenui veste Syria indutus. quid

Verò fecerit apertum esse arbitror & si nihil dixerō. Vocatur hic ab inquilinis Parabyſtus, quoniam eorum etiam, qui eum non cupiebant, ſtudebat artiſcioſiſſime ſeſe in amicitiam ingerere. Alter in curru quodā erat apud ipſum lectum poſito, manūmq; , Adoleſcente remittente ab hac, veluti dependeret ab illo adhærens, refrigerabat, atque ſingulos digito accipiens trahebat & extendebat, ita vt primus qui cucurbitam nominarit, non inconcinne dixerit: tertius verò pediculus generoſus, qui primas obtinebat in ſeruitio, quoniam illi apud caput aſidebat, byſſina puluinaria habebat, ſuper quibus iacebat quā familiariffimè, atque manu laxa adoleſcentis capilloſ ornat, dextrāq; phocaicam arenam mouens atque attollens non tamen ſtrepitum faciens ſuauiter delectabat. Quare numen quoddam in Genium mihi videtur iratum, muſcam adoleſcenti immiſſiſſe, non aliam, ſed illam, quam aſſerit Homeruſ Palladem Menelao, audaciam ſcilicet, immiſſiſſe: ſic erat robuſto animo atq; imperterrito. Nam cum eſſet morſus adoleſcens, ita vir ille clamauit illiuſ cauſa, ægrēq; tulit, vt ob vniuſ odium, cunctas protinuſ ex domo abegerit: ex quo manifeſte ad hoc electuſ eſſe viſuſ eſt. Non erat autem huiuſmodi Leuco Tyrannuſ Ponticuſ, qui multoſ amicos ab adulatoribuſ ſuiſ ſpoliari intelligebat atq; cum hominem quendam reliquorū amicorū calumnianteſ vidiffet, interemiſſem te inquit per Deoſ, niſi Tyrāniſ malis hominibuſ indigeret. Hiſ ſimilia ſunt ea quæ dicit Antiphaneſ comicuſ in milite de deliciis eorū regum, qui ſunt in Cypro: inducit quendam militem ita interroganteſ:

*Eratiſ inquit in Cypro tu dic mihi,
Per omne tempuſ quo fuere bella ibi?
Quibuſ lociſ at plurimuſ dic, in Papho:
Hic delicata reſ erat quā maxime
Supra fidem, quæ? rex edens ventuſ excipit
Solis columbuſ, aſſat huic aliud nihil
Meiſ relictuſ, te rogabo, quomodo iſ
Perunctuſ unguentiſ erat Syriſ, ferunt
Quorū columbuſ fructibuſ ſuaſiſſime
Veſci. Hoc odore venerant vt huic ſimul
Multa volanteſ, ac morari verticem
Supra volanteſ, ſerriſabant haſ ſtatim*

Pueri

A *Pueri assidentes, hæ parum late, haud nimis
Nec huc nec illuc prorsus afflabant, ita
Vt spiritum lenem nec asperum nimis
Facerent ei.*

Prædicti adolescentis adulator malacocolax est, velut inquit Clearchus ex viris huiusmodi qui adulationibus ducuntur, sequens figura formatur, se inducens, ac se ipsum fasciis conuoluens. Vnde nunc Paramonistum nunc Schematothecam ipsum nominarit. verè adulator idem & Proteus esse videtur, sit enim non facie solum semper sibi dissimilissima, verum etiam sermones semper habet diuersissimos. Androcydes quidem medicus adulationem denominatam inde dicebat, quòd in congressibus agglutinaretur, Mihi verò à facilitate dicta esse videtur, quod in omnia ingreditur, quasi quiddam moribus animi dorsum supponens, nullamque rem turpem grauitè ferens. Non erraret fortasse quispiam si adolescentis huius Cyprij humidam vitam appellarit, cuius multos magistros esse Athenis ait Alexis in Pyrauno, ita inquit:

*Expertus esse optavi alius humidam
Qua vita dicta est omnibus simul viris
Atque in Ceramico dies tres ambulans
Vite magistròs huius ipse repperi
Ab officina vna triginta circiter.*

Rursus Crobylus in Deficiente: *vita tua
Me nutrit humor: nunc tuam lasciuiam
Quidam vocant humorem.*

Antiphanes in Lemniis, adulationem quandam artem esse ponit, vbi inquit:

*An est, vel esse posset ars iucundior,
Accessus aut alter, adulari quàm bene?
Pictor laborat irritaturque, & colens
Agros periculis rursus in quibus iacet?
Hu omnibus cum diligentia est labor;
Nam lusus haud magnus labor videbitur
Ridere valde, quem cauillari simul
Potare plurimum: nihil iucundius
Post esse diuitem secundumue obtinet
Locum.*

Adulatorem quàm maximè licet diligenter formauit Menander

nander in actu eiusdem nominis, sicut parasitum Diphilus C
in Telefia. Alexis Adulatorem quendam in mentito ita dicentem introducit:

*Felix ego sum per Iouemque & Palladem,
In nuptiis edam viri non quod magis,
Sed quod Deo volente disrumpar, necem
Talem Dei praestent mihi quaeso assequi.*

Videtur mihi autem viri amici hic gulosus non cunctari ea proferre, quae sunt Omphales verba ex Ione tragico. Annum festum oportet me dicere velut quotidianum. Hippias Erythraeus libro secundo Historiarum patriae, quemadmodum Cnopi Imperium ab illius adularibus fuit solum declarans, haec etiam narrat: Cum sciscitaretur Cnopus oraculum de sua salute, responsum accepit ut Mercurio dolo sacrificaret. Atque cum postea in Delphos rediret, qui regnum illius dissoluere volebant, ut Oligarchiam constituerent, erant hi: Ortyges, Irus, & Echarus, qui propterea quod cum illustribus viris versabantur, eisque seruiabant, blandi, ac adultores vocabantur. Nauigantes isti cum Cnopo cum primum Idonge fuerunt a terra Cnopum ligantes in mare proiecerunt, in Chiumque proiecti, ac ab Amphicho Polytechnoque eius loci tyrannis copias sumentes per noctem Erythras nauigarunt. Accidit eodem tempore ut Cnopi cadaver in littore apud Erythras relinqueretur, ubi nunc Leopodum nominatur, cum Cleonice Cnopi vxor cadaveris cura detineretur, erat autem id tempus quo Dianae stophae festum nundinaeque celebrabantur, tum clangor turbarum repente exauditur, atque ciuitate, ab iis capta qui erant cum Ortyge multi ex Cnopi amicis trucidati fuerunt, at Cleonice id intelligens in Colophontem aufugit. Qui erant cum Ortyge tyranno, eas copias habentes, quae ex Chio venerant, eos omnes obruncarunt, qui rebus eorum aduersabantur, legibusque solutis ipsi res administrabant ciuitatis, nullum tamen popularem virum intra ciuitatem capientes, at extra Tribunal ante portas constituentes, iudicabant: purpureos amictus sagulasque purpurea habentes. Subligabant aestate multifida sandalia, ac per hyemem muliebribus calceis inducti ambulabant, comas nutriebant, nodisque capillorum erant studiosi, caput purpureis coroneisque diadematis conuoluentes. Habebant mundum muliebre[m] etiam
totum

A totum aureum, sicut habere foeminae consueverunt, ac hos quidem ex ciuibus currum gestare, illos esse lictores, hos vias purgare cogebant, horumque filios ad publicos congressus accersebant, illis proprias vxores, siue sorores adducere imperabant, quorum si quis minus paruisset, hunc extremis suppliciis afficiebant. Si quis ex ipsis sociis esset defunctus, ciues vnà cum vxoribus & filiis congregantes, illum lugere mortuum compellebant, pectoraque violenter percutere, magnisque eiulare vocibus: atque hæc facere verberone, qui rei erat præfectus impellente, donec Hippotes Cnopi frater Erythras cum copiis accedens, ac per festum Erythreis adiuuantibus tyrannos inuasit multisque flagris cæcis, Ortygem fugientem vulnerauit, & qui cum eo erant occidit, vxores præterea eorum, filiosque cum flagris cecidisset, patriam in pristinam libertatem restituit; ex quibus omnibus intueri licet viri amici quatorum malorum causa sit adulatio, dum viuimus. Theopompus etiam libro decimo nono Rerum Philippicarum Agatoclem inquit seruum factum, atque Philippum ex Thessalicis penestis, plurimum apud ipsum Philippum ob adulationem potuisse, quem, quoniam cum illo in Symposiis congressus tripudiabat, ridiculamque dicebat, ut Perrhæbos interficeret, rebúsque ibi præesset, misit. Huiusmodi homines apud se semper habebat hic Macedo, quibuscum ob bibacitatem scurrilitatemque multum temporis absumebat, idque sæpissime, vel cum de summa rerum cum illis consultaret. Hæc de illo Hegesander etiam Delphus narrat, quod Diomeis in Herculeis templo congregatis ridicula dicentibus multum pecunie misit, iussitque ut ad ipsum ridicula à se dicta singula scripta mitterent. Theopompus libro vigesimo octauo Historiarum cum Philippus ait Thessalos prodigos esse cognouisset, at quæ omnino intemperantes, eorum conuentus statuit, artibusque omnibus illis placere studuit, nam & tripudiabat & lasciuiebat, omniaque præter modestiam patiebatur. Erat etiam ex natura scurra, singulisque diebus ebrius, iisque studiis gaudebat, quæ ad hoc tendunt, virisque facietis appellatis ridicula dicentibus ac facientibus: plures ex Thessalis qui cum illo versabantur congressibus magis capiebat, quam largitionibus. His similia faciebat & Dionysius Siculus, sicut Eubulus Comicus

in actu eiusdem nominis cum tyranno inducit:

*Inter graues est pertinaciter viros,
Idem cauillatoribus ac adulantibus
Irafitur minus, putatque liberos
Hos esse solos, seruiant simul licet.*

Verumtamen opes suas profundentes in talos, potum, ac intemperantiam huiusmodi non Dionysius solum, sed Philippus etiam amplexabatur. Narrat de utroque sic Theopompus libro quadragésimo octauo, Philippus viros modestos, rerumque suarum studiosos reprobabat, prodigos autem atque inter pocula & talos viuentes, laudabat, & in honore habebat, neque tamen hæc solum eos habere compellebat, verum etiam totius iniustitiæ turpitudinisque Athletas fecit. quid enim graue aut turpe excogitari possit, quod illis non adesset? aut quid bonum quidue industrium, ab illis non aberat? nonne hi cum essent viri, abradabantur, ac læues fiebant? aliique aliis barbas habentibus insurgere audebant, atque duo aut tres muliebria passos circumducebant, quarum rerum vices ipsi rursus illis retribuebant? ex quo non amicos at amicas eos appellari iustum censeo. Neque milites quis eos rectè vocauerit, sed prostibula: quandoquidem cum natura essent homicidæ, hominum lenones erant, quod spectat ad mores. Huc accedit quod pro sobrietate ebrietatem amârunt, atque pro urbana vita, furari occiderèque elegerant, tum vera loqui fidemque seruare, minimè conuenire sibi iudicabant: at grauissimum prudentissimumque esse censebant peierare ac decipere. Rerum præterea præsentium minimè erant studiosi: sed absentia cupiebant: atque hæc partem quandam habentes Europæ. Existimo enim non plures socios fuisse eo tempore quàm octingentos; telluris tamen metisse non minus quàm decem millia Græcorum, qui optimam feracissimamque regionem possederunt. Similia etiam de Dionysio narrat libro vigesimo primo; Dionysius Siciliæ Tyrannus in Taxillos vinumque diuitias profundentes, atque intemperantiam huiusmodi: Omnes enim volebat esse corruptos & malos, quos etiam colebat: Rebus iocosis gaudebat. Demetrius Poliorcetes, vt testatur Phylarchus libro Historiarum decimo, qui etiam ita scribit in decimo quarto, sicut Demetrius, ipsi adulantes in symposiis profusos

A fusos vidit: Demetrii solius Regis, Ptolemæi solius Nauarchi, Lyſimæchi Gazophilacis, Seleuchi Elephantarchi, quæ omnia non mediocre odium in eum concitarunt. Amasimæ Aegyptiorum Regem, cum eſſet iocoſus conuiuas cauillari ſolitus ſcribit Herodotus, atque cum eſſet priuatus inquit, eraſ potus, ſcommatúmque; ſtudioſus neque vir ſanè admodum elegans. Nicolaus libro vigefimo ſeptimo Hiſtoriarum Syllam ſcribit Romanorum ducem uſque adeo nimis & morionibus gaudere ſolitus, cum iocoſa amaret, vt multa telluris iugera, illis ex publico conceſſerit. teſtantur illius hilaritatem comœdiæ Satyricæ quæ ab illo patrio idiomate editæ fuerunt. Tirynthios ait Theophrastus comœdiarum iocoſarum ſtudioſos, atque idcirco neque ſeriis inutiles, ad oraculum confugiſſe in Delphos, cum hoc vitio liberari expeterent: quibus Deus reſpondit, ſi Neptuno taurum ſacrificantes in mare ſine riſu iecerint, futurum vt liberentur: iſti verò timentes ne fruſtrentur à reſponſo, pueros ſacris intereſſe prohibuerunt, quod cum quidam nouiſſet, ſeque immiſcuiffet, hique ipſum propellentes clamarent, quid timetis inquit iſ, nunquid ne ego

B victimam veſtram ſubuertam? qui cum riſiſſent, re ipſa didicerunt quòd Deus demòſtrat conſuetudinem iam inueteratam curari non poſſe. Socrates libro primo rerum Cretenſium propriũ quiddam Phættiis accidere aſſerit, ſiquidem ſtudent è teneris ſtatim ridicula diſcere, quare euenit ſæpius, vt ob priſcam conſuetudinem, quædam apophthegmata opportunè dicant, ita vt omnes qui ſunt in Creta ridicula hiſ iniungant. Alexandrides autem comicus ſecundum locum aſignauit ignorantix poſt adulationem, vbi, hæc ita ſcribit in vaticinantem per pharmaca; Quod ſim arrogans me increpas; ſed quare? plurimum enim hæc ipſa cæteras artes omnes vna adulatione excepta ſuperauit. Sic de Pſocomocolace mentionem fecit Antiphanes in Gerytade, Plithyrũque boni & colax, & Samyrio, quomodo tandem male perdendi Pſomocolaces? Phileimon in aperta, Pſomocolax hic eſt. Philippides in Renouatione, Pſomocolacem agens, ſempèrque introiens, propriè verò adulator in hoc eſt, nam colum nutrimentum, eſt vnde bubulcus, & diſſiciliſ, qui eſt implacidus, & inſuauiſ, & venter qui cibum capit Pſomocolaphum, ſic inquit

Diphilus

Diphilus in Theſco, Te enim Pſomocolaphum vocant C
ſeruum fugitiuum.

De ſeruis.

C A P. VII.

Cum tot dixiſſet Democritus, totumque propoſuiſſet in
Bombylio Sambria, quis eſt hic Sambrias? ait Vlpia-
nus, atque cum infinitos prope ſermones eſſet percuſſurus,
multitudo ingens ſeruatorum apparuit, quæ cibos inferebat.
De quibus ruruſum ſubſequentis ait Democritus, ſemper ego
viri amici ſeruatorum genus admiratus ſum quantopere ſit
continens, cum inter tot præcipuè res gulæ aptas, conuol-
uantur. has enim non ob timorem tantum deſpiciunt, ve-
rum etiam ob diſciplinam: non tamè ob eam Pherecratis,
in ſeruatorum magiſtro, ſed aſſueti: neque velut interdicto
hoc, ſicut in Coo inſula cum Iunoni ſacrificant, neque tem-
plum ſeruus ingreditur, neque quidpiam ex apparatis ei
deguſtare licet. Antiphanes in Diſprato ſpectare appo-
ſitos ametas ſemicomeſos, auiculâſque quas neque captas
ſeruo licet comedere, ſicut aiunt mulieres. Epicrates in Dy-
ſprato familiarem quendam introducit grauiter ferentem
ac dicentem: D

Quid eſt nobis magis moleſtum quàm puer,

Puer libentibus vocari ſepius?

Ac ingenuo puero minus matulam dare?

Videre ametas ſemicomeſos, ac aues

Quas adiacentes atque captas nec licet

Ediſſe ſeruis, vt ferunt & femine:

Guloſus hic eſt qui choam potauerit,

Temerariuſque ſi quis horum veſatur.

Ex cuiſmodi iambis patet quòd Epicrates tranſtulit ex
Antiphane. Dieuchidas in rebus Megaricis aras inquit
ideo apellatas fuiſſe, quæ ſunt inter Cnidam & Symam,
quòd cum inter eos qui in Triopam impetum fecerunt,
exorta eſſet ſeditio, poſt illius mortem, atque domum
ſecederent, cum Phorbantèque manentes veniſſent in Ialy-
ſum, atque illi qui erant cum Periergo, Camiridem ocu-
paſſent, dictus eſt Periergus Phorbanti imprecatuſ, quo
effectum eſt vt Inſulæ Aræ poſtea ſint dictæ. Cum Phorbas
naufragium paſſus eſſet, vnâque cum illo Parthenia Phor-
bantis Periergi que ſoror, in Ialyſum ad locum Schediam
nominatam

A nominatum natarunt, quibus incidens Tamneus, qui forte in Schedio tunc venabatur, eos domum duxit velut hospitaturus, famulumque misit qui vxori nunciaret vt appareret res victui necessarias, quod hospites esset ducturus: at in domum ingressus vbi nihil vidit apparatus, ipse frumentum in molendinum iniiciens atque quæ hæc sequuntur molens, postea ipsos hospitatus est, quo quidem hospitio ira delectatus est Phorbas, vt cum in extremis laboraret, iusserit amicis vt iusta sibi per liberos fierent, qui mos in Phorbantis sacrificiis nunc etiam seruatur, nam liberi sunt ij qui seruiunt, neque seruum quempiam accedere fas esse putatur. Sed vbi hæc sunt quæstiones à Vulpiano in medium prolata, quæ ad familiares spectant? agè iam dicamus & nos ea, quæ diu legimus ac nouimus in memoriam reuocantes, inquit igitur Pherecrates in Syluestribus:

Tum non erat Manes facis' ve cuspiam

Seruus, sed ipsas tunc opus fuit domi

Fecisse cuncta mane, postea cibos

Sumpserè villa, personabant vndique

Tudentibus mole. Anaxandrides in Anchise:

B *Non extat vsquam cuius seruis bone.*

Fortuna transfert huc & illuc corpora.

Multipi videbis esse nunc haud liberos,

Cras sunios, at tertio statim die

Vti foro: fortuna clauum singulis

Transmutat.

Posidonius Stoicus libro Historiarum decimoprimo, multi inquit cum sui ipsorum domini esse non possint ob animi imbecillitatem, se in prudentiorum dominorum seruitium exhibent, vt ab illis studium consequantur, quod spectat ad parandas res necessarias: atque ipsi contra illis tribuunt prout seruire possunt. Quo modo Mariandyni sese Heracleotis subiecerunt, promittentes se pro mercede semper esse seruituros, si sibi necessaria suppeditarent, stipulatione cauentes ne vllius eorum fieret venditio extra regionem Heracleotarum, sed in ipsa solum propria regione. Ideirco Euphorion fortasse versificator Doniferos appellauit Maryandinos:

Doniferi Reges dicuntur forte timentes.

Scribit Callistratus Aristophanius quod doniferos nomi-

y

narunt Maryandinos inuisum illud atque asperum ex famulis appellatione auferentes, quod Spartani fecerunt item in Helotibus, Thessali in Penestis, Cretenses Clarotibus. Vocantes Cretenses famulos in ciuitate Chrysonetos, at in agris Amphaniotas, eos verò qui sunt indigenæ, atque in bello seruiunt, ex sorte Clarotas dicunt. Ephorus libro tertio Historiarum, Cretenses inquit Clarotas seruos appellat ab ea sorte, quæ sit eorum gratia. Sunt his quædam festa statuta in Cydonia quibus liberi ciuitatem non ingrediuntur, sed serui rerum omnium sunt domini, atque liberos flagris cædere possunt, si libeat, Socrates lib. secundo rerum Creticarum commune inquit seruitium Mncam Cretenses appellitare consueuerunt, priuatum verò Phamioram, atq; auolas ministros. his simillima scribit etiam Dosiadas quarto rerum Creticarum cum Thessali penæstas vocent, non seruos quidem ex genere, at in bello captos. Theopompus Comicus voce abusus inquit:

Heri penæste squallor ipsa curia.

Philocrates rerum Thessalicarum lib. secundo, si modo legitima sunt eius commentaria penelas asserit Thessalætas etiam vocari. Archemachus tertio Euboicarum, ij inquit ex Bœotis, qui Arncam coluerunt, qui non recesserunt in Bœotiam propter amorem regionis, se ipsos Thessalis in seruitutem dederunt ex stipulatione, ex quo neq; se extra regionem recipient neq; occident, ipsique regionē illis colentes tributa persoluunt. Qui sic ex stipulatione manserunt, seque ipsos dediderunt tunc Menestæ vocati sunt, ac nunc penæste, multi ditiores sunt suis ipsorum dominis. Euripides in Phrixo latrias eos ita vocat:

Latris penæstis est meus prisca domus.

Timæus Tauromenites libro Historiarum ix. non erat ex patria inquit institutione apud Græcos antiquitus vt empta mancipia seruirent, qui ita scribit: Solent omnino Aristotelem reprehendere velut ignarum cōsuetudinis Locrorum, neq; enim per legem possidere licebat seruos aut seruas, velut neque Phocensibus præterquã proximis temporibus, primam verò eius Philomeli vxorē qui Delphos cepit, duæ seruæ visæ sunt. Mnaso similiter Aristotelis socius calumnias passus est à Phocensibus, quoniam mille seruos habebat, quia tot ciuium necessarium alimentum occupasset.

A set : mos enim inualuit vt inter familiares qui iuniores sunt, seruiant senioribus. Plato lib. sexto Legum. Quæ ad seruos spectant omnino sunt graua, nam inter Græcos omnis ferè Lacedæmoniorum Helotia maximè affert delectationem, his quidem bene se habere dicentibus, his autem contra. minorem Heraclitorum seruitus contentione habere fortasse posset, quàm Apuriadynorum animi summissio, Thessalorumque rursus genus Penæsticum: ad quæ omnia hisque simillima, cum respicimus quid nos facere oportet de seruorum possessione? nihil est enim syncerum aut bonū animi seruilis, neq; viro prudenti bonū quippiā his credere cōuenit; vnde sapientissimus inquit poetarum:

Dimidium rapuit virtutis Iuppiter alium

Mortali, cui seruilem mox destinat esse.

Seruos malum esse prædium iam sapius re ipsa demonstratum est, vbi Messeniorum frequentes fierent rebelliones, & ex ipsis ciuitatibus, quæ multos seruos vnus idiomatis possidebāt, quot mala inde proueniant, competum est; quot labores inquam, ac incommoda graua vatioium furtorū circa Italiā: ad quæ omnia cum quis respiciat, quī dubitare poterit, quid de his huiusmodi facere oporteat? duo igitur nobis consideranda relinquuntur, ne eiusdē sint patrię qui nobis facile sunt seruituri, ac maximè sint inepti ad cogendas copias. nutrire eos rectè conuenit, neq; illorū causa solorū: ac magis quàm se ipsos honorare minimèq; iniuria afficere. seruos iustè castigare oportet, neq; velut liberos multis nugis admonere: sed oportet eum sermonem qui fit ad seruū, totum esse veluti mandatū, neq; vllō profus pacto cum seruis maribus aut feminis iocari, quod facere delectantur nonnulli cum seruis insulse admodum nugantes, quo efficitur vt iis vitam difficiliore efficiāt, dum à dominis huiusmodi possidentur, sibi verò ipsis dū pra sunt. Primos inter Græcos Chios noui seruis emptis vsos fuisse, velut Theopompus testatur lib. Historiarum xvij. primi Chij inter Græcos post Thessalos ac Lacedæmonios seruis vsi sunt, non tamen eodem modo quo illi possidentes, Nam Thessali & Lacedæmonij seruos ex Græcis comparasse videntur, qui prius regionē incolebant, quam illi nūc possident Achiuorū: Thessali verò Perihæborū ac Magnesium. Atq; in seruidum redactos isti quidem Helotes, illi

autem Penæitas nuncuparūt. At Chij seruos habent barba C
ros eorum honorē pessundantes, sic enim scriptum reliquit
Theopompus, ego vero numen idcirco Chiis iratum fuisse
putarem, quandoquidem sequentibus temporibus à seruis
debellati fuerunt, hæc igitur de illis scripsit Nymphodo-
rus in Asiæ nauigatione, Chiorū serui ab ipsis dominis au-
fugientes in montes, sublimioraq; loca conscenderunt vil-
lāsque ipsorum deuastantes multj simul coacti sunt. est enim
ipsa insula aspera, multisque arboribus referta. Paulò ante
nostra tempora famulum quendā narrant ipsi Chij profu-
gisse, atque in ipsis montibus habitasse, qui cum esset bellico-
sus animoq; virili, fugitiuorum seruorū Dux ac Imperator
declaratus erat, non aliter atque reges solent exercitus, cum
sæpius postea Chij copias in eum eduxissent, nihilque fa-
cere possent, ubi eos Primacus (sic enim seruus hic nomina-
batur) frustra interjmi cōspexit, sic ad illos locutus est; nun-
quam viri Chij domini molestia quæ à seruis nobis infer-
tur cessabit? qui enim potest, cum ex oraculi respōso ita sit?
sed si me audieritis, nōsq; quiescere patiemini, ego vobis
multorū honorū ero author. Cum igitur fœdus Chij cum
eo composuissent, induciāsque per spatium quoddā fecis-
sent, mensuras, pondera, ac sigillum proprium fecit, quæ D
Chiis ostentans, capiam his mensuris ac pōderibus cum ab
aliquo vestrum capiam inquit, atque cum idonea, quæq; suf-
ficient cepero, hoc sigillo pretio insignita relinquam. ser-
uorum autem vestrū fugientium causas diiudicabo, si into-
lerabile quid perpessi videbūtur quare aufugerint, eos me-
gum retinebo, si nihil iustum comprehendero, eos rursus do-
minis restituum. Cum reliqui serui Chios promptè condi-
tionem cōplexos esse cognouissent, multò minus aufugie-
bant, timentes illius iudicium. Qui verò fugitiui erāt cum
illo, multò magis illum timebant quàm suos dominos,
omniaque illi quæ conueniebāt veluti exercitus imperato-
ri obedientes ministrabant. Castigabat eos qui minus ordi-
natè quid facerent, neque vllum aut agrum prædari, aut inju-
stum aliud agere patiebatur, sine ipsius Imperio. Capiebat
in festis ex agris incedens vinum victimāsque, ac quæcunque
domini darent. Si quem verò sibi insidiantem, vel fraudes
subtendentem sensisset, continuo puniebat. Edictū emisit
postea ciuitas per præconē se multos nummos ei daturam,
qui

A qui aut illum comprehenderet, aut caput eius afferret. Hic Primacus factus iam senior amasium suum in locū quendam conuocauit, atque hæc ita locutus est: quādo ego te semper maximè omnium amaui, atq; tu mihi filius es in ipso ætatis flore, quid igitur oportet te virum bonū esse, & strenuum. Nam quādo Chiorū ciuitas multos nummos libertatēq; promittit ei, qui me occiderit, oportet te meum caput ad Chios afferre, atq; cum nummos à ciuitate acceperis, feliciter viuere. Cum reluctaretur adolescētulus, ei tandē persuasit vt hoc faciat, qui caput auferēs promissam per præconem pecuniā à ciuitate Chiorum accepit, fugitiuq; corpore sepulturæ dato in patriā deinde rediuit. Postea Chij rursus à seruis iniuria affecti, deprædationēsq; falsi mansuetudinis illius mortui recordati Heroicam statuam illi in regione erexerūt, ac benigni Herois nominarunt. Cui nunc etiā fugitiui primitias omnium rerū offerūt quas capiunt. Referūt hunc etiā cōpluribus Chiorū per somnū apparuisse, seruorumque insidias significasse. Quibus verò apparuit hūc in locū vbi illius simulachrū est erectū veniētes sacrificant. Hæc inscripta reliquit Nymphodorus. In multis verò

B exēplaribus ipsum nomine vocatū nō inueni. Nullū autem nostrū ignorare arbitror, neq; id quod Herodotus scripsit de Panionio Chio, quæq; ille perpeffus sit, cum liberorum pterorum fecerit sectiones. Nicolaus Peripateticus Posidoniusq; Stoicus referunt in suis Historiis Chios à Mithridate Capadoce factos captiuos, suis seruis cunctos datos fuisse, vt in Cholorum terram migrarēt. Sic verè numen ipsis succensuisse apparuit, qui primi mancipiis emptis vsi sunt, cum prius multi in ipsis ministeriis ipsi operarentur. Factū est aliquādo inde prouerbiū, Chius dominum emit, quo vsus est Eupolis in Amicis. Athenienses autem seruorum etiam fortunæ occurrētes, lege sanxerūt, vt seruorū etiam iniuriæ audirentur & accusationes. Idcirco Hyperides Rhetor in oratione cōtra Mantitheum iniuriarum verberūque actionem inquit non solum liberis concesserunt, verum etiam seruis, si quis eorum corpora iniuria afficiat. statuerunt enim actiones in iniuria afficientem. His similia scripsit Lycurgus in prima oratione contra Lycophronem, ac Demosthenes contra Midiam. Malacus in Siphniorum terminis Samiorum seruos narrat Ephesum in-

coluisse cum mille essent numero, qui prius in montem, qui est in insula secedentes, multa damna Samiis intulerunt, postea anno sexto Samij fœdera cū seruis ex vaticinio ciuili consensu percusserunt, multiq; ex insula nauigantes Ephesum habitauerunt, ex quibus nati sunt Ephesij. At Chrysippus seruum à famulo differre inquit ita scribens libro secundo Concordiæ; Quod libertus etiam sit seruus, at famulus nondū à possessione dimissus. famulus est enim inquit seruus possessioni qui subiacet. Dicuntur serui, vt ait Clitarchus in linguis, serui, famuli, sequaces, ministri exactores, fures, obsequentes. Amerias seruos ait vocari Herctas, famulos in agris. Hermon in linguis Cretēsis seruos nobiles Mnotas appellat: Seleucus Azos seruos ac seruas. At seruam Apophrasen ac Balizam, Sindronem verò seruum. Amphipolum ancillam circa dominam, at propolum ante dominam versantē. Proxenus libro secundo Reipublicæ Laconicæ ancillas inquit, Chalcidas vocari apud Lacedæmonios. Ion verò Chius in Laerte seruum dixit de familiari. Hei mihi familiaris domum celer claudito, ne quis vir iutret. Achæus in Omphale, vbi narrat de Satyro, eum & bonum seruis, & bonū familiaribus dicit. Propriè inquit, quod & seruis & familiaribus erat utilis. Quod autem familiaris is est, qui in domo versatur, vel etiā si sit liber, patet. Antiqui verò comœdiarū poëtæ de antiquorū vitæ ratione differentes, apertè significarunt nullū fuisse antiquitus seruorū vsum. Cratinus in Plutis, quibus Rex erat Saturnus antiquitus, quo tempore panibus pro talis ludendo utebantur, placētæque in palestris grandia præmia ponebantur, oliuis glebulisque ornata. Crates in feris.

*Nec vllus inde possidebit seruulam,
 Seruum' ve, sed senex vir ipse seruiet
 Sibi: profecto? perge. ego nam cuncta agam.
 Accedit ipsis singulis quod vasculis,
 Cum quis vocat, ponam? parato mensa te
 Mox ipsa, tu vorato saccule. at calix.
 Effunde. vbi est calix lauet vt se plurimum?
 Ascende tu placenta. betas ollula
 Capiat, veni piscis: sed altera haud satis
 Sum parte coctus: ergo te conuertito.
 Fundas tibi quid pingue.*

Postea

A Postea cōtrarium sermonem huic sumens, hæc ita scripsit,

Sed hoc opponito,

Mæis lacra ducam ego calentia

Rursus prius, velut in c. lumnis per lens

Pæonium in mari, fluat quo singulis

In balnei solium, ferantque contine

Lymphas, alabastrum postea veniet statim,

Vnguenta sponte, sponga, mox & calcei.

At multò melius his Teleclide in Amphiclionibus

Dicamigitur vitam quam prius mortalibus prabui.

Pax erat ante omnia, velut aqua in manus.

*Terra non ferebat timores, aut morbos, sed sponte sua erant
necessaria.*

Vino fluebant torrentes, placenta cum panibus pugnabant

Circa ora hominum orantes comedi,

Si candidissimas caperent, pisces domum euntes,

Se ipsos coquentes iacebant in mensis,

Iuri fluvius fluebat apud lectum carnes calidas conuoluens,

Hypotrimmatum riuus rotentibus hæc aderant.

Ita vt possent abundè turundas aut nardum teneram edere.

B *In peluibus & cibi anapasti condimentis conspersi.*

Cocti turdi cum ametiscis in os volabant.

*Placentarum ad hostium expectantium circa maxillas cla-
mor insurgebat.*

Frustris vulua & placenta pueri talis ludabant.

Viri pingues erant tunc, magnisque vsus Gigantum.

Si tempora nobis huiusmodi contigissent & socij, nunquid per Cererem opus esset etiam seruis? sed cum vos antiqui rebus agendis ipsos assuescere voluerint, instruebant verborum suauitate capientes. Ego postea quàm, veluti lampadem maximè admirando Cratino concutiente, prædicta carmina, quemadmodum posteri imitati sunt ac expoliuerunt, cognoui actuum ipsorum ordine, veluti præcipiebatur, vsus sum. ac nisi vobis sim molestus, Cynicorum nec minima quidem est mihi cura, ea ex ordine recensebo, quæ dicta sunt ab aliis poëtis, quorù quidè vnusest Atticissimus Pherecrates, qui ita scribit in versantibus circa metalla;

Pluto simul confusa erant illa omnia,

In omnibus prorsus bonis perfectaque.

Plena & farina, & iuri atris flumina,

Fluxere per loca arcta murmurantia,
 Ob concavos panes, calentesque insuper.
 Facillimè vel sponte pinguis curreret
 In ora mortui cibus coactus haud
 Lucanica, & tuceta bullientia
 Loco ostrearum sparsa erant per flumina,
 Piscisque conditi natabant undique
 Suavi parati iure, simplici haud modo.
 Laterum caro coniuncta toti tibia
 In lancibus stabat, simulque viscera,
 Bonumque ventres suaviter vaporibus
 Bonis olentes, tum suis flavum latus
 Mollissimum iacebat in amyli: erat
 Et alicha lacte lota vasis aereis.

Me perdis, heu mihi morata nunc quoque hic.
 Præstaret ut licet innatare tartarum.
 Quid postea dices? reliqua si me audias,
 Turdi volabant ora circum, qui bene
 Conditi erant, coctique mire supplices
 Edi rogabant pulchra per papavera,
 Myrtosque fusi, mala pendebant super
 Caput decora maxime, nec arbore
 Producta, nullo vel retenta germine.
 Togis puella in bombycinis apte tibi
 Aetate florentes, rosisque pluribus
 Compta meri plenos calices Antosmij
 Dabant nigri potare mox volentibus.
 Quorum bibat si quid vir, aut edat, statim
 Cibo comeso nascitur rursus duplex.

Scribit etiam in Persis:

Quis est atrati nunc quoque, aut usus ingi?
 Vel falcis, impressoris, atque seminis,
 Valli' ve, sponte quando currunt flumina
 Cunctis trivius, quæ condimenta pingua
 Habent, nigrumque ius? placentis murmuram,
 Rivi superfluitantibus inde Achilleis.
 Ex fontibus Pluti, petentibus capi.
 Ac Iuppiter mero pluens ex fictili
 Inundat, ameticis, simulque nastolis,
 Fabæque lixa, castæque plurimo

Circum

A *Circumvolutis defluunt e tegulis
Ruis racemorum. speciem papauerum,
Ac liliorum habentibus frutices, ferunt
In montibus pro frondibus hædi viscera.
Multa tenella pullulant loligine.*

Quid autem opus est his elegantissimi Aristophanis verba adiungere ex coquentibus in sartagine, omnes enim iuxta Acharnenses pleni estis ipso. Cum Metagenis verba ex Thurioperis commemorauero, sermonem finiam. Ac diu valere iubebo sirenibus Nicophontis: in quibus ita scriptum inuenitur.

*Ningat farinis, panibus spargat, pluas
Lixis fabis, ius per vias voluatur, &
Placenta: carni que imperet, je vescier.*

Huiusmodi sunt ea etiam Metagenis:
*Placenta fertur magna Crathi flumine
Sua subacta sponte flumen alterum
Deuoluit vndas carni cum nastulis,
Sybaris vocatus: batides coctas simul.*

B *Loligines hinc parua voluunt flumina,
Coctasque phagros, & locustas. alterum
Condita salsa, cum quibus bellaria
Sartaginis, pericomma, sarcimen simul.
In ora sponte qua fluebant omnia,
Ac ad pedes amyllum ruebat circulo.*

Nec me sanè præterit quod Thurioperæ, Nicophontis- que actus rudes sunt, quare vltimo loco de his mentionem feci. Cum hæc Democritus clarè ac diligenter percurreret, laudarunt omnes conuiuæ. Tunc ait Cynulcus, non insuauiter Democritus conuiuium mihi præbuit viri conuiuæ valde fameſcenti, cum fluuios nectaris ac Ambrosiæ prodiderit, quibus animum irrigatus, iam factus sum pinguis cum sermones solos gustauerim. Quare cessantes, aliquando ab hac garrulitate, vt inquit Pœtanius rhetor ea aggrediamur, quæ neque robur in nobis operantur, neq; tamen patiuntur nos mori. Nam in vacuo ventre nullus est bonorum desiderium. Fameſcentibus siquidè amara est Venus, vt inquit Achæus in Athone Sarytico: à quo sapiens Euripides cœpit, in repletionem Venus, in fameſcētibus nequaquam. cui, Vlpianus semper ferè contradicens ait.

Plenum est oleribus forum, ac panibus.

Tu verò Canis semper famelicis, neque nos pateris copiosos doctòsque sermones capere, vel haurire potius, namque animi nutrimentum est pulcher sermo. Simulque ad domesticum conuersus Leuce inquit, si qua habes purgamenta panium dato Canibus. Cui Cynulcus, siquidem ad audiendos sermones vocatus essem, scio me foro pleno huc accessisse. Sic enim ex sapientibus quidam demonstrationum tempus appellat: quem vulgus postea Plethagoram idcirco nominauit. Quare si loti rationes cenamus, parua symbola pono, dum audio vt ait Menander. Quare tibi concedo helluo, vt cibo huiusmodi te expleas. Nam famelico viro placenta auro precioiòr est ac ebore, iuxta circulum Achæi Eretrienfis. Atque cum hæc diceret erat discessurus, nisi conuersus piscium copiam, aliorumq; variorum obsoniorum apparatus conspexisset: tum manu puluinar percutiens exclamauit:

*Perfer pauperis iam lætè vana loquentes,
Iniucunda fames domitat te, & copia multa
Obsonij.*

Ego enim iam nõ dithyrambos solum profero ob inopiam, iuxta Socratem, verum etiam carmina, res verè quæ ad famem spectet carminum decantatio. nam secundum Amphiæm ò Larentij qui de te vaticinatus ait in funda:

*Est diuinum nullus tibi similis, ita
Vel lautus, vt sorbere ius bonum velit.
Miraculum cerno profectò maximum,
Extrema circum multa genera piscium
Ludentia, gobios, sparos, & passeres,
Erythynos, & mugiles, & scorpios,
Percas, ascellos, & cephalos, & sepias,
Aulopias, triglas, melanuros, ceterasque,
Heniochus ait in Curioso.*

Oportet autè me & iuxta Metagenem comicum dicentem.

*Vna anni egregia est pro cana iungere bellum
Perpeti.*

Illo postea tacente inquit Massurius: sed quando paræ quædam sermonis ad feruorum cõsiderationem spectantis deficit, aliquid & ipse cõferam amori cum perdocto, mihi- que amicissimo Democrito. Philippus Theagellensis in

com

A commentario de Caribus ac Lelegibus, vbi Lacedæmoniorum Holotes Thessalorumque Peneftas connumeravit, Cares afferit Lelegibus vfos esse velut domesticis & antiquitus, & nunc etiam Phylarchus libro sexto Historiarum Byzantios inquit Bithynorum esse dominos, veluti Helotum Lacedæmonios. De vocatis autem Epeunaftis apud Lacedæmonios (hi etiam sunt serui) sic manifestè declarat Theopompus in trigesima secunda Historia, cum multi ex Lacedæmoniis in bello contra Messenios occubuissent, qui circumuenti fuerant, cauentes ne hostibus pauci viderentur, aliquot ex Helotis in singulos mortuorum lectos accedere iusserunt, quos postea ciues facientes appellarunt Epeunaftos, quoniam in mortuorum lectulos essent iussi. Idem rursus scribit trigesimo tertio Historiarum seruos quosdam Catanacophoros apud Sicyonios vocari, qui Epeunaftis sunt simillimi. nec ab his aliena sunt ea, quæ scribit etiam Menæchmus in rebus Sicionis, seruos quosdam Catanacophoros dictos fuisse Epeunaftis similes. Theopompus præterea secundo rerum Philippicarum Arcades inquit trecenta Prospelatarum millia sicut Helotum habuisse. Mothaces apud Lacedæmonios dicti liberi quidem, at non Lacedæmonij, omnisque disciplinæ participes fiunt. Ex his fuisse aiunt Lylandrum, qui Athenienses bello nauali superauit, quem ciuem postea fecerunt, ob strenuitatem. Myron Prianeus libro secundo rerum Messenicarum sapius inquit Lacedæmonij seruos in libertatem restituerunt, quorum alios Aphetas, alios Adespotas, alios vocabant Erycteras. Sunt & qui dicerentur Desposianactæ, quos in classes eligebant. Alios appellabât Neodamodes, qui diuersi erant ab Helotum genere. Theopompus libro septimo rerum Græcarum, vbi narrat quòd Helotes Eleatæ etiã dicerentur, ita scribit, Helotum genus crudele est prorsus & asperum, qui iandiu à Spartanis in seruitutē sunt redacti, quorū alij sunt ex Messena profecti, alij quia Helos vocatā ciuitatem prius habitârūt, Eleatæ sunt dicti, quamuis Timæus Tauromenites sui ipsius oblitus, quē Polybius Megalopolitanus libro duodecimo Historiarū carpit, non fuisse Græcorum consuetudinem dicat, seruos habere: Sic ipse refert Epitimæus, quo nomine ipsum appellat Istrus

Calli

Callimachus in his, quæ contra illum scripsit: vbi narrat quemadmodum Mnason Phocensis plures seruos, quàm mille possidebat. Libro etiam tertio Historiarum inquit Epitimus ita Corinthiorum ciuitatem floruisse, vt sex seruorum Myriades ac quadraginta possideret: propter quos existimo oraculum eos Chænicometras appellasse. At Ctesicles tertio Chronicorū decima Olympiade vltra centesimam descriptionem factam fuisse asserit Athenis à Demetrio Phalereo quot essent illi, qui regionem Atticam habitarent, ac Atheniensium viginti, & vnum millia fuisse reperta: inquilinorum decem millia, seruorum quadringenta millia. Nicias verò Nicerati, velut inquit elegans Xenophon in libro de Redditibus, cum mille seruos possideret, eos Soliæ Thraci in mercedem ad argenti fodinam dabat, qua ex re singuli obolum singulis diebus persoluebant. Aristoteles in Republi. Aeginetarum, apud hos etiam quadraginta & septem Myriades seruorum fuisse narrat. Agatharchides Cnidius trigesimo octauo rerum Europicarum, Dardanes seruos inquit possedisse, hunc quidem mille, hunc verò plures: quorum singuli pacis tempore agriculturam exercebant: iudemque beligerantes lanceas ferebant, suumque dominum ducem declarabant. his occurrens Larensius, ait, sed ex Romanis singuli, quæ optimè nosti à bone Masuri, multos domesticos possident: nam & decem, & viginti millia, vel plures etiam nonnulli habuerunt. At non in quæstibus, sicut Græcorum ditissimus Nicias. At complures ex Romanis plurimos præcedentes habent seruos non autem sicut Atticæ Myriades vinctæ metalla operantur. Idcirco Possidonius, cuius frequens sit mentio à philosopho, ipsos defecisse à dominis narrat, atq; omnes metallorū custodes interemisse, arcemq; Sunij occupasse, ac diu deuastasse Atticam regionem. Erat autem id tempus, quo secunda seruorum rebellio facta fuit in Sicilia, multaq; & aliæ rebelliones fuerunt, in quibus mortuæ sunt plures quàm ceterum seruorum Myriades; atq; de bellis seruilibus commentarium extat à Cælio rhetore ex pulchro littore editum. Spartacus etiam gladiator ex Capua Italiae ciuitate aufugiens per Atticæ regionis fines, multasque seruorum copias ad rebellionem vocans, qui & ipse seruus erat, ex genere Thracum, exiguo

tem

A temporis spatio totam Italiam percurrit multisque servis ad eum quotidie confluentibus, nisi occubisset in acie contra Licinium Crassum, non mediocrem sudorem nostratibus præbisset, sicut Eunus in Sicilia.

Romanorum Encomium. CAP. VIII.

Temperantes erant Romani, atque omnino optimi: siquidem Scipio cognomento Africanus à Senatu missus ut res, imperiaque totius orbis componeret, ut darentur ad quos merito pertinebant, quinque domesticos tantum secum adduxit, velut testatur Polybius, ac Posidonius: ac vno mortuo in itinere, domum scripsit, ut alius sibi in illius locum mitteretur. Iulius autem Cæsar, qui primus omnium hominum in insulas Britannicas cum mille scaphis penetrauit, tres domesticos omnino secum adduxit, velut Cotas est autor, qui tunc secundum locum in castris obtinebat, in commentario suo de Romanorum re, quod patrio nostro idiomate est scriptum. Sed non Smyndrides Sybarita huiusmodi erat à Græci, qui ad nuptias Agorastes filia Clisthenis accedens, ob voluptatem ac delicias, mille domesticos secum adduxit: piscatores, aucupes, & coquos. Hic etiam vir cum vellet demonstrare quam feliciter ageret se neque orientem, neque occidentem solem intra spatium viginti annorum vidisse dicebat, quod magnum & admirabile felicitatis argumentum arbitrabatur, velut Chamæleon Ponticus narrabat in libro de Voluptate, qui liber dicitur etiam Theophrasti. hic, ut rationi consentaneum est, mane dormiebat, tardeque expergecebatur, ex utraque parte infelix. Melius autem Hestæus Ponticus gloriabatur, se nunquam orientem aut occidentem solem vidisse, quia semper disciplinae esset intentus: sicut Nicias testatur in successioneibus. Quid igitur? an non habuit Scipio domesticos, & Cæsar? habuerunt quidem, sed patrias leges obseruarunt, temperateque vixerunt rei pub. consuetudines seruantes: est enim virorum prudentium, in antiquis iam insistere studiis, quibus militantes alios subuerterunt: simul à mancipiis si quid utile, pulchrumque sit apud illos, ad imitationem capere, quod Romani antiquitus facere solebant. Nam patriis studiis seruatis, si quas reliquias optimæ exercitationis inuenirent,

cas

eas à captiuis transferebant, res minus probandas illis in-
 terim relinquentes, vt in eorum recuperationem, quæ acce-
 perunt, nurquam accedere possint. à Græcis igitur machi-
 nas, instrumentaque expugnandis vrbibus apta, discentes,
 his superiores fuerunt, ac Phenices bello nauali deuicerūt,
 qui primi res nauticas inuenerunt. Ceperunt à Tyrrenis
 phalangas, atque in pugnas constituere sicuti à Samnitis
 didicerunt. gæforum vsum ab Iberis, ac alia ab aliis capien-
 tes, ea melius vfi sunt, omnibúsq; in rebus Lacedæmonio-
 rum rempubl. imitantes, melius quàm ij obseruarunt. Nūc
 verò cum vtilium electionem fecerint, ad contraria dese-
 runt, malaque studia. erant enim patria illis, vt inquit Po-
 sidonius, temperantia, frugalisque diætã, atque aliorū que-
 cunque possidemus tenuis, minimèq; superuacaneus vsum.
 Religio præterea deorum admirabilis, iustitia multúmq;
 studium ne in quempiam iniurias conferrent, vnà cū sum-
 ma agriculturæ diligentia. Hæc licet ex patriis sacrificiis,
 quæ peragimus, intueri, viis enim incedimus ordinatis, ac
 diffinitis, ordinata sacrificamus, & precamur in supplica-
 tionibus: atque inter sacra tenuia frugaliáq; hæc facimus:
 neque plura quàm natura ipsa postulat, induimus, aut cir-
 cum corpora habemus, secedentésque vestes habemus, cali-
 ciaméntaque frugalia, tum pileos capiti imponimus villo-
 sos ex ouium pellibus, fictiliáque, aut ærea portamus supel-
 lectilia, in quibus cibum, potúmque capimus minime ex-
 quisitè: absurdum existimantes si diis more patrio offera-
 mus, nobis impensas suppeditaremus ex peregrina cõsue-
 tudine. Nam eorum quæ in nos absumuntur, vsum metiri
 consueuimus, quæ verò in Deos, primitiæ sunt quædam.
 Mutius Scauola tertius Romæ Fanniam legem seruauit,
 tum lautus Cæcilius Tubero, & Rutilius Rufus, qui patriã
 historiam scripsit: iubebat enim lex ne plures tribus exter-
 nis exciperentur, id quinquies tantum facere licebat singu-
 lis mensibus. Prohibebantur obsonium pluris emere, dua-
 bus drachmis, cum dimidio, Atque carnis fumigatæ quin-
 decim talenta in annum absumere concessit, tum quæcūq;
 olera fert tellus. Cum tenuis esset vltus, propterea quòd le-
 ges non seruantes, immoderatèque viuentes venalium pre-
 tium augebant, ad liberaliorem vitam legitimè sunt con-
 uersi: nam Tubero ab agricolis suis aues emebat, drachma
 singul

A singulas, Rutilius triobolo obsonij minam à sui ipsius seruis piscatoribus, atque imprimis vocati Thuriani, quæ pars est canis marini, sic appellata. Mutius verò ab iis, in quos beneficia contulerat, emens, ad eundem formam pretium deduxit. Ex tot igitur hominum millibus isti soli leges sacrosanctas obseruarunt, neque donum vllum vel minimum capiebant: qui tamen aliis magna, tum amicis ad disciplinam proficiendæ tribuebant: Nā Stoica dogmata amplexabantur. huius magnificentiæ quæ nunc viget, primus dux exitit, atq; introductor Lucullus, qui Mithridatem bello nauali superauit, sicut narrat Nicolaus Peripateticus. Hic enim Romam profectus, post Mithridatis expugnationem, Tigranisque Armenij, ac triumphans, rationemque reddens rei bellicæ, ex antiqua temperantia in magnificam sumptuosamque diætã se conuertit, primusq; delicias Romanis introduxit, cum duorum regum prædictorum opulentiam cepisset. At Cato ille grauiter ferebat, clamabatque, sicut testatur Polybius libro trigentesimo primo Historiarum, quoniam peregrinas delicias in Romam quidam introduxissent, qui ficitile Ponticorum Salsamentorum trecentis drachmis emissent, puerosque formosos, cum id exuperaret agrorum pretium. Sic prius paucis erant contenti Italiæ coloni. nō vt nostris quoque temporibus, velut ait Posidonius. Valde etiam opulenti pueros huic vitæ assuefaciebant, aquam quidem bibebant, ac quodcunque se obtulerat, comedebant. Sæpius, inquit, mater aut pater filium interrogabat, num pyra Syluestria, an nuces vellet cœnare, quorum aliquod edens, cōtentus erat, ac dormiebat. At nunc nullus est eorum qui vel mediocriter sint diuites, vt ait Theopompus in primo Rerum Philippicarum, qui non magnificentissimam mensam parer, coquosque habebat, ac alium cultum plurimum, plusque in singulos dies non absumat, quàm solebat antea in festa, & sacrificia. Sed quoniã satis magnitudinis ea, quæ narrata sunt,

obtinuerunt, hic iam sermonem
conquiescere faciamus.

ATH

A T H E N A E I D I P N O S O P H I -

S T A R V M

L I B E R S E P T I M V S,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Fagesiis & Lagenosoria festis, de obso-
nio. C A P. I.

V V M absoluta iam esset cœna, Fagesiorû festum existimantes Cynici absolutum esse, C
omnium maximè lætabantur, tûc ait Cynul-
cus, donec nos cœnamus ô Vlpiane, quando
quidem sermonum etiam conuiuium exhibe
tur, à te peto quis de Fagesiis festis meminerit, ac apud D
quem reperitur Fagesiposia festum. Qui dubitans, pueros-
que continere fercula, quæ circumferebantur, iussit. Cum
iam esset vesper, nō ego etiam circumferor sapientissime,
quare tempus est, vt dicas, quò suauius postea cœnes. Tunc
is ait, si gratias es habiturus cum didiceris, dicam: quo af-
firmante, incepit: Clearchus Solensis Aristotelis discipu-
lus sic dixit libro primo, (nam dictionem memoria teneo,
quia valde mihi est amica) Fagesia, quod festum à quibus-
dam Fagesoposia vocatur. Defecit autem velut Cantorum
festum, quod agebatur tempore festi Dionisiaci: in quo sin-
guli accedentes, veluti præmium, dijs cantilenas persol-
uebant. Hæc dixit Clearcus: quòd si minus credis amice,
cum librum habeam, eum tibi concedam, ex quo multa
cum didiceris, quæstionibus abundabis. Nam & Calliam
Atheniensem Grammaticum tragœdiam composuisse nar-
rat, ex qua Euripides carmina ac dispositionem in Me-
dea fecerit. Sophoclesque Aedipodem. Admirantibus om-
nibus Cynulci facilitatem ingenij, eodem pacto inquit
Plutarchus festum quoddam in Alexandria patria mea
est,

A est, quod Lagenoforia celebrabatur, de quo Eratosthenes meminit in commentario Arfinoe inscripto; scribit autem in hunc modum: constituyente Ptolymæo festum, variorumque sacrorum genera, quæq; maximè ad Dionysium pertinerent, interrogavit Arfinoe ramos oliuz ferentem, quem ageret diem, & quod nam esset id festum: qui cum respondisset Lagenoforia vocatur, quæq; in ipsos circumferuntur. Cœnantes enim in lectulis decumbunt, ac ex domo lagenam quisque secum ferentes ex ea bibunt. Posteaquam hic abiit, illa in nos aspiciens, squalide inquit profecto sunt hi congressus, necesse est enim cum irgens confluat, diuersaque multitudo, vt conuiuium fiat immundum, rerumque minus (vt par est) ordo appositarum. Si genus festi placuisset, nullum negotium, aut non certè molestum fuisset reginæ, hæc ipsa præparasse, velut solet in Chius, omnes enim priuatum conuiuium faciunt, atque hæc suppeditat illi, qui eos conuocauit. Quidam ex præsentibus grammatici in cœnæ apparatus aspiciens, inquit, an postea cœnabimus tantas cœnas per noctem, velut elegans ait Aristophanes in Eoloscione? quasi per totam noctem: sic etiam se habet illud Homericum.

B *Ille inter pecudes aderat prostratus in antro:*

Ipsius magnitudinem declarans. Cui Daphnus inquit medicus, vtiliores sunt amicissime cuius corpori cœnæ nocturnæ, nam lunæ Sydius cum facile corrumpat, digestionibus nutrimenti maximè conuenit: idcirco victimæ quæ noctu mastantur facilius corrumpuntur, veluti ligna ad lunam cæsa, fructuumque bona pars ad lunam maturefcit. Cum multi variique essent appositi semperque apponerentur pisces magnitudine, varietatèque differentes, inquit Myrtilus, aptè quidem, ac merito viri amici omnia obsonia vocata, ob excellentiam gustus piscis superauit, solusq; legitimè obtinuit vt sic diceretur, ab iis qui huius cibi mira voluptate capiuntur. Nā obsoniuoros dicimus non quærentes carnes bouinas, sicuti faciebat Hercules, qui cum bouinis carnibus ficus virides comedebat, neque ficuum cupidum, qualis erat Plato philosophus, velut ait Phanocritus in Eudoxo, qui narrat quòd Archeilaus erat vix cupidus: sed eos ita appellamus qui in piscium foro versantur. Pomorum studiosi fuerunt, Philippus Macedo: filiùsque eius

Alexander, vt Dorotheus ait libro sexto Historiarum de ipso Alexandro. Chares autem Mitylenæus narrat quemadmodum cum Alexander in Babylonia regione magnam pomorum copiam inuenisset, iussit omnia nauigia his impleri, ac pomorum postea certamen constituit, vt suaue foret spectaculum. nec tamen me præterit quod vocatur obsonium quicquid esui per ignem paramus, siue sit lixum, siue ab assando sit nominatum.

De bello pisce.

C A B, I I.

Cum multi sint pisces, quibus singulis anni partibus vescimur, maximè admirande Timocrates, nam iuxta Sophoclem, Chorus mutorum piscium perstrepat, turbatque caudis non quidem dominam, sed ollas. ac secundum Achæi sortes, multa turba marini circuli strepens, marina speculatio polluentis maris tranquillitatem foribus. Tibi autem singula, quæ dixerunt Dipnosophistæ de singulis, commemorabo, omnes siquidem symbolum ex libris in ipsos pisces contulerunt, quorum nomina tamen ob multitudinem prætermittam. cuiusque licet pisces veros emere, eorumque obsonio frui, raphanos tamen appetit, insanit, ait Amphis in Leucade. Sed vt facilius tibi suppetant quæ dicentur, nomina ipsa ex literarum serie recensabo. Cum Sophocles in Aiace flagellifero pisces Hellos dixisset:

Immisit Helli piscibus interitum.

Percunctorus est quidam an vllus ante ipsum eo nomine sit vsus: ad quem ait Zoilus, Ego cum non sim obsonij voracissimus: sic enim Xenophon in memorabilibus nominauit, ita scribens, Voracissimus obsonij ac mollissimus est: noui quòd is qui Titanum pugnam narrat, siue Eumelus fuit Corinthius, siue Arctinus, siue quo nomine mauult appellari, ita dixit libro secundo:

Helli hic aurati pisces cernuntur, in ipsa

Qui nantes ludunt diuinas saepe per vndas,

Gaudebat Sophocles circulari carmine, ita vt totos actus fabulam secutus, ita fecerit.

De

A De amijs & voluptate.

CAP. III.

A Mijs postea appositis, subiunxit quidam ex præsentibus, has scribit Aristoteles branchias habere rectas, dentésque serratos, gregalésque esse & carniuoras, fel, ac splenem habere eiudem longitudinis cum intestino. Est etiam vulgatum quòd vbi à piscatoribus capiuntur, funiculum abrodentes diffugiunt. meminit de illis Archippus in piscibus his verbis, vbi nosti amias crassas? Epicharmus in Sirenibus, Mane ab aurora apuas ex igne comedimus rotundas, ac porcellos, carnes assatas, polypos, quibuscum vinum dulce bibimus, heu me miserum ac sepulchrum me vocans, mala dicit, præter triglas: tum duæ amiæ mediz appositæ palumbique tanti aderant, & scorpij. Has amias inquit Aristoteles Erymologiam reddens à cocundo nominatas esse, quia cum similibus associantur: est enim gregale animal. Hicelius autem in libris de Materia, eas & bonum succum habere asserit, & esse teneras, atque ad excernendum mediocriter sese habere, minúsque nutrire. Ingeniosus obsoniorum scriptor Arcestratus in Gastrologia (sic enim inscribi dixit Lycrophon in libris de Comœdia) velut Cleostrati Tenedij Gastronomiam, sic scripsit de amia,

B

Ast amia autumnno cum Pleias mergitur vndis,

Cura sit omniuno quæ nunc tibi carmine narro.

Ne te perturbent, nec talia noscere cures.

Si cupis hoc etiam nosse ò gratissimè Mosce

Qua ratione amiam possis condire decenter,

In folijs ficus origanum spargito multum.

Caseus, ac nuga hinc absint, res sit tibi simplex.

Inuoluas folijs ficus, inuicòq; ligato.

Sub cinerem calidum ponas, & tempora serues

Coniectans vt cocta sit, haud exusta cremetur.

Si vis incurdam, vel demittatur Halopo.

Hæc tibi Byzanti veniat felicibus aruis,

Egregiam capies hinc, & procul à mari vnda.

Hellepontiacis pejor quæ fluctibus errat.

Nec tamen Aegæi similis quæ pernatat vndas.

At laudum cernes hæc inde pudere priorum.

Videtur mihi hic Arcestratus totum terrarum orbem,

omniaque maria, ob voluptatem diligenter inuestigasse, vt C
 quæ ad gulam spectant perquireret, atque non minori studio vbi singula optima edilia nascantur, exponit, quam ij, qui descriptionem orbis navigationesq; faciunt; hoc enim ipse nuntiat in pulchrorum præceptorum proœmio, quæ ad Moscum ac Cleandrum scribit quasi secundum oraculum ipsis supponens perquirere.*

Thessalus acer equus mulier Lacedæmone nata,

** Vir qui potet aquas Arethuse fontis amani.*

Hunc Chryssippus verè philosophus, virq; in omnibus egregius duces fuisse Epicuro, eiusq; discipulis testatur ad voluptatem omnia destruentem. Nam non obscure, sed magna voce clamat Epicurus, Nullum ego bonum reperire valerem, si laborum, rei que Venereæ voluptatem exemero. Putauit enim hic vir sapiens, intemperantiam vitam irreprehensibilem esse si suauitas voluptasque huic admisceretur. Comici idcirco poëtæ voluptatem intemperantiæq; percurrentes Epicuros adiutoresque clamant, Plato igitur patrem grauius ferentem facit in Decipiente, ac dicentem pædagogogo filij sui.

Scelestè perdidisti inique filium,

Quem ceperas, meum sibi contrariam

Vixisse vitam persuasisti, solet

Bibisse mane persuasionibus

Motus tuis, quod haud solebat antea.

Quid improbas si doctus est hic viuere

Here? hoc vt aiunt velle doctos viuere est?

Epicurus ipse dicat esse cum bonum

Solam voluptatem: hanc habere non licet.

Aliunde, quam si quis bonam vitam legat.

O Sospia tu vile prorsus des mihi?

An visus est tibi philosophus dic mihi

Quis ebrius, vel captus his quæ nunc refers?

Omnes viri ergo qui cilia olim contrahunt,

Qui queritant prudentem vbi ambulant simul,

Vbi simul versantur, vt qui fugerit,

Cum ponitur glauciscus hi norunt statim

Quæ pars petenda sit prius, quis & locus?

Hi queritant caput velut iucundius

Omnes vt admirentur?

D

Et

A Et in homicida in scripto idem Plato urbanum quendam ex philosophis deludens hæc refert:

*Vbi licet formosam habenti coniugem
Sedere, Lesbij duas & ululas
Bibisse. prudens hoc ferebat, hoc bonum
Epicurus: hæc dicebat is quæ nunc ego
Si viverent omnes quo ego vivo modo,
Absurdus esset nullus, haud machus foret.*

Hegefippus in Philetæris: Epicurus sapiens, dicente quodam illi quod est bonum, quod semper quæritis? dixisse fertur voluptatem. scite quidem ô optime vir & sapiētissime: nam quàm mandere suavius est nihil, bonum est voluptas enim, bonum: neque Epicurei solum voluptatem complectuntur, verum etiam Cyrenaici, & ij qui vocantur Manistrati, qui voluptuosè vivere quæritant, velut testis est Posidonius. Non procul ab his cesserat etiam Speusippus Platonis & auditor & affinis. Idcirco Dionysius Tyrannus in epistolis, quas ad eum scripsit, quæ ad voluptatis studium illius spectant percurrens, quæq; ad lucri cupiditatem, ubi ex multis eum congerere redarguit reprehenditque, Lo-

B. steniazque Sardoæ amice amorem carpit, inter cætera hæc etiam dicit, tu quibus avariciam obitcis cum nullum lucrum turpe prætermittas? quid enim non fecisti, an non pro quibus Mercurius ipse castigandus erat, tu fructum percipere conaris? hæc ait Tinton de Epicuro libro secundo Salium:

Indulgens ventri quo nil audacius vsquam.

Huius enim causa, & alius voluptatis vir, Idomeneo Metrodorôq; adulabatur. ac ipse Metrodorus non obscure hæc posuit positiones, ad ventrem ô naturalium rerum studiose Timocrates, ad ventrem inquam spectat sermo naturalis, qui omne studium ita consequitur. Nam Epicurus horum hominum magister clamabat, omnium bonorum radix ac principium est ventris voluptas, nam & sapientia, & rerum præstantia ad hunc referuntur. In libro autem de fine inquit: Ego bonum dignoscere nequeo, si laborum, rei que Venereæ, auditusque voluptatem abstulero, ac si ademero suaues formæ motus per aspectum. Tum progrediens inquit, Amplectendum quidem est pulchrum, complectendæ virtutes, omniâque huiusmodi: quæ tamen si voluptate

careant, sunt omnino prætermittenda. At ante ipsum Epicurum Sophocles tragicus talia dixit de voluptate in Antigone:

Voluptates enim

*Quis deserat virum puto non viuere,
Viuum sed esse corpus, atque mortuum.
Qui diues optat esse plurimum domi,
Tyrannus optat esse, quod si gaudium
Hinc absit, umbra haud fumi emenda cetera
Viro ad voluptatem.*

Philetærus in Cynagide:

*Mortalis ipse sum, quid ergo supplicem,
Vitam nisi letam diebus singulis?
Si quis scit unde, sed necesse est noscere
Ipsam hac videntem protinus mortalia.
In crastinum curare nil hinc conuenit
Quid sit futurum, res superuacanea
Reponere est prorsus viro pecuniam.*

Idem in Oenopione; Ex mortalibus

*Qui possidentes multa viuunt hinc male,
Solos misellos esse certe prædico.
Nec mortuus rescêris anguillis, neque
Plutonis in Regno videntur nuptiæ.*

Apollodorus Carystius in librorum Artifices:

*O vos viri cur deserentes viuere
Suauissimè vixisse triste quaritis?
Ad inuicem pugnatæ & qua per Deos
Fortuna nobis imperat viuentibus
Sinistra? qua non nouit omnino quid est
Humanitas, nec scit bonum discernere.
Subuertit & nos quo modo fors obtulit?
Sic arbitror: nam qua sapiens elegerit
Tristes viros vidisse lata occidit?
Casos vicissim qua ferat, ue occumbere?
Donec licebat ferre cæcidenti opem,
Læto canore & recreato tibia.
Refelle fortunam sinistram ð optima
Nostram, Deinde procedens;
An non id est quod est vocatum viuere
Vitam Deorum? quo secunda res magis*

A In urbibus fuere, quàm nunc sunt ea,
 Mutata nobis vita cum sit? cum bibant
 Athenienses exeunt annus quibus
 Trigesimus agitur, diès ac per decem
 Comum petunt equites, Corinthe. mox habent
 Illi coronas, at odores ante diem,
 Illi raphanum vendunt, euntq; in balnea
 Megarensium auxiliarum.
 Miscere vinum Eubœa, hæ erant deliciae,
 Ac vita verè, sed insulse fortuna seruumus.

Affirmant poetæ antiquum etiam Tantalum fuisse voluptati deditum, idcirco qui Atridarum reditum composuit, eum ad Deos accessisse scribit, ac dum ibi versaretur, illi Iouem concessisse vt peteret quicquid optaret, hic cum mirum in modum voluptatum delicto detineretur, ac huius rei vellet memoriam facere, eodem modo qui dii viuere poposcit; quam rem cum grauitè tulisset, Iupiter petitioni quidem satisfecit, quia promiserat; at vt nihilo appositorum frueretur, viueretq; semper perturbatus, petram super eius caput suspendit, ob quam nihil potest gustare ex presentibus. Quidam præterea ex Stoicis hanc voluptatem capesserunt: Quare Eratosthenes Cyrenæus Aristonis Chij discipulus, qui vnus erat ex Stoicis, in libro Aristone inscripto magistrum refert paulò post ad voluptates prouisse, ita scribens; Et hunc aliquando aspèxi medium inter virtutem ac voluptatem mirum excauentem, atque apud voluptatem apparuisse. Aphanès, qui etiam familiaris erat Aristonis, in Aristone, quòd commentarium sic etiam hic inscripsit, Patefacit præceptoris studium voluptatis. At de Dionysio Heracleota quid opus est vt pluribus dicamus? qui palàm virtutis vestem exuens floridam induit, ac transfuga dici lætabatur, senexq; rebellis, qui à Stoicis rationibus ad Epicurum transierit, de quo non iniucunde dixit Timon:

*Cum decuit mergi, capit incundior esse.
 Coniugij tempus cessandi, tempus amandi:*

De Alphestis piscibus.

C A P. I I I I.

A Pollodorus Atheniensis libro tertio de Temperantè
 amicos viriles ad libidinè magno cum impetu ferri,

alphestare dicit. Sunt autem alphestæ pisces quidam cerei coloris, præter partes quasdam quæ rubent, quorum simul duos capi affirmant, alterumq; post alterum à tergo sequentem videri. Quod sequatur igitur à tergo sic alter alterum, quidam ex antiquis intemperantes ac in libidinem proclives nominarunt. Aristoteles in libris de Animalibus solam spinam inquit habere Alphestam & esse fuluum. Sic meminit de illo etiam Numenius Heracleotes in Piscatoribus:

*Phycidas Alphestamq; simul, rubroq; colore
Scorpium.*

Epicharmus in Hebes nuptiis,

Mures Alphesta, Cera, coruiq; colore.

Meminit & Mythæcus in ratione condiendi obsonij.

De Anthia.

C A P. V.

ANthias, Callichthys, de quo meminit Epicharmus in Hebes nuptiis, & Schiphias, & Chromius, vere secundum ventum omnium piscium optimus, ac Anthias per hyemem. sic ait & Ananius Chromius vere optimus, Anthias per hyemem. Inter bona obsonia optima est squilla ex folio ficuum. Suavis est etiam caro Chimeris per autumnum. Porcellos ubi arant, & tritulant comedere conuenit, & canum ipsam tunc tempus est, & leporum, ac vulpium ubi est ætas, & Cicadæ strident. Postea marinus Thyannus non malum est edulium: sed omnium maximè aptus piscium in myttoto, bosc; pinguis videtur mediis noctibus suavis, & die. Pluribus verbis sententiæ Ananij mentionem feci, cum has positiones his effeminatis me positurum receperim. Aristoteles libro primo de Moribus animalium; quo in loco Anthias sit, nullam ibi belluam esse concessum est, quo in iudicio secure iam spongiatores urinantur, ac sacrum hunc piscem i scirco nominant. Mentionem fecit illius & Dorion in libro de Piscibus: sunt quidem qui Anthiam nunc Callionymum, nunc Ellopem vocent. Icesius in libris de Materia ab aliquibus lupum, ab aliis Callionymum vocari asserit, quem & grumosum esse, boniq; succi affirmat, facileq; excerni. Aristoteles serratos dentes habere Callichthym, carne vesci, & esse

gleg

A gregalem scribit. Epicharmus in Musis, Ellopem quidem connumerat, at Callichthym seu Callionymum velut idem sit conticuit. Sic autem dixit de Ellope pretiosum Ellopem. Dorion libro de Piscibus, Anthiam Callichthymq; differentes esse affirmat, atq; Ellopem & Callionymum. Quis autem est, qui sacer piscis appellatur? siue Epimenides Cretensis is sit, qui Historiam Felchnicam conscripsit, siue Teleclides, siue alius quispiam, inquit; sacros pisces Delphinos & Pompilos.

De Pompilo.

C A P. V I.

Est autem Pompilus animal in amorem propensum, qui & ipse ex coelesti sanguine una cum Veneris sit ortus. Nicander in secundo Oetæorum:

Est assuetus ster miseris ostendere nautis

Pompilus, ac melior mutus est piscibus idem.

Alexander Actolus in Briczo, si modo legitimum est eius poema:

Pompilus extremo residens temone gubernat

Inferora, Deis praemissus Pompilus vnda.

Panocrates Arcadicus in inscriptis marinis operibus, hæc praemittens, ait;

Pompilus, huic sacrum dixerunt aquora piscem

Sulcantes.

Narrat quemadmodum non à Neptuno solum hic piscis habetur in precio, sed ab omnibus etiam diis, qui sunt in Samothracia, atque idcirco quendam senem piscatorem castigationem huic pisci promissile ferunt, cum aureum adhuc genus hominum viueret. Nominabatur is Epopeus, eratq; ex insula Icaro, qui cum piscaretur una cum filio, nullumq; alium piscem caperet præter pompilos, ab iis edendis non abstinuit, sed omnes cum filio una comedit. Ac paulò post poenas luit suæ impietatis: nam cete ad nauem accedens Epopeum in conspectu filij sui deglutiuit. Narrat præterea Panocrates quod Pompilus est Delphinis inimicus, quòdq; nec hi castigationem deuitant, ubi pompilum comederint: nam inutiles facti, perturbatiq; postquam comederunt ad littora vndis proiciuntur, merguntq; ac fuli-

cis sunt esca. Accedit aliquando ut ab hominibus qui in herbis insidiantur vim patiantur. Meminit de pompilis & Timachidas Rhodius in libro de Somno:

Gobij & equorei, tum pompilus ipse sacratus.

Corinna, siue is qui poema in eam relatum composuit,

Pompile felicem qui naua per freta cursum

Præbes, ipse meam rexiſti latus amicam.

Apollonius Rhodius seu Naucratis in Naucratis comparatione, Pompilum scribit hominem primum fuisse, ac propter quendam Apollinis amorem in piscem fuisse mutatum: nam apud Samiorum ciuitatem fluium inquit defluere Imbraſum.

Cheſias Ocyroen forma præſtante puellam

Hunc prope progenit, quondam generosa marito

Ocyroen, cui formam Hora tribuere ſupremam.

Hanc Apollinem aiunt rapere conatum fuiſſe, quæ cum per ſeſtum quoddam Dianæ in Miletum auſuſſet, ac ibi eſſet rapienda, Pompilum quendam marinum piſcatorem patriam amicam orauit, ut in patriam eam tutam reduceret, ſic inquiring.

Prudentem ſeruans animam mihi patris amice

Pompile, qui noſti tumidi maris alta profunda,

Ne ſerua.

Qui ipſam poſtea pertransiens ad littus deduxit, tunc Apollinem apparuiſſe ſerunt; puellamque rapuiſſe, nauimque in lapidem vertiſſe, & Pompilum in piſcem eiſdem nominis tranſmutaſſe, feciſſeq; Pompilum ſeruam marinam velocium nauium.

De ſacro piſce.

C A P. VII.

Theocritus Syracuſus in inſcripta Berenice piſcem qui Albus dicitur, Sacrum vocat:

Ad pelagi prædas & opes vir forte vocauit:

Retia cui victum piſcantur, inſtar aratri.

Quiq; Deo ſacrum piſcem venatur, & ipſum

Album, qui pelago quam ſacraſſimus errat.

Retia firmavit, traxitq; hæc plena profundo.

Dionyſius Iambus cognomine, in libro de Proprietate linguarum audiuiſus inquit Eretricum piſcatorem, & alios complu

A complures Pompilum sacrum piscem appellasse. Est autem marinus piscis, varius ac pelamydi similis, qui apud naues sæpius conspicitur. Hunc igitur quidam apud poetam trahit:

Piscem sacratum, scopulo dum sedit, ab unda.

Nisi alius quidam sit sacer piscis sic appellatus. Callimachus in Galatza auratum seu potius aurea cilia habentem sacrum piscem vocat.

Vel p̄reat, aut quacunque ferunt mari alta profunda.

Acidem poeta in Epigrammatibus, sacer quidam sacer piscis. Sunt qui piscem sacrum Deo cuiusdam dicatum, velut Sacrum bouem, dicatum sacrificiis, ac demissum; alij magnum intelligunt, sicut sacrum robur Alcinoi. Quidam fluxu continuum. Clitarchus libro septimo Linguarum, nauis sacrum piscem inquit Pompilum vocant, quia naues mittat ex mare usque ad portum, idcirco Pompilus appellatur, cum sit aurata. Eratosthenes in Mercurio;

Viventes etiam iulos pro parte reliqui

Prædatum triglam, turdum cognomine percam.

Auratis ciliis, celerem, piscemque sacratum.

B Ex hoc pulchro obsoniorum sermone ait Vlpianus, quare Arcestratus in pulchris commentariis de salsamentis quæ sunt in bosphoro hæc inquit:

Candida mox adsint quæ mittit Bosphorus undis.

Nil ibi sit firma carnis Meotide stagnis:

Pisce quidem nato, quem versu haud dicere fas est.

Quis est hic piscis, quem non licet versu dixisset

De Apuis.

CAP. VIII.

Apuæ dicuntur etiam in singulari numero apua, Aristonymus in Sole rigente, ita ut neque apua nunc sit simpliciter. Sunt autem apuarum genera complura, atque ea quæ dicitur aphritis, non nascitur ex semine ut ait Aristoteles, sed ex ea spuma, quæ in mari superfuit, ubi multis factis imbribus magna spumæ sit copia. Est alia apua quæ nuncupata est gobitis, quæ ex parvis malisque gobiis nascitur in sabulone versantibus, ex quæ reliquæ postea generantur, quæ dicuntur Encrasicholi; est

& alia

& alia apua ex mænarum generum, aliâq; ex genere aristularum. Alia rursus ex paruis mugilibus in harena versantibus, atque ex iis præcipue qui ex limo nascuntur, quorum omnium optima est Aphritis. Dorion in libro de piscibus, gobitum aliquem coctum dicit, ac aristulam. Est autem pisciculi nomen aristula, atque apuam triglitim esse dicit Epicharmus in Hebes nuptiis, inter aristas & caneros apuas cõnumeravit, ipsũ genus distinguens. Ex apuis inquit Hicæsius hæc quidem est alba, valdeq; tenuis ac spumosa, quam gobium appellant. illa verò squalidior & grandior hac. Differt etiam tenuis & pura. At ingeniosus paradis obsoniis Archestratus:

*Ex limo natas apuas cano, præter Athenis
Inuentam spumam, quam dicit Ionica tellus.*

*Accipe qua sinibus nuper est capta Phaleri,
Atque sacris faribus. pasci generosa videtur
Alta Rhodi, illius si sit vernacula ponti.*

*Si quid ibi gustare cupis, cepisse comatas
Vriacas opus est obsonia, fundeq; in vnum.*

*Quæ cum miscueris simul in sartagine cocta
Spargito odoratos olerum flores, & oliuum
Contundens flores simul.*

Clearchus Peripateticus in prouerbiis, quoniam apua inquit exiguo indiget igne in sartaginibus, iubent Archestrati discipuli, vt cura apuam in calidam patellam bullientem iecerimus, hæc statim excipiamus. Nam simul atque tacta est bullit sicut oleum. Hinc dicitur, vidit apua ignem. Chrysippus Philosophus in libro de perse expetendis, apuam asserit Athenienses contemnere, obsoniumq; mendicorum putare, ob magnam copiam quæ ibi nascitur. In aliis verò ciuitatibus magno habetur in pretio, etsi peior hac sit. hi postea inquit aues Adriaticas magno studio nutriunt, cum sint minus quam hic vtilis, quoniam nostratibus multò sunt minores, atque illi contra quæ sunt hic, accessunt. In singulari, Hermippus in popularibus vsus est; Nunc neque apuam videris mouere. Callias in Cyclopibus; pro suauissima apua. Aristonymus in Sole rigente; quam hoc simpliciter est apua. Apulas diminutiue dixit Aristophanes in sartagine coquentibus; neq; paruas apulas phalericas. Lynceus Samius in

epistola

A epistola ad Diagoram, in qua Rhodias apulas laudat, multaque confert Rhodi, cum his quæ Athenis nascuntur. hæc scribit: vocatæ apuz eniatides, apuis phalericis; ellops glaucisco, cornuæque opponetur: scombris verò, Eleusinisque passeribus, ac si quis alius piscis est apud illos, qui superioris Cecropis opinione fuit in precio, vulpem appellatam arbitratur esse opponendam. Is autem qui Voluptatem scripsit, cum hortatur qui precio desiderium explere non potest, vt iniuria obsonia consequatur. At Lynceus voracem Arcestratū narrat in celebri poemate sic de mustelo dixisse:

*Accedens Rhodios mustelum corripit vulpem
Vel moriturus; ubi nolunt tibi vendere, furto
Corripit: quem Siculi pinguem dixerunt canem. mox
Iam perfer quodcumque tibi fata dederunt.*

De Acharno, Raia, ac Rana piscibus.

CAPUT IX.

B Callias in Cyclopibus, fidicula, costusque batis, thynique caput cum anguillis, locustæ, & Oenenis Acharnus; Sic batis, rana, raia. De batide & rana mentionem fecit Aristoteles in libris animalium, dum inter cartilaginea ea connumerat. Eupolis in Adulatoribus, multa inquit oblectatio apud Calliam ita vt locustæ, batides, lepores, mulierisque flectentes pedes. Epicharmus in Hebes nuptiis, erant torpedines, batides, Zygænæ, pristes, camitæ, raia, squatinæque asperam cutem habentes. At in Megaride; latera velut batis, at partem postremam velut raia, asperam habetis: caput ex ossibus velut ceruus, non autem batis, illæque vt scorpius marinus. Samyrio in Risu, o batides, o glaucorum capita. Aristoteles libro quinto Historiarum animalium raiam, pastinacam, bouem, lamiam, aquilam torpedinem, ranam, cartilaginea esse asserit, tum etiam omne mustelorum genus, Sophron in Mimis virilibus, botim piscem quendam in his nominat; mugiles botim vorantes: quem herbulam aliquando dicit. De rana ita consurrit in sententiis sapientissimus Arcestratus:

*Hic ranam aspicias, capias obsonia, ventrem
Atque para.*

De

De batide autem sic;

*Conuenit edisse hinc batidem per frigora bruma.
Casens, & laser huic spargatur, pignera ponti,
Non pinguis quibus est caro, qua ratione decebit
Condere, clarè referam tibi carmine rursus.*

Ephippus Comicus in actu Philyra, (est autem Philyra amicæ nomen) nunquid ego batidem coquam in frustra lectum? quid ait? nunquid more Siculo faciam?

De Bocis.

C A P. X.

ARistoteles in libro Animalium inscripto, siue de piscibus, tergus inquit habere pictum bocem, at tortuosè picta est monedula. Epicharmus in Hebes nuptiis; inter hæc præterea leucomænides, cærus, apuæ, gammari. Numenius in libris de Piscationibus boacas appellat ipsas leucomænides his verbis; vel album Synodontem, boecâque, & trincos. Speusippus, aliique Attici boecas dicunt. Aristophanes in Scenis comprehendentibus, Sed ventrem plenum habens boacum domum me contuli. Dicta est autem boax à voce, vnde fama est hunc piscem Mercurio esse sacratum, veluti fiduciam Apollini. Pherecrates in Myrmicanthropis, vbi nullum alium piscem vocem habere refert, hæc inquit: nullus per Deos alius est piscis, præter boacem. Aristophanes autem Byzantius nos male dicere arbitratur, qui bocem piscem vocamus: nam conueniebat ait Boopem potius dici, quando cum sit piscis exiguus, magnos habet oculos; quòd Boops bonis oculos habet, significaret. Huic respondendum videtur, si hoc male dicimus, cur non coruulum etiam corocinum appellamus, qui dictus est à mouendis pupillis? cur silurum etiam dicimus, ac non Siurum? cum & hic ab assiduo caudæ motu nomen adeptus sit.

*nix, pu-
pilla,
uicis
moueo.*

De Bebradibus.

C A P. XI.

PHrynichus in Tragicis, ò marinæ bebrades auratum caput habentes. Epicharmus in Hebes nuptiis bebradones nominat; bebradones, turdi, lepores, draconesque robusti. Sophron in Virilibus, bebradoni futura. Numenius

Anus in Piscatore; vel paruz squillæ illa vita: cum piscaris has machineris fraudes. Doriön in libro de Piscibus; bebradi caput abscindens, modicòque sale & aqua diluens si sit grandior: quam postea coques eodem modo, quo & triglitidem. Fit edulium quoddam ex solis bebradibus, quod bebræ phya dicitur, cuius mentionem fecit Aristonymus in sole rigente; Siculus hic Carcinobates bebraphyis est simillimus: nam bebrades Attici proferuat. Aristomenes in præstigiatoribus, bebrades oboli ferens. Aristonymus in Sole rigente; nec apua nunc est aperte, nec bebras infelix. Aristophanes in Senectute, in canis bebradibus nutrita. Plato in Legatis, Hercules, quæ bebrades. At in Capris Eupolidis per. m. scriptum reperitur. Antiphanes in Cyæsthidia; locum prædicant in piscibus, præconium cuius nunc etiam clamat, multò melle dulciores bebradas esse inquiens. Quòd si hoc ita sit, nihil prohibet iterum clamare mellis venditores, ac dicere quòd mel bebradibus putrius vendunt. Alexis in Chorigide per m. dixit; qui laborantibus apposuit vt comedant pisa primùm, membrades, oliuas. Ac in Protochoro difficiliorum, per Dionysium nondum deprendi, ex quo sum parasitus: præstabat mihi profecto membrades habere, ac Atticè nugari posse; hoc erat certè vtilius.

De belenno, bæonibus, bugllo, & congris.

CAPVT XII.

DE belenno memint Sophron in inscripto Piscatore; venatorem belenno alumno. Formam habet gobio simillimam. Epicharmus in Hebes nuptiis, pisces quosdam his verbis bæonas vocat; agè iam triglas gibbosas, beonàsque insuaues. Est etiam prouerbiū apud Atticos, ne mihi beon piscis malus. De bugllo ita inquit Arcestratus Pythagoricus ob intemperantiam;

Aster buglossus, præstanti corpore passer,

Chalcis & eximia est hinc quari digna marina.

Epicharmus in Hebes nuptiis, buglossi, & fidicula ineras. Sunt à buglossis diuersi, qui Cynoglossi dicuntur, de quibus etiam Epicharmus ait, æoliaque flutz, & Cynoglossi. Inerat & Sciathides, quam passerem Attici vocant.

Congros

βυζαντιν. *alijs an-*
guellu. Congros Hicetius gregalibus asperiores esse narrat, rario- **C**
remque habere carnem, minusque nutrire, succique boni-
tate longe superari, stomacho tamen conferre. At Nicander poeta gryllos etiam eos nominari scribit libro tertio
Linguarum. Eudoxus libro sexto Terræ ambitus, multos
inquit congros ingentes capi in Sicyone, quorum nonnulli
vel ad plaustrum onus accedunt. Philemon Comicus poeta
mentionem fecit & ipse congrorum excellentium in Sicyo-
ne; ac coquum quendam inducit artem suam iactantem,
taliaque dicentem in inscripto Milite;

*Quam venit in mentem polo, qui voluitur
Dixisse, terræque, ut paravis obsonium.
Per Palladem dulcissimum est inuentio
In omnibus, mihi ut tener piscis fuit,
Qualem dedi nullo medicatum casco,
Supra coloratumue sed viuus velut
Erat, sacebat mortuus talis, dedi
Ignem tenuem sic, & placidum, non ipsemet
Coctam ut putarem, piscis haud est talis, ut
Auis rapit, maius vorandi gratia
Circum & vagatur hunc, vorare queritans.
Sectatur hanc & altera admodum lenis
Primus voluptatem sciens horum, haud secus
Saltavit olle gratia: ollulamque habens
Circum cucurrit hunc sequebantur cito
Tum ceteri; licebat inde coqueri.
Quia hi tulere cuncta, nul sed prorsus hi.
Pisces luto qui aluntur imo fluminis,
Cepisse si scarum recentem ex Attica
O Iuppiter seruator aut glaucum, aut aprum
Argoæ, seu Sicyone, grata qua Deis.
Quem fert pater Neptunus in celum congrum,
Omnes edentes sunt Dei statim ex viris.
Aeternitatem repperi iam, mortuos
Odoribus rursus faciam cum viuere.*

De Menecrate Ioue, & Themisone Hercule.

C A P V T X I I I.

Hæc neque Menecrates quidem Syracusis per Pal-
ladem dixisset, qui Iuppiter est appellatus: qui quod
solus

A solus ob artem suam medendi vitæ causa hominibus extitisset, magnopere gloriabatur. Atque eos qui ex sacro morbo vocato, per ipsum cõualuissent, ascribere cogebat, quòd seruati serui illi forent, eumque sequerentur. Quorum hic quidem Herculis ornatum indutus Hercules vocabatur, qui Nicostratus erat Argiuis à sacro morbo liberatus. Meminit de his Ephippus in Scutato ira loquens, Menecrates se Deum esse dicebat, ac Nicostratus Archiuis se alterum Herculem, alius quispiam clamydem caduceumque habens, Mercurium, alas præterea, velut Nicagoras Zelitæ, qui etiam patriæ suæ fuit Tyrannus, sicut Patton testatur in libro de Tyrannis in Epheso. Scribit Hegesander quòd Astycreontem à se liberatũ Apollinem vocabat, alius ex seruatis Aesculapij vestem indutus eum comitabatur. Tum ipse Iuppiter vestem purpuream indutus, coronamque habens auream in capite, & sceptrum, ac crepidis etiã subligatis, cum diuino choro circuibat. Hic cum Philippo Regi epistolam misisset ita scripsit; Tu quidem Macedoniae es Rex, ego artis medendi; atque tu sanos potes quãdocunque libet interficere, ego verò seruare ægrotantes, ac sanos usque ad senectutem sine ægritudine robustosque seruare, si mihi paruerint. Tu Macedonibus stipatus incedis, at ego omnibus vel posteris, siquidem ego Iuppiter ipsis vitam præbeo. Ad hunc insanientem rescripsit Philippus, Philippus Menecrati sanitatem. His similia scripsit. & ad Archidamum Lacedæmoniorum Regem, & ad alios, ad quoscunque scripsit, non abstinens ab Ioue nomine. Cum illum aliquando Philippus ad conuiuium vnã cum suis deis conuocasset, omnes in quodam thoro altissimè magnificentissimèque parato collocavit, mensamque apposuit, in qua inerat altare, omniumque primitiæ fructuum terræ; ubi cæteris edulia ferebantur, pueri suffimentis, iis qui erant cum Menecrate, sacrificabant. Nouus denique Iuppiter cum iis qui eum sequebantur derisus, currens ex Symposio, aufugit: ut narrat Hegesander. Meminit de Menecrate Alexis in Minoe. Themison etiam Cyprius, Antiochi Regis deliciae, ut Pythermus ait Ephesius libro octauo Historiarum, non solum in publicis conuentibus, Themison Macedo Regis Antiochi Hercules per præconem nuntiabatur, verum etiam omnes incolæ illi sacrificabant, Themisoni Herculi dicen-

A

tes. Qui etiam praesens erat, si quis ex illustribus viris sacrificaret, iacebatque thorum proximè habens leonina pelle indutus. Ferebat arcum Scythicum clauamque gestabat. Cùm igitur huiusmodi esset Menecrates, cuiusmodi dictus est superius, nihil tamen ita magnum de se praedicabat, sicut hic coquus.

*Aeternitatem repperi iam mortuos
Odoribus rursus faciam cum viuere,*

De coquorum arrogantia. CAP. XIII.

ARrogans est omnino coquorum genus, velut Hegefander ait in Delphis, qui coquam ita dicentem introduxit.

*Sunt multa multis dicta de coqui artibus
O optime, aut dicas nouum quid, patribus
Quod cognitum nec sit, vel haud me verberes,
Non artis, at finem coquendi hic inueni,
Solum sit inuentum mihi nouisse quae
Statuta sunt. ego profecto haud frigidè
Duobus annis, at per omne aeuum meum,
Partesque perpendi artis omnes, quae ritans
Olerum genus, qui sit modusque aristulae.
Lentis que diuersum genus, finem fero,
Vbi ministro forte funerarius
Cenis, redeuntibus viris ex funere,
Gestantibus fucata, ut ollula aufero
Tegmen, querela risus inde fit statim,
Talis cucurrit membra titillatio
Intra, velut sint nuptiae. sed dic mihi
Lentes facis praebens id, ac aristulas?
Hac sunt mihi parerga. sed si cepere
Quae conuenit. se mel culina apta uero
Me, quod prius Sirenibus Syre accidit,
Rursus videbis euenire, odoribus
Nullus valebit captus exire è domo.
Quisquis fores accedit, hic statim stupens
Affixus, ac mutus stetit dum quispiam
Amicus huic obturet occurrens celer
Nares, trahatque illum seorsum. es artifex*

Magnus.

A *Magnus, latet qui cum loquere, plurimos
 Noui sedentes hic, mei qui gratia
 Totum breui absumpsere patrimonium.*

Nulla re per Deos mihi differre videtur hic à Pindari Celedonibus? quæ eodem modo quo Sirenes, audientes cibi immemores facientes ob voluptatem, eos exiccari permittebant. Nicomachus etiam ipse in Lucina coquum quendam Dionysij artifices superantem inducit, qui ita dicit ad eum qui emerat:

*Urbanus esse visus, ac mitis: tamen
 Non callidè egisti; quid hoc? aut quemadmodum?
 In arte quales simus haud interrogans.
 An ex peritis id prius cognoueras,
 Tum sic voluisti? non ego, non per Ieuem
 Quicquam putaram? differat quantum coquus
 Nosti à ministro forte? si tu dixeris.
 Obsonium qui cepit emptum, qui parat
 Aptè prius, coquæque tradit, ille nec
 Gregarius minister est per Herculem.
 At est species diuersa perfectus coquus:
 Sunt egregijs artes coquis quàm plurima.
 Quas scire rectè optantibus, minus licet
 Accedere è vestigio, sed est opus
 Artes prius cepisse plures: pingere
 Didicisse, quàm boni scias artem coqui.
 Hoc conferebat scire te prius mihi,
 Quàm ceperis; geometricam, ac astronomicam
 Artem medendi, namque vires piscium
 Si voris, ac artes, sequèris tempora.
 Sit quando maturum secusve quid piati,
 Gula voluptus mutat vsque tempora.
 Est cum boax Thunnis sit excellentior,
 Esto: sed ipsa quid iuuat geometrica?
 Locum coquina nos rotundum ponimus:
 Ac artis inde commodè damus loca
 Sic singulis nos partibus feruntur hinc
 Hæc, hinc & hæc, dudum didici: reliqua sile,
 Quid ars medendi proficit? ex edulj's
 Ventosa sunt hæc, illa dura digerè,
 Ferentia haud cibum, sed erumnas graues.*

Nam quisquis accersitus ad conuiuium
 Aliena conat, gulo fit hic intemperans.
 Inuenta sunt huic in cibis mox pharmaca,
 Prudenter hoc meum decoréque est diu.
 Vbi artis ipsa constituantur singula,
 Translatio: nouisse deinde copiam
 Rerum culinae nullus alter scripserit
 Pro me tibi, parumper audi me quoque:
 Dic: nec molestus esto vel tibi, aut mihi.
 Totum diem longo teneris otio.

At coquus, qui est apud iuniorem Philemonem hæc loquitur
 huiusmodi cum magister esse velit:

Dimittite ignem sic habere, sed neque
 Assantibus remissus aptus, at magis
 Lixantibus fit aptus: atque conuenit.
 Rursum haud acutum conuenit, circum cremat,
 Ned ingredi carnem potest quam ceperit.
 Non est coquus quisquis capim, fultrumque habens
 Accesserit, piscem ve iecit illula,
 Quedam sed est negotij prudentia.

Is autem, qui est apud Diphilum in Pictore, à quibus con- D
 duci conueniat declarat, ita loquens;

Ne te capiam cum memet ipse nesciam,
 In hoc opus, nec finias ipsum diem.
 Mensam parans fusim bonis in pluribus.
 Prius nec ibo quam probauero virum
 Qui sacra mactet, inde constet cenare,
 Vel qui viri vocantur ad conuiuium.
 Est omnium generum mihi descriptio:
 Emisse quæ me, vel cauere oporteat.
 Vt si venit mercator, aut huiusmodi
 Nauclerus, aut quis qui statim proiecerit
 Velum, ac gubernaculum ratis mox triuerit,
 Onus ve iecit, factus & sicissimas,
 Hunc mitto, quando suauiter nil hic facit:
 Sed lege quantum cogitur: tum inter sacra
 Quæ nauitis pars danda sit secum putat.
 Sic rescitur sua quisque ponens viscera.
 Si nauigauit alter ex Byzantio
 Malo carens, iucundus, & diues, minas

A Qui ceperit naulum in decem, vel duodecim
 Qui debita eructetque lenis ob Venerem,
 Sub hoc laceravi statim, excurrentem manum
 Ieci, Iouis Servantis hic fio memor:
 Capi minister esse: talis est modus.
 Rursus paterna dissipat vorans bona
 Iuvenis amat, huc vado, sine symbolis
 Qui congregat nos per Iovem, ille in scilicet
 Permulta iecit hinc reperta, simbria
 Quae reprimant clamantque, quis fecisse vult
 Obsonium venale? clamare hunc sino,
 Accedat huc si quis, licet plagas ferat.
 Ac nocte tota serviat, quod si petat
 Mercedem, at affer mi prius matulam refert:
 Lens aut acetum habebat, ac rursus petas,
 Lugebis inquit primus ac diu coque.
 Huiusmodi permulta possem dicere.
 Quo duco te nunc, est lupanar splendidum,
 Amica Adonia cum suis lenonibus.
 Discede, iamque ipsum locum percurrito.

B In thesauro etiam apud Archedicum alius coquus sapiens
 ita loquitur:

Crudis prius iacentibusque hic piscibus
 Venere quos vocauerant, Lympham dedi
 Obsonium simul capiens hinc ollulam
 Carbonibus imposui, statim sparsum mihi est
 Illis olium, stamma sunt omnia:
 Tunc excitat me olus simul paropsidum.
 Fecere letum prorsus acrimoniae;
 Piscemque coctum trado qui succos habet,
 Salsuginemque intus saporis optimi.
 Intinget in qua liber omnis vir bene.
 Absumpta oliui vix cotyla servavit haec
 Triclinio quinquaginta fortasse.

Philostephanus praeterea inclytorum coquorum nomina
 in Delio his verbis connumeravit:

Cum nouerim te differentem ab omnibus
 Acumine, & Thimbrona post ô Dedale
 Atheniensem, qui vocatur Terminus.
 Mercede lata quam petisti accedo, te

Huc conferas.

Sotades, non cum dico Maronitem, qui Cantilenas Ionicas composuit, sed medix comœdiæ poëtam, coquum ita loquentem inducit in Inclusis, sic enim actus inscribitur

*Squillas prius cepi statim in sartagine
Coxi has, deinde magnus est captus mihi
Mustelus, assavi medium: sed postea
Assabo grymeam faciens trimma nigrum.
Glanci fero Chio capita prægrandia.
Ingenti in olla, simpliciter his inferens
Herbas, oliuum, aquam cuminum cum sale.
Emi lupum post valde pulchrum: pinguis hic
In herba erit tixatus, & salugine.
Tradens, quis est, confige mox cum veru.
Triglas coemi valde pulchras, & simul
Turdos, dedi hos, erant velut, carbonibus.
Salugini pingui addidi hinc origanum.
Tum sepias cepi simul loligenes.
Loligo condita est quid rrbuanum mihi
Cum sepie alic visu coctis concilians.
Hic floridum Trimmatium variûmque mox
Coctum dedi, post hæc eis succum bonum.
Congrum coemi valde crassum postea.
Hunc suffocari florida in salugine.
Saxatilesque pisciculos, & gobios.
Quorum amputans caput farina protinus
Conspersi, eandem mox dabo squillis viam.
Amidmque emens viduam feram pulcherrimam
Rigavi oliuo, velui & inde frondibus
Ficus, origanique, torrem sicuti
Carbonibus texi cinere sub plurimo.
Cepi hinc apuam, cum qua simul phalaricam,
Cyathus quibus lymphæ satis mox fusus est.
Cadens minutim gramina inde plurima,
Inuerto lecythum duas corylas licet
Capiat: quid est reliquum? nihil, sic præsus ars
Habet, nec ex descriptione, legæue.*

Ac de coquis quidem satis: dicendû est autem de congro.

De

A De congro, & mustelo.

CAP. XV.

SIc narrat Arcestratus in sua Gastronomiâ unde quamlibet illius partem coemerè liceat:

Ex Sicyone caput congrî capiatur amice

Prægrandis, fortis, pinguis, tum concava cuncta.

Spargendam coquito inde herbam in salsa gine multam.

Postea sapiens hic descriptor, quæ sunt in Italiæ locis declarans, hæc inquit:

Optimus hic capitur conger, qui obsonia tantum

Exuperat, quantum thynnus pinguisissimus olim

Exuperat turpes corvos. Alexis in septem ad Thebas,

Congri membra seruata pingui plena. Inducit coquum quendam Archedicus in Thesaurò de iis obsoniis loquentem, quæ comparauit drachmis glauciscum tribus:

Congri caput, fragmenta prima rursus hæc

Drachmis cempta quinque, vita miserissimi.

Tum colla drachma, sed per alta lumina

Solis mihi collum liceret alterum

B *Emisse, tum cepisse, quod nunc ipse habeo*

Hoc caderem multò prius, quàm intro feram hæc.

Seruiuit vllus haud laboriosus.

Quòd multa emo, multàque mitto, si bonum

Quid emero, disperdar, illi deuorant.

Hoc expuunt in me, fero, haud humi merum.

Hei mihi tale. Ex mustelis autem teneriores melioresque esse eos qui asteriæ dicuntur, testatur Hicesius in libro de Materia, quorum scribit Aristoteles esse plures species: Spinacem, leuè, varium, Caniculam, vulpeculam, squatinâ, Dorion in libro de Piscibus vulpeculam inquit comam quandam habere apud cœlum, & in dorso nequam. Aristoteles libro quinto Animalium cœtrinam Notidanumque Mustelum quendam esse scribit, quem Epænetus in re coquinaria vocat epinotideum, quo peiorem esse ait cœtrinam, grauiorisque odoris. Ex eo autem dignoscitur, quòd apud primam comam habet spinam, cum reliquis piscibus eiusdem generis, neq; adeps sit, neq; axungia, propterea quòd sint cartilaginei. Illud autè proprium est spinaci, quòd cor habeat pentagonum. Paria tria sem-

A 4

per ferè mustelus, quæ nata in os accipit, rursusque emittit, quod maxime varius, vulpeculæque faciunt, ac reliqui asperitate impediuntur. Arcestratus, qui vitam vixit Sardanapali, de Rhodio mustelo loquens eundem esse putat, qui apud Romanos in cœtias cum tibiis, ac coronis circumfertur à coronatis & ipsis ferentibus, vocaturque accipenser. Sed hic est parvus rostrumque habet longius, quodque magis ad triangularem figuram accedat, quam ille. Ex his qui frugalissimus est, ac minimus, non minoris venditur mille Atticis nummis. Appion Grammaticus in libro de Deliciis Apicij, hunc qui vocatur ellops, inquit esse accipenserem. Arcestratus ubi de Rhodio mustelo loquitur, paternoque amore suis sociis consulit, hæc inquit;

*Accedens Rhodios mustelum corrippe vulpem
Vel moriturus, ubi volunt tibi vendere, furto
Corrippe quem Siculi pinguem dixere canem, mox
Iam perfer quodcumque tibi fera fata dedere.*

Ubi Lynceus Samius meminit de his carminibus in Epistola ad Diagoram, aptè quidem consulere ait, ut qui precio desiderium, perficere non potest, voluptatem vel iniuria expleat: nam & bonum Theseum puro inquit à Tlepolemo ei hunc piscem præbente accepisse. Timocles in Dignitate, mustelos inquit ac barides, & quotcumque genera in trimate pingui parantur.

De glaucopisce.

CAP. XVI.

EPicharmus in Hebes nuptiis; scorpisque varij faceretque, & glauci pisces. Numenius in Piscatorio; sicum, vel Callichthyn, seu Chromim, aliquando cernuam, seu glaucum per algas varias penetrantem. Arcestratus autem glauci caput laudans, hæc ita inquit;

*Inde caput glauci capias, obsonium Olusih.
Et Megare fluminis capiunt quos in lutulentis.*

Antiphanes in Ovicula; mus Poticus, anguilla Bœotia thyni Megarici, mænæ Carystia, phagri Eretrici, locustæque Scyriæ. Hic idem hæc postea scripta reliquit in Philotides

*Coxisse ut olim glauculum in salsa gine,
Assare totum mox lupum: sed feruere*

Muste

A *Muskelum & in apotrimmate, atque origanum.
 Anguilla salque, conger vndam postulat,
 Herbamque batis frustum adest thynni, coques
 Carnes & assatas deinde hodi alteram
 Contra impleatur vesica, & stlen.*

Eubulus in Campylione; pulchrâ ollâ huius marini glauci
 ferentem, nobiliorémq; lupum coctum in salugine solam,
 Anaxandrides in Nereo;

*Qui primus inuenit secare opiparum
 Glaucum, placidi quo corpus olim thyni
 Et ceteros maris cibos, hunc Nereus
 Migrare vellem cogas in loca omnia.*

Amphis in Septem ad Thebas; glauci totis, partes capi-
 tuni carnosæ ac iugosæ: in Philetæro; anguillam purè,
 glauci capita, lupique frusta habere. Antiphanes vora-
 ceth Archestratum superans in Cyclope hæc ait; adit no-
 bis mugil Hymettius, torpedo suffocata, perca secta, lo-
 ligo impleta, synodon assatus, glauci congrique caput, ven-
 ter ranæ, thynni ilia, dorsum batidis, mugilis lumbus, pas-
 seris latus, mæna, squilla, trigla, fuca: horum nihil absit.

B Nausicrates in Naucleris; duo teneri ac bonis nautis sæ-
 pius in marinis vlnis iam viso, quem mortalibus mala di-
 cūt significare, Glaucum refert: nosti Glaucum Deum ma-
 rinum Ariadnen amasse, vbi in insula Dia rapta fuit à Bac-
 cho, Thelytus Methymæus ait in Bacchicis carminibus:
 qui etiam hunc asserit viteo vinculo à Dionysio fuisse liga-
 tum, ac postea dimissum fuisse dicentem:

Vrbs est Anthedon spumoso proxima ponto

Eubœicis obiecta, ferè Euripi que fluentis:

Est genus inde meum. Nopem pater ipse vocatur;

At Promathidas Heracleotes polybi Mercurij ac Eubææ
 Larymni filium esse scripsit in Semiambis. Mnaseas
 verò libro tertio rerum Europicarum ex Alcyone &
 Anthedone genealogiam eius deduxit, qui cum nau-
 ticus peritiusque natator esset, Pontius fuit appellatus.
 hic cum Symam Iclemis Dotidisque filiam rapuisset in
 Asiam nauigauit, mox cum in insulam Carix proximam
 venisset, eamque habitari fecisset, Symam ex mulieris no-
 mine vocauit, Euanthes versificator Neptuni & Nædis
 Nymphæ filium esse voluit, In eo hymno quem in Glau-

cum composuit, ac cum Ariadna quam amauerat, concubuisse in insula Dia, vbi capta fuit à Theseo, Aristoteles in Deliorum rep. Eum inquit in Delo habitasse cum Nereidibus Deis vaticinari solitum. Popsis autem Magnes libro tertio Amazonidis Glaucum artificem fuisse argi nauis scribit, eamque gubernasse, cum Iason pugnauit cum Thyrrhenis; qui solus euasit non vulneratus in bello nauali. Qui postea ex Iouis voluntate in maris profundo apparuit, atque sic factus fuit Deus marinus, & à solo Iasone fuit conspectus, Nicanor Cyreneus in Denominationibus Melicertam denominatum fuisse Glaucum asserit, de quo Alexander etiam Aetolus meminit in inscripto piscatore, quòd cum herbam quandam degustasset, in mare profiliuit:

Quam soli tepenti

Vere beatorum tellus parit, insula gignit;

Phabus equis gratam canam parat, indomiti quo

Cursum perficiant, medio dolor impediat nec.

Aeschrius verò Samius in quodā iambo Glaucum inquit marinū hydnam Scylli Scionæi vinatoris filiam adamasse, ac de herba propriè narrat, quam comedens Deus est factus; Deorum gramè inuenisti quod seminauit Saturnus. Nicander libro tertio Glaucum amatorem fuisse Europiæ Nirei scripsit. Idem & libro primo Apollinem artem vaticinandi à Glauco doctum fuisse testatur, hic cum circum Oriam venaretur, qui mons est altissimus in Aetolia, leporem insectatus est: quem, cum animo defecisset ob persecutionem, ad fontem quèdam portauit: ille refrigeratus proxima herba quandam leporem perfricuit, hac herba cum lepus reuixisset illius virtutem Glaucus cognouit, ac eam comedens Deus est factus. exorta autem tempestate ex Iouis voluntate sese in pelagus præcipitauit, quamuis Hedylogus Samius vel Atheniensis Glaucum inquit cum Melicertam amaret, se ipsum in Pelagus præcipitasse. Hedylogus verò poëtæ huius mater, filiâq; Moschines Atticæ poëticiæ Iambicè scribit in inscripta Scylla, quòd cum Glaucus Scyllam amaret, in illius antrum ingressus est:

Dena ferens concham rubris de fluctibus illi,

Inplumes nato & simul Alcyonum.

Infelix Nympha iustus, lachrymas sibi multas.

Actæa

A *Accola nam Siren proxima virgo fuit.*

Littus id, ac Aetna colli vicina natauit.

Dorion in libro de Piscibus, humorē in quo coctus est fullo inquit, omnes maculas purgare. Meminit etiam de illo Epenærus in re coquinaria.

De anguillis.

CAP. XVII.

DE marinis anguillis meminit Epicharmus in Musis. At Dorion in libro de Piscibus mentionem faciēs de eis quæ sunt in Copaide, Copaidas laudat: nascuntur enim eximie magnitudinis, ex quo, vt Agatharchides inquit libro sexto rerum Europicarum, eximias anguillas Copaidas Bœoti victimarum more coronantes vouentēsq̄, & molas iniicientes, Deis mactare consueuerunt. Atque ad peregrinum huiusce generis inauditum sacrificium admirantem, percunctantēque quendam Bœotum hoc se scire respondisse aiunt, quod veterum statuta legitima obseruare oportet, quodque aliis non licet horum rationem reddere, nec admirari oportet si victimarum more anguillas sacrificant, quando Antigonus Carystius in libro diuinionis, piscatores inquit Neptuno sacra persoluētēs cum prosperē captura cesserit, sub ipsum thunnorū tempus, captum thynnium Deo mactare, ac sacrificium huiusmodi vocari Thynnæum. Sacrificantur salsamenta etiam apud Phaselitas. Heropythus in montibus Colophoniorum, vbi de Phaselidis ædificatione narrat, Lacium inquit, qui coloniam misit Cylabræ opilioni salsamenta pro loci pretio dedisse, quæ ille petiuerat. Nam cum ei proposuisset Lacius vt pro loco aut farinas, aut salsamenta caperet, Cylabras salsamenta elegit, ac idcirco Phaselitæ nunc etiam Cylabræ salsamentum quotannis sacrificant. Philostephanus igitur sic libro primo scribit de Ciuitatibus, Quæ sunt in Asia, Lacium ferunt Argium, vnum ex iis qui cum Mopso profecti sunt, quem Lindium esse nonnulli voluerunt, Antiphemique eius fratrem qui Gelam condidit, in Phaselidem vna cum viris à Mopso missum fuisse ex diuinatione quadam Mantus Mopsi matris, cum nauium propriarum proræ coierunt, ac fractæ sunt circa insulas Chelidonas, insipientibus his, qui erant cum Lacio, quia

ad

ad noctem vsque prorogauerant. Fama est autem terram ibi cum emisse, vbi nunc est ciuitas, veluti praedixerat Manro, cum salsamentum Cylabrae dedisset, hoc enim ille erat electurus. Inde traxerunt, vt Phaselitae, Cylabram tanquam heroeru honorantes, salsamentum sacrificent. De anguillis vero scriptum reliquit Hicelius in libro de Materia, quod meliores sunt succi caeteris piscibus omnibus, quodque plurimos, stomacho magis conferendo, superant: replent enim, bonumque praebent nutrimentum, ac inter salsamenta anguillas Macedonicas connumerauit. Scribit Aristoteles anguillas aqua purissima delectari, ex quo anguillas in viuariis habentes aquas puras quaerunt; nam turbida suffocantur. Hinc efficitur vt anguillarum piscatores aquam turbidam faciant, vt suffocentur. habent enim branchias tenues, quae facillime turbida aqua obturantur. per hyemem etiam cum aqua ventorum impetu perturbatur, saepius moriuntur. coeunt anguillae complexae, ac quiddam viscosum emittunt, quod in limo retentum animalia gignit. Testantur ij qui anguillas nutriunt quod per noctem pascuntur, at per diem in limo manet immota. Viuunt ad annos octo saepius. Rursus alibi nasci ipsas ait Aristoteles neque ex ouis, neque ex animalia gignentibus, neque ex coitu, sed ex corruptione, quae in limo, ac caeno facta fuerit, velut dictum est etiam de vocatis terrae intestinis: quare Homerus quoque quae naturae sunt propria piscium diuidens, haec inquit:

Vexant anguillas, ac pisces gurgite vasto.

Tunc Icadistes quidam ex coenantibus Epicureus cum nobis anguilla fuisset apposita, adest inquit coenae Helena, & ego ero Paris, atque cum nullus manum adhuc protendisset, ipse manum iniiciens, latus ad spinam vsque nudauit: Hic idem placenta calida aliquando apposita, omnibusque abstinentibus cum dixisset:

Hanc ego sum contra, manibus videatur vt ignis.

Manum petulanter iniiciens, deuoransque combustus esse rebatur, tunc ait Cynulcus, auferatur larus ex gulae confictu, sic etiam scribit Archistratus de anguilla:

Anguillas omnes laudo, praestantior illa

Quae capitur Rhegi maris e regione profundi.

Hanc alijs cunctis mediam tu ponito, tales

A *Si teneas epulas opulentius os erit ipsum.
Sed tamen ingentem referunt Virtutis honorem
Stymonia cum Copaii, quæi grandibus esse
Contigit ac magnis. regina sed omnibus vna est
Vt puto, duxque voluptatis anguilla, natantum
Os illi soli durum natura negavit.*

Cum dixisset Homerus,

Anguillas domitant, ac pisces.

Subiunxit Archilochus: multas cæcas anguillas cepisti.

Attici, velut ait Tryphon, vsum scientes singularem, non

etiam pluralem per Ypsilon proferunt eodem passo. Aristophanes in Acharnensibus considerate inquit fortissimam anguillam. Et in Lemniis, anguillam Bœotiam. In conuiuantibus rectum posuit, læuis sicut anguilla. Cratinus

in Plutis: Thynnus, cernua, glaucus, anguilla, canis. Sed

pluralem numerum non sicut poëta proferunt: Aristophanes in Equitibus. Velut qui anguillas venantur, passus es. In secundis Nubibus: Imagines meas anguillarum imitantes. Datius est in Vespis, Non baridibus gau

deo, aut anguillis. Strattis in fluuiis, anguillarum natus

B est amitinus. Simonides in Iambis, velut anguilla per for

des. Accusatius, Erodus cum triorchum anguillam

Mæandriam edentem reperisset, eam corripuit. Aristoteles in libris Animalium per Iota dixit anguillam. Nam

cum dicit Aristophanes in Equitibus: passus est id quod

ij etiam, qui anguillas venantur, nam si stagnum con-

stititerit nihil capiunt: at si cœnum sursum deorsumque

vertatur, tunc capiunt: sic & tu lucraris vbi ciuitatem

perturbas. Declaratur manifestè quòd anguilla ex limo

capitur, quandoquidem in vs nomen desinit. Nam & poëta, cum fluuij profunditatem ardentem demonstrare vult,

sic inquit:

Anguille percunt & pisces.

Præcipuè verò ac per excelleniam anguillas, vt ardentis

aquæ profunditatè significet. Antiphanes obiurgans Aegy

tios in Lycione hæc ait:

In ceteris Aegyptios graues ferunt,

Tum quòd pares censetur anguilla hic Deis

Ab his. Deis nam ceteris est dignior,

Precantibus vobis, licet quòd consequi:

Perd

*Perdentibus drachmas duodecim has ad minus,
Vel plus, odorare has volentibus, fera
Omnino non est sanctior ista denique.*

Anaxádrides in Ciuitatibus, sermonem ad Aegyptios verrens, hæc inquit:

*Haud esse vobiscum queo commilito,
Concordibus nec moribus nec legibus.
Per maxima intervalla differentiibus
Bovem colis, deis ego macto boves.
Tu maximum anguillam Deum putas, ego
Obsoniorum credidi suavissimam.
Carnes suillus tu caves, at gaudeo
His maximè. canem colis, quem verbero,
Edentem vbi deprendo forte obsonium.
Nobis sacerdotes petit lex integros,
Arcentur à vobis procul tales viri
Habere si felem mali quid videris
Iuges, ego suavissime decortico.
Potest apud vos mus araneus, nil me apud.*

Timocles in Aegyptiis:

*Qui posset Ibis, aut canis servare, vbi
Veros Deos minus colentes haud statim
Penas dederunt: felis ara hunc triuerit?*

Multis ex locis antiquorum comicorum demonstrare licet, quòd anguillas in betis inuolutas comedebunt, tum ex Eubulo in Echo:

*Candida adest betis vestito corpore nympa,
Expers coniugij anguilla ò magnum mihi magnum
Tibi lumen manifestum.*

Et in Ione, & postea thynnorum assatorum opulenti ad te ventres navigant, palustrésq; aderant anguillæ Bœotiar, Deæ betis induta. In Medea: virginis Copaidis Bœotiar, nam Deam nominare pudet. Quod autè Strymoniar etiam anguillæ essent celebres, patefecit Antiphanes in Thamyra: eodè nomine quo tu quidam fama mortaliù celebri Thraciar rigator fluvius nominatus Strymon, maximas nutrit anguillas. Narrat Demetrius Sceplius lib. xvj. Troici apparatus egregias anguillas nasci etiam circa Euclum fluvium, de quo ita meminit Antimachus in inscriptis libellis: veniens Eucleæ ad fontes vorticosa.

A *De accipensere, rubellione, encrasicholis,
hepsito.* CAP. XVIII.

Nonnulla quidē dicta sunt de accipensere, de quo hæc
etiam scripta reperiuntur ab Arcestrato:
*Accipenserem edas quem protulit alta profundi
Vnda Syracusij, quia nascitur optimus illic.
Hinc quoque principium capiunt quos insula quæque
Protulit: aut tellus quam peruagor. æquore Crete
Pertenuis, durus, stupidus, prauis que pererrat.*

Aristoteles in lib. de Animalibus, sicut etiam Speusippus, simillimos esse scribit phagrum, rubellionem, hepatum. Simillima inquit & Dorion in libro de Piscibus. At Cyrenæi rubellionem dycam vocant, sicut Clitarchus ait in linguis de Encrasicholis meminit Aristot. velut paruis pisciculis in libris Animalium. Dorion in libro de Piscibus inter hepsitos Encrasicholos etiam connumeravit ita scribens, hepsitos esse oportet, Encrasicholos, ac iopas, aristulas, gobios, triglas exiguas, sepiolas, loligines, & cancellos. Est autem hepsitus inter pisciculos exiles, Aristophanes in Anagyro, non adest hepsitorum olla. Archippus in Piscibus, apuam incidens hepsitus deglutiuit. Eupolis in Capris, ô Gratia quibus curæ sunt hepsiti. Eubulus in Profusia siue Cyeno contentus vel vno hepsito in betis, duodecimus iam dies est, ex quo coctus fuit. Alexis in Deglauescente, aderant nobis hepsiti quidam dædalei, omnia enim pulchra opera Dædali appellant. Tum rursus, coruulorum non facis periculum, neque sardarum, neque quorundam hepsitorum. Pluraliter autem sæpius hepsitos dicunt, Aristophanes in actibus seu Niobe, non per Iouem ollam cupio hepsitorum. Menander in Perinthia, puerulus ingressus & afferens hepsitos. Singulariter vsus est Nicostrius in Hesiodo, membradem, apuam, hepsitum. Posidippus in exclusa, hepsitum quempiam emere. At in patria mea Naucrate pisciculi quidam hepsiti dicuntur, qui in locis relinquuntur exæuatis, vbi Nilus à repletionem decreuerit.

De hepato, lebia, & elacatembus.

CAP. XIX.

Diocles inter saxatiles pisces hepatum, ac lebiã connumeravit, quem Speusippus similem esse phagro di-

xit.

xit. Est autem solitarius, carnjuorus, dentibus asperis, ve-
 lut ait Aristoteles; colorem habet nigrum, oculosque ma-
 iores, quam sua ipsius poscat magnitudo, cor habet trigo-
 num, ac album. Archestratus coenarum dux lebiam iubet
 capere, velut & hepatum in Delo & Teno circū sua. de ela-
 catenibus meminit Mnesimachus in equū nutriente, scom-
 ber, thunnus, gobio, elacatenes, sunt autem pisces prægran-
 des salsamentoque cōficiendo idonei. Menander in Iugis,
 gobiis, elacatenes canisque pars postrema. Mnaseas Pa-
 trensis piscis quietisque sororis fit tranquillitas, murelæ
 que, & elacatenes,

De thunno.

CAP. XIX.

Narrat Aristoteles quòd thunnus extra mare transmi-
 grat terram à sinistro latere contingens: verum vbi
 in pontum reuertitur, è contrario accidit: nam terram spe-
 ctat à dextro latere: quod ita facere dicitur, propterea quòd
 dextro oculo clarius aspiciat, at læuo hebetius. Habet
 sub pinnis id quod asilus appellatur, gaudetque tepore,
 idcirco sæpius apud sabulonem conspicitur. Est autem
 esui tunc aptus, vbi iam cessauit vexari ab asilo. post
 tempus latendi coit vt ait Theophrastus, atque donec
 fœtus habuerit exiguos, difficulter capitur, at cum iam
 creuerunt facile, quia ab asilo agitur. Latet thunnus
 quamuis multum habeat sanguinem; atque de hoc Ar-
 chestratus:

*Ingentem captum thunnum mox ipse videbis,
 Hic vbi sacra Sami sunt littora, dicitur ille
 Orcynus, ac alijs cete, hæc obsonia diuis
 Conueniunt, precisque decent suauissima matrem.
 Byzanti soboles thunni, generosa Caristi est,
 Ac vnde Sicula, & cephalus; nutrit meliores
 His multo thunnos penetrantes Tyndaris vnda.
 Si forte Hipponi Italia peruenieris oras
 Optimi erunt illic cunctorum, premia soli
 Victores referunt: hic qui sunt, inde putantur,
 Quod mare transierint, penetrarintque æquora ponti,
 Intempestiuos cum venabamur in vndis.*

Nominatus est autem thunnus à currēdo ac ab impetu: est
 enim piscis impetuofus, quia certis temporibus asilū habet
 in

A in capite, quo scribit eum Aristoteles agitari. Sic autem narrat; Thunni & gladij agitantur a silo circa Canis exortum, habent enim utriusque per id tempus sub pinna ceu vermiculum, quem a silum vocant, effigie scorpionis, magnitudine aranei. Infestat hoc tanto dolore, ut non minus interdum quam gladius de ac Delphinus exiliat, unde fit ut vel in nauigia saepenumero incidant. Tum Theodoridas, thunni a silo agitantur in Cadium cursum. Polybius Megalopolitanus ubi de Lusitania regione narrat, quae est in Iberia scribit libro trigesimo quarto, quod quercus ita profunde in mari sunt plantatae, ut thunni earum fructum comedentes pinguescant; quamobrem nullus fortasse aberrauerit si marinos sues appellauerit thunnos; sunt enim velut sues thunni glandibus nutriti. Laudatur imus venter praecipue huius piscis, sicut Eubulus testatur in Ione, postea opulenti ad te thunnorum nauigant imi ventres assatorum. Aristophanes in Lemniis, non Bœotiam anguillam, non glaucum, non thunni imum ventrem. Stattis in Atlante; thunni imum ventrem, suillæque intestinum drachmæ. In Macedonibus, imi ventres thunnorum suaves. Eriphus in Melibœa, hæc cum pauperes emere non possint, thunni imum ventrem, lupi caput, aut congnos vel sepias, quas nec Deos quidem valde dispicere censeo. ubi Theopompus etiam ait in Callæschro, piscium venter imus o Ceres. Illud autem obseruatione dignum, quod imum ventrem de piscibus tantum, ac non etiam de reliquis animalibus, vel de suisibus frequenter inuenies. At obscurum est in quibus animalibus. Antiphanes in Pontico imum ventrem statuerit, cum dicit, quisquis obsonium forte hoc ceperit magnificum male perditis, imos ventres veniens quot Neptunus perdet, coordinareque generose præparat latus cum iis. Alexis in Vlyse sub texente caput laudans thunni, hæc inquit:

*Piscator in profunda traditur mihi
Dum liberorum queritat is obsonium,
Sardasq; sepiasq; quampiam fabam.
Hic si caput thunni capit thunnos mihi
Adesse & anguillas puto.*

Laudarunt vocatas etiam thunnorum clauiculas, sicut Aristophon in Pirithoo.

Corrupta sunt omnino dudum obsonia.

*Claves duæ affata parata, quæ fores
Claudent, prius thunni videlicet cibus
Grauis, fuit Laconica inde tertia.*

Antigonus Carystius in libro de dictione thunnium. Neptuno mactari inquit. Solstratus libro secundo Animalium, pelamidem thunniam nominari asserit, quam ego esse thunnium arbitror, at cum magis etiam creuerit, orcyum: cum verò egregiè adhuc creuerit, cete. Meminit ita Aeschylus de thunno, maleos capere ac moliti inquam ferrum ignitum, qui sine suspiriis, velut thunnus, sine voce precabatur. Qui & alibi: ac oculum conuertens more thunni, tanquam thunno læuo oculo nihil cernente vt ait Aristoteles. Est & apud Sophronem thunnotheras. Quos alij thunnos vocant, Attici dicunt thunnas.

De thuma.

G A P. XXI.

Sed hoc signo differre Thunniam à mare testatur Aristoteles, quòd foeminae pinnula iuncta est sub ventre Aristophareus nuncupata. ac in libro Animalium ipsam foeminam se cernens à thunno, per ætatem parit inquit mense Iunio, folliculo quiddam simile, in quo oua exigua, multaque consistunt. Speusippus libro secundo similitum eas à maribus secernit, & Epicharmus in Musis. Cratinus in Plutis, ego enim thunna sum inquit aut melænas, vel thunnus, cernua, glaucus, anguilla, canis. Aristoteles in Piscibus thunniam: gregalem esse inquit, & locum mutare. De hac Arcestratus:

*Postremam thunna partem, quam thunnida dico
Ingentem, cuius Byzantiæ est fertilis ora,
Concidens rectè hanc affato prouidus omnem,
Et sale conspergas tenui, hinc vngatur oliuo.
Tingito adhuc acri calida in salugine frusta,
Nam si sicca velis edere hæc generosa videbis,
Huic similis superis species naturaq; thunnæ.
Quæ mox deperijt si conspergatur aceto.*

Antiphanes in Amatore puerorum, optimæ thunnæ Byzantiæ medium frustum in betæ scissis operimentis absconditur. Sic Antiphanes partem extremam thunnæ laudat in Nouacula in Agris;

Nutæ

A *Nutritus hic nullo marino vescitur,
Præter quæ adhaeret littori torpedinem.
Vel quempiam congruum, vel, ima intelligo,
Quæ ventri adherent thunna, ederes hæc talia.
Virum voraces cæteros pisces puto.
Ut hoc edas malum, refers Copaidas
Rates amice rusticæ valde. colo
Stagnum prope arua asscribo desertori ego
Anguillas aciei, non erat, alicubi.*

De Hippuro, equo, ac iulij piscibus.

C A P. X X I I.

A Ristoteles libro quinto Animalium hippuros ova parere inquit, atque hæc maxima fieri ex minimis, velut etiam murænæ, parere autem verno tempore. Dorion in libro de Piscibus hippurum coryphænam vocari asserit, quos pisces Hicæsius hippures appellavit. Meminit de his Epicharmus in Hebes nuptiis, oxyrinchi, hippuri, raphanides, auratæ. Numenius in Piscatorio piscis naturam narrans ipsum semper exilire inquit, ac idcirco urinatorem appellari: sic autem de eo scribit; vel magnum sinodonta, vel urinatorem hippurum. Et Archestratus;

Optimus hippurus quem pauerit alta Carystus.

Fertili obsoni demum fucunda Carystus.

Epenetus in re coquinaria coryphænam ait nominari. *ισκιδιου.* Equum alicubi diminutiue nominavit Epicharmus ubi inquit; Coruulum, coruinique generis pingues pisces, tum paruos equos leuiter refrigerat. Numenius in Piscatoribus;

Gobion, atque scarum, quæ præda est prima pudore.

Tittanas & molles anguillas corpore longo.

Vel mures, vel equos, velut & glaucam corydalim.

Meminit & Antiphanes Colophonius his verbis in Thebaide; vel hyccam, vel equum, aut quem turdum vocant. De iulis ita meminit Dorion in libro de Piscibus: Iulias in falsugine elixare, aut torrere in sartagine. Numenius;

Id spectat: idcirco stupidam diuertere par est

Iulida, læliiferamq; simul tetram Scolopendram.

B 2

At idem autor terræ intestina vocat iulos his verbis:

*Esca tibi subeat suprema litoris ora
Quam inuenies vbi terra tumet, dicuntur iuli
Nigrantes terre intestina, eiusq; voraces.
Prælongis pedibusq; cicadas hic vbi petras
Vltima arenosas pelagi pura alluit vnda.
Inde cauare decet, multosq; imponere vasi.*

De turdis, merulis, apro, & cremy piscibus.

C A P. X X I I I.

Turdam per. u. scribunt Attici, cuius rei ratio datur huiusmodi: scæminea nomina in la desinentia ante λ. habent alterum λ. vt scylla, scilla colla, hirudo, certamen, manipulus, at in λ, desinentia non etiam: nebula, germen, stirps, splendor, foramen, sic & trigla. Cratinus, trigla si edit voracis viri cuiuspiam. Diocles libro primo Salubrium, qui saxatiles appellantur, mollem habent carnem inquit, vt merulæ, turdi, percæ, gobij, fucæ, ac alpheticus. Numenius in Piscatorio:

*Cernuam, & equoreum glaucum pariterq; nigram
Hinc merulam, turdosq; marinos.*

Epicharmus in Hebes nuptiis membradonésque, & turdi, & lepores, draconésque fortes. Aristoteles in libris Animalium, atq; hæc quidem maculis nigris picta vt merula, hæc variis distincta, sicut turdos. At Pancrates Arcadicus multis nominibus vocari ait turdum in maritimis operibus:

Vinosum turdum, qui captat arundine pisces

Dixit, & aoliam, orphisum, pariterq; lacertum.

λαικίφα - Nicander libro quarto mutatorum, vel scarum inquit, vel
λα, turdum multi nominis. Aper & cremys ita commemoran-
τὴ λακίφα - tur ab Aristotele in libro Animalium: alij edentuli ac læ-
λα, ues, vt aciculæ: alij caput habent planum, vt cremys: alij
lapidē ha - asperrimam durissimamque habent cutem, vt aper: alij
bent in ca - duas habent virgulas, vt Seferinus: alij multas, rubrāsque li-
pisc. neas, velut salpa. De apro mentionem fecerunt Dorion & Epenetus. At Archestratus:

*Ambracia cum peruenies felicia rura,
Ne contemue, cito sed emas, si videris, aprum,
Pondere vt equo auro vendatur ne tibi spiret*

A superis

A *A superis Nemesis grauis. hic flos nectaris illius
Haud licitum est pariter cuius edisse virorum:
Non vidisse; quibus contexta fiscina iunco est
In manibus, ratione solent claraq; mouere
Suffragia, ad terram iaciens hinc munera ouint
Membri.*

De fidicula, cordyla, gammaro, & cane marino

CAP. XXIII.

Aristoteles in libris Animalium vel piscium potius, serratos habet dentes inquit, fidicula, estq; soliuaga, & alga vescitur: linguam habet solutam, cor album ac latum. Pherecrates in serui magistro fidicula esse, & in foro versari cum sis fidicula, quam bonum est fidicula, ac per Apollinem me perturbat illud prorsus ut aiunt. O bona, est ne aliquid mali in fidicula? Epicharmus in Hebes nuptiis: seu hyænides, & buglosi, & fidicula ineras. Quod autem sacra Apollini ob nomen sit existimata, patefecit Apollodorus. Callias ac Diocles, & Cyclops, vel affata fidicula, & raia, thunnique; hoc caput. Arcestratus in voluptate;

Alba tibi fuerit, solida atque fidicula, cures

Hanc lixare sine folijs salugine pura.

Qua si fulua sit, ac praua, hanc assare iubemus:

Ac pupugisse prius praecuti cuspide cultri.

Casus hinc multus spargatur, & ungitur oliuo.

Sumptibus haec gaudet, cum luxuriosa sit, amplis.

B Cordylam asserit Aristoteles in aquis ac in sicco degere, ac soli expositam interire. hanc Numenius in Piscatorio cury-lum vocat:

Omnia prompta istis, unguenta parare decebit.

Curylon, aut pyrena, marinamq; inde cicadam.

Meminit & de corydalide his verbis:

Vel mures, vel equos, velut & glaucam corydalim.

De gammari meminit Epicharmus in Hebes nuptiis; ac inter haec boeæ, cerri, apuæ, gammari. Meminit & Sophron in mimis muliebribus. Sunt autem ex squillarum genere, atq; sic à Romanis appellantur. De cane marino ita loquitur in piscatorio Numenius Herocleotes, vetum vbi canem marinum, vbi impetuofam psamathidem;

Sophron, venator thunnorum venter vester, cane marino C
oleaster, indigetis. Nicander Colophonius canem mari-
num lamiam & scyllam vocari inquit in linguis.

De Mugile.

C A P. X X V.

HOrum piscium, qui albuli dicuntur, plures sunt spe-
cies; alij siquidem cephalij, alij Mugiles, alij labeones,
alij mucones vocantur: at omnium optimi sunt & gustu
& succi bonitate ij, qui nominantur cephalij, quibus mugil-
es succedunt, peiores sunt Mucones, quibus tamen mul-
tò sunt deteriores labeones, Bacchi appellati: habent au-
tem succum valde bonum, non multum nutriunt, facilèq;
excernuntur. Dorion marinum Mugilem ponit in libro
de Piscibus, at fluuiatilem probat Marini species, Ce-
phalum ac ieiunum. Echinum qui est in capite mugilis
verticillum nominat, ac Cephalum differre asserit à Ce-
phalino, qui & Blepsias dicitur. Aristoteles libro sexto Hi-
storiarum Animalium incipiunt inquit ferre vterum qui la-
beones vocantur ex mugilibus, mense decembri: sic far-
gus & qui Muco vocatur, & Cephalus, feruntq; vterum D
dies triginta. Sunt quidam ex mugilibus qui non ex coitu,
sed ex limo fabuloso nascuntur. Ac alibi ait Aristoteles
cum mugiles dentes habeant ferratos, non tamen se inui-
cem comedunt, quasi non sint omnino carniuori. est au-
tem alius Cephalus, alius labeo, alius translittoraneus:
ac labeo paschitur apud littora, sed translittoraneus cibo
non vtitur, præter sibi innatum mucorem: labeo verò &
cæno vescitur & arena. fama est nullam feram mugilum
partus insectari ac vorare, quoniam nullorum piscium
fœtus mugiles vorant. Euthydemus Atheniensis in libro
de Salsamentis species esse Mugilum asserit Sphenicum ac
Dactileum, ac idcirco Cephalos nuncupari, quia caput ha-
beant grauius, sphenas autem quia vacui sunt ac quadrati.
Dactileorum latitudo duorum digitorum mensuram non
excedit: admirabilis sunt bonitatis ij mugiles, qui circa
Abderam capiuntur, velut testatur Archestratus: secundi
qui circa Sinopen. Mugiles à quibusdam flutæ dicuntur, vt
Polemon narrat in libro fluuiorum Siciliae, quos Epichar-
mus etiam sic in Musis nominauit, Aeoliæq; flutæ Cyno-
glossiq; & ymbellæ. Aristoteles in libro de Moribus, ac
vita

A vita Animalium mugiles viuunt inquit, etſi cauda ſit abſciſſa. Mugiles à lupis comeduntur, conger à Muræna. Eſt & prouerbium quòd dicitur mugil ieiunat, in eos qui iuſta agunt, quoniam mugil carne non veſcitur. Anaxilas in vnius moris, Matonem quendam Sophiſtam obiurgans ob gulam, caput inquit mugilis Maton ſurripiens edit, ego autem pereo; At bonus Archeſtratus.

Aegina egregium mugilem circumſua nutrit.

Hunc eme, mox verſare viris ciuilibus.

Diocles in Mari, ſultat ob voluptatem mugil. Quòd ieiuni ſint mugilum ſpecies ita declarauit Archippus in Hercule vxorem ducente, ieiunos mugiles cephalos: Antiphanes in Lampone, tibi mugiles alios ieiunos milites habere contingit. Alexis in Phryge, ego ieiunus mugil domum recurram. Amipſias in ſonitum facientibus ex vino in poculis relicto; ego cum videro, opus in forum ſumere atgreddiar, minus autem me tu velut ieiunus mugil ſequeris. Euphron Aſchramidas Mugil eſt ieiunus qui deambulabat.

*deambulabat
tabiſſima*

B Philemon in commorientibus, mugilem ieiunum aſſatum emi, non valde magnum. Ariſtophanes in Gerytade, nunquid virorum mugilum intus eſt colonia? quemadmodum ſint ieiuni cognoſcite. Anaxandrides in Vlyſſe, plurimum deambulat, cum non cœnarit mugil eſt ieiunus, Eubulus in Nauſicaa, qui nunc quarto die tingitur, ieiunam mali mugilis degens vitam. Cum tot de optimo hoc obſonio iam dicta eſſent, Cynicus quidam, qui veſpertinus acceſſerat dixit; num nos quoq; ò viri amici ieiunam vitam agimus? quando inter Cereris ſacra mugilum more ad mediam noctem ieiunamus? nam ſicut ait Diphilus in Iemniis, iſti cœnarunt, at infelix ego mugil eſſem ob ſummum ieiunium. Tunc excipiens ſermonem Myrtilus, conſtitite poſtea iuxta Theopompi hedycharè ò ieiune Mugilam Chore, oleribus veluti anſeres excepti: non enim prius quidpiam attingeris, quàm vel vos vel condiscipulus veſtrum Vlpianus dixerit, cur ſolus inter piſces mugil ieiunus ſit vocatus. Tunc ait Vlpianus, quoniam nulla eſca veſcitur animata, neque nulla carne, nullòque cibo animato allectus capitur, vt narrat Ariſtoteles, inquiens quod ieiunus malus eſt, quòdque vbi caput abſconderit, ſi timeat, ſe totum conſultaſſe arbitratur. Plato in feſtis; exeunti mihi piſcator

obuius fuit mugiles ferens, ieiuni erant pisces, malos mihi attulit. Tu verò ò Thessala lucta Myrtilè dic mihi quare pisces à poëtis hellopes vocantur? qui dixit, vel quia sunt muri, nam secundum analogiam, quia vox sit vetita, illopas quidam esse volunt: esse enim illesthæ prohiberi, at ops, vox. Nunquid hoc nescis cum sis quidam ellops? cum nihil Canis ad hæc respondisset, ego quæ ante hunc dicebam ò viri, iuxta sapientem Epicharmum introducens recensebo, ac idcirco alopes dici affirmabo, quia sunt squammosi. Illud etiam declarabo quod non est quæsitum, cur cum Pythagorici alia animata mediocriter attingant; quorum aliqua sacrificant, solos pisces non gustant omnino, nunquid ob sermonis continentiam, nam silentium diuinum quid esse arbitrantur? At vos, ò Molossi Canes cum ad omnia fileatis, non tamen Pythagoram imitami, de aliis piscibus loquar.

De coracino.

C A P. XXVI.

COracini marini, velut ait Hicæsius, parum nutriunt, facile excernuntur, ob bonitatemque succi medijs sunt habendi. Aristoteles libro quinto Historiæ animalium; omnibus ferè piscibus celerrimum fieri incrementum accidit, ac coracino præcipuè. parit apud littora in locis muscosis ac densis. Speusippus libro secundo similia, Coracinum & melanurum similes esse scribit. Numenius in piscatorio;

Attrahet ex facili sic æoliam Coracinum.

Sunt alicubi in Musis apud Epicharmum qui æoliæ dicuntur iidem & coracini: inquit enim; æoliæ, fluxæ'q;, Cynoglossi'q;. In Hebes nuptiis, de æoliis velut differentibus mentionem fecit, mus, alphesthæ, coracinique cereo colore, æoliæ, fluxæ'que & Cynoglossi, Euthydemus in libro Salsamentorum coracinum inquit saperdam ab aliquibus nominari. Huic similia dixerunt Heracleon Ephæsius, & Philotimus in re coquinaria. Quòd autem Saperda velut coracinus vocetur Platistaticus, declarauit Parmeno Rhodius libro primo Disciplinæ coquinariæ. Aristophanes in Telmissensibus, nigras alas habentium inquit coracino

A racinorum. Diminutiue vsus est hoc nomine Phegerat es in obliuiofo, cum tuis coracinulis & mœnis versatus. Amphipis in Ialemo;

*Edens coracinum marinum, dum sibi
Præsente glauco perfrui licet, patet
Quòd desipit.*

Norunt ij, qui sunt experti quàm Niliaci coracini dulces, carnosique, suauésq; sint. Sic autem sunt appellati quoniam continuè mouent pupillas, nec vnquam cessant. Hos Alexandrini plataces appellant à contingente.

*ἀπὶ τῆς
καύτης
ἀφ᾽ ἑαυτῶν.*

*De Cyprino, gobijs, cuculo, carcharia,
Cane, piscibus.*

CAP. XXVII.

Carniuorus est gregalisq; etiam cyprinus, vt testis est Aristoteles, qui linguam habet non quidem sub ore, sed sub os. Dorion eos inter lacus tres fluuiatilesque connumerans, hæc inquit, squammosum quem cyprinum vocant. Multum habent succi gobij, vt asserit Hicæsius, oris bonitate excellunt, facile excernuntur, parum nutriunt malumque habent succum. Ij tamen, qui magis sunt albi, nigriores oris bonitate superant. Caro viridiorum gobiorum est cum laxior tum minus pinguis succumque magis tenuem parcioremque habet, at magis nutriunt ob magnitudinem. Ex iis eos qui sunt saxatiles, carnem mollem habere asserit Diocles. At Numentus in piscatorio hos cothos vocauit, vel sacrum vel cothum nutritum, vel imprudentem darem. Sophron in Agricola; Cotholynoplytæ inquit ac thunnotheræ filium: hinc cothoniam fortasse nominauit. Siculi gobium cothonem vocant, vt Nicander Colophonius ait in linguis; Et Apollodorus in iis, quæ scripsit de Sophrone. Epicharmus gobios nominauit in Hebes nuptiis; turtures spiculo in extrema parte armati, mollésq; gobij. Antiphanes gobios laudans vnde optimi ferantur significauit his verbis;

*Ad nuptias accedo obolo cum splendide
Thus emerim deis, deabusq; omnibus.
Heribusq; liba magnis diuidam.*

B 5

Mortalibus vobis coemi gobios.

Furem imperavi piscium hinc accedere

Et venditorem, pono nuntio tibi

Horum populum, sed quippe sunt Phalerici.

Menander, ex piscatoribus quidam quatuor drachmas gobiorum pretium esse putavit. de fluviatilibus gobiis meminit Dorion in libro de piscibus. De Cuculis sic meminit Epicharmus, & splendidi cuculi, quos omnes discimus affantésq; ac condientes molivimus, Dorion eos ait affare oportet, vbi per dorsum diuiferimus ac herba, caseo, laserpitio, sale, oleo condire, deinde vertere, vngere, modicum salis subter spargere, tum excipere, ac aceto perfundere. hunc piscem Numenius rubrum ab accidente appellat ita scribens, aliquando rubrum cuculum, vel paucas pemphe-rides, aliquando lacertum, de Carcharia, canéq; marino mentionem fecit Arcestratus obsonij studiosorum Hestodus, vel Theognis. erat enim Theognis etiam voluptati deditus, sicut ipse testatur his verbis de se ipso;

Vt Sol calinagos agitans medio Athere currus

Significat medium præterisse diem,

Tempora iam cessant epulis, cui mens iubet ipsa;

Gratificans ventri qui bona multa dedit.

Efferat hic lymphas manuum formosa, coronas

Atque manu glaciali deinde Lacana ferat.

• Nec puerorum etiam amores abnuuit vir hic sapiens, qui ita scripsit:

Optavi laudes gratas cecinisse Deorum,

Vt sit formosus premia danda puer.

Qua tibi vel mihi, de Sophia certantibus adsint,

Nosces quam multis peior asellus erat.

• Ac bonus Arcestratus in suis præceptis sic laudat:

Vrbe Toronaa canis accepisse marini

Ventre Carchariaeq; opus est sparsosq; cymino

Ipsos affato, sale nec conspergito multo.

Nil illuc aliud referas gratissime amice:

Contuleris ni oleum glaucum fuerint vbi coctis,

Trimmatium fudisse decet simul hocq; secuta.

Coxeris ast olla si quando in ventre cavata,

Nec tu misceto lymphas, nec fundito acetum

Vinosum, solumq; decet perfundere oliuum.

Vnd

A *Vnà & odoriferas herbas, & grana cymini.
 Hos coque non flammis, super at carbone cornusco.
 Sapius & moneas ne exusti deliteant te.
 Divinum hoc epulum pauci novere virorum,
 Aut edisse volunt stupidam quicumque, leuemq;
 Mortales animam sortiti sunt stolidamq; ;
 Carnis vt humane sit edax: ast obuius omnis
 Humanam carnem piscis vorat, vt fuit illi.*

Huius piscis suauissima ac maximè deliciis apta pars est
 quæ thyrison nominatur apud Romanos.

De lupo.

C A P. XXVIII.

Solitarij sunt lupi, ac carniuori, velut ait Aristoteles, lin-
 guam habent osseam, & adherentem, corq; triangulare.
 At in quinto Historiarum Animalium ipsos sicut mugiles
 & auratas parere inquit, vbi præcipuè currât fluuij. Pariunt
 per hyemem, & bis. lupos bonum habere succum narrat
 Hiccius, at non multum nutrire; ad excernendum sunt in-
 feriores, at oris bonitate primi iudicantur. Nominatus est
 hic piscis à procacitate, qui etiam prudentia cæteros pisces
B antecellere dicitur, cum multos modos machinetur, quibus
 se seruare possit: hunc Alcæus versificator sublimem natare
 consueuisse scribit. At sapiens Archestratus.

*Tu cephalum, tu sume lupum ex Gætone, Miletum vt
 Veneris, hic etenim species solet optima nasci.
 Hic locus est talis. pingues magis in Calydone,
 Diuiteq; Ambracia, Bæbesq; in fluctibus errant
 Facundi multi, sed non & ventris odorem
 Gratum spirat adeps: nec sic est acre. sodalis
 In squammes illos mira virtute videbis.
 Coxeris vt molles decet in sartagine vesci.
 Ne tibi sit prasens facienti obsonia quisquam
 Italus, atque Syracusius vir deinde caueto.
 Nanque bonos pisces non hi novere parare.
 Sed male componunt, cogentesq; omnia perdunt.
 Salsugo laseris dum spargitur his, & acetum.
 Parui execrandi pisces qui saxa pererrant,
 Si bene conditi sint cunctis sunt meliores.
 Nam multa species inter conuiuia possunt,
 Si condimenti ratio seruetur, & artis.*

Mons

Mentionem fecit Aristophanes in Equitibus, luporum, qui circa Miletum nascuntur veluti egregiorum his verbis;

Turbabis haud lupos edens Milesios:

At in Lemnis;

Non aut locustam emisse, non lupi caput.

Quasi egregium sit luporum cerebrum, veluti glaucorum. Eubulus in Nutricibus; Non magnificè at frugaliter sepiolas, loligines, exigua polypodis capillamenta, ieiunum aliquem, vuluam, intestina pingua, lupi caput prægrande. Gæson, cuius mentionem fecit Arcestratus, stagnum est Gæsonis inter Prienem ac Miletum cum mari cõiunctum, sicut Neanthes Cynicenus libro sexto narrat rerum Cræcarum. At Ephorus Gæsonem fluuium esse contendit libro quinto apud Prienem, qui defluit in stagnum. Archippus mentionem faciens luporum in Piscibus ita scribit; Hermes caupo piscium Aegyptius scelestissimus, qui mustelos, squatinasque vi excorians vendit, lupisque eripit intestina.

De lato, squatina, murana & muro piscibus.

C A P V T X X I X.

Latum optimum nasci in Italia scribit Arcestratus hunc in modum;

Italia nemorosa latum tibi præbeat ora

Quod Scyllæus habet epulum mirabile portus.

Lati qui in fluuio Nilo nascuntur ad ducentarum librarum, vel etiam plurium pondus, accedere sunt deprensi. Est autem hic piscis candidissimus; atque optimus suauissimisque ex quacunque ratione fuerit conditus. Est ei pisci simillimus, qui nascitur in Istro, ac Silurus dicitur. Complura & alia piscium genera, eaque suauissima Nilus fluuius producit, & coracinorum præcipue, nam multa sunt & horum genera. Producit & Mæotas vocatos, & Saperdas, & Siluros. Sunt multi pisces circa Põntum, qui nominantur à Mæotide stagno, at Niliaci pisces sunt hi, (si modò ob diutinam peregrinationem meminisse licet) torpedo suauissima, porcellus, simus, phager, oxyrinchus, allabes, Silurus, Synodontis, eleotis, anguilla, alofa, abramis, typha, squammatus, physa, mugil: quanquam sunt & alij non pauci. Liobatus, qui etiam squatina dicitur, carnem ha-

bet

A. bet albam vt Epenætus ait in re coquinaria. Plato in Sophistis, & si mustelus sit, vel liobatus, aut anguilla. Theopompus libro quinto eorum, quæ in sicco degunt, anguillam inquit & muræ nam permultum temporis spatium posse viuere extra humorem, quòd branchias habeant tenues, parùmque humoris excipiant. Murænas ait Hicæsius non minus nutrire, quàm etiam anguillas, vel congro. Hanc Aristoteles ex parua celerrimum ait capere incrementum libro quinto Animalium, dentésque habere serratos; ac omnibus temporibus oua exigua parere. Epicharmus in Musis sine s. Murænas ipsas appellat, sic inquit; nec congrorum quidpiam crassorum, nec muræna montis: sic & Sophron. Plato verò ac Cantharus in fœdera componentibus, cum s. scripserunt; raia adest & Smuræna. Dorion in libro de piscibus murænam fluuiatilem vnã habere spinam inquit, quæ asello Gallariæ vocato sit similis. At Andræas in venenatis murænas scribit mordentes, quæ ex vipera natæ sunt, interficere, atque has minores esse, similes, & variatas. Nicander in Theriacis;

B. *Muræna timor est miseris piscantibus, illa
Sæpe stridens nauim media submersit in vnda
In mare delatis, cum de penetralibus exit.
Si vera est fama vt coeat serpentibus atris
In terris, pelagi cum liquit pascua lata.*

Andræas in libro de iis, quæ falso creduntur, falsum esse inquit, quòd muræna coeat cum viperis in loca lutulenta progrediens, siquidem neque viperæ in lacunis lutulentis pascuntur, quæ desertis paludibus potius solent oblectari. Sosttratus in libris Animalium, sunt autem hi duo libelli; coire affirmat. At murus, vt ait Aristoteles libro quinto Animalium, differt à muræna, hæc siquidem variegata est & debilior, at murus vnicolor est, fortis, colorémque habet motacillæ simillimum interius scilicet & exterius. Dorion murum inquit spinas per carnem non habere, at totum mirum in modum bonum esse, & tenerum, ac duo esse genera: nam alij toti sunt nigri, alij fului, inter quos meliores sunt nigri. Idcirco voluptati deditus philosophus Archesstratus;

Italiam si intra, pelagique angusta Sicani,

Murænam

*Muranam captam videas, quæ sista vocatur,
Hanc eme: nanque illic epulum admirabile nosces.*

*De manis, melanuro, melanderi-
no ac mormure.*

C A P V T X X X.

MAenas meliorem succum habere, quàm gobios testa-
tur Hicesius: at oris bonitate, quòdque ventris excre-
tionem cooperetur, longe ab illis superatur. Speusippus li-
bro secundo rerum similiarum boacem ac cerros similes esse
mænis arbitratur, de quibus mentionem fecit Epicharmus
in terra & in mari; bocas excedit multas & cerros. Epenæ-
tus in re coquinaria cerrum ait, quem Canis lectum qui-
dam vocant. Antiphanes in Agresti sine Butalione; mænas
Hecates cibum appellat ob brevitatem: sic enim inquit;

Magnos hos omnes credidi

Hominiuoros pisces, quid ais amicissime?

Hominiuoros? qui n. vir comederet?

Sunt hæ profecto Hecates epula:

Quas hic manas vocat, & triglas.

Sunt & quæ leucomænides dicantur, quas boacas nonnulli
nominant. Polyochus in Corinthiaeste; nec tibi persuadeat
quis per Deos si quando veneris boacas leucomænides dice-
re. De melanuro autē ita scribit Numenius in Piscatorio;

Scorpion, ac percarum ductorem melanurum.

Hunc sargo simillimum esse ait Hicesius, at succi & oris
bonitate, esse inferiorem, paulum constringere, ac nutri-
re. Meminit de eo Epicharmus in nuptiis Hebes, erant sar-
gi melanurique. Aristoteles in libro Animalium, styptici
sunt melanurus, ac sargus ex piscibus, qui multas nigras-
que habent lineas. Tum melanderinum similem esse ait
melanuro Speusippus secundo similiarum, purum dictum,
quem sic Numenius pforum vocat;

Aut pforon, aut Salpam, vel littoreum inde Draconem.

Mormur maximè nutrit, vt inquit Hicesius. Epicharmus
in Hebes nuptiis myrmias hos appellat, nisi natura diffe-
rant, sic enim scribit; Hirundines, myrmiaque, qui ventre
sunt matore. Dorion in libro de Piscibus mormylos eos
appellat. Lynceus Samius in arte obsonatoris, quam ad
quendam

A quendam suorum sociorum scripsit, vel Dysonem vel Zenonem, inquit; neque sanè inutile est intentè intuentibus, ac precio non dimittentibus, præsentem piscem vituperare ac dicere, quòd Arcestratus adductus fuit ut quorundam poetarum voluptatem, ac versum dicentem describeret;

Stormylus est piscis malus: hic haud est bonus unquam. &

Sume amiam autumnò, nunc at sunt tempora veris.

Sub primum frigus mugiles sumantur amæni:

At nunc est æstas.

Multaque his similia, sic enim multos ex astantibus emptoribus profugabis: quod si ita feceris, cogetur is quicquid tibi visum fuerit, concedere.

De torpedine, gladio, cernua, horcino & asello piscibus.

CAPUT XXXI.

Plato ac Cantharus in fœdera componentibus; suavis est inquit torpedo. At Plato philosophus marinæ ait torpedini similis in Menone, nam illa sibi adhærentem torpere facit. Huius vocabulum extat apud Homerum unde ducatur; manum obstupescit in vola. Menander in Lampade per a scribit; percurrit totum meum corpus torpedo: cum nullus antiquorum ita usus sit. Hicæsius minus eam nutrire, minusque habere succi asserit, at cartilagineum quiddam habere perfusum, quod stomacho maxime conferat. Theopompus in libro de hyeme latentibus; torpedinem ait terrâ ingredi. At in libro Venenatorum mordentium ac iaculantium vim quandam scribit ex sese emitte-
τάρπυς
τάρπυς

tere torpedinem, vel per ligna, ac tridentes, quæ manus habentium obstupescere faciat. Huius rei causam dixit Clearchus Solensis in libro de Torpedine, quæ quoniam nimis longa est, eius sum oblitus, vosque mitto ad eius commentaria. Est autem torpedo cartilaginea, paritque animal, ut ait Aristoteles. Pisciculos sibi venatur in cibum, ubi eos attigerit, ac immobiles ob torporem fecerit. Diphilus Laodicensis in libro Theriacorum Nicandri torpedinem narrat non totam torporem ingerere, at quandam illius partem, atque ob multam experientiam inquit eò peruenisse. De hac ita scribit Arcestratus;

In

In vino ac oleo torpedo fit tibi cocta:

Atque in odoriferis herbis, ramentisque casei

Tum super inycias.

Alexis in Galatea; torpedinem velut ferunt conditam totam assare. At in Demetrio;

Torpedinem considerans cepi statim

Sartagini quod inferentem feminam

Molles manus, oportet hanc nihil pati.

Gladium scribit Aristoteles rostri inferiorem partem exiguam habere, superiorem verò osseam, magnam, & toti illius æquam magnitudini, quæ ensis vocatur: atque hunc piscem carere dentibus. de hoc Arhestratus;

Accipito gladij accedens Byzantia frustra,

Vertebramque ipsam postremam: est optima nanque

In Siculo ponto circa ostia summa Pelori.

Quis hic admirabilis diligentiae præceptor, vel quis talis est obloniorum iudex, qualis hic ridendus, vel deridendus potius poëta? qui ita diligenter ob gulam Siculum mare transfretavit, pisciumque omnium, & singularum partium qualitates cognovit, tum succos ob gulam ita diligenter est perscrutatus, ac si rem quampiam vitæ hominum vtilissimam esset inuenturus. Orpheos & orphos vocatur cernua, ut ait Pamphilus. Aristoteles libro quinto Animalium cum piscibus citum adesse incrementum dicat, tum cernuam asserit celestimè ex parua augeri. Est autem carniuora, dentisque habet ferratos, & est solitaria: cuius illud est proprium, quod genitales meatus non inveniuntur: quodque per multum temporis spatium vivere potest post sectionem. Inter ea animalia connumeratur, quæ diebus frigidissimis latere solent, ac litore potius, locisque terræ vicinis delectatur, quàm marinis & profundis. Non præterit duorum annorum spatium. De hac ita mentionem fecit Numenius;

Hic procul à crypta ex facili suspenditur ipse

Scorpius, & trahitur valde aspera cernua eorum

In summe.

Et rursus;

Glaucos, equoreumque genus, sic cernuam, & atram

Merulam.

Scribit Dorion, iuniorem cernuam orphacinum à quibusdam vocari. Archippus in piscibus, sacerdos ipsis aduenit

Del

A Dei cernua. Cratinus in Vlyfsibus; frustum cernuæ tepidum. Plato in Cleophonte; te vetula migrare fecit, putrem cernuis, ac asperis piscibus, & phagris escam. Aristophanes in Vespis, siquidem quis emat cernuas, membradésque nolit. Singularem rectum cum acuto proferunt Attici, vnde Archippus in Piscibus, sicut prædictum est. At genitium Cratinus in Vlyfsibus, frustum cernuæ tepidum. Scribit Dorion in libro de Piscibus horcynos qui sunt in mari apud columnas Herculis, in mare quod est apud nos, peruenire; ex quo plurimi eorum in Ibero, Tyrrenôq; mari capiuntur, atque hinc in aliud mare disperguntur. Secundum locum obtinent ij, qui sunt in Sicilia. At qui procul ab Herculis columnis sunt, capiuntur macilenti, quia spatium multum maris enatarunt. In Gadiris clauiculæ solæ in falsamentum condiuntur, velut etiam antacæorum maxillæ, & palatum: ac ex his melandriæ vocati fiunt falsamenta. Horum ventres ait Hicæsius cum sint pingues, multum differunt ab aliis partibus, at clauiculæ quod spectat ad oris bonitatem, multò cæteris omnibus sunt meliores. Asinus & asellus ait Aristoteles in libris Animalium, os habet aperum, velut mustelus, nec est gregalis: solusque inter pisces cor habet in ventre, lapillóque molæ perfimiles in cerebro: Solus etiam calidissimis diebus Canicularibus latet, cum alij lateant diebus frigidissimis. Meminit de his Epicharmus in Hebes nuptiis; magnoperè curuas hiarulas, ventremque variegatum habentes asinos. Differt autem asinus ab asello, vt Dorion inquit in libro de Piscibus, qui ita scribit; Asinus, quem gadum quidam vocant: galleridas, quem quidam asellum, & maximum nuncuparunt. Euthydemus in falsamentis; hi Bacchum, illi gellariam vocant, alij asellum. At Archestratus asinum, quem callarjam vocant, nutrit prægrandis circa collum carnem quandam, non mihi quidem suauem, sed alentem; gaudet hic his, ego verò illis,

De polypo.

C A P. XXXII.

Polypus, sic enim dicunt Attici, velut etiam Homerus;
Polypus exiuit veluti cum forte cauernis.

C

Nam ex etymologia dictus est à pede. At accusatiuum poly- C
 pypum dicunt, sicut Alcinum, Oedipum, tripum, lebetem
 Aeschylum dixisse constat in Athamanthe. à simplici vt
 pes, sicut mens. At polypon dicere Aeolicum est, cum Ae-
 tici polypum dicant. Aristophanes in Dædalo; hæc volen-
 tem polypos & sepias. Ac rursus; polypum nihil apposuit,
 Deinde, fontes polypi dicuntur absconditi. Alcaeus in So-
 roribus vitiatis; fatuum esse, mentemque habere polypi.
 Amipsias in comedente; opus est, vt apparet, multis poly-
 pis. Plato in puero; velut polypodes te primum. Alcaeus; me
 ipsum edi, velut polypus. Sunt qui polypodem dicant ex si-
 militudine à pes, pedis, pedi, pedem. Eupolis in populis;

Vir ciuis est, at polypus ex moribus.

Diocles libro primo Salubrium molles inquit pisces ad
 voluptatem conferunt, & ad res Venereas, ac in primis po-
 lypodes. Polypodem scribit Aristoteles octo habere pe-
 des, quorum duo sunt superiores, at inferiores sunt mini-
 mi, medij sunt maximi. Habet in capillamenta duo, qui-
 bus alimentum attrahit, ac oculos in superiore parte duo-
 rum pedum. Os autem & dentes in medio pedum. Si ape-
 riatur, cerebrum habet bipartitum, ac atramentum voca- D
 tum non habet nigrum, sicut sepiæ, sed rubicundum in di-
 cto papauere: quod quidem papauer supra ventrem collo-
 catur, quasi quædam vesica. Intestinum non habet ex pro-
 portione. Nutrimento vitur aliquando paruorum conchu-
 larum carunculis, ostrea extrahens extra suas cauernas:
 quare accidit vt eorum cubilia cognoscant ii, qui venantur.
 Coit implicitus polypus; idque per longum spatium, quia
 caret sanguine. Parit per vocatam ampullam, qui me-
 tus est in corpore, oua complura in speciem racemi. Di-
 cunt etiam nonnulli quod si cibo indiguerit, seipsum co-
 medit, inter quos est Pherecrates comicus: Hic siquidem
 in Agrestibus inscriptis; inter olera agrestia pinóque vi-
 uere, ac vbi famem patientur, suos ipsorum digitos, ve-
 lut polypodes solent comedere. Diphilus in Mercatore;
 polypus omnes cirros integros habens non edit se ipsum
 o amicissime: quod quidem est absurdum, sed à congris
 insequentibus, pedibus mutilatur. Fama est etiam quod si
 quis in os cauernæ illius salem consperferit, statim exiit,
 De quo illud etiam narratur, quod si ob timorem aufu-
 giat,

A giat, colorem mutet, iisque locis simillimum referat, in quibus latuerit: sicut Megarensis Theognis ait in Elegiis;

Polypodis mores imitabere, qui quibus hæret

Saxi, ut vult, fit protinus assimilis.

Eadem Clearchus etiam narrat libro Prouerbiorum secundo, hæc carmina apponens; neque tamen cuius sint auctoris patefaciens;

Polypodis fraudes imitaberis Amphiloche Heros.

Vt placeas illis, quorum olim accesseris urbem.

Antiquitus fuisse seruatum scribit idem Clearchus apud Træzenem, ut neque polypum sacrum appellatum, neque remigem polypum ex lege venarentur, sed prohibebantur hos, & marinam testudinem attingere. Est autem polypus syntecticus, ac valde stupidus, siquidem venatorum in manus ultro accedit, atque cum eum insectantur, accidit aliquando ut non aufugiat. Extenuantur eorum fœminæ post partum, ac separantur, quare facile capiuntur. Visi sunt sæpius in siccum etiam exiisse, atque eò præcipuè, vbi aspera sint loca, nam plana deuitant, plantisque gaudent oliuarum: quare visi sunt sæpius oliuarum truncos suis cirris comple

B xi. Deprensus sunt etiam sicubus mari vicinis impliciti, ac fructus comedentes, ut Clearchus ait in libro de Degentibus in humido. Illud est autem argumento quòd oleis delectantur, quòd si quis oleæ ramum in mare demiserit, vbi sint polypodes, ac aliquantulum detineat, quotcumque voluerit nullo labore extrahet circa ramum implicitos. Alias quidè corporis partes habent fortissimas, at debilissimum collum. Inter quos mares genitale quoddam in vno cirrorum habere dicitur, in quo duo magna sunt capillamenta, quod neruosum est ad medium vsque cirrum, totumque adhæret. Aristoteles libro quinto Animalium polypus ait, coit per hyemem, verèque parit, & latet circiter duos menses: est autem perquam fœcundum animal. Differt mas à fœmina, cum quia caput habet longius, tum quia id habet in cirro quod genitale à Piscatoribus nuncupatur. Ouis incubant, vbi pepererunt, quare pessimi per id tempus capiuntur. Edit oua polypus vel in cubilibus, vel intra tegulas, aut aliud quidpiam simile concauum, ac post dies quinquaginta parui polypi ex ouis exeunt còplures, velut araneolorum multitudo. Polypus fœmina nunc ouis incubat,

nunc in ipso cubilis ostiolo infidet cirro supra extenso, C
 Theophrastus in libro eorum, quæ mutant colorem Poly-
 podem asserit solis saxosis se similem efficere, quod timo-
 ris causa, & incolumitatis gratia efficit. At in libro Ani-
 malium in sicco degentium, polypodem inquit mare non
 excipere. in differentiis pro locis, polypodes ait Theo-
 phrastus non nasci circa Hellepontum, quoniam frigi-
 dum ibi sit mare, ac minus salsum, quæ vtraque polypo-
 di sunt contraria. qui verò nautilus dicitur, sicut ait Ari-
 stoteles, non est quidem Polypus, at similis quod spectat
 ad cirros, dorsumque habet crustatum, emergitque de ma-
 ris profunditate, in sese concham habens conuersam, ne
 aquam excipiat atque ita conuersus nauigat, duos cirros
 superius exerit, inter quos membrana quædam tenuis con-
 spicitur, iis similis, quæ digitis palmipedum auium in-
 fertæ continetur. alios duos cirros pro gubernaculis in
 mare demittit, si quid verò ad se veniens videat, pedes
 protinus contrahit ac concha mari repleta, quàm celer-
 rimè in profundum demittitur. In libro autem de Ani-
 malibus & piscibus, quidam polypus inquit hic quidem
 triplichros, hic verò nauta. Circunfertur Epigramma D
 quoddam Callimachi Cyrenæi in polypum nautilus,
 quod ita sese habet;

Concha vetus fueram Zephyris impulsæ per undas,

Depositum primum nunc Venus ipsa tenes

Nautam sulcabam pontum si ventus, & aura,

Dum mea intius vela rudens tenuit.

Si tranquillus erat, præbebat remigis vsum

Ipse pes, vt nostri nomina significant.

Littoribus vicina fui simul obuia iulis

Essem spectandus sudus vt Arsinoes,

At non in thalamis velut olim, mortua cum sum,

Ouum peioris nunc pario Alcyones

Clinia. ad ipse bonæ me gratificare sorori:

Quæ Smyrna nata est patribus Aeolidis.

Scriptis etiam Posidippus in hanc Venerem, quæ in zephy-
 rio celebratur hoc Epigramma;

Arsinoes Veneris Philadelphi in flumine, & idem

Providus in terris hoc venerare sacrum.

Quam primus statuit regnantem fluctibus altis

Nauar

A

*Nauarchus xephyri littore Callicrates.**Hæc hyeme & medio placidum dabit æquor, & vnda.**Supplicibus facilis fit tumida vnda maris.*

Meminit de Polypode & Ion tragicus in Phænice hoc pacto, & saxatilem cirris exanguibus odi mutantem Polypum cutem. Sunt autem polypodum species, heledona, polypodina, bolitæna, & Osmylus, vt Aristoteles scribit & Speusippus. Mollia inquit esse Aristoteles Polypodes, osmylum, heledonam, sæpiam, loliginem; Epicharmus in Hebes nuptiis, polypi, sæpiæ, recentisque loligines, infana bolbitis, vetustæque rubeculæ. Archestratus:

*Optimus in Caria atque Thaso fit polypus, horum**Complures Corcyra tulit, qui corpore grandi.*

Dorici polypum ipsum per, o, magnum dicunt, vt Epicharmus. Simonides etiam, polypum dicit quærens. At Attici polypum qui est Cartilagineus, sic enim Cartilaginem habentia dicuntur, Polypodes, mustelique, & canes vt mollia dicuntur loliginis speciem habentia, at Cartilaginea vellusculi folia.

B

De paguro, limaria, perca, acicula, squatina, scaro.

C A P. XXXIII.

SIC de paguris mentionem fecit Timocles & Xenarchus in Purpura; cum piscator sim peritus, in paguris pisciculis Deis inimicis sapientiam, variâsque artes inueni. Senem buglossum non valde cito corripiam, bonum profectò esset. Limariæ mentio fit à Phrynicho in Musis. Aristoteles libro quinto Animalium, limariæ inquit, ac thunni in ponto pariunt, nec vspiam alibi. Meminit etiam Sophocles in Pastoribus. Postea aduena Helleponti tempestiua æstate apud Bosphorum, hic enim frequens est. Diocles & Speusippus libro secundo Similium meminit de Percis, similes esse inquit, percam, hiatulam, fucam. At Epicharmus Camarides, & Canes, Mugiles, percâsque varias. Numenius in Piscatorio, aliquando rursus percas, aliquando apud Strophades saxum fucas, alphestemque, coloribus & rubicundum scorpionum. Percum Epicharmus nominavit in Hebes nuptiis, Speusippus secundo similium, ac Numenius quorum in promptu sunt testimonia.

C 3

Aristoteles in Animalibus spinis septem, variisque coloris esse fucam narrat, at quæ variis lineis, tortuosisque virgulis sit distincta, percam. Cuius etiam extat prouerbiū, perca melanurum sequitur. Raphidum sic mentionem fecit Epicharmus, & oxyrynchi, raphides, hippuri. Dorion in libro de Piscibus aciculam inquit, quam raphidem dicunt. Aristoteles libro quinto Animalium aciculam eam vocat; at in libro Animalium seu piscium cum raphidem nominauerit, ipsam edentulam esse affirmat. Hanc Speusippus etiam aciculam nominat. Squatinas scribit Dorion in libro de Piscibus egregias nasci in Smyrna, ac sinum Smyrnæum omnes pisces squammis carentes præstantes educare. Et Archestratus.

Optima Miletī penetrent cum mollia fluctus,

In primis squatina præstant, & tergoꝛe lato

Liobathus, pariter crocodilo vesceret ipso:

Ex furno pueris qui sit iucundus Ionum.

Scarum ait Aristoteles serratos dentes habere, esse solitarium, ac carniuorum, exiguum os habere, linguamque non multum adhærentem, cor triangulare, subalbidum, tribulum, bilémque, & splenem nigrum habere. Ex branchiis autem hoc esse duplex, illud simplex, solus hic inter pisces ruminat, algæque nutrimento gaudet, quare & ea capitur: vigetque ætatis tempore. Epicharmus in Hebes nutritiis sparos piscabamur & scaros, quorum neque fas est deis sterco abicere. Seleucus Tarsensis in piscatorio solum ex piscibus scarum dormire dixit, quare nunquam noctu capitur, quod illi accidit fortasse ob timorem. Archestratus in Gastronomia;

Ex Epheso perquire sacros: at frigore tetro

Vescere, mox triglis captis, circumdata muro

Est vbi Miletus, supremæque Caribus ora.

Ac in alia parte operis:

Atque scarum assato latum Carthagine magnum:

Nec non bixanti iucunda obsonia, scuta

Tergore qua referunt, & vasto corpore, lata.

Hoc curato modo totum, cum ceperis illum

Cascoque ac oleo bene texeris omnia multo.

In furno suspende calenti, torrida rursus

Hac sale consperge, hac oleo, consperge cumino.

Nicander

- A Nicander Thyatirenis duo esse scarorum genera commemorat, quorum alterum Oniam, alterum Varium vocant.

De sparō, scorpio, scombro, sarga, & salpa.

CAP. XXXIII.

- Sparum Hicēsius meliorem scribit habere succū, quā smānas, & magis quā pisces alios complures nutrire. Epicharmus in Hebes nuptiis sparos & scaros, quorum nec diis quidem fas est abiicere excrementum. Numenius in Piscatorio, Vel sparum vel torpedines gregales. Meminit & Dorion in libro de piscibus. Diocles libro primo Salubrium ad Plistarchum ex iunioribus piscibus ficciores ait carnes habere scorprios, cuculos, passerēs, sargos, & trachuros, at triglas minus his carnes habere ficcas, siquidem pisces saxatiles molliorem habent carnem. Ex scorpriis ait Hicēsius alius est marinus, alius palustris. ac marinus quidem est flauus, lacustris verò niger. Marinus præterea gustu excellit & virtute alendi. Habent etiam scorprij purgandi vim & excernēdi, multum habent succum, multumque nutriunt, quia sunt cartilaginei. Parit bis scorprius vt Aristoteles inquit libro quinto Animalium. Numenius in piscatorio,

Fucos alphesten, pictumque colore rubenti

Scorpion, ac percarum ductorem melanurum.

Quòd autem percutiat, testatur Aristoteles in libro Piscium. Epicharmus in musis scorprium variegatum esse inquit. Scorprij variegati, glaucique & pingues lacerti. Est solitarius scorprius, & alga vescitur. Et in libro quinto Animalium scorprios & scorpides in variis locis nominauit, sed obscurum est an eisdem dixerit. Nos tamen scorprios, & scorpœnas comedimus, neque vllus est, quem prætereat differentes horum esse succos, & colores. Obsonij studiosus Arcestratus in aureis carminibus ita scribit. In Thaso scorpriū eme, ni sit minor cubito in magnum manus extende. De scombro memiuit Aristophanes in Gerytade, scōbros eos qui minores sunt, magis nutrire meliorisque esse succi, quā monedulas, autor est Hicēsius quos nō tamen facilius etiam excerni affirmat. Loquitur de his Epicharmus in Nuptiis, Hirundines ventrē habent maio-

C 4

rem scombris, at minorem thunnulis. Sargi magis sunt sti C
 prici quam melanuri sicut ait Hicesius, magisque nutriunt
 Numenius in piscatorio sargum versutum esse declarat,
 quod spectat ad venatum.

*Aut merulum equoreos turdos aut aliàs hic,
 Nunc illi sargum, præstantem retia piscis
 Qui frangit versutus.*

Aristoteles libro quinto Historiarum Animalium ipsum
 bis parere inquit, vere scilicet & autumnno. Epicharmus in
 Hebes nuptiis, Si vis sargiq; chalcides ponticæ. Velut dif-
 ferentes sarginos in his nominat, aderunt sargini, melanu-
 ri, maximæq; tæniæ, tenues quidem, at suaues. Similiter
 Dorion in libro pisciû, sarginos sic eos appellans & Chal-
 cides. At sapiens Arcestratus.

*Mergitur oceano cum formidandus Orion,
 Exiitque comis mater formosa racemi.
 Tunc habeas sargum assatum quem spargito caeseo,
 Ingentem, calidum, qui sit conspersus aceto,
 Asper natura est, quemuis curare momento
 Hoc pacto piscem qui densis carnibus adsit.
 At natura boni, mollis, pinguis sale parco
 Conspergus solo, quæ mox vngatur oliuo.
 Namque voluptatis virtutem secum habet ipse.*

De salpa Epicharmus in nuptiis, Viles phagri ac lupi
 pingues, & merdiuoræ salpæ execrandæ, at per astu-
 tem suaues. Aristoteles libro quinto Animalium semel
 autumnno eam parere scribit, multas habet lineas, eaf-
 que rubicundas, ac solitaria est, & dentes habet ferratos.
 Fama est hanc capi à piscatoribus agresti cucurbita, quo-
 niam eo cibo delectetur. Arcestratus:

*Esse malos semper salpas ego iudico pisces;
 Aptæ tamen magis est cum mæsis ceditur illam
 Si cupis egregiam Nitylenæam cape.*

Pancrates in marinis operibus:

*Salpa æque longitudinis pisces,
 Quas dixerè boues, colitur quibus Isthmia tellus,
 Quod semper ventri adducunt hæ dentibus algam.*

Est autem varius hic piscis, quamobrem & Mniaseam Lo-
 crum aut Colophonium, qui ludos inscriptos composuit
 ob compositionis varietatem familiares eius salpam no-
 minæ

A minabant. Nymphodorus Syracusius in libro Asiaticæ nauigationis salpam fuisse Lesbiam inquit, quæ ludos composuerit. At Alcimus in rebus Siculis Botrym in Messena, quæ est in insula, ludorum similibus iis, qui salpæ dicuntur, inuentorem fuisse testatur. Archippus in Piscibus masculinè dixit hic salpa. Tubicen, vel boax, at salpa cecinit mercedem ferens septem obolos. Nascitur piscis quidam huic similis, in mari rubro, qui Aromateus dicitur, qui lineas habet per totum corpus extensas, aureumque colorem præ se ferens, velut Philon scribit in Metallicis.

*De synodunte, synagride, lacerto, scepino, umbra,
syagride, sphæria.* C A P. XXXV.

D synodunte ac synagride mentionem fecit Epicharmus: Synagrides, papillæque, & synoduntes rubro distinctos. Numenius per, y, ait in Piscatorio, aut albam, synodunta, boacæque, trincosque. Et rursus, quos precareris vesci optans piscem, vel magnum synodunta, vel vrinatorem hippurum. At Dorion synodontem per iota dixit, velut Archestratus etiam in his:

Ingentem quæris si synodonta sodalis

Hunc etiam cepisse freto conare Sicano.

Cuncta Cyro hæc memorans, ac ad te magne Cleane.

Antiphanes in Archestrata, anguillam quis ederet, vel tempus synodontis: de lacerto meminit Alexis in alba populo, nam sic coquus loquitur:

Nosti lacertus ut parari conuenit?

Si me instruas, sunt eximenda branchia,

Lauandus, ac cadenda spina qualibet.

Scindendus hinc, quem totum ubi patefeceris

Hunc desuper conspergito mox lasere.

Impleto caseo, sale, ac origano.

Ephippus ubi in Cydone multos alios pisces connumerat, mentionem fecit & lacerti hunc in modum, frustra thunnii, Chlanidis, musteli, squatinæ, conghi, cephalii, percæ, lacertus, phycia, fuca, brincus, trigla, cuculus, phager, mulus, lebias, parus, æolias, alosa, hirundo, squilla, loligo,

passer, dracæna, polypulus, sepia, cernua, gobius, apuæ, aciculæ, mugiles. Mnesimachus in equos alente, ex asperis, torpedo, rana, perca, lacertus, farda, sycis, brincus, trigla, cuculus. Scepini mentio fit à Dorione in Piscibus, quem attagenum etiam vocari asserit. At umbram nominavit Epicharmus in Hebes nuptiis æoliæ, flutæq; & Cyno glossi, marinæ umbræ. Numenius piscem ipsum sciadeum vocat his verbis, à quibus expeteres cupiens pisce vesci, vel magno synodonte, vel urinatores hippuro, vel phagro iubato, vel capto sciadeo. Synagrides dixit Epicharmus in Hebes nuptiis, ac in terra & mari. Sphyrænas scribit Hicelius magis nutrire quàm congros, gustuque esse insuaues & ori, bonitatem succi habere mediocrem. At Dorion sphyrænam inquit quam cestram vocant. Epicharmus cum in musis nominavit, non amplius sphyrænam sed cestram appellat, tanquam sit idem. Chalcidas, canes, cestras, percas, & æolas. Sophron in Virilibus, cestræ botim vorantes. Speusippus secundo similium velut simillimos pisces posuit cestram, aciculam, lacertam. At Attici sphyrænam sapius cestram appellant, raroque sphyrænæ nomen apud eos auditur. Strattis idcirco in Macedonibus; cum Atticus quidam interrogatus esset veluti nomen nesciret diceretque, quid est sphyræna? dixit alter, cestram vos ð Attici vocatis. Antiphanes in Euthydico, nam multa sphyræna dicenda est cestra ex Atticorum more. Nicophon in Pandora, Cestræ & lupi. Epicharmus in Nuptiis Hebes: Cestras, percas, & æolas.

De sepia & trigla.

C A P. XXXVI.

ἀτρίαι.

Aristophanes in Danais, atque hæc sepias habentia & polypos. Sicut causæ etiam penultima acuitur velut ait Philemon, sic & hæc nomina, disciplina, fascia, domus. Aristoteles sepiam pedes octonos habere scribit, quorum duo inferiores sunt maximi, duasque promuscides, inter quas os habet, & oculos. Habet etiam duos dentes hunc superiorem, illum inferiorem, atque id in dorso quod ostracum dicitur. At in nare illius est atramentum, quæ apud os collocata est in morem vesicæ. Venter est planus ac in modum placentæ, similisque bouis ab
oma

A omafo. Nutriuntur sepia parva exiguis pisciculis, promuscidem, quasi piscatorium funiculum protendentes, atque hac venantes. Fama est etiam quod ubi tempestas in mari fuerit, promuscide saxa, velut anchoras capientes natant. Si quis sepiam infectetur, illa atramentum fundit, ac in eo occultatur, ulterius aufugere simulans. De qua illud etiam dicitur, quod si foemina tridente feriat, mares auxiliantur hanc detrahentes, sin autem capiantur mares, foeminae diffugiunt. Non explet secundum annum sepia, sicut neque polypus. In quinto autem libro animalium, natant sepia & loligines complexa ora cirrosque e regione adaptantes, sic etiam nares ad nares. Inter molles pisces prima pariunt sepia vere, neque quibusvis temporibus veterum ferunt, sed ubi accidit, id agunt per quindecim dierum spatium. Cum pariunt mas foeminam e vestigio sequitur, qui ovis atramentum super infundit, atque ita efficit ut solida efficiuntur. Coniugatim solent incedere, mas magis est varius, quam foemina, dorsoque atriore. Epicharmus in Hebes nuptiis polypi inquit, sepia, & recentes & loligines. Quod notandum est contra Speusippi sententiam, qui sepias ac loligines similes esse arbitrabatur. Atque cum dixisset Hipponas in Iambis; Sepie hyposphagma, ij, qui exposuerunt, sepia atramentum interpretati sunt, sed hyposphagma hypotrimma est, sicut testatur Erasistratus in re coquinaria, sic enim scribit; Esse autem hyposphagma ex sanguine carnibus commistis cum melle, caseo, sale, cymino, & laserpitio lixatis. Sic & Glaucus Locrus scripsit in re Coquinaria, hyposphagma autem sanguis lixatus, laserpitium, defrutum, mel, acetum, lac caseus foliaque odorifera concisa. At papientissimus Arcestratus, sepia in Abderis Maroniaeque in media. Aristophanes in Cerealia celebrantibus, piscis quis emptus est aut sepiola. Et in Danais, ozene, mene, sepiolae. Theopompus in Venere, sed para hanc sepiam capiens atque hunc polypulum. Alexis in Agricola coquum inducit talia de sepiolarum coctione dicentem, quanti sepie? vnus dragme? ter. harum cirros & alas abscindens lixo, at aliud corpus concidens in multa frustra, spargensque sale tenui, coenantibus simul in patella bullientem accedens fero. Trigla vero ac turdus per. nam foeminina nomina in la definetia alterum,

ἀμίας, ἀ-
μυσία -
ἢ παρὰ
τὸ σκί-
σθαι. ἀφύμ
παρὰ τὸ
μὴ φύσσει
θύσι. ἢ
παρὰ τὸ
θύειν.

l, poscunt sicut Scylla, Scilla, at quæ per g, habent comple-
xionem in. n. definunt foramen, splendor, iugum. Triglam
scribit Aristoteles Animalium libro quinto, ter parere quo-
tannis: cuius rei coniectura vtuntur piscatores, quod eius
partus ter in locis quibusdam paruus videatur. Ac nomi-
nis ipsius ratio hinc fortasse deducitur, sicut amia quia
non singulatim eunt, sed gregatim, scarus autem quia fa-
liat & scaris: apuæ velut ineptæ ad pariendum, quod scili-
cet pariant difficulter. Thunnus ab irruendo, est enim im-
petuosus cum sub Canis exortum ab asilo, quem habet sub
pinna, vexatur. Dentes habet serratos, gregalisq; est, & to-
tus pictus, ac carniuorus. Trigla quæ tertio peperit iam fit
sterilis, nam vermiculos quosdam habet in vulua, quæ na-
tum foetum corrodant. Ab hoc accidente Epicharmus in
Hebes nuptiis eas gibbosas vocat his verbis, agè iam tri-
glas gibbosas, & insuaues bæones. Sophron in Virilibus,
triglas quasdam nominat, trigolæ obstetrici, & trigolam
serenum. At in puero inscripto. Triglas inquit pingues, tri-
golamque posteriorem. Et in mulieribus, triglam barba-
tam. Diocles in his quæ scribit ad Clitarchum triglam ait
carnem habere asperiolem. At Speusippus cuculum, hirun-
dinem, triglamque similem esse affirmat: vnde Tryphon
in libris Animalium nonnullos esse dixit qui trigolam
ipsum cuculum esse arbitrarentur, cum ob similitudinem,
tum ob posteriorum partium siccitatem, quam declarauit
Sophron vbi dixit, triglas pingues, trigolamque postre-
mam. Plato in Phaone,

Ac trigle neruis non est iucunda commesa,

Hecate trigla cōsecratur ob nominis communitatem, ipsi
siquidem triuix & tres habenti oculos, die mensis trigesi-
mo cœnas ferunt. Eadem ferè de causa fidiculam Apollini
dicatam putant, velut bocam Mercurio, Dionysioque fusa-
neos, ac Veneri Phalaridem, velut Aristophanes inquit
in auibus, ob phalli similitudinem. Anatem etiam voca-
tam nonnulli Neptuno attribuunt, marinumque foetum,
quem nos apuam, alij aphryam vocant, alij spumam. Gra-
tissimam hanc esse Veneri testantur, propterea quod &
ipsa ex spuma sit genita. Apollodorus in libris Deorum
triglam ob nominis proprietatem Hecate sacrificari in-
quit, est enim dea triformis. At Melanthius in libro my-
sterior

λυσις,
vel νόσις.

Asteriorum quę sunt in Eleusine & triglam & mænam, quoniam Hecate est marina. Hegesander Delphus triglam asserit in sacris Dianę ferri, quia hanc marinos lepores letiferos diligenter venari, deuastareque arbitrabantur: Quę cum ob hominum vtilitatem faciat venatrici deę merito venatrix deponitur. Triglam barbatam dixit Sophron, quoniam quę habent barbam meliores sunt aliis. Est & locus quidam Athenis qui Trigla nuncupatur, vbi depositum est quoddam Hecates triglanthinę. Carides idcirco in Cathena, domina Hecate triuia, triformis, triumfaciarum, triglis allesta: Si trigla viua in vino suffocetur, atque hoc vir quispiam biberit, non postea rei Venereę indulgere poterit, velut Terpsides narrat in rebus Venereis. At si mulier hoc ipsum vinum bibat, non potest concipere, sicut neque auis. Peritus verò Archesstratus trigla in Tichiunte Milesię laudans ita scripsit:

Non peiora Thasi capies cbsenia triglam

Ista, sed fluctu pariter venit inclyta Chiri.

In rubris errat melior prope littora prima.

B Cratinus in Trophonio, neque des vitio rubra comedere, siue triglam, nec pastinacam, neque grauem melanurum. Nausicrates Comicus triglas Exonicas laudat ita in Naucleris, cum ipsis sunt decentis naturę flauę, quas vnda Exonica omnium optimas in locis nutrit, quibus deam decorant Luciferum puellam: Cœnis vbi mittunt munera nauitę: triglas dicis,

De tanijs, trachuris, taulopia, loligine, & lilio.

CAP. XXXVII.

TAeniarum mentio fit ab Epicharmo, & gratissimę tanię tenues quidem, at suaves, exiguoque igne indigentes. Mythecus in re coquinaria, taniarum inquit euacuari caput abscindens, & lauans, tum in frustra diuidens, caseum & oleum infunde. Plurimę pulcherrimęq; circa Canopum Alexandrię nascuntur, ac in Seleucia apud Antiochiam. Cum dixit Eupolis in Prospætiis mater ipsi quędam Thratta tanijs vendens, de pannis inquit ac zonis quibus cinguntur mulieres, De thrachuris velut ficioribus meminit Diocles. Et Numenius in Piscatoris ac-

nias,

nias, cincalos, & allopiam, trachurum. De taulopia scribit Arcestratus iuuenis, magni taulopiæ per æstum eme caput, vbi Phaeton extremo curru insidet, ac appone calidum cito, & trimma cum illo, affato in obelisco capiens ventrem illius. loliginem etiam connumerat Aristoteles inter ea quæ incedunt gregatim, ac plurimas sepæ partes habere dixit, numerum videlicet pedum, & promuscides. ex huius pedibus ii, qui inferiores sunt, sunt minores, at superiores maiores. Promuscidum etiam dextra est crassior, totumque corpus molle & longius, habet atramentum in vesica non nigrum sed pallidum, ostreumque valde exiguum & cartilagineum. At lollius sola differt magnitudine, siquidem ad trium palmorum longitudinem accedit. Color est subrubicundus, ex dentibus minorem habet inferiorem, & maior est superior, qui tamen ambo nigri sunt rostroque accipitris perfimiles. Si aperiat, ventrem habet suillis similem. At in quinto Animalium brevis esse vitæ lollium ait & sepiam. Arcestratus qui totam & terram & mare voluptatem gulæq; gratia perlustrauit, sic scripsit:

Copia Pierico in Dio loliginis vndas

Innatat, Ambraciae pelago pluresque videbit.

Alexis in Eretrico coquum talia dicentem inducit, loliginis, spinæ, raia, tribus, apuæ, caruncula, intestina, sed loliginibus alas ipsis concidens, adipis parum immiscens, circumspersgens condimentis tenuibus viridibus condiui. Pamphilus in panem faciēte, Iatrocleum scribit cupedias quasdam loliginem nominare.

De sue pisce, hyca, phagro.

CAP. XXXVIII.

DE suis meminit Epicharmus in Hebes nuptiis, ad Derant hyænides, buglossique & fidicula: ac quosdam suos vocat his verbis, Chalcides, sues, accipitres, pinguisque canis. Nisi fortasse sint idem & aper. Numenius contra hyenam quandam connumerat in Piscatorio his verbis, cantharidem visam, hyenámque triglámque. Meminit & Dionysius in re Coquinaria de hyena, & Arcestratus obsoniorum studiosus:

In

A *In Ponto ac Aeno tibi sus incundus ematur,
Mortales quem psammitin dixere cauatam.
Tum caput elixa, nec condimenta ferantur
Vila tibi, sed saepe merena sufficit vnda.
Hysopum tundensque feras, & si quid opus sit
Acres simul tingas in aceto. Fellicita sic
Hunc studio nimio quò suffoces vnda bibentem.
Assare est cuius ceruicem & cetera multa.*

Numenius etiam suam aliquando psammathidem in Piscatorio nominauit quandoquidem dixit, aliquando canem marinum, aliquando impetuosum psammatidem. Hycam ita Callimachus sacrum piscem vocat in Epigrammatis, deus illi sacer hycas. Numenius in Piscatorio, aut sparum, aut hycas gregales, vel phagrū in saxo deprehensum. Timæus lib. xij. Historiarum de Ciuitate Sicula, de Hycaris inquam differens, vocatā fuisse ciuitatem inquit ab iis primis hominibus, qui in locū venerūt, quoniam inuenerūt pisces qui hycæ dicerentur, eosque in vtero habentes, quorum vtentes augurio, locū ipsum Hycarum nominarūt. Zeno-
B dotus autē Cyrenæus hycam piscem erithrinū inquit appellari. Hermippus Smyrnæus hycam Iuliam intelligit, in his quæ scripsit de Hipponacte, quæ esse dicit captu difficilem, ac philetam idcirco dixisse, neque hycæ piscis vltimus aufugit. Speusippus lib. ij. Similiū perfimiles esse inquit phagram, erythrinum, heparum. Meminit & Numenius in prædiis. Hunc carniuorum esse ait Aristoteles, solitariūque, & corhabere trigonum, verèque vigere. Epicharmus in Hebes nuptiis, phagrique & lupi. Meminit & Metagenes in Thurioperfis. Amipsias in barba: cernuis, mollibus & phagris eris esca. Phagri, Chromis, anthius, acarnanes, carnux, synodontes, & synagrides, cum generis sint similis ait Hicetius, (nam dulces sunt, Stypici, ac multum nutriunt,) ex proportione difficulter excernuntur. Ex quibus magis nutriunt carnosī & terrestres, minūsculeque adipis habentes. Archestratus phagram comedendum esse ait cum Sirius exoritur.

*In delo, cretriāque, maris quæ puppibus apta
Sunt statio, illius solum caput accipe, & vna
Postrema, inde domum ne fertis cetera piscis.*

Mentionem fecit & Strattis in Limnomena, Multos magnosque

gnósque phagros inflectens. Et in Philoctete, In forú postea venientes robustos magnósque phagros in obsonium ementes, ac tenerarum anguillarum frustra latus rotúndum habentium. Est phager genus etiam lapidis, nam Creten-^Cses cotem phagum appellant, velut ait Simmias.

De hiatulis, chromi, aurata, & chalcide.

C A P. XXXIX.

DE hiatulis meminit sic Epicharmus in Hebes nuptiis, Valde apertásque hiatulas, nigrúmque ventrem habentes asellos. Numenius in Piscatorio, Hiatulásque, peliásque & nocturnam pitinum. Meminit & Dorion in Piscibus. Aristoteles in Animalibus rubro colore variegatam, nigram ipsam nominat, ac variis lineis, quoniam nigris virgulis est ornata. De Chromi etiam Epicharmus ita inquit, Sciphias chromiásque, qui vere omnium piscium est optimus secundum Ananiam. Numenius in Piscatorio, hyccam, aut Callichthym, vel Chromin, aliásq; cernuam. & Arcestratus, Chromin in multra capies magnum, est enim pinguis si sit æstas, vel in Ambracia. At de aurata Archippus in Piscibus, sacratas Cythereæ Veneri auratas. Hos pisces inquit Hicesius quod spectat ad dulcedinem, aliámque oris suauitatem esse omnium optimos, qui etiam plurimum nutriunt. Pariunt auratæ sicut inquit Aristoteles eodem modo quo mugiles, vbi flumina maxime fluant. Mentio fit earum ab Epicharmo in Musis, & Dorione in Piscibus, Eupolis in Adulatoribus, centum inquit drachmis pisces emit, octo tantum lupos, & duodecim auratas. At sapiens Arcestratus ita scribit in præceptis:

Auratas pingues Ephesine desere, at illas

Accipias, quas Ioniscos dixere vocantes.

Suaue Selinuntis pecus, illúdque abluere rectè,

Assatum totum post hæc apponito si sit

Vel decem cubitorum.

Chalcides, hísq; similes alosæ, sardæ. Chalcides inquit Hicesius vocatæ, & hirci, raphides, & alosæ paleacæ sunt, & macræ, ac sine succo. Epicharmus in Hebes nuptiis,

Chalc

A Chalcides, sives, accipitres pinguisque canis. Dorion Chalcidicas vocat. At Numenius, tu Chalcidem illam simpliciter experireris & exiguam manam. Differt autem Chalceus à Chalcide, de quo scripsit Heraclides in re Coquinaria, & Euthydemus in libro de salsamentis, qui eos nasci in Cyzicorum regione affirmat, ac rotundos esse & circulares. De alosis scribit Aristoteles in libris Animalium & piscium hunc in modum: solitarij sunt alofa, Encrasicholus, membras, coracinus, erythrinus, sarda. De sardis mentionem fecit Eupolis in Adulatoribus. Ille parcus fuit in vita bello imminente, cui semel sardæ fuit obsonium, cum semioboli caro fuit in Samo. Aristophanes in Equitibus, sardæ si centum fierent obolis. Dorion in libro de Piscibus de marina mentionem facit. alosas, & sardas trichium nominat. Nicochares in Lemniis, sardas, & premadas thunnas inquam. Plato in Europa, cum piscarer ipsum aliquando vidi Andrachme cum premadibus postea dimisit, quia erat boca. Similiter verò & Aristoteles libro quinto Historiæ Animalium sardam & saltatione & cantu ita gaudere inquit, ut cum audiuerit vel extra mare transfiliat. Eritimos inquit Dorion idem facere quod & Chalcides, atque has suaves esse in Hypotrimmate. Epenætus in Piscibus mustelam ait Smyridem, quam canis cubile nonnulli vocant, Chalcidas quas dicunt sardinos, eritimos, accipitrem, hirundinem. Aristoteles libro quinto Historiæ Animalium sardinos ipsas appellat. Callimachus in Appellationibus æthnicis ita scribit; Encrasicholus, eritimus, Chalcedonij, sardina, Chalcis, & Aristula. At in alia parte piscium nomina connumerans, ozæna inquit, osmylus, thurij, iopes, eritimi. De Iopibus mentio fit à Nicandro in Bœotico:

Ac velut armentum circum cum pugnat iopum

Aut phager aut bubo melior, vel cernua in vndis.

Aristophanes in nauibus onerariis, ò infelix quæ ex sardis prima in salsugine intincta est. Nam pisces qui aptiores erant cum super carbonibus coquerentur, in salsuginem intinxerunt, quam vocauerunt thasiam salsuginem, Velut in vespis ait idem poeta: Equidem prius bis quàm prunas, salsuginem bibens.

D

De thrattis ac passeribus.

CAP. XL.

C.

Sed quoniam huc vsque sermonis accessimus, ac prius de Salosis diximus, dicamus agitè iam quænam sint ex, quæ apud Archippum thrattæ dicuntur in actu piscibus inscripto. In historiis enim piscium ac Atheniensium hæc ita scripsit, Vt nos vicissim quocumque habemus tradamus, thrattas, aristulam tibicinam, thyrsiq; sepiam, & triglas, Euclidemq; qui regnavit, ex anagyro coruos imitantes, gobiq; Salaminij partum, ranam absidentem ex Oreo. Ex quibus verbis quæret fortasse quispiam quas thrattas inter pisces esse contigerit, quas hominibus se daturos statuunt: quæ maximè videntur opportuna nunc ego dicam. Est igitur thratta marinus pisciculus, de quo ita meminit in equos pascente Mnesimachus mediæ comœdiæ autor, Mullus, lebias, sparus, æolias, thratta, hirundo, squilla, loligo. At Dorotheus Ascalonites libro centesimo octauo Congregationis dictionum thettam scribit, siue quòd in minus incorruptum actum incidit, siue quòd ipse parum vsitatum nomen emendauit ac protulit. Sed nullum est omnino thrattæ nomen apud Atticos. Quòd thrattam marinum pisciculum dixerint, ita testatur in Lycurgo Anaxandrides; Atque vnà cum perdicibus & thrattulis cum coruulis coire. Antiphanes in Tyrreno;

Piscator est vulgi: malum solum hoc mihi

Restabat: vndeuis malum nunc audiam.

Quid hoc mali profecto thrattam aut passerem,

Muranulam'ue tu dabis mihi, malum

Vel quod marinum ingens?

Passeres inter pisces ficciores connumeravit Diocles. At Speusippus libro secundo Similium, simillimum esse inquit passerem, buglossum, tæniam. Aristoteles quinto Historiarum Animalium ita scribit; Similiter verò complures ex pisciculis semel pariunt, velut fusanei, qui retibus capiuntur vt Chromis, passer, thunnus, pelamis, mugil, Chalcides, hisque similia. At in animalibus mollia inquit, bos, turtur, torpedo, raia, rana, buglossa, passer, mus. Dorion in libris de Piscibus; inter latos buglossum, passerem, escharum, quem etiam corim, vocant. Buglossos nominauit & Epicharmus in Hebes nuptiis, hyænzq; buglossique, & fidicula. Lynceus

A ceus Samius optimos passerem nasci circa Eleusinam Atticę affirmat in Epistolis. Arcestratus; postea capere passerem magnum, & asperam buglossam circa Chalcidem inclutam. Romani passerem rhombom appellant, quod nomen est Græcum. Naufrates de Glauco pisce loquens hæc infert in Naucleris;

*Quos optimos Exoni cę fluctus alunt
Flauos, per undas quàm natantes alteras.*

Vbi deam celunt puellam Thesherum.

Cenarum vbi mire nauta munera.

Triglam dicis lacteã. Sicula quę sollicitat multitudo, rhombum. Cum multam de piscibus garrulitatem ô Timocrates Dipnosophistis expleuerimus, hic sermonē suppressens, nisi aliquod aliud epulum opus sit, ea tibi apponã, quæ Eupolis in Laconibus vel Leda. aderit tibi præterea thunni frustum, caro procellorum hædorum intestina, hepar apri, arietis testiculi, intestina boum, agnorum capita, ieiunium hædi, venter leporis, lucanica, intestinum, farcimen: quibus repletus patere nos corporis curam habere, quo possis aptè posthac comedere.

D. 2

ATHENÆI DIPNOSOPHI-

STARVM

LIBER OCTAVVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De proprietate locorum quorundam piscium.

CAP. I.

BI Lusitaniæ fertilitatem (est autem regio Iberiæ, quam Hispaniam Romani appellant,) declarat Polybius Megalopolitanus, ð omnium hominum optime Timocrates, scribit libro Historiarum trigésimo quarto, quòd ibi ob optimam aëris temperiem animalia sunt fœcunda, atq; homines: nec vnquam fructus defunt in ea regione: rosæ enim albæq; violæ, asparagi, resq; huiusmodi non defunt per maius temporis spatium, quàm trium mensium. At marinum obsonium, quod ad multitudinem, bonitatem, pulchritudinemque spectat, maxime differt ab eo, quod est in nostro mari. Nam & hordei Siclus, qui medimnum continet, drachma venundatur, & tritici nouem Alexandrinis obolis, vinum metretæ drachma; hædus mediocris obolo: sic & lepus: at agnis trium vel quatuor obolorum præcium esse consuevit. Sus, qui ad centum librarum pondus accedat, quinque drachmis in cœnas emitur, ouisque duabus, ac ficuum talentum tribus obolis emitur. Vitulus drachmis quinque, bos iugo aptus, deum: syluestrium verò animalium carnes neque pretio quidem vllò dignæ putantur, sed has inter se conferunt, benignèque admodum vicissim largiuntur, ac mutant. Nobis verò bonus Larensius Romam Lusitaniam adesse facit, quotidieq; variis implet bonis, vt cum suauitate magnificentiaque omnia

A omnia conficiantur, studet; cum nihil domo afferamus præter sermones. Cum multa iam dicta essent de piscibus, ea grauius ferre. Cynulcus apertè videbatur, quem præueniens ait Democritus, sed o viri pisces, vt ait Archippus, deficitis: opus est autem vt vos etiam pisces effossos dictos in obsonium parum capiatis, qui nascuntur in Heraclea, & apud Tium ponti Milesiorum coloniam; de quo scribit Theophrastus. Hic idem philosophus de piscibus in glacie per hyemem compactis narrauit, qui non prius sentiunt, aut mouentur, quàm in ollas coniecti coquantur, illud proprium est, quod præter hos, iis piscibus accidit in Paphlagonia, qui effossi dicuntur, nam in profundum in iis locis excuari inquit, quæ neque fluuiorum neque calidarum aquarum habeant fluxus, piscesque ibi viuos inueniri. Mnaseas Patrensis in circumnauigatione pisces qui sunt in Clitore flumine vocem emittere scribit, quamuis solum scarum, suamque fluuiatilem Aristoteles vocem emittere dixerit. At Philostephanus genere Cyrenæus, Callimachique familiaris in Mirabilibus Fluuiorum scripsit, pisces esse in fluuio Aorno, qui fluit per Phenetum, qui vocem emittant turdis persimilem; qui variegati dicuntur. Nymphodorus Syracusius in circumnauigationibus lupos anguillasque magnas ita mansuetas esse scribit in flumine Eloro, vt panem accipiant ex manibus portigentium. Ego verò vidi in Arethusa in Chalcide, quod etiam vestrum fortasse plures viderunt mugiles domesticos, & anguillas in aures aureos & argenteos habentes, cibumque ex præbentium manibus capientes victimarumque intestina & caecum recentem. Semus libro sexto Deliadis cum sacrificarent inquit, Athenienses in Delo piuerque vas plenum attulisset, vnà cum aqua pisces ex phiala effudit, quare his Delij dixerunt Vates, quòd maris erunt domini. Polybius libro trigesimo quarto Historiarum Planitiem esse inquit post Pyrenem, ad Narbonem vsque fluuium, per quam Ilebernis & Roscynus fluuij ciuitates à Celtis conditas eiusdem nominis alluentes desfluunt, in qua pisces sint effossi. Habet autem hæc planities terram exolutam, multumque gramen innatum: subter terra est sabulosa ad duas, vel tres vlnas, sub qua aqua inuenitur quæ à fluminibus aberrauit, in qua pisces sub terram discurrunt per

riuos ipsos cibi gratia , quia graminiſ radicibus mirum in modum delectantur , totam planitiem idcirco pisces ſubterranei occuparunt , quos excauantes capiunt. Theophrastus pisces in India ex fluminibus in terram exire inquit , ac rursus in aquam deſilire more ranarum , qui forma ſunt ſimiles iis piſcibus , qui Maxini nuncupantur. neque me latent ſanè ea quæ Clearchus Peripateticus dixerit de piſce exocæto vocato, in libro de in aquis degentibus : arbitror autem dictionem quæ ſic ſe habeat memoria me complecti, exocætus, quem Adonium nonnulli vocant, quod nomen ideo eſt conſecutus , quia ſæpius quieſcit extra humidum. Eſt hic piſcis ſubſtauis , virgâmq; albam habet continuam vtrinque per corpus à branchiis vſque ad caudam. Eſt rotundus præterea ac non etiam latus, cuius magnitudo eſt quanta boum latinorum paruorum littoralium, iſti enim octo digitorum longitudinem non excedunt. Simillimus omnino hic piſcis ei piſciculo, qui dicitur Hircus , præter id quòd non habet nigrum ſub ſtomacho, quod Hirci barba vocatur. Exocætus inter ſaxatiles piſces numeratur, degitq; in locis ſaxoſis. Vbi ſit tranquillitas ex vnda exiens multum tempus in ſicco quieſcit ſupra ſaxa, ſeq; ipſum ſæpius ad ſolem conuertit, cum verò ſatis quietuerit in aquam deuoluitur, donec vnda rursus ipſum accipiens cum eſſluxu deferat in mare. Cum vigilat in ſicco aues obſeruat, quæ tranquillitatem ſectantes dicuntur, inter quas eſt Corylus, Trochilus, & Creci ſimilis elorius. hæ enim aues vbi ſit tranquillitas apud ſiccum paſcuntur, atque in illum ſæpe incidunt, quas vbi vidit, ſaltans ac palpitans fugit, donec in vnâ ſe immergat. Hoc autem maniſteſtus Clearchus declarauit quàm Philoſtephanus Cyrenæus, cuius prius mentionem feci. Quidam ex piſcibus præterea guttur non habentes vocem emittunt, cuiuſmodi ſunt qui circa Clitorem Arcadie in Ladone fluuio nominato, vocem enim ſonûmq; multum emittunt. Nicolaus Damafceus libro centeſimoquarto Hiſtoriarum, eo tempore quo terremotus facti fuerunt pugnante Mithridate circa Apameam Phrygiæ, apparuerunt inquit in ipſa regione ſtagna, quæ prius non erant, & fluuij, & alij fontes, qui ob motum aperti fuerunt, alij contra complures ſeſe occultarunt, tantâq; alia aqua viſcens ac ſalfa.

EX

πρωτερος.

ἰξάνοις
ἰξάνοις
μῆν.

πρωτερος
μῆν.

A ex terra scaturiuit, quamuis plurimum abessent hæc loca à mari, vt vicinus quiuvis locus ostreis & piscibus totus impleretur, & aliis omnibus, quæ in mari degere solent.

De pluuijs piscium.

C A P. I I.

NOui Deum præterea multis in locis piscibus pluuisse, nam & Phanius libro secundo Prytaneorum Erefsiotum Deum tres dies scribit piscibus in Cherroneso pluuisse. Et Philarchus libro quarto quosdam vidisse inquit Deum multis in locis piscibus pluuisse. Sæpe etiam frumentis id euenisse, & ranis. Heraclides igitur Lembus libro vigesimo primo Historiarum Ranis ait, Deus pluit circa Pæoniam & Dardaniam, quarum tanta fuit multitudo, vt domus ac viæ omnes implerentur. Primis igitur diebus domos claudentes, easque occidentes non ægrè admodum tulerunt: verum vbi nihil perficiebant, sed omnia vasa implebantur, vnâq; cum cibus assatæ ac lixatæ ranæ inueniebantur, nec aquis insuper vti licebat, aut pedes in terram ponere, quia vbiq; cumulabantur ob mortuorum foetorem perturbati de regione tandè aufugere decruerunt. Noui & Stoicum Possidoniû hæc de multitudine piscium dixisse, vbi Tryphon Apamensis regno Syrorum capto contra Sarpedonem Demetrii Ducem, apud Ptolemaidem ciuitatem decertauit. Sarpedon circumuentus in mediterraneam regionem cum suis militibus secessit, triphonisq; exercitus qui pugna eum superauerant, iter habuit per loca mari finitima, tum vnda quædam marina ingens in sublime elata repente in terram venit, quæ illos omnes inundauit submersosq; necauit, ac vnda quum recessisset magnum piscium cumulum vnâ cum cadaueribus reliquit. Tunc Sarpedonis milites cum calamitatem cognouissent, illuc accesserunt, mortuorum hostium cadaueribus pepercerunt, ac magnam piscium copiam abstulerunt, atque in suburbiis ciuitatis trophæum erexerunt Neptuno. Neque homines sanè in Lycia piscium vates silentio præmittam, de quibus ita narrat Polycharmus libro secundo rerum Lyciæ hunc in modum; Cum ad mare perueniunt, vbi nemus est in litore Apollini sacrum, in

quo gurges est in arena, accedunt oracula petentes, duos obeliscos habentes, atque in utroque carnes numero decem assatas, tunc sacerdos silens apud nemus assidet. Ij autem qui oraculum petunt obeliscos in gurgitem proiciunt, ac expectant quid accidat. Post obeliscorum iactum gurges impletur mari, tantaque ac huiusmodi piscium copia ingreditur, ut aspectus ob hanc rem offendantur, ob magnitudinem verò, ut quandoque aufugiant. Cum verò piscium species significarunt, sic oraculum petentes responsum accipiunt à sacerdote pro quibus orauerant. Apparent autem cernuæ, glauci, & balanzæ aliquando & pristis, multique incogniti; neque antea conspecti. Artemidorus libro decimo Geographiæ dicere solitos narrat incolas fontem dulcis aquæ natum esse, unde accidit gurgites fieri, piscésque magnos in loco vorticoso esse, quibus sacrificantes primitias in ligneis veruculis iaciunt, periculum eorum facientes, carnes scilicet assatas ac lixatas, placentas & panes. Nominatur hic portus & locus, Dinus. Noui & Phylarchum de magnis piscibus dixisse, ac de viridibus ficibus cum illis missis, quos Patroclus Ptolemæi dux Antigono regi per Aenigma misit, sicut Scythæ Dario in eorum regionem accedenti: miserunt enim isti, ut ait Herodotus, Dario auem, sagittam, & ranam. Sed eum Patroclus, ut libro tertio Historiarum narrat Phylarchus, prædictos pisces, ac ficus misisset, forte accidit ut rex potaret, admirantibusque omnibus huiusmodi dona subridens Antigonus dixit ad amicos, se quid dona significant cognouisse. Vel maris ait Patroclus oportere nos esse dominos, vel ficus comedere. Neque me sanè latet quòd pisces omnes communi nomine Camasenzæ dicuntur ab Empedocle physico hoc pacto; & arbores longæ, & marini Camasenzæ.

De Nemesi Helenæ matre, Brizo, Phylanide & Arcestrato.

C A P. I I I.

NEquè illud etiam mihi est obscurum, quòd is qui Cypria carmina composuit, siue Cyprius quis est, seu Stasinus, seu quicumque vult nominari, Nemesium facit

quando Brizo inquit sacrificant, quæ vates est somniorum & antiqui siquidem Brizin dormire dicebant.

Sopiti auroram sic expectauimus almam.

Cum deæ huic inquam sacrificant, Delix mulieres omnibus bonis plenas scaphas afferunt piscibus exceptis, quoniam cum pro omnibus precantur, tum pro nauium incolumitate. cum multis in rebus viri amici Chrysiippum Stoicorum ducem admiror, cum magis laudo, quod celeberrimum parandis obsoniis Arcestratum, semper cum Philænide coordinarit, in quam interpretans illud rei *Veneræ commentarium* refertur quod Aeschrius Samius Iamboethius Polycratem Sophistam composuisse scribit, in mulieris continentissimæ contumeliam, sic autem se habent Iambi;

capitulum.

*Ego Philani equa sum mortalibus,
 Longa senecta absumpta, quæ istic dormio.
 Ne nauta despectens caput me stulte fac
 Ludibrium, risumq;: & insolenter haud
 Derideas, non per Iouem, per inferos.
 Nonnulla prostabat viris adultera
 Vulgaris, & Polierates genere Atheniensis,
 Astutia in sermonibus lingua & mala
 Hæc scripsit; at quæ scripsit, ipse nescio.*

D

Maximè tamen admirabilis Chrysiippus libro quinto de Honesto & Voluptate inquit Philænidis libros, Arcestratiq; Gastronomiam nō didicisse, quamuis utilius quiddam ad viuendum conferant.

De præceptis fruendi.

C A P. I I I I.

VOS Arcestratum sapius in memoriam reuocantes, totum conuiuium intemperantia repleuistis. Quid enim eorum bonus hic verificator reliquit, quæ nos perdere possunt? Solus enim Sardanapali Anacindaraxis filij vitam imitatus videtur, quem scribit Aristoteles valde mysticum esse ex patris appellatione, in cuius sepulchro hæc inscripta fuisse inquit Chrysiippus:

*Cum te mortalem noris, presentibus exple
 Delicijs animum: post mortem nulla voluptas.
 Nanque ego sum puluis, qui nuper tanta tenebam,*

Hæc

A *Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Hauisit: at illa manent multa, & præclara relicta.
Hoc sapiens vita mortalibus est documentum;
Quod mihi sit cordi, nummi cumulentur & aurum
Immensum reliquis, cupiunt qui multa tenere.*

Ac in Phœacibus ait pœta;
*Sunt nobis cithara, & chorus, & conuiuia grata.
Alterna vestes, lecti, tepidumque lauacrum.*

Et alius quidam Sardanapalo perfimilis suppositus ab in-
temperantibus ait:

*Monere mortales volo cunctos simul;
Vt suauiter uiuant diebus singulis.
Nil mortuus sit, umbra ni terram super.
Cum vita sit breui, fruarè conuenit.*

Amphis Comicus in Ialemo:

*Mortalium quicumque iucundum nihil
Vite petit dedisse, linquens cetera;
Insanus est videtur et prudentibus
Iudicibus, misellus & diuinitus.*

B *Et in inscripto muliebri Imperio similia inquit; Bibe, lu- ^{γυναικ-}
de, mortalis est vita, breuèque tempus super terram, mors ^{μαρτία.}
perpetua est, si mortem quispiam semel obierit. Quidam
etiam Bacchidas, qui eandem vitam duxerat, quam Sarda-
napalus mortuus ita inscriptum habet in sepulchro,*

*Bibisse, vesci, cunctaque hunc anima dare.
Pro bacchida namque ipse constiti lapis.*

Alexis in Afotodidascalo, vt Sotion ait Alexandrinus in
Disteriis Timonis, ego enim non incidi in actum, quam-
uis plures octingentis actibus mediæ comœdiæ legerim,
atque horum notationes fecerim, non tamen Afotodi-
dascalum reperi; sed neque inscriptione dignum putan-
tem cognoui. Neque enim Callimachus, nec Aristophanes
ipsum inscripserunt, sed neque illi quidem, qui
publicas perscriptiones fecerunt in Pergamo. At So-
tion in eo actu Xanthiam familiarem quendam indu-
ci inquit, qui simul seruos ad voluptatem adhortetur,
dicatque:

*Sursum deorsum verba cur hæc effutus
Odeon, Academiam, Lycæumque, & Pylas:
Nugas Sophistarum, nihil quorum bonum est.*

Bibamus

*Bibamus, ebibamus ut fucus solent.
 Nutrire animam donec licet, sine amur, &
 Turbauit ipso ventre te nil dulcius.
 Sit solus hic mater, pater sit solus hic,
 Legatio, virtus, ducem esse militum
 Inanis est superbia, ac ut somnia.
 Circunsonant te fata; certo tempore
 Mox frigidum facient, erunt solum tua
 Potaueris quacunque, vel comederis.
 Cinisque caetera, ut Pericles, codri, Cimon.*

Melius sese habuisset ait Chrysiippus, quæ Sardanapalo
 ascripta fuerunt, sic se habuissent:

*Cum te mortalem cognoueris excole mentem,
 Letatus ratione: cibi nil copia prodest.
 Sæpius ipse malus sum letus pluribus esis.
 Sunt mihi quæ didici, sunt quæ meditabar, & unâ
 Quæ bene sum passus. Sunt caetera cuncta relicta.*

Optimè idcirco dictum est à Timone sola libido malis est
 cunctis fons, & origo. Clearchus in Prouerbiis Terspionem
 scribit Archestrati fuisse præceptorem, qui cum primus
 Gastrologiam scripssisset, admonuit suos discipulos à qui-
 bus esset abstinentum. Ex tempore etiam dixisse aiunt
 Terspionem vel edere, vel non edere de testudine. Alij sic
 dicunt:

*Testudinis carnem vel edere præstat, aut
 Non edere.*

De Dorione guloso.

C A P. V.

*apud -
 uant chor
 darum
 pulsator.*
 Vnde nobis accessit viri sapiētissimi, quòd Dorion rei
 coquinarie studiosus Historicus quidam fuerit: quem
 ego Crumatopæum, pisciumque gulonem nominatum
 fuisse noui: at nullo pacto Historicum. De Crumatopæo
 meminit ita Machon Comicus;

*Cum crumatopæus Dorion isset Mylen,
 Mercede nec domum inueniret ullam ibi,
 Consedit in templo quod esse contigit
 Tunc ante portas civitatis conditum.
 Vbi immolaret cum sacerdos victimas,
 Per Palladem dic cuius est, dic per Deos*

Hoc

A *Hoc quæso templum; dixit u. Neptunitionis
O hospes; atque Dorion, ergo quætat
Hic hospitium qui inuenire vbi Deos
Duos simul ferunt habitare?*

*ἰνυπῶνα
δύο.*

Lynceus Samius Theophrasti discipulus, ac Duridis frater, qui Historias scripsit, patriæque suæ fuit tyrannus, ita scribit in suis apophthegmatibus; cū Dorioni tibicini bonum esse piscem raïam quidam dixisset, tanquā si coctam vestem quispiam comederet, respondit. Cum laudaret alius thynnorum ventres, & maximè inquit: sed opus est, sicut ipse soleo, ipsos comedere: qui cum dixisset, quomodo? suauiter ait. carabos tria habere dicebat commorationem, epulum, ac speculationem. cum cœnaret in Cypro apud Nicocreuntem poculum quoddam laudauit, cui ait Nicocreon, artifex tibi alterum faciet si volueris, tibi inquit, at hoc mihi concede: non stultè hoc dixisti ó tibicen.

Quamuis antiquus sermo quòd:

Non tibicinibus tribuerunt numina mentem,

Cum flatu quorum mens quoque pulsa fugit.

B Hæc ita scripta sunt ab Hegesandro de ipso in commentariis, Dorion gulo, cum puer pisces non emisset, cum flagris cæcidit, iussitque optimorum piscium nomina dicere, cum puer autem cernuam, glauciscum, congrumque, & similes alios commemorasset, piscium iussi te inquit, non Deorum nomina dicere. Hic idem Dorion vbi tempestatem in Timothei Nauita deridet, maiorem se in cacabo bulliente vidisse dixit. Aristodemus libro secundo Ridelorum memorabiliū ita scribit; Cum Dorion Crumatopæus esset claudus, calceumque claudi pedis in Symposio perdidisset, nihil inquit peius in eum qui abscondit imprecabor, quàm vt eius pedi conueniat. Est autem manifestum ex his, quæ Mnesimachus Comicus scripsit in actu Philippo, quòd Dorion celeberrimus esset gulo; non bene: nam per noctem apud nos intus est Dorion, qui ollas inflatus Noui & ea, quæ Laus Hermioneus lusit de piscibus, quæ Chameleon etiam Heracleotes scripsit in ipso de Lafo commetario sic inquit; Laus ferunt crudum piscem coctum esse dixisse; quod cum multi admirarentur, sic demonstrare conabatur; quod audire licet, id est audiri idoneum; quod scire licet, sciri; & eodem pacto quod videre licet,

*ἰσῆς κο-
εῖναι ἴ-
λιον.*

gnificat, licet, illud est visibile: quare cum piscem cernere liceat, C.
 & vide- ut sit visibilis necesse est. Piscem aliquando piscatoribus qui-
 ri aptum. busdam per iocum surripuit, ac euidam dedit assistenti: ad-
 iurare autem coactus neq; se habere piscem iuravit, neque
 àxiò τῷ se scire quòd alius surripuerit, quia ipse ceperat, alter ha-
 bebatur. Illum rursus ita iurare docuit, quòd neque ipse ce-
 pit, neque alium habentem nouerat: captus est quidem à
 Lafo, ipse verò habebatur. Hoc eodem pacto ludit Epichar-
 mus etiam, velut in sermone & sermonem esse.

*Me Iuppiter vicauit, eram quòd Pelopi
 Conuiuium praebet: malum hoc obsequium
 Crus est amice, non gruem dico, ast eram.*

figuratur
 crus.
 conuiuium.

De obsonatoribus pisciumque gulonibus.

CAPVT VI.

Alexis Phayllum quendam carpit his verbis in Deme-
 trio, quia piscibus delectaretur;

Turbabat equor si Boreas primum, aut Notus,

Nulli licebat pisce vesci splendido.

Accessit at nunc flatibus Phayllus his,

Qui cuncta subuertit procella tertia.

Inuasit ut firum hic proteruus spiritus,

Obsonium fert omne mox emptum domum.

Sit pugna nobis circa clus necesse tunc.

Antiphanes in Piscante nonnullos piscibus delectatos con-
 numerat:

O sepiadis Hercules rex, omnia

Immunda facta, rursus haud iacis in mare,

Laudsque ne te dona dicant, sed neque

Cepisse sepias. lccustam hanc praebeas,

Mendisque; crassa per Iouem, sed Iuppiter

Quis ex amicis his edat te Callimedon?

Qui symbolum non ponat haud vir quisquam.

Ad dexteram vos huc statui Callisthenis

Triglas cibum, vescetur in substantia

Vno die, congruus Sinops, spina cui

Iam crassior mihi est, quis hunc primus ferat?

Non Smigolas, non est vorax herum: sed hanc

Fidiculum

- A** *Fiduciam si spectet, haud rursus manum
Valebit abstinere. nam verè nimis
Haeret Citharædis omnibus oblitus sui.
Magnum optimúmque gobium me mittere
Ad Pythionicum est opus, qui nunc quoque
Saliat, sed ingens ut sit, haud gustabit hæc.
Nam salsamenta cepit esse turturem,
Apudque parvas has seorsum Theano
Si sit repertus æquivalentes.*

Iucundissimè autem in his Smigolam Antiphanes obiurgavit, quòd Citharædum ac Citharistarum vigetium esset studiosus. Aeschines autem rhetor in oratione contra Timarchum hæc de illo scribit; Smigolas viri Athenienses Naucrati est cõiunctissimus: vir quidem in aliis rebus probus, nec ullus est profectò qui eum carpere possit, sed rei huiusmodi est maximè studiosus, sempèrque aliquos citharædos vel citharistas apud se habere consuevit. Hæc non odij in eum concitandi causa refero, sed ut intelligatis cuius is sit ingenij. Timocles ait in Sappho;

Non Smigolam tibi vides accedere,

- B** *Florentibus sed irritatus iuuenibus.*

Alexis in certamine vel equo;

O mater haud mihi mineris Smigolam,

Te quaso: nam citharædus ipse sum quidem.

Pythionicam salsamento oblectatam dicit, quoniam Chærophili salsamentorum venditoris filios amatores habebat, velut Nicocles ait in Acariis; cum quidpiam edens Anytus crassus ad Pythionicam accedit. vocat enim ipsum ut aiunt, cum læta duos magnos Chærophili scombros hospitatur. Et rursus, Pythionica te capiet libenter, ac tua, quæ nunc habes, forte comedet, dona à nobis capiens: infatigabilis est enim. Iubeto item Sargania tibi ab ipsa dari salsamenta, quibus abundat plurimùm, & his ex exilibus ac lati rostri quibusdam. Ante illos Gobios quidam nomine huius erat amator. De Callimedonte locusta, quòd piscium esset studiosus, oculis que inuerteret, testatur Timocles in Curioso; Callimedon repente.

Locusta venit, intuens me postea

Est visus alloqui alterum quenquam virum.

Intelligens quorum nihil profectò ego

In amuebam inaniter quae dixerat.

Sic huic oculi vident seorsum, apparet vt.

Alexis in Cratia seu Pharmacopola;

Nam Callimedonti curo iam quarto die

Hoc pupulas, sunt pupula eius filiae?

Non: ast oculorum dico, quas firmaret haud

Doctus Melampus, qui furentes Pretidas

Sanauit vnus.

*ligas
vtrūque
significat*

Sic etiam eum cauillatur in concurrentibus inscripto. At ob gulam ita carpit in Phædone & Phædria:

Curam fori tu sortiēre si dei

Volent, vt ipsum Callimedonta, si me amas

Obscurus pasces ruentem cum impetu

Totum diem: forum regentis haud refers,

Sed hoc opus magis tyranni, fortis est

Pugnator vtilisque ciuitati vir.

Hi iidem iambl in inscripta in puteum leguntur, ac in frigefacta:

Alium hospitem

Anguilla, vobis, sim si amo quenquam, magis

Me Callimedonque emat locusta protinus.

At in Cratia; & Callimedon locusta cum Orpheo. Antiphanes in Gorgytho; minus ab institutis desisterem, quam Callimedon emeret glauci caput. Eubulus in seruatis; alij cum Diis misti sunt cum locusta Callimedonte, qui solus hominum ex feruentibus ollis absorbere potest frustra salamenti multa, donec nihil intus sit. Theophilus verba illius frigida deridens ita scribit in Medico; Puer autem promptè patris adolescentem ipsum anguillam posuit, patri loligo aderat bona; pater qui te habes ad locustam frigida est, apage; rhetores non gusto. Philemone accedenti dicente;

Argyrius sibi locustam traditam

Vt vidit, est gavisus; ac pappam optime

Amice fert, quid fecit? edit num patrem?

Herodicus autem Cratetius in mistis commentariis Argyrium Callimedontis filium fuisse declarat, fuerunt hi gulones. Antagoras poëta piscem vngi à puero non sinebat, sed lauari tantum, vt ait Hegesander. Hic cum congressus in castris succinctus in olla coqueret, astitit rex Antigonus, qui

A qui ait, putasne Antagora Homerum cum facta scriberet Agamemnonis congros coxisse? cui non insulse ille respondit: & tu inquit arbitraris Agamemnonem cum res illas gereret, sollicitum fuisse num quis in castris congros coqueret? cum auem aliquando coqueret Antagoras dixit se nolle ire in balneum, ne pueri ius forte absorberent, cui cum Philoclydes mater custodiret dixisset; ego inquit matri auis ius credam? Androcydes Cyzicenus pictor, cum piscium esset studiosus, ut testatur Polemon, in tantum peruenit voluptatis, ut eos etiam pisces, qui sunt circa Scyllam, studiosè pinxerit. De Philoxeno Cytherio dithyramborum poeta hæc scripta sunt à Machone Comico;

Egregiè Philoxenum

Nam dithyramborum poetam omnes ferunt

Fuisse gulonem; duorum polypum

Qui emit cubitorum olim Syracusis, ferè

Totum comedit, quem prius parauerat,

Præter caput, digestionis captus hinc

Labore languebat graui, quidam medicus

Ingressus, hunc ut nouit esse tam malo

Pressum graui, dispone si quid est ait,

Non dispositum: peribis hora septima.

Tunc ille fatur cuncta finem habent mea,

Sunt dispositaque cuncta dudum, nam Deis

Relinquo primum dithyrambos iam viros

Factos, coronatosque collactaneis

Appono Musis quos meis tutoribus

Baccho Venerèque significat testamentum ea.

Sed iam Timoihei me Charon vocare non

Sinit, Niobè que clamitans fretum cape.

Obscura parca me vocat, necesse fit

Audire eam. Sed cuncta habens que sunt mihi

Ut infra eam currens, mihi iam polypi

Quicquid relictum est ferte.

Et in alia parte inquit;

Philoxenus Cytherius quondam, ut ferunt,

Tria est precatus; guttur oblongum, bibens

Diutius frui valeret ut mero.

Ferant que cuncti quò voluptatem tibi,

E

Diogenes etiam Canis cum polypum crudum comedisset **C**
ob ventris dolorem mortuus est. De Philoxeno sic Sopater
parodus scribit;

In fertilitatibus medijs ductus hic

Letatus est Aetna scopum medium intuens.

Erat gulo etiam Hyperides rhetor, vt ait Timocles Comi-
cus in Delo, vbi eos narrat, qui apud Harpalum muneri-
bus corrupiebantur, sic igitur scribit:

Demoſthenes talenta quinquaginta habet;

Ni impertiatur alteri beatus is.

Et Metrocles accepit aurum plurimum,

Insanus est qui dat, sapiens quisquis capit,

Calliſthenes Damonque ceperunt simul.

Hi pauperes erant, veniam cedo libens.

Gravis Hyperides in rationibus vt tenet

Hic venditores piscium noſtros, facit

Mox dimites nam gulo, ita vt lar, Syrã

Sint.

Idem poëta in Icariis;

Piscesum Hyperidem flumen ipse tranſeas,

Vocalibus iam sepis docti soni.

Ebulliens blandi sonis spissitudinibus,

Emergens habet.

Dantis viri rigat arua mercenarius,

Philetærus præter id quod esset gulo, taxillis etiam lude-
re solitum scribit Hyperidem in Aesculapio; velut Axio-
nicus Calliam rhetorem in Phileuripide; alium magni-
tudini confidentem piscem quendam Glaucus quidam in
Ponto ferens in hæc loca venit, mustelus cibus gulonum,
gulonumque virorum voluptas. Quædam super hume-
rum fero, quorum huic apparatus dicam. Nunquid trim-
mate viridi irrigasti, vel agrestis falsuginis irrigationi-
bus? corpus cum pinguefecero igni cuncta vrenti tradam.
Dixit quis quod cum calida falsugine hoc ederet elixum
•vir tibiarum amator Moschio. Proprium autem clamat
opprobrium ò Calæda, tu quidem inter ficus falsamen-
taque lætè versaris, at præsens obsonium suauissimum ex
falsugine non gustas: ficusque ita vt sycophantem das vi-
tio, ac falsamenta aliquando, tanquam turpe aliquid fiat.
Hermippus libro tertio de Discipulis Isocratis Hyperid-
dem

A dem scribit summo mane inter pisces ambulare solitum. Timæus Tauromenites Aristotelem etiam philosophum gulonem fuisse scribit. & Matron Sophista fuit gulo, quod Antiphanes in Citharædo significauit, cuius principium est;

Mendacium non est oculum quod eruit

Quidam, velut pisci Matron, iens prope.

Anaxilas in Solitario; mugilis edit caput rapiens Matron. Nisi forte ij, qui harum rerum sunt periti vtile aliquid inesse in mugilis capite sciunt, quod licet vobis ex Archestrati Gastronomia ostendere. Antiphanes in Diuitibus gulos his verbis connumerat.

Habens sigillum Euthynus, ac Sandalium,

Vnguenta olens ratiocinatur nescio

Quam rem viri senes: amicus maxime

Phenicides & Taureas, huiusmodi

Certe gulosos vt vorare mox queant

Frustra in foro; remque intuentes occidunt.

Penuriam grauer feruntque obsonij.

Tum circulos cogunt, feruntque talia.

B *Quam vita non ferenda sic, & quam graue est*

Obsonij nihil venire prorsus huc,

Cum vendicent quidam mare ex vobis sibi:

Pecuniam absumantque multam: nec parum,

Quid insulis praesse confert vtile?

Hoc sciendum est legibus ferant vt huc

Pisces, Matron sed nunc rapuit is qui capiunt

Illos, simulque Diogiton per Iouem

Omnes sibi conferre pisces suasisit, haud

Sanè facit rem qua populo mox grata sit,

Huiusmodi cum res edat. illa nuptia

Potationes & iuueniles erant.

Euphanes in Musis:

Phenicides vt vidit in caetu iuuenum,

Ebullientem filiorum Nerei

Ollam repletam, continuit vix hinc manus

Ira irritatas, inquiens, quis vir grauis

Vt possit ex communibus rescire? quis &

Ita est grauis mox vt queat ferre è medio?

Vbi Cordus, aut Phromachus, Calis que ris?

E 2

Ad nos veniant, fortasse nil mox auferent.

Eiusdem erat ingenij Melanthius etiam tragicus poëta, qui elegias scripsit; eum enim carpunt ob obsoniorum voracitatem. Aristophanes in Pace, Pherecrates in Petale, Archippus in actu Piscibus, velut obsonij voracem ligans piscibus tradit vicissim vorandum. Veruntamen Aristippus etiam Socraticus erat obsonij helluo, qui reprehensus fuit aliquando à Platone ob voracitatem obsonij, sicut testatur Sotion & Hegesander Delphus in hunc modum; Aristippus cum increparetur à Platone quia multos pisces emisisset, duobus obolis se emisisse respondit: dicente autem Platone quod & ipse tanti emisisset, vides igitur inquit ô Plato quod ego sum gulo tu auarus. Antiphanes in tibicinjs aut geminis Phœnicidem quendam ob gulam carpens ita scribit: Menelaus annos decem contra Troianos ob mulierem aspectu pulchram pugnavit, at Phœnicidas cum Tauræa ob anguillam. Demosthenes rhetor Philocratem ob laiciam carpit & gulam, postquam ex auro proditionis meretrices piscisq; coemit. Diocles obsonij vorax sicut testatur Hegesander; cum interrogatus fuisset à quodam vter melior est piscis conger an lupus; hic lixatus inquit, ille autem assatus. Erat obsonij vorax & Leonteus Argivus tragicus discipulus Athenionis, Iubaq; regis Maurusiorum familiaris, velut Amaranthus testatur in libris de Scena, qui Iubam hoc Epigramma in eum scripsisse narrat, quoniam Hypsipylem falso accusasset;

Vana Leontei tragici despecta tibi vox

Sim, cerne Hypsipyles est animum ipse malum.

Dulcis amicus eram Bacchi, me nullaque traxit

Fama virum, auratis auribus aut tenuit.

Nunc in fœtilibus iaceo, & sartagine sicca,

Quæ fama ventri gratificata tenent.

Phoruscum refert Hegesander piscium voracem cum quantum vellet piscis non posset excipere, sed plus sequeretur dixisse, repugnantia radicitus pereant, totumque piscem absumpsisse. Ac Bion cum quidam superiorem piscis partem cepisset conuertens & ipse largéque comedens, vt & ex altera parte perficiatur inquit, Theocritus Chius, cum Diocli obsonij voraci mulier esset mortua, isque parentalia ei faciens simul lugeret ac obsoniis vesceretur, noli flere

A flere inquit ô male , nihil plus enim obsonia comedens facies. Hic idem cum agrum in obsonia ligurisset , ac calidum piscem deuorasset cœlum sibi dixit esse cōbustum , reliquum est ait Theocritus vt mare ebibas , tunc enim tria maxima absumpseris , terram , mare , cœlum , Clearchus inuitis ; pisciutti voracem quendam ita scribit , Technon tibicen antiquus cum Charmus tibicen esset mortuus , qui erat piscium vorax , res calidas ad eius sepulchrum parentauit. Erat & Alexis poëta obsonij vorax , velut refert Lynceus Samius , in quem cum cauillarentur quidam semini-legi ob voracitatem obsonij , percunctarenturque quid suauissime comederet , frugilegas inquit tostas. De Nothippo tragico Hermippus inquit in Sortibus , si esset horum hominum præsentium genus ita in bellum promptum , vt raia magna assata dux esset , suillaque latus , alios quidem domi res custodire oportebat , solumque Nothippum vel cupientem in bellum emittere : solus enim totam Peloponnesum deglutiret. Quod verò hic sit poëta manifeste Teleclides posuit in Hesiodis. Myniscus tragicus Histrio carpitur à Platone in Syrphace tanquam obsonij vorax : hæc adest tibi cernua anagyrasia , hæc vt amicus Myniscus ederet Chalcidensis ; bene inquis. Lamponem præterea vatem ob res huiusmodi carpunt , Callias in vincis , Lysippus in Bacchis , Cratinus in Fugitiuis sic de ipso inquis ; Lamponem neque hominum suffragia à splendidis amicorum cœnis coercere possent : infert , nunc rursus eructat , edit omnia præsentia , atque cum trigla pugnaret. Hedylus in Epigrammatibus obsonij voraces connumerans meminit de Phadone quodam in his ; Phadon fucos marinos laudat , intestinâque cator : est enim opsophagus. Et in his de Agide ; elixus Callichthys , impelle seram , ne accedat Proteus agis , qui aqua fiet ollarum , & ignis , & quicquid voluerit : sed excluderet , veniet enim sic transmutatus forte vt Iuppiter auro fluens in ollam Acrisij. Carpit & mulierem quandam Clio nomine ob res huiusmodi : Obsonium edit Clio , concidentem volet te edere. Drachmæ est conger totus cum statutum sit aut zonam aut inaurem , vel ali-quod simile signum. Videre non solum non dicimus , nostra tu Medusa lapides sumus facti toti iandiu , non à gorgone. Congri insuaues ollæ. Aristodemus in Memorabili-

σπρμασι-
λόγου.
vana ef-
fusientes.

bus ridiculis; cum Euphranor inquit, alium piscium edacem mortuum esse audiisset, calidum piscis frustum deglutiuit, exclamauitque sacrilega est mors. Cum Cindoni Demyloq; opfophagis glaucus appositus fuisset, nihilque praeterea aliud, hic quidem oculum occupauit, ac Demylus in illius oculum manū immittens, vim inferebat inquires, dimitte & ego dimittam. Cum in coena boni obsonij olla fuisset apposita, ac nesciret Demylus quo pacto solus posset comedere, in ipsam cōspuit. Zeno Citieus porticus cōditor, eum opfophage, cum quo vixerat plurimū tempus sicut testatur Antigonus Carystius in Zenonis vita, magnus forte piscis fuisset appositus, nihilq; aliud esset apparatus, totū cepit ex lance, solūsq; comedit: quem cum ille conspexisset, quid tecum victuros inquit pati oportere existimas, si neque vnum diem obsonium esse comestum perpeti potuisti? Istrus Chærilum poëtam scribit cum minas quatuor singulis diebus acciperet ab Antigono, has in obsonium absumere consueuisse, cum esset opfophagus. Neque pueri sanè piscium voracès me praetereunt, de quibus Clearchus meminit in Arenis, Psameticum inquires Aegyptiorum regem pueros educaſſe, qui piscibus vescerentur, cum Nili fontes inuenire cuperet: alios rursus sine potu assuescere exercuisse, qui Libiæ deserta perquirerēt, quorum pauci admodum vixerunt. Noui & boues apud Molynum in Thracia, qui piscibus vescuntur sibi in praesepia proiectis. Phenicides qui pisces apposuit iis, qui symbola contulerunt, mare commune esse dicebat, pisces autem eorum, qui emissent. Dicitur est autem opfophagus sic ò focij, & obsonari: Aristophanes in Nebulis secundis opsonari, nec turdis vesci. Cephisodorus filij opfophagus, nec considerans. Machon in epistola, opfophagus sum, hoc artis est fundamentum nobis, vt patiatur quicquid opus est qui non apposita sollicitus euerterit, ibi enim non est malus. Postea vbi puræ sunt sensuum sedes non errares: lixa, nec densè. Salem non habet, asser, vbi alio indiget aliquo, rursus gusta, symmetriam vt capiat. Velut lyram intendere conuenit, sic suavis es. Postea vbi omnia consona videntur diapason inducas Nicolaidas Myconia. Accedit his opfophagis viri Socij quòd noui Apollinem opfophagum apud Eleos coli, de quo mentionem fecit Polemon

mon

A mon in ea epistola quam misit ad Attalum. Neq; id etiam scriptum ignoto, quod in Satide positum est, in Alphez Dianæ facello. est autem Cleanthis Corinthij, in quo fingitur Neptunus, qui Ioui parturienti thunnum afferat, velut Demetrius narrat libro octavo Troici apparatus, atque tot quidē dicta sunt à Democrito. Et ipse vobis emens obsonia, obsonia non esurus accessi ob optimum Vlpianum, qui ob leges Syrorum patrias & nos piscibus priuauit, alia inferens ex Eretria, Antipater Tarsensis Stoicus libro Superstitionis quarto famam esse dicit apud nonnullos, quòd Gatis Syrorum regina ita fuit obsoniorum studiosa, vt per præconem fieri edictum iusserit, ne quis pisce sine Gatide vesceretur: atque idcirco ob inscitiam Atergatis dem à nonnullis fuisse vocatam, atque piscibus abstinuisset. Mnaseas ita de illa narrat libro secundo de Asia; grauis mihi profectò regina fuisse apparet Atergatis, asperèque populi imperasse, quippe quæ piscibus vesci illis interdixerit, sed iusserit ad se afferre, quòd ei placeret id epulum. Idcirco legitimum nunc quoque est cum deam precantur, aureos pisces vel argenteos deponere, sacerdotèsq; per totum diem veros pisces in mensa obsonia parantes deponere, affatos ac elixos; quos ipsi postea deæ sacerdotes comedunt. Tum paulum progressus inquit; cum Atergatis, vt autor est Xanthus, Lydus, à Mopso Lydo capta fuisset cum pisce filio in Ascalonis stagno immersa fuit per iniuriam, & à piscibus deuorata. Vos etiam fortasse viri amicitè præteriiistis, velut sacrum quempiam piscem, eum qui est apud Ephippum Comicum, quem Geryone paratum fuisse dicit in actu eisdem nominis:

ἀτυπάρη
 ἄσ, σὺν
 Γατίδα.

*Huic cum habitatores regionis piscem aliquem capiunt
 Non diurnum, circumflua salina Creta maiori
 Magnitudine, olla est illi, qua possit hos capere centum.
 Et vicini huic esse Indi possint, Mygdonij,
 Cranai, Paphij, hi Syluam cadere
 Quando rex coquit magnum piscem;*

Ac lingua congregantes quantus mons est ciuitati, eaque succendere:

*Stagnum inducere aquæ plenum in salsuginem, salémque ipsi
 Iuga adducere menses octo continuè centum.
 Circumnavigare in sabulosis superius quinque celetes*

Quinque scalmos imperare nec parere.

Lyciorum Prytanenses, frigidum hoc ne affles.

Macedo princeps extingue celtas, ne alluas.

Nec me præterit sanè quod hæc eadem dixit Ehippus etiam in actu Scutato, in quo & hæc illis subiiciuntur: Talia desipiens cœnat, ac eum cum adolescentulis viuentem admirantur, cum neque suffragiorum nusterum cognoscat. Grauis, grauius amiculum trahens. In quem Ehippus, hæc ita dicens, intenderit, tempus est vt tu perquiras, nõsq; doceas bone Vlpiane, ac si quid ex dictis tibi vel minus aptè prolatum, aut inuentu difficile appareat, repete, ac manifestè discere, otij plus quam cupio adest mihi, iuxta Prometheum Aeschylis, Tunc exclamauit Cynulcus; quàm hic, nõ ex magnis quidem piscibus, sed quæstionibus nunc in mentem caperet? qui spinas semper ex hepfitis eligit, & ex aristulis, ac si quis his est deterior pisciculus, magna frustra semper reiiciens: nam velut in lautis conuiujs Eubulus ait in Ixione, amyliis præsentibus anethũ, & apium, & nugas, ac nasturtium paratum vbique comedunt, sic mihi lebetibus gaudens Vlpianus, secundũ Cercidam meum Megalopolitanum, nulla re vesci videretur, quæ viro conueniat, at comedentes obseruare marribus, vel spinam, vel olus aliquod, vel quidpiã Cartilagineum ex appositis. Nec ea animaduertit, quæ bonus splendidusque Aeschylus dixit, qui suas tragœdias magnarum cœnarum Homeri frustra esse dicebat. Philosophus erat omnino Aeschylus, qui iniuste aliquando deuictus, sicut Theophrastus, & Chamaeleon in libro de Voluptate dixit, tempori dixit se tragœdias deponere, quippe qui intelligebat meritum honorem se aliquando fore relaturum.

De dictis urbanis Stratonici, ac illius apophthegmatis.

CAP. VII.

Vnde autem accidit & ea sciuisse, quæ Stratonicus Citharista dixit in Propim Rhodium Citharœdum, ita enim Clearchus in libris Prouerbiorũ, quod cum Stratonicus Propim vidisset qui corpore erat prae grandi, artis verò minus peritus, inferiorque corpore, interrogantibus ipsum qualis is esset, nullus, malus, magnus, piscis respondit

A dit. Illud per ænigma, primū scilicet quòd nullus est, postea quòd malus, hinc quòd magnus quidem, at piscis ob taciturnitatē. Theophrastus in libro *Ridiculorum* dictū quidem fuisse prouerbiū inquit à Stratonico, sed in *Simyram* histrionem asserit, qui prouerbiū aperuerit, magnus nullus putridus piscis. Aristoteles in *Naxiorum* repu. de Prouerbio ita scribit, ex iis diuitibus qui erant apud Naxios, alij in ciuitate, alij in pagos dispersi incolebant: habitabat igitur in pago quoda m, cui nomen erat *Lestada*, vir probus valdeq; diues *Telestagoras*, qui & à populo, & ab alijs omnibus, & ab iis qui in dies mittebantur magnopere honorabatur. Ac vbi exirent de ciuitate aliquid ve emeretur à tenaciter vendentibus, mos erat vendētibus dicere, quòd libentius dare *Telestagoræ* eligerent, quàm sibi tantundem dari. Cum iuuenes igitur quidam piscem magnum emerent, eadēque piscator dixisset, id sæpius audientes grauiter tulerunt iuuenes, bibentēsq; in eum lasciuierunt. quos cum perbenignè *Telestagoras* excepisset, & ipsum iniuria affecerunt, & duas illius nobiles filias. Hoc molestē ferentes *Naxii* arreptis armis in eos iuuenes imperum

B fecerunt, ac magna tunc orta est seditio cum *Lygdamis* *Naxiis* esset præfectus, qui huiusmodi occasionē nactus se postea patriæ tyrannem declarauit. Neque extra opportunitatē sanè esse arbitror, si posteaquam in *Stratonici* *Citharistæ* mentionem incidi, aliquid etiam de illius responsorum promptitudine dixerō. Cum doceret igitur *Citharista*, in gymnasio nouem *Musarum* imagines, vnāmque habebat *Apollinis*, duosque discipulos, interrogatus is à quibusdam quot haberet discipulos, cum deis ait duodecim. Cum in *Mylasam* peragrasset multaque templa & paucos homines reperisset, in medio foro consistens inquit, audite templa. Huius hæc memorabilia scribuntur à *Machone*, cum *Stratonicus* in *Pellam* aliquando peregrinaretur, ac ex pluribus antea audiisset, quòd hæc ciuitas lienosos facere solet in balneis, multosque vidisset iuuenes se exercētes, ac perbellè præter ignem colorem corpusque excoluisset, errasse eos inquit, qui sibi dixerunt. Cum verò exiret rursus lienēque maiorem se in ventre habere comperisset, sedens inquit, videtur hic ingredientium vestes simul captas seruare statim, & lienes,

ne vlla iis qui sunt intus efficiatur angustia. Cum cantor **C**
 malus Stratonicum ad cœnam vocasset, ac post potum ar-
 tem ei ostendisset, magnúmque fuisset & splendidum con-
 uuium, cantans Stratonicus, nec alium habens, qui cum
 disleret, poculum confregit, máiusq; expetiuit, tum mul-
 tos Cyathos capiens, Solique calicem ostentans, ac statim
 ebibens, dormiuit: hæc in Fortunæ vituperium conuertens.
 Cum familiares quidam socij, vt accidit, ad cantorem ac-
 cessissent, continuo Stratonicus factus est temulentus, au-
 dientibus quod multum bibens vinum factus est ebrius,
 confestim respondit, infidiator hic & detestandus cantor,
 velut boui cœnam præbens in præsepio interemit. Cum
 Stratonicus in Abderam iuisset ad id certamen, quod ibi
 erat positum, viderétque singulos ciues præconem præu-
 tim habentes, ac singulos vbi velint nouilunium signifi-
 cantes, multoque plures præcones esse in eo loco, quam ci-
 uium ratio postularet, summis vnguibus pedum tantum
 sentim in ciuitate incedebat, attenteq; in terram deorsum
 despiciebat: interrogantibus autē suis hospitis quæ nam
 causa fuisset mali, quod ita repente eius pedes inuassisset,
 hoc respondit, omnibus ex partibus sanus sum ó hospes, **D**
 multoq; celerius ad cœnã accuro, quàm adultores: sum
 autem anxius, magnoperéque timeo ne præconis inuadēs
 pedem offendam. Cum malus tiben in sacris tibia esset
 caturus, benedicere me oportet inquit Stratonicus, nam li-
 bātes Deos precamur. Erat Cleo: Citharœdus quidā, qui
 Bos vocabatur, qui grauius canebat, lyræque nō utebatur,
 hūc audiens Stratonicus dixit quod asinus lyræ dicebatur,
 nunc bos lyræ. Cum Stratonicus citharœdus ad regem Be-
 risadem in Pontum nauigasset, ibique diu cōmoratus fuisset,
 voluit Stratonicus iterū redire in Græciam, quod cum
 rex non videretur esse passurus, bene inquit cogitas ó Beri-
 sade qui manere hic statueris. Stratonicus Citharœdus in
 Corinthum aliquando peragrauit, vbi vetula quædam
 hunc intuebatur, neque vnquam deſtebat; Donec Stra-
 tonicus ó per Deos mater inquit, quæ nam est tua volun-
 tas, aut cur me semper intueris? cogitabam inquit ante ma-
 ter decem menses tenuerit, ac ventrem tantum passa sit,
 cum ciuitas te habens vel vnum diem iam doleat. Biothea
 Nicotheōtis mulier cum puella Abra fluium ingrediens
 obstre

A obstrepebat, ac postea Sicyoniorum amygdalum ascēdens forte confregit, tunc ait Stratonicus non similis est strepitus sub noctem: Huius vocis gratia ingressum soluit qui fiebat in mare. Cum forte monstratus fuisset in Epheso, ut accidit, mali Citharēdi discipulus amicis, quod ipse ipsum inquit Stratonicus, nō autem Ithalluscita. Clearchus libro secundo Amicitiaē cum Stratonicus inquit esset dormiturus puerum sibi potum afferre semper iubebat, non quōd sitio aiebat, sed ne sitiam. Cum Byzātij Citharēdus proœmium bene cecinisset, at in reliquis aberraret, assurgens buccinam inflauit pronuntiauitque, quisquis Citharēdum qui proœmiū cecinit inuenerit, mille drachmas accipito. Interrogatus à quodam qui pessimi essent in Pamphylia, Phaselitas quidem inquit pessimos esse, at fidetas totius orbis peiores. Rursus interrogatus ut ait Hegesander num magis barbari essent Bœoti an Thessali? Eleos inquit. Cum trophœum in gymnasio aliquando errexisset, in male cithara vtentes inscripsit. Interrogatus à quodam quodnam ex nauigijs esset securissimum, longūmne an rotundum? quod nuper in mare tractum esset respondit. Cum in Rhodo ostentationem fecisset, nemōque applausisset ex theatro egressus est ita dicens, si quod licet sine sumptu non facitis, qui sperare ego possum congiarium à vobis postea consequi? gymnica certamina inquit Elei statuunt, At Athenienses scenica, si quis in his delinquat, loro verberent Lacedæmonij. mōrem qui est apud eos verberandi carpens, velut Charides attestatur libro primo de Ciuili certamine. Cum Ptolemæus rex paulō contentiosius de arte pulsandæ Citharæ secum contenderet, aliud est ô rex inquit plectrum tractare, aliud sceptrum, sicut Capito poëta testatur libro quarto commentariorum ad philosophum. Cum vocatus fuisset aliquando ad audiendum Citharēdum, postquam audiuit dixit:

Illi concessit pater hoc, ast abnuit illud.

Tum dicente quodam quid hoc? malum esse citharistam dedit, bene autem canere abnuit. Cum trabs aliquando cecidisset ac vnum ex malis interemisset, viri inquit trabes sint Dei, quod si non sint, esse tamen puto. Scribit hæc etiam post prædicta de Stratonicis memorabilibus. Stratonicus ad patrē Chryfogoni, qui omnia sibi familiaria esse dicebat

dicebat: ipse enim operarius erat, ex filiis hic docebit, ille tibia canet, opus est vno etiam dixit Stratonicus, & quo inquit ille: theatro domestico. Dicente quodam cur totam Græciam circumiret, ac non commoratur in vna ciuitate, omnes Græcos à Musis vt perfecti sint consecutos esse dicebat, à quibus stipendium exigeret inscitæ. Phaonem dicere solitus erat nō harmonice tibia canere, sed Cadmum. Simulante Phaone se esse lyræ pulsandæ peritum, ac dicente se Chorum habere Megare. nugaris inquit, ibi enim nō habes, sed te habet. Maximè se Satyri Sophistæ matrem admirari dicebat, quòd quem nulla ciuitas decem dies ferre posset, ipsa decem menses tulisset. audiens eundem in Ilio peregrinari, in Iliacis semper inquit, Ilio mala. Minaco secum de Musica disceptandi se mentem non adhibere inquit, quoniam supra talum diceret. Malum medicum dicebat migrare facere in infernum, qui ab eo curarentur. Cum cuidam ex familiaribus fuisset obuius calcæosque bene spongia abstersos vidisset, cōdoluit velut male agenti, quippe quod existimaret non ita fuisse abstersos accuratè, nisi ipse absterfisset. Cum fortè venisset Miletum, quæ tunc à conuenis habitabatur, ac omnia sepulchra externorum vidisset, abeamus inquit ò puer, hic enim soli aduenæ moriuntur, at ex ciuibus nemo. Cum Zethus citharista de Musica dissereret, soli dixit huic non licere de Musica nugarì, qui maximè à Musis alienum nomen sumpserit, cum se pro Amphione Zethi appellasset. Cum Macedonem quendam citharam pulsare doceret, nihilque prorsus is faceret, quod cōueniret: iratus in Macedoniam, dixit. Hic idem cum Herois imaginem apud frigidum malum que balneum erectam vidisset, optimè sumptuosèque ornatam, vt male lotus exiuit, non admiror inquit, si multæ tabellæ sunt depositæ: nam quicūque lauantur velut seruari deponere consueuerunt. In Aeno dicere solebat menses quidem octo esse frigus, & quatuor hyemem, Ponticòsque multos ex Ponto venire velut ex strage. Rhodios albos Cyrenæos vocabat, procorumque ciuitatem. Heracleam Androcorinthum, Byzantium Græciæ alam: Leucadios, putres Corinthios: Ambraciotæ Membraociotæ ab eo dicebantur. Vbi ex Heraclea exiuit portas circumspiciebat, interrogante quodam quid circumspi-

cis?

A cis ? pudet inquit ne videar, velut ex lupanare exiuerim. Cum duos in catasta vinctos vidisset, quàm parum ciuile est ex oppidulo non posse explere. Ad Harmonicum quendam, qui prius erat olitor, secum de Harmonia contendentem, cantaret quilibet inquit quam artem didicit. In Maronia cum quibusdam bibens se scire velle dicebat qua in parte vrbs esset, & si ipsum abscondissent, postea vt abduxerunt, ac interrogarunt, in caupona inquit, quoniam caupona Maronia esse videbatur. Telephani, vt inflare ceperat, adiacens supinus, velut eructantes, dixit. At in Cardia cum balneator pro purgatione terram malam, aquamque salsam præbuisset, se obsidionem passum esse terram marique dixit. Cum aduersarios in Sicyone superasset trophæum Aesculapio posuit inscribens, Stratonicus ex malecitharam pulsantibus. Cantante quodam cantum correxit: dicente quod est Carcyni, multò magis inquit, quàm viri. In Maronia non esse ver dicebat, at teporem. Cum in Phaselide de exiguo nummo cum eius seruo balneator contenderet, erat enim consuetudo vt plus soluerent externi. ò sceleste inquit puer, quando ob exiguum æs me Phaselitem fecisti. Ad eum qui hortabatur vt aliquid caperet, ipsum maiorem mendicum esse dixit. Cum in parua ciuitate doceret, ipsa non vrbs inquit, sed vis. In Pella ad puteum accedens interrogauit an aqua esset potui apta, cum dixisset haurientes nos eam bibimus, non est igitur inquit potui apta; Erant enim subuirides ij homines. Cum Timothei vxoris dolorem partus audiuisset, si operarium inquit ac non deum peperisset, quales voces emisisset? cum gloriaretur Polvdus quod Philotas, eius discipulus Timotheum vicisset, mirari se inquit si ignoras quod ipse suffragia faciat, Timotheusque leges. Ad Arium cantorem, quandam ob rem ipsum perturbantem, cantor ad coruos inquit. At in Sicyone ad excoriatorem factum, cum quadam in re maledictis ipsum incesset, infelix Nacodemon inquit. Cum Rhodios Stratonicus ipse deliciis indulgentes ac calida potantes vidisset, ipsos ait esse albos Cyrenæos, Rhodumque ipsam procorum urbem vocauit, eos quidem existimans colore ad lasciuiam differre, at ex similitudine ad procliuitatem voluptatis ciuitatem esse procorum coniectabatur. Imitator horum urbanè dictorum fuit Stratonicus etiam

ὁ πῶλος
ἀλλὰ μέ-
λις.

vanόδα-
μον ἢ ἕα
νὸ δαίμων
παίξει
πρὸς τὴν
μα.

etiam Simonidis poetæ filius, vt testatur Ephorus libro secundo Inuentorum, qui & Philoxenum Cytherium hæc eadem facere studuisse narrat. Phantias Peripateticus libro poetarum secundo Stratonicus ait, Atheniensis primus videtur multas chordas in tenuem citharam detulisse, primusque Harmoniarum discipulos habuit, formulæque constituit. Erat & in ridiculis non insuauis. Quem ob licentiam in ridiculis narrat à Nicocle Cypriorum rege sublatum de medio fuisse veneno hausto, cum in eius filios cauillatus esset.

De curiositate Aristotelis. CAP. VIII.

Admiratus sum sapius Aristotelis diligentiâ optime Democrite, quem celeberrimum faciunt sapietes isti, & si tu, velut aliorum philosophorum ac rhetorum eius sermones honore prosequeris, an sua ipsius diligentia noverit, vel ab aliquo didicerit, qui ex profundis Prothei vel Nerei emerferit, qui pisces narret, quomodo dormiunt, aut quomodo viuant. res enim scripsit huiusmodi, iuxta poetam Comicum, vt fatuis admirabilia videantur. inquit enim quod buccinæ, omniâ que crusta intesta coitu in vniuersum non vtuntur, quodque purpura & buccina diu viuunt, nam qui cognoscere potuit quod purpura viuat ad annum sextum? quod vipera plurimum tempus absumit dum rem agit Veneream? quod inquam maximo corpore sint palumbes, secundum magnitudinis locum vinago obtineat, minimumque ex his sit turtur. Vnde id etiam didicit, quod equus mas annos triginta & quinque viuat, femina plures quadraginta? cum quasdam etiam septuaginta vixisse dicat. Narrat etiam quod ex pediculorum coitu lendes nascuntur, quodque ex verme mutato nascitur eruca, ex qua bombyx, de quo postea necydaus vocatus. sed & apes sex annos viuere scribit, aliquas verò septem. Nec apem ait fucum quispiam coeuntem vidit, ex quo non licet cognoscere qui mas sit, aut quæ femina. Vnde etiam accidit quod homines deteriores sint apibus, hæc siquidem semper eandem vitæ æquitatem seruant accumulantes, nec vnquam mutantur, quod sine alterius admonitionibus faciunt, at homines inferiores sunt apibus, cogitationibusque

A nibusque pleni, velut ille melle: quomodo obseruauit? ac in libro de Diuturnitate vitæ, musca inquit sex vel septem annos vixisse visa est, quæ enim harum rerum esse poterit demonstratio? aut vbi vidit ex cornu cerui hederam pululantem? noctuæ ait & cicumæ, quod interdum nequeunt cernere, noctu venando sibi cibum acquirunt, verum non tota nocte id faciunt, sed vespertino & matutino species etiam oculorum non similes esse dixit, his enim castio, illis autem atros: ac illis rursus, fuluos. hominibus verò quod multiformis est oculus, ac circa oculorum differentiam cognitionem morum varietatis versari asserit. Caprinos hominum oculos optimorum morum esse indicium præterea affirmat, ac ad cernendi claritatem primatum obtinere. Ex aliis autem hunc oculos habere nimis prominentes, illum conditos, alium modicè sitos, hosque acutissimè cernere. At exertos morum indicium esse pessimorum, Modicus tamen situs ei, nota est morum optimorum. Et nonnullos nimium conuiuere, quod signum est impudentiæ. alios quibus intenti sint esse inconstantes. Mediocriter coniucentes optimis moribus esse præditos. Solum hominem

B inter animalia cor habere in sinistris corporis partibus, cum reliqua animalia habeant in medio. Marisque plures habere dentes quàm fœminas, quod & in ouibus obseruatum esse dicit, & in suibus, & capris. Nullum ex piscibus generare testiculos habentem, vbera neque pisces habere, neque volueres. Solum Delphinum non habere fel, aliqui etiam scribit fel non habent in Hepate, sed intestinis adiunctum, sicut rana, accipenser, dentex, muræna, gladius, hirundo, passer, at amia suo intestino pari processu obductum fel habet. Accipiter & miluus hepatis ac intestino adnexum. At capriceps hepatis: ac ventri columba autem, & cothurnix, & hirundo, aliæ intestino adnexum, aliæ ventri. Molli cute intesta, & testa, & mollia, similiter & insecta plurimum tempus inquit in coitu absument. Ac Delphines & quidam alij pisces adiacentes coeunt, Delphinumque ait coniunctionem esse tardam, piscium autem eelerem. Leo præterea ita solida habet ossa inquit, vt si percutiantur, velut ex siliis ignis exiliat. Delphinus ossa quidem habet, ac non etiam spinam, mollia verò & cartilaginem & spinam. Ex animalibus hæc esse terrestria,

illa

illa aquatica, alia ex igne genita inquit esse & nonnulla C.
 quæ ephemera dicantur, quod vnum tantum diem viuunt.
 Alia rursus esse quæ in vtraque sede viuant, velut equum
 si iuiale, crocodilum, lutram. Omnia animalia duos pe-
 des habere præcipuos, at cancium quatuor. Quæcurque ait
 animalia sanguinem habent vel nullos habent pedes, vel
 duos, aut quatuor. Quæ plures habent pedes, sanguine ca-
 rent omnino, omnia idcirco quæ mouentur, quatuor no-
 tis mouentur. Homo duobus pedibus, totidémque mani-
 bus, auis duobus pedibus, totidémque alis, anguilla ac con-
 ger duabus alis, ac totidem flexuris. Ex animalibus etiam
 nonnulla habent manus, velut homo, alia habere videntur,
 vt Pithecus, nullum siquidem ratione carentium ani-
 malium dat ac accipit, ad cuius rei vsûm manus instrumen-
 ta tradita sunt. Ex animalibus rursus alia habent membra
 vt homo, asinus bos, alia membris carent vt serpens, ostrea,
 pulmones. Multa animalia nõ omnibus anni partibus cer-
 nuntur, velut latentia: Acca etiam quæ non latent, nõ sem-
 per videntur sicut hirudines, & ciconiæ. Cum multa etiam
 habeant de quibus nûgatus est hic pharmacopola, taceo:
 nam maximè veridicum Epicurum hæc de eo dixisse scio,
 in Epistola de studiis, quod cum patrimonio absumpto ad D
 militiam irruisset, ibique male ageret, ad vendenda phar-
 maca conuersus est. Postea cum Plato ambulandi locum
 aperuisset inquit, ipsum assumpsit, sermonibusque adesse
 voluit, quoniam esse non ignobilis ingenij videbatur, ac
 paulatim deinde ad contemplationem peruenit. solus qui-
 dem Epicurus hæc contra ipsum dicere ausus est, quæ ne-
 que Ebulides, nec Cephisodorus ausi sunt contra Stagiri-
 tam, quamuis commentaria contra virum ediderint. In
 eadem epistola Protagoram Sophistam ex Sportuligero
 ac lignigero primû Democriti scribam fuisse narrat Epi-
 curus, quem cum ex quadam lignorum compositione ad-
 miratus esset Democritus, ex hac occasione primum apud
 se cœxit, postea in quodam vico literas edocuit, ita vt
 Sophista demum euaserit, & ego igitur ô viri conui-
 uæ ex huiusmodi sermonibus ad indulgendum ventri
 euadere iam cupio. Cum dixisset quidam coquos etiam
 parare ob longam verborum seriem ne frigiditas epulas
 apponant; nullus frigiditas ederet ait Cynulcus secundum
 Alex

A Alexidis Comici Milconem, ego inquit nisi apponant calida. Bonum Platonem vbique dixisti bonum esse. An nescis quòd bonum omnino, & hic bonum, & illic non insuauiter etiam Sphærus, qui condiscipulus fuit Chryssippi apud Cleanthem, accersitusque in Alexandriam à Ptolemæo rege, in cereas aliquando aues, in cœna appositas manus extendens à rege fuit detentus, velut falso approbasset. Hic autem scitè demonstrauit, dicens se non approbasse quòd essent aues, sed quod rationi sit consentaneum esse aues. Ac fidentem phantasiam differre à ratione, siquidem hanc verissimam esse conuenit, illa verò ratio aliter euenit. Et nobis igitur iuxta fidentem phantasiam cereæ aues circumferantur, vt aspectum decipere possimus ne omnia nugemur.

Quod nutrimentum prabeant singuli pisces.

C A P. I X.

B Cvm iam cœnaturi essemus, abstinere nos iussit Daphnus Mammacythi siue ex auris Metagenis iambum in medium proferens, quòd vbi cœnamus tunc verba facimus omnes, & ego tenuem dico sermonem de piscibus dictum fuisse, cum plurima dixerint medici, Philotimus inquam in libris de Nutrimento Mnasitheus Atheniensis, & Diphilus Siphnius: Hic enim in libro quæ sanis & ægrotantibus comedenda sint inscripto, pisces saxatiles facile corrumpi inquit, bonum habere succum, purgare, leues esse, parùmque nutrire. At marini difficulter corrumpuntur, multum nutriunt, difficulter digeruntur. Inter saxatiles autem fucus & fuca cum pisciculi sint tenerissimi minimè sunt olidi, ac facile corrumpuntur. Perca autem cum his sit similis, parum differt pro ratione locorum, Gobij proportionem cum percis consequuntur, inter quos parui & candidi sunt teneri, non olidi, bonum habent succum, & facile digeruntur. Virides autem, qui dicuntur Caulinæ, sunt sicci, & graciles. Hiatalæ mollem habent carnem, at perca sunt asperiores. Scarus carnem habet mollem, friat ilis est dulcis, leuis, facile digeritur & concoquitur, ventrique confert. Horum recenter capti suspecti sunt, quoniam marinos lepores venantes his pro cibo vtuntur, ac idcirco eorum interiora

F

longis. choleram generant. Quæ caris dicta est, carnem habet mollem, ventri stomachoque confert, cuius succus densat & abstergit. Cernua bonum habet succum, & multum, at viscosa est, difficulter corrumpitur, multum nutrit, urinamque ciet: quæ partes illius capiti adherent, viscosæ sunt, & non facile concoquuntur: carnosæ illius difficulter digeruntur, suntque grauiora; tenerior est pars extrema, at piscis hic phlegma producit, ac difficulter digeritur. Syhyrææ magis nutriunt quàm congridi. Lacustris anguilla minus est mollis quàm marina, magisque nutrit. Cum melanuro proportionem habet aurata. Scorpij marini ac fului magis nutriunt quàm lutulenti magni qui prope littora versantur. Sparus acer est, cum olidus, carnem habet mollem, stomacho confert, urinam ciet, nec difficulter digeritur, quod efficit postea si in sartagine sit coctus. Trigla stomacho confert, ac Sryptica est, carnem habet asperam, quæque difficulter corrumpatur, ventremque sistat, quod maxime efficit si super carbonibus sit cocta. Quæ in sartagine grauis est, difficulterque digeritur, at quælibet sanguinem omnino excernit. Synodus & Charax eiusdem sunt generis, quæuis differat Charax. Phager nascitur etiam in fluuiis, ac melior est marinus. Capriscus, qui & mus vocatur, grauis est odoris, & asper, ac difficiliter digeritur quàm fidicula. Cutem habet ori conferentem raphis vel acicula, quæ & ablenes dicitur, difficulter concoquitur, humida est, bonumque habet succum. Alofa, & chalcis, eritimique eiusdem generis facile distribuuntur. Mugil & marinus nascitur, & lacustris, & fluuiatilis, hic ait oxyrinchus vocatur. Coracinus ex Nilo peior niger candido; ac elixus affato; hic siquidem stomacho ventrique confert. Salpa aspera est, & ori non mollis, ac melior est in Alexandria, quæque per autumnum comeditur: humidum enim quiddam, & album, ac non olidum emittit. Porcus anguillæ est similis, at ori est asper. Accipiter verò carnem habet asperiore, quàm cuculus, etsi similis est aliis in rebus. Coruus accipitre est asperior. Vranoscopus, & agnus dictus, & Callionymus, graues sunt. boca elixa facile digeritur & distribuitur, humidum emittit, ventrique confert: quæ super carbonibus cocta sit, tenerior est & dulcior. Bacchus multum bonumque habet succum & nutrit. Hircus non bonum habet succum, estque diffi

A difficilis digestionis & olidus. Passer & buglossus suaves sunt, & nutriunt, quibus similis est rhombus. Glaucisci, cephalii, mugiles, myxini, monedula, quæ ad edendum pertinet, sunt perfimiles. Cephalo tamen paulo deterior est mugil, mugile myxinus, at monedula locum extremum occupavit. Thunna & thunnus sunt graues, multumque nutriunt. At acarnan vocatus dulcis est & stypticus, nutritque, & facile excernitur. Apuæ graues sunt difficultérque digeruntur, inter quas alba Cibotis dicitur, hepsitúsque paruus pisciculus, eiusdem est generis. Ex mollibus bos est carnosus, at melior est mustelus is, qui Asterias est dictus. vulpecula terrestri animali gustu est valde similis, quamobrem nomen etiam obrinuit. Raia ori est mollis, at raia asteria tenerior est, bonumque habet succum. Liobatus minus ventri confert, & est olidus. Torpedo cum difficulter digeratur, partes capiti vicinas teneras habet, quæque stomacho conferant, & facile digeruntur, cum alia secus se habeant: meliores sunt paræ & ex maximè quæ paræ fuerint lixatæ. Cum squatina sit inter mollia, leuis est, facile digeritur, maior magis nutrit. Omnia mollia, vt

B in vniuersum dicam, ventosa sunt, carnosâ, difficulter concoquuntur, frequentérque sumpta oculos reddunt hebetiores. Sepia si lixetur tenera est, facile digeritur, ori ventrique confert, succus qui fit ex ea sanguinem extenuat, mouétque excretionem per hæmorrhoides. Loligo facilius digeritur, ori non mollis. At polypus rebus Venereis confert cum sit asper, difficulter digeratur, maior magis nutrit, ventrem plurimum humectat, si lixetur, stomachumque sistit. Declarat vtilitatem polypi Alexis in Pamphila in hunc modum:

Quid possides amore captus? quid magis

Is quæ tuli nunc buccinas, & pectines,

Magnumq; polypum bulbos pisces grandes.

Pelamis multum nutrit, & est grauis, at vrinam ciet, difficultérque digeritur. Si in salsamento sit condita, velut calibius, ventri confert, & extenuat, quæ maior est synodontis vocatur. Proportionem cum pelamide habet Chelidonia, quamuis paulò sit asperior. At hirundo, quæ polypo est similis, succum suum habet, qui bonum faciat colorem, & sanguinem moueat. Orcynus est luxulentus, ac maior.

similis est Chelidontæ, quod ad asperitatem spectat, cuius C
 venter & clauicula tenera est, & ori mollis. Qui pisces Co-
 stæ dicuntur, medij sunt, si fiant salsamentum. Xanthias
 aliquantulum est olidus, & orcyno tenerior, hæc ita à Di-
 philo scripta fuerunt. at Mnastheus Atheniensis in libro
 Edilium genus inquit maiorum piscium à quibusdam scis-
 file vocatur, ab aliis marinum: Velut aurata, glaucus, pha-
 ger: sunt autem difficilis concoctionis, at concocti multi-
 plex præbent alimentum. Squammatorum generi velut
 thunnarum, scombrorum, thunnorum, ac congrorum, ho-
 rumque similium, gregali esse accidit, qui pisces neque soli
 videntur, neque feruntur gregatim, facilius digeruntur, ve-
 lut congrii, & charchariæ, & huiusmodi. Piscium grega-
 lium genera cibum suauem præbent, quia sunt pingua, at
 qui tamen sit grauis, difficultérque digeratur, quare aptius
 fiunt salsamenta, quod salsamentorum genus est optimum.
 Sunt hi pisces vtiles, si assentur, quoniam pingue eorum
 dissoluitur. Quæ Darta dicta sunt, ea sunt omnino, quæ
 asperam habent cutem, non ob squammas, sed sicut habent
 raia, & squatina. Hi pisces huiusmodi omnes sunt delicati,
 at non suavis odoris, corporibusque præbent humidum D
 nutrimentum, ventremque subducunt maximè omnium pi-
 scium qui lixantur. Si assati sint fiunt peiores. Mollium
 genus, veluti polypodum & sepiarum, hisque similium, car-
 nem habet difficilis digestionis, quare rebus Venereis con-
 ferunt, sunt enim ventosa, ac rei Venereæ facultas ventosa
 indiget dispositione. Meliores sunt hi pisces si lixentur, hu-
 morésque habent malos, nam videre licet quales dimittunt,
 dum lauantur, quos lixatio ex carne euocat. si enim mol-
 lem habeant ignem, ac cum humido datum, lauantur quo-
 dammodo: at ex assatis ignis humores exiccat. Præterea
 cum caro eorum sit aspera, sic merito vt coquatur postulat.
 Apuæ, membrades, sardæ, & alij pisces, quorum spinas co-
 medimus, digestionem omnes ventosam operantur, nutri-
 mentumque præbent humidum, cum digestio non adæ-
 quetur, sed carnes quàm citissimè digerantur, spinæque
 paulatim dissoluatur. Nam cum spinosæ sint apuæ per se,
 impedimentum ex vtraque ipsarum parte circa digestio-
 nem nascitur, ac inflationes postea accidunt ex digestionem,
 humorésque ex nutrimento. Sunt meliores si lixentur,
at ven

A at ventrem inæqualiter pelliciunt. Qui saxatiles dicuntur, ut gobij, scorpj, passerres, hisque similes corporibus nostris & sic cum præbent alimentum, & tumidi sunt, ac nutriunt, celeritèrque digeruntur, excrementum non multum relinquunt, nec ventos generant. Est autem quoduis obsonium facilius digestioni, quod simplici condimento fit paratum, at saxatilia sola simpliciter voluptati parata. His simillimum genus est id, quod mollem carnem habens dicitur, cuiusmodi turdi sunt, & merulæ, hisque similes, carnem enim habent humidiores illis, ac, quod ad edendum pertinet, maiorem habent fruitionem, illisque magis hi & ventrem pelliciunt, & vrinam, quia carnes humidiores habent, & plures quàm prædicti pisces. Opus est autem si quis ventrem velit pellicere, sumere lixatos, qui si mediocriter se habeant, assati nutriunt. Ad ciendam vrinam vtilis sunt si utroque modo parentur. Loci ubi flumina siue stagna mari coniunguntur, magnùmque pelagus, vel maris sinus adsit, omnes pisces habent humidiores, & magis pingues, suauioresque esui, ac qui nutrimentum peius, difficilioremque præbent digestionem. In litoribus quæ mari adiacent valde apertis, asperi sunt complures, & tenues, ac vndis pulsati in profunditatibus apud terram, quæ non perturbentur à magnis ventis, si ciuitates etiam his acciderit propinquas esse, multa piscium genera nascuntur, quæ æquè sint optima, quod pertinet ad voluptatem, facilitatem digerendi, nutrimentumque corporis. Difficilis sunt digestionis grauisimique inter marinos pisces ij, qui ex mari in fluuios aut stagna migrarunt, velut mugil, & omnes denique pisces, qui in vtrisque aquis viuere possunt. Ex iis, qui semper in fluuiis & stagnis degunt, meliores sunt fluuiatiles: nam stagnorum pisces ex aquæ corruptione nascuntur. Ex fluuiatilibus rursus optimi sunt ij, qui in velocissimis fluuiorum locis degunt, quique subrubescunt, isti enim non nascuntur nisi fluuius sit velox & frigidus. Differunt facilitate præterea digerendi à piscibus fluuiatilibus. Hæc à nobis habetis viri amici, qui salubriter pro viribus nostris obsonia parare studuimus, nam iuxta parasitum Antiphanis:

Ego artis obsonij non valde

Fui studiosus, nec rursus concidi valde multum.

Vt quis aliter illati

Vbi capiat crapulam Gracè.

Sed neque ita sum piscium studiosus, velut qui apud eundem poetam in Butalione, qui actus est vnus ex agrestibus apparatus, inquit enim:

Conuiuium praebebo ego vobis hodie.

At ipse nummos fide sumens est opus

Nobis em-issis: emisse quando nescio

Bene ipse, dic amice quod gratum tibi

Obsonium sit, omnibus dic singula.

An pisce vescerere suauiter? ferens

Piscator ad rus venit olim haleculas,

Triglasq; valde per Iouem gratus fuit

Is omnibus nobis, feras, an nunc quoque.

His vescerere paruus vt sit quissiam?

Magnos enim puto voraces esse ego

Pisces virum, quid nunc refers gratissime?

Virum voraces? quomodo? dudum patet

Helene quod hi cibi refert quos, hic halec

Et trigle.

At in agresti haleculas Hecatis cibum esse dixit, & triglas. D
Philippus etiam paruos pisces malos esse demonstrat his
verbis in Philyra:

Papia vis currens

In forum emere mihi? dic quid,

Pisces prudentes ò pater, ne mihi infantes.

An non nosti quòd pecunia est argentum?

Suauissimus est etiam is iuuenis, qui apud eundem poetam
in Obeliaphoris omnia paruifacit, quæ ad artem parandi
obsonij spectant, hunc in modum:

Sed emito frugaliter, omnia enim

Dic num sufficiunt?

Non magnificè, sed purè quòd

Delibantum more sufficiunt loligines & sepiola,

Et si locustam aliquam capere liceat,

Vna sufficit. Suave est in mensa & anguilla.

Thebe aliquando venit, ex hoc cape

Gallum, palumbum, perdicem,

Talia, dasipit si quis venias

Quam

A *Quam avarus es tu dic valde oppiparè
Omnium cato nobis num est? misit quis?
Non, sed statim in hac mulier.*

Vitulum Corona cras cenabimus.

Qui est autem apud Mnesimachum difficilis in actu eiusdem nominis, cum valde sit avarus, ita intemperantem adolescentem alloquitur;

Impone quæso te mihi non plurima.

Nec valde rusticæ, neq; argumento obductæ,

Mediocria patruo tuo, etiam

Magis mediocria ô felix concide,

Et decipe me, pisces enim mihi voca

Pisciculum, obsonium si dicas aliud, die obsonium;

Suavius enim pereo multo.

De coronistis & Chelidonistis:

C A P. X.

B **P**OSTEA ex Dei nutu in prædictis amicissime Vlpiane, vel vos Grammatici, mihi narrare quam in sententiam dixit Ehippus vitulum Coronæ cras cenabimus? ego enim historiam aliquam esse censeo, quam cupio discere. Tum Plutarchus Rhodiam esse dixit historiam, quam præsentis tempore memoriter recitare non poterat, quia dudum in librum, qui hanc narraret, inciderat. Sed novum Phœnicem etiam iambicum Colophonium mentionem facientem de viris quibusdam, velut in Coronæ honorem colligentibus, dicentibusq; :

Boni Corona tradite hordei manum,

Vel tritici puellæ Apollinis sacri,

Panem'ue, seu merum, quod aut cuius libet:

Date ô boni, quod quilibet manu tenet

Vestrum Corona, nam salem & chondrum capis:

Libenter illa prorsus hisce rescitur.

Ceras dabit rursus, salem qui nunc dedit.

Puer thorenæ inelyte Plutus audijs.

Ficus Corona virgo multas attulit.

Dei sit illa mox petenda ab omnibus.

Et splendidum inueniat virum, atq; diuitem.

Mox filium patri seni det in manus,

Matris puella ludat inter & genua

Germen, mulierem fratribus nutrire dehinc.

Ego pedes quò contulere lumina

Rependo musis ad furos cantans statim,

Non dantibus vel plura dantibus simul.

Atque in fine Iamborum inquit:

Sed ò boni date intima est diues quibus

Domus dato rex, tuq; Nympha multa da,

Mos est Coronæ. queritanti ergo manuum

Cum noueris da quidpiam, responsa mox

Dabit.

Coronistæ vocabantur, qui Coronæ nomine colligebant, velut testatur Pamphilus Alexâdrinus in libris nominum. Ea autem quæ ab his capebantur, dicta sunt Coronismata, vt Aenocles Rhodius narrat in Coronistis. Chelidonizin etiam congregatio quædam alia vocatur apud Rhodios, de qua Theognis ita scribit libro secundo sacrificiorum, quæ fiunt in Rhodo, genus quoddam cõgregandi Rhodij Chelidonizin vocant, quod fit mense Aprili. dicitur autem Chelidonizin, propterea quòd acclamare consueuerunt:

Veni veni hirundo pulchros dies agens, & pulchros annos:

Ventrem habens album, dorsumq; nigrum.

Massam caricarum non deuoluis ex pingui domo:

Viniq; poculum, & casei canistrum, & frumenti.

Hirundo etiam non respuit, an abeamus,

Vel capiamus si quid dabis, sin autem sinemus,

Vel fores feramus aut superliminare;

Aut mulierem extra sedentem,

Parua quidem est, facile ipsam feremus.

Si quid attuleris, magnum aliquid ferres,

Aperi aperi ianua hirundini,

Non enim senes sumus, sed pueri.

Hunc colligendi modum primus Cleobulus Lindius demonstrauit in Lindo cum penuria nummorum inuafisset.

De vaticinijs per pisces.

C A P. X I.

SEd quando in Rhodias incidimus historias, ego quoque sex pulchra Rhodo huc accedo rationes piscium vobis dicturus cum Rhodum suauissimus Lynceus piscium feracem

A cem nominarit. Ergtas igitur Rhodius in iis, quæ de patria conscripsit, cum quædam de Phænicibus dixisset, qui insulam incolunt, hæc inquit, hi qui Ialysso circa qui cum Phalantho ciuitatem fortissimam Acheam nominatam habent, cum tibi essent continentes per multum temporis spatium cum Iphiclo pugnarunt, erat enim his oraculi quoddam responsum, quod regionem ad id vsq; temporis essent habituri, quo albi corui fierent, piscèsque in crateribus apparuissent. Sperantes illi hoc nunquam esse futurum, res bellicas negligentius tractare cœperunt, Iphiclus igitur intelligens ex quodam Phænicum oracula, insidias tetendit, fecitque vt Phalanti fidem quodam ad aquam adeunte, cui nomen erat Larçæ, fide data & accepta pisciculis quidam ex fonte caperentur, quos in vas aquæ coniciens, Larçæ dedit, iussitque hanc aquam ferre ac in craterem effundere, vnde Phalantho vinum administrabatur: Qui hæc omnia diligenter perfecit. Iphiclus autem coruos captos gypso pinxit, & postea dimisit, quos cum vidisset Phalanthus ad crateras accessit, in quibus etiam cum pisces vidisset, non amplius suam esse regionem putauit, ac ad Iphiclum præcones misit; qui cum eo agerent de fœdere vt cum suis militibus exire liceret. Cum fœdus accepisset Iphiclus, hoc machinatus est postea Phalanthus. Victimas interficiens, earumq; ventres purgans, in his aurum & argentum exportare conabatur, quod vbi sensisset Iphiclus, prohibuit. Afferente iusiurandum Phalantho, quod iurauerat se sinere exportari quicquid in ventre ferrent, contra hic captiosè egit, nauigia vt auferantur ipsis tradens, gubernaculum, remos, & vela soluit, nauigia inquiens, se iurasse esse daturum, aliud præterea nihil. Cum ita perplexi essent Phænices multos nummos locum signantes humi defoderunt, vt aliquando postea accedentes eos caperent, multos etiam reliquerunt Iphiclo. Cum igitur hoc pacto migrassent Phænices de regione, res accesserunt ad Græcos. hæc eadem cum scripsisset etiam Polyzelus in rebus Rhodijs, quæ ad pisces & ceruos spectant soli nouerunt inquit Phacas, Derciâque illius filia, quæ cum Iphiclum amaret, ac per nutricem ageret de connubio, aquam ferenti pisces imponere persuasit ac in crateram iniicere, ac ipsa coruos dealbatos dimisit.

In terminis Ephesiorum Ephesum inquit ædificantes cum loci magnopere essent dubij ad oraculum tandem miserunt, qui vbi ciuitas esset locanda, percunctarentur. Respondit autem Deus hic urbem condere, vbi piscis demonstrasset, apérque docuisset. Est autem fama quòd vbi nunc est fons Hypelæus vocatus, portusque sacer, pisces quidam prandium parabant, tum quidam ex piscibus vnà cum carbonibus exiit, atque in palcarum fasciculum decidit, incensus est continuò cespres, in quo aper agrestis forte latitabat, qui igne perterritus bonam montis partem percurrit, ac eò vsque vbi Trachea nunc vocatur, conciditq; iaculo vulneratus, vbi nunc Palladis templum est erectum. tum insula occupantes Ephesij cum annos viginti, & vnum eam habitassent Tracheam vigesimosecundo postea condiderunt & Corissum, Dianæq; templum in foro, & Pythij Apollinis in portu erexerunt. cum permulta & alia dicerentur huiusmodi, clangor quidam tubarum per vniuersam exauditur ciuitatem, cymbalorumque strepitus, ac tympanorum sonitus vnà cum cantilenis immixtus, quoniam festum, quod antiquitus Palilia dicta sunt, celebrantur, nunc autem dicuntur Romana festa, postquam ciuitatis fortunæ optimus ac elegantissimus Adrianus Imperator templum erexit, quem consecrationis diem singulis annis insignem ac festum agunt omnes & qui Romanam incolunt, & qui Romæ etiam sunt externi. Tunc ait Vlpianus quid hoc est ð viri, elapina vel nuptiæ? quoniam eranus hæc non sunt.

De tripudijs & elapinis.

C A P. X I I.

CUM dixisset quidam quòd omnes in Dei honorem tripudiant per ciuitatem, ð optime, ridens Vlpianus dixit, & quis Græcorum est qui tripudium hoc vocauerit, melius enim fuerat lasciuiunt omnes per ciuitatem dixisse, vel Choreis indulgent, vel aliud quidpiam dictorum. Sed ex sibura terra tu nobis nomen mercatus, vinum infusa aqua perdidisti. Tunc ait Myrtilius, sed maxime Græcum esse nomē tibi amice demonstrabo, quando ita increpas: cum enim omnibus os obturare coneris, nullum adhuc imperitum esse conpertum habes, te autem
vel

A vel leberidis exuuiis magis vacuum esse demonstras. Meminit igitur Epicharmus de tripudio, ò vir maximè admirabilis, in Thearis, neque longè sanè est Italia à Sicilia, in actu igitur, sacerdotes quæ Pythio deposita erant aspicientes, ac loquentes de singulis hæc inquirunt lebetes, æreique crateres * ac tripudiantes quantum posceret vsus. Sophron in inscripta Pronuba, & postea capiens præcedebat, isti verò tripudiabant. Et rursus, tripudiantes thalamum stercore impleuerunt. Alexis præterea in Nouacula:

*Nam lasciuorum hominum video
Accedentem multitudinem bonis, probisque
Hæc existentibus: ne accidat mihi soli
Nocte obuiare bene agentibus
Vobis circa tripudium, non enim
Vestem auferrem nisi gignerem alas.*

Noui & alibi positum fuisse nomen, quod cum in memoriam reuocauero efferam. Tu autem pro dignitate tua gesseris, qui horum Homericorum recordaris:

Quæ turba est, quæ causa iubet, conuiuia quæ sunt?

B *Nuptia an elapina est, eranum non esse videmus.*

Si nobis quomodo differant inter se declaraueris. Sed quoniam taces, ego dicam. Secundum poëtam Syracusium, sacrificia, splendidioreſque apparatus antiqui elapinas dixerunt, quique his adessent elapinaſtas. Sunt autem erani conuiuia, collationes conferentium, à congerentibus & conferentibus singulis. Appellatur idem conuiuium eranus & thiaſus, & qui conueniunt eraniſtæ & ſynthiaſtoæ. Dicitur etiam thiaſus multitudo ea, quæ Dionysium ſequitur, vt author eſt Euripides. Video thiaſos tres muliebrium Chororum, nam thiaſos ex Dei nomine appellarunt, ſiquidem Deos ipſos Sios Lacones vocant. Elapina ex apparatu & impenſa quæ in ipſas *οἴστ.* fiunt, nomen ſunt conſecuta. Laphytin enim ac Lapazin euacuare ſignificat & abſumere, vnde poëta depopulari alapazin dicunt, & per deuaſtationem direpta laphyra vocant conuiuia huiuſmodi ab euacuando *λαφύτιον* Aeſchylus & Euripides dixerunt: lapatin enim euacuare *κοι λα -* cibum ſignificat, & lagarum vacuatum, vnde ex lagaro *πάειν.* vterus eſt dictus, ſicut etiam laganum. Ab euacuando venter
laphytin

lyphitin enim est abunde citòq; euacuare. At impendere à G
 λάνθηεν. deuoro dicitur, quod item ab opiparo, quare de infatia-
 biliter & ferarum more edentibus & vorare, & laniare di-
 cimus. hinc Homerus:

Hunc laniauerunt volucresq; canesq; rapaces.

Δίαξαι η̄
 Δαρδία-
 ψαι.
 μέθυ η̄
 μέθυμ-
 ναί. Conuiuia autem non à cibo quidem dixerunt, quod est nu-
 trimentum, sed à bene per hæc habendo, ad quæ conuenien-
 tes, qui numen venerantur, ad lætitiã animiq; relaxatio-
 nem euntes, potũ quidem methy appellabant, at Deum qui
 hoc largitus erat, Methymnæum, Iyæum, Euium, & Ieium,
 sicut non tristè at cogitabundum hilarem, quare & numen
 Hileon esse precabantur iò iò acclamantes, locúmque; in quo
 hoc faciebant, sacrum nominarunt. quòd autem idem esse
 hilare & Hileon dixerint, testatur Ehippus in actu Lucro
 inscripto, vbi de quadam amica loquitur:

*Post hæc vbi nostrum est quis ingressus minus
 Lucundus, illa suauiter mulcebat hunc.
 Non comprimens os ingerebat oscula
 Vt hostis assolet, velut passerculi
 Canebat hæc solans, simulq; molliens,
 Reddebat hunc hilarem statim, tum tristia
 Pellebat, & faciebat inde hunc Hileon.*

Quod Dei conuiuus interessent.

C A P. X I I I.

ANtiqui præterea deos in hominum formam consti-
 tuentes, eos inter conuiuiarum cœtum ordinarunt.
 Nam cum virorum impetum ad fruitiones, voluptatèsque
 cognouissent, neque homines ab his abstinere posse intel-
 ligerent, vtile verò, maximèque conducens his arbitrarentur
 si compositè ornatèque assuscerent: tempus quoddam
 certum determinarunt, deisq; prius sacrificantes sic ipsos
 ad relaxationem animi dimittebant, vt deos omnes ad
 primitiarum oblationes accedere existimantes, & ad sa-
 crificia cum verecundia quadam, ac timore conuenirent.
 Sic igitur ait Homerus:

Pallas venit obuia sacri.

Et Neptunus:

Aethiopes ad longinquos venit, affuit ille

Maeta

A *Mactatis agnis ac tauris forte sacra in.*
Et Iuppiter
Iuit ad hesternus conuiuia lauta, sicuti
Pone dei simul omnes.

Si vir quispiam præterea senior, sanæque mentis adsit, putet eos quidpiam minus honestum vel dicere, vel facere, velut testatur Epicharmus; sed silere bonum ubi meliores adsint. Cum igitur deos præsentem esse arbitrarentur, festiuitates & ornatè & temperanter præteribant, quare neque decumbere mos erat apud antiquos, sed sedentes conuiuabantur, neque ad ebrietatem sanè vsque bibebant, sed quantum cupiebat animus: ubi sacrificassent domum suam quiuis accedebat. Qui verò nunc se deis sacrificare simulant, amicos ac familiares quidem ad sacrificium conuocant, verum filiis imprecantur, mulieres insectantur conuitiis, domesticos percutiunt, multisque minantur, illud ferè Homeri dicentes:

Quod superest, lati gestis bene corpora rebus
Procurare viri, & pugnam sperate parati.

B Non audientes, interim quid dicatur ab eo, qui Chironem fecit, siue Pherecrates, siue Nicomachus fuit Rhythmicus, siue alius quispiam:

Sed neque cum socium ad conuiuia lauta vocaris
Præsentem cernens sis mæstus, quod malus egit.
Depositis curis letus videaris at illi.

Nunc horum neque recordatur omnino. At ea solum postea ediscunt ex magnis diebus, magnisque operibus, quæ in Hesiodum referuntur:

Ad cœnam nostrum si quis accerferit vllum
Sacrificans, tristes fimus si venerit, atque
Aspicimus toruè, foribùsque exire citò illum
Optamus.

Postea cum cognouisset quantopere hoc sit ignobile, dixit quidam ex bibentibus, tu iam non hoc ipsum dissolues; at qui sacrificans prohibenti irascitur, statimque dixit elegia:

Nec cogas quenquam nobis qui nolit adesse,
Sopitumque sinas, non inter pocula amico
Hæc dixisse viro fas est, cui prandia præbes.

Quibus hæc etiam addimus:

Morosus ne sis inter conuiuia gentis

Gradina

Grandia, multus amor venit hinc, impensaque parua est. C
Deisque sacrificantes paucissima omnino absumimus, ve-
lut Menander ait in Ebrietate:

*Maectamus & damus deis haud omnia
Illis ago quando decem drachmis ouem
Vnguenta, saltatriculas, tibicinas
Hus, caseum, Thasiūque, mel, cūque his simul
Anguillas, vt talento nil desit prope.
Aequum decem drachmarum erat nos & bona
Cepisse, recte si modo peregrimus
Sacrum, deinde liberari istis malis.
Aerumna duplicatur ac magis viris
Pūis, ego profecto nunquam pertuli
Altaribus poni ile, ni quis consecret
Anguillam & vnā, vt occidit ex affinibus
Vnus Callimedon.*

De speciebus antiquorum conuiuiorum.

CAPVT XI III.

NOminarunt antiqui cœnas quasdam epidosima, quæ
Nex adiectionibus Alexandrini nominarunt, vnde Ale-
xis in ad puteum:

*Nunc mihi
Dominus misit vini scitile
Ex intimis laturo, inde disco
Epidosimum, præter alia hoc erit, amo
Vetulam sensus participem.*

Crobylus in Pseudypobolimæo:

*Laches, ego autem ad te procedo,
Vbi me interrogas velut amicam, aderant,
Epidosima nobis, in quibus heri bibere
Cyathos centum coegisti tu duodecim.*

Norunt eas etiam cœnas antiqui, quæ nunc ex sportula di-
cuntur, quod declarat Pherocrates ita in obliuiofo seu ma-
xi, cum præparasset cœnam habens sportulam ibat vt ad
vtile. Significat hanc cœnam ex sportula manifestè, vbi
quis sibi ipsi cœnam parans, ac in sportula componens
abit, apud aliquem cœnaturus. concœnam de Symposio
Lyfias

- A** Lyfias dixit in cæde contra Micinum, illum enim ad concœnam ait fuiffe vocatum. Plato iis dixit qui concœnam fecerant. Aristophanes in Gerytade, in concœnis Aefchylum laudans. Quare Sophoclis actum fecundum neutrum concœnam malunt infcribi. Vocant quafdam etiam cœnas collatiuas. Alexis in Elegante fiue Nymphis, difcumbere & illas voca collatiuum facimus, fed bene noui quòd fordidus mos eft tuus diu. Ephippus in Geryone, & collatiuum fymposium fortiuntur. Dixerunt conferre etiam fimul inuicem bibere, & collatiuum fymposium. Menander in Vendita, & nunc ob hæc conferunt per fingulas, poftea inquit, expleuit collatiuum. Nunquid hoc fortaffe eft quod ex fymbolis vocatur? quæ nam fiint fymbolum his verbis declarauit ipfe Alexis in Mandragora ufa, veniam ferens fymbolas igitur fimul. Quî fymbolas, coronas Chalcidici & alabaftrorū fymbolas vocant ò vetula. At Argiui ficut Hegelander narrat in fuis commentariis, qui ita fcribit, fymbolam quæ à bibentibus in fymposia inferretur, Argiui Chon vocant, at partem æfam. Confentaneum videtur cum hoc etiam commentarium finem fumpferit
- B** amice Timocrates, vt hic conquiefcere fermonem faciamus, ne forte nos aliquis pilces fuiffe exiftimet, iuxta Empedoclem, inquit enim naturalis philofophus:

Ipfè fui certè quondam puer, atque puella,

Inde frutex, volucris, coctusque ex aqua piscis.

*χόν.
αἴσων.*

ATHEN

ATHENAEI DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER NONVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

Deterprote, sinapi, & perna, & paropside.

CAPVT I.

AMQVE recordemur cenæ, iam fundite
lymphas

*Nunc manibus, feret hac oriens lex crastina
verba,*

Mihique & tibi Timocrates.

Cum circumferrentur pernae, ac quidam dixisset quod sunt frigidae, apud quem positum est frigidum ait Vlpianus? aut quis Sinapi napy appellauit? quod vna cum pernis in paropsidibus circumferri video? noui enim sic etiam malculinè dici pernam, non autem velut nostrates solent Athenienses foemininè tantum, Epicharmus in Megaride, montes, caseolus, pernae, verticilli, ex eduliis autem nullum. Et in Cyclope, intestina, suauia per Iouem, & perna. hoc etiam ex me o sapientissimi discite, quod Epicharmus intestinum hic dixit, quod oryam semper ferè nominauit. Salem etiam cōditum in aliis paropsidibus video. Insuauium autem salium pleni sunt Cynici, apud quos iuxta Antiphaniem, dicit canis alius quidam in Coryco, ex marinis semper obsoniis vnum habemus, & hoc vsque ad finem, salem. Postea bibimus vinum, speciem per Iouem domus. Neptune, quantopere praesentibus confert omnibus acetario poculo. Video & garum cum aceto mistum. Noui quosdam etiā ex Ponticis qui oxygarū solum parant. His occurrens
Zoilus

A Zoilus inquit; Aristophanes, heus tu, in Lemniis frigidum posuit, pro delicato, ita scribens, Lemnus fabas & delicatas & pulchras nutriens. Pherecrates in Crapatalis, delicatos ibi facere ciceres. Sinapi ita nominavit Nicander Colophonius in Theriacis:

Sive cucurbitulas ex are, sive sinaps.

In Georgicis, mordentia grana sinapis.

Ac rursus:

Nigra sinapi tenens folia, ac nasturtia acuta.

Crates in libris de Attica dictione Aristophanem dicentem inducit:

Vidit sinapi contrahens vultum statim.

Veluti Seleucus dixit in Græcanico. Extat autem carmen ex Equitibus ita se habens, & vidit napy; nullus enim Atticorum sinapi dixit, quamuis utrunque habeat rationem: napy siquidem quasi naphy dicitur, quod natura priuatum sit, ineptum enim est & paruum, sicut apua ac sinapi ideo dicitur quod oculos lædat odore, velut etiam capra, quia pu pillas occultare faciat, Xenarchus Comicus in Scythis, hoc malum non est etiam malum, nam soror mea acrimonia affecta est ob peregrinam. De sale & aceto meminit bonus

B Aristophanes in iis, quæ de Sthenelo tragico scripsit, qui fieri posset ut ego Stheneli verbum ederem in aceto intingens, aut candidum salem: nos igitur tibi bone vir hæc perquirenti cõtulimus. Operæ precium autem esset, ut tu quoque apud quem paropsis pro vase reperiatur nobis exponeres. Nani pro obsonio variè parato, ac pro specie huiusmodi apud Platonem inuenio, qui sic ait in festis,

Vnde esset & placenta seu paropsides.

Ac in Europa multis verbis rursus pro condimento posuit, inter quæ hæc quoque cernuntur.

Inutilis res dormiens est famina

Scio, paropsis ipsa solum peruigil

Est aptior, iacet volenti sumere,

Est quæ voluptati parata, nulla adest.

Paropsis oro te.

Et in sequentibus percurrit de paropsidibus velut condimentis. In Phaone.

Paropsidibus aliena sunt simillima,

Iuuant breui, impenduntur hæc cisò omnia.

Aristophanes in Dædalo:

G.

Est more eodem faminis cunctis simul

Mæchus paratus, haud minus paropside.

Cum tacuisset Vlpianus, sed & ego inquit Leonidas rem maximè aptam faciam si dixerò, cum diu conticuerim, neque hoc sanè vt multa nascatur contentio postulat, quibus omnibus antiquus sufficit sermo.

Tibi videntur esse at hoc pacto mihi.

Prudentibus quispiam persuaderet citissimè dicens bene, qui facile sunt dociles. Pro vase ò amicissimè Myrtilè Antiphanes dixit Bœotio, tum enim loquendi locum occupavit:

Inde hæc vocans apponit in paropside.

Alexis in Hespione:

Vt vidit hinc mensam, duos intro viros

Inferre onustam multiplici paropside

Ac floridam non amplius me asperxit is.

Ille etiam in primo Dionysio, qui fecit ea, quæ in Magnætem referuntur;

Et hæc malorum quippe sunt paropsides.

Achæus in Athone Satyrico:

Cedar minutim sed mihi paropsidum,

Lixas odoratasque carnes ignibus Siccatas.

Sotades Comicus in Redempto,

Appareo paropsis ipse Crobylo,

Nam tractat illam, rescitur me postea.

Dictum est dubiè in primo eruditionis apud Xenophontem, ait enim philosophus, attulit ad ipsum paropsides, multipliciâque embammata, & edulia. Et apud eum qui Chironem composuit in Pherecratem relatum, ait quidam:

Sed per Iovem velut solent paropsides,

Quarum ipsa condimenta causa dicitur.

Quas nullius precii Galetas & credidit.

Nicophon in Sirenibus:

Pro sede pugnent alteri paropsidi.

Aristophanes in Dædalo:

Est more eodem faminis cunctis simul

Mæchus paratus haud minus paropside.

Plato in Festis:

Vnde esset & placenta, seu paropside.

Verba

A Verba autem facit de condiendi modo, parandiq; bulbos. At Attici embamma etiam dicunt à Syrrattice Vlpiane, vt Theopompus in Pace:

Iucundus est panis, delus cum iungitur

Embamma panis, mox fit ille pessimus.

Pernam etiam coxam vocant sicut Eupolis ait in Autolyco, crura & pernae statim fluxus. Euripides in Scirone, Nec mortuorum pernae. Est autem contractum à colea perna, sicut Sycea ficus, leontea pellis leonis, colea perna. Aristophanes in Pluto secundo, hei mihi ob pernam quam comedi. In conuiujs porcellorum tenerorum pernae, & edulia alata. At in Ciconijs, capita agnorum, pernas hocedorum. Plato in Vulturibus, Pisces, pernas, physcas. Amipsias in barba, dantur maximè excellentia, perna, latus, media pars capitis læua. Xenophon in Venatione, pernam carnosam, ventres humidos. Xenophanes Colophonius in Elegijs:

Pinguia crura legas pernas vbi miseru hœdi.

Sunt tauri teneri res quoque digna viro,

Cuius fama volet per Græcos sparsa, nec vnquam

B *Cesset, dum tuus hinc Græcia cantus eris.*

Cum multa hæc postea, multipliciâque circumferrentur, quæ memoria digna visa essent, annotauimus. erat enim auium & anserum non exigua multitudo, pullorumque ipsarum auium, quos equos nonnulli nominant, porcorum præterea magno studio quæditorum, phasianorumque auium. Sed cum de oleribus primum disseruero, dicam mox de rebus alijs.

De rapis, & brassica.

C A P. I I.

A Pellas in Ciuitatibus Peloponnesi rapas inquit à Lacedæmonijs ventres appellari. At Nicander Colophonius in linguis brassicas apud Bœotas ventres appellari scripsit, rapas verò Zecelidas. Amerias & Timachidas cucurbitas Zacelidas vocari dicunt. Speusippus libro secundo Similium, raphanus, rapa, raphis, nasturtium, similia sunt. At raphym Glaucus rapym vocat in re coquinaria, sine aspiratione per p, His nihil est simile, nisi quæ nunc bunias vocatur. Theophrastus verò buniadem

G 2

nōn vocat, at matrem rapam quandam, quæ fortasse est ipsa bunias. Mentionem fecit buniadis Nicander in Georgicis. C

*Mox fere in areolas rapas: aquare Cylindro
Cura sit, ut platanis aequa: depressa virescat
Bunias ipsa magis raphani simul intus, & ipsa
Rapa duplex raphani species: haec longa, rotundus
Surgit in areolis alter.*

De Cephisiacis rapis meminit Crates his verbis in Rhetoribus; Quam rapis Cephisiacis prorsus similia. Theophrastus duo esse raparum genera scribit, matrem scilicet & feminam, quæ ambo ex eodem semine nascuntur. Possidonius autem Stoicus libro vigesimo septimo Historiarum, rapas inquit incultas circa Halmatiam nasci, pastinacâsq; agrestes. Diphilus Siphnius medicus extenuat, inquit, rapa est acris, difficulter digeritur, ventrôsq; gignit, at melior est bunias: est enim dulcior, facilius digeritur, stomacho magis confert, magisque nutrit. rapa quæ assata fuerit, magis digeritur, ac magis extenuat. Huius ita mentio fit ab Eubulo in Ancylone, assatam rapam hanc fero. Alexis in Numine afflato, alloquor Ptolemæum rapæ affans frusta. Rapa quæ salfugine sit condita, magis extenuat quàm elixa, & maxime quæ fuerit cum sinapi, sicut ait Diphilus. Eudemus Athenienus tria esse inquit brassicarum genera, in libro de Oleribus, eius quæ vocata est falsa, levis folij, & apiastris, quarum ob suavitatem falsa prima est iudicata. Nascitur in Eretria, Cuma, Rhodo, Cnido, Epheo. At levis folij in quavis ait regione nascitur. Apiastris autem nomen sumpsit à crispis foliis, quoniam apio est similis, & quod ad aliam spectat densitatem. Theophrastus ita scribit, ex raphanis, brassicis inquam, hic folia habet crispâ, ille est agrestis. Diphilus Siphnius, brassica pulcherrima & dulcis in Cuma nascitur, at in Alexandria acris. Semen quod ex Rhodo in Alexandriam fuerit delatum, dulcem facit brassicam primo anno, postea regionis naturam adipiscitur. Nicander in Georgicis:

*Brassica sit levis, Sylvestris ubi aduenit illi,
Areolis frondosa viret que proxima iacta;
Crispa prius, Tyrio ac paulum suffusa colore,
Persimilisque illis, quas tristitia tempora ladunt.*

Asper

A *Astera nutritur Cuma, praeaque coloris.
Quae soleas sarcire solent, non esse videtur
Pellibus absimilis. Vatem dixere vetustis hanc
Oleribus.*

Vocavit Nicander Vatem brassicam, quod sit sacra, quoniam quiddam ita scriptum reperitur apud Hipponactem in Iambis:

*At ille labens supplicabat brassica
Septem foliorum Pandora aut tulit sacra
Thargelij, succosum, & ante pharmacum.*

Ananius, te magis amo quam multos viros, ita est per brassicam. Teleclides in Prytanenibus iuro per brassicas ait. Epicharmus in terra & mari, per brassicam. Eupolis in fucatis, per brassicam, quod iusiurandum Ionicum esse videtur. Neque mirabile sane videri debet, si per brassicam quidam iurabant, quando Zeno Citieus, qui porticum condidit cum Socratis iusiurandum per canem imitaretur, & ipse per capparim iurabat, ut inquit Empodus in Memorabilibus. Mos erat Athenis ut iis mulieribus, quae peperissent brassicae darentur, quasi quoddam antipharmacum ad nutrimentum. Quare Ehippus ait in Geryone:

Cur postea

*Corona nulla est ante ianuam sita,
Naresve nidor nullus altus verberat
Amphidromia cum sint, quibus mos omnibus
Assare frustra casei sit Isthmij.
Vlnisque latus brassicae us lixare oleo.
Prapinguum agnorum ferire pectora.
Turdos, palumbos, vellicare passeres,
Mollere mox cum sepijs loligines.
Condire cirros plurimos, prudenter, &
Iteracioris ebibisse pocula
Permulta.*

Meminit de brassica Antiphanes in Parasito, velut frugi cibo, hunc in modum:

*Qui sint cibi nostri ipsa femina, allium,
Et caseus, placenta, res est liberi
Salsamentum, nec cum condimentis
Ousna carnes lota, tum thrimatis
Perturbata, & olla hominum pestes.*

*Nam brassicas coquunt pingues à Dei,
Faba elixa admirabilis Pisiva.*

Diphilus in Inexplebili:

*Venit, ferimus ipsi simul omnia bona;
Brassica, pinguis, viscera, multa carnes
Terribissima, nihil per Iovem meis,
Atque his similes res, nec conditis oliuis.*

Alceus in Palæstra iam atigit ollam brassicarum. Polyzelus in Generationibus Musarum brassicas nominans ait, brassicæ multæ sublimia folia habentes.

De Beta, pastinaca, porro, & cucurbita.

CAP. III.

EX Betis scribit Theophrastus meliorem habere succum albam, quàm nigram, pauciorâque semina producere, ac Siculam nominari. At Seuthis diuersum genus est & à beta differens. increpat Diphilus Comicus in Heroe actu, quendam malè dicentem, quod betas tuzenas vocarit. Eudemus in libro de Oleribus quatuor esse betarum genera scribit, vulgile, surculosum, candidum, populare, quod colore est fuscum. Diphilus Siphinius betam asserit meliorem habere succum, quàm brassicâ, mediocriterque nutrire: at si lixetur, comedaturque cum Sinapi, attenuare, lumbricisque necare; tum albam magis ventri conferre, quàm nigram, magisque ciere vrinam, quarum radices ori magis cõferunt, multumque nutriunt. Acris est & pastinaca, vt asserit Diphilus, satisque nutrit, & stomacho confert mediocriter. Facit præterea excernere, ventosque gignit, difficulter digeritur, vrinam ciet, satisque promouet ad res Venereas, quamobrem philtrum à quibusdam vocatur. Numenius in Piscatorio:

*Quæ surgunt, & quæ felis ornantur in aruis,
Frigore, vel quando venit iam floriferum ver.
Carduus vt durus, vel pastinaca viret quæ
Agrestis raphis stabilis, tum caulia dura.*

Nicander libro secundo Georgicorum:

*Intus fœniculi tyrsi alti, se bene firmat
Petraeum pariter, sic psinaca profunda
Squallida perquirat, Cynoglossus, Smyrnia, Sonchus,
Intubus, ac ægentis ari frons acris: & illud*

Quod

A *Quod lac est dictum volucris.*

Meminit & Theophrastus de Pastinaca. Phantias libro quinto Plantarum, iuxta seminis ipsius naturam seps appellatus, seménque pastinacæ. Sic etiam scribit in primo, in morem petasi naturam habere obtinuerunt, anetum, fœniculum, pastinaca, caucalis, cicuta, coriandrum, umbella, quam myephonum nonnulli vocant. Sed quando de aro meminit Nicander, illud etiam est addendum, quod ita scribit Phantias in prædicto libro, dracunculus quem arum vocant, mespilon. Pastinacam astaphilinum vocavit Diocles libro primo Salubrium. Quod cartum vocatur, magna est pastinaca, quæque facile augetur, meliorem habet succum quam pastinaca, magis calefacit, vrinamque magis ciet, stomacho confert, facileque digeritur ut Diphilus est autor. Capitatum, quod porrum etiam vocatur, ut idem ait Diphilus, meliorem habet succum, quam cartum, mediocriter extenuat, & nutrit, & est ventosum. Epenatus capitatos porros gethyllides ait vocari in re Coquinaria, quod nomen apud Eubulum memoria dignum inuenio in Lenas nutriente;

B *Nunquam valerem pane vesci quopiam,
Comedi apud Gnathanium nuper tamen.
Ipsam sefellerunt capiens gethyllidem.*

Sunt qui dicant hoc esse vocatum gethium, cuius mentionem fecit Phrynicus in Saturno, quem actum exponens Didymus similia esse inquit gethia ampeloprasis, ac eadē vocari etiam epithyllides. gethellidum mentio fit ab Epicharmo, præterea in Philostrate hūc in modum; intus alia duo, duq; gethyllides. Aristophanes in Acolosicone secundo, gethyorum radices habentes alij naturā. Polemon descriptor in libro de Samothracia Latonam narrat porrum capitatum cupisse, quare ita statutum est apud Delphos in Deorum omnium festo, ut qui maximum porrum capitatum Latonæ attulerit, partem capiat ex mensa. Atq; ipse vidi porrum capitatum rapa non minus, vel rotundo raphano. Scribunt Latonam cum Apollinem gestaret in vtero porrum capitatum cupiuisse, quare hunc honorem id postea est assecutum. Cum hyemis tempore cucurbita nobis circumferrentur, omnes admirati sunt, quoniam recentes esse arbitrabantur. Tum recordati sumus eorum,

quæ elegans Aristophanes dixit in Horis, vbi pulchras C. Athenas ita laudauit, videbis per mediam hyemem, cucumeres, vuas, poma, violarum coronas, pulueremque excæcantem. Hic autem vir; turdos, pyra, fauos, oliuas, intestina, hirundinem, cicadas, foetus, sportas autem sicuum, myrtorumque velut niue obrutas intrueri licet, postea cucurbitas vnâ cum rapis congenitibus, ita vt nullus sit qui nouerit, quando maximum anni sit bonum, si modo bonum est anni quod quisque optauerit inueniri posse. Sed malum est maximum, nisi enim adessent neque cuperēt, neq; profecto impenderent. Ego verò per breue hoc tempus dicēdo absumpsi, si in aliis etiam ciuitatibus, præterquam Athenis hæc facere possem, his enim adsunt hæc, quandoquidem Deos venerantur: Fruebantur igitur, vt tu ais, vos venerantes. Sed quid aut quare Aegyptum eorum ciuitatē habes pro Athenis? admirabamur enim cucurbitas mensē Ianuario comedentes quæ virides erant, propriatēque succi seruabant, erant enim ab iis compositæ condis, qui harum rerum sunt studiosi. Quæsiuit deinde Larentius an cucurbitæ vsus cognitus esset ab antiquis, cui dixit Vlpianus, Nicanter Colophonius libro Georgicorum secūdo ita scribit de huius vsu, cucurbitas & colocyntas nominans, sic enim vocabantur vt paulò ante diximus:

In plures tibi sit concisa cucurbita vittas.

Aëre siccato, fumo suspende; capacem

Quo famula valeant ollam per frigora brumæ

Implere, ac sorbere, domi quibus ocia dantur.

Inspergat pæstrix mox ipsa legumina, vt equum,

Diversa; hinc vittas iecisse cucurbitæ in illam

Præcipio lotas, fungos, olerique reuincta

Intuba. cauliculis longis miscerēque in vnum.

De auis nomine.

C A P. IIII.

Aderant aues præterea cum cucurbitis, aliisque conuulsis oleribus, sic enim Aristophanes inquit in Delia, Concissa olera, conuulsa, vel oliuas. Tunc ait Myrtilus, at nunc mos inualuit vt aues solum, & auiculas foeminas vocent, quarum magnam video copiam circumferri

ægyptio.
not.

A ferri Chryſippus Philoſophus libro de Honesto & Volu- *ἀναγν.*
 ptate quinto ita scripsit, Sicut albas gallinas suauiores esse. *Αε.*
 nigris nonnulli existimarunt, gallos autem & gallos ma- *ὀρνίθων*
 res. Antiqui verò auem masculinè formininèque dixerunt,
 de aliis auibus, non de ea solùm consuetudo dicit aues ab
 emendo, vnde ait Homerus:

Attolluntur aues multa sub lumina solis.

Et alibi formininè, aui garrulæ. *Μορξ*

Inuolucris nido veluti cum pabula lecta

Portat aui, nam plura pati compellitur illa.

Menander in primo Hærede consuetudinem apertè de- *ἰστία.*
 monstrat, gallus quidam clamauit magna voce, non repel- *ἔρω.*
 let inquit extra gallinas à nobis? *Ρυρς:*

Vix ipsa gallinas à nobis reppulit.

Auiculas ita Cratinus dixit in Nemesi, & omnes alias auic-
 ulas, In genere masculino non auem, sed & auem. Idem
 Cratinus in eodem actu, auem puniceis alis. & postea,
 Auem igitur oportet te esse magnam. Sophocles in Ante-
 noridis, Auem, præconem, & ministrum. Aechylus in Ca- *ἰστία.*
 biris, auem non facio te mei itineris. Xenophon libro se-
 cundo Disciplinæ, in aues per asperrimam hyemem. Me-
 nander in Geminis, aues ferens accessi. Et postea aues
 inquit dimittit. Quod verò aues in plurali dixerint Me-
 nandri extrat testimonium. Dixit Alcman etiam alicubi,
 soluerunt imperfecta iuuentulæ, velut aues superuolante
 accipitre. Eupolis in Populis:

Græue est nihil præstantiores gignere

Me filios, aues velut solent patri

Simillimos pullos.

Gallum ex opposito veteres formininè dixerunt, Cratinus
 in Nemesi:

Leda est opus, necesse te decenter est

Curare galli more nil vs differas,

Ouis & incubare dum decortices.

Ex hac aue & mirabile est quod accidit.

Stratis in Refrigerantibus, Omnes galli & porcelli mor-
 tui sunt, parulæque auiculæ. Anaxandrides in Tereo, Co-
 euntes gallos vident isti libenter ac apros. Sed quoniam
 in huius Comici mentionem incidimus, vidique eius
 actum Tereum, non inter primos iudicatum, vobis ad

indiciū viri amici proponam, quæ de ipso Chameleon dixit Hæraclæotes libro sexto de Comædia ita scribens: Cum Athenis Dithyrambos Anaxandrides sorte doceret, super quo ingressus est, ac quiddam ex iis, quæ sunt in canticis nunciavit, erat aspectu pulcher & magnus, comamque nutriebar purpuream vestem, aureamque vestimenti ora gestabat. Qui cum insuauibus esset moribus, quiddam timide circa comædias etiam illius accidebat, quotiescunque enim non vicisset, capiens ut in thus concideretur, præbebat, neq; velut alij multi emedabat. Sicutaq; multos actus quæ perbellè se habebant perdidit, spectatoribus indignatus ob senectutem. Dicitur est fuisse Rhodius genere, ex Camiro. Illud etiam admiror quo pacto seruatus est Tereus, qui victoriam non est consecutus, & alij insuper huius similes actus. Theopompus etiam gallum in fœmineo genere posuit in Pace, tristior quod gallinam perdidit quæ oua pulcherrima pariebat. Aristophanes in Dedalo, ouum magnum peperit ut gallina. Rursus, multæ gallinæ Zephyria vi pariunt oua sæpius. At in nebulis senem docens nominis differentiam, hæc ait; nunc me quomodo oportet vocare: gallinam, at alterum? Dicitur etiam gallina & gallus. Simonides vocis optandæ galle inquit. Cratinus in horis, velut perficus gallus, omnem horam tota voce significans. Si autem dicitur est quoniam nos excitat ex somno, à Doricis cum auis dicatur, genitiuum per X. faciunt, auis. Alcman per s. nominatiuum protulit; purpurei veris auis. Et genitiuum, noui per omnes simul aues.

De porcello.

CAP. V.

EPicharmus suam marem sic delphacem nominauit in Ulyssæ transfuga, delphacemque vicinorum, Eleusinis custodiens infeliciter perdidisti nolens, & hæc me pacisci dixit Achiuis proditus sum, iurauit me porcum. Anaxilas masculinè porcum dixit in Circe, & de adulto iam ac perfecto posuit, montanos inquiens fues nostros porcos faciet altos, ut pantheras venatores, lupos, leones. De fœminis nomen posuit Aristophanes in sartagine coquentibus, vel porcæ autumnalis ventrem.

In

A In Acharniensibus.

Iuuenca nunc est, at ubi perfecta erit

Habebit ingentem, rubrumque, crassum item.

Nutrire si vis porca pulchra adest tibi.

Eupolis in aureo genere, & Hipponax inquit, ut porca Ephesia. Sed proprie foeminae ita dici deberent utrumque habentes, sic enim uterque appellatur, unde etiam fratrum Etymologia emanavit. De animalis aetate Cratinus in Archilochis ait, porcelli iam sues aliis. Aristophanes Grammaticus in libro Aetatum ex suis coagulati porcelli, teneri ac humecti sues. hinc dilucidatum sit Homericum illud:

Vescere nunc hospes quae seruis protinus adsunt

Porcinis, suis vescuntur pinguis ipsi

Nanque proci.

Plato Comicus masculinè dixit in poeta, porcum ipsum silentio abduxit. Lege statutum erat antiqua velut Androtion testatur ex grege centum capita habente ne pecudem intonsam, aut quae nondum pepererit iugularèt, quod gregis augendi gratia seruabatur, idcirco eas quae iam adultae essent comedebant:

B

Nanque proci suis vescuntur pinguis ipsi.

Ac nunc etiam inter Palladis sacrificia neque agna mactatur, neque gustatur caseus. Cum per tempus quoddam boues defecissent ait Philochorus lege sancitum fuit, ut omnes à bobus abstinerent propter eorum penuriam, cum iis non mactantes rursus abundare studerent. Porcam Iones foeminam vocant, sic Hipponax, in foedere ac visceribus porcae agrestis. Sophocles in Tonariis, agrestem custodire porcam velut ex vinculis. Ptolemæus rex Aegypti libro nono Memorabilium, cum in Assum inquit proficisceretur, mihi Assij porcam attulerunt filium habentem, cuius altitudo erat duorum cubitorum cum dimidio, totusque æqualis in longitudinem, coloréque niueo. Dicebant regem Eumenem studiosè res huiusmodi ab ipsis emere, quippe qui quatuor drachmarum millia pro vno daret. Aeschylus: ego porcum vel optime nutritum in calentem furnum ponam, obsonio hoc vllum sit hinc iucundius? & rursus, albe cur non & bene incense sus coctus es, nihil igne læsus? & postea, ponens

ponens porcum hunc ipsius suis, quæ multa in domo fecit mala, subuertens ac conuoluens turbabat sursum deorsum. Hæc Chamæleon de Aeschilo apposuit. Ita scribit Agathocles Babylonius libro primo de Cyzico, vbi narrat quod suæ sacra animalia habentur apud Cretas, Iouem in Creta natum esse arbitrantur in Cista, vbi arcana sacrificia celebrantur, cui suam fœminam vber præbuisse narant, subque grunnitu circumeuntem effecisse ne iis, qui erant præsentibus infantis eiulatus audiretur, ac idcirco hoc animal protegere solitum omnes putarunt, ac neque carnes cedere patiuntur. Præspij verò sacra etiam sui offerunt, quod sacrificium initiatio apud illos iudicatum est. His simillima sunt ea, quæ libro secundo de Cerimoniis narrat Neanthes Cyzicenus. De saginatis suis meminit in Aethone Satyrico Achæus Eretrieus ita loquens, saginatorum suum formis his multum percusserunt. saginatos vocauit à vitulis transferens, qui ramosi dicuntur ob cernua, quando ipsa habent extra, Sicut Acheus. Eratosthenes etiam in Anterime Larinos suæ vocauit à Larinis bobus transferens, Qui ita sunt dicti à saginando quod est edendo, Sophron boues pascuntur. Vel ab aliquo pago Larinæ Epiroticæ, siue à pastore aliquo, qui Larinus vocabatur.

ωιτανί-
dis ούτις,
quasi ramosi
dixerim.

De multiplici coquorum disciplina.

C A P. VI.

CVM porcus nobis postea esset illatus, cuius dimidium assatum erat studiosè, alterum dimidiū velut in aqua calida elixum, omnèsque admiraremur coqui solertiam, tum gloriatus ob artem suam coquus ait, sed neque quispiam est vestrum qui vbi sit iugulatus demonstrare possit, aut quo pacto eius venter multis rebus bonis sit repletus, turdos enim intus habet, aliàsque auiculas, partèsque ventrii suilliū, & vuluæ frustra, ouorūque vitellos, ventres præterea auium cum ipsis vuluis boni iuris pleni insunt, ac carnes minutim concissæ, cum piperèq; permixtæ, tomacula enim ob Vlpianum nominare nō audeo, quamuis cum sciã his libenter vesci. Meus etiã Historicus Paxamus meminit de tomaculis, neq; mihi curæ sunt vsus Attici, at vos mihi declarate vbi sus iugulatus est, aut quomodo

λοιμύς.

A do ex dimidio affatus est, ex alia parte elixus. Cum nos adhuc consideraremus, locutus est coquus, si me minus peritum coquis illis antiquis arbitramini de quibus Comici scripserunt. Posidippus in Tripudiantibus, nam coquus est qui alloquitur discipulos:

Est jumier

*O discipule Leucan, ministri & ceteri,
Idoneus quivis locus & ex arte, quis
Cunctis sapor præstantior fit ceteris
In arte queso duc coqui & arrogantia.
Cunctis videbis artibus præcedere
Hunc ceteris qui rem culina noverit.
Munitus hic thorace squammoso viris
Extraneis dux est, draconem ferreum
Portans briareus & videtur, est lepus
Ut accidit, coquus ministros possidens,
Vides ut advenit nimis que sordidos
Ad discipulos cunctis famem mox diluit,
Si conferas te excoriare, vere abi.*

B *Quod ergo supposui prius vano locum
Concede, noscito os vocatorum statim:
Nam sicut in forū artis est hoc ultimum,
Novisse qua sint ora convivantium,
Nunc nuptias paramus, aut sacrū boues.
Illustris est qui dat, simul qui que accipit.
Horum sacerdotes Dea sunt famina,
Dei, Corybantes, tibiaq;, & excubia,
Conversio. Hippodromus coquina hic est tibi
Artis memento tu quoque huius.*

De alio coquo, qui Seuthes dicitur, ita inquit idem poëta:
Valde rudis Seuthes eis

*Scis optime ut videtur haud
Differre quidquam proorsus à bono duce.
Præsens ut hostis est profundus suscipit
Hic rem cito, natura & hunc dux astitit.
Est turba convivalis hostis sic ferè,
Bibet repente namque, venit hic dies
Qui quinque primum post decem speraverat
Canam solutus impetu & plenus ruit.
Considerans in qua manum quis porrigat.*

Nosti

Nosti tumultum gentis huius concita.

Audite autem quomodo coquus se laudat in Euphebis Euphronis:

*Cum Carion minister erantibus eris,
Luisse non licet, nec illa ostendere
Qua vix didicisti heri periclitans, tibi
Non gobius, non hepar omnino vllum erat,
Sed stulti erant, nutabat illis cerebrum.
Oportet hanc ut veneris plebeculam
O Carion Dromona vel Sotiridem,
Cerdona vel iustum esse, qui dant quod petis
Intercedis. At nunc imus haud ad nuptias.
Hoc sentis esse pessimum, nanque es meus
Alumnus artis haud malus certe coquus.
Occasio iuare grata debuit.
Senex avarus, parua merces, si feram
Te nunc nihil edentem, sed ignem quoque
Cum perdidervis, age intro nam venit senex
Qui cernit exiguum, sed magnus est Sophista, nil
Hoc ad medicorum conferet superbiam.*

Coquus qui est apud Sosipatrum in Dementiente:

*Non negligenda nostra prorsus ars quidem,
Perspecta recte si sit ipsa Damyle.
Sed cessat, omnes se coquos aiunt prope
Esse, artis ut cognouerint prorsus nihil.
Quibus magistris tota res corrumpitur.
Cepisse verum si coquum forte expetis,
Hanc disciplinam qui vel puer bene legerit,
Præcepta, qui viresque totas calleat,
Intelligenti res erit tunc altera.
Tres nos reliqui sumus, prius Chariades.
Tum Badion, egoque, pede cæteris.
Quid dicu? ipse: nos docendi non locum
Seruamus ex Sicone qui primus fuit
Et autor artis, & repertor optimus.
Primum raticnes nos docebat syderum,
Statimque post hæc architecti formulas.
Secreta pandens inde naturalia,
Præcepta dabat ille militaria.
Volebat arte nos priora hæc discere.*

Nunq

A Nunquid docere tu potes me amice ? dic,
 Non, sed puer donec reuertatur foro,
 Pro re monebo te parumper vt puto
 Captemus vt tempus loquendo idoneum.
 Apollo res est ardua, audito bone,
 Oportet in primis coquum cognoscere.
 Sublimia occidant vbi vel sydera,
 Primum ve nascantur, nitens sol aut vbi
 Vel longiores, vel breues magis facit
 Dies, vel in qua parte sit zodiaci.
 Obsonium ferunt, & ipsa edulia
 Mutarier calis in reuolutionibus.
 Pro tempore ac differre suauitatibus.
 Qui nouit hac, & qui scit anni tempora,
 Vietur istis singulis vt conuenit.
 At qui minus nouit necesse vt blatteret.
 Forsan requiris architecti qui iuuent
 Præcepta, sic profecto, ego tibi feram.
 Magnum refert res commodum sartaginis,
B Ponatur vt rectè, capiatque sufficit
 Quantum ignis, ac nosse vnde perfleret spiritus
 Huc fumus, aut huc latus elixis solet
 Fecisse magnam quippe differenti am.
 Percensco : sic ipsa militaria
 Habere conuenit coquos, in omnibus
 Est artibus quid ordo valde conferens
 In arte nostra solus ille dux fere,
 Nanque ordinate tollere ac apponere
 Dapes, & aptum nosse tempus singulis
 Quando cito vel, quando tarde ponere,
 Vel quò se habent ad caenam, vbi opportunitas
 Obsonijs sit, hac quidem calentia
 Dare, hac remissa, at hac medium tenentia,
 Tum prorsus hac frigentia, hac certè omnia
 Præcepta monstrant ista militaria.
 Quis nunc mihi monstrarit vt docentia,
 Vtq; iuerit sit otiosus ipse mox?

Neque longe sanè ab hoc, coquus ille aberrauit, qui est
 apud Alexidem in Milesiis:

Non nostris artibus quod haud est plurimis

Vir

*Vir architectus vnus ipse proprius
 Qui sit voluptatis. Sed vtentes simul
 Partem viri tulere qua sit optima
 His si fruantur, vt decet, quid vt refert
 Oportet hospitem quoque & me discere
 Coquis opus solum est parare obsonia
 Bene, postea & nil accidit, si forte qui
 Sit indicaturus: vel esurus statim
 Accedat opportunus, artem inuit hic.
 At si vigorem pratereat obsonij
 Rursus necesse vt cocta sit calfacere,
 Si haud coxeris, coxisse mox cito nimis
 Necesse sit, priuauit artem protinus
 Iucunditate, sed Sophista ego coquum
 Asscribo, constitistis ignem accendite
 Mihi, frequentes deuorant vulcani canes,
 Leuiter ad athera nostri quod sit simul
 Ac finem vitae adiunxit quaedam
 Solis necessitatis lex non cognita.*

Euphron, de quo paulo ante memini, viri iudices, (iudices enim vos nominare nō dubito, quando iudicium vestrum exspecto) in actu fratribus, coquum quendam multae eruditionis & rudem cōmemorantem eos artifices inducit qui ante ipsum fuerunt, & quam quisq; eorum peculiarem habebat virtutem, quibūque abundaret, de nullo tamen mentionem fecit huiusmodi, quales mihi saepius vobis parasse contingit. Sic igitur dicit.

De septem sapientibus rei coquinaria.

C A P. VI.

*C*um discipuli multi mihi sint ò Lyce
 Quod vsque quid noui est, sapiens quod ipse sum
 Discede factus iam coquus e domo, decem
 Nec mensibus totis iuuenis, sed his magis.
 Assavit vnus è rhodo pisces Agis
 Recteq; lixavit deis Nereus statim
 Congrum Chius niueum, vt phazrum Chariades.
 Ius repperit ipse Lamprias prior nigrum,
 Farcimina Aphthonetus, ac lentem Euthyus.
 Sine symbolis cogunt bonorum redditum

- A** *Hi, post eos primos, fuere tempore
 Nostro sœphi septem periti posteris.
 Ego occupata cum viderem plurima,
 Furari adinuens prior sic, nemo me
 Vt odio mox prosequatur propter hoc,
 Sed excipiant omnes, videns à me simul
 Hoc occupatum tu, tuum quod sit proprium
 Quid repperisti, tenij quinto die
 Quod nauigarant equoris longam viam
 Cavi senes deis ferebant victimam
 Hædum tenuem paruumq; nulla elatio
 Erat, vel ipsi carnium magistro, at hinc
 Mactare cogens alteros hædos duos.
 Tunc hepar horum sepius fessum sinens
 Vnam manum latens deorsum ac in lacum
 Renes iaciens audacter, atque plurimum
 Faciens tumultum non habet renes fero,
 Vertere cuncti mox deorsum lumina.
 Mactatur alter inde, te cepisse cor
 Vidi ipsemet simul secundis, perfide
B *Quàm magnus es cognosce, solus ipse nam
 Tu repperisti artem lupi facillime
 Intestini obeliscos die quasitos,
 Duos pisces crudos in ignem iaciens extinxisti.
 Atque ad dichordum iritasti, novi illum actum
 Hic autem est ludus.**

Nullus sanè horum sapientum secundorum, qui septem sapientes vocati sunt, huiusmodi quidpiam excogitauit de sue, aut quomodo repletus sit, ac altera illius pars assata, altera sit elixa, ipse verò non est iugulatus. Cum nos precaremur magnopere, summòque contenderemus studio, ut hanc nobis scientiam patefaceret, non dicam inquit hoc anno, per eos qui mortui sunt in Marathone, ac eos qui bello nauali in Salamine decertarunt. Quibus dictis visum est omnibus ob huiusmodi iuramentum hominem non esse cogendum; Ast in aliud eorum, quæ lata erant manus iniicere oportere. Tunc ait Vlpianus, nullus per eos qui periclitati sunt in Artemisio rem aliquam gustabit prius quàm, ubi iaceat afferre, dixerit. ego enim solus gustus noui, cui subiunxit magnus Aristophanes in Præludio, cur non ius-

ωαπαγι-
 γει.

γούρα,
 Cisti afferre pocula? Sophron communius vsus est in mulie-
 bribus, affer plenum scyphum. Plato in Laconibus, omnes
 afferat. Alexis in Pamphila, apposuit mensam postea, affe-
 rens bonorum plaustra. De gustibus autem, quos tu inuita-
 sti tempus postulat vt dicas *δ* Vlpiane, gustare enim habe-
 mus apud Eupolidem in Capris, hoc accipiens gustato.
 Tum Vlpianus Ehippus ait in Scutato, intus alinorum
 equorumque stationes & gustus vini. Antiphanes in Gemi-
 nis, vinum gustat, deambulat in Coronis.

De sue semielixo, & exceptionibus.

C A P. V I I.

C Vm hæc ita dicerentur, tunc ait coquus, dicam igitur
 & ego non antiquorum quidem opinionem, at inuen-
 tum meum, ne tibicen verberetur, scribit enim in Laconi-
 bus Eubulus & in Læda:

Per Vestam & hoc audiuimus quod verbera

Per multa sirt domi coquus si errauerit:

Nostri solent etiam velut tibicines.

Philyllius autē, vel qui Ciuitates fecit, ita scriptū reliquit: D

Si forte contigit iniuriam vt coquus

Faciat tibicini, cepisse plagas.

Quod attinet ad semielixum, femiassatum, ac non iugula-
 tum suem, percussus est sus sub humerum vulnere perexi-
 guo, idq; demonstrauit. Postea cum multum sanguinis de-
 fluxisset, omnia interiora cum ablatione, (quamuis exce-
 ptio etiam dicta sit *δ* conuiuæ loquaces) vino sæpius dili-
 genter laui, ex pedibusque suspendi. Rursus postea vino ir-
 rigauit, ac prædictas epulas cum multo pipere lixauissem,
 obturauit, multumque ius bene conditum per os infudit. cum
 hæc ita perfecta essent, obtexi vt videtis dimidium suis
 multa farina hordeacea, quam oleo ac vino prius irrigaue-
 ram. postea imposui in furnum ærea mensa supposita, len-
 toque igne ita assaui, vt neque combustum, neque crudum
 tamen exciperem. Cùmque pellis iam facta esset aridior,
 aliam partem iam elixam esse arbitratus, farinam deiecti,
 ac vobis ita apposui. Exceptionem ita Dionysius comicus *δ*
ἄσπρον.
 bone mi Vlpiane in actu Homonymis nominauit, vbi co-
 quum quendam facit ad discipulos differentem:

Nunc

A *Nunc ò Dromon, si quid venustum, si bonum,
 Si repperisti industrium quid ex tuis,
 Fac innotescat id magistro eia tuo.
 Monstres peto quid in arte tu profeceris.
 In hostium te duco campos, undique
 Discurre fidens, si dedere numero
 Carnes tibi, seruentq; , carnes effi
 Ha bulliant multum, deinde vti fero
 Harum numerum tu callidus confundido.
 Si piscis est prae grandis, ille sit tuus.
 Si quodpiam frustum latet, & hoc est tuum,
 Donec sumus intus, at foris sit id meum.
 Exceptiones, quae & sequuntur cetera,
 Nullam repulsam continent, aut numerum,
 Pericommatis ordinem & positionem refer
 In crastinum te & me hac letum faciunt.
 Venditori spoliolum omnino da,
 Aditum vt habeas ianuae magis beneuolum.
 Quid est opus dixisse plura conscios
 Alumnus es meus, magister sum tuus.
 Horum memento. ventites huc & simul.*

De antiquis coqui dictionibus. CAP. VIII.

CVM coquum nos ob dictorum promptitudinem, ar-
 tisque ipsius sedulitatem laudauissemus, bonus no-
 ster conuiuij dominus Larensius, & quantum melius est in-
 quit vt talia discant coqui, quam ea, quae apud quendam
 ciuium nostrorum coqui didicerant, hic enim opulentia
 deliciarumque studio inductus coquos Platonis dialogos
 discere coegerat, qui ollas ferentes simul dicebant, vnus,
 duo, tres, quartus autem vbi est ò amice Timæe, ex iis qui
 heri nobis aderant conuiuae, nunc autem paraturi sunt con-
 uiuium tunc respondebat alius, ægrotatio quaedam hunc
 detinuit ò Socrates. Multaque hoc pacto dialogi illi per-
 currebant, ita vt qui adessent conuiuae, tristarentur, ac
 vir ille diuinus quotidie iniuria afficeretur, multique viri
 boni iureiurando affirmarent, se non amplius ad illius
 conuiuia esse accessuros. Nostri verò isti hæc forte di-
 scentes non mediocri nos animi delectatione afficiunt.

H 2

Tum puer ob coquinarium artem laudatus, quid tale inquit C
aut dixerunt aut inuenerunt, qui fuerunt ante me coqui?
vel quid certe addiderunt? neque me idcirco extollo: Non
& Coræbus Eleus, qui primus in Olympicis certaminibus
fuit coronatus coquus erat, neque tamen tantum ob ar-
tem suam intumescibat, quantum coquus qui est apud
Seratonem in Phœniæ, de quo ita dicit mercede con-
ductus:

Sphingem marem, sed non coquum cepi in domum,

Nam per Iouem scio nihil quod dicat hic:

Quod repperit noua verba: namque cum prius

Ingressus est rogauit ille me intuens,

Ad prandium quot nam vocasti meropes?

Ego meropes ad prandium? tu desipis,

Nunquid meropes tu me putas cognoscere?

Nullus veniet, & per Iouem quid hic putat

Ad prandium restat vocare meropes.

An non erit Conuiuia quis? nullus quidem.

Conuiuia ut arbitror, putauis nomina,

Erit Philinus, Moschio, Niceratus,

Et hic, & hic consideranti nomina,

Conuiuia nullus est repertus inter hæc.

Erit fero nullus, quid inquis? nemo erit?

Iratus est, iniuriam ut passus foret.

Inepta res si conuocasti neminem

Nec sacra fers terra patrone? non ego.

Frontis bouem lata, haud bouem maecto miser.

Quid, mala maectas ergo? non hæc per Iouem,

Horum nihil ipse mala oues intelligo,

Nam mala sunt oues, nihil prorsus scio

Horum, nihil voloq; demum discere.

Indoctus ipse sum, rudi sermone dic,

An non Homerum dixisse scis, quod licet

Vt quibus sermonibus volunt coquis?

Ad nos sed hoc quid attinet? dicas mihi:

Ut dixit ille: audsto mox & cætera.

Homerice tu me putas occidere?

Dixisse sueni sic loqui mecum hoc modo

Noli precor, sed quatuor drachmis putas

Meum institutum velle me relinquere?

passus
homo.

passus
quis.

D

Molae

A *Molas fer huc, at hoc quid est? est hordenum;
 Insane quid deludis his ambagibus?
 Compactum adest? num forte peluim postulas?
 Dices aperte si vi hac intelligi:
 Insanus es senex; salem dicit, feras:
 Compactum id est. ostende lympham nunc manum
 Qua lauit inde verba dixit cetera
 Huiusmodi quæ nullus ante audierit
 Per Terram. & incidas minutim, & duplica
 Modo, deinde portiones, & veru.
 Ita vt Philetæ cum libros assumpsissem
 Spectare sit necesse verba singula
 Quantum valent. mutare si illi supplico
 Verba, ac loqui humanè, nec illi per deos
 Suadela persuaderet, hoc scio optimè.*

Curiosum sanè plurima ex parte est coquorum genus, histò-
 riarum & nominum. dicunt enim horum doctissimi genu
 propè crus, & Asiam Europamque circuiui. Ac aliquem in-
 crepantes non oportere dicunt æneum facerè Peleum, Ego
 coquum quendam antiquum admiratus sum ob artis expe-
 rientiam, quattu, frutens, introduxit. Inducit autem ipsum sibi
 B Alexis in Lebeta;

*Suille suauèq;
 Obsonium vt mihi videtur attigit
 iam suffocatum, postea vsit, sed nihil
 Cures, medelam res capit facillimam.
 Sumens acetum mox suem in peluim iace,
 Mittasq; frigidum, calidam ollam postea
 Ponas aceto, ignita cum sit protinus
 Hæc humidum mox trahet fermentaq;
 Sumens velut pumex capiet hinc transitus
 Laxos, per illos humidumq; excipiet.
 Carnes erunt sicca minus, sed rosida
 Satisq; succosa ò Apollo Glaucia
 Hæc quam geram velut peritus medicus.
 Ipsas puer ferens deinde apponito.
 Sed frige factæ sint vbi pones eas.
 Quando vapor non sic quidem ad nares salit
 Ac quorum edens multorum meliorum vt videtur.
 Orator es certe, aut coquus, qui dicit hæc.*

Non dicis, artem vituperas.

Sed Satis dictum sit de coquis viri conuiuae, ne quispiam ipforum superbiens hæc dicat ex difficili Menandro:

Impune nullus aufugit coquo grauis.

Diuina nostraper deos ars extat hæc.

Ego enim vobis, secundum suauissimum Diphilum, in medium appono magnum agnum infixum, conditum Porcellos versatiles, nodis vinctos totos. Ligneum affero anserem cum inflatione.

*De anseribus saginatis, dimidio capitis,
creocaccabo, & testiculis.*

C A P. I X.

CVM hæc, multiq; anseres egregie parati circumferrentur, dixit quidam, anseres saginati. Tunc ait Vlpianus anser saginatus apud quem est? ad quem Plutarchus; Theopompus Chius in rebus Græcis, & rerum Philippicarum libro tertiodecimo Agesilao inquit Laconico in Aegyptum proficiscenti, anseres vitulosque saginatos Aegypti miserunt. Epigenes Comicus in Bacchis, sed si quis velut anserem saginatum accipiens mihi nutrit. Arcestratus in celebri poëmate, sicut anseris vnus saginati parare hunc vitellum assatum simpliciter. Sed æquum videtur & Vlpiane, qui omnia de omnibus diligenter percunctaris, vt nobis quoque tu declares, vbi apud antiquos magna anserum hepata, vt memoria digna essent, sunt consecuta. quod enim anserum pastores nouerint, testatur Cratinus in Dionysalexandro; anserum pastores. Homerus & masculinè & foemininè dixit. Aquila harpam anserem ferens.

Hæc fuerat nutrita domi, quam hic abstulit, anser.

Et postea anseres mei domi viginti pabula carpunt ex aqua. Anserinorum hepatum, quæ magno Romæ sunt in precio, mentio fit hoc pacto ab Eupolide in Venditoribus coronarum, habes nisi hepar anseris, vel spiritum. Ad erant & multa semicapita porcellorum, de quibus meminit Crobylus in Pseudypobo limæo, intrauit semicaput tepidum porcelli, cuius per Iouem reliqui ego nihil. Illatus est postea creococcabus dictus, quæ carnes erant cum sanguine, & adipe in dulci iure coccisse, sic enim eas Achinos

vocare

A vocare solitos Aristophanes testatur, ait Myrtilus. Anticlidis lib. septuagesimo octavo reddituū, cum Erythreos aggressuri essent Chij inter cœnandum ex insidiis, quidamq; rem quæ futura erat prius cognouisset, inquit:

Cepit Erythreos ô Chij iniuria multa,

Cedite cœnantes carnem suis, haud feret hora

Expectare bouem.

De ebullitis carnibus meminit Aristomenes in præstigiatoribus. Sic & testiculos comedi, quos renes vocant: Philippides in Renouatione Gnathænam amicam gulosam patefaciens ita scribit:

Accessit inde pl urimos renes ferens,

Tunc destruebatur sed istis famina.

Homicida tunc ridens Gnathena quàm boni

Renes ait sunt hi, per amicam Cererem.

Captos duos tum deglutiuit, quilibet

Nostri supinus vt caderet protinus præ risu.

B Cum dixisset quidam res esse suauissimas, & gallum cum oxyliparo, omnes increpans Vlpianus solus decumbens, parum comedens, ac alios dicentes obseruans, ait, quid est autem oxyli parum, nisi vos cottana & putamen, legitima patriæ meæ edulia nominaturi estis? Timocles ait Comicus, de oxyliparo sic mentionē fecit in Digito; mustelos, & raias, & quæcunq; genera in oxyliparo trimmate parantur. Acroliparos Alexis in Agricola sic viros quosdam nominauit, acrolipari, reliquum corpus subligneum.

De oxalme, obsoniolôq; dictionibus.

C A P. X.

CVM magnus piscis in oxalme appositus fuisset, dixissetque quidam suauissimum esse obsoniolum, omne quod in oxalme positum fuisset, contrahens cilia, spinas colligens Vlpianus, vbi iacet inquit oxalme? nam obsoniolum apud nullum quidem viuentium omnium noui. At multi eum dudum tacere iubentes cœnarunt, tunc ea cynulus exclamauit quæ sunt in Auris Metagenis, sed cœnemus ô bone, postea de quibuscunq; volueris me interrogato, nunc enim fame correptus grauiter, omnium

H 4

ferè rerum sum immemor. Tunc Mytilus respondens illi **C**
ne quidquam assumar, sed semper nugetur, ait oxalmen
Cratinus his verbis dixit in Vlysisibus;

*Pro quibus accipiens socios vos protinus omnes
Iucundos torrens, lixans, carbone coquens &
Hinc super, ac assans, tingens salsugine. sive
Oxalme, aut acrementum tepidum, mihi coctus
Maximè erit visus quisquis prius omnium ego ipsum
Hunc edisse volo.*

Aristophanes in Vespis, flens in oxalmen iniice calidum.
Obsoniolum viuentes dixisse inuenimus. Plato præterea
in Pisandro vescens, vt accidit ipse quondam obsoniolo es
defatigatus, sed est hoc nunc tibi, At ipse nuper cum lo-
custa vesceret. Pherecrates in transfugis, obsoniolum no-
bis quis hoc apposuit? Philemon in Thesauro, verum mi-
nus sit fallere, aut obsoniola bona habere. Menander in
Carthaginense, optauerim quauis Boreæ haud obsonio-
lum vllum repertum aptum, coquam lentem, & Ephesio
in Prandio capiens obsoniolum, postea ex piscatoribus
quidam affert, quatuor drachmis vendebat gobios. Ana-
xilas in Hyacintho lenas pascente, ego per quos obsonio- **D**
lum vobis emam? tum post pauca, para puer obsoniolum
nobis. at illud Aristophanis in Anagyro, nisi solamen ob-
soniis vndiq; pro obsoniolois intelligimus. Alexis in pro-
uocante de coquo verba faciens ait:

*Calidioribus gaudes semper
Obsoniolois, vel medium vel inferius,
Inferius an here, què, heus
Homo nescis viuere frigida tibi
Omnia apponam? nequaquam. an bullientia?
Apollo. nonne medium erit profecto?
Hoc nullus alter artis efficit mea.
Non vt puto, nec alterum quæ tu facis.
Ego feram quos tu vocas ad prandium
Commistionis ipse tempus præbui,
Tu per Deos hædum cecidisti in sacris,
Ne percutere, sed pueri carnes adferre,
Pueri culina est, est & caminum habere.
Quispe non patet mihi, sed habet caminum.
Habere malè qui fumigans perdit me sic.*

Hæc

A Hæc ex nobis viuentibus ð ventri dedite Vlpiane commorauit, tu enim mecum velut videris nihil animatum comedis iuxta Alexim, qui ita scripsit in Attide:

*Quisquis prior dixit Sophista, quòd
Viuentibus vesci solet, prudens erat.*

*Et ipse nunc accessi emens viuum nihil,
Pisces coëmi mortuos quandoquidem.*

*Agniq; carnes pinguis haud vini simul,
Cum non valerem præter ea quid alterum.*

*Cepi deinde hepar, quis hæc aut viuere
Affirmet? aut vocem ferat quis edere?*

*Fecisse me fatebor aquum nil, simul
Transfisse leges.*

De phasianis.

C A P. X I.

His ita dictis finito iam nos cœnare, ecce enim donec tecum ego dissero, quòd phasiani garrulitatē nostram minus opportunam spernentes, præternauigarunt. Sed si mihi dixeris ait Vlpianus ð magister Myrtille, vnde tibi ventri deditus, ac si ex antiquis quispiam phasianorum auium mentionem fecit, ego enim mane nõ in Hellepontum nauigauit, sed in forum profectus phasianum emam, quem tecum comedam. Post hoc pactum inquit Myrtilus ego dicam, de vētri dedito meminit Amphis ita in insania mulierum, versute, gulose; non est qui nõ his ventri deditus. de phasiana aue sic suauissimus Aristophanes meminit in Actu auibus inscripto: sunt enim duo senes Attici, qui præ ocio ciuitatem perquirunt, in qua ociosè habitent, quibus vita placet cum auibus. Accedunt igitur ad aues. ac vna ex auibus eis repente aduolante, & alia dicunt complura ob agrestis cuiusdam aspectus timorem se vicissim solantes, & hæc; quæ sit auis non dices? ego cum purgato ventrem, phasianus. Et in Nebulis, de auibus ego intelligo, non autem de equo vt multi solent, phasianas quas educat Leogoras. Et equos nutrit aues phasianos. Carpitur autem Leogoras à Platone velut gulosus in valde dolente. Mnesimachus in Philippo, (est autem & hic vnus ex poetis mediæ comædiæ,) dictum inquit, rarius est quàm lac auis, aut phasianus bene depilatus. Theophrastus Eresius, qui discipulus fuit Aristotelis, mentionem eorum faciens libro

*ὁ βούγι-
της.*

B

tertio Animalium, ita scriptis; est autem differentia inter O
 aues huiusmodi, aliae breues sunt, ac non volant, sicut attagena, perdix, gallina, phasianus, quae statim incedunt, ac deorsum sunt. Aristoteles Historicarum animalium libro nono ita scriptum reliquit, mos auium est ut aliae sese in puluere volent, aliae se lauent, aliae nec puluere, neque balneo utantur. Sunt pulueratrices quae non altiorae, sed terrae propinquae, ut gallina, perdix, attagena, phasianus. meminit & Speutippus similitum secundo, Phasianum isti vocarunt ipsum, at non etiam phasianicum. Agatharchides Cnidius libro trigesimo quarto rerum Europicarum, ubi de Phaside fluuio loquitur, haec etiam addidit, auium phasianorum dictarum copia deliciarum gratia, ut in os imponatur, accurrit. Callixenus Rhodius libro quarto de Alexandria, pompam in Alexandria ductam describens à rege Ptolemæo vocato Philadelpho, velut admirandum quidpiam ita de his auibus scribit, portabantur in vasculis praeterea, psittaci, pauones, meleagrides, phasiani, auesque Aethiopicæ multitudine complures. Artemidorus Aristophanius in D
 Linguis coquinariis inscriptis, Pamphilusque Alexandrinus in libris de nominibus & linguis, Epenæum inducit in re coquinaria dicentem quod Phasianus auis Tatyra dicitur. At Ptolemæus Evergetes libro commentariorum secundo phasianum auem Quartanum asserit nominari. Tot habui quae de phasianis auibus dicerem, quos ego propter te, velut feбри laborantes, circumferri tantum vidi. Tu verò sicut pactus es nisi cras quod promisisti, persolueris, non te publicè fraudis accusabo, sed ad Phasim te habitaturum dimittam; sicut Polemon expositor Istrum scriptorem Callimachum ad fluuium Ponti eiusdem nominis misit.

De attagena, Porphyrione, & Porphyride.

C A P. XII.

Meminit de attagena Aristophanes in Ciconiis, attagas suauissima in Epiniciis caro coquitur. Alexander Myndius paulò maiorem perdice hanc auem esse affirmat, atque totum habere dorsum colore fuscilium vel rubicun lo potius pictum. Capitur à venatoribus ob grauitatem corporis alarumque breuitatem. Est autem puluerator,

A tor, fecundus, seminilegus. Socrates in libro de Terminis ac locis, tum de igne & lapidibus, ex Lydia inquit attagenes translati in Aegyptum, ac postea dimissi, intra ianuam vsque accesserunt, donec vocem cothurnicis alicuius admittant. Sed cum fluuius postea concauus fluxisset, famésque inuasisset, multi per regionem moriebantur, non defecerunt, manifeste pueris adultis ad hoc vsq; tempus dicentibus: ter perditis mala. Sin autem capiantur, non solum non fiunt cicures, sed neque vocem emittunt, at si rursus dimittantur, fiunt vocales. Sic de his meminit Hipponax, neque attagenasque tu & lepores comedens, Aristophanes cum in *Auibus*, tum in Acharnensibus velut abundantibus in Megarica. Attici cum circumflexo accentu in vltima præter veram rationem proferunt, siquidem nomina in as, desinentia super dissyllaba productam habent vltimam, cum vero habent a, in penultima sunt grauitona sicut adamas, indefessus, dicendum est & attagæ, non autem attagentes. Quod de Porphyrione etiam mentio fiat ab Aristophane, patet. Polemon libro quinto eorum, quæ ad Antigonum ac Adzum scripsit, Porphyriorem ait auem domi educatum mulieres, quæ sunt sub viri imperio diligenter obseruare, eiusmodique habere sensum adulterium admittentis, vt quando hoc cognouerit domino significet, sibi que vitam suffocatione finiat. Neque prius cibum sumere solet, quàm locum aliquem sibi idoneum deambulans inuenerit, in quo se puluere abluens, postea cibum sumit. Aristoteles scisipedem esse ipsum scribit, colorémque habere caruleum, & crura longa, rostrúmque purpureum quod ex capite incipiat quantum & gallus, quare intra pedes capientium paruas micas panis cumulat, ac mordicus bibit. Hic cum quinque habeat digitos, medium habet maximum. Alexander Myndius libro secundo Historiæ volatilium Libycam auem esse inquit, Libycis que Deis consecratam. Callimachus in libro de *Auibus* porphyridem differre inquit à Porphyrione, cum vtrunque seorsum nominarit. Nutrimtum capere asserit in tenebris, ne quis eum videat, odio enim prosequitur eos, qui accesserint donec comedit. De Porphyride meminit Aristophanes in *Auibus*. Ac Ibcus aues quasdam his verbis vocat lathporphyras.

Huius

ἀττῆγῆς.

Huius in summis foliis flauis, variaz, delicatae, varium collum habentes Porphyrides, & Alcedines alis extensis. At alibi, semper me o amice non alis extensis velut & Porphyris.

De perdicibus.

CAPVT XIII.

*xviii sex
tariu si -
gnificat.*

DE perdicibus multi meminerunt sicut etiam Aristophanes. Ac nominis ipsius quidam mediam syllabam producant, vt Archilochus, formidantem velut perdicem, sic Cothurnicem ac Chanicem. Frequenter namque producta apud Atticos inuenitur, sic Sophocles in Camicis cum aue venit eiusdem nominis perdice, in inclytis Athenarum pagis. Pherecrates siue qui Chironem fecit, venit libens huc more perdicis. Phrynichus in Tragœdis, Cleombrotique & perdicis filium. At animal in lasciuia allegoricè capitur. Nicophon in ex manuum opera viuentibus, hepsitos illos & perdices. Epicharmus in Lasciuis, breui sepias ferens existentes ac volantes perdices. Hæc scripsit Aristoteles de hoc animali, perdix terrestris est, pedemque habet scissum, annos quindecim uiuit, at foemina etiam plures: Foemina siquidem inter omnes aues diutius vivere conueuerunt: Ouis incubat ac nutrit sicut gallinae. Vbi verò se perquiri à venatoribus intelligit, longe prouoluitur à nido velut ad venatoris pedes accursura, vt is specie capiendi eam concipiat, qua arte eum morando decipit, donec pulli auolauerint, tunc ipsa etiam auolar. Est autem auis hæc malitiosa, & astuta, ac maximè falax: quare efficitur sapius vt mas oua foeminae frangat, vt rei Venereae indulgere possit. Ex quo fit vt cum foemina cognoscat clanculum diffugiens pariat. hæc eadem narrat Callimachus etiam in libro de Auibus. Pugnam inter se vidui conferunt ij, qui dicuntur coelibes, ei verò qui victus fuerit victoris Veneream perpeti necesse est. scribit etiam Aristoteles quòd omnes vicissim victum subigunt, ac domestici agrestes: quando quis à secundo fuerit victus hic clam subigitur à victore: quod fit per quoddam anni tempus, sicut testatur Alexander Myndius. Humi nidulantur mares ac foeminae intra terram singul

A guli domicilium eligentes. Perdices venatorem sylvestrium dux primus inuadit, pugnamque obuiam conferit, qui si captiuus fuerit, alter pugnaturus accedit. Verum ubi mas sit qui venatur hoc faciunt. Sed si foemina sit quae ceciderit, ubi dux ad eius canentis vocem occurrerit, caeterae vniuersae eum inuadunt, ac feriunt, fugantque ab ea foemina; inuidentes quod non ad se, sed ad illam accesserit. Ex quo efficitur ut tacitus saepius accedat, ne si quispiam audierit ei pugnare necesse sit. Accidit etiam aliquando ut foemina mari accedenti silentium imperet, ac nonnunquam ex incubatione compungit, ubi marem venatricem venientem nouerit, eumque patiat, ut a venatrice distrahat. Usque adeo tum perdices, tum etiam Cothurnices copia libidinis gaudent, ut in aucupantes corruant, & saepenumero eorum capitibus infideant. Illud praeterea addunt, quod ubi foeminae in venationem latae fuerint, si mares vel viderint, vel vento secundo odorauerint, aut volantes se prope senserint, grauidae fiunt continuo. Nec desunt qui etiam tum parere affirmant. Volant tum mares perdicum tum foeminae hiantes tempore coitus, ac linguam exerentes.

B clearchus in libro de Terrore, passeris inquit, perdices, galli, & Cothurnices semen emittunt, non solum si viderint foeminas, sed si earum vocem tantum audierint: cuius rei causa est coitus phantasia, quae in animo nascitur. Manifestius autem quae sit harum auium libido cognoscitur, si illis in regione speculum apposueris, namque ob simulachrum illuc accedentes capiuntur, semenque emittunt, praeter gallos: isti enim ob simulachra in pugnam solum concitantur. Haec ita scripta sunt a Clearcho. Perdices Caccabae vocantur a quibusdam, ut ab Alcmane qui ita scripsit; induxit eantem Alcman, nomenque formatum caccabidum componens inuenit. Manifeste patefaciens quod canere ex perdibus didicit. Idcirco Ponticus Chameleon musicam ab antiquis excogitatum esse scribit ab auibus, quae in solitudinibus canere consueuerunt, ad quarum imitationem musices constitutionem sumserunt. At non omnes ait perdices caccabant. Theophrastus in eiusdem generis aliam vocem emittentibus, Atticae inquit perdices ad Corydalum usque ciuitatem versus caccabare solent, at ulterius garrire. Basilis libro secundo rerum Indicarum, exigui inquit homines, qui

qui cum gruibus decertat, perdicibus pro vehiculo uti con-
 fuerunt. Meneles libro primo Congregationis cum
 perdicibus ait ac gruibus pugnant Pygmaei. At aliud per-
 dicum genus est in Italia, ad volandum debile, habituque
 minus: quod neque rostrum habet rubrum. Perdices quæ
 sunt circa Cirrham carnem habent non aptam esui, propter
 pabulum. Quæ sunt in Bœotia in agrum Atheniensem non
 perueniunt; at si qua perueniat ex voce cognoscitur, veluti
 antea dicebamus. Perdices quæ nascuntur in Paphlagonia
 duo habent corda, ut asserit Theophrastus. Quæ sunt in
 Sciatho insula cochleis vescuntur. Pariunt ova interdum
 quindecim, interdum sexdecim, volantque parum ut testa-
 tur Xenophon his verbis libro primo Ascensus, otides si
 quis citò se attollere cogat, facile capiuntur, quoniam pa-
 rum volant, sicut etiam perdicæ quoniam citò defatigan-
 tur, quarum caro est suavis.

De otidibus, & asionibus.

CAP. XIII.

VEra dixisse de Otidibus Xenophontem affirmavit
 Plutarchus, ac multa huiusmodi animalia in Alexan-
 driam ferri dicebat ex finitima Libyæ regione, quarum
 aucupiù est huiusmodi, cum maximè imitari studeat otus
 quodcumque hominem facere viderit, ea facit omnia quæ
 vidit venatores faciètes, isti verò è regione coram illo stan-
 tes oculos pharmaco sibi vngunt, aliàque pharmaca tena-
 cia parant oculorum ac ciliorum, quæ non longe ab ipso
 in exiguis vasculis deponunt. Cum aspexerit igitur otus
 hos se vngentes pharmacum ex peluibus & ipse capit hoc
 ipsum faciens, quare cito capitur. de hoc ipso scribit Ari-
 stoteles, quod locum mutat, pedémque habet scissum, &
 habet tres digitos. Magnitudinis est galli magni, colo-
 rémque habet cothurnicis, caput oblongum, rostrum acu-
 tum, collum tenue, magnos oculos, linguámque osseam,
 ac ingluuiem habet. Alexander Myndius appellari etiam
 Lagodiam affirmat. Dicunt ipsum etiam ruminare, equòq;
 gaudere, quare si quis equi pellem sibi circum imponat
 quotquot voluerit accipiet, quoniam plurimi accedunt.

Alibi

A Alibi verò scribit Aristoteles quòd noctuæ otus est persimilis, quamvis non sit nocturnus, habetque pinnulas circum aures prominentes, vnde nomen accepit otis. magnitudinis est columbæ, hominùmque imitator, nam cum saltantibus venatoribus & ipse tripudians capitur. formam habet homini similem, omniumque rerum, quas homo facit, est imitator. Vnde effectum est vt qui facile decipiuntur Comici ex se ipsa, otos vocauerint. In eorum aucupio maxime idoneus tripudiat in horum conspectu, tunc hæc animalia saltantem aspicientia neruos distrahunt, atque alius stans à tergo latensque illos, ob voluptatem eos capit donec imitantur. Hoc ipsum facere asiones etiam dicuntur, nam & hos inter saltandum fama est capi consueuisse. Meminit de ipsis Homerus, ac genus quoddam saltationis Asio ab ipsis dictum fuit, quod à varietate motus, qui fit huius animalis, nomen assumpsit. Amant etiam similitudinem asionæ; A quibus cauillari nos dicimus assimulare, ac collinere eos, in quos cauillantur, propterea quod eorum propositum imitentur. Omnia animalia quæ latam habent linguam, armata sunt ad vocem emittendam, sonosque & hominum & aliarum auium facile imitantur, vt pŕtacus, & pica. Asio verò sicut Alexander Myndius testatur, minor est noctua, ac inter plumbeum colorem maculas habet subalbas, binasque pinnulas apud vtrunque tempus erigit ex ciliis. Callimachus duo asionum genera esse scribit, ex quibus vnum loquitur, alterum verò nequaquam, ex quo alij asiones ex his, alij Semperasiones dicuntur, sunt autem glauci. Alexander Myndius scriptum esse apud Homerum ait asiones sine s. ac Aristotelem sic eos nominasse, semperque cerni, & non comedi: eos autem qui Autumno vno aut altero die cernuntur, esui esse aptos. Differunt cum celeritate, tum quòd turturi & palumbo sint similes à Semperasionibus. Speusippus libro secundo Similium sine s. ipsos asiones nominauit. Epicharmus, asiones, vpupas, noctuas. Metrodorus in libro Consuetudinibus, simul tripudiantes asiones capi solitos affir-

ἀέθουπις
ουῶπις.
λιῶπις.

ματ.

De

CAPVT XV.

SEd quoniam de perdicibus loquebamur, quòd maxime ad rem Veneream sint procliues, huic historiae illud etiam addamus, quòd gallus etiam avis est in Venerem maximè prona. Scribit igitur Aristoteles quòd ex muneribus gallinaceis in templis depositis omnes reliqui eum subigunt, qui nuper accesserit, donec alter afferatur; at si nullus sit postea depositus decertant inter se, victorque victum semper subigere solet. Narratur id etiam, quòd ubi quispiam gallinaceus hostium ingreditur cristam inclinat, quòdque alteri de coitu sine certamine non cedit. Agrestes scribit Theophrastus salaciores esse domesticis, ac mares subito postquam expergefati sunt velle coire, at foeminas die magis lucescente. Salaces sunt etiam passerres, quare solitus est dicere Terpsicles passerres comedentes in Venerem esse magis pronos. Idcirco Sapho ex eorum natura Veneris ait currum trahi à passeribus, quoniã salax est secundumque animal. Passer oua ad numerum octonarium coit, vt author est Aristoteles. At Alexander Myndius duo esse inquit passerum genera, hoc mansuetum, illud agreste, quorum foeminae sunt debiliores cum in aliis, tum quod rostrum habent colore magis corneo, aspectumque habent neque valde album, neque rursus nigrum. Scribit Aristoteles mares non cerni per hyemem, foeminasque permanere, quae res fidem ex colore assequitur, mutantur enim velut merulae & phalarides, quae pro temporibus dealbatur. Passeres Deritae vocantur ab Eleis, vt testatur libro tertio Linguarum Nicander Colophonius. At de Cothurnice, quaeritur in nominibus in vniuersum in vsu desinentibus, cur consonante ipsa formali vltimae syllabae non vtantur in genitiuo, dico autem vt vnguis, cothurnix. At masculina nomina simplicia dissyllaba cum *ξ*. apud ypsilon adiacuerit, si verò habeat aliqua immutabiliũ vocalium extremã syllabam, vel per quas prima grauitonorum coniugatio dicitur per cappa, declinatur in genitiuo, praconis, galeae, Erycis, berycis. quaecumque hunc characterem non habet per gamma proferuntur vt cothurnicis, cuculi, orygis. At monstro simile est vnguis. Verum vt generaliter loquar, genitiuus singularis

Alaris eadem consonante vitur formali extremæ syllabæ cum recto plurali, ac sine consonante similiter dicitur. Cothurnix ait Aristoteles & locum mutat, & pedes habet scissos nec nidum facit, sed arenam eligit, quam fructibus ob accipitres operit, in qua postea ovis incubat. Alexander Myndius libro Animalium secundo, fœmina inquit cothurnix collum habet subtilius quàm mas, neque nigrum habet quod est sub mento. Si verò incidatur, non magnam cernitur habere ingluuiem, at cor habere magnum, idque asperum. Habet hepar & bilem coniunctam in intestinis, splenénque exiguum quæque non facile dignoscatur: testes autem velut gallinacei sub hepate. De earum generatione Phanodemus libro secundo Atthidis scribit, vt Euryfichthon Delum insulam vidit, quæ ab Achiuis Ortygia nominatur, quoniam horum animalium greges ex pelago delati in ipsam insulam volant, quia commodum his præbet portum. Eudoxus Cnidius libro primo ambitus terræ Phœnices Herculi Cothurnices sacrificare inquit, propterea quòd cum Hercules Iouis & Asteriæ filius in Libyam proficisceretur, ac à Typhone interemptus fuisset, **B** Iolaus illi cothurnicem attulit ac odore refecit, quo subito reuixit. Oblectabatur ait etiam cum circum vagaretur hoc animal. Eupolis diminutiue dixit in Urbibus, cothurniculâsque vocauit hunc in modum, Cothurnices nutriens tu quâsdam olim, ego paruas Cothurniculas, & postea quid? Antiphanes in Agricola sic Cothurniculam dixit, sic tu quid facere potes cum animum habeas Cothurniculæ? Pratinas suauem vocem habentem propriè Cothurnicem vocat in Dymadis Caritidibus, nisi apud Phliasios ac Lacones vocales sint, vt perdices. Ac Sialis hinc à voce nominata est ait Didymus, nam plurimæ ferè aues ex voce nomen sumpserunt. Ortygomater vocata, cuius mentio fit à Crate dicente in Chironibus, Ithacensis Ortygomater. De ipsa narrat Alexander Myndius quòd magnitudinem habet quantam turtur, crura longa, serò parit, èstque timida. De Cothurnicum venatione particulatim scribit Clearchus Solensis in libro dictorum Mathematicè, in Platonis Republ. inscripto. Cothurnicibus subtempus coitus si quis laqueum ac speculum è regione posuerit, ad id, quod in speculo apparet accurrentes in la-

queum incidunt. De vocatis monedulis etiam his verbis **C**
 eadem scribit, monedulis etiam ob naturalem ingentem
 amorem, etsi tantum astutia excellent, si poculum oleo
 plenum apponatur, quum illius labro astiterunt, ac in ap-
 parentem despexerunt, poculum percutiunt: quare laquei
 in poculo inuenti, & alarum postea conglutinatio, causa
 captiuitatis efficiuntur. Mediam nominis syllabam Atti-
 ci producere consueuerunt, ut coclear, & præconem, ut
 ait Demetrius Ixion in Alexandrinorum lingua. Aristophanes
 in Pace ob metri necessitatem correptè dixit, co-
 thurnices domi genitæ. De Chenniis vocatis, quæ auicu-
 læ sunt ex cothurnicum genere, meminit Cleomenes in
 Epistola ad Alexandrum ita scribens, Athleridum in sal-
 samento decem millia, tyladum quinque millia, chennio-
 rum in salsamento decem millia. Hipparchus in Iliade Ae-
 gyptia, nec mihi vita placet Aegyptia, qualem habent chen-
 nia vellicantes,

De cygnis, palumbis, & columbis.

C A P V T XVI,

NEc cygni sanè conuiuio nostro defuerunt, de quibus **D**
 ita scribit Aristoteles; cygnus est fœcundus, & pu-
 gnax, nam mutuo interficiuntur pugnantes. Pugnat cum
 aquila etiam, nec ipse tamen pugnam incipit: sunt præ-
 terea canori, & eo maximè tempore quo sunt morituri,
 Mare canentes pertransunt, palmipedesque sunt, & her-
 bis vescuntur. Menander Myndius cum multos secutus
 esset qui morituri essent, eos se non audisse canere dice-
 bat. Alexandrinus Hegefanax, qui Troica Cephalionis
 inscripta composuit, eum cygnum qui cum Achille sin-
 gulari certamine pugnavit, ab aue eiusdem nominis nu-
 tritum fuisse scribit in Leucophrye. Bœus in Ornithogo-
 nia vel Bœo, ut inquit Philochorus, à Marte cygnum ait
 curatum fuisse, ut esset fœcundus ac ad fluiuium Sibarim
 latum cum grue coiuisse. Scribit præterea herbam quan-
 dam quæ Lygæa dicitur, ipsum in nidum ponere. De grue
 etiam scribit Bœus, quod mulier quædam insignis erat
 apud Pygmæos, quæ à suis cuiuslibet velut Dea in honore
 habebatur, ac ipsa veras deas nullius precij, abiectisque
 arbitæ

A arbitrabatur, Iunonemque in primis & Dianam: id gra-
uiter ferens Iuno eam in auem deformem transmouit,
iussitque hostem esse ac pugnare cum Pygmaris, qui illam
venerabatur: Narrat etiam ex ipsa & Nicodamante na-
tam esse testudinem terrestrem: is enim qui hos versus fe-
cit, omnes denique aues ex hominibus primum factas es-
se declarauit. Columbarum vnum est genus, at species
quinque, columba, vinago, phaps, palumbes, turtur. In li-
bro quinto Partium Animalium phabem non nominat,
quamuis Aeschylus ita de aue meminerit in Proteo, pa-
stam infelicem miseram phabem, media latera conspue-
res implicitam. Et in Philoctete genitium dixit declina-
tionem phabum. Vinago ait Aristoteles maior est quam
columba, phabeque minor, at palumbes magnitudine gal-
li, colore cinereo. Turtur omnibus est minor, colorumque
habet cinereum, ac per aetatem conspicitur, hyeme vero
latet. Phaps & columba semper apparent, Vinago per Au-
tumnus tantum. longioris vitae inter has palumbes esse
dicitur, nam & triginta annos uiuit, & quadraginta. Neque
mares foeminas usque ad mortem deserunt, neque foemi-
nae rursus mares, sed ubi viduus relinquitur alter uiuit abs-
que alterius coniugio. Hoc idem corui, monedulae, & cor-
nices faciunt. Omne columbaceorum genus alternatim
ouis incubat, ac mas natis pullis inspuit ne fascinentur.
Parit duo oua, quorum primum marem, alterum foemi-
nam producit. Pariunt quauis anni parte, quare accidit ut
decies quotannis aut undecies pariant. At in Aegypto pa-
riunt duodecies, nam ubi peperit, die sequenti in vterum
capit. Scribit in eodem libro Aristoteles quod diuersum
liuia genus est & columba, quippe quae minor quam co-
lumba sit, & minus patitur mansuescere: liuet etiam plu-
mis, & pene nigricat, pedibus rubris, scabrosisque est, quas
ob res nullus id genus cellare alit. Peculiare id est quod de
columba dicit, quod osculantur ipsas cum ascensuri sunt,
aliter foeminae non tolerant. Senior inquit etiam non o-
sculatus ascendit, at iuniores semper hoc facere cogun-
tur, prius quam coeant. Foeminae praeterea se inuicem o-
sculantes ascendunt ubi maris facultas defuerit, nihilque
cum altera mittat in alteram oua edunt, ex quibus pul-
lis postea non nascitur. Dorici liuiam pro columba po-

fuerunt, vt Sophron in Muliebribus. Callimachus in libro C de Auisibus vt differentes posuit palumbem, ignariam columbam, turturem. Alexander Myndius palumbem ait non bibere, velut turturem aquam percutientem, per hyememque silere, nisi fuerit tranquillitas. Illud fertur etiam, quod si vinago ixiæ herbæ semen comederit, super quacunque arbore ventrem exonerauerit, ixiæ nascitur. Columbas flauas in India nasci testatur Demachus in rebus Indicis. At Charon Lampfacenus de Mardone narrans in rebus Persicis, deque exercitu apud Atho montem profugato, hæc etiam addidit; & albæ columbæ tum primum inter Græcos apparuerunt, quæ nunquam antea fuerant conspectæ. Scribit Aristoteles quod columbæ salsam terram mandentes, vbi primum nati sunt pulli, ora eorum aperientes inspuunt, ita eos ad nutriendum comparantes. Tempus quoddam obseruatur in Erycæ Siciliæ monte, quod Recessus vocant, quo Deam aiunt in Libyam transfugare solitam, quo columbas omnes eius loci non apparere inquit, quasi cum Dea simul discesserint. Deinde post nouem dies in vocatis reditibus vna columba ex mari aduolante, ac in templum Deæ accedente, reliquæ protinus adfunt. Tunc igitur quicumque ex accolis sunt diuites conuiuia parant, reliqui cum lætitia applaudunt. Ac totus locus butyrum olet, qua coniectura vti solent, quod Dea rediuerit. Autocrates Iouem etiam formam in columbam permutasse inquit in rebus Achiuis, cum puella adamasset in Aegeo, cui nomen erat Phtia. Attici masculinè columbum dicunt, Alexis in Concurrentibus:

*Albus Diones sum columbus filia,
Agnouit vnum Bacchus ebrium fieri.
Vel sit senex, vel sit iuuenis, curat nihil.*

At in Rhodio vel Demulcente femininè dixit: quodque excellent Siculæ columbæ; columbas intus nutriens Siculorum horum valde egregias. Pherecrates in Scriptoribus, mittito nunciantem columbum. At in Petale, sed & columbæ similis Callistheni, vola, meque in Cythera ac egyptum transfer, Nicander libro secundo Georgicorum de Iuuii mentionem faciens ita scribit:

*Cura Dracontiadæ parientes bis tibi mox sit
Pascere, nec Siculum fuerit tibi Iuuiæ spreta.*

A *De anate.*

CAP. XVIII.

INter anates, vt testis est Alexander Myndius, maior est, magisque variegatus mas, at quem Glaucium dicimus propter oculorum colorem, paulò minor est anate. Ex Boscadibus vocatis, mas pictura anatis, habent rostra mares & sima & minoris proportionis. Omnium aquatilium auium minima est vrinatrix, colorémque habet sordidum, nigrum, rostrúmque acutum, cooperiuntur oculi, sæpiúsque immergitur. Est aliud etiam boscadum genus maius quidem anate, & minus vulpansere. Quæ verò Phalcades appellantur, cum paulò maiores sint paruis vrinatricibus, in reliquis, anatibus sunt similes. Quæ Vria vocatur, anate non est multò inferior, at colore squalido, rostrúmque habet longum & angustum. Phalaris cum angustum & ipsa habeat rostrum, aspectúque sit magis rotunda, cinereum apud ventrem, paulòque nigrius habet dorsum. De anate & vrinatrice, à quibus nare vrinarique dicitur, meminit inter alia palustria multa Aristophanes in Acharnensibus his verbis, Anates, monedulas, attagenas, phalarides, trochilos, colymbos. Meminit de illis & Callimachus in libro Auium. Aderant nobis sæpius & parastatæ vocati, de quibus meminit Epenætus in re Coquinaria, ac Simarus in tertio & quarto Synonymorum: sunt autem sic dicti testes. Cum carnes quædam tritæ in iure allatæ essent, dixissetque quidam, da mihi ex suffocatis carnibus, studiosus nominum Vlpianus suffocabor ipse inquam, nisi dixeris vbi tu carunculas huiusmodi inuenisti: non enim prius nominabo quàm didicero. Strattis inquit in Macedonibus aut Cinésia, suffocata igitur tibi sit frequens talis, Eubulus in Adiuncto, & suffocatos Siculos sartaginum cumulos. Aristophanes in Vespis, in olla suffocatum. Cratinus in Deliadibus, huic terens aliquam partem suffocato purè. Antiphanes in Agresti, Prius quidem capiam optandam placentam, quam Ceres vitam ferens hominibus, gaudium donat gratum, postea suffocata calida caprarum membra, herbam circum haberem carnem nuper genitam, quid ais? tragœdiam laudo Sophoclis.

CVM circumferrentur sues lactentes, horum etiam nomen quaesiverunt conuiuæ, si dictum reperiretur, tum dixit quidam, Pherecrates in seruomagistro lactentes caelauerunt non perfectos. At in Transfugis, num lactentem suem tu es sacrificaturus? Alcæus in palæstra, hic est ipse si quid clamabo eorum quæ dico, magisque lactens. Herodorus libro primo non licere scribit in Babylonia quicquam super aurea ara sacrificare, præter sues lactentes. Antiphanes in Philetæro, Egregius paruus hic sus lactens, stridulus. Heniochus in peramabili, bos æreus erat, non coctus diu, hic autem forte lactentem sacrificauit suem capiens. & Anacreon, velut hinnulum nuper vigentem lactentem, qui in sylua cornutus captus à matre territus est. Crates in Vicinis, nunc quidem vobis delicias impertiam velut agnorum lactentium ac suum. Simonides Danaem in Perseo dicentem inducit, ò fili qualem perpetior laborem, tu verò lactentium more corde dormis. At alibi in Achemoro dixit coronato, suauem plorarunt animam exspirantem lactentem filium. Clearchus in libris Vitarum, **D**eò vsque crudelitatis accessisse narrat Phalarim tyrannum, vt infantes lactentes comederit. Est autem lactari, lac exugere:

Hector mortalis & vbera suxit

Famine.

Ab vbere imponendo in ora infantium, atque nutrix hinc dicta est ab imponendo mammas, hinnulos sopiens nuper natos lactentes.

De dorcade & pauone.

CAP. XIX.

CVM circumferrentur etiam dorcades Palamedes ait Eleatinus nomenclator, non insuauis est dorcadum caro, ad quem dixit Myrtilus, dorcades solum dicuntur, ac nequaquam dorcones, Xenophon libro primo Ascensus, aderant & otides & dorcades. Sed de pauone quod rara sit auis, Antiphanes in Milite patefecit aut Tychone, pauonum vt abducas par duxit solum, cum res esset rara: sunt autem frequentiores nunc cothurnicibus. Eubulus
in Phœ

A in Phœnice ; nam & pauonem ob raritatem admirantur. Pauo , inquit Aristoteles , pedes habet scissos , herbæque vescitur , parit à trimatu , maximè , quo tempore alarum pìcturam adipiscitur , incubat dies circiter triginta , semèlque parit quotannis oua duodecim , at primiparæ octona edere solent. Pariunt etiam Zephyria oua , sicut gallinæ , sed non plura tamen duobus. Excludunt & incubant sicut etiam gallinæ. De his Eupolis in Immunibus militiæ , Nunquam nutriam per Proserpinam pauonem similem , qui dormientes excitat. Scripta est oratio quædam ab Antiphonte rhetore , cuius inscriptio est de pauonibus , in qua nulla tamen pauonum nominis fit mentio , sed variegatas aues sæpius ibi nominauit , populū inquiens has circumspendidas nutrire ; ac multos accedere harum auium gratia spectandarum , ex Lacedæmone , & Thessalia magnoperèque studiosos esse vt oua habeant. De ipsa auium forma disserens ita scribit , si quis in ciuitatem aues capere voluerit , abibunt volantes , quod si alas incideris , auferetur pulchritudo : nam alæ non autem corpora earum sunt variegatæ. Quod magni esset studij harum auium spectaculum , rursus in eodem sermone declarauit , sed nouiluniis quisquis voluerit ingreditur , at aliis diebus si quis videre voluerit , nullus est qui id assequatur , atque hæc non heri aut paulò ante , sed plures triginta annis ita se habent. Pauo dicitur Atticis , vt Tryphon ait , vltimam syllabam circumflectentibus & aspirantibus , atque ita legunt apud Eupolidem in Militiæ immunibus , vti prius positum fuit testimonium. Et in Auibus Aristophane , num Tereus es tu ? num auis ? aut pauo ? & rursus , auis quid est , num pauo , dicunt datiuum pauoni , vt in eodem Aristophanes , inusitatum est apud Ionas & Atticos in nominibus supra vnam syllabam , extremam syllabam à vocali incipientem cum denso spiritu signati , nam eam esse tenuem omnino erat consentaneum : vt templi , Tyndarei , Menelei , desertoris nauis , Eunei , Nilei , mansuetus , filius , Cius , Chius , diuinus , vile , plenus , læuus , paruus , fuscus , affinis , lamentatio , velox , fluxus , viuus , nam cum aspiratio ex natura principium amet , in extremis nominum partibus nullo pacto solet coerceri. Dicitur est autem pauo ab alarum extensione. Seleucus libro quinto Græce consuetudinis , pa

ἀπὸ τῆς
τάσσεσθαι

no, præter rationem Attici circumflectunt & aspirant, nam **C** secundum simplices pronunciationes nominum proferri cupit in primis vocalibus, & hic faciens, in promptu sunt dictiones, & celerius currens. Cum considerassent Attici naturam ex ordine in accentu existentem, non posuerunt in vocalibus sicut in aliis, at ante potius coordinarunt. Existimo autem antiquos per *α*. significare solitos aspirationes, quare Romani ante omnia nomina aspirata *α*. ponere consueverunt, principatum ipsius assignâtes. Quod si aspiratio sit huiusmodi, non inulsè profectò in extrema syllaba pauo ab Atticis aspiratur.

De tetrace.

CAP. XX.

CVM multa etiam alia dicta fuissent, de singulis quæ in conuiuium afferebantur, sed & ego inquit Larensius quidpiam vobis propono, iuxta optimum Vlpianum, nos enim quæstionibus pascimur, quid esse tetracè putatis: aut quo autore est auis species? mos est enim vobis Grammaticis vt percunctantibus de omnibus plantæ species, aut auis species, aut lapidis species est, dicatis: namque ô vir optime, & ipse noui ait Larensius, quod elegans Aristophanes in Auibus meminit his verbis, Porphyrioni & Pelicano, & Pelicino, & phlexidi, & tetraci, & pauoni. **D** Quæro autem ego ex vobis discere si apud alium quempiam fiat mentio. Alexander Myndius in libro de Volatilibus Animalibus secundo non velut de aue magna meminit, sed de minima: sic enim scribit, tetrax magnitudine quæta frugilega, colore figulino, squalidis maculis, lineis magnis variegatus, fructibus vescitur, vbi oua parit voce tetraxit. Epicharmus in Hebes nuptiis capientem cothurnices, passeris, & galeritas, & lineis purpureis tetraces, frugilegas, & bonas ficedulas. Et alibi, ardeæ complures, flexum longumque collum habentes, & tetraces, ac frugilegæ. Sed quando nihil vos habetis, siletis enim, auem vobis ego demonstrabo: nam cum commissæ res mihi essent imperatoris Mysiæ, rebûsque præcesserem illius prouinciæ, auem in ea regione vidi, quam cum sic nominari ex Mysis ac Pæonibus cognouissem; ex dictis Aristophanis auem in memoriam reuocaui, existimauiq; huius animalia à doctissimo Aristotele in negotio multorum talentorum

rum

Arum mentionem fieri, (fertur enim Stagiritēs octingenta talenta ab Alexandro in Historias Animalium accepisse,) verum ubi nihil dictum penitus comperissem; valere cum iussi, cum suavisimum Aristophanem securissimum haberem testem. Cum hæc adhuc ille diceret, ingressus est qui in canistro tetracem attulit, cuius magnitudo erat maior quam galli valde magni, formæque porphyrii simillima, ac ex utraque aurium parte quædam habebat suspensa, sicut cristas habet gallinæ; cuius vox erat grauis. Cum nos florem, vigorémque auis admiraremur, non multo post altera apparatus nobis allata fuit, cuius caro magni passeris erat similis, quam & ipsam sæpius comedimus.

De lumbis, & sub ventre. CAP. XXI.

DE lumbis; ille qui Atridarum reditum scripsit, hæc dixit libro tertio,

*Hermioneus pedibus velocibus inde secutus,
Sic illi lumbos lucenti vulnerat ense.*

BSimaristus libro Synonymorum tertio ita scribit, carnes quæ obliquæ ex lateribus consurgunt; lumbos, ac concauitates ex utraque parte & talos, & mures vocant. Clearchus libro de Siccatis secundo, carnes marinæ ex utraque parte, quas alij lumbos, alij vulpeculas, alij neruimétras vocarunt. Meminit de lumbis diuinissimus etiam Hippocrates. Sic autem nominati fuerunt, quia facile abstergantur, quasi caro quædam attingens, ac existens in ossium superficie. Meminit & Euphon Comicus in Spectatoribus:

*Fibræque sunt, & lumbus hæc uti ferunt,
Quas disce primum cadere, hinc inspicere.*

De vberè Teleclides in Solidis:

*Quòd fæmina ipsa sum decenter vbera
Fero.*

Herodotus libro Historiarum quarto* perrarò vber de aliis animalibus dictum reperitur. At subuenter de piscibus eodem pacto solum dicitur. Strattis in Atlante, subuenter aliquis thunni, ac intestinum. Theopompus in Callæschro, piscium subuentre frustatus est. At in Sirenibus hypetria vocat subuètres, thunnorum alborum ex Sicilia hypetria. ὕπετριά
τρυφά.

DE lepore ita scripsit obsoniorum ingeniosus Archemstratus:

*Nec lepores simplex ratio, vel forma parandi
Perficitur doctis, namque optimus ille videtur
Si sale sit conspersa caro verubusque calentem
Assatam rapias, ac esurientibus ipsam
Apponas, quæ cruda parum sit: nec tamen illi
Defluat hinc turpis sanies, sed rescere largè
Quæq; superuacua est ratio credenda parandi
Post hanc, si infundas hinc allia, caseum, oliuum,
Ac veluti mustela pares obsonia prorsus.*

Naucrates Comicus in Perside, rarum esse inquit in Attica dasypodem inuenire, his verbis,

*Quis vidit vnquam per Deos in Attica
Virum leones, aut feras, istis similes?
Nec inuenire dasypodem facile est.*

Alcæus in Callistone, velut multi sint, meminit hunc in modum; adesse coriandrum quoddam tenuis, dasypodas, quos si ceperimus sale conspergere possis. Aristophanes inquit Tryphon leporem cum accentu acuto ac n, in accusatiuo dixit, soluens forte, leporem corriperet nostrum, in Conuiuantiis perij, expilans leporem videbor. Xenophon in Venitorio sine n. dixit ac circumflexè, quâdo nostris temporibus est lepus. sic enim cum nos templum dicamus, illi dicunt templum, & populum populum. sic leporem nobis dicentibus, illi dicent leporem. Accusatiuum autem singularem leporem sequitur pluralis nominatiuus, qui est apud Sophoclem in Satyrico, grues, cornices, noctuæ, miluij, lepores. At leporem sequitur dictus per omega. lepus apud Eupolidem in Adulatoribus, vt raia, & lepores, ac mulieres vertentes pedes. Sunt qui & hæc sine ratione proferant circumflexè in extrema syllaba; at acuto accentu notanda est dictio: quoniam nomina in os desinentia eundem habent tonum, quem habent etsi ab Atticis in eos sumantur, vt templum, pulcher, templum, pulcher. sic enim nomine vsus est Epicharmus, & Herodotus, qui que fecit Helotes. Postea sufficit lepus lepo

λεγω, λαγω.

- A** leporem perturbans adduxit marinum. At lepus Atticum est. Dicunt & Attici lepus, vt Sophocles, grues, cornices, noctuę, miluij, lepores. Nam aut timidum leporem abundat, sed si sit Atticum, o'micron, leporinę carnes dicuntur, Hegesandes Delphus in commentariis, tempore inquit imperij Antigoni Gonatę tanta fuit leporum copia in Astypalęa, vt eius loci incolę responsum expetiuerint de ipsis, ac responderit oraculum, canes nutriendos esse, venarique opus esse, vbi intra anni spatium plures sex milibus capti fuerunt: quę tanta creuit multitudo ex geminis leporibus, quos attulerat in ipsam insulam Anaphęnus quidam, velut antea acciderat Astypalęo quodam binas perdices in Anaphem portante, tantam perdicum copiam in Anaphe fuisse, vt propius periculo fuerit, ne incolę regionem deserere cogerentur. Astypalęa autem nullos habebat lepores antea, sed perdices. Est autem lepus fęcundum animal, vt Xenophon testatur in Venatorio, & Herodotus qui ita scribit, idcirco profectō fęcundum animal est lepus, quia ab omnibus capitur à feris, scilicet, aibus, & hominibus, solúmque ex omnibus feris vterum gestat alium ex filiis hirsutum habens in ventre, alium
- B** glabrum, alium qui in matrice nuper formatur, hic verò concipitur. Polybius libro Historiarum duodecimo animal quoddam esse inquit lepori persimile, quem cuniculum appellant, cuius hęc sunt verba, qui cuniculus appellatur, si longe sit visus, lepus videtur exiguus, verum vbi in manus quis assumpserit, magnam esse cognoscer differentiam, & quod pertinet ad aspectum, & ad cursum: plurimum etiam versatur sub terra. Meminit de his Posidonius philosophus in Historia, nōsque complures eorum vidimus cum Neapolim ex Puteolo nauigaremus. est enim insula quaedam non procul à terra in extremis Puteoli partibus, quę à paucis hominibus habitatur, multosque habet cuniculos. Sunt quidam lepores qui dicuntur Chelinodij, de quibus meminit Diphilus in Calliades in ignorantia, quid hoc? cuius est hic dasypus Chelinodius? glaucia mumarcs? Theopompus libro Historiarum vigesimo lepores esse scribit circa Bisaltiam, qui duo habeant iocinora.

De

De sue calydonio & syagro. CAP. XXIII.

C

CVM sus agreftis illatus fuisset, qui nihil erat inferior
 sucillo dicto Calydonio, quærendum propono dixit
 quidam studiosè computatorq; Vlpiane, quis suem Caly-
 donium fœminam fuisse, & colore albo narrauit, qui cum
 multum quæstionem excogitasset, eam mox reiciens, sed
 vos inquit ô viri ventricosi, nisi iam saturi estis tot cibis re-
 pleti, omnes eos qui fuerunt celebres ob voracitatem supe-
 rare mihi videmini, & qui sint hi, quærite. Magis rationi
 consentaneum est vt vos propriè cum s, sus proferatis. di-
 ctum est enim animal à concitando, quoniam est impe-
 tuosum. Vsus tamen obtinuit vt sine s, in principio dicatur.
 Nec desunt sanè qui contrahi voluerint, quasi thyn quòd
 sacrificiis sit aptus. Nunc verò si vobis ita videtur respon-
 dete mihi, quis velut nos de syagro cõposito, meminit pro
 sue agresti? Sophocles enim in Achillis amicis cani nomen
 imposuit à venando apros, vbi scripsit, tu ô Syagre inse-
 quens alumne. Ast apud Herodotum lib. vij. viri nomen
 proprium Syatrus ex genere Laconici, qui ad Gelonè Sy-
 racusium ad societatem belli faciendam cum Mœdis lega-
 tus accessit. Noui etiam Syagrum Aetolorum ducem, de
 quo scripsit Phylarchus libro quarto Historiarum. Tùc ait
 Democritus, semper tu nihil ex appositis assumere consue-
 uisti ô Vlpiane, prius quàm num antiquus sit nominum
 vsus quæsieris, vereor autem ne ob curas huiusmodi per-
 daris sicut Philetas Cous, qui mendacem sermonum quæ-
 ritans mortuus est. nam cum valde gracilis ob quæstiones
 factus esset, tum demum interijt: velut epigramma quæ
 in eius sepulchro inscribitur, patefacit:

Ipse Philetas sum, mentitus perdidit olim

Quem sermo, & noctis cura proterua simul.

Ne igitur tu quoque dum syagrum quæris, perdar e: hæc
 discito, quòd Antiphanes ita in rapta nominauit.

Capiens tuleri intro Syrum age in domum

Lupum, leonem, donec ipsa nox erat.

Et Dionysius tyrannus in Adone, Nympharum sub spe-
 luncam naturalis refti, syagrum eiiciendum venatu faci-
 lem audire, cui multum primitias confecro. Lynceus Sa-
 mius ita scribit in Epistola ad Apollodorum, vt caprinas
 pueris,

D

A pueris, syagrias autem habeas cum amicis. Hippolochus Macedo, cuius mentionem fecimus in Epistola ad prædictum Lynceum, de multis meminit syagris. Sed quando tu quæstionē tibi obiectam de suis Calydonij colore aueris, nos tibi eum si quis album fuisse scripsit, dicentem adducemus. At tui erit muneris testimonium ipsum inuestigare. multum est enim temporis ex quo Cleomenis Rhegi ni dithyrambos legi, quos in Meleagro inscripto ita posuit, non enim me latet quod Siciliam incolentes syagrum aschedorum vocant, quare Aeschylus in Phorcynibus Perseum comparans agresti sui, ita scribit:

Ingressus antrum est Aschedorus vt foret.

Tum Sciras (hic vnus est mediæ comædiæ vocatæ Italicæ poëta, genere Tarentinus) in Melagro scripsit:

Nec pastor hic pauisse securum putat

Armenta, nec lasciuit Aschedorus hic.

Nec mirum sanè videri debet si Aeschylus multis vocibus Siculis utatur, cum diu versatus sit in Sicilia.

De hædo.

CAP. XXIII.

B Circumferebantur nobis sapius hædi etiam variè apparatus, aliique qui multum haberent succum, qui nobis voluptatem non vulgarem præbebant, nam capræ caro quàm maximè nutrit. Clitomachus igitur Carthaginensis, quod ad nouæ Academiæ speculationem spectat nullo inferior, dicere solitus fertur, quædam Athletam Thebanum omnes suæ ætatis viros superare, quòd caprinis carnibus esset vsus: intensi sunt enim ac tenaces illi succi, multumq; tempus in tumoribus consistere possunt. At cauillabantur hunc Athletam ob sudoris foetorem, nam suillæ agnorumq; carnes habitudinibus nullum præbēt laborem, cum facillimè corrumpantur. Cœnæ autem quæ sunt apud Comicos nominatæ, suauem magis auribus audientium voluptatem præbent, quàm gutturi: velut est apud Antiphanem in Medicatrice:

Dic grata cuius caro tibi foret magis?

Ad parcitatem ouium quidem, quibus vlla nec

Est lana, non agnorum amice caseus.

Post ex caprinis, caseum quæ nõ ferant hædo. Nam ob fructuum perceptionem virorum hæc comedere minime pa-

tior.

tior, In Cyclopibus, ex terrestribus vobis veniēt à me hæc, C
 bos gregalis, hircus per sylvas iens, capra cœlestis, aries,
 veruex, aper castratus, sus euiratus, porcellus, dasypus, hœ-
 di, caseus recens, caseus siccus, caseus concisus, caseus rāsus,
 caseus scissus, caseus compactus. At hæc præparat Mnesi-
 machus in equos nutriente: veni ex thalamis cyparisi ex-
 tra insane exi in forum ad Mercurios vbi sunt Phylarchi,
 ad discipulosque formosos, quos Phidon equos ascendere
 ac descendere instruit, scis quos dicam? his igitur nuntiatio
 quod frigidum est obsonium, potus calidus, siccum fermentum,
 sicci panes, viscera male assantur, caro ex falsugine
 exempta est, captum est farciminis frustum, frustum abo-
 mali, aliud intestini, aliud physicæ. Decorticatur ab iis qui
 sunt intus, crater absorbetur vini, propinatio cedit. Relin-
 quitur cordax, cum lasciuit mens adolescētuli. Omnes in-
 tus sursum deorsum: Recordare eorum, quæ dico: adhibe
 mentem his, quæ loquor, aspicias ipse, huc aspice an ipsa
 vnquam considerabis dicam tibi statim rursus à principio.
 veni iam ac ne cunsteris. Et coquus ne tristet, quòd obso-
 nia sint elixa, sint assata, sint frigida: singula connumerentur:
 bulbus, oliua, alliū, thyfus, cucurbita, faba elixa, thriū,
 phyllas, thunni frustum, siluri, musteli, squatinæ, congris, D
 phycinus totus, coracinus totus, membras, scomber,
 thunna, gobius, elacatenes, canis extremum, ac earcharia-
 rum, torpedo, rana, perca, lacertus, sarda, fuca, brinchus, tri-
 gla, cuculus, turtur, muræna, phager, mollus, lebias, sparus,
 carus, æolias, thratta, hirundo, squilla, loligo, passer, dra-
 cæna, polypus, sepia, cornua, locusta, escharus, apuzæ, acicu-
 læ, mugiles, scorpius, anguilla, panes. Carnes & aliæ incre-
 dibili multitudine cōplures, anseris, suis, bouis, agni, ovis,
 apri, capræ, galli, anatis, picæ, perdicis, vulpeculæ, ac post
 cœnam bonorum copia tanta, vt res admirabilis videretur,
 omnes enim domibus pinfunt, panem faciunt, velliant,
 contundunt, incidunt, torrent, gaudent, iocantur, saltant,
 cœnant, bibunt, lasciunt, luxant, pungunt, coeunt. Suaues
 sunt magnopere tibiæ voces, nam quilibet canit, clangit,
 turbat, venit, spirat cæsaries cassam terræ sanctæ,
 marinæ, Syriæ: odorque suavis nares percutit longi Libani,
 myrrhæ, calami, styracis, sabinæ herbæ, Lindi, Cindi,
 Misthi, minthæ. Huiusmodi erat nebula quæ domos
 habeb

A habebat omnium bonorum plenas.

De coquorum consilijs. CAP. XXV.

CVM multa dicerentur huiusmodi, olla dicta rhodontia fuit allata, ob quam sapiens ille coquus multum se iactavit priusquam quid afferret dixerit, prioresque coquos subsannabat, de quibus etiam mentionem faciens aiebat: quid tantum est illud, quod repperit coquus ille Anthippi Comici in abscondito, cur tantopere intumesceret?

Sophon Acarnan, & Rhodius Damoxenus

Artis fuerunt vnus condiscipuli:

Docebat hos Sicanus olim Labdacus.

Cepere vulgatas vetustas ex libris

Hi condiendi artes, parandi obsonij.

Thyam prius tulere de medio, simul

Cumque hac cuminum, acetum, & aio qualia,

Lasarem, coriandrum, caseumque olim quibus

Saturnus vsus condimentis est senex,

B *Ipsaque oliuo, & ollula noua pater,*

Ac igne, acuto spiritu qui non foret

Sape excitatus, utebantur: ex quibus

Omnis paratur caena sic vt conuenit.

Isti lachrymas, & plurimam indecentiam

Conuiuio abstulere, sternutaréque

Facere purgatos poros edentium,

Salsuginem Rhodius bibens est mortuus,

Et id merito, natura quando reppulit

Huiusmodi potum. Sophon Ioniam

Nunc occupauit omnem, & hic meus fuit

Magister ô pater parandi obsonij,

Et ipse nunc liquisse commentaria

Quero studens artis meae papè noua.

Concide me pro victima quam mox dei

Sumus daturi, videris nisi libros

Diluculo manu tenere, ac querere.

Ex arte pinsens differo prorsus nihil

Aspēdio: gustabo si vultis mihi,

Reperta quae cibos eosdem haud omnibus

Semper

Semper fero. notum mihi est qui singulis
 Idonei, diuersa longe amantis est
 Ac philosophi, & publicani. vita. nam adolescentulus
 Habens amicam patrimonium vorat.
 Huic sepias appono cum loligine,
 Saxatiles piscesque salsamenta que
 Diuersa, nil amore captus hic edit.
 Appono crura sed philosophis, ac pedes,
 Excellit hoc animal voracitate vbi.
 Anguilla, glaucus ac sparus si sit prope,
 Est publicanis. si sequens, conditur huic
 Lens: splendidam sic praebeo cenam omnibus.
 Certè palatum plurimum differt senis,
 Tardissimum est, cum sit iuueni celerrimum.
 Istis sinapi praebeo, atque preparo
 Succos habentes quidpiam acrimonia.
 Vt excitans inflem artibus istis aera.
 Vultum vel intuens sciam si rescier
 Vestrum quis optet.

Ac is quidem coquus, qui est apud Dionysum in Legisla-
 tore ò viri conuiuæ, neque enim malum esset quid hic in- **D**
 quiat recensere:

Est vna per Deos mihi vsque gratia.
 Hec tu prius aiebas coquum cognoscere.
 Multò prius necesse sit cenam quibus
 Opus parandi creditum, hoc facessere,
 Obsonium si quis vel haud aspexerit
 Fecisse solum quomodo, vtq; conuenit.
 Quonam modo? parare quo, aut apponere
 Fas est, nihil curauerit, vel nouerit,
 Obsonij parator est hic, haud coquus.
 Non sunt idem profecto, multum differunt.
 Exercitus dux dicitur qui copias
 Accepit, & qui rebus vti nouerit.
 Qui prouidere mox potest, verè vnus hic
 Exercitus dux est, at alter praesidet.
 Sic inter & nos preparare, ac cadere,
 Coxisse condimenta, flammam inflareq; est
 Cuiuslibet, parator hic obsonij
 Est talis, at diuersus est valde coquus.

Hic

A *Hic nouit horam, conuocantem, quiq; edit,
 Emisse quos pisces oportet, ac ubi.
 Non est idem vsque principium, nam piscibus
 Nec una semper est voluptas, ut refert
 Arcestratus, probaturusq; à plurimis.
 Ut dixerit quid utile, atque commodum.
 Non nouit ille multa, dicit & nihil.
 Nec discito quid vis, nec audito omnia.
 Coactus illa scripta solus perlegat.
 Non est loquendum de coqui arte dixi ego
 Nuper, quod vlla non tenetur termino
 Occasio, nam sola regina est sui.
 Utaris arte, concidatq; occasio
 Artis, simul deperdita ars est ô bone.
 Tu magnus es certè: peritum quem antea
 Venire dicebas, latere splendidae
 Ac magnificas caenas patefaciam tibi,
 Signa omnium solum thrium monstrabo ego,
 Ponamq; caenam ramum aurea Attica
 Ex sentina venienti ac pleno onerosis cibis*

B *In timoribus, nisi faciam dormire in paropside.*

Adhæc respondit Aemilianus:

*Sunt plura dicta de coqui arte ô optime,
 Iuxta Hegesippi fratres. Tu igitur,
 Vel quid nouum fecisse præter ceteros
 Videare primos, vel minime me cedito.
 Ostende vel quid afferas, vel dic quid est.*

Qui ait me paruifacis, quia sum coquus, quantum ego fortasse ex hac arte feci, secundum Demetrium Comicum, qui hæc scripsit in inscripto Areopagita, quantum ex hac arte feci ego, nullus histrio tantundem omnino fecerit. Fumigata tyrannis ipsa est ars, abyrtaci opifex apud Seleucum fui. Ad Agatoclem primus intuli ego Siculum tyrannicam lentem. Maximam non dixi. Cachare quodam, cum esset fames, conuiuium præbente amicis collectionem feci Palladem Lacharis nihil turbantem, turbantem nunc ego, tunc ait Aemilianus, nisi ostenderis quid feras, qui vix dixit.

K

Rhodoniam ollam hanc ego voco, quæ ita parata est, vt non in capite solum condimentum habeas coronis aptum, sed & intra te ipsum, ac in Pandæfia toti corpori conuiuium exhibeas. Suauissimi odoris rosas in mortario contundens auium porcellorúmque cerebrum elixum, valdeque coniuncta inieci, ouorúmque vitellos, quibus cum oleum, garum, piper, vinum, quæ omnia diligenter contundens in nouam ollam inieci, ignem mollémq;, & assiduum præbui. Cum hæc adhuc loqueretur, ollámque aperuisset, tantam odoris suauitatem conuiuium præbuit, vt quidam ex præsentibus verè dixerit;

Illius mosæ magni Iouis atria venit

Suaui odor, calumq; tamen, terrasq; petiuit.

Talis suauitas fuit ea, quæ rosarum diffusa est. Cum postea aues elixæ, lens, & pisa in ollis circumferrentur, multaque huiusmodi, de quibus Phantias Eresius scribit in libris Plantarum hoc pacto, omnis leguminum natura domesticorum est in semine, quæ lixandi gratia seritur, vt faba ac pisum, nam fabarum coctio ex his fit. Alia rursus leguminum speciem præ se ferunt velut cicercula. At lentis quasi aphacis legumen. Fœnum verò quadrupedum animalium gratia, velut orobus arantium bouum, aphace pecudum. de piso legumine meminit Eupolis in genere aureo, & Heliodorus descriptor libro primo de Aeropoli. Nam cum machinati essent fruges coquere, pyanum antiqui, at præsentis holopyrum vocauerunt. Cum multa & alia dicerentur huiusmodi, dixit Democritus, sed finite nos quoq; lentem capere vel ex ipsa olla, ne quis vestrum lapillis etiam percutiatur iuxta Hegemonem Thasium. Tunc ait Vlpianus, quid est ipsa lapillorum Balletys? nam in mea Eleusi conuentum quendam fieri, Balletymque vocari cognoui, de qua nihil dicam, nisi à singulis sociis mercedem prius accepero. Sed ego inquit Democritus nullo argento capto cum temporis sui computator iuxta cœnam Timonis ea dicam, quæ spectant ad Hegemonem. Chamæleon Ponticus libro Antiquæ comœdiæ sexto, Hegemon ait Thasius, qui parodias conscripsit, Lens cognomine dicebatur. Ac in parodia quada-

A dam hæc fecit,

*Hæc mihi veluenti Pallas meæ astitit ipsi
Auratum virgam gestans, tum compulit vltro
Sic effata, petas certamina lens sacra, quid stus?
Tunc ego confisus sum.*

Accessit in Theatrum aliquando comœdiam docens, ac vestem habens lapidibus plenam, quos cum in Orchestrum coniecisset, ut admirarentur spectatores effecit, paulumque intermittens ait:

Isti lapides, si quis volet coniciat.

Aestate lens bona est, bona & per frigora.

Probabatur hic vir maximè, ac in parodiis præcipuè, celeberrimusque erat cum carmina recitaret. Nam & versutè & histrionice dicebat, quam ob rem mirum in modum delectabat Athenienses, ita ut plurimum riserint eodem die, quo infortunia nuntiata fuerunt in theatro, quæ acciderant in Sicilia: neque enim discessit quispiam, quamuis omnibus ferè familiares periissent. Lugebant igitur oblecti, ac minimè discedebat, ne calamitatem grauius ferre ab aliarum ciuitatum spectatoribus viderentur: audientèsq; constituerunt, etsi ipse quoque Hegemon cum ea audiisset, tacere decreuerit. At eo tempore quo Athenienses facti maris domini insulanas causas in ciuitatem contraxere, quidam Hegemonis etiam causam scribens in Athenas contraxit: qui proficiscens, artificèsque qui erant circa Dionysum congregans, cum illis accessit Alcibiadi auxiliaturus. Hic verò læto esse animo eum adhortatus, omnibusque sequi inquiens in Deæ Phygiae sacellum venit, vbi causarum erant descriptiones. Tum digitum ex ore madefaciens Hegemonis causam deleuit, quod cum scriba & princeps grauius ferrent, tacuerunt ob Alcibiadem, eo præ metu fugiente qui causam scripserat. Ipsa est Ballerys à nobis & Vlpiane. Tu verò cum volueris dices de conuentu in Eleusi. Sed mihi in memoriam reuocasti ó Democrite ait Vlpianus facta mentione ollæ, id, quod iam sapius discere optabam, quæ nam sit olla Telemachi scilicet, ac quis fuerit Telemachus. Et hunc complexus, perlibenter omnino, sed postea tu inquit ollas mihi narrato, in quibus fabas coxisti. Et hæc dicta sunt, Philippumq; Crassum Chærephili filium accedentem ex longinquo aspiciens, applausit; postea fagenas mittere

jussit. Quod autem populum Telemachus Acharnensis al- C
 liceret, ita declarat idem poeta in Dionysio:

Acharnensis Telemachus etiam concionatur,

Hic videtur nuper emptis Syris

Qui, vel quid agens? volo enim scire

Latiferam pulchram ollam feret.

At in Satyris Icariis, ita ut habeamus nihil apud nos per-
 noctans miserè primum quidem, ac asperè dormio, postea
 Thudippus Leo omnino nos coëgit, fames postea adoritur;
 ad Dionem acrem iuit, sed neque ille quicquam habebat.
 Ad bonum vere Acharnensem Telemachum currens, faba-
 rumque cumulum comprehendens harum sportulam rapuit.
 At alinus ubi nos vidit Cephisodorus ad gradus pedebat.
 Ex quibus patet quod Telemachus fabas ollæ comedens fe-
 stum ventris crepitum Pyanepfiam semper celebrabat. De
 faba elixa ita meminit Heniochus Comicus in Trochilo,
 mecum animaduertens per Deos quantum differant ficus
 à nasturtio, neque ais penuriam insonuisse, percunctatus es
 me de re valde difficili, habenti quæ multas curas inexpli- D
 biles: dic ipsum, nam non sine risu est fortasse. Faba elixa
 quoniam ventrem inflat, at ignis non gratus quibus nosci-
 tur res Pausonis. Sic semper circa legumina est hic Sophista
 demum. Cum sæpius hæc dicerentur, aqua ad lauandas ma-
 nus allata fuit.

De aqua & vasis lauandis manibus aptis.

C A P. X X V I I.

Quæsiuit rursus Vlpianus an gutturnium sicut nos di-
 cere solemus, antiqui nominarint, tunc quidam ipso-
 rum illud dicens ex Iliade occurrit.

Sic fatur, servamq; senex capere imperat vndam

Inq; manus liquidam diffundere, constitit illa

In manibus peluimq; tenens, gutturnium & ipsum.

Attici verò gutturniolum dicunt, sicut Lyfias hoc pacto in
 oratione contra Alcibiadem, in manibus gutturniolis ac
 thuribulis, de vase lauandis manibus apto:

Cum quis bonus vir, utilisq; vicerit

Civis lauanda vas manu haud idoneum est.

Epicharmus gutturnia in spectatoribus dixit hoc pacto, cy-
 thara,

A thara, tripodes, currus, ærea mensæ, gutturnia, libando lebetes apti ærei. At frequentior usus aquam in manus dicere consuevit, ut Eupolis in aureo genere, & in Sphendone Amiphas, Alcæusque in Sacris nuptiis, est autem hoc quàm frequentissimum. Philyllius in Auge in manus dixit his verbis, iam cœnarunt mulieres, alia ferre iam tempus est, mensasque postea saturare, deinde in manus singulis fundere, ac dare aliquod unguentum. Menander in Hydria, isti in manus capientes expectant amicissimi. Aristophanes Grammaticus in iis, quæ ad Callimachi tabulas spectant, eos subfannat, qui non norunt quid differat in manus, ac lauari, siquidem apud antiquos antè vel prandium vel cœnam in manus dicebatur, ac postea lauari. Videtur hoc apud Atticos Grammaticus obseruasse, quando alibi Homerus lauari dixit, simul autem politam apposuit mensam. Alibi verò:

Inq; manus lympham pracones fundere primum.

Ac serua panem niueis gessere canistris.

Sophon in Muliebribus, infelix Cæcoa quæ in manus dedisti, dato nobis mensam. Apud tragicos autem & Comicos penultima acuta legitur, apud Euripidem in Hercule, in aqua ad lauandas manus ut se tingeret filius Alcmenæ. Et apud Eupolidem in Capris, ibi aquam pacabis. Est autem aqua, in qua torrem ex ara capientes, tingebant; super quæ sacrificia peragebant, hac aqua circumstâtes conspergebant, ac purgabant. Oportet profectò penultimam syllabam acutam proferri, quoniam verbalia huiusmodi composita, in desinentia, quæ à præteritis perfectis duo, mm, habentibus ducuntur, cum penultimam habeant præteriti perfecti graui accentu notantur, ut à relictus sum, locus præruptus, confusus sum, verna, absconditus sum, fur boum. Apud Sophoclem Mercurius demisso capite. Apud Archelaum Cheronensitam in natis ex proprio genere, in obliquis nomina huiusmodi asserit in eadem syllaba seruare extensionem. Aristophanes in Heroibus diminutiue dixit. Vtebantur aqua in manus, ad ipsas lauandas sapone sordis expellendæ gratia, ut Antiphanes testatur in Coryco:

Te donec audio iubeto ferre quem

Vt ablutam, lympham quis afferat, simul

*λευκὰ χεῖρα
γῶν.*

χεῖρα.

*λελυμένη
αἰγιόχ.
τίτρομας
ἰουίτρον.*

Saponem.

Odoribus præterea bonis manus vngebantur honorem
 furfuris prauifaciētes, quod appellabant Lacedæmonij Cy-
 nades, sicut Polemon declarat in Epistola de inopinatis
 nominibus. De consuetudine vngendi manus odoribus,
 Epigenes ait & Antiphanes in Argenti è medio ablatione,
 vbi deambulabis & lauabis de more manus odoratam ca-
 piens terram? Philoxenus in Cœna inscripta, pueri postea
 in manus lotiones dederunt cum saponibus iride mistis,
 tantum aquæ manus tepescientis effundentes, quantum
 opus erat. Attritumque splendidum de serunt in albis lin-
 teis, vnguentaque diuini odoris, & coronas ex violis viren-
 tibus. Dromon in Fidicina, postea quàm citius pranſi su-
 mus, mensas abstulit, lauacra quidam habebat, coronas
 abluimus, ac sportulas rursus capientes coronati sumus.
 Appellabant lauacrum manuum pedumque lotiones: vnde
 Aristophanes, velut lauacrum fundentes vesperi. Sic etiam
 peluim fortasse dixerunt, quo pacto etiam manibus lauandis
 peluim. Illud peculiare est Atheniensibus quòd lotionem
 in iis vocant, quæ fiunt in honorem mortuorum, ac in
 purgantibus execrandos. Velut Clidamus in expositore in-
 scripto, nã de religione addens hæc quoque scripsit; cauenda
 fossa erit sepulchri ad vesperam, circumque fossam ad vespe-
 ras mox intuens effunde aquam dicēs hæc, vobis lotionem
 quibus oportet, & quibus fas. Posthæc rursus vnguentum
 infunde. Apposuit hæc Dorotheus etiam ita inquitens, & in
 patris sororum hæc scripta reperiuntur de supplicum pur-
 gatione: ipse postea lotus, aliique, qui viscera tractauerant,
 aquam capiens purgavit, purgatiq; sanguinem abluit: Ac
 post lotionem suscitans in eum infudit. Illud autem man-
 tile Chiromactrum vocatur, quo manus abstergebant, quod
 attritum Philoxenus Cytherius in prædictis nominauit.
 Aristophanes in Sartagine coquentibus, affer puer cito
 aquam in manus, trans mitte mantile. Notandum est quòd
 etiam post cœnam in manus dicebant, non sicut ait Ari-
 stophanes Grammaticus, quòd Attici antequam comede-
 rent dicebant in manus, ac post cœnam lauari. Sophocles
 in Oenomaos, Scythicè mantile tondens. Herodorus in se-
 cundo. Xenophon libro primo Disciplinæ, quando quid-
 piam horum attigeris, confestim manum in mantilibus
 purg

A purgato, velut valde dolens quod eorum plena sit. Polemon libro sexto ad Antigonum & Adeum de differentia, in manus, loquitur, & laundi. Demonicus in Achelonio ante cœnam in manus dixit his verbis, solliciti erant singuli, velut famelico viro cuiquam, aut Bœotico cœnam pararent: Nam in manus circumscribit quodammodo, quoniam post cœnam accidit hoc sibi capere. De mantili mentionem fecit Cratinus in Archilochis, mantilibus coma florens plena dedecoris. Et Sappho ubi in quinto carminum Venerem alloquitur, mantilia Cangonum purpurea missi, & hæc vituperabis, cum dona sint honorifica. Cangonum mantilia dicit capitis ornamentum, velut Euctæus significat, vel qui expositiones fecit in inscripta Asia. Herodotus libro secundo hæc scripta reliquit, postea regem hunc narrabant viuum inferius descendisse in eum locum, quem Græci infernum arbitrantur, ac cum Cerere taxillis luisse, aliquando; ipsam vicisse, aliquando verò victum fuisse ab illa, & rursus ab ea rediisse, donumque retulisse aureum mantile. Puerum eum, qui consperxit Herculem aquam in manus fundens, quiq; ab ipso Hercule fuit interemptus pugno, scribit in Historiis Hellanicus Archiam nominatum fuisse, quamobrem ex Calydone secessit: at in secundo Phoronidis Cheriam ipsum appellat. Herodotus autem in decimasexta oratione contra Herculem, Ennomum interemit non sponte Cyathum: præterea Hercules Poletis filium, fratremq; Antimachi, cum ei potum ministraret, velut Nicander testatur in secundo rerum Oetaicarum, cui etiam lucum crescere reliquit Hercules in colle, qui nunc etiam Pincernæ vocatur. At nos orationem hic cessare facientes principium deinde sumemus ab Herculis voracitate.

A T H E N A E I^c DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De Herculis, caterorumq; Athletarum voracitate.

CAPVT I.

ED quemadmodum varias epulas in eleganti cœna sapientem poëtam præbere oportet spectatoribus, vt bibat quispiam hinc accipiens, velut bibere mauult, ac comedat, & si nullus sit musices apparatus, inquit amice Timocrates Aftydamas tragicus in Hercule Satyrico inscripto, & nos agè iam quæ nunc prædicta sequuntur, dicamus: quòd Hercules scilicet erat vorax, quod omnes ferè scriptores demonstrarunt ac poëtæ, nam & Epicharmus in Busride.

Illum si edentem videris esses mortuus.

Intus sonat guttur, sonat maxillaq;

Simulq; dentes, dens caninus insprepit.

Exibitant nares, & ipsam aurem mouet.

At Ion declarans in Omphale voracitatē illius hæc infert, ob faultam laudem carnes & carbones deuorauit. Quod à Pindaro sumpsit dicente, boum calidas in prunas coronarunt ignémq; spirantium corpora. Tunc mihi carniúmq; clamorem & osium suspiria grauia videnti, diiudicare licebat, multum in occasione tempus. Cum cum huiusmodi voracitatis esse supposuerint, ex auibus ei larum attribuerunt, quæ auis vorax appellatur. Introducitur Hercules de voracitate cum Lepreo qui cum prouocauerat decertans, quem

A quem etiam vicit. Zenodotus libro secundo Compendiorum Lampreum ex Caucono Neptuni filio, & Aftydamia filia Phorbantis natum esse asserit, quem Hercules ligari iussit, vbi Augem in præmium poposcit. Nam cum omnia certamina absoluisset, accessit ad Caucones, rogantēque Aftydamia fœdus composuit cū Lepreo. Ac Lepreus postea disco cōtendit cum Hercule, aquam deinde exficcare, quiq; citius taurum ederet, quibus omnibus superatus fuit. **A**rmatus postea Herculem prouocauit, in qua pugna mortuus est. Matris in Herculis encomio ad multum etiam bibendum prouocatum fuisse Herculem narrat à Lepreo, Lepreūq; rursus victum fuisse. Hæc eadem narrat Caucalus etiam Chius rhetor, Theopompi Historici frater in Encomio Herculis. Voracem præterea fuisse Vlyssē, helluonēque, narrat Homerus vbi scripsit:

● *Vt me sollicitent cura, curare sinatis.*

Nil nobis ipso nam ventre molestius extat.

Qui meminisse sui semper vult, imperat, vrget.

Et quamuis tristis sis, imperat ille repleri.

B In his enim aperta ac ingens apparet illius ingluuies, quandoquidem neq; cum conueniret de iis, quæ attinent ad ventrem sententiosè dixit. oportebat enim si fame premebatur tolerare, vel temperare quæ spectant ad nutrimentum. At exactissimam postremum illius & ingluuiem & gulam patefacit:

Sic mihi cum doleat mens, vesci hic imperat vsque,

Atque bibisse iubet, nec me meminisse doloris

Exacti patitur, rursus vult ipse repleri.

Hæc neq; Sardanapalus ille ausus esset. Cum esset senex, carnes est solitus multas raptimq; vorare cum suauī vino. Theagenes athleta Thasius bouem solus comedit, vt Posidonius ait in Epigrammatibus.

Fœdus erat quamuis esus mihi Meonius bos.

Non epulas habuit patria terra Thasus,

Vt generosa foret, vescens quoque, iamq; petebam:

Protendo quo nunc areus ecce manum.

Milo etiam Crotoniates minas viginti carniū comedit, totidēmq; panium, bibebatq; tres Choas vini, velut Theodorus Hierapolites in libro de Certaminibus testatur. At in Olympicis quum quadrimum bouem supera hu-

meros assumpsisset, per stadiúmque circumtulisset, ac postea **G**
 cecidisset, solus eodem die totum comedit. Titormúsque
 Aetolus cum eo boue deposito decertauit, vt narrat Alexan-
 der Aetolus. Scribit Phylarchus in Historiis libro tertio
 Milonem taurum edisse cum ante aram Iouis esset voca-
 tus, quare hæc in eum scripsit Borieus poeta:

*Talis erat Nilò qui inter certamina Olympi
 Quadrimum è terra sustulit ante bouem
 Supra humeros. agnus velut ingens victima coapta est.
 Quam leuiter circum pertulit hic spatium.
 Horror erat certè hoc, magis at mirabile fecit,
 Ante sacrum Pisa vir peregrine locum,
 Non taurum tulit in carnem qui haud coniugis expers;
 Quem cadens edist solus & ille die.*

Astydamas Milesius, qui ter vicit Olympia, quarto Pancrea-
 tio ab Ariobarzane Perfa ad cœnâ forte vocatus, cû venisset,
 pollicitus est se quæ omnibus parata essent, solum esse esu-
 rum, quod etiã fecit. A quo cû petiuisset Perfa vt dignû ali-
 quid ageret suis viribus, vt autor est Theodorus, pedè lecti
 æratum fregit, ac molliuit. Huius, cû mortuus esset atque
 combustus, vna hydria cineres capere non potuit; ac vix **D**
 quidem dux: solúsque ea comedit quæ nouè viris in cœnam
 fuerant parata. Neque mirum sanè est viros huiusmodi esse
 voraces, siquidem post exercitationes multum comedere
 assuescunt. Euripides idcirco dixit in primo depeculatore:

*Cum multa Graciam mala occupauerint,
 Nil peius athletis tamen monstraueris.
 Discunt neque hi vixisse rectè, nec valent.
 Quò nam potest ventri vir vllus deditus,
 Gulaque seruus possidere patrias
 Opes vel ingentes, nec esse pauperes
 Rursus valent, ac ferre fortuna vices.
 Assueti enim non sunt bonis hi moribus.
 At asperè mutantur in quàm plurima.
 Imagines sunt verbi istì splendidi
 Iuuenes, vbi inuasit senectus horrida.
 Qui perdidit vestes petit mox stamina.
 Accuso leges Gracia minus bonas,
 Quòd congregat cœtum Diane, gratia
 Conniuij posthac voluptates colit*

Inutilis.

A *Inutiles. quid nam palastra iuuerit
 Bene acta? quid velox vir, aut discum eleuans?
 Quisquisue maxillam bene percusserit?
 Nunquid coronas est adeptus patria?
 Num discum habentes hostibus pugnant propè?
 Num scuta tendentes petunt hostes patriæ?
 Insaniens hoc nullus egit denique.
 Oportuit virum sapientemque, & bonum,
 Qui ciuitatis ductor est huic frondium
 Dari coronam, quisquis est, & temperans,
 Vel qui sit equus, multa qui verbis mala,
 Qui bella soluit, quisque lites plurimas.
 Hæc conferunt vrbi, bona hæc sunt omnibus.*

**Hæc accepit Euripides ex Xenophanis Colophonij elegiis
 qui ita scripsit:**

*Quod si quis lenitate pedum certamina tentet,
 Pentathlum si quis est vbi sylua Iouis,
 Hic prope Piseas vndas vbi surgit Olympus,
 Seu grauis ars pugilum, siue palastra iuuet,
 Seu graue bellum, quod dicunt pancration illi.
B *Cuius ad summum mox venerandus erit.
 Huic dabitur sedes inter certamina prima.
 Impensa hinc illi publica victus erit.
 Ex vrbe accipiet mox munera plurima, opesque.
 Atque hæc vel celeri consequeretur equo.
 Cum non sicut ego sit dignus, robur equorum,
 Atque viram excellit nostra quidem sophia.
 Sed nimis hoc fatuè, sapientia vt optima cedat
 Viribus, haud iusto iudice lis agitur.
 Nam neque si pugil est bonus hic, populóque putandus.
 Pentathlum vincat, sitq; palastra sua,
 Et certaminibus quod grandius esse putatur,
 Vel vincat celerum mox lenitate pedum;
 Non tamen id circo melior, vel iustior vrbs sit,
 Prælia at hæc illi gaudia parua ferunt.
 Nam si pentathlum Pise prope flumina vincam,
 Idcirco nil res pinguior vrbi erit.**

**Complura & alia pro ipsius sapientia contendens dixit
 Xenophanes, quod inutilis prorsus sit hæc ludi species.
 Tum Achillius Eretriensis de bona athletarum valetudine
 declarans,**

declarans, inquit:

*Nudi obucunt tum splendida isti brachia,
Hebes vigentes & petunt templum deae.
Splendent humeri dum flore fortes omnibus.
Multoque olivo pectus vngunt & pedes.
Ut delicia multa domi istis suppetant.*

Heracintus in Helenam hospitante mulierem quandam plurimum vesci aiebat. At Posidippus in Epigrammatibus phyromachum, in quem hæc etiam scripta reliquit:

*Phyromachum veluti cornicem multa vorantem
Nocturnam tumuli fossa profunda tenet.
In sinibus vestis Pellenidis, illius ergo
Attice tu titulo scribe, corona & eum.
Ac dicas unà procyon lasciuit, adest hic
Vix cernens nigris ille supercilij.
Qui fecem turbaust, & ex certamine venit
Lenæ ipsius tempore Calliope.*

Amaranthus verò Alexandrinus, in iis quæ conscripsit de scena, Herodotum scribit tibicinem Megarensẽ magnitudinis trium fuisse vlnarum cum dimidio, lateraque fortia habuisse, ac sex panis semodios edisse, ac carniũ, D qualescunque inueniret, libras viginti: binos vini congios bibere solitum, duásque tubas simul inflare. In leonina pelle dormire consueuerat, ac tubam inflans plurimum significabat, nam cum Demetrius Antigoni filius Argos ciuitatem obsideret, nec milites Elepolim muris ob pondus possent subducere, duabus tubis significans ob soni magnitudinem milites alacres machinam promptè subducere coegit. Periodum decies vicit, sedensq; cœnare consueuerat, vt in commentariis theatricis testatus est Nestor. Mulier prater ea Aglais Megalocleis tuba cecinit appositum pompæ apparatus habens, ac cristam in capite in prima magna pompa, quæ ducta fuit ab Alexandro, vt Posidippus testatur in Epigrammatibus: edebat etiam hæc carnis duodecim libras, quatuórque semodios panis, ac congiũ vini bibebat. Lityersas Midæ filius erat nothus: Celænorũque eorum, qui Phrygiam incolebant, rex, vir aspectu agrestitis & iusuauis: erat & hic valde vorax, de quo Sositheus Tragicus scribit hunc in modum in actu Daphnide, siue Lityersa,

Totum

- A *Totum Clitellarum trium panem ipse edit
Paruo die, mox ebibitque vnā bonam
Vini metretam. hoc fructiferum sed vas.*

Huiusmodi erat & is, qui extat in bonis apud Pherecratem ac Strattidem, de quo inquit;

*Nam semimedimna quinque diebus singulis,
Vim si quis inferat mihi vix ederim.
Quam vesceris paucis profecto: qui die
Longa triremis deuoras solus cibos.*

Scribit Xanthus in rebus Lydiæ Cambletem regem Lydorum, multum edere ac bibere consueuisse, ac fuisse gulosum; hic igitur noctu suam vxorem cum dilaniasset, comedit, atque cum mulieris postea manum in ore sibi mane reperisset, re valde diuulgata, se ipsum iugulauit. De Thyë rege Paphlagonum, quod etiā ille multum ederet, in prioribus diximus, adduximusque Theopompi Historici testimonium ex libro trigésimo quinto. Archilochus in Tetrametris, sicut Cleonymus & Pisander Comici, ita ipse inuehitur in Chirilam ob rem huiusmodi. De Charippo ita meminit Phœnicides in Phylarcho:

- B *Accedit istis tertius doctissimus
Charippus, iste, sicut ipse scis, edit
Donec quis affert, aut latens disrumpitur.
Habet domus vti ille promptuarium.*

Nicolaus Peripateticus libro Historiarum centésimo tertio scribit Mithridatem regem Ponticum multum edendi ac bibendi certamen proposuisse, cuius rei præmium erat argenti talentum, ac vtrunque certamen vicisse: at præmium ei tamen reliquisse, qui post se iudicatus primus fuisset, quod Calonodryi athletæ Cyziceno accidit abstulisse. Multum Timocreon etiam Rhodius edebat ac bibeat, cum athleta esset ac quinquertio, velut Epigramma significat in illius sepulchro:

*Plurima edens, per multa bibens, mala plurima dicens
Ipse viris iacco hic Timocreon Rhodius.*

Scribit in quodam proœmio Thralymachus Macedo Timocreontem ad magnum regem accessisse, & hospitatum fuisse ab illo, multumque comedisse, interroganti regi quid postea facturus esset, dixit se Persas innumeros concisurum. Ac cum die deinde sequenti multos singulari certamine

certamine vicisset, gesticulabatur. cum audisset opportunitatem deesse, si quis inquit tot plagas admitteret. Clearchus libro quinto vitarum, Cantibari Persæ, vbi edendo maxillas is defatigasset, familiares scribit in os apertum, tanquam in inanimatum vasculum cibum demittere solitos. Hellenicus libro primo Deucalionæ, Erysiathonem narrat Myrmidonis filium Aethonem fuisse appellatum, quoniam cibi esset infatiabilis. Polemon voracitatis templum apud Siculos fuisse testatur libro nono ad Timæum, & Frumenti Cereris imaginē, apud quam erecta erat imago Himalidis, sicut & Hermochi in Delphis, in solo Bœotix Megalarti, ac Megalomazi. Alcman poeta se ipse scribit voracem fuisse, his verbis libro tertio, & quando tibi dabo tripodis vas, quo Nileo triremis? sed nunc est inexpertus, ac faba elixa fortasse plenus, velut vorax Alcman amavit Chæerum circa conuersiones. neque enim percussum quipiam edit, sed noua quæritat vt populus. Hinc etiam suam voracitatem declarat cum dicit, horas edes & cauernas æstate & hyeme, quarto fila. Sed siquidem edit, facem non est. Anaxilas Comicus differens de Ctesia quodam in actu Aurifice inquit:

*Tibi ferè iam cuncta præter Ctesiam,
Nam solus iste sicut inquit Sophi
Cum cœna cœpit nescit, aut cum desinat.*

Et in Diuitibus:

*Disrumpatur alter
Qui cœnet aptè, nec sit vnus Ctesias.
Te quippe quid vetat? nam vt inquit Sophi;
Cum cœna cœpit solus haud scit, aut vbi
Iam desinat.*

In gratiis verò Cranaum quendam, ita cum illo connumerat, non incassum interrogat accedentes quidam verè an Cranaus Ctesia edat minus, vel cœnent ambo confertim. Philetærus in Atalante:

*Necesse si sit plurâ curram stadia
Quàm Sotades, vinco labores Tauritem
Ferendo, Ctesiamque edendo excello ego.*

Anaxippus in fulmine, video ex amicorū palæstra accedentem ad me Damippum, hunc tu dicis petrosum, hunc amici appellant, nunc ob robur fulmen meritò. Inaccessas mentas
puto

A puto ipsum excauaturum maxilla. Significauit in his Comicus, quòd ab eo actus fulmen est inscriptus. Theophilus in Epidauro, erat Mantinensis quidam Atrestidas manipuli ductor, qui plurimum omnium hominum vescebatur. At in Pancratiasta athletam ita inducit, qui plura edebat:

Tres mnas ferè elixorum, aliud dic, rostrulum,

Pernam, suillos & pedes, ô Hercules,

Bovisque tres, gallinam, Apollo, cetera

Dic, ficum mnas duas, quantum simul

Refer bibisti? bis meri senas cotylas.

Apollodore & sebaxi.

De Bœotorum Thessalorumque voracitate.

CAPVT II.

Sunt & nationes quædam, quæ vniuersæ ob voracitatem scarpuntur, velut Bœoti: Eubulus idcirco in Antiope.

Fortes laborando sumus, ac edendo nos.

Atheniensibus simul dicendo nos,

Parumque vescendo, Thebani plurimum.

B Et in Europa:

Bœotis urbem condidit

Viris bonis edendo vel totum diem.

In Ione:

Sic moribus videtur hic Bœoticus

Edendo, vt impleri nequeat sicut ferunt,

In Cyclopiis:

Thebas adiuu postea noctem ac diem

Comant vbi totam, videtur stercus &

In ianuis cunctis vbi nullum est viris

Maius bonum, quam si cacare quispiam

Velit procul discedat, edens at multa vir

Frequens videtur labra qui momorderit.

At in Nyxis quendam hæc dicentem inducit ad Achillem:

Thebes quidem tu deserens campum vt refers

Virum optimorum vescier totum diem

Collis, propinquis atque sterquilinijs.

Diphilus in Bœotico, potens comedere ante diem incipiens vel rursus in diem. Maesimachus in Busrife, sum enim Bœoticus, alia quidem pauca, hæc multa verò comedens.

Alexis

De Mæsto loci

Alexis in Trophonio:

Nunc ne prorsus

Bœotici esse videamini carpere vos solitis.

Velut immobiles nunc esse, & clamare & laborare solum,

Cenarēque scire exactē noctem totam,

Nudare seipfos cito omnes.

Achæus in Certaminibus, nunquid spectatoribus vel certantibus dicis multa edentibus, ut exercentium mos est? cuiates sunt hospites? Bœotici. Ex huiusmodi opportunitate æquum videtur, ut Eratoſthenes dixerit in Epistolis Prepellum, interrogatum quid sibi esse viderentur Bœotici, quid aliud respondisse quàm quòd hæc loquuntur tanquam vasa, quæ vocem acceperint, quantum quæque sunt capacia? scribit Polybius Megalopolitanus libro vigesimo Historiarum, quòd magnam gloriam adepti Bœotici post res Leuctricas, animis paulatim conciderunt; mox in conuiuia conuersi ac ebrietates, communicarunt plurima cum amicis, nam multi ex habentibus filios bonam partem rerum suarum conuiuus distribuerunt; ita ut multi essent ex Bœoticis, quibus plures essent cœnæ, quàm dies in ipso mense reperiuntur: Quamobrem consuetudinem hanc ægrè ferentes Megarenſes ad Achiuos defecerunt. Carpuntur & Pharsalij tanquam voraces, vnde Mnesimachus in Philippo: D

Venit quis ut mensas comedat ex Pharsalijs,

Hic nullus est, agunt bene isti, nunquid &

Vrbem vorant Achaicam coctam simul?

Testatur Crates in Lamia quòd Theſſali etiam velut voraces acufantur, postquam tricubitales Theſſalicè sectas: quod idcirco dixit, quia Theſſalorum mos erat carnes in magna frustra diuidere. Philetærus in Lampadiferis, & graue carnis suillæ sectum more Theſſalico frustum. Magnam etiam turundam Theſſalicam dixerunt, Hermippus in portionibus, Iupiter nullum horum vnguentorum animaduertens composuit Theſſalicam turundam. Aristophanes in Sartagine coquentibus Capanicas vocauit; quid ad Lydorum cœnas ac Theſſalorum? nam Theſſalorum sunt magis Capanicæ id est plaustrales, Theſſali siquidem plaustra capanas dixerunt. Xenarchus in Scythis, septem capanas nutriui in Olympiam,

A piam, quid ais? capanas Theſſali omnes vocant plauſtra, intelligo. Scribit Hecataus Aegyptios panis eſſe voraces, quippe qui cyllaſtas edant, hordeumque in poſſum conterant. Alexis idcirco in libro de rerum neceſſariarum copia Bocchoron mediocri alimento uſum fuiſſe ſcribit, ſuique ipſius patrem Neochabem.

De Pythagora, nonnullorumque aliorum frugalitate, & Menedemi Sympoſio.

C A P. III.

Pythagoras etiam Samius mediocri utebatur cibo, velut Lycon teſtatur Iaſenſis in libro de Pythagora. Neque ab animatis ſane abſtinebat, ut ait Ariſtoxenus: nam & Apollodorus Arithmeticus ipſum Pythagoram bouem maſtaſſe ſcribit, cum reperiſſet, quod trianguli rectanguli latus quod recto angulo ſubtenditur, æquiualeat lineis reliquis triangulum comprehendentibus.

Incluta Pythagora cum primum inuenta figura eſt,

Incluta propter quam uictima bos cecidit.

B Bibebat parum Pythagoras, frugaliffimæque uiuebat, ita ut ſolo melle aliquando contentus eſſet. His ſimillima ſunt ferè & ea, quæ de Ariſtide, Epaminonda, Phocioneque & Phormione ducibus narrantur. Manlius Curius dux Romanorum per totum æuum rapas comedit, qui, cum multum aurum à Sabinis miſſum fuiſſet, ſe non auro indigere dicebat; donec cibus ueretur huiuſmodi. Hæc eadem ſcripſit Megacles in libro de Viris illuſtribus. Multi ſunt qui victus mediocritatem complectantur, ut Alexis aſſerit in Amante:

Sed ego neceſſaria habere,

Odi ſuperfluas, nam nimis abundantibus

Eſt magnificentia, nullaque oblectatio.

At in Mentiente;

Superflua odi, nam nimis abundantibus

Impenſa a deſt, nec vlla fit incunditas.

In Collectanei:

Quam fit mediocre dulce, nil ſuperfluum

Edens recedo, nec vacuus, ſuauiſſe ſed habens.

Ait enim Mnasiſtheus omnium rerum ſuperuacaneam co-

L

piam semper esse fugiendam. Ariston philosophus libro C
 secundo Similium amatorio, solitum fuisse Polemonem
 Academicū scribit, eos, qui proficiscerentur ad conuiuium
 admonere, vt suauiter biberent, non in praesens solum, sed
 in crastinum etiam diē. Timotheus filius Cononis ex ma-
 gnificis ac sumptuosis cœnis militaribus in Symposium
 Platonis, quod fiebat in Academia, assumptus; cum fruga-
 liter & ornatè cœnasset, quàm apud Platonem inquit cen-
 nantes & in diem crastinum bene se habebunt. Hegesander
 in Commentariis Timotheum Platoni obuium fuisse
 scribit die sequenti, ac dixisse, vos magis in sequentē diem
 bene cœnatis ô Plato, quàm in praesentē. cum Pyrrhonem
 Eleum ex eius familiaribus quidam magnificè, vt ipse nar-
 rat, in conuiuium exceperisset, in posterum is inquit non am-
 plius ad te accedam si ita exceperis, ne ego grauitè feram
 cum te non necessariò impendere videam, ac ne tu etiam
 exhaustus mala patiaris. conuenit enim vt potius nos cum
 congregimur cum ipsis amicis, in illos beneficium confe-
 ramus, quàm vt ferculorum multitudinem ministrâtes plu-
 rima impendant. Antigonus Carystius in vita Menedemi
 ordinē describens Symposij apud Philosophum, declarat D
 quod secundus aut tertius cœnabat ex illius sententia, reli-
 quos autem cum cœnassent oportebat esse praesentes: erat
 enim huiusmodi Menedemi prandium. postea eos qui ac-
 cesserant, aduocabât, ex quibus cum aliqui ante tempus ve-
 nissent, vt accidit, iuxta fores declinantes pueros exeuntes
 percunctabantur, quid esset appositum, aut quo pacto ha-
 beat prandium temporis occasionē. Quâdo igitur olus aut
 falsamentū audirent, secedebât; cum carnem verò, ingredie-
 bantur in domum ad hoc preparatâ. Erat in singulis tho-
 ris ætatis tēpore storea parata, at pellis villosa per hyemē.
 Puluinar singulos afferre oportebat. At poculum quod cir-
 cunferbatur, non erat maius quàm corylæ mensura. Bel-
 laria semper erant fabæ, aut lupini, quamuis ex tempestiuus
 quidpiam aliquando inferebatur, velut æstate malum pu-
 nicum, verèque eiceres, per hyemem verò caricæ. Testatur
 hæc Lycophron Chalcidensis in Saryris Menedemum scri-
 bens, quibus verbis Silenus Saryros alloquitur;

*Pueri pueri fortissimi quàm pessimi,
 vobis ego videtis vt succensco?*

In Ca

A *In Caria nec cana talis per Deos,
Nec in Rhodo videtur, aut in Lydia.
Canavi ego diu iam, Apollo quàm bene.*

Tum progressus:

*Sed calicem aquosum
Circumtulit puer, quinque obolorum submisit,
Assistens perniciosus,
Et Demonicus secessit liberalis,
Lupinus pauperum, & triclinij conuiuia.*

Narrat deinde quòd quæstiones erant post potù, nam temperans sermo in medio bellarium est. dicitur etiam quòd gallus auroram vocans sapius eos simul comprehendit, quibus haud dum erat satietas.

*De Arcesilai cœna, & quibusdam cœnis pu-
gnacibus.* C A P. IIII.

B **C**VM Arcesilaus quibusdam conuiuium præbuisset, defecissetq; panis, annuente puero quod non sit amplius cacinans, Manúsq; cõcutiens quale inquit nostrum est conuiuium ò amici, nam oblitus sumus tantum panis emisse, quantum sufficeret. Accurre puer. Hæc ipse ridens dixit, quare præsentibus risus exortus est, ita vt multum oblectamentum inciderit commoratiõq; & suauitas in Symposio defectus panis. Cum aliàs Apellem familiarem iussisset Arcesilaus vinum defæcare, isque ob ignorantiam id perturbasset, atq; confudisset, multò magis visum est vinum turbidum: tunc ridens ait, ego defæcare imperaui homini, qui nihil bonum cernat, velut ego: quare surge tu Aridices, ac discedes exteriora perforatò. Hæc ita lætos ac hilares præsententes fecerunt, vt omnes iucunditate sint repleti. At qui nunc ad cœnas conuocant, & ij præcipue qui ex pulchra venerunt Alexandria, clamant, strident, pocillatorem conuiciis afficiunt, & ministrum, ac coquum. Lugent pugnis verberati pueri, alius aliunde, nec cœnant solum ij cum omni molestia, qui sunt conuocati, sed & si acciderit sacrificium quodpiam Deus obtectus abibit non solum domum relinquens, sed ipsam etiam totam ciuitatem. Ridiculum sanè est, vt filiis vxorìque bonam famam gloriàmque quis implorans, precetur, cum cœnantibus is dicat huiusmodi.

L 2

Vt mox pugnemus cœnam nunc sumite cuncti.

Nam huiusmodi domus simul suffimentorum plena est: simul Pœanumque & suspiriorum. Cum hæc ita dicta essent, dixit ex præsentibus quidam, cum ea intueamur, deuitandum est ne inseruiamus ventri.

Nec cœna parca gignit vlla insaniam,

Vt Amphis ait in pane, nec iniurias, aut irritationes, sicut testatur his Alexis in Vlysse texente:

Conuentus optat longus,

Et conuiuium frequens per diem

Facere cauillationem, cauillatio verò dolore

Maiori afficit, quàm delectet multo.

Male dicendi enim fit principium, si dicas semel

Statim audiisti contra, conuiciari relinquitur.

Verberari postea demonstratum est ac insanire.

Hæc siquidem secundum naturam fiunt sic, ac venerari interea oportebat.

Mnesimachus in Philippo ob superuacaneam satietatem in cœnis symposium quoddam inducit, nunciatum belli apparatus, ac belli verè officinam iuxta elegantissimum Xenophontem, sic enim dicit:

An scis quòd est bellum tibi ipsis cum uiris

Enses acutos qui voramus, & faces

Obsonium ardentes putamus optimum?

Nobis statimque postea bellaria

Infert puer, post Creticas fert cuspides,

Velut ciceres, fragmentaque hastarum simul.

Tum scuta, thoraces, galeæq; splendidae,

Arcusque fundæq; ad pedes sunt singulis.

Catapultas coronauimus.

Et Phœnix Colophonius:

Vini cadus fit ensis, at cuspis calix,

Crateres hostes, ac coma arcus, mox equus

Iterum, ferox vnguenta fit clamor mihi.

Alexis in Parasito ita loquitur de quodam vorace,

Parasitum Blandicias omnes iuniores hunc vocant,

Errat nihil, cœnatque mutus Telephus

Solum annuens, interrogantibus, fit is

Vt sapias ventos roget cessare nunc

Samothracios, tranquillitatem nunc fieri,

Nam

A *Nam est amicis hyems, hyems adolescentulus.*
Narrat & Diphilus in Hercule de quodam simili.

*Me non vides bibisse summéque ebrium
Iratum & esse? hunc vidi ciuem Astione magis.
Iam ferè duodecies pransum esse.*

Quamobrem optimè dixit Bion Boristhenites, non oportere voluptates ex mensa proficisci, sed ex optimis consiliis. At Euripides:

Mala dsete ad mion, at hinc gaudebat os.

Velut magis circa os oblectatio proueniat ex ferculis. Aeschylus in Phineo, falsas cœnas multas insipientis maxillæ firmas velut oris in prima iucunditate. Euripides de fragilitate disserens in Sthenobœa, vita purpurea marina non est lautæ mensæ, sed litorale stabulum. Humida mater non pedestris nutrix mare hanc capiemus ex hac vita, cum laqueis & pedicis domum it:

Ventris obiurgatio.

C A P. V.

B **M**Agnum profectò viris malum est venter, de quo ita scriptum reliquit in Commorientibus Alexis.

*Hinc scire possu venter est quantum viris
Malum, quid is docet, quot egisse vrgeat,
Si separet partem quis hanc à corpore,
Iniuriam nullus libenter inferet,
Vel contumeliam, sed omnia aspera
Fiunt ob hunc nunc. Diphilus in Parasito,
Multa est bona Euripides locutus aureus,
At vincit vsus, tristis & venter meus.
Nam ventre nil est tristiùs, nil peius est.
In quem prius iecisse possu omnia.
Nec alterum vas est simile in pera feras
Panem, haud licebit ius, vel illa perditur.
In sportulam iacis placentam, lens abest.
Non fers locustas in lagena, sed merum.
Inuisus hic venter Deus fert omnia,
Quæ conueniant nullo sibi pacto penitus.
Nec cetera appono, quæ ubique sunt mala.
Sunt propter hunc reperta, sunt propter hunc.*

Crates etiam Cynicus Demetrium Phalereu cum panium

L 3

pera lagenam vini mittentem alapis cecidit, vt Socrates testatur in successiōibus. dicebat enim nunquid panes ac fontes ferre licet? non simulabat continentiam Stilphon, quippe qui allio tantum vesceretur, ac in templo dormiret matris deorum, quamuis interdiceretur ei, qui horum quidpiam comedisset vel ingredi. Cum Dea illi in somnis astitisset dixissetque cum philosophus sis ô Stipon, leges tamen pertransisti, cui visum est respondisse in somnis, tu mihi dato quod comedam, tunc allio non amplius vescar. His dictis ait Vlpianus, postea quâ cœnaui inquit Alexis in nouacula, postquam diu cœnaui, Eubulus in Procride, nos nondum cœnaui. Et rursus, quo oportet nos cœnare aderit dudum. Antiphanes in Leonida, sed aderit prius quâ nos cœnemus. Aristophanes in Præudio, sed hora poscit dudum eum ad dominum meum, illos puto cœnasse certe iamque ego. in Danais, debacchari me facis iam, priusquam cœnem. Plato in Sophista, Epicratésq; Ambraciota, qui est mediæ comœdiæ poeta, in Amazonibus cœnasse tempestiue valde videntur mihi. Ac pransum esse Aristophanes dixit in sartagine coquentibus succubuimus ô viri, & bene pransi sumus. Hermippus in Militibus, pransum esse ac assistere hæc. Theopompus in Calæschro, pransi sumus, opus est enim sermonem coniungere. Incommode prandere Antiphon dixit in Politicis, vbi pro rebus suis aut amicorum commode pransus. At incommodè cœnare Amphis dixit in Impostore, incommodè cum cœnasset pueri diu. Deis quidem ait Plato in Philebo supplicâtes miscemus, siue Vulcanus sit, siue Bacchus, siue quis alius Deorum hunc mistionis honorem sit fortitus, nobis enim pocillatoribus fontes adsunt; melliq; voluptatè quispian esse similem arbitraretur. At prudentiæ ieiuno, ac sine aliquo austero vino & salubris aquæ, quæ curandum est quàm optimè miscere. Est igitur hora vt nos bibamus, ac ex pueris quidam ex theca calicū, poculum afferat, multitudinem enim variorum pulchrorūq; poculorū aspicio.

De meraciore, & Cyathis. CAP. XI.

Cum datum fuisset igitur magnum poculum, sed cum meraciore mihi puer cyathum impleris, effunde in calicem, inquit: at non iuxta Antipanem, Comicum, qui

A qui ait in Geminis:

*Det poculum magnum mihi, sumens ego
Fudi merum, non is puer fuit, cyathos
Dei, drabus & sacratos plurimos.
Post quos & omnes, mox, simul grauis dea,
Dulcissimique Regis in partes duas
Divisionem.*

Mihi igitur meracius misceas δ puer, nondum enim de cyathorum numero diximus. Demonstrabo quod dictus est etiam cyathus, & meracius & de pincernis, sed de meracior prior mihi erit sermo. Antiphanes in Milanione, hunc ego iudico post peluim sanitatis bibere meracior vtentem pincerna. At in Lampone, δ grauis Iapyx misceto meracius. Ephippus in Ephebo, phialam vtraque dedit miscens purius. Quidam verò Homericum illud, miscuit purius, non purum significare inquit, sed calidum à vitali, & feruore. Sed præsentibus sodalibus absurdum est profectò nuper à principio craterem misceri. Alij meracius, velut dexterius pro dextero. Quidam verò quoniam Hori anni dicentur, & animalia, quod magnitudinem significat aut multitudinem, zoron multorum annorum dici putarunt. Diphilus in Amatoribus puerorum, infunde tu bibere meracius. Genera duo pueri, hoc enim aquosum totum est, hoc animæ malum. Theophrastus in libro de Temulentia, meracius mistum esse inquit, hæc ex Empedocle apponens; statim mortalia facta sunt, quæ prius sciebam immortalia esse, mistaque prius non mista variantia vias. Cyathum pro vase ad bibendum Plato dixit in Phaone, cum sic ad os illi cyathum mox sumperint. Et in legatis, cyathos quot abscondistis vbique. Archippus in Piscibus, cyathum emi à Desio. Huiusmodi & id Aristophanis in Pace cohibuisse, nam liuores cyathis circumfracti ad nihilum rediguntur Meminit Xenophon libro primo Disciplinæ de cyatho: & Cratinus Aristophanésque multis in locis, & Eubulus in Orthanna, Pherocrates in Nugis cyathum argenteum nominauit. Timon Salium secundo, haurientes cyathos ita inquit vocauit, inexplebilésque haurientes, ab hauriendo nomine. Dicuntur etiam Arysteres & Aristichi. Simonides, dedit nullus neque Arysterem facis. Aristophanes in Vespis, ego enim

*δραμα
14/10/11*

habebam hos Arystichos. Phrynichus in Runcatricibus, C
 calicem Arystichum, hinc etiam capis. dixerunt etiam Ephe-
 bum vas huiusmodi, Zenophanes in Naturali, Polybius li-
 bro nono Historiarum fluvium quendam Cyathum vocari
 scribit iuxta Arfinoem Aetoliae civitatem. Meracior
 usus est Hyperides ita scribens in sermone contra Demosthenem,
 Si quidem meracius quis biberet, morore afficiebat,
 huic simile est & molestius. & in Aeschyli Heliadibus
 abundantiores latices. Epicharmus in Pyrrha, vilioris pre-
 cij inquit. Hyperides in Oratione contra Demadem faciliorem
 dixit civitatem. Miscere usus est Plato in Philebo,
 Deos orantes o Protarche miscemus. Alcæus in sacris nu-
 ptis, miscentque, & evanescere faciunt. Hyperides in Delia-
 to, craterem Græci communiter panionicum miscent.

De pincernis.

C A P. VII.

Potum ministrabant nobilissimi pueri apud antiquos,
 sicut Ménélaï filius:

Filius eximij Melenai vina ministrat.

Ac Euripides poeta cum esset puer vinum ministrabat, D
 quamobrem Theophrastus ait in libro Temulentie, intel-
 lexi Euripidem etiam poetam Athenis saltatoribus vocatis
 potum ministrasse, saltabant hi circa Apollinis Delij
 templum * Teraicorumque vestes immergebant. Est
 autem hic Apollo, in cuius honorem Thargelia festa ce-
 lebrabantur, at scriptum quædam de his nunc etiam ser-
 uatur in laurifero à tribubus. hæc eadem scripsit Hierony-
 mus Rhodius Aristotelis discipulus in libro & ipse de Te-
 mulentia. At sapiens Sappho fratrem Larichum ubique lau-
 dat velut Mitylenæis in Prytaneo vinum ministrantem. Apud
 Romanos etiam ministerio huiusmodi pueri nobilissimi
 funguntur in publicis populi sacrificiis: Aeoles omnino
 imitantes, sicut iuxta tonos etiam vocis. Erant huiusmo-
 di antiquorum deliciae circa magnificentiam, ut non pin-
 cernas solum, sed Oenoptas etiam haberent. Sunt autem
 apud Athenienses magistratus quidam Oenoptæ, ut testatur
 his verbis Eupolis in Civitatibus:

*Quos non vel Oenoptas capere vis habemus
 Dignum putabatis videmus nunc duces*

Exer

A *Exercitus, ô ciuitas ô ciuitas
Felicior quanto es, apias quam promidè.*

Obseruabant in cœnis isti Oenoptæ an æquè biberent ij, qui conuenerant, erátque frugalis hic magistratus, velut Philinus rhetor testatur in Crocanidarum iudicio: quódque tres erant Oenoptæ qui lychnos, funaliáq; dabant conantibus. nec desunt qui Oculos hos dixerint. Apud Ephesios iuuenes vinum ministrantes in Neptuni festo Tauri dicuntur, vt asserit Amerias. Hellepontici pincernam infusorem nominant, ac carniû dispensationem, carniû diuisionem, vt libro sexto & vigesimo Troici ornatus Demetrius ait Scepsius. Sunt quidam qui hermoniá Deis potum ministrare opinentur, vt Capito ait versificator Alexandrinus ex genere, libro rerum Amatoriarum secundo. Alcæus autè Mercurium inducit pincernam ipsorum Deorum velut Sappho, quæ ita scripsit; Ambrosiæ crater mistus est. Quamuis antiqui ad ministeria huiusmodi præcones aduocare consueuerant, vnde Homerus:

*Fœdera fida Deum præcones ferre per urbem
Cernere erat, binos agnos, iucundaque vina.*

B *Agrorum fructus portarunt vitæ caprino.
Idæus præco simul his cratera nitentem
Attulit, ex auro splendentia pocula fuluo.*

Et rursus:

Sed præcones splendidi

*Fœdera fida Deum tulerant, craterique vinum
Miscebant, manibus fuderunt Regibus vndam.*

Clidemus coquos ait præcones nominari, ac quidam Hebem Deis ipsis vinum ministrantem formarunt, idcirco fortasse quod Symposia dicantur locus iuuenum exercendorum. De Clina Ptolemæi Regis cognomento Philadelphi pincerna, mentionem fecit Ptolemæus Agæarchi filius libro tertio Historiarum ad Philopatrem: Multasque statuas erectas fuisse narrat in Alexandria in multis partibus ciuitatis, solam vestem habentes rhytúmque tenentes in manibus. Inter hos sermones Vlpianus poculum euacuans ait, Cum plenam ego hanc totam nominauerim consanguineis amoris fœdus præbibo, cui bibenti etiam quidam ex præsentibus reliquos iampos apposuit, bibens amorem reliquum, suffocos, sed absorbet.

Vlpianus cum ebisset ait, hæc Clearchus ait in Citharædo. Ego verò iuxta Amphididis lanistas hortor. Puer sum-moueat poculis frequentes, & impletum quidem mihi, tibi ego dabo bibere, amygdala ludat apud amygdalam. Hæc Xenochartus in Geminis.

De vini mistione, potuque Scythico. CAP. VIII.

Cum quidam plus vini peterent, alij æquo æquum misceri iuberent, ac dixisset quidam dixisse in secundo Amphitryone Archippum, quis vestrum ò infelix æquo æquum miscuit? Catinumque in Vase vinario, æquum æquo ferentem, ego autem tabesco: visum est omnibus de mistionibus dicendum esse, quæ erant apud antiquos. Ac quodam dicente quòd Menander dixit in Heroe, Chus vini misti, hunc ebibe. subdidit Democritus, Hesiodus ò focij tres aquæ portiones, quartamque vini infundere laudat, propterea & Anaxilas dixit in Nereo, Equidè multò est suauius, non enim vnquam bibi tres aquæ, vnã vini solum. Temperantius etiam miscere iubet Alexis in Tethye;

Hic ecce vna sunt, igitur effundam ego

Melius, magis nam præstat vnã & quatuor.

Refers aquosum sed bibens hanc quid refer.

Agamus & aliquam moram inter pocula.

Diocles in Apibus, quo pacto mistum vinum bibere opus est? cum quatuor duas. Quæ mistio cum esset præter consuetudinem, illud fortasse, vulgatum prouerbum excitauit, vel quinque bibere, vel tres, aut non quatuor. vel enim duas cum quinque bibere optere dicit, vel vnã cum tribus de qua mistione scribit Ion poëta in libro de Chio, quòd inueniens vates Palamedes, vaticinatus est nauigationem fore Græcis bibentibus tres ad vnum cyathum. Isti verò intentè potu vtetes duas vini bibebant cum quinque aquæ. Nicocharès igitur in Amymone alludens ad nomè inquit, lætatur hic duobus & quinque ænomas: & ego & conuiuæ simus. His similia dixit in Lemniis. Amiplias in sonitum vino facientibus, ego bacchus omnibus vobis sum quinq; & duo. Eupolis in Capris, ne Bacche gaudeas duobus & quinque. Hermippus in Deis, postea vbi bibimus

vel

A vel sitimus: Optamus ad hoc vinum * non cuius aut cœni ego fero ludens simul. Rursus factum est hoc quinque & duo. At apud Anacreontem vnum est vini cum binis aquę, agę iam, fer nobis puer poculum vt Amystim præbibam, duo quidem aquę infundens at quinque vini cyathos, vt in conuiciantem debaccher. Atque procedens vinum non mistum bibere Scythicam potionem vocat; Agitę date non etiam sic cum strepitu & clamore Scythicam potionem, apud vinum curis angimur, sed pulchris bibentes in hymnis. Ex Lacedæmoniis, vt Herodotus ait libro sexto, Cleomenes rex quia cum Scythis versatus esset mero delectabatur, quem etiam ob temulentiam insaniuisse aiunt. Ipsi etiam Lacones vbi meracius bibere volunt, Scythizare se velle iniquiunt. Chamæleon idcirco Heracleotes ita scribit in libro de Temulentia, quando Cleomenem Spartanum referūt Lacones insaniuisse cum inter Scythas versatus esset, meraciúsque bibere didicisset, ex quo cum meracius bibere volūt, Scythiza, dicūt. Achęus in Aethone Satyrico Satyros grauiter ferentes inducit potum aquosum ac dicentes:

B. *An non Achelous mistus aderat plurimus?
Cessare quippe cuius hand fas est generi,
Certę Scytharum more præstaret bibere.*

De cottabizin consuetudine. CAP. IX.

ERant auditorum etiam libationes non valde antiquę, vt testatur Theophrastus in libro de Temulentia. Sed à principio illud erat libare Deis dicatum, vt cottabus erat amantium. Vtebantur studiose cottabizin, qui ludus erat Siculus. sicut Anacreon Teius ficulum cottabum ancylę accommodauit. Quare quę conuiuialia carmina dicuntur antiquorum poetarum, plena sunt omnia. Dico autem sicut fecit Pindarus gratias amorum Venereorum, vt cum hædo ebrius, at bono Agathani cottabum. Mortuis autem amicis id dispensabant, quod decidebat ex mensis, quare Euripides dixit de Sthenobœa:

*Quando putare Bellerophontem mortuum
Nihil cadens illum latuit de manibus,
Sed hospitem Corinthium allocutus est.*

Non

Non fiebant ebrij antiqui, sed & Pittacus nō fieri ebrium hortatur Periandrum Corinthium, neque lasciuire, ne noscaris inquit cuiusmodi sis, sed neque qualem te esse similes, nam speculum æreum formæ, vinum mentis est index. quamobrem scitè quidem prouerbiorum inuentores hinc traxerunt, vinum nō habere gubernacula. Xenophon igitur cum apud Dionysium Siculum à Gryllo pincerna bibere cogeretur, tyrannum nomine vocans, nunquid inquit ð Dionysi cum obsonator ingeniosus sit bonus; nos conuiuas vel nolentes edere cogit? sed is ornate nobis cum silentio mensam præparat. Sophocles etiam in actu Satyrico. Per vim bibere inquit malum est, æquè ac si quis per vim fitim perpetiatur. Vnde dictum est:

Vina senem cogunt, minime saltate volentem.

Nec insulse sanè Sthenelus ait poëta:

Pocula vel mentem rapiunt prudentibus omnem.

At Phocyllides:

Inter Symposium calices cum saepe feruntur,

Dulcia nugantem, vinum potare sedentem,

Est opus.

Quod nunc etiam apud nōnullos Græcorum obseruatur, postquam deliciarum cœperunt, ex bigis in thoros defluxere, quietemque & facilitatem auxiliarias capientes, demissè iam & inordinate temulentia vtuntur, suppente ad voluptates vt arbitror supellectile domestica. Idcirco & Hesiodus dixit in Diebus,

Gaudia quanta viris Bacchus dedit, atque laborem.

Si quis multa bibit sunt insania vina.

Illam pedes, mentemque ligant, linguamque, manusque.

Non fractis vinclis, somnus demulcet & illum.

Et Theognis:

Sic homini venio vinum prædulce bibenti,

Nec sum ieiunum, nec temulentum ego sum.

Sed quicumque modum superauerit, ille nec ultra

Consilij compos, is neque mentis erit.

Plurima nugatur ieiunis turpia, & idem

Turpe nihil cernit quod temulentus agit.

Vt fuerit prudens & blandus, talia noscens

Plus æquo caueas ipse bibisse meri.

Surge priusquam tu iam cœperis ebrius esse.

Nec

A *Nec teneat ventris te grauis imperium.*

Cum sapiens Anacharſis vitis vim Scytharum regi ostendisset, huius inquit pampini iam essent inter Scythas, nisi quotannis Græci abscidissent. Non rectè illi profectò, qui Bacchum fingunt, scribuntque, vel etiam agunt ebrium super plastro per medium forū; nam spectatoribus quod vel ipso Deo potentius sit vinum, demonstrant; quod nec virum quidem bonum perpeti velle putauerim. Sed si cum ita se habere faciunt, quia vinum monstrauerit nobis, manifestum est quòd vel metentem Cererem facient, vel comedentem. Aeschylum præterea in hoc aberrasse affirmauerim, siquidem ille primus, non autem Euripides, vt volunt nonnulli, ebriorum aspectum in tragœdiam induxit: nam Iasonis socios ebrios introducit in Cabiris: sic quæ ipse tragicus fecit, hæc ipsa iniunxit iis Heroibus, siquidem tragœdiam ebrius conscripsit. Sophocles idcirco hunc carpens ait, etsi apta facis ô Aeschyle, non tamen peritus hæc aptè facis, vt Chamæleon testis est in libro de Aeschylo, ignorant autem illi, qui primum Epicharmum ebrium induxisse in scenam dicunt, ac post hunc Craterem in Vi-

B cinis. Alcaeus poëta Aristophanésque Comicus ebrij peruenusta scripserunt. Multi alij ebrij animosius in bello decertarunt. Apud eos Locros, qui magis vergunt ad Zephyrum, si quis merum sine medici imperio medicamento gratia biberit, capitis damnatur, quam legem tulit Zaleucus, Apud Mafilienses autem lex alia fœminas aquam bibere iubet. In Mileto ad hæc vsque tempora scribit Theophrastus hoc ipsum ex lege obseruari. Apud Romanos neque domesticus bibebat vinum, neque fœmina libera, neque ex liberis iuuenes, qui trigesimum annum nō attigissent. Absurdus est profectò Anacreon, qui totum suum poema cum ebrietate immiscuit: Nam quod deliciis ac voluptatibus deditus esset, accusatur in poematibus, cum non intelligant multi, quod cum sobrius esset ac prudens, ebrius esse fingitur nulla impellente necessitate. Alij verò vini robur minimè videntes Bacchum inquirunt hominibus insaniendi autorem extitisse, non mediocri conuicio eum insectantes, vnde dixit Melanippides, omnes aquam antea odio habebant, cum vinum tamen nescirent. Fortasse quidam vaticinabantur hoc, furibundamque fuderūt formem.

rem. Aristoteles in libro Temulentiae, si vinum inquit mediocriter sit coctum, ebrios minus facit bibentes, accidit enim vim illius cocti debiliorem esse, minusque obee. Citius fiunt ebrij seniores ait ob paucitatem debilitatēque naturalis caloris, cum ij qui omnino sunt iuuenes, citius fiant ebrij ob copiam caloris naturalis, sic ab eo qui ex vino augetur, facillimē superatur. Ebrij fiunt inter rationis expertia sues, si vix fratribus pascantur, genusque coruorum & canum si vocatam cœnutham comederint. Pithecus autem ac elephas si vinum biberint: quamobrem coruorum pithecorumque fiunt venationes, horum quidem vino ebriorum, illorum verò cœnutha. At ebrietas frequens voluptatem quandam affert, vt asserit Crobylus in Relinquire:

*Privare se vinum modeste vivere,
Natura magnam praestitit viris bonum.*

Alexis in apparatu Phrygij:

*Nobis adesset ebrietas si crapula
Prior, merum nullus bibisset quam licet*

Plus, vltionem nunc videntes illius

Prompte venire, nos merum bibimus tamen.

Vini Samagorij vocati, vt autor est Aristoteles, tres cœtylæ immixtæ, ebrios plures viros quam quadraginta fecerunt. Hæc cum diceret Democritus bibit inquiring, si quis habet quod contra hæc dicat, accedat, audiet enim ex Eueni sententia:

Tibi probantur ista, verum hæc & mihi.

Sed quoniam ex antiquorum mistionibus egressus sum, illuc rursus sermonem conuertam, Alcæi poëtæ sermonem in memoriam reuocans, qui ita alicubi dixit:

Effunde temperans in vnum nunc duo.

Existimarunt nonnulli hanc non esse vini mistionē, quam ille dixit, sed cum esset temperans vnum meri cyathum bibisse, & rursus duos. Hæc dicta sunt à Chamæleonte Pontico, qui minus nouerat quâtopere Alcæus vini esset studiosus: nam in quouis anni tempore ac statu inuenitur bibere hic poëta. Hyeme quidem in his, Iuppiter pluit, in cœlo magna hyems, conglaciantur aquarum fluentia, Paruifacias hyemem ignem apponens, simul largè vinum suaue miscetas, sed circa tempora molle, ac caliginosum.

æstate

- A** ætate autem dilue pulmonem vino, astrum enim oritur, tempusque graue est, omnia ob æstum sitiunt. At vere, ver floridum intelligis accedere, ac paulum progressus, intus misceo suauissimi celerrimè crateram. At in casibus malis: non opus est animum curæ tradere, præcidemus enim nihil saturati ð Bacchi. Pharmacum optimum vinum permittentibus ebrios fieri. Et in lætitia: nunc oportet ebrios fieri, ac quædam per vim facere, postea quam Myrsilus mortuus est. Ac consulens in vniuersum inquit, nullam aliam plantabis priorem arborem vite. qui enim ita vini studiosus sobrius esse poterat, vt vnum aut duos cyathos biberet? ipsum igitur poema his ita capientibus aduersatur, vt ait Seleucus: aut enim bibamus, quid lychnum extinguimus? digitus dies, eleua catinis magnis, quæ varia: vinum enim Semeles & Iouis filius: Obliuio mortalibus dedit. Infunde miscens vnum & duo plenis. Ex capitè que poculum alterum, alterum impellat: Vnum cum duobus manifestè miscere inquit. At meracius Anacreon cum dicit, in puro poculo quinque & tria infundat. Philetærus in Tereo duo aquæ cum tribus meri, sic igitur hic scribit, bibisse videtur poculum duorum cum tribus meri.
- B** Pherocrates in Corianno, duo aquæ cum quatuor vini hoc pacto: deponè ð dulce, aquosum effudit tibi, prorsus quippe aquam: quid fecisti? quomodo scelestè infudisti? duo aquæ ð mater, quid? vini quatuor: ad coruos: ranarum te esse pincernam oportet. Ephippus in Circe, Tria cum quatuor vinum biberes securius, multum aquosum: nõ per Terram, sed tria cum quatuor. Sic purum mihi refer biberes? quid ais? æquum cum æquo mistum Timocles ait in puluere, im pellam æquum æquo in poculis magnis veritatem dicere. Alexis in Dorcide siue demulcente, Potus ego plenos præbibo æquum æquo mistos. Xenarchus, siue Timocles in purpura, Non per Bacchum tu bibis æquum cum æquo. Sophilus in Enchiridio, Continuum merum datum est æquum cum æquo rursus, maiorem poposci. Alexis in Fœneratore siue Mente, ne omnino ipsi des aquosum, intelligis æquum æquo parum rectè: suavis est potus, cuius Bromius? suauitate Thasius. Par est & iustum vt externi bibant externum, indigenæ patrium. At in Subditio, sine respiratione ebibens vt quispiam suauissimè æquum æquo

æquo mistum. Menander in Fratribus octo quis effundere clamabat & duodecim cyathos, donec concussit magnopere certans. Concutere autem dictum est de his, qui inter potum succumbunt. quæ translatio à concutientibus fructus sumpta est. Alexis in Amputato, non Symposio præfectus erat, sed carnifex Chæreas cyathos præbibens viginti æquum æquo, rursus maiorem poposcit. Diodorus autem Sinopeus in tibicina, ubi cyathos bibat quis à Crito decē, si iuxta singulos continuo pocula, bibere postea cogitationes licebit, hæc tecum considera. Non iniucundè verò Lysander Spartanus, ut in commentariis ait Hegesander vendentibus cauponibus vinum aquosum mistum in exercitu, id vendere iussit, ut meracius emerent. Huic simillimum est & id, quod in Aesopo dixit Alexis:

*Scite hoc habet valde profecto & providè
Quod est repertum nuper in Athenis, quid est?
Ut non merum bibatis in conuiujs.
Nec est facile in plaustris ubi mistum ferunt
Venduntque quò lucrentur, ast ementium
Sanum sit ut caput student, ex crapula
Hoc est, vides Archivus ut potus solet
Per multa suaviter loqui mediocribus
Vel poculis vsus lauacrum est alterum,
Non potus, ex vasis refrigerantibus
Bibisse, vel cadis, profecto mors ea est.*

*Quæ Plato dixerit de vino, deque farina in
vinum iniecta.* C A P. X.

AD temulentiam vsque bibere nusquam conuenit inquit Plato libro sexto de Legibus, præterquam in illius Dei festiuitatibus, qui vinum ipsum hominibus tradidit. Neque enim tutum est, neque si de nuptiis fueris sollicitus, in quibus sponsum ac sponsam maximè mētis composesse oportet, cum vitæ non exiguam sortiantur mutationem. Huc accedit quòd filiis maximè conducit ex semper temperantibus parentibus ortis esse; incertum est enim quæ nox aut dies ipsos generabit, At in vndecimo simul de Legibus, ab ebrietate ipsa vos à Lacedæmonij prorsus abstinetis, qua plurimum Lydi vtuntur, Persæ, Thrac

A Thraces, Carthaginenses, Celtæ, Iberi, & alia huiusmodi genera. Nam Scythæ ac Thraces mero omnino vtentes, mulierisque, & ipsi omnes, pulchrum felixque studium esse arbitrantur si vinum per vestes effuderint: vtuntur & alii deliciis Persæ, quas vos prorsus spernitis. Ex horum ordine complures præcipuè farinas in vinum iacientes biberunt, vt autor est Hegesander Delphus. Cum Epinicus Mnesiptolemi historias legerit, in quibus scriptum est quod Seleucus farina conspersit, actum Mnesiptolemum composuit, eumque carpsit, ac vocibus ex illius potu vsus est, quem etiam dicentem introducit:

*In farina bibentem estate olim
Videns Seleucum suauiter regem
Scripsi, & monstraui multis, quod
Et si parua sit res, ac valde tenuis,
Grauem potest hanc vis mea facere.
Vetus Thasium, ac ex terra Attica
Examen apis tumuli dulce
Miscens in scypho aggeris lapidis
Cereris cibo omne pontem faciens humidum.*

B *Significauit potum æstus solutionem.*

Scribit idem in Theradibus insulis flaua ouorum pro farina bibere consueuisse, atque hanc potionem meliorem fuisse quam cum farina.

De Lacedæmoniorum propinationibus, quod Nestor vini studiosus erat, Alexander bibax,

C A P. X I.

Nequè mos erat propinationes bibere, quæ in Lacedæmoniorum Symposiis ferebantur, neque inuitate sese sic vicissim, quæ in Elegiis hoc pacto declarauit Critias:

*Hoc studium spartæ, mos hic seruat in illa
Ipse suum siccet vinifer vt calicem,
Vel potum donare vocato nomine cuiquam.
Inque manum dextram vasa tulisse vetant.
Porrigere à dextris potum, vel dicere nomen
Coniua cui quis præcupiat bibere.
Hoc potu linguam soluunt in turpia verba.
Hoc etiam potu corpora debilitant.*

M

Inuaditq; oculos caca caligine nubes.

Curas lethaeo pocula more fugant.

Mens fit hebes, seruosq; capit lasciuia multa.

Ac impensa grauis multa domum aggreditur.

At Lacedaemonij tantum potare solent, vt

Non velent mentem pocula, at exhilarent.

In blandam solunt linguam, risumq; modestum,

Pocula conducunt talia corporibus,

Ac menti, & Veneri capiendis fructibus apte:

Ad somnumq; parant meta laboris ubi est.

Efficiunt sanos, quae iucundissima diuum

Dona, modestos, haud religione procul.

Deinde subiunxit:

Pocula plus aquo nam quae fecunda bibuntur,

Mox faciunt latos, tempus in omne nocent.

At Lacedaemonios victus mensura gubernat.

Nanque palam comedunt, & moderata bibunt.

Obscurum non est posse hos perferre labores.

Philœnus is dicitur, qui ad vinum est procliuius, Philopotes qui ad potum, Philothonista, qui ad ebrietatem vsq;. Inter heroes plurimum bibere solebat Nestor trium ætatum, nam magis quam alij, ille manifestè vinum appetebat, magisque quam ipse Agamemnon, quem Achilles velut bibacem increpat. Nestor autem vel magno bello ingruente non abstinet à potu, ex quo inquit Homerus:

Nestora non latuit clamor, tamen ille bibebat.

Cuius etiam folius poculum inter heroas interpretatus est, sicut scutum Achillis. Nam militabat ille cum poculo, non aliter quam cum Clypeo ille, cuius ad cœlum vsque gloriam accedere Hector dicebat. Nec aberraret quispiam si eius poculum Martis phialam vocaret, iuxta Cœneum Antiphanis, in quo ita scribitur, Siue Delos phialam Maris telum iuxta Timothæum, politamq; sagittam. Verum enimvero phialam Nestor in certamine, quod factum fuit Patrocli gratia, donum capit ab Achille, non quod vicerit, neque victo rursus Achilles dedit poculum. Nam bibacibus vincere minimè conuenit, ob id, quod sunt pigri, vel quia propter sitim pugiles maximè vincuntur ob grauitatem dum manus extollunt. Eumelus autem thoracem capit, cum cursus periculofum certamen sine labore cucurrisset,

A set, arma scilicet securitatis. Siti verò nihil est magis desiderabile. Argos idcirco summè sitibundum desyderabile dixit poeta pro tempore, sitis siquidem magnum in omnibus fruitionis desyderium operatur. Hinc etiam Sophocles:

Bona afferas presso siti si qualibet,

Nihil iuuas : potum nisi simul feras.

Et Archilochus, pugnae tuae velut sitiens facere ut aio. & quidam ex Tragicis, caedem manum tenere sitientem impero. Anacreon, amica certè es hospitibus, sine me sitientem bibere. Xenophon libro Disciplinæ tertio Cyrum ita dicentem inducit, Vobis rem gratam facere sitio. Plato in Repub. Vbi ciuitas arbitror à populo recta, quæ libertatem sitiuit, malis vitur imperantibus forte pincernis, ac vltra quàm conueniat ob vinum fuerit ebria. Bibebat plurimum Proteas etiam Macedo, ut Ehippus testatur in libro de Alexandri ac Hephæstionis sepulchro; corporèq; fuit robustiore, nam bibendo erat assuetus. Cum igitur poculum bicongium Alexander aliquando expetisset, bibensque Proteam prouocasset, ille accepit, atque cum regem pluribus verbis laudasset, ita bibit ut ei ab omnibus applauderetur. Postea verò exiguo tempore interposito idem poculum expetiuit Proteas, rursusq; bibit regem prouocans, quod capiens Alexander egregiè quidem bibit, non tamen potuit ferre, sed poculo ex manibus demisso in puluinar decubuit, qua etià ex re mortuus est Dionysio ei nunciante, ut ait, quare Thebas etus patriam obsedit. Plurimum bibebat Alexander, ita ut ob temulentiam sæpius quos dies dormiret ac duas noctes, quod ex Ephemeridibus licet cognoscere ab Eumene Cardiano, Diodotòq; Erythræo compositis. Menander in Adulatore, Cotylas decem inquit capiens in Cappadocia, aureum condystruthia ter tibi plenum; plus bibisti quàm rex Alexander. Non multò minus per Palladem Nicobule, vel qui ei commentaria tribuit, inquit, quòd cum Alexander apud Medium Thessalum cœnaret, adessentq; viginti in Symposio, omnes prouocauit ab omnibus pariter accipiens, ac ex Symposio paulo post confurgens, cessauit. Callisthenes autè Sophista, velut in memorabilibus testatur Lynceus Samius, Aristobulúsq;, & Chares in suis historiis, cum ad eum poculum meri accessisset in Alexandri Symposio;

repellebat; at cum ei dixisset quidam cur non bibis? non desidero inquit Alexander, vt bibendo Aesculapium desiderem. At Darius qui magos de medio tulit, ita inscriptum habebat in sepulchro, vinum multum bibere potui, idque perferre. Non licere inquit Ctesias apud Indos regi fieri ebrio, at apud Persas id vno die regi conceditur, cum Soli sacrificant, sic enim de hac re libro septimo Historiarum scribit Duris, in solo festo, quod agunt Persae in honorem Solis, Rex sit ebrius, Persicoque more tripudiat, Ex aliis vero nullus est in Asia qui tripudiet hoc die, sed omnes solent abstinere: nam sicut equitare, ita tripudiare Persae discunt, cum motum huiusce actionis non parum ad roboris concinnam exercitationem conferre arbitrentur. Usque adeo ebrius fiebat Alexander vt, vel in curru asinorum lasciuiret, vt Carystius Pergamenus ait in historicis commentariis: hoc ipsum faciebant Reges etiam Persarum. Nunquam ob res huiusmodi rei Venereae desiderio detinebatur, scribit enim Aristoteles in Problematibus naturalibus, horum hominum semen genitale in aquam transmutari. Hieronymus in Epistolis dixisse Theophrastum scribit, quod non bene dispositus ad rem Veneream erat Alexander: Quare cum Olympias Callixenam formosissimam amicam ad hunc diuertisset, cuius rei Philippus etiam erat conscius, vergebantur enim ne euiratus esset, illa saepius expetiuit vt se cum Alexander coiret.

De bibacitate Philippi regis, varijsq; bibacibus.

C A P. X I I.

ERat bibax Philippus etiam ipse Alexandri pater, vt Theopompus narrat libro vigesimo sexto Historiarum. at in alia historiae parte ita scribit, Erat Philippus cum natura ipsa furiosus, & in pericula temerarius, tum ob ebrietatem, erat enim bibax, saepiusque temulentus opem ferebat. Libro postea quinquagesimo tertio vbi loquitur de rebus gestis in Chersonesa, quodque Atheniensium legatos ad cenam vocauit haec scripta reliquit; Cum illi secessissent, statim quosdam ex amicis Philippus accersuit, iussitque tibicinas, Aristonicumque Citharcedum, & Dorionem tibi-

cinem,

A cinem, tum quosdam alios solitos secum bibere, aduocatis nam socios huiusmodi Philippus secum semper circuducebat, multaque Symposij ac conuentus instrumenta comparauerat. cum enim esset bibax & moribus intemperans, multos semper scurras se circum habebat, multosq; musicos, ac ridicula dicentes. Cum verò totam noctem bibisset, plurimumq; esset temulentus, ac pulsasset, omnes alios discedere iussit, iam die aduētante petulantérq; egit in Atheniensium legatos. Scribit Carystias in Historicis commentariis, quod vbi Philippus ebrius fieri decreuisset, hoc dicebat, oportet bibere: satis est enim vt sobrius sit Antipater. Cum is talis aliquando luderet, ac quidam nuntiasset adest Antipater, veritus eum abacum impulit sub thorum. Bibaces viros ac ebrios connumerat Theopompus, inter quos Dionysium iuniorem Siciliæ tyrannum, cui etiã oculi erant hebeti lumine ob vinum. Aristoteles in Syracusiorum Republica ipsum narrat continuè ebrium fuisse, ac aliquando per dies nonaginta, quare obtusioris luminis oculos habebat. Scribit Theophrastus socios illius, qui tyrannidi adulabantur, se nō cernere fingere solitos, ac manu duci ab ipso Dionysio, neq; epulas appositas se agnoscere affirmabant, neq; ipsos calices, ex quo Dionysiolaces sunt nominati. Plurimum bibebat Nysæus etiam Syracusiorum tyrannus, & Apollocrates: isti enim vt Theopompus asserit libro quadragesimo Historiarum, & in reliquis prioris Dionysij erant filij. sic enim ille de Nysæo scribit: Nysæus, qui postea Syracusiorum fuit tyrannus, velut in morte fuisset deprensus, cognouissetq; se paucos menses esse victurum, ebrius vivebat, ac ventri indulgens. At hunc in modum scribit libro trigesimo nono. Apollocrates filius Dionysij tyranni erat intemperans ac bibax, quem ex adulatoribus quidam, vt accidit, à patre suo alienissimum fecerant. Hipparinum præterea refert tyrannum Dionysij filium ob temulentiam iugulatum fuisse. De Nysæo verò hæc etiam scribit Nysæus prioris Dionysij filius cū factus esset rerum Syracusiorum dominus, quadrigas parauit, vestemque variam induit, obsoniorum præterea voracitatem excitauit, ac ebrietatem, puerorumque & mulierum iniuriam, cæteraque quæ huic vitæ quam susceperat, cognata esse videntur. At libro quadragesimo quinto hic idem loquens de Timolao Thebanæ

inquit; Cum multi intemperantes circa victum quotidianū extiterint, ac potus, nullum tamen in Repub. magis vel intemperantem vel gulosum, vel voluptatum seruum extitisse putauerint, quā Timolaum, velut paulo ante dicebam. At libro vigesimo tertio vbi de Charidemo Orito narrat, quem Athenienses ciuem fecerant, ait; Viuendi rationem quotidianam lasciuam agere videbatur, ac huiusmodi vt semper biberet, vel ebrius esset, liberāsq; mulieres vitare conaretur: in tantūq; intemperantiæ processit, vt vel puerum, qui erat valde formosus ac elegans ab Olynthiorum senatu ausus sit petere: accidit enim per id tempus vt captiuus esset cum Derdo Macedone. Plurimum bibebat etiam Arcadion. Obscurum est autem, an cum Philippi esset inimicus mortuus sit, velut Epigramma significat, quod Polemon in Epigrammatibus secundum ciuitates scripsit,

Arcadionis habet tumulus hic ossa bibacis.

Erectusq; vrbis proximus ille via huic.

Charmylus & Dorci posuerunt, mortuus est vir

Dum magni calicis ebilit iste merum.

Testatur Epigramma in eodem libro plurimum bibere solitum fuisse quendam Erisixenum,

Non profundum vini bibulum Erisixenum, secūdò mox merum apertè perdidit habens calix.

Plurimum bibebat & Alcetas Macedo, vt testatur Aristus Salaminius, Diotimúsq; Atheniensis, qui etiam Infundibulum dictus fuit, propterea quòd infundibulo in ore posito vinum infusum, absque interuallo bibebat: hic Infundibulum appellatus fuit, vt testatur Polemon. quòd Cleomenes Lacedæmonius merum bibebat dictum est superius, quòd autem se ipsum cultro cæcidit ob ebrietatem scripsit Herodotus. Bibax erat & Alcæus poeta vt antea dicebamus. Baton Sinopeus, bibacem fuisse narrat ac in amores propensum Ionem, in iis, quæ scripsit de ipso Ione. Atque ipse se Chryfillam Corinthiam amauisse scribit in Elegiis, quæ filia erat Telei, quam amauisse & Olympium Periclem narrat in Hesiodis Teleclides. Xenarchus autem Rhodius Metator ob bibacitatem vocabatur, de quo meminit in Chilia dibus Euphorion poeta. Chares verò Mitylenæus in Historiis de iis, quæ spectant ad Alexandrum, vbi de Calano Indo philosopho percurrit, quòd cum se in pyram accessam

conie

A coniecisset, mortuus est, scribit; quare eum cum celebraret Alexander, & musicum certamen & palæstram in eius memoriam constituit. Constituit inquit præterea ob Indos vini studiosos bibacitatis, meri certamen, in quo primum præmium erat talentum, secundum minæ triginta, tertium verò decem. Ex iis igitur qui vinum biberunt, triginta & quinque continuo ob frigus interierunt, at sex paucis interuallo interposito mortui sunt in tentoriis. qui plurimum bibit ac vicit, meri quidem quatuor Choas ebibit, ac Promachus nominabatur. Scribit Timæus quòd Dionysius tyrannus primo Choam bibenti in Choum festo auream coronam præmium posuit, quòdque primus Xenocrates philosophus bibit, qui auream coronam accipiens ac soluens Mercurio illi apposuit, qui est erectus in aula, cui coronas etiam floreas frequenter apponere consueuerat, cum vesperi ad eum accederet: quamobrem admiratione dignus fuit. Choum festum, quod Athenis celebratur, scribit Phanodemus Demophontem Regem statuisse, Orestem Athenas profectum excipere volentem, cum nollet tamen eum ad sacra accedere, aut eiusdem sacri esse socium, quia nondum fuerat iudicatus: sacra concludi iussit, ac vini Choam singulis apponi, ei inquit qui primus bibisset, se placentam esse daturum. Nunciavit præterea ne quis coronas post potum deponeret, quibus coronabantur in sacris, quoniam contubernales fuissent cum Oreste. At vt omnes circa Choam deponerent iussit, coronasque ipsas sacerdoti auferre in eum locum, qui est in paludibus, postea reliqua in templo sacrificare, ex quo festum Choes dictum fuit. Mos est apud Athenienses, vt per Choum festum munera, mercedemque sophistis mittant; qui & ipsi familiares in hospitium conuocant, vt Ebulides dialecticus ait in actu lasciuis hoc pacto; Sapientia pessime Choum indiges mercedem dantium, non sine cœna in deliciis. Antigonus in libro de Dionysio congnoimento Heracleote Dionysium scribit cum familiaribus festum agere solitum per Choum festum, qui cum amica quam sibi elegerant, frui non posset ob senectutem, ad conuiuias conuersus dicebat, non possum extendere, capiat alter. Erat Dionysius à iuuentute etiam rei Venereæ valde auidus, vt Nicias Nicaeus scribit in Successoribus;

atque ad populares puellas, nulla habita differentia, accedebat. Cum familiaribus quibusdam cum forte aliquando incederet, ubi fuit apud puellarum locum, in quem priori die profectus nummos debebat, ac tunc forte haberet, omnibus videntibus manu protensa illos tradidit. Anacharsis Scythacum certamē bibendi statutum fuisset apud Periandrum, primus praesentium omnium factus ebrius, praemium expetiuit, velut hic esset finis cuiusdam victoriae inter potandum, sicut etiam meta est cursus. Lacydes Timonque philosophi cum vocati essent per duos dies ab amico quopiam; vellēntque circumferri cum praesentibus, promptius biberunt. Primo igitur die prior abiuit Lacydes, potu ei redundante: quem cum abeuntem vidisset Timon, hæc inquit:

Gloria parva ingens, occidimus Hæctora clarum.

Die postea sequenti cum Timon bibisset, propterea quod calicem exhaurire non posset, quo fuerat inuitatus, illumque vidisset Lacydes se contrahentem, inquit:

Invalidis nobiscum ineunt certamina nati.

Narrat Herodotus libro secundo Mycerinum quendam Aegyptium ex sacerdotibus audiuisse, quod breui esset vitæ, quare multas fecit lucernas, ac ubi fieret nox bibebat, deliciisque fruebatur, neque diem, neque noctem intermittebat, ac in paludibus nemoribusque pascebatur, vel sicubi locum, in quo pueri exercerentur audiret, ebrius fiebat. Scribit idem Herodotus Amasim Aegyptiorum Regem multum bibere solitum. Et Hermias Methymnaeus libro tertio rerum Sicularum Nicotelem Corinthium bibacem fuisse narrat. Phaniásque Eresius in libro Interitus tyrannorum ex ultione inscripto, Scottam Creontis filium, & antiqui Scottæ nepotem, bibacem vixisse scribit, ac ex Symposiis domum accedere solitum quatuor eum gestantibus, in thronoque sedentem. Phylarchus Antigonom Regem asserit libro Historiarum sexto, vini bibacem fuisse, plurimumque fuisse ebrium, ac dormire consuevisse, rursusque vesperi expergefatum bibere. Ius dicebat raro omnino sobrius, at ebrius plurimum, quamobrem duo erant apud ipsum qui Regnum gubernabant, Aristus scilicet & Themison fratres genere Cyprij, qui ambo Antigonom amabant. Antiochus etiam Rex, qui vocatus fuit

A fuit illustris, erat bibax, qui obsex fuit apud Romanos, ut Ptolemæus Euergetes libro primo & quinto commentariorum narrat, ubi eum dicit ad Indicas comestiones ebrietatēsq; conuersum multa absumpsisse, reliquosque nummos per diem quidem lasciuiens aliquando effundebat, aliquando verò in viis publicis consistens dicere solebat; Cui fortuna dedit accipiat, tum argentum proiciens abibat. Sæpius coronā ex rosis compactam habens in capite, aurōq; intextum indumentum circumibat, lapides habens sub ala, quibus suos ipsum sequentes percutiebat. Lauabatur in lauacris publicis vnguentis perfusus, quem cum priuatus quidam vidisset, beatus es dixit ô Rex, qui ita magnificè oles. Hic igitur latatus, ego inquit huius satieta-tem tibi inducam, ac vas plus quam duas Choas capiens crassi vnguenti in caput illius effundi iussit, ita ut multitudo virorum forensium in effusum cōuolueretur, mox cum lubricus factus esset locus, ipse etiam Antiochus cecidit ridens, quod passi sunt eorum complures qui lauabantur. Polybius eum insanum appellat libro Historiarum vigesimo sexto, non autem illustrem, ob res gestas. non enim solum

B versabatur cum viris popularibus, sed cū peregrinis etiam eò accedentibus, cumq; abiectissimis bibeat. Quod si iuniorum ait conuiuium aliquod intelligeret, vbicumque esset, cum fictili ac symphonia illuc accedebat, ita ut multi ob inexpectatum rei euentum surgentes, confugerent. Sepe vestem Regiam abiiciens, paludamentūmq; accipiens abibat in forum. At libro trigesimo primo ait idem Polybius eum, omnes Græcos, & alios qui vellent ad spectaculū conuocasse, cum certamina in Antiochia constituisset, multisq; ad exercitationem accedentibus omnes aureis vasis excepit, croceōq; vnguento, & ex cinamomo, tum nardino, amaracinōq;, & liliorum: Cūmq; eos ad conuiuium vocaret aliquando mille triclinia, aliquando verò mille & quingente sumptuosissimo apparatu replebat: omnisq; ministerij conatus fiebat per ipsum. Nam in ingressu consistens alios introducebat, alios iubebat discumbere, ipsēq; ministros introducebat qui portabant fercula. Tum locum circumiens alibi asidebat, alibi concidebat. Mox frustum panis deponens, nunc poculū, exiliebat, surgebat, symposiumque circuibat, rectus aliquando ab aliis propi-

nationes excipiens : nunc verò vnà cum recitatoribus ludebat, totùsq; velatus inferebatur à mimis , atq; in terram deponebatur , quasi vnus esset ex mimis. Concinnitate deinde euocante , rex exiliebat , tripudiabátq; , & iocabatur cum mimis, ita vt omnes verecundia caperentur. Ad res huiusmodi miseros inducit stupor is , qui ex ebrietate nascitur. Bibax erat & nominis eiusdem Antiochus is, qui contra Arfacem bellum gessit in Media , vt autor est Posidippus Apameus libro Historiarum sextodecimo. Cum ille igitur esset interemptus , Arfacésq; eum sepeliret , hæc dixisse scribit Arfacem , fefellit te Antioche vinum & audacia, speraueras enim Arfacis imperium in magnis poculis te esse bibiturum. Antiochus Magnus cognomento, quem debellarūt Romani, velut narrat Polybius libro vigesimo, cum in Chalcidem Euboeæ peruenisset nuptias contraxit, quamuis ageret annum quinquagesimum , duobq; maximè egregia facinora perpetrasset , Græcos scilicet in libertatem vendicasset, vt ipse nunciauit, bellumq; contra Romanos absolutisset. eo enim tempore quo bellum gerebat, cum virginem Chalcidicam adamasset, eam sibi nubere studuit, cum vini esset bibax, ebrietatq; deditus. Erat autem ea filia Cleoptolemi vnus virorum illustrium , quæ cæteras omnes pulchritudine antecellebat. Cum nuptias igitur fecisset in Chalcide, ibi hyemem absumpsit : nulla rerum instantium cura habita. Imposuit ipsi præterea puellæ nomen Euboeam , qui cum bello esset victus cū noua nupta aufugit in Ephesum. Scribit idem Polybius libro secundo Agronem Illyriorum Regem, qui magnopere gloriabatur se Aetolos elatos vicisse , fuisse bibacem , ac in ebrietatem conuersum & in conuiuia , laterū dolore captum interisse. Idem postea libro vigesimo nono Tenthionem asserit Illyriorum Regem multa lasciuia; dum viueret, ob bibacitatem egisse, nocteq; ac die semper fuisse ebrium , tum Plectraturum fratrem suum , qui Menunij filiã in matrimonium erat capturus, occidisse , puellamq; accepisse, ac subditis eodem pacto vsu fuisse. Demetrium etiam affirmat libro trigesimalotertio , qui ex Roma obses aufugit , Syriúsq; imperauit , fuisse bibacem , ac plurimam diei partem fuisse ebrium. Præterea libro trigesimo secundo Orophernem narrat, qui breue temporis spatium regnavit in Cappadocia, patriásq;

A patrâsque institutiones neglexit , primum vociferationem Bacchi, ac artificiosam intemperantiâ introduxisse: quam obrem optimè sanxit diuinissimus Plato libro secundo, ne pueri vinum omnino gustent ad annum vsque decimum octauum, non enim ignem in ignem inferre conuenit. At vinum moderatè bibere vsque ad annum trigessimum postea conuenit, iuuenibûsq; ab ebrietate vinique copia omnino est abstinendum. Eum verò qui iam annum quadragesimum pertransiuit, ac in cõuiuis versatur aliquando, cum reliquos Deos, tum ipsum Bacchum in senium expiationem & disciplinam vocare oportet, quippe qui austeritatis senectutis auxilium ac medicinam vinum nobis sit elargitus, ita vt iuuenes nos iterum faciat, malorûmque præbeat obliuionem. Deinde ait, sermo famâque increbuit quòd Deus hic à Iunone nouerca mète sit alienatus, quam obrem insaniam vlciscens, omnémq; furiosam iniicit choream, ac vinum idcirco hominibus etiam donauit. At Phælæcus mulierem quandam Cleo nomine bibacem fuisse narrat in Epigrammatibus:

Aurata vestem & croceam succincta Lyæo

B *Ista dedit patri munera magna Cleo.*

Symposiis quoniam præstabat: quam bibere æquè

Nullus tentauit vincere, vel potuit.

Quòd Itala Romanaq; mulieres vino abstinebant, & de bibacibus.

C A P. X I I I.

Manifestum est autem quòd studiosum vini est mulierum genus, nec insuauius sanè Xenarchus in Pentathlo mulierem quâdam maximè horrendum iusiurandum iurantem inducit hoc pacto, mihi accidat te viuente ô filia libera vinum bibenti emori. At apud Romanos, vt libro sexto narrat Polybius, vinum bibere mulieribus interdicitur, at id bibunt quod passum appellatur. Efficitur autem hoc ex vua passa, atque simillimum est cum bibitur dulci Aegostenensi, aut Cretico vino, quo ad sitis molestiam vtuntur. Fieri autem non potest vt mulier lateat quæ vinum biberit, primum enim vini mulier nescit proprietatè: huc accedit quòd suos affines osculari opus est, virique ipsius vsq; ad consobrinos, quod efficit vbi primû eos viderit.

viderit. Reliquum est vt cum nesciat qua hora his sit obuia **C**
 futura, hoc caueat: nam vel si minimum gustauerit, nulla
 postea careat necesse est accusatione. Alcimus Siculus in li-
 bro Italico inscripto omnes scribit Italas mulieres idcirco
 vinum non bibere, quòd cum Hercules sitiens in domum
 quandam, quæ erat secundum viam apud Crotoniatem, in-
 gressus esset, accedens bibere poposcit: acciderat autem vt
 mulier domini eius domi dolium vini paulò ante clàm
 aperuerit, quæ tum ad virum dixit cum grauius esse factu-
 rum, si peregrini gratia dolium aperuisset, iussitq; ipsum
 aquam bibere. cum in foribus itaret Hercules, atque
 hæc audiuisset, virum quidem illius magnopere laudauit,
 quem mox ipsum accedere, doliúmq; intueri iussit. Atque
 is ingressus lapideum factum doliú repperit. Hoc signum
 nunc etiam inter omnes mulieres indigenas seruatur, vt
 turpe putetur vinum bibere ob prædictam causam. Quales
 sint mulieres semper ebræ apud Græcos, declarat his ver-
 bis Antiphanes in laculante:

Propinquus est

Qui campo, qui accedens statim

Si viderit solum sitientem, miscet inde pocula,

Non pura; non aquosa, noui ego bibens.

Et in Mistide, (sunt autem mulieres differentes:)

Vs & tu amice num bibisse? res habet bene,

Ergo huc feras, ad vsque tertium ferunt

Venerari & Deos.

Alexis in Saltatrice:

Si feminis vinum adsit illis, suppetunt

Mox cuncta, possint quo bibisse, per Deos

Quantum volumus tantum erit, valdeq; erit

Id suauis, dentes non habens, vetustum erit,

Dicens senex amplectar hic feliciter.

Sphingem vetulam dicas mihi quasi anigmata.

Et reliqua. At in bis lugente, zopyrus & zopyra vinarium
 vas dicit. Antiphanes in Bacchis:

Quando nec hoc valde putandum miserum est

Duxisse nuptam feminam, præter Scythas.

Vbi nec vlla nascitur vitis.

Xenarchus in Pentathlo iusiurandum ego mulieris in vi-
 num scribo. Plato narras in Phaone, quot mala mulieribus
 accid

A accidunt propter vinum, ait:

*O famina vobis velut diu foret,
 Vinum precor vobis ego dementiam,
 Vobis enim nihil, velut proverbum,
 Videtur esse mens, at in cauponibus.
 Phaona primitias rogetis cernere,
 Oportet haec fecisse vos multo prius.
 Primum quidem mihi nutrienti filios
 Sacrum facit, placenta, mas, & amyllum,
 Praegnansque, turdi sex, decemque, & integri
 Cum melle misti, tum lepores sint duodecim
 Luna, deinde sumptuosa & cetera
 Audito: & Orithanna tria sexquifexta mox
 Bulborum, & hinc conifalo, sodalibus
 Simul duobus lanx manu myrtonum, & hi
 Sint vellicati, non amant nam daemones
 Lychnorum odores, arcis at quarta canibus,
 Venantibusq; Dordonj drachma, & simul
 Fures triobolum, Hero celeti pellis hinc
 Farina sunt impense enim haec, si quid ferat
B Licet ingredi, si non ferat frustra licet
 Nobis mouere in vacuo.*

Axionicus in Philine:

Ne feminis credas aquam quod haec bibant.

De vini studiosis nationibus.

C A P. X I I I I.

Commemorantur & nationes quaedam, quae totae circa
 ebrietatem versantur, nam Baxton Alexandri iudex in
 inscriptis diuersorij itineris Alexandri, ac Amyntas in di-
 uersorij, Tapyrorum genus ita vini studiosum esse scri-
 bit, ut nullo alio vtatur vnguento, praeter quam vino. Haec
 eadem scripsit & Ctesias in libro de Tributis Asiaticis, qui
 & iustissimos eos esse inquit. At Harmodius Lampreates
 de Legitimis apud Phigalenses. Phigalenses bibaces esse
 scribit, qui vicini sunt Messeniis, atque vagari consueuisse.
 Phylarchus libro sexto Byzantios narrat cum sint vini
 helluones, suos thalamos in cauponas afferre consueuisse,
 ibique cum vxoribus ac peregrinis habitare solitos, nec
 in somnis quidem militarem tubam audire perferentes.
 Quare

Quare cum ipsi belligerarentur aliquando, nec bellum pati possent, Leonidas dux exercitus cauponarum scenas apud moenia tendi iussit, atque vix tandem ordinem relinquentes constiterunt, veluti testatur Damon in libro de Byzantio. Menander autem in Mineruali, siue Tibicina, omnes Mercatores ebrios facit Byzantium: totam bibimus noctem propter te, & valde purum mihi videor: affurgo igitur quatuor habens capita. Carpuntur Argiui ac Tirynthij velut vinolenti ab Ehippo in Busiride, qui ita dicentem Herculem inducit, non nosti me esse per Deos Tirynthium Argium, qui ebrij semper, pugnas quot pugnant fugiunt semper. Eubulus Milesios iniurios esse ait ebrios in Conglutinato. At Polemon in libro Epigrammatum secundum ciuitates ita loquens de Eleis, hoc apposuit Epigramma:

Ebria fitq; Elis, mentiturq;, ac domus vna

Qualis eris, mox vrbs tota reperta tibi est.

Theopompus libro vigesimo secundo ita scribit de Chalcidensibus, qui sunt in Thracia, acciderat vt optima quidem studia spernentes in potus ignauiam, ac intemperantiam multam omnino cõuersi sint. sunt enim omnes Thra- D
ces bibaces, quare & Callimachus:

Oderat hic Thraces potantes ore patenti

Fusim, grataq; erant pocula parua sibi,

Libro autẽ quinquagesimo hæc ait de Methymnæis Theopompus; Necessaria magnificè comedentes inter iacendum ac bibendum, nullumque opus impensis dignum facientes. Amouit igitur eos Cleomenes tyrannus ab his, qui etiam tres vel quatuor lenas, quæ apertissimè lenocinari solebant, liberásque mulieres prostituere, in saccis ligatas iussit quibusdam immergere. Hermippus in libris de septem Sapientibus hoc ipsum fecisse narrat Perian drum. At secundo Philippicarum rerum, Illyrij cœnant ait bibuntque sedentes, mulierésque ducunt in conuentus, pulchrúmque arbitrantur eis vt prouocent quẽcunque contigerit ex præsentibus, ipsæque viros agunt ex symposiis, ac omnes male viuunt, ventrémque zonis latis cinguntur vbi bibunt, quod quidem primum mediocriter faciunt: cum verò vehementius bibunt, zonam semper magis contrahunt. Habent inquit Ariæi prospelatarum velut Helo-
tum

A tum trecenta millia, ac singulis diebus sunt ebrij, conuen-
tufque faciunt, intemperantérque se habent ad cibum &
potum: quamobrem cum Celtæ cum illis pugnarent, eor-
úmque cognouissent intemperantiam, omnibus militibus
imperitatum est vt cœnam sumptuosissimam pararent in
tentoriis, ac herbam quandam imponderent in cibis vene-
niferam, quæ ventrem poterat interrumpere ac perpur-
gare. Cum igitur hoc factum esset, alij comprehensi ab iis
sunt interfecti, alij se in fluuium ventris impatientes fa-
cti, proiecerunt.

De ebrietate malorum multorum metropoli.

CAPVT XV.

CVM hæc, & alia permulta narraffet Democritus, ait
Pontianus horum omnium grauium vinum esse me-
tropolim, per quod ebrietas emanat & infania, debaccha-
tionésque fiunt ab iis, qui ita immodicè bibunt. Non in-
sulsè Dionysius Aereus dictus cognomento calicum remi-
ges appellauit in Elegiis:

Et si vina ferat Dionysi per mare quidam.

B *Et remex calicum, & nauita symposij.*

De hoc autem iucundum non periit. Ac Alexis de quodam
multum bibente ait in Nouacula; meus quidem fluuius,
qualem vos nuper vidistis, talis erat Oenopion quis, aut
quis Maron, vel Capelus, aut Timocles, nam nihil secus
fit ebrius: alter verò quid nominem? gleba, aratrum, ho-
mo terrigena. Graue profectò est viri amici ebrietas, atque
in vinum ita lædentes peruenuitè ait Alexis in Opera, (ha-
bet autem actus amicæ nomen) vinum bibis ait multum
non mistum cum sis plenus, neque vomis? Et in annulo:

Num maximum ebrietas malorum est omnium

Mortalibus, quod ledat hos & maximè?

Tum in Procuratore:

Multum merum peccare cogit plurimum. Crobylus in

Relinquente,

Habet voluptatem esse prorsus ebrium

Quendam, auferat mentem licet viuientibus

Natura nostra quod bonum fert maximum.

Non oportet igitur ebrios esse: nam ciuitas à populo recta
inquit Plato libro octauo reipub. quæ libertatem siciuit, si
malos

malos pincernas, qui imperitent consecuta fuerit, ac ultra quam conueniat ob vinum contingat ebria, nisi faciles sint imperantes, multamque concedant libertatem, punit eos velut execrandos, ac paucorum principatum appetentes accusat: eos autem qui imperantibus parent, conuiciis laceffit. At libro sexto legum, ciuitatem similem esse inquit crateri misto, in quo vinum infusum bulliēs insanit, ac si alius Deus sobrius id castigauerit, societatemque ceperit, bonus moderatulusque efficitur potus. Nam insanire ex ebrietate nascitur, quare & Antiphanes ait in Arcadia:

Haud opus est ut sobrius

Insanias pater, nec opus est cum bibere,

Tunc esse conuenit sapientem, qui putat

Se grandius viro quid esse, fretus hic

Nummo misello paruo iter mox arripiat.

Tunc ille ceteris parem se nouerit.

Si signa vita spectet is velut medici:

Vene ut ferantur ha deorsum, sursum at ha.

Vita omnium regitur quibus mortalium.

At in Aeolo, vbi carpit quaecunq; grauia faciunt plus æquo bibentes, hæc ait:

Amore captus vnus simul sata

Macareus: fuit ferens calamitatem interim,

Se continens, sed consecutus postea

Vinum ducem quod fert viris audaciam

Solum, prioresq; adiuvat sententias,

Is nocte surgens cepit optatum diu.

Eleganter profecto & Aristophanes vinum in his, Veneris lac appellauit:

Bibentibusq; dulce vinum Lac Veneris.

Quod multum nonnulli bibentes illegitimæ rei Veneræ desiderium concipiunt. Hegesander Delphus quosdam temulentos ita appellauit; Comeon ac Rhodomon cum ciues essent in Rhodo Rempublic. gerentes, erant temulenti, atque Comeon in Rhodophontem aleatorem cauillatus ait, ô senex valde te iuuenes vincunt aleatores: cui respondens Rhodophon studium mulierum, reliquamque illius intemperantiam illi obiecit, neque ab vlla abstinuit contumelia. Theopompus libro sextodecimo Historiarum hæc ait disserens de alio Rhodio, cum Hegesilochus ob temul

- A** temulentiam talòsq; inutilis prorsus esset factus, neque dignitatem ullam omnino haberet apud Rhodios, sed à sociis omnibùsq; ciuibus ob vitæ intemperantiam accusaretur, postea de paucorum principatu, quem cum amicis constituit loquens, hæc subdidit; multas nobiles mulieres, eàsque primatum virorum, dedecore affecerunt, ac non paucos & pueros & iuuenes vitiarunt: in tantumque petulantia processerunt, vt vel talis luderent inter se de liberis mulieribus, differerentque inter talorum iactum, quam vrbannarum victos ad victorem adducere oporteret ad coeundum, nullam excipientes excusationem, sed quo pacto posset quis vel persuadendo, vel vim inferendo, sic ducere imperantes. Huiusmodi aleam luserunt & alij ex Rhodiis; & apertissimè id & sapius effecit Hegefilochus ipse, qui ciuitati præesse studebat. Anthæas autem Lindius, qui se Cleobuli sapientis cognatum esse dicebat, vt testatur Philodemus in libro de Sminthiis in Rhodo; cum esset senex, felixq; homo, & quod spectat ad poësim, ingeniosus per omnem vitã Dionysium agebat, Dionysiacamq; vestè indutus incedebat, multòsq; nutriebat socios, sempèrq; per diem ac noctem Comum educebat, primùsq; poësim inuenit, quæ fit per composita nomina, qua postea vsus est Asopodorus Phliasius profaicè, vt in Iambis. Faciebat hic comedias, aliàque complura in hoc poëmatum genere, quæ canere auspicabatur his qui phallum secum ferebant.
- B**

*De vini auido, incompositè bibente, & bibe,
aliisque quibusdam dictiombus.*

CAPVT XVI.

His auditis ait Vlpianus, at vini auidus ò bone Pontiane apud quem iacet? tunc ait ille, me perdis iuxta bonum Agathonem semper interrogatus, túque & nouus modus, quoniam sermonibus non vteris opportunis. Sed quando nobis opus est tibi omnium rationem reddere, Antiphanes ait in Lydo, Colchis vir vini auidus. Tu verò debacchans ac ebrius nondum es satur, neque illud memoria repetis, quòd mortuus est ob ebrietatem Eumenes Pergamenus Phileteri, qui in Pergamo regnavit, nepos; vt Ctesicles narrat libro tertio temporum, non autem Perseus,

N

qui à Romanis fuit interfectus, nulla enim re Philippum C
patrem imitabatur, cum neque mulierum esset studio-
sus, nec bibax, sed non ipse solum moderatè inter cœnan-
dum bibebat, verum etiam amici qui erant cum ipso, vt
Polybius scribit libro vigesimosexto. Tu verò ò Vlpiane
incompositus bibax es, secundum Timonem Phliasium,
ita enim ille multum vinum bibentes libro secundo Sa-
lium nominauit:

Vel grauem percussorem acutiorem Lycurgo,

Qui Bacchi incompositos bibaces amputauit.

Ati: cùt que rhyta, inexplebilès que cyathos.

Non bibulus autem.

Nominauit bibulum ita Alcæus in Ganymede, * quòd
ebrietas oculos nostros aberrare faciat, manifestè declara-
uit Anacharsis, quibus significauit quòd falsæ sunt ebriis
opinionès, nam cum quispiam ex conuiuiis eius vidisset
vxorem in Symposio inquit, deformem vxorem duxisti ò
Anacharsis, qui ait; ita mihi sanè videtur, sed mihi mera-
cius infunde ò puer, vt eam pulchram faciam. His ita di-
ctis poculo prouocans Vlpianus quendam ex fociiis ait, sed
ò amice iuxta Antiphanem, qui ait in Agrestibus, totum D
oculos claudens magnum onus ebibit, non quicumque il-
lius habet experimentum. Bibe ò amice nec plenas semper
trahamus, ipse ait Antiphanes in Vulnerato. Sed conside-
ratio quæpiam in medium prorumpat, ac melliflua quæ-
piam accedat conuersio: quæ ipsa sit loquens mutatio de
omni opere vno excepto. Deinde mihi vinum adiuuans
membra, vt ait Euripides, hoc enim pacto dixit Euripides.
sed quis Philoxenus profectò, nihil ò amice differt, me syl-
labæ vnus causa reprehendis, qui ait, bibe apud quem repe-
ritur? tenebris obduceris amicissime dixit Vlpianus cum
tantum vini hauseris. Habes apud Cratinum in Vlyssibus,
hoc igitur, hoc bibe capiens iam, & nomen statim percun-
ctare. Antiphanes in Mystide:

Tu verò libe, in hoc certe tibi parebo,

Pellax etenim ò Dei figura

Calicis est, dignaque gloria

Festi, non recordamur, nuper enim

Ex oxybaphis scitilibus bibimus.

Huic filii multa bona Dei

Opificò

A *Opifci dent, qui fecit te.*

Modestia ac securitatis causa.

Diphilus in Balneo, infunde plenam, mortale obtege, Deo bibe; hæc enim nostrum Iouis Socialis patet. Amipsias in Phidone:

Leporem qui turbasti bibe marinum.

Menander in Tibicinis, vade ad satietatem iam bibisti & Sofila, omnibus rursus nunc bibe, male se habet. Dicendum est bibo sine y, iota producto, sic enim se habet Homeri dictum, bibimus ex herba. Aristophanes in Equitibus, nunquam ex hoc ipso poculo, & in aliis acerrimum vinum hodie bibat: à bibo fortasse dictum, sed iota aliquando contrahunt, velut Plato in sacris, nec quiuis huius forte nummos ebibit. In Syrphace, bibite aquam multam. Bibe disyllabarum. Menander in Enchiridio, bibere cogam sacrilegam prius, & hæc bibe. Tu quoque igitur amice iuxta Alexidis dictum in Geminis, huic præbibe, vt & ipse alteri, faciâtque quod ab Anacreonte vocatur epistius, ait enim verficator; neque velut vnda marina tumultuare multo cum strepitu fufim bibens epistium, nos autem hoc appellamus

B anisonem. Tu verò bibens ne timeas, cauebis siquidè retrorsum cadere, hoc enim pati non possunt, qui vinū eurarum fugax bibunt, iuxta Simonidis sententiam. Sed, vt ait Aristoteles in libro de Ebrietate, qui vinū hordeaceum bibunt in tergum cadunt, quod vinum pinū vocitant hoc pacto; peculiare, id est præterea quòd accidit circa pini vocati ebrietates, ab alijs siquidem ebrij in omnes corporis partes concidunt, nam in dextrâ sinistrâmq; cadunt, pronique & supini, soli verò ij, qui ex pino sunt ebrij, retrorsum supinique cadunt. Sunt qui vinum hordeaceum brytum vocare soleant, vt Sophocles in Triptolemo, brytum terrestrèque non miserè afficere. Archilochus brytum velut cano, vel Thrax vir vel Phryx ebibit, pronè laborauerat. Meminit huius potionis Aeschylus in Lycurgo, & ex his brytū bibisti, attenuas tempore, & percutit grauitè hoc in fortitudijne testū. Hellanicus in ædificiis ex radicibus etiam fieri brytum asserit, hoc pacto; bibunt brytū ex radicibus, velut Thraces ex hordeis. Hecatæus libro secundo expositionis de Aegyptiis loquens, quòd panis sunt voraces, hæc infert, hordea in potū coniiciunt. Ac in ambitu Europæ, Pæones

brytū bibere inquit ex hordeo, parabiāmque ex milio & co- C
nyza. Vnguntur oliuo inquit post lac, atque hæc hoc pacto
se habent. Nostriſ autem temporibus dulce vinum thyri-
ferum, legatus eſt iacchus ait Ion Chiuſ in Elegiſ:

*Ipsa eſt enim occasio variorum reſponſorum,
Omniūmque Græcorum conciones, deliciaeq; regum,*

Ex quo pampinea vinea ſubterraneum

Ramum extendens viridi timuit vlna.

Aerisque oculos ſugerunt prudentes

Pueri vocales vbi cadit aliſus in aliūm,

Priūſque ſilent, ceſſantes à clamore.

Nectat mulgetur ſolum felix hominibus

Peregrinum gaudenti pharmacum natura aptum.

Cuius cauſa chari filij exceptioneſque choriſque,

Bonorum rex vinum docuit naturam.

Cuius cauſa tu pater Bacche, ob coronas certantibus placens

Homnibus letorum ſympoſiorum prytani

Salve, deſque æuum bonorum amabilis operum,

Bibendi & ludendi, ac iuſta cogitandi.

Amphiſ laudans ait in Philadelphiſ:

Bibacium vitam multis de cauſiſ laudo,

At magiſ vitam noſtrum bibendi

Studioſorū, quā vestrū ſolū in fronte mentē habere ſoliſtorū. D

Nam conſideratio cum ſemper in ordinando

Verſetur, quia ſubtiliter ac caute

Omnia inquiriſ, timuit reſ

Prompte aggredi, hæc verò quia non aperte

Quid ab vnaquaque re accidet

Ratiocinata eſt, agit quid iuuenile

Et calidum.

Aenigmata.

C A P. XVII.

CUm hiſ vt iniungeret futurum eſſet Vlpianuſ, ait Ae-
milianuſ, tempuſ o viri amici poſtulare videtur vt de
ænigmatibus etiam quidpiam dicamuſ, vt paululum à po-
culiſ abſtineamuſ, non tamen ſecundum grammaticeſ tra-
gœdiam inſcriptam Calliæ Athenienſiſ, ſed noſ priuſ quiſ
ænigmatiſ terminuſ ſit inquiramuſ, quæque Cleobulina
Lindia propoſuit in ænigmatibus. ſatiſ enim de hiſ Dio-
timuſ

A timus Olympenus noster socius scripsit: sed & Comici de his mentionem fecerunt, quandamque castigationem subibant ij, qui non soluebant. Tunc ait Larenus, ænigma sic Clearchus Solensis diffiniuit, ænigma est quæstio iocosa, quæ imperat cogitatione inuenire propositam rem honoris gratia, vel dictū, supplicij euitandi causa. Idem Clearchus in libro ænigmatum septem ænigmatum species esse affirmat. In litera quidem, vt cum dicemus ab, a, nomen esse piscis aut plantæ. Similiter verò si aliquam literam habere vel non habere iusserit, velut ea sunt ænigmata quæ dicuntur a sigma, vnde Pindarus ad sigma odam fecit quasi ænigmate quopiam in poemate proposito. Aenigmata in syllaba dicuntur, velut metricum dicemus, quid cuius enim fuerit dux, vt rex. Vel cuius extremum habet nax, vt Callianax. Leo primam habet vt Leonidas, vel rursus vltimam vt Thrasileo. in nomine dicemus nomina vel simplicia disyllaba vel composita, vbi forma quædam tragica ostenditur: vel humilis rursus; vel nomina non Deorum vt Cleonymus, vel Deorum vt Dionysius. Atque hæc vel ex vno deo vel pluribus, vt hermaphroditus, vel à Ioue incipiendo vt Diocles, aut à Mercurio vt Hermodorus. Vel si in Nicus dixerit. Qui verò mandatum non dicebant, poculum bibere cogebantur. sic enim Clearchus diffiniuit. Quid autem sit hoc poculum ò bone Vlpiane perquiris. De ænigmatibus Antiphanes ait in Cnethidibus aut ventroso:

*Ego quidem prius iubentes dicere
 Aenigmata in conuiuio rebar palam
 Nugari, & haud quicquam, vt iubetur dicere
 Quis: postea quòd quis ferens non & ferat
 Ridebam, & has nugas putabam insipidas.
 Nullam putabam prorsus hunc rem dicere,
 Sed insidiarum gratia nunc & scio
 Verum quòd id fuit; erantum viri decem
 Portauimus, nulli refertur portio.
 Ergo patet quòd quis ferens non & ferat.
 Hoc est: in hoc ænigma certò respicit?
 Dignum sed est vt consequatur hoc veniam.
 At qualia hi nugantur in re qui stipem
 Non deposuere, quam profectò maximè.*

*Felix erat Philippus ipse per Ionem
Quibusdam.*

At in Aphrodiso:

Nunquid

*Dicturus ollam cum tibi sum, proferam,
Rota laboratum, cauo vas corpore,
Terraque factum, matris in tecto alterius
Coctum recentis, mortuos quæ habet gregis
Lacte educatos, & cute molli ð Hercules
Nè dixeris planè necabis. carniuum
Ollam refers certè.*

*Flauentis apii quæ misceantur pascuis,
Gutta fluentem, ac insidentem mox capra,
In pileum latum puella virgini
Casta Cereris, tenuibus hinc operculis
Luxuriantes atque factos pluribus,
Vel apertè placentam tibi dicam? placentam volo,
Bromiade fontis sudorem, vinum dic concidens.
Scarturiginem pheandrum hic reliqui, aquam dicas:
Cassa haberem aspectum auram per æthram, myrrham di-
cas mihi*

*Longam, nec tale aliud quid, nec rursus
Dicens quod opus hoc esse videtur manus, vt aiunt quidam,
Ipsum quidem nihil per se, sed conuertere frequenter.*

Alexis in Somno, huiusmodi proponit ænigmata:

*Mortalis haud, contrarie, sed quandam tenens
Naturam, vt in virum locetur haud loco:
Nec vivat vt Dei, sed vsque nascitur.
Et semper interit, nec vlli cernitur
Notissimus sed semper est is omnibus.
Lussisse gaudes femina hoc enigmatè,
Manifesta certe dico, valde & lucida.
Quis ergo puer naturam erit sortitus hanc?
Somnus puella finitor mortalium
Laborum.*

Eubulus in Sphingocarione ænigmata quedam huiusmo-
di proponit, quæ & ipse soluit.

*Garrulus elinguis, mas femina, nomine, & idem,
Ventorum quæstor propiorum, leuis & hirtus.
Stulta loquens stultis, legemque eæ lege reducit.*

Finis

A *Vnum & multa simul: nec si quis vulneret illum
Vulnera perpetitur.*

Quid hoc? quid est? quid me rogas? Callistratus.

Pedex hic est, nugaris ipse habens simul.

Elinguis ipse est garrulus, vnum pluribus.

Nomen ferens non vulneratus vulnera.

Tum leuis ac hirsutus, atque flaminum

Custos, locusta habens oculos

E dentulus puginator, non natorum genus vndique perdens.

Ichneumon Aegypti: hic enim crocodilorum oua capiens priusquam feræ nascantur, foetum frangit, postea perdit, quare subdolanus percutit inferius, ac labris mordet.

Noni ego qui iuuenis grauis est, seniorque sine aliis

Inde volat leuiter: terramque abscondidit ipsam.

Est pappus hic profecto spinae qui iuuenis

In semine constitit, quod inde utiecerit

Mox auolat leuis puerorum statibus.

Extat hians infra simulacrum, surgit & altè,

Adq; pedes ex capite perforatum, in acutum concanum

Ad homines pariendos ex nate singulos:

B *Quorum alij portionem sortiti sunt vita, alij vagantur.*

Illam quisque habens, ipsum dicunt custodire.

Vos autem diiudicare sanè opus est: hanc esse fortem, ne omnia sumamus ab Eubulo. Antiphanes scribit in problemate:

Piscibus vermiculum vir multis circumuicere

Existimans, magno sumptu vnam traxit percam.

Et hanc deceptus aliam mulgis aequè ipsam

Duxit, volentem sequitur per ea melanurum,

Mugil, vir, melanurus: nescio quid dicas.

Nihil dicis enim sed ego apertè dicam.

Est quidam qui presentia cum dederit nescit se dedisse

Quibus dedit: nec ipse habens quibus non egebat.

Dans quidam non dedit, nec habens habet

Nihil horum noui, igitur hæc

Aenigma dicebat, quæcunq; sciisti non sciisti nunc,

Nec quot dedisti, neque quot pro ipsis habes,

Tale hoc erat profecto, & ego quoddam

Dicere vobis volo ænigma, refer.

Pinna & trigla voces pisciculi habentes

*Multa loquebantur, de quibus antea cupiebant dicere quid
Non dicebant: nec enim sciebant, ut ad quem
Erat ipsis sermo, ad ipsas autem multa loquentes,
Ipsas ambas Ceres tuebitur.*

Antiphanes in Sappho poëtriam ipsam ænigmata ita proponētem inducit, quæ quidā soluit hoc pacto, ait hæc enim:

*Famina natura est sinibus qua pignora seruat,
Quæ sunt muta, tamen mittunt trans æquora vocem
Ve ntosa, & vastas terras, mortalibus; illa
Vult quibus, his audire licetque absentibus, aures
Obtusas habeant quamuis, audire nec aptas.*

Hoc soluens quidam subiunxit;

*Est ciuitas natura quam tu nunc refers,
At rhetores sunt filij quos hæc alit.
Clamare trans fretum audiuntur siquidem.
Asiatici que littoris quaestus trahunt,
Ac Thracij huc: prope adiacet pascentibus,
Iniuriæque agentibus qui nil videt
Populus, vel audit. hoc pater fit quomodo
Sit mutus ut rhetor? ter absurdum magis.
Equidem optime ego puto
Nonisse dictum hoc, sed dic iam.*

D

Sappho postea ænigma soluentem inducit hoc pacto,

*Epistola est natura primum femina:
Sunt filij quos illa gestat litera:
Mutaq; sunt, loquuntur ast absentibus
Quibus cupit propinquus alter accidas
Si quis legenti, nil profecto is audist.*

Diphilus tres Samias puellas inter conuiuium ænigmata proponentes induxit in Theseo, atque propositum fuisse à prima perhibet hoc ænigma:

*Quid omnium esset durissimum, eamque ferrum
Dixisse narrat.*

Huiusmodiq; rei demonstrationem attulisse, quòd hoc omnia excauant, ac scindunt, atque in omnia vtuntur, quòd cum approbasset, dixisse aiunt secundam;

*Fabrum ferrarium multò esse fortiozem,
Quando hoc laborat, robustumque ferrum
Flectit, mollit, ac quodcumque opus est efficit.*

Tertia Priapum robustissimum omnium esse asseruit, atq; vel

A vel illud argumento esse, quod fabrum etiam ferrarium gementem hoc pedicant. Achæus Eretriensis cum comie sit Poëta, phrasim aliquando obscuram reddit in compositionem, multaque profert in ænigmatum morem in Iride Satyrica; velut cum ait lithargenteus lecythus suspensus erat vnguenti. Textam Spartanam scriptam vocat Cyrbim, pro Spartana tabula. Quod autem albo loro circumuolentes tabulam, ea quæ volebant scribebant Lacedæmonij, apertè declarauit Apollonius Rhodius in libro de Archilocho: Stefichorusque vas lauandis pedibus aptum lithargenteolum vocat. Ion in Phœnice siue Cœneo viscum his verbis quercus sudorè vocauit, quercus quidem sudor incisique oblonga virga, Aegyptia pascit linea vestis ferarū pedica. Scribit Hermippus in discipulis Isocratis Theodotem Phaselitem promptissimum fuisse propositis sibi ænigmatibus inueniendis, aliisque ipsum aptissimè proponere solitum esse, velut illud de umbra. naturā enim quandam esse dicebat, quæ maxima sit in generatione & interitu, & minima cum maximè viget: sic igitur ait:

B *Qua tellus fert natura, quæq; æquora ponti,
Nulli incrementum simile est, hominiquæ nec ipsi.
Res est, nam primum soleat quæ maxima nasci.
In summoque vigore minor, vixque vlla: senescens
Cunctarum rursus rerum sed maxima crescit.*

Noctem præterea ac diem dixit per ænigma in Oedipode tragœdia:

*Germana gemina, gignit quarum altera semper
Alteram, & inde parens fit filia nata vicissim.*

Huiusmodi est & id, quod in rebus Græcis memoriæ prodidit Callisthenes, nam Chromnum, quæ ciuitas est non longe à magna ciuitate constituta, obsidentibus Arcadibus, Hippodamus Lacon, qui vnus erat ex obsessis, præconem ad ipsos & Lacedæmoniis venientem hortabatur, ipsorum statum per ænigma significans; vt matri nunciaret, quod muliercula intra decem dierum spatium esset soluenda, quæ ligata erat in Apollinis templo; veluti si præterierint non amplius esset soluenda: his igitur verbis facile indicium significauit sui status. Est autem ipsa fames in Apollinis templo, ac iuxta Apollinis sedem picta, quæ mulieris formam imitatur. Manifestè igitur patuit omni-

bus quod decem etiam dierum spatium famem obsessi to- C
lerare possent. quam rem cum cognouissent Lacones pro
viribus exclamauerunt iis, qui erant in Cromno. Sunt &
alia complura huiusmodi ænigmata, velut:

Virum vidi ignitum arcum viro adherentem,

Ita tenaciter vt sanguinem coniungeret. Significat au-
tem hoc cucurbitulæ adiectionem. His simile est & il-
lud Panacris, vt testatur Clearnus in libro Aenigma-
tum; quod percutit ligno non ligno confidentem: auem
non auem; vir non vir; lapide non lapide. ex his enim
aliud est ferula, aliud noctua, hic Eunuchus, ille pu-
mex. Atque Plato libro quinto de Legibus inuentiuncu-
larum philosophos commemorans, iis similes videri in-
quit in conuiujs ambiguo puerorum ænigmati de Eunu-
chi iactu ac de noctua, quo & à quo ipsum fecerunt æni-
gma. Huiusmodi sunt Pythagoræ etiam ænigmata, velut
attestatur libro quarto poëtarum Demetrius Byzantius,
cor non comedere, pro eo quod est, animum sine mœrore
exercere. Ignem ense non confodere, id est virum iratum
non irritare; ignis enim iracundia, ensis contentio. Iugum
non transire, omnem scilicet auaritiam immodicam fuge- D
re ac odisse, & æquum querere. Populari via non ingredi, id
est vulgi non sequi sententiã, vnusquisq; enim quidquid si-
bi videtur diiudicat temerè. rectam lineam ducere, ratio-
ne duce vti. Non confidere super semodio, id est non cura-
re quæ sunt in diem, sed semper accedentem admittere: ter-
minus enim ac finis vitæ est mors, qui non sine dolore ac
cura finit accedere. Similia sunt & ea ænigmatata Theo-
decti, quæ per iocum dixit Dromeas Cous; vt memoriæ
prodidit Clearnus & Aristonymus Psilocitharista, ac
Cleon Mimaulus cognomento, qui optimus fuit Italarum
minorum nulla extrinsecus persona assumpta, per se suffi-
ciens Histrio: erat enim Nymphodoro superior in cõme-
morato mimo. Huius imitator fuit Ischomachus præco,
qui circulares faciebat imitationes. Postea verò quàm no-
minis splendore assecutus est, mimos in miracula trãfiens
diiudicabat. Erat autè ænigmata huiusmodi quæ faciebant
veluti, cum rusticum quendam crapulatū malèque haben-
tem percūctaretur medicus, num in vomitū edisset nequa-
quã ego dixit, at in vêtrem. Cum mulier quædã vêtre labo-
raret

A raret, eamque interrogaret medicus nū haberet in ventre, & quo pacto inquit cum iam triduum nō comederim? & Sophanes poeta, in histrionē Cephisoleum dixit oburgans ipsum ob os latū, in femur tuū lapidem coniecissem, nisi futurus fuisset astantes irrigare. Antiquissimū est ænigma rationem sequens, maximeque accommodatum naturæ ænigmatum: velut quid omnes nesciētes docemus, & quid est nusquam & ubique? quid est idem præterea in cælo, in terra, & in mari? est autē hæc nominis similitudo, versa enim serpens, aquila, & canis, in cælo sunt, in terra, & in mari. At illud tempus significat, idem est enim nusquam, & apud omnes. quoniam eam naturam obtinuit, ut non sit in loco. Præcedens verò est animas habere, quod cum nullus nostrū sciat, præsentēs docemus. Callias verò Atheniensis, nam & antea de eo quæsiuimus, qui ante paucis temporibus. Stratridem præcessit, tragœdiam grammaticam dictam ita describens fecit. cuius prologus est ex elementis, quem dicere oportet, per omnes scripturas diuidendo ex elementis, finemque faciendo subuersè, in alpha, vita, gamma, delta, ita, thita, dei enim si iota, cappa, lambda, my, ny, xy, ou, pi, ro, sigma, tau, y, phi, chi, & in omega, mulierum autem chorus ex iis, quæ cum duobus factus cum ipso est concinnus, atque simul in concinnitate conuenit hoc pacto: *βῆτα ἄλφα. β. α. βῆτα ι. βι. βῆτα κ. βκ. βῆτα ιῶτα. βι. βῆτα ο. βο. βῆτα υ. βυ. βῆτα ω. β. ω.* rursusque in metris ac carminibus æquipollent *γάμμα ἄλφα, γάμμα ι. γαμμι κ, γάμμα ιῶτα, γάμμα ο, γάμμα υ, γάμμα ω.* & in syllabis vnumquodque metrum ac carmen se habet eodem pacto in æquivalentibus, ita ut Euripides non solum totam Medeam hinc facere sit machinatus, verum etiam carnem ipsum manifestum est quòd transtulerit. Sophoclem verò aperuisse aiunt, cum ausus esset ex illius exemplo, poemâque hoc in metro audiuisset, ac fecisse in Aedipode, sic ego neque me ipsum, neque te tristitia afficio ob hæc reprehensus. Omnes idcirco reliqui conuersiones in tragœdias, velut apparet, ab hoc desumpserunt, & post chorum rursus introducit sermonem ex vocalibus hoc modo, quam iuxta præscriptiones similiter atque priores dicendo diuidere oportebat, ut seruaretur pro viribus eius, qui fecisset pronuntiatio: alpha solum o mulieres, siue secundo solum dicere opus est, tertioque solum dices, postea

postea igitur quarto loco tau solum, io ta quintum, vbi sextum solum dic ypsilon. Vltimum tibi dicā omega septem vocalium, at septem in metris solum. Atque hoc cum dixisset, ipsa postea bis loquitur. Significauit primus hic & literam per iambos, intemperantius quae idem iuxta sententiam, at consideratè hoc modo:

In vtero fero ò fumina, sed pudore grato

In litteris nomen dicam infantis.

Recta longa litera est, ex hac media

Parua astitans vtrinque supina,

Postea circulus pedes habens breues duos.

Vnde postea ut quispiam existimarit Meandrius scriptor parum imitationi adhærens interpretatus conscripsit in commentario dicto insuauius. at Euripides in Theseo non scriptam locutionem fecisse videtur, est autem pastor quidam literarum imperitus qui Thesei nomen ita pictum illi significat.

Θ
Η
Ξ
Υ
Ζ

Cum literarum non peritus ipse sim,

Dicam figuras, signaque euentia.

Est circulus torno velut factus bene,

Signumque habens in ventre, quod clarè patet.

Binas secunda forma lineas tenet:

Dispersit has medio incidens mox altera.

Circum inde tortus ipsa tertia.

Subit figura quarta recta linea,

Tres incidentes diuidunt hanc lineam.

Quintam minus promptum sit ipsam dicere,

Sunt differentes linea inter se duae,

Quae conueniunt omnes simul in vnam basim.

Extrema differt nil figura tertia.

Hoc ipsum fecit & Agathon tragicus in Telepho, nam hic etiam literarum ignarus picturam nominis Thesei declarat.

Est circulus pictus prior mesomphalus,

Duae iugata quem sequuntur lineae.

Arcus Scytharum vti figura tertia est.

Obliquus adiacet tridens quarto loco.

Iunguntur inde binæ in vna linea.

Extrema forma est hinc fuit que tertia.

Theodoctes etiam Phaselites rusticum quendam inducit
liter

A *literarum imperitum Thesæi nomen significantem,*

*Ocellus est figura prima in circulo,
Binaq; sunt hinc linea pares simul,
Transuersa quas mox incidens ligat altera.
Circinnus ut contortus est hinc tertia.
Obliquus apparebat hinc velut tridens.
Tum virgula nascuntur ex quinta dua,
Currunt in vnâ quæ basin amba simul.
At sexta sicuti prius circinnus est.*

Θ
Η
Ξ
Ε
Υ
Ξ

Huic simillimum est & id, quod Sophocles fecit in Satyri-
co Amphiarao literas inducens saltantes: Neoptolemúsq;
Darianus in lib. Epigrammatum hoc Epigramma inscri-
ptum fuisse narrat in Chalcedone in Trasymachi Sophistæ
sepulchro, nomen th, r, a, s, y, m, a, ch, u, s, Chalcedo patria
est, ars est sapientia. At huiusmodi est Castorionis Solé-
sis poema, ut testatur Clearchus, quod in Pana composuit. Ex
pedibus singuli integris nominibus cōprensi, omnes simi-
liter præcedētes ac sequētes habēt pedes: velut, te iactibus

α τ η ρ β β .
λ ο κ ν ι φ α .
κ β ρ α ν η α .
τ η ρ β ι λ η α
δ υ ρ χ ε ι μ ο
π η ρ .

B *carmina componens rex difficilia cognitu, nō sapientibus
ut audiantur, poetarum obseruatos, habens ceream vestem
suauitatem emittens, tum reliqua eodem modo. Vnusquis-
que horum pedum quoquo modo ponatur in ordine idem
habebit metrum, hoc pacto, te iactibus niuis sonoris, te ia-
ctibus difficilem. Et quod quisq; pes habet literas decem.
Licet autem non eodem etiam modo facere, sed altero, ita
aut habeant plures ad vnus vsus, qui sic dixerint: metrum
dic mihi pedum, capiens mihi metrum pedum, metrū dic.
nolo enim pedum metrum capere, capere metrū enim pe-
dum nolo. scis Pindari etiam odam sine sigma factam, ut
ipse scribit Clearchus, velut ænigmate quopiam proposito
in poemate multis horum refellentibus, quia fieri nō posse
videbatur ut abstineret à sigma, & quia non probaretur
prius, serpsit rectè quod noui. Et totam adulteratam vi-
ri. Hæc notaret quispiam in abalienantes odam a sigmam
Lasi Hermionis, quæ Centauri inscribitur, & qui in Ce-
rerem ac Hermionem factus fuit hymnus à Laso, est as-
gmus, ut Heraclides ait Ponticus libro tertio Musices, cu-
ius hoc est principium:*

Ceres

Cerere cano puellam, uxorem Clytemeni,
 Licet autem & aliis multis abundare ænigmatibus,
In aperto nata sum, patria me jalsa aqua
Continet, mater est numeri filia.

Patet quòd in Delo dicit, quæ mari cõplectitur, mater Latona quæ Cæi est filia, siquidem Macedones Cæum numerum appellant, Tum de ptisana, hordei sine cortice succum cum abstinere non possis, bibe. Nam ptisanæ nomē à purgando ac relaxâdo deductum est. De Cochlea hoc in Teucri diffinitionibus scribitur, animal sine pedibus: ac spina, sine osse, tergore ostracum, oculi te flectentes, oblongi ac curuantes intro. Antiphanes in ipsius amore,

Colostrâ lignea carne, seu dico cascum.
 Anaxandrides in Aeschra, aptè coxit, & continuas corporis partes domat in igne formata terra Timotheus ait, olam & viri esse inquires. Timocles in Heroibus,

Quæmerat concinna
Vitaq; nutrit, hostis & famis, bona
Custos amicitia medica incluta famis.
Est mensa per cælum parata splendide.
Dixisse mensam protinus licuit prius.

Plato ubi responsum datum fuisse Cinyra scribit de Adonide filio ait in Adonide,

O Cinyra rex Cypriorum hominum hirsutorum,
Puer tibi formosissimus natus est, admirabilis tibi
Maximè omnium hominû, duo autè demones ipsum habent,
Hæc quidem impulsâ per occultas solitudines, hic verò impellens.

Bacchum inouit ad Venerem: siquidem hunc ambo amarunt. atque sphyngis ænigma huiusmodi fuisse scribit in tragœdia reprehensâ Asclepiades:

Est bipes & quadrupes in terra, scilique vox huic,
Atque tripes, mutat vocem solum omnia campis
Inter quæ serpunt, quæ cælo, & fluctibus errant.
Ast ubi iam pedibus contendit pluribus, illi
Deficiunt vires, & lentis robora membris.

Sunt autem & hæc Simonidicis ænigmaticè dicta, ut testatur Heracleotes Chamæleon, in libro de Simonide.

Piscis & infelix, & lasciui pater hædi,
Firmarunt propius capita: atra pignora noctis

Sumen

A *Sumentes cilys, Dionysi pascere seruum
Nolentes regu ac buphoni.*

Sunt qui inscriptum fuisse referant antiquitus hoc in Chal-
cide in quodam donatio, in quo delphin & hircus sculpti
erant: Quorum gratia hic erat sermo. Alij in psalterium
tensum dictum esse malunt in delphinum ac hircum labo-
ratum: Atque dithyrambum esse buphoni Dionysijq; ser-
uum. Sunt etiam alij qui bouem mactatum Dionysio secu-
ri percussum fuisse dicant in Iulide ab adolescente quodā,
atque securim ipsam cum festum propinquum esset, datam
fuisse in quandam fabri ferrarij officinam, ac Simonidem
cum iuuenis esset adhuc, ad fabrum ipsum accessisse, ut se-
curim acciperet, qui cum artificem dormientem vidisset,
vtrēnque ac cancrum inordinate adiacentem, vicissimque
priora tenētem, hoc problema familiaribus proposuit cum
ad eos esset profectus. Atque patrem hœdi vtrē esse asse-
runt, cancrum piscem infelicem, noctis filium somnū, ser-
uum verò buphoni ac Dionysij, securim. Fecit & aliud Epi-
gramma Simonides, quod maximum scrupulum iniicit
iis, qui historiæ sunt ignari.

B *Garrula qui nolet certamina ferre cicada,
Det Panopeiade cœnam mox iussus Epeo.*

Fama est enim quòd cum versaretur in Charteia, chorō-
que doceret Simonides, chori gymnasium procul à mari
habuerit, apud Apollinis templum in locis superioribus,
atque tum alios omnes, tum eos præcipuè, qui erant
apud Simonidem ex inferioribus locis, vbi fons scate-
bat aquam petiisse. Hic cum asinus, quem Epeum, vo-
cabant, ei aquam ferret, hoc ipsum fecit ut per fabu-
lam iocaretur: atque fabulam in Apollinis templo po-
fuisse aiunt, in qua Atridis aquam fert Epeus, velut inquit
Stesichorus:

*Filia nam Ionis est magnos miserata labores
Regibus apportanti aquam semper.*

Hæc cum ita se habeant, statutum fuisse dicunt, ut quicumq;
ex discipulis ad horam statutam non venisset, Chœnicis
hordeum asino dare cogeret, quod & ab ipso poeta dici-
tur, atque hoc esse cicadæ certamen non ferre, nolle, scilicet
canere: Panopeiadem esse asinum: cœnam, hordeum
Chœnicis. huiusmodi est & illud Theognidis:

Mort

Mortua me petit sub tectum forte maritima.

Mortua sed vivo est ore locuta tamen.

Significat autem testam. Est huiusmodi nomina virorum etiam simplicibus nominibus similia proferre, ut robur capiens Aristonicum in bello. Et illud vulgatum,

Quinque viri ratibusque decem coiere ruentes.

Pugnarunt saxis, nec saxum sumere possunt.

Vnda tegit mentum, sitis ingens perdit & illos.

Subibant autem pœnā quandam hi Athenis, qui propositū Aenigma non poterant soluere, siquidem phialam mistam bibere cogebantur, ut Clearchus asserit in Termino. Et libro Prouerbiorum primo ita scribit, nō aliena est prorsus à philosophia ænigmatū explanatio, siquidem antiqui sapientiam per huiusmodi demonstrationes enucleabant. nam & inter pocula quæstiones proponebant, non tamen eadem ratione, qua iuniores nunc solent inter se: quæ res magis libidinē excitet, aut quis piscis est suauissimus, aut quis maximè viget: vel quis post Arcturum, aut Pleiades, vel Canē sit esui aptus. Quarum quæstionum oscula præmium victoribus proponūt, quæ quidē omnia eorū odium in se concitant, qui aliquo liberi animi sensu præpollent: multam verò iis qui vincuntur eam imponunt ut suauis merū bibant, quàm sanitatis ratio postulet: quæ quidem omnia maximè ad eum spectant, qui inter Archestrati, Philænidisq; scripta diutius sit versatus, ac Gastrologiæ fuerit studiosus: vel rerum potius similiū. Primo igitur iambicū carmen dicenti, cōtrā dicentis alicuius poëtæ in eandem sententiā carmen profertur: atque singulos iambum dicere oportet. Huc accedit quòd singulos dicere oportet eo metro, quo constitutū est, ac eundem literarum, syllabarūq; ordinē seruare, Atq; cuiuscūq; vel nomen Troianorum ducum, vel Græcorum prædictis simillimè proferre. Præterea ex data litera nomen cuiuscūq; ciuitatis dicere opus est, quæ sit in Asia, sequentem verò quæ sit in Europa: ac variare si quis in Græcia dixerit, vel in barbarorū regionibus: ita ut non ineptus prorsus sit hic ludus, ad declarandum quantopere familiares quisq; habeat disciplinas. His præmium coronam laudēsq; proposuerunt, quibus maximè oscula vicissim excirantur. Hæc ea sunt quæ dicuntur à Clearcho, quæq; apponere conuenit. Huiusmodi esse pu

A to Homericum carmen dicere, quod ab a, incipiat, rursusq;
in eandem literam desinat.

Astitit, ac illi dixit velocia verba,

Ast agè nunc scutica, & tibi nunc capiaturs habena.

Alatum telum capias, & scuta rotunda.

Et rursus iambi huiusmodi:

Aptè bonus fert si qua contingant mala.

Aptè bonus fert si qua contingant bona.

Homeric carmina ab e, in e desinentia:

Ecce Lycaonium natum fortemq; bonumq;

Invenit.

Est vrbe in nostra, quando nec debui & ipse.

Huiusmodi iambi etiam,

Est omnibus despecta prorsus Dercyle

Pauperies.

Esse simpliciter presentibus rebus fere.

Homeri ab a, in a.

Alma locuta oculos discessit caesia diua.

Alma Venus cecidit gremio confusa Dione.

Iambi

B *Fides amici experta sit tibi prius.*

Homeri ab i, in i.

Ilion aufugiunt & rari, & nomine prius.

Hippolochus peperit, sum natus filius illi.

Ab s, in s,

Si vel cunctorum Graiorum Agamemnona dicas.

Sapiens feret quicquid dedit fors labilis.

Ab o, in o,

Ac velut in caelum nubes qua venit Olympo.

Mens est mihi perita ferre qualibet.

Opus est autem carmina etiam sine s, proponere:

Cuncta dedisse volo qua sunt his addere multa,

Inde domi.

**Atque Homeric carmina, quae ex prima, ac vltima
syllaba nomen significant:**

Ajax ex salamine rates bis aquore senas

Duxit.

Phylides gratus superis, quem bellice Phyleus

Tu genuisti.

Prudentes medici Podalirius, atque Machaon.

ab n èt n.

ñ àllùn.

ot

dias.

Phileus.

ιν τῷ Μᾶ

χάμῃ.

○

Sunt alia Homeri carmina, quæ ex vltima, primâq; syllaba C
 λυ πινδ. nomen aliquorum vasorum significant.

Casorum danaum mens est in pectore tristis.

Ex fato loquitur quivis quod crederet alter.

Tristis eras ne quid peius pateretur & inde.

Alia sunt carmina quæ edulium quodpiam indicant ex pri
 ma, ac vltima syllaba,

Argenteos habens pedes Thetis filia marini senis.

αργυρη

Nec tu hæc singula interrogas, aut perquiras.

υθ.

Verum vbi satis iam vagati sumus, dicendum iam esse vi-

Αγθ.

detur, quam pœnam ij subibant, qui præpositum sibi ænig-

Μι μεταλ

ma non soluissent: bibere igitur hi cogebantur falsuginem

α. ηυδα.

in potu, atq; poculum sine respiratione haurire oportebat,

veluti his verbis demonstrat Antiphanes in Ganymede:

Hæc tibi implicata.

Interrogas valde, ast aperte ego feram:

Si raptionem tu pueri nosti primo

Quàm misceatur dicere est opus statim.

Ænigma num proponis hoc ò vir mihi?

Si raptionem novi ego pueri? quid hoc

Dictum notat? det quis mihi lorum statim,

An nescio? sic panis inde? non ego.

Salsuginis potum attulisse oportuit.

Scis ergo quòd bibisse sit hoc opus tibi?

Sed nunquid ipse quid notet dixi tibi?

Minimè, sed est opus manus post terga cum

Contraxeris, bibisse flatibus sine.

Cum tot à Dipnosophistis dicta essent, de ænigmatibus,
 nobisque iam vesper aduentasset, quæ in promptu erant
 prætermittentes, sermonem de poculis in crastinum diem

prorogauimus: nam orationem ad ingressum vsque

prorogo, iuxta Philo thyten Metagenis, vt in

novis, multiplicibusque patinis conui-

uium theatro præbeam, vbi postea

de poculis orationem

habebo.

αριστο

D

ATHE

A T H E N A E I DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER VNDECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De poculis antiquis.

C A P. I.

B

ED agè iam quod sermonis erit exordium amice Timocrates, iuxta Cephisodori Comici sententiam? nam cum nos opportunè studiosèque ob pocula conuenissemus, omnèsq; sederent adhuc, priusquam quidpiam diceretur, ait Vlpianus, sedent ò viri amici optimates, qui cœnant apud Adrastum: Polyidúsque dum in via sacrificat accedentem Peteum moratur, ac inter herbas sedere faciens, germináque confringens pro mensa, ea quæ mactata fuerant, illi apponit: atque nutrix sedenti Autolyco, qui ex Ithaca ad diuitem populum venerat. Manifestum est autem quòd ita edebant illius tempestatis homines. Ac de Vlyssè scribit ita Homerus:

Inuenit puerum, peperit quem filia, paruum.

Euryclea illum mox inter genua locauit,

Destitit vt canare.

Sedere fecit inter genua, non autem apud genua posuit. Et nos igitur quid cunctamur, sed iam decumbamus, vt Plutarchus nobis poculorum rationem reddat, omnèsq; prouocet plenis calicibus. Simonidem Amorgium poëtam primum pocula nominasse in Iambis, hoc pacto reperi, Nunc ex mensa pocula sumito. Is autem qui Alcmæonidem composuit, hæc inquit, in lato stramento quodam mortuos humi deposui, quibus & cibum apposui, & pocula, coronásque in capitibus, quæ ab ipso potu no-

minatæ fuerunt. Sic poculum ipsum ab aquis, vinóq; bibenda Attici nominarunt. Aristophanes in Equitibus:

Maxillis videntem fatuum, hamatopotam.

Ac ibidem:

Bacu frequenti est vsus ipse poculo.

Pherecrates in Tyrannide:

Præstantior certè vna mille poculis,

Et Anacreon:

Vini bibax factus sum.

*διονίσιος,
διονιστά-
ζω.*

Est autem verbum ipsum apud poetam, vbi dixit, vinum potans. Sappho etiam libro secundo, multa, ac infinita pocula Celaphis. Alcæus; ex poculorum vertigine laborans, abside. Colitur in Achaia, in Antheorum regione Ceres Poculifera, sicut testatus est Autocrates libro Achaicarum Historiarum secundo. Sed prius quàm ad poculorum catalogum perueniamus, operæpretium nos facturos existimo, si quare plenum esset id poculum, perquiremus: sic enim dictum est, poculorum locus. Aristophanes in Agricolis:

Loculi velut nam lintheum prætenditur.

Quod idem inuenitur etiam apud Anaxandridem, in Me- D

Ευρυκλειά,

liloto. Eubulus in Leda, *Velut fœdus daret,*

Confregit in loculo omnia tunc hic pocula.

Et in Fidicina; loculos nobis inuenit in Semele, & Baccho,

Maia puer qui saxeus stat nomine,

Fractum in loculo, simulq; splendidum.

Cratinus iunior in Chirone, post multos annos ex bello domum redeo, affines, & tribules, ac populares:

Vix repperi, scripsi in loculo sed hic statim,

Mihi tribulis est adiutor Iuppiter,

Tributa soluo.

Est autem inquisitione dignum, an poculis ingentibus antiqui vsi fuerint; nam Dicæarchus Messenius, qui fuit discipulus Aristotelis, in libro de Alcæo, antiquos paruis poculis vsos fuisse scribit, aquosumque bibisse. At Chamæleon Heracleota in libro de Ebrietate, si vocem memoria teneo, hæc scripta reliquit; neque admiratione dignum sanè est, si ebrietatem hanc opibus anteponunt ij, qui licentia hac vtuntur; nam cum nullam aliam habeant meliorem voluptatem, quam sectentur, neque magis lætam, ad vinum
ipsum

A ipsum meritò confugiunt: ex quo magna pocula patria potentioribus viris parata fuerunt. Neque tamen hoc poculorum genus antiquum est apud Græcos, sed nuper inuentum est, ac à barbaris translatum: qui cum optimis disciplinis priuati sint, tori in vinum conuertuntur, epulasque & superuacaneas, & multas compararunt. Nos autem in illis Græciæ locis neque in picturis, neque in antiquorum scriptis poculum magnum inuenimus, præter quàm in Heroicis: quia solis Heroibus poculum Rhytum vocatum tradiderunt, quod etiam dubitationem continere nonnullis fortasse videbitur, nisi quis ob celerem dæmonum apparitionem, id demonstratum fuisse dicat. Nam Heroes difficiles, ac percussores putantur eosque noctu magis, quàm interdiu. Verumenimvero ipsos ex magnis poculis bibentes faciunt, vt non ex consuetudine, sed ex ebrietate ipsa potius huiusmodi esse videantur: neque mihi sanè insulse dixisse videntur ij, qui magnum poculum, argenteum puteum appellarunt. Videtur mihi in his verbis ignorasse Chamæleon, quod non est paruum id poculum, quod apud Homerum Vlysses Cyclopi tradidit; neque enim cum tantus esset, ter eo hausto, ob ebrietatem consternatus esset: **B** erant igitur eo etiam tempore magna pocula, nisi quis malit vini potentiam arbitrari, quàm declarauit ipse Homerus: vel insuauem potum Cyclopi, qui lac semper bibere consueuerat. Vel certè barbaricum erat id poculum, si erat magnum, atque ex Ciconum præda deportatum. Sed quid de Nestoris poculo dicemus, quod vix iuuenis quispiam ferre posset, Nestor autem senex nullo labore extollebat? de quo etiam nos quidpiam docebit Plutarchus. Hora est igitur vt decumbamus, atq; cum decubissemus, ait Plutarchus, non per Terram tibicem virorum, sed scyphum inquirens, de calice concionem habiturus accedo iuxta Pratinæ poetæ Phiasij sententiam, neque vnus ex Cylicranis, quos subannians Comicus Hermippus ita scripsit in Iambis, in Spleniplanicem Cylieranum profectus sum, atque Heracleam maximè florentem ciuitatem vidi. Sunt autem ij Heracleotæ, vt Nicander inquit Thyatirenus, quibus imperat Oeta, qui etiam eos ex genere cuiusdam Lydi denominatos esse asserit, vnus eorum qui militarunt cum Hercule. Mentionem horum fecit

Scythinus etiam Teius his verbis in inscripta historia; cum Eurytum, eiusq; filium Hercules cepisset, qui ab Euboicis tributa exigebant, vtrunq; interfecit, prædantēsq; Policranes popularus est, ac ibi civitatem, quæ appellaretur Trachinia Heraclea, condidit. At Polemon libro primo eorum quæ scripsit ad Adæum, & Antigonum ita scribit; cum quidam incolæ Heracleæ, quæ apud Oetam, Trachinēmq; sita est, cum Hercule ex Lydia venissent, Cylicranes, atque Athamanes, à quibus loci dicuntur; illis Heracleotæ nequaquam Rempublicam impertiti sunt, at alienigenas habitatores latenter acceperunt. Dicuntur verò Cylicranes quia calicem in humeris habent impressum. Sed & illud mihi venit in mentem, quòd Hellanicus in Denominatibus quosdam esse ex Libycis Nomadibus scribit, qui nihil aliud possideant, quàm calicem, cultrum, & hydriam: quòdq; domos habitant ex culmis confectas, cæsque perexiguas, quantæq; faciant ad arcendas temporum iniurias, quas etiam circumferunt, quocunq; proficiscantur. Ille etiam locus, qui inter Illyrios Calices appellatur, pluribus est cognitus, vbi Cadmi, Harmoniæq; monimentum cõspicitur, vti libro vigesimo secundo Historiarum scriptum reliquit Phylarchus. Polemon autem Syracusis ait in libro de Morycho, in insulæ supremis partibus extra muros, apud Olympiæ sacellum quendam esse Cratem, à qua calicem implentes nauigant, donec scutum, quod est in templo Palladis, non amplius conspiciatur: atq; hic fictilem calicem in mare demittunt, flores in ipso ponentes, & fauos, thúsque non sectum, compluræq; alia huiusmodi aromata. Sed & ipse igitur symposium vestrum omni suauitate plenum video, iuxta Xenophanem Colophonium:

Lámque solum purum est, manus hinc, & pocula cunctis.

Puræq; quæ cingit nexa corona caput.

In phiala vnguentum mox attulit alter odorem,

Plenæq; stant passim pocula lætitiæ.

Prompta iacent alij redolentia pocula flores,

Quæ nulli sese tradere velle ferat.

In medio hæc puri diffundunt thuris odorem,

Puræq; stat pariter, frigida dulcis aqua.

Hic fulvi panes astant, venerandaq; mensa

Et mellis, & pingui est caseo ovusta simul.

Epse

A *Ipsa decoratur varijs & floribus ara.
 Atria festiuis cantibus alta sonant.
 Sunt celebranda viro prudenti numina primum.
 Synceris, veris, quæq; dicere patet.
 Sacra ferenda simul, fecissetq; iusta petendum.
 Huiusmodi precibus nil erit vtilius.
 Nec potare merum ad conuicia conuenit, haud te
 Deducat seruus nunc etiam iuuenem:
 Dignus laude vir est, qui cum bibat optima dicit,
 Firmaq; : virtutem menteq; adhuc retinet.
 Qui neque Titanum, qui nec fera bella Gigantum;
 Nec Centaurorum perfida monstra novat.
 Suscitât aut cædes varias, quibus vtile nil est.
 At prudens mens est ipsa Deo similis:
 Suauis etiam Anacteon hæc inquit:
 Nullus amicus erit qui tecum pocula siccet,
 Dum rixas, bella & sanguinolenta refert.
 Sed qui Musarum, Veneris qui munera miscet.
 Et qui lætitiæ sit memor vsque bonæ.*

Ion præterea Chius ita inquit:

B *Defensor nostri valeat, qui rexq; , paterq;
 Impleat, & nobis pocula seruus item in
 Vasis argenti : diffundat protinus aurum
 Vina, manus nobis inq; asarota lauent.
 Alemene, natoq; simul pia sacra ferentes,
 Procleo, & Persidis, ab Ioue principium.
 Ludamus, potemus, eat & nocte canentum
 Clamor, quis saltet lætitiâ incipiat.
 Quem thalamo propiora manent conuiuia, potet
 Cantius hic alijs hunc mediocre decet.*

Fecerunt ij etiam, qui septem sapientes dicti sunt, conuiuiales congressus, vinum siquidem senectutis mœrorem solatur, veluti Theophrastus ait in libro de Ebrietate: quo fit vt nullus nobis meritò succensere debeat, qui quidem prudens sit, quoniam ad has Dionysicas disputationes peruenimus, iuxta Alexidis Tarentinos, quandoquidem nullum omnium iniuria afficimus.

An nescis quòd

Quod vita dicitur, mora est id denique?

Ac diminutum nomen est fati ipsius?

Quòd si peritè me ferat quis vel malè
 Diudicasse, contra ego nil dicerem.
 Considerans sic ipse noui, & credidi,
 Quòd stulta prorsus cuncta sunt mortalia.
 Quòd hospites semper sumus dum viuimus.
 Vt qui quibusdam venimus congressibus,
 Ex morte, cæcis tenebris, lucem in hanc
 Quam cernimus : qui plus bibat, qui rideat,
 Qui indulgeat Veneri, simul quo tempore
 Congressibus præsens sit, is conuiuium
 Sortitur, ac domum redit mox letior.

Atq; iuxta doctam Sappho, veni Vepus, amicisq; his tuis, & mei conuiuis nectar in calicibus aureis pulchris porrigas.

De varijs potionibus & fictilibus.

C A P. I I.

AD hos dicendum videtur quòd peculiare sunt modi
 potiorum ciuitatibus, velut his verbis declarauit Cri-
 tias in Lacedæmonum Republica : nam Chius, ac Thafius
 à dextris ex magnis poculis : Atticus à dextris ex paruis,
 Thessalus magno poculo prouocat quem libitum sit. At **D**
 Lacedæmonij ex apposito sibi poculo bibunt, quibus puer
 infundit, quantum bibitur. à dextris bibere dixit his ver-
 bis Anaxandrides in Agricolis:

*Quo nam modo potare vos ex poculis
 Estis parati? ferte: quo tibi placet.
 Num vultis à dextris, pater mox dicere
 Super bibente, atque hinc Apollo dicere
 Vt mortuo?*

Deuitanda sunt autè nobis fictilia, nam ij fictilibus vtun-
 tur apud Persas, quos rex honore priuauit, vt asserit Cte-
 sias. inquit autem Chærilus etiam poëta;

*Diuitias teneo, calicis frustum vndique fractum.
 Naufragium conuiuiarum, que plurima ventus
 Ipse Dionysi patrauit, regis ob iram.*

Cognoui tamen iucundissima esse sæpius fictilia pocula,
 velut apud nos ea quæ ex Copto asportantur: coquuntur
 enim ex terra cum multis aromatibus irrigata. Aristoteles
 in libro de Ebrietate: Ollulæ etiam quæ Rhodiæ dicun-
 tur, tum ob voluptatem inferuntur in conuiuia, tum quia
 cum

A cum vinum calefaciant, minus ebrietatem inferri patiuntur. Nam si myrrha, mastiche, resque huiusmodi in aquam iniecta coquantur, ac mox vino misceantur, minus qui bibunt fiunt ebrij. Et alibi hic idem: fiunt ollulae Rhodiaceae myrrha, lentisq; floribus, croco, balsamo, amomo, ac cinnamomo simul coctis, ex quibus quae vino mista fuerit aqua, ita sistit ebrietatem, ut vel Venerem sedet surgentesq; etiam spiritus digerat. Non convenit nobis igitur temere ac insanè bibere, cum in horum bonorum copiam ac variorum ob artem poculorum respicimus.

*Varia insania species, cur Nymphae
Bacchi nutrices.*

C A P. I I I.

Insaniam multis rebus iungi à compluribus testatur Chrysippus in principio tractatus de bonis, ac malis. Dicuntur enim alij ob mulieres insanientes: alij insanientes ob cothurnices: eos vero, qui gloriae sunt studiosi, ob gloriae insanientes dicunt quidam, veluti mulierum cupidos: ob mulieres insanientes, autumq; studiosos insanientes ob aues: cum idem ferè haec ipsa nomina significant, ita ut & caetera si hac ipsa ratione vocentur, non fiat prorsus absurdum, nam obsonij studiosus & vorax, & studiosus vini, eodem pacto. Similiter autem & caeterorum singulorum, cum insanè verè dispositi sint ad haec, quicumq; praeter rationem cupiunt, longèq; ab ipsa aequitate aberrarunt. Verum nos, sicuti solent Athenienses, hos mimos, morionèsq;, ac alios artifices audientes, moderate bibamus; Sic autem de his scriptum reliquit Philochorus; Athenienses ubi certamen Dionysij celebratur, primum quidem prandent, ac bibunt: postea accedunt ad spectaculum, coronatiq; spectant, atq; per totum certaminis spatium vinum infunditur, ferunturq; bellaria, chorisq; ingredientibus potum infundunt, quod rursus postea faciunt, ubi postea quam certarunt, egrediuntur. huius rei testè habet Pherecratem Comicum, quod ad sua usq; tempora non essent sine cibo spectatores. Scribit Phanodemus apud Dionysij templum, quod est in Limais, Athenienses mustum ferentes Deo,

*γυναικῶν
μαρτία.
ἐπιθυμίας
via.*

miscere ex vasculis, ipsos postea bibere, vnde Linnæus vocatur Dionysius, quoniam mustum aquæ mistum, tum primum bibitum est atq; idcirco fontes Nymphæ dicti sunt, Bacchiq; nutrices, quoniâ aqua mista vinum augeat. Cum igitur mistionibus delectarentur, tripudiantes, vocantésq; floridum, Dithyrambum, ac Baccheutam Bromium, cantilenis Dionysium cecinerunt. Verè autem Bacchi nutrices sunt Nymphæ, vt ait Theophrastus in libro de Ebrietate, siquidem vites, vbi inciduntur plurimum humorem emittunt ac lachrymantur, ex sua ipsarum natura. Hinc est quod Euripides vnum equorum, solis vrentem florentem Bacchum nominauit, ac autumnalium arborum ordines maturantem; quo fit vt homines vinum ardens vocitent.

Pocula plena dedit rubicundi, ac dulcis Vlysses

Vini; mensuras viginti miscuit idem

Lympha, tum incundus odor crateris olebat.

Timotheus in Cyclopiâ, vnum quidem poculum nigrae guttae immortalis infudit, quod spuma florebat, ac mensuras viginti infudit: simul autem nuper fusi vini, lachrymis Nympharum miscuit.

Qui multa pocula habuerint, de poculis literatis.

C A P. IIII.

NOui homines etiam nonnullos ò focij, qui non tantum ob multas diuitias lætabantur, quantum quod plura tum aurea, tum argentea pocula haberent, quorum vnus est arcadicus Pytheas & Phigalia, qui etiam cum moreretur, non dubitauit familiaribus suis iniungere, vt hæc in ipsius tumulo inscriberentur;

Pytheas hoc tumulo tegitur prudensq; bonusq; ;

Pocula cui vino multa fuere viro :

Auri, ac argenti, ac electri splendida, cunctis

Atque magis prisca qui variavit ea.

Hæc ita scribuntur ab Harmodio Lepreate in libro Legitimum in Phigalia. Xenophon vero libro octauo Disciplinæ, vbi de Persis mentionem facit, ita scribit; atque maximè gloriatur si plura habeant pocula, neque villo pudore capiuntur, etiam si iniuste eos sibi comparasse ea constiterit: quoniam multum viget apud eos iniuriæ, ac turpe

A turpe lucri desiderium. Oedippus præterea filiis poculo-
rum causâ imprecatur, velut qui Thebaidem fecit scri-
ptum reliquit, quoniam pocula sibi apposuerant, quæ re-
nuebat; sic igitur is inquit:

*Ab Ioue mox natus Heros clarus Polynices
Oedipodi sedem pulchram, mensamq; parauit;
Quæ fuerat Cadmi prudentis: pocula vino
Repleuit dulci spumantia. mox ubi patris
Cognouit pretiosa senex hæc munera, natos
Increpat, irarum voluntur pectore fluctus.
Tum manibus iunctis non blanda precatur in illos.
Absuit hæud illis precibus crudelis Erinnyis,
Vt non possideant tranquille parte relicta.
Sed semper lites adsint, certamina pugna.*

Cæcilius autem rhetor ex pulchra Acte, Agathoclem in-
quit Regem in sua Historia, multa aurea, argenteaq; po-
cula habuisse, eaq; cum suis sociis ostenderet, dicere solitum, quòd ex eo tẽpore quo regnauit, ea sibi comparasset. neg. p. or.
At Acrisius in Sophoclis Larissæis quàm plurima & ipse
pocula possidebat; velut inquit Tragicus;

B *Externa prorsus, magna ponit prelia:
Exponit areos lebetes vt ferant.
Chrysocolla concava, pocula hinc argentea
Duo, sexagintaq;.*

Possidonius libro Historiarum vigesimosexto Lyfima-
chum Babylonium scribit cum ad cœnam Himerum vo-
casset vnà cum trecentis, qui idem Himerus non solum
Babylonis imperauerat verum etiam Seleuceis, post abla-
tas mensas argenteum poculum quatuor minarum sin-
gulis trecentorum tradidisse: atque cum fœdera percuf-
sisset, omnes poculis prouocasse, dedisseque vt pocula au-
ferrent. At libro decimosexto de re ditibus, vbi Anticlides
Atheniensis de Gra loquitur, qui vnà cū aliis Regibus Co-
loniam misit in Lesbum, quòd illis responsum fuerat ab
oraculo, vt nauigantes in Virginis pontum Neptuno depo-
nerent; hæc ita scribit: sunt quidam qui fabulentur de re-
bus Methymneis, ac de Virgine in mare proiecta: dicunt
enim quòd cū ex ducibus quidam eam amaret cui nomen
erat Enallo, is natauit vt puellâ ipsam seruaret, qui tamen
ambo cum ab vndis cooperti fuissent, nõ amplius visi sunt.
Postea

A/ De Gyalā, Dino, depastro, Dactylcto,
Elephante, Epheboque.

CAPVT V.

Philetas Megarenfes pocula Gyalas appellare folitos
fcribit in Inordinatis. At Parthenius libro primo di-
ctionum apud Hiftoricos quæftitarum, poculi fpeciem effe
voluit. Sic etiam Marfyas Apollinis facerdos qui ita fcri-
bit; quando rex ciuitatem ingreditur, quendam Gyalam
vino plenam habentem, occurrere, hunc verò capientem,
libare. Eft autem Dinus etiam poculi genus, de quo his
verbis mentionem fecit Dionyfius Sinopeus in feruante,
vbi poculorum nomina connumerat:

*Dic quotuplex eft poculorum fœmina
Genus? dicotyli, tricotyli, ingens dinus &
Capax metreta, cymbium, fcyphi, rhyta.
Nam nil anus videt, nifi ipfa pocula.*

βυκελάω

Scribit Cleantes philofophus in libro Tranfumptionum,
Thericleum calicem ac Diniadem ab artificibus fuiſſe di-
ctos. Seleucus ex Medea Strattidis, genus effe poculi Di-
num depromptit.

Sciſ quid videatur ò Creon caput tuum?

Num perforatus Dinus hinc, & inde?

Archedicus domesticum quendam ita inducit in errante, de
amicarum moribus, dicentem;

*Nicoſtratem paulo ante mane duxeram
Aduncum habentem naſum; eaq; cognomine
Diſta eſt Scotodina, ceperit Dinum quòd hæc
Argenteum per tenebras. Dinum ò Dei.
Graue eſt.*

Eſt etiam ſaltationis genus, vt teſtatur Apollophanes in
Daulide his verbis:

Dinus grauis quidam; canifter hic ſimul.

At Teleſilla Argiua aream Dinum vocauit. Cyrenæi Di-
num appellant vas lauandis pedibus aptum, vt in Atticis
aſſerit Philetas. Narrat Silenus & Clitarchus in linguis
pocula apud Clitorios Depaſtra vocari. Antimachus Colo-
phonius libro Thebaidis quinto ita ſcribit;

*Omnia quæ prudens fieri mandauit Adraſtus.
Ictus aquas, mel illaſum commiſcuit intus.*

Argenteo

*Argenteo cratere manus studiosaq; miscet.
Regibus & Graijs mox attulit ipsa Depastra,
In manibus dum vescuntur, libamina fundit
Aureo gutturo.*

Et rursus;

*Argenti cratera ferat, siue ipsa Depastra.
Aurea, quæ in domibus nostris sunt.*

Ac in iis quæ sequuntur postea inquit;

*Quod foret utilis flaventi melle repletum.
Illesum Celebaon, & aurea forte Depastra.*

Appellatur quoddam poculum Dactylotum apud Ionem
in Agamemnone;

*Sed digna cursu perferes & munera,
Non igne tactum Dactylotum, premium
Magnum Pelie, sed Castoris & opus pedum.*

Intelligit autem Epimenes auritum vtrinque poculum, in quod ex utraque parte digitos diuidere possimus. Alij ita dictum arbitrantur, quod formas habeat in circulum tanquam in digitos diuisas, vel quia quædam eminentia habeat velut Sidonia pocula, vel planum omnino igne non tactum posuit, iuxta lebetem Homericum igne intactum, ac frigidis aquis capiendis idoneum, aut refrigerando potui aptum. Sunt qui cornu intelligant, nam boues, qui nascuntur apud Molossiam, eximie magnitudinis cornua habere dicuntur, de quorum præparatione scripsit Theopompus, quorum ipsum etiam cornua habuisse rationi consentaneum videtur; apud Molossiam Iolcus conspicitur, vbi ob Peliam certamen positum fuit. melius erat inquit Didymus in actus expositione dixisse, quod Homerum dicentem non audiuit;

*At quinto phialam quæ nondum nouerat ignem
Apposuit.*

*ἀνορύ-
λῳ.
digitus.*

Visum est poculum fuisse, at vas est æneum, apertum, figuramque habens lebetis, quod est idoneum aquis frigidis capiendis. Dactylotum autem, velut phiala quæ concavitatem intus habeat in circulum tanquam digitos, vt bibentium digitis capi possit. Sunt qui cornu intelligant igne non tactam phialam, non enim fit per ignem: ac per metaphoram fortasse poculum phiala dici posset. Philemon in Atticis nominibus, siue in linguis; præposita peluis ait Dactylotum

A Stylotum poculum. Atque auritum, in quod digitos extendere liceat utrinque : alij verò quòd habeat formas digitis simillimas in circulum arbitrantur. Appellabatur etiam poculum quoddam Elephas, sicut Damoxenus in ipso lugente arbitratus est ;

Idoneum nisi tibi elephantem puer

Ferat : quid est hoc per deos? est poculum

Magnam, choarum quod trium sit & capax.

Alconis est opus mihi quo præbabit

In Cypselis Adæus.

Mentionem fecit huius poculi Epinicus etiam in respondentibus, cuius testimonium adducam ubi de rhyto poculo verba faciam. Ephebum poculum Embasicetam appellari scribit Philemon Atheniensis in libro Atticorum nominum ac linguarum. At Stephanus comicus in Philolacone ;

Hoc præbabit villam ipse rex quandam: nouum,

Quid hoc? nouum, nuperque factum poculum.

At ipsa villa à Thuria non est procul.

Huc ipse adiui nuper, & mecum tulit

Grandes Ephebos Sostia, ac graues simul.

B *De Hedypotide, Herculeo, Hethanio, semisecto, Thericleo poculis.*

CAPVT VI.

LYnceus Samius Hedypotides scribit à Rhodiis confici Thericleorum loco, quæ perficiuntur Athenis : nam cum ea ratione diuitibus Atheniensibus parentur ob pondus, Rhodij contra ob poculorum leuitatem pauperibus etiam ornatum huiusmodi impertiuntur. Mentionem earum fecit Epigenes etiam in Heroïna his verbis ; vasa refrigerando apta, Cyathum, Cymbia, rhyta quatuor, Hedypotides tres, colum argenteum. Semus libro Deliadis quinto Echenicis indigenæ mulieris Hedypotidem positam fuisse in Delo scribit, de qua meminit libro etiã octauo. At iunior Cratinus duodecim inquit Hedypotides ab Archephonte. Pisander libro secundo Heracleæ ; Poculum id in quo Hercules Oceanum nauigauit, Solis fuisse asserit, quod Hercules ipse acceperat ab oceano. Gaudebat aliquando Heros maioribus poculis, quare poetæ hystoricæque per
iocum

iocum eum in poculo mare nauigasse in fabulis dixerunt. C
 Panyasis autem libro Heracleæ primo Herculem ait solis
 phialam à Nereo accepisse, nauigasséq; in Erythiam:quòd
 autem vnus fuisset Hercules ex iis, qui plurimū bibebant,
 iam diximus superius. Quòd vero Sol in poculo ad occa-
 sum ferretur, ita declarauit Stefichorus;

*Sol Hyperionides aurata in pocula gressus,
 Oceani fluctus penetraret vt inde
 Atque profunda sacra tenebrose noctis adiret.
 Et peteret matrem, teneramque maritam.
 Ac dulces natos, adijt mox arbore lauro
 In nemus vmbrosum Iouis filius pedes.*

*Sic ait Antimachus etiam,
 Tunc eleganti in poculo
 Solem misit valde inclyta Erythia.
 Aeschylus in Heliadibus;*

Tunc poculum à Vulcano perfectum in æqui patris occa-
 su, in quo multum tumidum traiiciens fert iter cursus:
 neque profugiens in vesperum suavis noctis nigros equos
 habentis. Mimermus in Pumilione, solem inquit dormien-
 tem in aureo lecto, in hunc vsus sibi à Vulcano facto, ad D
 orientem traiicere: per ænigma poculi profunditatem si-
 gnificans, sic autem scribit;

*Longa laborantem Phæbum lux perspicit, illi
 Noscitur & lucis tempore nulla quies.
 Nec cessatur equis, post quam Pallantias orta
 In mare purpureis astra fugauit equis.
 Fluctibus at lectus fert hunc Vulcanus; illum
 Vulcanus manibus fecerat ipse suis,
 Ex auro celerem, pelagi per summa volantem,
 Sopitusq; locis fertur ad Hesperidum,
 Donec ad Aethiopes veniat, firmatur equorum
 Currus, dum redeat Memnonis inde parens.
 Tunc alios scandit currus Hyperione natus.*

Theolytus ipsum nauigare inquit in lebete libro Hora-
 rum secundo, cum tamen id prior is dixerit, qui Titanum
 pugnam conscripsit. Cum quædam de Oceano prius di-
 xisset Pherecydes, hæc ita libro Historiarum tertio subiun-
 xit; Hercules arcū in eum intendit quasi iacturus, quod Sol
 nequaquã facere iussit, hic igitur perterritus continuit, qua
 de causa

A de causa Sol ei aureum poculum largitus est, quod cum equis ferre consueverat, quando noctem in Oceano immergeret, quæ ipsum in Auroram vsque continere solita est. Tum Hercules in eo poculo ad Erythiam profectus est: hic cum esset in pelago, Oceano in mentem venit eius periculum facere, quare fluctibus poculum agitare cœpit, quamobrem hic sumpto arcu in Oceanum erat iaculaturus, perterritus Oceanus hunc continere iussit. De Hethanio ita scriptum reliquit Helanicus in rebus Aegyptiis, visuntur in Aegyptiorum domibus ærea phiala, cyathusq; aheneus, & aheneum Hethanium. Est Semisectum etiam poculum quoddam apud Atticos, ex figura ipsa ita nominatum, ut in linguis testatur Pamphilus. Thericleum poculum, iuxta ἀπὸ τῆς θηρῆς. latera quidem ipsa subsidet; atque aures habet tanquam calix. Alexis Herculem quidem facit nonnunquam ex Thericleo bibentem, ubi ita scribit in Hesione;

Amicus

Is poculum, poposcit haud factus bene.

Tum multa cepit, hausit; ex proverbio

Vir semper vtrius est, vel arca dexterè.

B Quòd autem calix esset Thericleū declaravit apertè Theophrastus in historiis plantarum, ubi narrat terebinthi naturam, cum ex illa scribat Thericlea calices torno confici, à quibus non facile postea fictilia dignoscantur. calicem hunc primus Thericles Corinthius figulus fecisse dicitur; vnde etiam nomen assumpsit, factusque fuit Aristophanis comici temporibus, cuius calicis mentionem fecit in Nemea ita Theopompus;

Accede fili fide Thericli, tibi

Est forma præstans, nomen aptum ponimus

Valde, speculum naturæ ubi plenus daris.

Aliud nihil huc, sed iam profectò odi te anus

Insana, cur anum vocas suavisima?

Quem comiter complectar? amens me modo

Nullò, vel hunc seruum novum: sic est bene.

Sunt semina hæc, scintillaque ignem concitans,

Te posco poculo repleto commodè

Bibens, ubi tibi libebit, aut mihi

Aditus prior.

Cleanthes in commentario de translatione hæc inquit; in-

P

uenta sunt igitur, & quæ his similia, & quæ reliqua sunt; C
velut Thericleum, Diniæ, Iphicrates. hæc enim narrant
eos qui primi hæc inuenerunt; videtur autem etiam nunc,
nisi hoc fecerit, nomen ipsum parum fuisse immutatum.
Verùm non omnibus incidentibus credendum est, veluti
quatuor. paulò antea dicebamus. Sunt alij, qui idcirco Thericleum
poculum nominatum fuisse contendunt, quòd ferarum pel
les in eo insculperentur. Pamphilus autem Alexandrinus
propterea quòd cum Bacchus feras venaretur vt eas cape
ret, hoc poculo libare consueuerit, ita nominari censuit,
Meminìt de hoc poculo sic etiam Antiphanes in Simili
bus; Vt cœnarunt coniungere volo mediæ, & Iouis seruato
ris venit instrumētum Thericleum ex delicata Lesbo opti
ma gutta plenum ac spumans, ac dextra singuli acceperūt,
Eubulus in Dolone;

*Non ablui vnquam vas ego, nam purius
Feci ipse fictile; Thericles quàm pocula,
Cum adhuc forem inuenis.*

At in Aleatoribus; nuper quernæam Thericlidum, expu
mantem, amplâ pocula præbentem, circumsonantem, ni
gram, circularẽ, fontes amplos habentem, splendẽtem,
contra nitentem, purgatam, hederæ abundantem, domum
seruatoris Iouis cognominatam, Ararus & Eubulus in
Campylione;

*O terra Thericles in olim figulus
Si te parauit, ac profundum repperis
Latus, muliebrem nouit ille protinus
Morem, exiguis quòd poculus haud gaudeant.*

Alexis in Equite;

*Et Thericleus quis calix coronam habens
Circum auream, ascititiam nec quamlibet,*

Et in Epaco;

*Plenum mero nam Thericleon ebibit
Is concanum superfluensque,*

Timæus libro vigesimo octauo Historiarum calicem his
verbis Thericleum appellat; Polyxenius quidam ex iis, qui
à Tauromenio discesserūt, cum legatione fungeretur, cum
alia dona complura à Nicodemo accepit, tum calice The
ricleo capto profectus est. Adæus verò in iis quæ de affecti
bus scripsit, idem Thericleum esse arbitratur, & carchesium.

Quòd

A Quòd autem differat, apertè Callixenus ita demonstravit in rebus Alexandrinis, quosdam Thericleos calices habentes in pompam processisse, alios verò carchesia. Cuiusmodi autem sit carchesium, in sequentibus declarabitur. Dicitur & crater quidam Thericleus, cuius mentionem fecit in Cygno Alexis;

*Pulchérque crater Thericleus in medio
Albi vetustis nectaris plenus stetit
Spumans: moratus inde feci splendidum
Vacuumque, statim mox basim firmavi ego.
Hedera coronavi que ramo fertili.*

Menander autem in fœminoo genere dixit Thericleum in numine afflata:

Mediam bibit mox Thericleum ebrinus.

Et in Menargeta; Trium cotylarum præbicans Thericleus.
Dioxippus in Auaro;

*Opus mihi est magna scio quod optime
Nam Thericleo, tum Rhodijs; uauissime
Assuetus his quòd sum bibisse poculis.*

B Polemon autem libro primo de arce, quæ extat Athenis, in neutro genere posuit, cum aurata dixit Thericlea, subter li gnea apposuit Neoptolemus. Gelous autem Apollodorus hæc inquit in Philadelphis, siue mortè sibi ex inedia consci scente; strata postea, vasa argentea, Thericlea sculpta, cõpluraque alia pocula magnifica. Aristophanes in Philonide;

*Equidem mihi nuper herus
Ob virtutem Thericleorum rotundum scutum
Spumans, delicias, æquum æquo mistum
Porrigens dedit, arbitror probitatis gratia.
Postea liberam dimisit mædefaciens benevolè.*

Theophilus in Bœotia:

*Calicem cotylarum quatuor mox fictilem
Ex Thericleis, ut cupis is immiscuit,
Et bullientem spumavit ut vel Autocles
Sis consonè nullo labore dextera,
Tollentem humerum,*

Et in Prætis:

*Calicemque Thericleon intulit, capis
Plures cotylis septem, bona sortis quidem.*

Pamphilus in libro de Nominibus Cyprios scribit pocu-

lum Isthmium appellare solitos.

C

De cado, cadisco, cantharo, carchesio, calpio, celebrâque poculis.

CAP. VII.

Simmias, cadum Anacreontis poculum apposuit:

Sum pransus abdomen recidens pertenuc,

Vini bibi cadum.

*ἡπρωῖα
ἀπὸ τῆς λέξε
νιάου.*

Epigenes in paruo monumento hæc inquit; cadi, crateres, pelues, Crunia: licet autem vortices facere. Sed quid singula connumerare oportet? videbis enim regis ipse filium inquis Pixodorum scilicet aduentasse. Hedylus in Epigrammatibus;

Potemus late, plena inter pocula Bacchi

Dulce aliquod carmen inueniemus enim.

Inq; cadis misce, humectes, & dicitio lude

Hedyle, nec vincis me patiare mero.

Et alibi:

Ipse cados quadringentos siccatur Passifocles,

In noctem ut visa est Memnonii alma parens.

Rursus in Auroram cum Phœbus cessit in yndas.

Atque ut contingit iam temulentus abijt.

Sed tamen hunc latum fecerunt pocula, ludijt

Nam Siculo multum dulcius ille viro:

Fortior est quando sic plurima gratia splendet.

Me consultore scribe & amice, bibe &.

Scribit Clitarchus in Linguis Iones vas fictile cadum appellare consueuisse. Herodotus in tertia Phœnica, non vini cadum inquit. Cadiscum in prædicto commentario poculi speciem esse arbitratus est Philemon. Est autem vas, velut Anticlides in expositione narrat, in quo quæstorios Ioues collocat, cum ita scribat; quæstorij Iouis insignia ita opus est disponere, nouum cadiscum binas aures habentem, operculum quod aures alba lana obturet, ex humeróque dextro, atque ex crocea facie quodcunque inueneris, imponere: Ambrosiámque habet, quæ aqua est pura, oleum, omnis generis fructus, quos iniecit. Mentionem fecit Straton etiam Comicus de cadisco his verbis in Lepnomena;

Isti bibunt à Mercuri ex Procoida,

D

III

A *Illi ex cadisco par pari mistum bibunt.*

Quòd cantharus autem nauigij sit nomen, manifestum est *in melle*
omnibus. Quòd autem poculum quoddam sic vocetur, te- *stis est.*
statur Amiplias in effudentibus vinum his verbis; auia
oxybapha vel cantharos ferebat. Alexis in Cratia; qui ser-
mo est cuiusdam in caupona bibentis,

Quendam video Hermasum ex viris presentibus

Qui cantharum vertit, sacentem se prope

Lectumque per amque illius.

Eubulus sæpius eius mentionem faciens in Pamphilo, hæc
inquit;

Caupona quando contigit quedam noua

Contra domum meam, videbam virginis

Nutricem ego miscere, cauponem mihi

Iussi ex bona Choa oboli ponere inde maximum

Tum cantharum.

Et rursus, hic cantharus dudum vacuus, vt ficcatus est. & ali-
bi, simulque de medio tulit, cuius autem magnitudinis pu-
tatis? Aresias, prægrandem ficcum statim fecit cantharum.

Xenarchus in Priapo;

B *Tu ne puer fundas in argentum mihi*

Valde profundum, azamus ast in Cantharum.

Infunde puer & per Iouem, & per cantharum.

Epigenes in Heroïna;

Sed nunc neque fingunt cantharos illos miser

Qui crassiusculi. sed ipsa concava

Profunda cuncti, sicuti si pocula

Bibenda sint, non vina.

Soficrates in Philadelphis;

Vndis repandis lenis arridens freti,

Adegit aura cantharum tanto pede

Aptè puella Chironis.

Phrynichus in Petulantibus; Cum fictilia postea fingeret
domi compositè Chærestratus, centum singulis diebus vi-
ni cantharos deplorabat. Nicostratus in Calumniatore;
nunquid naus est viginti remis, vel cycnus, vel cantharus?
eoc enim si audiero quid ipse circumagam, reliqua omnia
quillius sunt solitudinis: cycnocâtharus fictus formatûsq;
nx his vtrisque. Menander in Nauclero;

Profunda linquens venit Aegæi maris

*Ad nos Theophilus à Straton. vt ad bonum
Natum suum felicem ita, atque sospitem.
Hunc auream sed ipse primus cantharum
Tibi: sed hæc cuiusmodi nauis?*

Et post pauca, nauim mihi seruatam esse dicis, ego verò meam illam nauim, Callicles, vocatum Euphranorem fecit, Thurius gubernat. Polemon in libris de Pictoribus ad Antigonum hæc inquit; Eques quidam in Perithi nuptiis Athenis trullam poculumque lapideum fecit, labraque auro cooperuit, tentoriâque abiecta vsque ad terram, quæ variis stratis exornauit: pocula autem cantharos fictiles, atque eodem pacto lychnum, qui ex laqueare pendeat, flammâque habebat redundantes. Significauit in Achille Philetærus quòd poculum à cantharo fictili dictum est. est etiam Peleus figuli nomen; sicci lychnorum sartoris canthari pauperis valde, non autem tyranni per louem. Declarauit præterea Antiphanes in Bœotia quòd cantharus nomen est ornatus cuiusdam mulieris, Callixenus Rhodius in his, quæ scripsit de Alexandria, Carchesium poculum esse oblongum, atque in medio sensim compressum scribit, aurêque habere, quæ ad imum vsque protendantur: est autem multum longum poculum Carchesium, quod ideo fortasse ita appellatum est, quia extendatur. Carchesium antiquissimum est poculum, siquidem Iupiter cum Alcmenam compressisset dono dedit ei hoc poculum pro mercede, velut libro secundo Historiarum testatur Pherécydes, & Herodotus Heracleotes. Asclepiades autem Myrleanus ex machina quadam nauali appellatum fuisse scribit, nam pars mali inferius in quam velum incidit, calcaneum vocatur; quæ autem velut media est, ceruix; at extremo pars propinqua, Carchesium. Habet id vtraque parte superius demissas antennas, atque illi illud quadratum omnino impositum est, quod propugnaculum nuncupant, præter basim, ac sublimiora labra, quæ paulò exterius in rectum extenduntur. In propugnaculo verò id, quod vocatur colus, acutum in altitudinêque ascendens conspicitur. Mentionem fecit de Carchesio Sappho; illi omnes & Carchesia habebant, & libabant: bonâque precabantur prorsus genero. Sophocles in Tyro; mediam mensam constituere, circum cibos autem & Carchesia, ad

A fia, ad mensam dracones inquis accersisse, Carchesiâque & epulas petiisse. erat enim antiquitus consuetudo ut mista pocula in mensis apponerent, quemadmodum inducit Homerus. Est autem vocatum Carchesium quia asperitates habeat in morem milij, atque dictum est per commutationem e, in a, pro Carchesio, quamobrem siti victos Homerus etiam siccos appellat. Charon Lampaceus in terminis, qui sunt apud Lacedæmonios inquit; nunc etiam ostendi poculum, quod ab Ioue Alcmenæ traditum fuit, cum visus est Amphitryon. Calpurnius præterea Erythræum quoddam genus est poculi, veluti testatur Pamphilus, ego verò eiusmodi id esse existimo, cuiusmodi est etiam Scaphium. De celebra poculo mentionem fecit Anacreon; Sed agè iam nobis ò puer celebam affer, ut amyntum bibam, ubi decem aquæ, quinque cyathos vini infudero. Est autem parum manifestum cuiusmodi id esset poculum vel utrum quoduis poculum celebra appellaretur ab infundendo in ipsum vini libamine, vel à libando, quod de humidis antiquos dixisse constat, unde lebes etiam dicitur. Silenus ac Clitarchus sic appellari poculum apud Aeoles scripserunt. At Pamphilus celebam id poculum esse arbitratur, quòd appellatur Thermopotis. Nicanther Colophonius voluit in linguis celebam vas esse pastorale, in quo mel seruetur. Nam & Antimachus Colophonius inquit libro quinto Thebaidis.

Vini ferre Deis nigri præconibus utrem

Plenum, deinde bonum celebeion, hoc erat illi

Melle domi plenum flauentis iussit.

Et inde;

Amphithetum celebeum capientes;

Flauentis mellis plenum, præstantius esset.

Et alibi inquit;

Ille sum celebeon, & aurea pulchra depastra,

Flauentis mellis plenum præstantius esset.

Manifestum est autem quòd celebeum pro vase quodam posuit, cù præsertim depastra pocula prius posuerit. Theocritus Syracusius ita scripsit in Venetica,

Purpureo celebam pecudis tu vellere cingas.

Euphorion:

Dic celebra lymphas hausisti fluminis vndæ

Anacreon, vinum fundit famula amœnum, quæ celebam

habet trium cya thorum capacem. Celebam de recto poculo dici, sicut etiam Thericulum, ac prusiadem, testatur Dionysius Leptus: ubi Theodoridem in Amorem compositam cantilenam declarat.

De cornu, cissybio, & cotyla ciborio, condye, cononio, cotylo & cotyla. CAP. VIII.

ῥατ.
ορνω.
καψασι.
Antiquos primosque ex bouinis cornibus bibere solitos perhibetur; unde & cornutus Dionysius fingitur, & taurus à compluribus poetis nuncupatur, atque taurina facie conspicitur in Cyzico. Quòd autem ex cornibus bibere consueverint, patet vel ex eo, quòd nunc etiam ubi vinum aquæ miscetur, miscere aiunt: vâsque in quo vinum miscetur, Craterem appellant, ab aquam in eo miscendo, & à cornu, dicitur enim quasi cerater, quoniam potus in cornu infundatur. Nostris etiam temporibus cornuum apparatus cernitur, quæ rhyta nonnulli appellant, atque poetarum complures antiquos inducunt ex cornibus bibentes. Atque Pindarus in Centauris inquit; hi quidem postea quàm feras diuiserunt, suavis vini impetum studiosè, à se lac album mensamque manibus pepulerunt, ac sponte ex argenteis cornibus bibentes errabant. Xenophon libro Ascensus septimo, ita Seuthæ Thracis conuiuium describens, narrat; Postea quàm Xenophon cum sociis suis ad Seutham accessit, se primum quidem complexi sunt; atque iuxta Thracum consuetudinem cornua vino plena attulerunt. Atque libro sexto, ubi de Paphlagonibus percurrit, hæc ita scripta reliquit, in herbis decumbentes cœnabant, atque bibebant ex poculis corneis. Aescylus Perræbos inducit in Perræbis his verbis pro poculis cornibus vtetes: argenteis cornibus quibus aurea addita sunt labra. Sophocles in Pandora;

Pleno meri cornu bibenti ex aureo

Plenum sub vlnis conteret inde mollibus.

Hermippus in vnguentis; nosti num quid tibi agendum sit, ne mihi hanc nunc præbeas, at ex cornu semel tantum concede vt rursus bibam. Lycurgus orator Philip-pum regem scribit in Oratione in Demadem cornu præbiberi solitum his, quos perbenignè excipiebat. Reges

Pæonum

A Pæonum Philippica secunda scribit Theopompus pocula ex cornibus facere solitos, quibus labra vel auro vel argento operiebāt: quippe cum egregiæ magnitudinis boum cornua apud illos nascantur, atque ita vt vel tres vel etiam quatuor choas capiāt. Scribit Philoxenus Cytherius in inscripta cœna; nectareū potum ex aureis aliorum cornuum capitibus, atque paulatim irrigabant. Athenienses argentea cornua facientes ex iis bibebant: quod etiam reperire licet in rebus publicatis ita descriptum. Ex columna quæ est in arce ciuitatis, cui circumposita sunt donaria, cornu poculum argenteum atque asperum: adest cernus etiam vas fictile, quod multos habet corylifcos in ipso agglutinatos, in quibus papauera sunt (vt aiunt) alba, frumenta, hordea, pisa, cicerculæ, milium, lentes. Qui autem illud gestat, velut canistrifer qui spiam hæc gustat, velut scriptū reliquit Ammonius de Aris & sacrificiis libro tertio. Est cissybium etiam poculum quod vnam habet aurem, vt voluit Philemon. At Neoptolemus Parianus libro linguarum tertio hederaceum poculum significari inquit apud Euripidem in Andromeda:

B *Huc turba pæstorum fuit quàm plurima,
Hic fert hederaceum jcyphum lactis, tulit
Ast vitis alter gaudium, laboris &
Refrigeratorem.*

Nam cissybium in rusticis congressibus dicitur inquit, siquidem ibi ligneum poculum magis conuenit. Scribit Clitarchus Aeoles scyphum appellare cissybium. At Marsyas cypellum, ligneumque poculum. Eumolpus poculi genus esse inquit, ex hederæ ligno à principio fortasse factum. Nicander Colophonius ita scribit rerum Aetolicarum libro primo, In Iouis Didymæi sacrificiis libāt in hederæ foliis, vnde antiqua etiam pocula cissybia dicuntur. Homerus:

Cissybium manibus vini migrantis habebat.

Aesclepiades Myrleanus in libro Nestoridis nullus ciuis inquit, vel mediocris fortunæ scypho aut cissybio utebatur, sed subulci, postores, & agricolæ: Polyphemus cissybio, alteroque Eumæus. Videtur autem aberrasse Callimachus in nominū vsu, cum dixerit de hospite familiari, qui vnà cum illo ad conuiuium accesserat ad Polidem Atheniensem:

Threiciam bibere hic fuisse non passus amystim.

Grata magis fuerant parvula cissybia.

Hec ego dicebam dum circumfertur alisum,

Tertium.

κἀδα
χῆν.
Hic enim cum alisum cissybiū ipsum dixerit, non satis diligenter nominum ipsorum usum obseruare mihi videtur: nam rationi consentaneum esse videtur ut cissybiū à pastoribus primum ex hederę ligno factum sit, quamuis nonnulli sunt, qui etymologiam à fundendo, seu capiendo potius deduxerint. Limen hic utrunque fundet. Serpentis etiam latibulum inde appellatur, quod animal ipsum capiat. Et cethium locus qui talos capiat. Dionysius Samius in iis quę de Cyclope scripsit Homericum cissybiū cymbium nominauit, hoc pacto; cum hæc illum ita facientem vidisset Vlysses cymbium vino plenum dedit illi bibendum. Scribit Hegesander Delphus quod cum apud Prytanidem Euphorion poeta cœnaret, atque Prytanis illi ciboria quædam, quæ magnificè laborata videbantur, ostendisset: atque Cothon multò prius allatus fuisset, vno ciborio capto quasi temulentus in illud minxit. Contendit autem Didymus speciem esse poculi, atq; id fortasse, quod scyphium appellatur, quia inferius velut Aegyptia pocula in angustum contrahatur. Condy autem poculum est Asiaticum, ut asserit Menander in Adulatore, quod corylarum decem sit capax. In Cappadocia autem aurea est auctula condy. Hipparchus in Seruatis;

Nam mentem adhibes huic militi, cuius neque

Noni bene argentum profecto, per Deos.

Sed vel tapetem quempiam exoptabilem

Persas habentem, gryphas, atque perditos

Persas, malam in cruce[m] proterue verbero.

Tum vas refrigerando idoneum mero

Cum cybio atque condye.

Nicomachus libro primo festorum Aegyptiorum ita scribit; condy Persicum est, atque principium id habuit quod tradidit Hermippus Astrologus, quod mundus ex quo Deorum admirabilia, fructiferæque ex terra fiunt, quare ex hoc libare consueuerunt. Pancrates libro primo Conchoreidis:

Nectar & argenti libauit condye at ille,

Externamque viam mox adiit pedibus.

De

A De Cononio, Istrus Callimachus libro primo Aegyptiae vrbis Ptolemaidis ita scribit; par Cononiorum calicum, ac par Thericleorum auratorum. Pocula verò, quæ vnam tantum aurem habent cotyli dicuntur, quorum mentionem fecit Alcæus. At Diodorus in libro, quem ad Lycophronem scripsit, poculum id narrat apud Sicyonios sit perfuitare solitum, ac labello profundo valde esse simile, aurémque habere alicubi. Meminit Ion quoque Chius de illo vbi cotylum vino plenum dicit. Hermippus in Deis; cotylum vicinorum prius munitum tulit. Plato etiam in vocato Ioue cotylum inquit affert. Aristophanes in Babylonii Eubulus in Vlysse, siue oculatis; peritus sacerdos qui pulcherrimum habebat ornatum in eorum medio vinum ex cotylo libauit. Pamphilus poculi genus esse asserit, at quod proprium tamen sit Dionysij. Polemon in libro de Diuina pelle hæc scribit; sacrificium postea peragit, ex thalamoque capit, ac distribuit, quicumque cernos superius circumtulerunt, illud autem vas est fictile, quod intra se cotyliscos complures agglutinatos habeat. Sunt etiam in ipsis cotyliscis Stricta olerum germina, papauera alba, frumenta, hordea, pisa, cicerculæ, ciceræ, lentæ, fabæ, zæa, auena caricarum massa, mel, oleum, vinum, lac, velut illota lana. Is autem qui hæc gestat, tanquam canistrifer hæc gustat. De cotyla meminit Aristophanes in Cocalo; aliæ vetulæ seniores in suum corpus nulla ex parte in ornatum vinum Thasium ex plenis mistis cotylis effuderunt, vini nigri puri amore coactæ. Silenus & Clitarchus ac Zenodorus:

Vt solet ex cotyla de corpore sanguis abibat

Mortui.

Et inde:

Plurima sunt inter cotylam supremaque labra.

Album poculum ita nuncupari autor est Simaristus. Diodorus verò vocatum cotylum; apud nonnullos, cotylam esse credidit, quum poëta bucellam dixerit, ac cotylá; quam calicem non esse, cum aures nō habeat, patet: at poculi esse genus, quod labello profundo sit simile. Esse etiā fortasse posset id, quod apud Aetolos ac nonnullos Ionū cotylus dicitur, qui prædictis est similis, vnamq; habet aurem. Mentionē illius fecit Crates in Disciplina; & Hermippus in Deis. At Athenienses mensuram cotylam appellāt. Thucydides; Singulis eorū aquæ cotylam, duásq; cotylas tritici in octo menses

menses tradiderunt. Aristophanes in Præudio : hic farinae **C**
 cum tres semodios emisset, cotyla deficiente domum pe-
 tens computat. Apollodorus altum ac profundum poculi
 genus esse credidit: nam omne concavum antiqui cotylam
 appellant inquit, veluti manuum concavitatem, ac san-
 guis abundè fluens, qui manibus ambabus capi posset. Et
 ludus quidam vocatur Encotyle, in quo ij qui victi fue-
 rint victorum genua manibus concavis capiunt, ac eos
 ferunt.

ἑστύλαριον
 τω.

*De Hemina, cottabide, cratatio, crunio, cyathide.
 calice, cylichnide. CAP. IX.*

ἑστύλαριον
 τω.

Diodorus ac Heraclitus heminam vocari cotylam tra-
 diderunt in linguis Italicis, veluti asserit Pamphilus,
 qui Epicharmi illud apposuit: duplum tepidæ aquæ bibe-
 re, duas heminas. Sophron: conue, te heminam fili. Pher-
 crates cotyliscam in corianno dixit, Cotyliscā nequaquā.
 Aristophanes in Acharnentibus: cotyliscium, quod sabrum
 habet contusum. Coxendici præterea concavitas cotyla di-
 citur, atq; inde deductum est, vt germinationes, quæ in cir-
 rhis sunt polyopdum, capillamēta nuncupentur. Cymbala **D**
 etiā vocauit Aeschylus cotylas in Hedonis: hic cotylis ære
 ligatis sonat. Marfyas autem os scribit in coxēdice alifum
 ac calicem vocari, ac facer Dionysij Crater cotyliscus dici-
 tur, atque quibus mysteriorum periti effundunt, vti Ni-
 cander ait Thyatirenus: illud ex Aristophanis Nebulis ap-
 ponēs: ne coronas cotyliscum. Simmias cotylā alifum esse
 tradidit. Harmodius Lepreates, vbi ea, quæ legitima sunt
 apud Phigaliam, percurrit, ac de cœnis vernaculis narrat,
 hæc etiam subiunxit: cum hæc iusta persoluerent, in cotta-
 bide fistili parum vniciue bibere, atque afferens pro-
 nunciauit lautam cœnam. Scribit Hegesander Delphus in
 suis commentariis, quorum principium est, in optima Re-
 publica, cottabus appellatus, in symposium venit eorum
 prius, qui Siciliam incolunt, vt ait Dicæarchus. Tantum au-
 tem studij fuit huiusce rei, vt vel certamina Cottabia voca-
 ta introduxerint in symposia, atque calices postea huic rei
 maximè idonei visi, formati fuerint, quos deinde cottabi-
 des vocarunt. Conficiebantur domus præterea circulares,
 ita

- A** ita vt omnes cottabo in medio posito, ex æquo spatio, locisque non ab similibus, ob victoriam decertarent. neque enim in scopum solum intendere nitebantur, sed omnia exacto studio cōficere contendebat: oportebat enim cum quis se in læuum cubitum firmasset, dextera circumagere, ac guttam demittere: sic enim humor ille, qui ex calice decidebat, appellabatur, ita vt nonnulli magis gloriarentur quia cottabis certando essent periti, quam quod peritè iacularentur. Poculum craniū dictum veteres cratanium nonnunquam vocitarunt, quare Polemon, siue is quicumq; inscriptum fecit Helladicum hæc ita scribit, vbi de templo agit Metapontinorum in Elide: Metapontinorū templum, in quo argenteæ phialæ centum & triginta duæ cōspiciuntur, duo argentea gutturnia, acerra argentea, tres inauratæ phialæ. Byzantiorum templum, in quo Triton est ex cyparisso, qui cratanium habet argenteum, cathenam argenteam, carchesia duo argentea, calix est argenteus, gutturnium aureum, duo cornua. At in antiquo Iunonis templo argenteæ phialæ triginta, duo argentea cratania, olla argentea, acerra aurea, aureusque crater Cyræneorum depositum, argenteaque sartago. Epigenes in monumento, crateres, caddi, pelues, crunia sunt & Craunianæ. Est & Cyathis vas in cotylæ morem formatum. Sophron in Inscripto Mimo: mulieres, quæ ad Deam vt aiunt, dixerunt, exauantes deorsum in Cyathi de pharmacorum remediisque terentes. De calice Pherecrates in seruo docente: Nunc calicem lauat vt infusa potum præbeat vtilibus iniectis. Sūt autem hæc fictilia vasa, quæ à voluendo dicuntur, quia rota circumuoluuntur, vnde locus etiam, in quo pocula ponuntur theca calicum dicitur, & si sunt aurea. Atque ex calice concionari, cum quis ex calice loquitur. Athenienses vero pixidem etiam medicinis aptam calicem vocant, quia torno sit circumuoluta. Fiebant Attici Argiuique calices insignes, atque de Atticis meminit Pindarus his verbis, ò Thrafsybule amantium vehiculum cantum, hoc quinto cœnatum, si Dionysio fructui, conuiuisque dulce videretur, ac stimulus calcibus Atheniensibus. Argiui verò calices differentem habēt impressionem ab Atticis, sunt enim fastigiatis labris, vt Simonides ait Amorgius. Est autem calix fastigiato labro qui in acutum dicitur ac cōtrahitur, velut

λάτρυα.

κυλιεργό-
ραμ.

velut appellati ambices: nam fastigiātū hoc mōdo ponunt
parfor. velut in Therſite Homerus: fastigato erat capite: quasi acu
 tē cernens, quia acutus ad lumen cernatur. Fiunt autē egre-
 gij calices in patria nostri coniuuæ Athenæi Naucræte, qui
 phialæ speciem præ se ferunt, nou torno quidem, at digito
 formati, quatuorque habent aures, & fundum in latum ex-
 tēsum. Sunt autem multi figuli in Naucræte, à quibus pro-
 pinqua etiam figlinarum porta vocatur Ceramica, vbi ita
 siſilia tingunt, vt argentea videantur. Laudantur Chij ca-
 lices, vt in Militibus meminit Hermippus: Chius calix pa-
 xillis alè suspenditur. Glaucon in linguis Cyprios inquit
 calicem vocare cotylam. Hipponax ita in Synonymis scri-
 bit: alifum, poculum, cypellū, diora, scyphus, calix, cothon,
 carthesium, phiala. Achaus Eretrienſis pro calicibus dedu-
 cendo his verbis Cylichnidas dixit in Alcmaëone: Sed
 quā citiſſimè huc afferre ſolum communemque crate-
 rem oportet, ac cylichnidas. Alcaeus, bibamus, quid expe-
 ctamus lucernam? digitus dies, demonstrare est opus am-
 plis cylichnis, quæ varietate diſtingunt: vinum enim Seme-
 les Iouisque filius malorum obliuionem hominibus tra-
 didit, imple vnum & plura vaſa. Et in decimo: quæ in Teo
 etiam conficerentur. Pherecrates in Corianno; D

Ex balneo deperditè recedo nunc

Habensque ſiccum guttur, at potum dabo.

Viſcoſa ſic mea eſt ſaliua per Deos.

Nunc aſſeram paruaſ cyliſcam: non mihi

Bilis ſtatim incuetur, ex quo pharmacum

Ex hac bibi. Sed in meam, quæ maior eſt,

Effunde.

Quod autem magnis poculis mulieres etiam vterentur,
 his verbis teſtatur Pherecrates in Tyrannide:

Poſtea ſiſilia facientem viris pocula

Lata, muros non habentia, ſed ſolum pauimentum.

Neque donantem concham ſimilem guſtantibus aptis.

Dicunt ipſos profundos calices, velut naues cnerarias

Vinum vehentes rotundas, tenues, medio ventroſas,

Non inconfulto, ſed procul conficiuntur,

Vt ſine enumeratione plurimum vinum cupiant.

Poſtea vbi vinum ipſos accuſamus ebibere,

Obiurg

A *Obiurgant, jurantque non bibisse, nisi solum,
Sed potior est vnus mille poculis.*

*De cymbis, cypellis, cymba, ac cothone pocu-
lis.*

C A P. X.

CYMBIA autem pocula dicuntur, vt ait Simaristus, quæ
concaua sunt, & exigua. Dorotheus genus poculorum
esse arbitratur cymbia, quæ profunda sint, ac fundum nõ ha-
beant rectum, neq; aures. Ptolemæus Aristonici filius gib-
bosa. Nicander Thyatirenus Theopompum narrat pocu-
lum sine auribus ita in Medo nominasse. Philemõ in Pro-
digiõ, postea quàm rosa meri super vos cymbium concus-
sit. Dionysius libro sexto de Circulo idem cissybium ac cym-
bium esse arbitratur: inquit enim quod cum meri cymbium
Vlysses impleuisset, cyclopi porrexerit. At cissybium quod
illi traditur nequaquam exiguum est apud Homerum,
neque enim cum corpore esset maximo, ebrietate tam cito
correptus esset, cum ter bibisset. De cymbio mentionem
fecit Demosthenes in Oratione contra Midiam, cum eum
rhyta ac cymbia sequi dicat: ac in oratione contra Euergum
ac Mnasilulum. Scribit autem Didymus Grammaticus po-
culum esse oblongum & forma angustum, nauique simul-
limum. Anaxandrides in Agricolis,

Magna forte pocula hausta, plena mera

Cymbia perturbarunt caput vobis, turbarunt quidem,

Alexis in Equite,

Et cymbia aderant

Perjuras habentia aurea virginem per Iouem.

Eram enim ego ò infelix ob mala.

Eratothenes in Epistola, quam scribit ad Agetorem La-
conicum, ita scribens, vas esse in cyathi modum factum
declarat cymbium, admirantur illi ipsi, cum neque cyathum
haberet, sed solam phialam cymbium possideret. Atque
mihi hoc quidem videtur in hominum vsum fuisse as-
sumptum, illud verè ob deorum honorem in hominum
facultatem venisse: nam neque cyatho, neque cotyla tum
quispiam utebatur, sed Deis craterem apponere consueue-
rant non argenteam quidem, aut lapillis distinctum, sed
ex terra Coliada: atque rursus effundebat, quoties Deis ex
phial

phiala libantes eam impleuissent, cymbio nuper mistum coniungentes, velut in Phiditiis nunc etiam apud nos consueuerunt. Quòd si plus aliquando vellent bibere, cotylos vocatos apponere solebant, quæ pocula erant & pulcherrima & commodissima: erant & hi cotyli ex figlina eadem. Quando ait Ephippus in Ephebis; non calicem in cœnas affert Chærephon; non cymbiis Euripides decertauit. Non intelligit quidem poetam tragicum, sed vel bibacem quempiam eiusdem nominis, vel qui causam haberet certè non bonam, vt Antiochus inquit Alexandrinus de poetis in media comœdia obiurgatis: nam cymbia in comessationes inducere, atque videri his decertare, in alterutram accusationem incurrere videtur. Mentionem illius fecit Alexandrides in Nereidibus:

Illi dato choam, dato illi cymbium

Ferens, erit certe hic hodie quis Euripides.

Et Ephippus in similibus vel Obeliaphoris;

Actus didicisse Dionysij est opus,

Ac Demophorontis, edidit quos in cotylam.

Dicèsq; cœnans hæc ferat spectator at

Mihi ex adytis, inde osculabor & fores.

Ac cymbia conuiuans parabo vt Euripides.

Quòd autem nauigium sit etiam cymbia, patefecit Sophocles in Andromeda, vbi inquit;

Cymbius, equisq; nauigas terram tuis.

Cymba est etiam peculum, vt Apollodorus ait in Paphiis. Cypellum dubium est an idem sit, quod & alifum, ac depas, vel differat solo nomine.

Aurei hos cepere cypellis filij Achiuum

Aliunde alius surgentes.

κυφίτη-
τ@.

Vel differat figura etiam, ac neque sicuti depas & alifum amphicypellum, sic & hoc gibbum tantum, non à conuexitate cypellum dictum est, vel quia mulctralibus sit simile, atque magis ad conuexitatem vergat, quàm amphicypella, quasi vtrinque ab humeris decliui, quoniam eo pacto efficiuntur. inquit enim poeta etiam; aurea docta. Antimachus quinto Thebaidis:

Solliciti ducibus præcones omnibus aurea

Inde cypella ferunt, ac diuisere parata.

Silenus verò cypella scyphis similia pocula esse arbitratus est

A est, veluti Nicander etiam Colophonius; cypella Subulcus distribuit. Eumolpus poculi genus esse credidit, à concauitate dictum. Simaristus poculum diatam: Cypriosque diatam, quatuor aurium Cretenfes. Philetas Syracusios narrat placentarum ac panium reliquias in mensa relictas cypella vocare consueuisse. Cymbam calicis speciem esse voluit Philemon in linguis Atticis, at Paphios cymbam vocare solitos poculum autor est Apollodorus in Etymologiis. Est Cothon etiam Laconicum poculum, cuius mentionem fecit Xenophon libro primo Disciplinæ Cyri. Scribit ita Critias in Lacedæmoniorum Republica; præter hæc exiguos calceos in diatam, vestesq; optimas Laconicas gestare, quæ suauissimæ sunt ac vtilissimæ. Cothon poculum Laconicum militibus vtilissimum, quodq; facillimè in pæra portari possit: atque huius rei gratia, quod aquam non liquidam bibere aliquando necesse sit, primum enim potum non videtur aperte, postea huc accedit, quod Cothon cum orificia habeat, quod turbidum est in eo relinquitur. His verbis testatur Polemon in libro ad Adæum & Antigonom quod Lacedæmonij fictilibus vasis vterentur; veruntamen quod peruectustum esset hoc genus vitæ instituti, quod nunc esset

B apud nonnullos ex Græcis obseruatur, in Argo quidem in publicis conuiuiis, in Lacedæmone verò in festis, ac in virginum nuptiis, victoriusque ex fictilibus poculis bibere consueuerunt. in Phiditiis autem aliisque Symposiis ex dolio-
lis fictilibus. Mentionem fecit illius tanquam poculi hoc pacto in Elegiis Archilochus:

Cum cothone ratis celeris tabulata per alta

Ito, ac exhauri pocula plena cedis.

Vina mihi rubicunda feras de face: nec ipsi

Ieiunare istis possumus excubijs.

Veluti de calice vocato meminit Aristophanes in Equitibus: in hippagineis robuste insiluerunt cum alij cothones emissent, alij allium ac cæpas. Heniochus in Gorgonibus; aliquis accipiens infundat, vt cothonem circularem. igne genitum, breuibus auribus, crasso ore, gutturi filium faciamus. Theopompus in Militibus: ego cothonis profectò col-
lum facerem retorti atque reflexi. Alexis in Mercenariis, siue cothonem quatuor cotylarum capacem mihi concu-
sit, rem domibus pretiosorem. Ab huiusmodi poculo

Q

Acraeo cothones illi vocantur, qui multum merum hauriunt, ut autor est Hyperides in Demosthenem. Ac Callixenus pompam Philadelphi describens libro quarto, ubi complura pocula commemorat, hæc etiam scribit: Cothones duarum metretarum duo. De liberali potu, quodque utile sit per quoddam tempus amplioribus uti poculis, ita scriptum reliquit Mnasitheus medicus Atheniensis in epistola de liberiore potu; accidit autem ut ij, qui plurimum meri bibunt in congressibus, magno opere animum corpusque offendant: at per quorundam dierum spatium liberioribus uti poculis, mihi quidem videtur & ad purganda corpora conferre, & ad animos relaxandos. Nobis enim supernatantes quædam innascuntur acrimoniae ex victu quotidiano in symposiis, quibus maxime propius meatus præbetur ad excernendum, quod fit per urinam: atque ea purgatio, quæ fit per ampliora, liberioraque pocula maxime convenit: corpus enim vino lauatur, cum vinum calidum sit ac humidum; ac urina, quæ à nobis excernitur acris, quæ fit ut tinctores illa utentes, vestes purgamentis lauent. Sunt autem tria, quæ observanda accedunt; ne quis malum vinum bibat, cum liberioribus poculis indulget, ne purum bibat, ne utatur bellariis inter pocula. Cùm verò satis biberis, ne dormias, priusquam vel parum vel multum vomueris. postea ubi quod sufficiat vomueris, aliquantulum reclusus quiescito. Sin autem non possis te quantum satis sit, euacuare, oportebit balneis uti vehementioribus, atque ut declines in scyphum, calidiorumque aquam. Polemon libro ad Adzum & Antigonum quinto Dionysius inquit adustus super lapide cõsudet, cuius à læva Satyrus caluus cothonea habet in dextera solum virgatum.

De labronia, lacanis, lepastâ, labasio, spondio ac lesbio.

C A P. XI.

Est autem labronia genus quoddam poculi Persici, ita nominati ab amplitudine: siquidem latum est magnumque factum, auribusque habet magnas. Menander in Piscatore;

Diuiti mediocriter ex calicibus aurum.

Persica stola illa purpurea, torcumata,

Intus sunt viri pocula torcumata.

Ac ex sculptis persona, tragelaphi, labronia.

In Philadelphis:

Lam

A *Iam libamen, gemmati labronij,
Persa habentes muscarium constitierunt.*

Hipparchus in Thaide;

Hæc Hercules certè est auis labronius,

Agens ducentos aureos & poculum.

Amica valde nobilis labronij.

Diphilus ubi complura & alia poculorum genera in Pi-
thrausta connumerat, hæc ita inquit:

Tragelaphus, pristi, batiaca, labronius.

Andrapodium, hæc iam vides, minime.

Poculorum nomina per Vestam.

Labronios aureorum pueri viginti.

Didymus similem esse asserit labronium bombylio ac ba-
tacio. Lacænas calicum genus est ita appellatum, vel à ficti-
li, sicut vasa Attica, vel à figura, quæ ibi conspicitur, sicut
Thericleæ dicuntur. Aristophanes in Conuiuantibus; Sy-
baritidumque conuiuia & Chium ex lacænis calicibus vi-
num amittè ac suauiter. Lepastè vltimam syllabam nonnul-
li acunt, sicut bona, alij verò penultimam acunt, vt ma-
gna. Nominatum est autem hoc poculum ab iis, qui multa
in ebrietatem ac intemperantiam absument, quos etiam
helluones vocamus, sunt autem magni hi calices. Aristo-
phanes in Pace; quid insanis? certè calicem vini lepastam,
quam licet ebibere, hoc est vehementer bibere, quod con-
trarium est bombylio vocato, inquit enim is alicubi;

Tu sanguinem meum ebibisti rex here.

Hoc est vehementer bibisti. At in Gerytade, erat quod ad rē
spectat, festum, puérq; nobis lepastā in circulū celeriter cir-
cunfererat, atq; in nigrū calantem effudit. Poculi profun-
ditatē in his comicus patefecit. Antiphanes in Aesculapio:
anum quæ diu est infirma brytica, cum radicem quandam
exiguā triuisset irretiens, alliciensq; magna ac caua genia-
li lepasta, hanc ebibere fecit. Philyllius in Auge: omnia
enim aderant adolescētulis cum viris bibentibus, vetulisq;
aliis simul, quæ magnis vini lepastis lætabantur. Theopom-
pus in Pamphila: spongia peluis alam extendens, lepasta ex
qua merū bibēs, felicitis dæmonis cicada resonat. Et i Medo:

Delinuit vti Callistratus acer Achiuus,

Aere dato grato vt perit consortia belli.

Demulcere tamen non & valuit Rhadamantulum,

λεπαστή.

καλή.

λεπαστή.

λεπαστής

λεπαστήν.

Lysandrum cothone prius, dedit huicq; lepaſtam.

Scribit Amerias cyathum lepaſtam appellari. Ariſtophanes ac Apollodorus genus eſſe calicis arbitrati ſunt. Pherocrates in Crapatallis, ſpectatorum ſi quis ſiciebat plenam lepaſtam hauriens carybdim referebat. Nicander Colophonius Dolopes ita ſcribit calicem appellare. Lycophron Pherocratis verba apponens libro nono Comœdię, ipſe quoque affirmat lepaſtam genus eſſe calicis. Moſchus in Rhodiacarum dictionum expoſitione fictile vas eſſe tradidit, quod ſimile ſit ptomatidibus vocatis, ſed tamen latius. Artemidorus Ariſtophanius poculum quoddam. Apollonhans in Cretenſibus;

Suavis meri lepaſtam odorat per diem.

Theopompus in Pamphila;

Valde frequenti lepaſta

Qua demonis felicitis ebibens merum,

Clamans facit circum oppidum concurrere.

Nicander Thiatirenus calix inquit Teleclidę ex Prytanais maior appoſitus, vinumque ſuaue ex ſuauem ſomnum præbente lepaſta haurire. Hermippus in Parcis; *Si ego*

Patiar quid hanc bibens lepaſtam, mox dabo

Omnem meam Baccho Deo pecuniam,

Eſt etiam læbaſium calcis nomen, veſut Clearchus aſſerit, & Nicander Thiatirenus, quo vinum libant in ſacrificiis: ac ſpondium, in quo libant vinum; qui etiam libamina ipſa læbadas vocari ab Antimacho Colophonio inquit. Leſbium quoque ſpeciem eſſe poculi, teſtatur Hedylus in Epigrammatum libro, ita ſcribens;

Ebiberat miranda viriſ hac præmia: vera

Profero: ieiuna tres bibit illa choas.

Aſtitit huic Paphia vinum per menſa ſed illi

Purpureę ex vitro leſbia ſacra iacent.

Nam precor incolumen ſerues, vt ab omnibus inde

Ipſa voluptatis exuuias referas.

*De pelui, Lyciurgibus, mela, metanippro, Maſto,
mathallide, mana.*

C A P. X I I.

EPigenes in poculorum catalogo ita ſcribit de pelui: Ecrateres, cadī, holcia, crunianæ, pelues. Sed quid opus eſt vt

A est vt singula commemorem? videbis enim ipsemet. Vocantur & phialæ quæpiam Lyciurgies, à Lycone quodam earum opifice; sicut Cononij etiam à Copone ipso. Mentionem fecit Demosthenes in Oratione de Corona, & de iniuria in Timotheum, de ipso Lycone, hoc pacto, phialas Lyciurgies duas, in Oratione ad Timotheum; Phormioni vt deponeret & alias duas Lyciurgies phialas dedit vnâ cū numimis. Herodotus libro septimo; duo venabula semiperfecta cum parauisset, quoniam venabula sunt luporum venationi peropportuna in Lycia parata. Quod Didymus Grammaticus exponens, à Lycio inquit parata: erat hic autem liber ex genere Bœotico, Myronisque statuarij filius, vt autor est Polemon libro primo de Acropoli; ignorauit autem hic Grammaticus quod à proprijs nominibus formationes huiusmodi apud nullum reperiuntur, quamuis inueniantur à gentibus ac ciuitatibus. Aristophanes in Pæde; Nauigium erit in Naxo factus cantharus. Critias in Lacedæmoniorum republica: lectum in Mileto factum, ac in Rhena mensa. Herodotus libro septimo venabula duo inquit in Lycia facta. Est igitur apud Demosthenem etiam scribendum Lyciurgies, ita vt possideat factas phialas in Lycia. Vocantur etiam melæ pocula nonnulla, quorum hoc pacto mentio fit ab Anaxippo in Puteo:

Hinc tu melam Syrisce sumens afferas

Mos ad tumultum, scis quam fero? ac effundito.

Calix, qui post cœnam datur, cum se abluant, metaniptruffi appellatur. Antiphanes in Lampade: metaniptrum boni dæmonis comedere. Diphilus in Sappho;

Archiloche sumas hanc metaniptridem statim

Plenam, Iouis seruantis, atque demonis. Boni

Sunt qui potum intelligant, post lotionem, velut Seleucus in Linguis. Callias in Cyclopibus; cape hanc sanitatis metaniptridem. Philetærus in Aesculapio; concussit magnam metaniptridem plenam par pari cum addiderit: sensum sanitatis nomen adiungens. Philoxenus Dithyramborum poeta in inscripta cœna, cum lotis manibus poculo quempiam prouocasset inquit; tu optimi roris Bacchici plenam metaniptridem sumito, prius quàm, cum Bromius latitiam dederit, omnes in oblectationem inducat. Antiphanes in Lampade:

Q 3

Conferfa physis in mensa, veram demonis

Boni metaniptrum.

Nicostratus in Contradicente;

Infunde sanitatis ei metaniptridem.

Apollodorus Cyrenæus atq; Pamphilus Paphios Inquiunt poculum Mastum vocare solitos. At de mathallidibus mentinit Blasus in Saturno: septem mathallides nobis dulcissimi vini effudit. Scribit autem Pamphilus speciem esse potuli, vel mensurâ, sicut cyathum. Diodorus calicem esse tradit. Est etiam manes poculi species; Nicon in citharædo; & valde opportune quispiam patrio præbens, Manem habebat fistilè crassum, corylarumq; quinque; capacem, forte accepi. Quos eisdem iambos apposuit Didymus & Pamphilus. Dictum est autem Manes & id, quod est in cottabo, ex quo per iocum guttas dimittunt, quod hoc pacto ferreum caput Sophocles appellavit in Salmoneo;

Pruritus esto, & osculorum dein sonus,

Bene cottabo utenti esto miceterium.

Scitè iacentibus caputq; ferreum.

Antiphanes in Veneris generantibus:

Ego patefaciam tibi, cum cottabum

Dimittis in lancem, quid hoc? vel quale fers?

Hoc subi acens paruum supra, fers quadrulam.

Hæc ipsa lanx, victor fit hinc qui vicerit.

Qui norit hæc solus quis an mox contigit?

Illius in Manem sonus tum concidet.

Iniuncta multa cottabo sunt per Deos.

Adest Manes quidam velus domesticus.

Hermippus in Parcis; Virgam aspicias inquit cottabicam in paleis conuolutam. Manes verò semper guttarum nihil: at lancem miserum apud horti cardinem videre licet, qui est inter scopas.

De Nestoride poculo,

CAP. XIII

DE forma poculi Nestoris hæc inquit poeta:

Poculum erat pulchrum, domo & id potaveras ipse.

Transfixum clavis aureis, ac illius aures

Quattuor: hinc gemina complexa lusa at illas

Ex auro circum pascuntur fundia; duo sunt.

Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,

Cum

*Cum plenum foret, at Nestor nullo ipse labore
Tollebat senior.*

Ex his quæritur primum quid illud significet, transfixum clavis aureis; postea quid illud, ac illius aures quatuor, alia enim pocula Asclepiades Myrleanus duas aures habere scribit in Nestoride: ac liuias columbas quo pacto quispiam circa singulas aures pasci supponere possit? quo pacto rursus duo fundâ illius poculi esse dixit? atque illud etiam peculiariter dictum est, quod alij poculum cum labore ferrent, Nestorq; senex sine labore extollebat. Cum hæc addiderit Myrleanus Asclepiades, quærit quo pacto clauos transfixos accipere oporteat. Sunt igitur nonnulli, qui exterius in argenteo poculo aureos clauos infixos esse dicant ex artis ipsius diligentia per iocum, sicut etiam in Achillis sceptro:

*Sic ait iratus, delecit sceptraq; terra
Transfixa clavis aureis.*

Demonstratur enim velut clavis infixis, sicut in claua fieri videmus atq; in ense Agamemnonis,

Circa humeros enseni iacit illius undique clavis

*Ex anro micuere: tegitq; argentea circum
Vagina.*

Apelles verò tornator demonstrat nobis in Corinthiacis operibus clauos poni consueuisse. erat autem eminentia quædam perexigua, quæ colapтерibus erat elata, atq; quasi capitella quædam clauorum faciebat. Transfixum clavis dictum est à poëta, non eò quidem quod extra affigantur, aut adiungantur clauis, sed idcirco quod infixæ sunt similes, paulòq; exterius eminent, reliquaq; superficie sunt sublimiores. De autibus præterea hoc pacto erit determinandum: quod duas quidem habet aures, veluti & cætera pocula, aut alias duas circa medium tumorem ex vtraq; parte, easque exiguas, Corinthiacisq; hydris simillimas. Apelles verò artificiosè admodum quatuor aurium situm hac via demonstrat; ex vna quasi radice, quæ fundo adhæret, virgæ quædam sunt scissæ in vtraq; parte iuxta vtranq; aurum, quæ per non multum interuallum inter se distant: Illæ igitur cum ad labrum vsq; ipsius poculi peruenerint, paulòque sint sublimiores, iuxta vasis ipsius intercapedines, diuisionem seruant: at iuxta terminum vbi desinunt,

apud labri firmamentum rursus coniunguntur, quo pacto
 quatuor aures fieri accidit. Verum non in omnibus poculis
 hæc ipsa forma apparatus conspicitur, sed in quibusdam
 tantum, ac in iis præcipuè, quæ Seleucides vocantur. Illud
 autem quod quaritur de duobus fundis, quomodo dicatur,
 funda duo sunt: Ita quidam soluerunt, quædam sunt pocu-
 la, quæ vnum tantum fundum habeant, iuxta ipsam naturam,
 quod cum vniuerso poculo est ferruminatum: veluti cym-
 bia ipsa conspiciuntur, ac phialæ, & si quid est phialis per-
 simile. Alia duo habent funda, velut onoscyphia, parui can-
 thari, Seleucides, Carchesia, hisq; similia, alterum enim
 fundum esse aiunt præ totius vasis profunditate ferrimina-
 tum, ac alterum appositum, quod ab acumine incipit, desi-
 nitq; in latius, super quo poculum ipsum constituitur: Ne-
 storis igitur poculum huiusmodi erat inquit. Possunt
 etiam duo funda supponi, vnum quidem quod totius po-
 culi onus sustineat atque quod maiorem habeat circula-
 rem descriptionem, consonamque altitudinis elationem:
 at iuxta minorem circulum contentum continuumq; ma-
 iori circulo, accidit quasi contrahi in acutum ipsius poculi
 fundum naturalem, ita vt duobus fundis poculum fulcia-
 tur. Dicitur Dionysius Thrax Nestoridam in Rhodo fe-
 cisse, cum argentum illi sui discipuli attulissent, quod de-
 clarans Promathidas Heracleota Dionysij opus scyphum
 fuisse scribit, qui aures haberet adjacentes: velut nauigia
 quæ duas habent proras. Circa ipsas aures columbas, quasi
 quidam exigui baculi obliqui duo poculo subiacebant per
 longitudinem. Hæc igitur duo funda esse dicebant, cuius-
 modi id est poculum, quod in Capua Campaniæ ciuitate
 nunc etiam in templo Palladis depositum intueri licet,
 quod Nestoris fuisse illi inquit. Est autem argenteum,
 carminaq; Homericæ habet aureis literis insculpta. Ego
 vero hæc aïo de poculo inquit Myrleanus, quod antiqui,
 qui primi vitum humaniorem hominibus statuerunt,
 cum circularem esse ornatum arbitrarentur, quod ex solis
 quidem ac lunæ forma coniectabatur, similitasq; phanta-
 sia eas quæ essent circa perpetuam cœli omnia continentis
 conuersionem, æquum esse putarunt, vt in eandem figuræ
 similitudinem formarentur: quamobrem & mensas cir-
 culares parabant, & tripodes deis ipsis consecratos, & pla-
 centas,

centas circulares, astrâq; habentes insperfas, quæ lunas appellabant. Panem quoq; vocarunt, quoniam omnium figurarum circulus est perfectissimus & absolutus. Et poculum igitur quod humidum nutrimentum caperet ad mundi ipsius imitationem circularem fecerunt. Illud verò Nestoris peculiare est magis, siquidem astra habet, quæ poëta clavis comparare voluit, quoniam stellæ ita sunt circulares, quemadmodum capitella clauorum, atq; cœlo infiguntur, velut ait Aratus in ipsis stellis;

Compacta cœlo semper, simulacraq; noctis.

Eximie profectò & illud dixit poëta, quod argëteo poculo ipsi aureos clauos affixit, naturam scilicet cœli astrorûmq; patefaciens, quam ex propriæ materiæ colore formauit. cœlum enim argenteo colore declaratur, at sidera aurea; quia ignita esse videntur. Cum sideribus ornatum esse dicitur igitur Nestoris poculum, accedit & ad maximè conspicuas non errantium stellarum, ex quibus homines ea obseruant, quæ spectant ad vitam humanam: dico autem Pleiades. Vbi enim dicit, geminæ complexæ liuix at illas ex auro circum pascuntur, liuix non sunt intelligendæ aues, veluti nonnulli arbitrati sunt, qui decepti columbas esse crediderunt. Nam aliud esse scribit Aristoteles liuiam, aliud columbam. At poëta liuias nunc Pleiades nominauit, ad quarum aspectum & serere solemus & metere, fructuumq; generationis principium intuemur & collectionis, vt testatur Hesiodus;

Tempus adest messis, cum sunt Atlantides orta.

Ast vbi mergantur, subeo profcindere campos.

Aratus;

Obscura ac parua, sed multi nominis illa

Vespere vertuntur, ac mane: est Iuppiter autor.

Aestatisq; hyemisq; iubet qui tempora cæpta

Significare viris, accedere tempus arandi.

Pleiades igitur, quæ fructuum generationem significarent, ac maturitatem, rationi consentaneum videtur, vt in sapientissimi Nestoris poculo poëta insculpserit. Est autem hoc vas alterius etiam nutrimenti capax, quamobrem Ioui etiam Ambrosiam liuias afferre ait:

Huc neque proueniunt volucres, timidæ ue columbae,

Ambrosiam quæ ferre patri suenere tonanti.

25

ἀστὴρ
ἀπὸ τοῦ
ἀπύρτου
γαι.

πλειάδες
ἀπὸ τοῦ
πλειάδης
λίλιουσαι.
significat
autem
πλειάδας
λιuiam.

Neque enim putandum est Iuvas aues Ambrosiam Ioui **E**
 afferre consueuisse, quemadmodum complures existima-
 runt, absurdum est enim; sed Pleiades. Est admodum il-
 lud venustum, rationiq; conuenit, ut quæ humano generi
 tempora significent, hæc ipsa Ioui etiam ferant Ambro-
 siam, quare ab auibus eas separatit, cum dicit;

Hæc neque prætereunt volucres, timida uel columba.

Quod autem inter celeberrima non errantia astra Pleiades
 ipsas collocauit, vel ex eo patet, quod una cum aliis stellis
 eas connumerauit;

Omnia mox intus, quæ exornant sidera cælestia:

Pleiadasq; Hyadasq; Grauisq; Orionis astrum.

Ac Vrsam, Plaustrum quod rursus nomine disunt.

Aberrarunt igitur complures, qui Pleiades aues esse dixe-
 runt; primum quidem ab ea poetica formatione quæ iuxta
 literæ additionem posita est, postea quod timida adiecti-
 uum esse putarunt huiarum solum, quoniam facile avis
 ipsa ob imbecillitatem aufugiat: est enim timere, vitare.

πρὸς τὸ
 ἀναβῆ-
 ῶσα.

Est autem rationi consentaneum ut de Pleiadibus etiam
 adiectiuum dicatur. Dicuntur siquidem & ipsæ Orionem
 aufugere, cum Pleionem illius matrem Orion olim inse- **D**
 queretur. Nominis autem ipsarum mutatio, iuxta quam

πλειάδες καὶ
 πλειάδα
 εὐλύμβα.

Pleiades peliades ac peliæ dicuntur, apud multos poetas
 reperitur. Prima fuit Mæro Byzantia, quæ poematum
 Homeri sententiam rectè perceperit in inscripta Mnemo-
 syne, cum Pleiades Ambrosiam Ioui afferre dixisset. At
 Crates iudicarius cum sibi illius sententiam vendicasset,
 rem veluti suam protulit. Simonides Pleiades his verbis
 Peliades nominauit; quid dem cum te Mercuri certanti-
 bus præfeste, Maiæ pulchras habentis comas fili. Atlas
 eximiam septem filiarum speciem genuit floreas comas
 habentium, quæ cælestes Peliades nominantur. Apertè
 profectò hic Pleiades Atlantis filias Peliades vocauit, sicut
 etiam Pindarus; videtur autem ad extremas Pleiades ac-
 cedere, non procul ab Orione: est enim Orion non lon-
 ginquus ab ipsa Pleiadum figura: quare & ad has fabula
 refertur, quod una cum matre Pleione Orionem fugiunt.
 Extremas autem Pleiades appellat in æquo spatio Caudes
 u. prætermisso, quoniam in Tauri cauda collocantur. Ac-
 schylus autem apertius declarat, cum ob nominis similitu-
 dinem

ὄρως ἔρως.

A. **dinem ad eas alludat hoc pacto:**

Septem vocata sunt Atlantis filiae:

Magnum patris negotium terra ac polus

Flevere; nocturni simul phantasmatis

Habens figuras inuolucres Peliades.

Inuolucres autem eas appellauit, propter eam nominis similitudinem quam habent cum aibus. Mæro autem ipsa scribit hoc modo;

Iuppiter in Creta nutritur; eamque deorum

Nouerat haud vllus; crescunt cum corpore membra.

Hanc in spelunca sacra panere columba,

B. *Fluctibus Oceani Ambrosiamque tulere volantes.*

Ast aquila huic nectar, de petra dulce quod hausit,

Maxillis sublime volans afferre solebat.

Hanc patri altitonans mox regno victor adempto,

Esse immortalem voluit; caloque locauit.

Nec nullo timidas decorauit: honore columbas

Agrestes; hyemis, ac æstus nuncia gens hæc.

Simias etiam in Gorgo ita scripsit;

Aetheris haud tarde famula assilire columbe.

B. **Lamprocles verò Dithyrambicus author manifestè his verbis declarauit eiusdem esse nominis cum columbis; quæ eiusdem sunt nominis cum volucris liuis, in æthere iacere. Posidippus in Asopia;**

Vnguibz haud gelida merguntur liuis acutis.

Atque is, qui in Hesiodum relatam composuit Astronemiam, ipsas semper Peliadas nominauit.

Mortales dixere Peliadas.

Et rursus;

Hyberna merguntur vbi Peliades. Postea

Vt se calauer Peliades.

Non est igitur incredibile prorsus Homerum iuxta poetice facultatem Pleiadas peliadas nominasse. Verum cum demonstrauerimus quod pleiadas in poculo erant insculptæ iuxta singulas aures, duo supponenda sunt iis, qui vel puellas in autium naturam formatas, vel hominum naturam præ se ferentes fuisse volunt, ac astris distinctas. Illud quidem, at illas ex auro circum pascuntur; non est circa vnquamque audiendum, sic enim ad octonarium

numerum

οὐκ ἐστὶ
πρόβλημα,
ἀλλὰ ἕτερον
πρόβλημα.

numerum accederent : sed quoniam singulæ aures in duas
diuisæ sunt sectiones, harum rursus coniunctio iuxta com-
prehensionem extremam, dici possent singulæ, quatenus
omnes quatuor sunt aurium sectiones. Vtraque autem qua-
tenus coniuncta, rursus in fine est ipsarum motionis.

Quando igitur inquit;

Gemina complexa linia at illas

Ex auro circum pascuntur: funda duo sunt.

Iuxta sectiones singulas aurium vnâ esse peliadem intel-
ligemus, quas geminas dixit quatenus adhærent inuicem,
coniunctæque conspiciuntur. Gemini enim ac geminæ id
significant, quod ad numeri speciem attinet, duo scilicet,
velut;

Et geminos tripodes, bisquina auri que talenta.

Et gemini serui.

Significatur autem & id, quod est coniunctum iuxta nu-
merum, & id quod adhæret, velut in his;

Gemina hinc arbuta subimit

Creta simul vicina; hic ficus, est alter oliua.

Erunt quatuor igitur peliades in auribus. Postea cum
infert;

Gemina complexa linia at illas

Ex auro circum pascuntur: funda duo sunt.

Non est intelligendum duo esse funda; neque enim per
diæresim legendum est, sicut Dionysius Thrax legit: sed
per coniunctionem subfunda, sicut intelligimus in peliadi-
bus. Erant igitur quatuor in auribus, duæ autem subfun-
dæ, quod est subfundo, quasi subfundas dixerim, ita vt po-
culum duabus Pleiadibus fundo subiacentibus continetur.
Sex autem sunt omnes Pleiades, quia totidem conspiciun-
tur, quamuis dicantur esse septem, vt inquit Aratus:

Dicantur septem quamuis mortalibus esse.

Sex tamen aspectus oculis supponere nostris.

Nec perisse tamen credendum est ex Ioue sydas,

Ex quo progenitum percepimus esse: sed illud.

Dicitur insulse septem dicuntur aperte

Quamuis sint oculis nostris sex omnia signa.

Aperte igitur insculpsit in poculo, atque in conspectu eius ar-
tificio, quod in astris etiam videtur, quod idem in Ioue
etiam

A etiam significasse poetam crediderunt, cum dicat;

*Hac neque pratercunt volucres, timida'ue eclumba,
Ambrosiam qua ferre patri suenere tonanti.
Ast aliquam semper rapuit leuissima petra,
Expleat vt numerum hinc aliam mox Iuppiter addit.*

Inquit autem & ob saxorum incompositorum acumen, & ob eorum leuitatem, vnam ex Pleiadibus subtrahi, ast aliam à Ioue mitti, vt earum seruetur numerus, quod poetice dictum est per ænigma; quia cum sex Pleiades conspiciantur, numerus tamen seruetur. Dicuntur verò septem & numero, & nominibus. Ad eos, qui non aptè dicunt Pleiades in poculo insculptas esse, cum ficcum nutrimentum significant, dicendum videtur quòd poculum vtriusq; sit capax cibi. Cinnus enim in eo conficitur, quæ potio est caseum farinamque habens mistam. hæc ambo siquidem mista atque sic hausta poetæ nuncupauit;

Formosis Hecamedæ comis cinnum hisce parauit.

Quæ prius & mensam posuit presentibus illis,

Formosam, variam pedibus nigrantibus: illi

Imponitur lanx, & potus obsonia cape,

Tum mel flavescens, & sacra dona farina.

Poculum adest pulchrum senior quod gesserat ipse.

Miscuit hic mulier formosa simillima diuis

Pramneum vinum, caprinus caseus inde

Huic teritur cultro, miscetur & alba farina.

Atque bibisse iubet, quod cinnum præbuit illi.

Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,

Cum plenum foret: at Nestor nullo ipse labore

Tollebat senior.

Non est autem intelligendum de solo Machaone ac Nestore, veluti nonnulli arbitrantur, qui dicunt:

Sed qui vix mensa valuit mouisse laborans.

Qui laborans de Machaone intelligant, posteaquam vulneratus fuit. Quòd autem Machaon vulneratus non fuerit, declarabitur postea. Ignorant isti quòd quisquam Homerus de solis Machaone non dixit ac Nestore, quare isti bibunt, sed asser intelligi conuenit, quod de duobus dicitur; vt in his:

Alter portetur niger, adsit & altera nigra.

Qui,

Qui, præterea pro præpositiua accipit suppositiuum, qui, C. veluti:

Sisyphus hic aderat, qui prudentissimus vnus.

Tit, ira
yivras
βυς.

Deest particula, quidam. nam plenum est, vt valeat.

Vix alius quidam è mensa mouisse laborans,

Cum plenum foret: at Nestor vullo ipse labore

Tollebat senior,

Ita vt quiuis hominum poculum vix efferre posset de mensa, ac Nestor id facile, ac sine labore ferre posset. poculum enim & quod ad profunditatem spectat, & ad pondus; graue erat: quod Nestor ob longam consuetudinem cum esset bibax, facile gestabat. Sosibius Lyticus, qui carmina hæc apposuit;

Nec facile hoc quisquam poterat extollere mensa,

Cum plenum foret, at Nestor vullo ipse labore

Tollebat senior.

Nunc iuxta dictionem scribit. Est autem hoc, quod obiicitur poëtæ, quod alios cum labore poculum extollere fecit, ac sine labore solum Nestorem; absurdum siquidem videtur; vt Diomede, Aiace, Achillæque præsentibus, Nestor inducatur magis strenuus, qui eos ætate antecellat. Sed ab his, qui ita poëtam accusarunt conuersione vtentes defendamus; ab hoc enim hexametro:

Cum plenum foret: ac Nestor nullo ipse labore

Tollebat senior.

De medio tollunt illud, senior, prioris carminis initio adiungimus, sub quispiam alius, atque sic à principio dicemus;

Namque alius senior quisquam mouisse laborans

Vix valuit plenum, Nestor nullo ipse labore

Tollebat.

Hæc cum ita sint disposita, videtur Nestor inter omnes senes solus poculum sine labore extollere. Hæc ea sunt, quæ admirandus Sosibius Lyticus dixit, quem ob vulgatas huiusmodi, hisque similes solutiones non ineleganter subfannauit Ptolemæus Philadelphus. Nam cum regiam distributionem stipendiariam suscepisset, quæstorésque aduocasset, iussit his, vt si Sosibius distributionem corollarium ue peteret, responderent quod accepisset. Neque multo sanè post

A post accessit Sosibius, cui petenti se dedisse quaestores dixerunt, mox conticuerunt, hic verò ad regem accessit de quaestoribus conquerens. Tum illos aduocans Ptolemæus, vna cum libellis accedere iussit, in quibus descriptiones erant eorum, qui distributiones accepissent. Cum hos in manus rex accepisset, ipse quoque aspiciens hunc accepisse hoc pacto inquit; erant nomina hæc inscripta; Σωσιπῶ, Sosigenis, Bionis, Ἀπέλλων. quæ cum rex aspexisset, inquit; ò Lytice admirabilis, si à Σωσιπῶ, primam syllabam So. Sosigenis, Si. Bionis primam, bi. & vltimam Ἀπέλλων, capias tuæ sententiæ te quoque compotem, esse experire. Atque non ab aliis, sed tui ipsius alis, vt admirabilis ait Aeschylus, caperis: cum nihil ad rem pertinentium solutionum maxime sis curiosus.

De holmo, oxybapho, ænesteria, vngue, proaro, pelica.

CAPVT XIII.

B St verò holmus poculum in corniculi speciem elaboratum. Ita scribit Menesthenes libro quarto Politicorum; albatanam tortilem, holmumque aureum. Est autem holmus poculum in corniculi speciem formatum, cuius altitudo est cubitalis ferè. Communis præterea vsus obtinuit, vt oxybaphum vas id vocitetur, quod acetum continere est solitum. Est & poculi nomen, velut Cratinus posuit in vase vinario.

*Quo quis modo sedauerit noni bene, à
Bibacitate: nam choas frangam. simul
Omnes cadops miscebo sordibus, viro
Quacunque vasa sunt & apta potui.
Vinarium nec oxybaphum mox deseram.*

Quòd autem oxybaphum species exigui sit calicis fictilis, apertè his verbis declarauit Antiphanes in Mystica; est anus quædam bibax, quæ magnum laudat poculum, calicem velut breue attenuat. Ad quam cum dixisset quidam, hoc ego tibi credam.

*O! quàm Dei figura nos hæc attrahit,
Quàm laude digna forma prorsus poculi*

Festi

*Festi dies: nam garum non consone
Potauimus de fœtilibus oxybaphis.
Illi precor permulta fili commoda
Præsent Dei, qui fecit illam gratia
Securitatis, ac simul Symmetria.*

In rebus etiam Babylonis Aristophanis oxybaphum poculum esse intelligemus. cum loquitur Dionysus de Conciatoribus Atticis, quod duo ab ipso oxybapha postulabant, eum in iudicium vocantes; nihil aliud putandum est, quàm quod pocula poscerent. Atque oxybaphum quod cottabo decertantibus apponitur, in quod guttas intendunt, nihil aliud esse posset, quàm latius poculum. Mentionem fecit Eubulus de oxybapho, tanquam poculo in Mylothrida;

Et bibere sine mensura.

*Commune in oxybaphum deinde deierat,
Vinum hoc acetum erat profectò verius.*

Acetum at ipsum vinum erat altero magis.

De œnesteria sic inquit Pamphilus; vbi demisiores comam prius sunt tonsuri, magnum poculum vino impleantes, quod œnesteriam vocant, Herculi libantes afferunt, ac omnibus iis, qui conuenerunt, bibendum præbent. Pamphilus ligneum poculum Panathenaicum vnguem esse tradit in dictionibus Atticis. Possidonius philosophus libro Historiarum trigesimo sexto mentionem fecit his verbis quorundam ita vocatorum poculorum; aderant & vnguini scyphi, atque horum coniunctiones ad duas vsque corylas, maximaque Panathenaica, binas choas capientes, tum alij his etiam maiores. Est crater ligneus Proarum appellatum, in quo vinum Attici miscunt. Pamphilus in cauis proaris inquit. Pelicam poculum fuisse Cratini scribit in Thracum commentariis. Crates ita scriptum reliquit libro secundo Atticæ linguae; congia, veluti dicebamus, pelicæ nominabantur. Erat autem vasis ipsius forma antea Panathenaicis simillima, quando vocabatur pelica: postea cyathi figuram accepit, cuiusmodi sunt ea, quæ in festo apponuntur, quæ etiam olpas vocarunt ad effundendum vinum vcentes: veluti Ion Chius ait in Eurytide; ex diuinis vasis vinum olpis haurientes, clamatis impudenter. Nunc autem vas illud solum quodammodo sacratum in festis apponitur: at illud, quod in vsum transfertur, cyatho maxime

A maximè simile est, quod Choem vocamus. Olpen verò Corinthios inquit ac Byzantios salsamentum vocare solitos; ac Cyprios lecythum: Thessalos gutturnium; Seleucus pelichnam calicem vocari à Bœoticis, Euphronius congium scribit in commentariis. Est pella etiam vas scyphi habens speciem, sed fundum latius, in quod lac mulgere consueverunt. Homerus:

Musca

Candida ut in stabulo circum mulctralia mussant.

Hoc vas Hipponax pellidem nominavit, ex pellide bibentes, quia calicem non habebant, nam cum puer cecidisset, eum fregerat. Existimo manifestum esse ex his, quòd non erat poculum, siquidem ob calicis penuriam pellide utebantur. Et rursus; ex pella biberunt, ac ipse aliquando, aliquando verò præbibeat Euretes. Phœnix Colophonius in Iambis dictionem hanc dixit in phialis hoc modo;

Porro Thales, qui civium utilissimus,

Vti ferunt, tunc omnium profusus virum

Vt optimus foret, nihilo cepit minus

Is pellidem auream.

B Et in alia parte ex pellide inquit cœlo ac terræ mancis digitis alibi libat, tremens velut in Borealibus senex edenulus. Clitarchus pelleterem scribit in Linguis Thessalos ac Aeoles mulctrale vocare, ac pellam poculum. Philetas in inordinatis calicem Bœoticos.

De pentaploo, petacho, & plemochoa Pristi, Prochyta, & Prusia,

C A P. XV.

Mentionem fecit pentaplo Philochorus libro secundo Atticæ. Aristodemus libro tertio de Pindaro certamen fieri scribit iuuenum impuberum cursus Athenis in Scirrhis, qui ramum habent vitis fructiferum Stolonem vocatum. Atque à sacello Dionysij currunt, ad Mineruæ Scirrhadis vsque sacellum: qui verò vicerit calicem capit Pentaploam vocatum, vnâque cum saltationibus genio indulget. Appellatur pentaploa quatenus habet vinum, mel, caseum, farinam, & parum olei. Petachnum poculum est ex bractea, cuius mentionem fecit Alexis in Dropide; positum est autem prius testimonium. Meminit de illo ita

R

In actibus Aristophanes; omnes intus petachneuræ. Est ple- C
 mochoa vas fistile conuolutum sensimque profundum,
 quod nonnulli cotyliscum appellant, ut ait Pamphilus.
 Utuntur ipso die ultimo sacrorum in Eleusine, quem inde
 Plemochoam vocant, ut asserit idem Pamphilus, in quo
 duas Plemochoas implentes, alteramque ad orientem, al-
 teram ad occidentem constituentes, conuertunt se, sacrám-
 que orationem dicunt. Mentionem fecit illius & is, qui
 Pinthoum conscripsit his verbis, siue Critias sit tyrannus,
 siue Euripides: ut in terrestrem hiatum hæc plemochoas
 apte effundamus. Quod pristis species sit poculi, dictum
 est prius in oratione de Batiacio. Est prochyta etiam ge-
 nus poculi ut ait Simaristus libro quarto Synonymorum.
 Ion Chius in Elegiis:

Crateram nobis viniferi famuli

In prochytis miscendo argentis.

Philetas in inordinatis ligneum vasculum esse contendit,
 ex quo bibant rustici. Meminit de illo Alexander etiam in
 Tigone. Xenophon libro octauo Disciplinæ calices quos-
 dam his verbis prochoidas vocat: qui sermo illius est de
 Persis, quibus lege cautum erat ne Prochoidas in Sympo- D
 sia inferrentur, qua ex re patet quod magnæ erant: id enim
 efficiebatur, ne plus quam opus esset, biberent, minúsque
 turbarentur eorum mentes & corpora. Nunc quidem ne
 inferantur vsus obtinuit, at tantum bibunt, ut pro eo quod
 erat inferre, ipsi efferantur, cum non amplius recti egredi
 valeant. Quod prusias poculum est rectum, dictum est su-
 perius: quodque nomen obtinuit à Prusio Bithyniæ rege,
 qui ob delicias ac mollitiem celeberrimus fuit, ut Nican-
 der narrat Chalcedonius libro quarto de casibus Prusij,

De rheonto, rhytide, rhodiade, rhyto.

CAPVT XVI.

Appellata sunt quædam etiam pocula Rheonta, quo-
 rum mentionem fecit hoc pacto Astydamas in Mer-
 curio:

Cepit prius duo profecto argentea,

Phialasque quinquaginta, cymbia ac decem,

Rheonta bisque sena, quorum argentea

Decem

A *Decem fuerunt, at dno sunt aurea:
Vulturibusque Pegasus hic alter.*

Rhytis est aurea phiala, ut ait Theodorus. Cratinus in legibus: Rhytide sacrificans. De rhodiade Diphilus in Hæresiticheo ita scribit: quem actum Callimachus inscribit Eunuchum, alterum virum vel ex rhodiatis bibere, vel ex rhytis. Meminit & Dioxippus in auaro, & Aristoteles in libro de Ebrietate. Lynceus autem Samius rhytum rhyacui dixit in Epistolis. Demosthenes in Oratione contra Midiam rhyta inquit & cymbia & phialas. Diphilus in Eunucho vel milite, qui actus Hæresitichei est preparatio, complures intueri licet, qui robustius se ex rhodiatis aut rhytis bibituros polliceantur. Epinicus in Supposititiis:

*Maiora sint ex his tria quæ presentibus
Rhytis bibisse oportet hodie ad Clepsydram,
Torrentis instar augurabor utraque.
Est autem elephas. Elephas attrahit rhytum,
Quod congies capit duos, elephas neque
Hauriret, ipse sapius sed ebibi.*

B *Elephante differs tu nihil, sed alterum
Neque congij quod est capax.*

De rhyto autem scribens sic ait:

*Hic Bellerophontes certè adest ex Pegaso,
Qui flammis uenam fortis chimeram perculit.
Cape hoc etiam.*

Dictum est autem rhytum cornu prius, atque à Primo Prolemæo Philadelpho rege in vasis morem paratum fuisse videtur, gestamenque aliquod fuisse Arfinoes imaginum: nam sinistra manu simile quodpiam fert opus, plenum omnium maturorum, quibus artifices ipsi declarantur, ita ut hoc, Amaltheæ cornu multò sit opulentius. Mentionem fecit illius hoc pacto Theocles in Ithyphallis: salubria omnes artifices hodie sacrificauimus, quibuscum cum biberim hoc cornu, ad suauissimum regem accedo. Dionysius Sinopeus quædam pocula in Seruante connumerans, de rhyto etiam mentionem fecit, ut superius diximus. Hedyllus in Epigrammatum libro meminit de Ctesibio Rhytorum opifice his verbis:

Hec etiam temulente rhytum vidisse valebis

R 2

*In Zephyri templo: quid bonum & Arfinoes,
Aegypti ad saltatorem venisse, qui acutum
Buccinat ut riuus lene strepens aequae.*

*Signaque bellorum canit, & conuiuia, idemque
Infans Comi dulcia signa dedit.*

Nilus rex Caus sacri melos ipse peritis

Repperit id patrium, ex vir bene cautus aquis.

Sed vos Ctesibu inuentum dignemini honore

Nunc templum iuuenes hoc apud Arfinoes.

Theophrastus in libro de Ebrietate rhytum inquit poculum appellatū solis Heroibus dari consueuisse, Dorotheus Sidonius rhyta cornibus similia esse inquit, atque perforata, ex quibus susurrantibus leniter bibunt inferius, ac nomen ab ipso fluxu fortiuntur,

De sannacra, seleucide, scypho, callio, & scypho.

C A P V T X V I I .

Sannacra genus esse poculi Persici ita vocati testatur Crates libro Atticæ linguæ quinto. Philemō in Vidua cum Batiacorum mentionem fecisset ad nominis ipsius ridiculi formam alludens ita inquit: sannacra, hippotragelaphi, batiacia, sannacia. Quod Seleucis à Seleuco rege poculum est nominatum superius diximus, cum hoc narret Apollodorus Atheniensis. Polemon libro primo eorum, quæ scripsit ad Adæum, pocula hæc sunt inquit, Seleucis, Rhodias, Antigonis. Callium calix est exiguus, quo Aeoles libant, ut asserit in inordinatis Phileras. Scyphi genitium nonnulli per s, proferunt, errantes omnino: nam ubi masculinum est scyphus sine s, proferimus, veluti lychnum, Quando verò neutri est generis cum s, declinamus, velut murus muri. Quamuis Attici nominatum dicant & masculinè & fœmininè. Hesiodus in secundo Melampodixæ cum p, pronunciauit, Scypphum,

Nuncius inde Nares celer huic per tecta cucurrit,

Atque tulit regi Scypphum, quem implenerat ipse.

Et alibi:

Tunc arcus manibus dissoluit vincula vates,

Deperit post terga manens Iphiclus at illum,

Atque manus scyphum tenet hæc, capit altera sceptrum,

Liberat hæc seruis referens custodibus illum.

Eodem

A Eodem pacto Anaximander etiam ita inquit in Heroum oratione; cum prædam in socios partiretur Amphitryo, scyphumque haberet, quem sibi assumpserat. Ac rursus; Neptunus puellæ suæ Teleboæ scyphum tradidit, Teleboæ Ptereleo quem acceptum impleuit. Eodem modo dixit & Anacreon; ego, cum scyphum haberem, eo pleno Erxionem canum habentem verticem prouocaui. Pro eo quod est præbibi. Est enim propriè præbiberè alteri potum ante se dare. Atque Vlysses apud Homerum:

Areta manibus calicem dedit amphicypellum.

In Iliade:

Poculo & inde mero pleno hic excepit Achillem.

Implentes enim se vicissim prolato nomine prouocabant. Panyasis libro Heracleæ tertio:

Aureus huic crater ac magnus munere Bacchi

Impletur, multiq; scyphi mox dulce merum hausit.

Euripides masculinè dixit in Eurysthia; scyphúsq; longus. Achæus in Omphale:

Hic est scyphus quo me vocasti cum Deo.

Simonides auritum scyphū dixit. Ion in Omphale: vinum *sub qn.*
B in scypho nō est. Nam scypho propriè dixit in neutro, cum formarit à scyphus nominatiuo. Sic Epicharmus etiam in Cyclope; agē infundas in scyphum. Alexis in Leucadia:

Vni labris senioribus magnum scyphum.

Epigenes in Bacchia; scyphum capiens lætatus sum. Phædimus libro primo Heracleæ:

Ex lignoq; scyphum vini prædulcis amæni.

Et Aristophanes Byzantius scribit:

Præbuit ipse scyphum plenum potaret vt inde.

Atque Aristarchus:

Præbuit ipse scyphum plenum potaret vt inde.

Asclepiades Myrleanus in libro de Nestoride scribit, quòd nullus vel mediocris in vrbe scypho aut cissybio vtebatur, nisi subulci, pastores, aut ij omnino qui degunt in agris. Sic & Eumæus; plenum dedit scyphum quo biberet vino plenum. Alcman, sæpius in montium cacuminibus, vbi festum Deis celeberrimum placeret, aureum vas habens, ac magnum scyphum, cuiusmodi habere solent pastores, manibusque leontinum dilatans caesum, quem magnum, non mollem, ac argenteū coegerat.

Aeschylus in Perthæbis:

Per multa gloriosa vbi sunt munera?

Argenti vbi sunt aurea & scyphomata?

Stesichorus poculum apud Pholum centaurum scyphium appellat, quippe quod scyphi speciem præ se ferat: inquit enim in Hercule; scyphium poculum continens trilagynum bibit, quod Pholus cum miscuisset ei præbuit. In neutro genere Archippus in Amphitryone posuit. Est autem lagynus apud Græcos mensuræ nomen sicut choa ac cotyla, qui duodecim capit cotylas Atticas, atque in Parris hæc laganum mensura esse fertur. Laginum masculinè dixit in Hecate Nicostratus; quanti appensorum nobis lagynorum? masculinè dixit & in lecto inscripto; molestus hic lagynus aceti propius. Diphilus in seruatibus; vacuum habeo lagynum ò vetula, atque plenam peram. Lynceus Samius in Epistola ad Diagoram ita scribit; quo tempore in Samo eras peregrinus vidi te sæpius cum Diagora ad potum apud me congregari, vbi lagynus viritum ad voluptatem positus fuerat, ut singulis poculum daretur. Aristoteles in Repub. Thessalorum lagynum foemininè dici asserit apud Thessalos. Ac Rhodianus versificator in Epigrammatibus:

Dimidium vini, hinc picis Copitidis, ista

Archine, vera loquor verba, lagynus habet.

Subtiliorem hædi carnem haud noui, qui dedit ipse

Laudandus certè est omnibus Hippocrates.

In neutro genere Diphilus dixit in fratribus:

O' furum,

Subeuntiumque perditæ, id lagynium

Habens sub ala mox adire ad epulas,

Hoc vendidisse donec vti in erano

Iniuria caupo sit vnus vix reliquus

Affectus à vinipula.

At illud, quod est in Gerione, lagenis Stesichori par capacitæ, velut trilagynum trium generum, est ambiguum. Petasum ac hydriam à quibusdam ita nominari testatur Eratosthenes: atque scyphus à scaphide fortasse dicitur, quæ ligneum vas est simili ratione rotundum fero & lacti capiendo accommodatum: sicut apud Homerum dicitur:

Omnia vasa.

Poco

A Poculaque scaphidesque quibus mulgere solebat.

Nisi scyphus quasi Scythia dicatur, quoniam Scythiæ plus equo bibere solebant: cum Hieronymus Rhodius in libro de Ebrietate ebrium fieri scythizare dixerit, siquidē propinquæ sunt literæ. φ. & θ. postea fictiles scyphi atque argentei ad eorum similitudinem facti fuerunt, inter quos primi habiti sunt dignitatēque obtinuerunt ij, qui Bœoti, ac Herculei sunt vocati, quibus primus Hercules usus est in castris, atq; idcirco dicti sunt Herculei à quibusdam: differunt enim ab alijs, quoniã in eorum auribus vinculum inest Herculeum. Mentionem fecit de scyphis Bœoticis in his Bacchylides, ubi orationem habet ad Castorem & Pollucem, eósq; in hospitium adhortatur; Non adsunt boum corpora, neq; aurum, non tapetes purpurei, sed animus beneuolus musæque suavis, iucundumque vinum in scyphis Bœoticis. Excellebant etiam Bœoticos Rhodiaci scyphi, quos Democrates faciebat. Tertium locum obtinuerunt Syracusij: Scyphus lyrtus vocatur ab Epirotis ut testatur Seleucus: ac Scythus apud Methymnos, ut autor est Parmeno in libro de Lingua. Dicebatur etiam scyphus

σκυφῶν
σκυφῶν.

B Lacedæmonius Dercyllidas, ut asserit libro decimo octavo Ephorus, ita inquitens; pro Thimbrone Dercyllidam Lacedæmonij in Asiam miserunt, cum audiissent, quod omnia cum dolis ac fraudibus Asiatici barbari facere consueverunt, nam Dercyllidam mittentes minus existimarūt deceptum iri, siquidem nihil erat Laconicum, quod esset moribus simplex, sed omnia erant dolis feritateque plena, ex quo scythum etiam ipsum Lacedæmonij appellarunt.

*De Tabata, Tragelapho, triremi, Hystiaco phiala,
Chryside, & Argyride. CAP. XVIII.*

DE Tabata ita meminit libro primo de Ponderibus Asiæ, ubi scribit hoc pacto de melle aërio vocato, vñã cum folijs carpentes in massæ Syriacæ morem componunt: atque pilas facientes ubi gustare libuerit, defringentes ab illis in ligneis poculis quos tabatas appellant, rigant, atq; excellentes bibunt, quod simillimum est, vel multò etiam suavis, ac si quis mel biberet mistum. Appellatur etiam pocula quædam tragelaphi, quorum

ἀρπηλά.
manna.

R 4

mentionē fecit Alexis in Parietes calce illiniente: cymbia, C
phialæ, tragelaphi, calices. Eubulus in Agglutinato: sed
quinq; adfunt phialæ, duóq; tragelaphi. Menander in Pesca
tore; tragelaphi inquit labronij. Antiphanes in Chryside:

Diuisio

Vti ferunt sponso tenenti plurimas.

Talenta, praefectos domus, pueros, iuga,

Simul camelos, strata, vasa argentea,

Phialas, triremes, tragelaphos, carthesia,

Liburna que ex auro, ac rates, pariter cados,

Liburna uentricosae ipse non cados

Vocat.

ἀμφίτρον

Quod autem triremis species sit poculi, testatus est Epi-
nicus in suppositis, cuius adduximus testimonium. Hy-
stiacum poculum est quoddam. Rhinthori in Hercule;
in hystiaco purorum remigum purorumque medicorum
farinas obsorbes. Homerus ubi phialam ignis ignaram,
ac vtrinque stantem nominat, auream etiam posuit phia-
lam, duplicemque populum, non intelligit poculum;
sed vas quoddam latum, lebetisque speciem præ se ferens,
quodque duas fortasse habeat aures in vtrisque partibus. D
Parthenius autem phialam sine fundo esse credidit vtrin-
que stantē, quæ Dionysio esset sacrata. Apollodorus Athe-
niensis in libro de dictione Crateris, quæ non possit po-
titi aut firmari in fundum, sed in os, phialam esse censuit.
Sunt qui arbitrentur eodem dici modo, quo etiam ampho-
ram, quod possit vtrinque auribus ferri, sic & auritam
vtrinque phialam. At Aristarchus quod ex vtraque parte
in fundum constitui possit, atque in os dici existimauit.
Dionysius verò Thrax circulari figura ac circumcurren-
ti credidit. Aesclepiades Myrleanus phiala per literæ im-
mutationem inquit est phiala, quasi quæ bibenti suffi-
ciat, maior est enim poculo. Vtrinque posita, ignisque ex-
pers, ac frigida producta, quæ igni nondum est imposita:
veluti lebetem poeta appellat, hunc quidem igni imposi-
tum, hunc verò ignis expertem.

Florentem, dignumque boue, intactumque lebetem

Flammis.

Vas frigidam aquam fortasse capiēs intelligit, ita vt phia-
la

A la latiori æreo vasi sit similis, quæ frigidam aquam capiat. Illud verò amphitherū nunquid duo funda habere ex vtraque scilicet parte existimandū est? vel amphī circum significat, quod ipsum est eximium, ita vt eximiè factum apud antiquos ponere dicebatur, vnde amphitherum. Potest autem quòd in fundum ac in os ponatur, intelligi, quæ positionis consuetudo phialarum & Ionica est, & peruetus: atque his etiam temporibus phialas in faciem ponere. Mascaliotæ consueuerunt: cum dixerit in fugitiuis seruis Cratinus, phialas capere has in balneorum testudinis formam habētes vmbilicum. Eratosthenes Lycophonem hanc dictionem nesciuisse scribit libro vndecimo Comædiæ. Sunt autem phialarum vmbilici balneorum testudinibus persimiles, quare non infulsè in formam iocantur. Apion ac Herodotus quales phialæ inquit, quarum vmbilicus Isthmo est persimilis. Asclepiades Myrleanus in iis, quæ de Cratino scripsit, balneumbilici dicuntur inquit, quoniam earum vmbilici balneorumque testudines sint similes. Ac cum eadem dixerit Didymus hæc verba apposuit Lycophonis, quæ ita se habent ex vmbilicis, qui sunt in muliebribus cōcauis locis, vnde scaphiis hauriunt. Timarchum libro quarto de Eratosthene Mercurio, iocaturū esse quempiam hac dictione aliquis existimare posset, quoniam plurima balnea Athenis rotunda, atque in circulum conficiuntur, quæ etiam in medio habent educationem, in qua æreus vmbilicus conspicitur. Ion in Omphale: ite exportate virgines cypella & mesomphalos, sic enim balneumbilicos nuncupauit, quorum mentionem fecit Cratinus has capite phialas balneumbilicas. Theopompus etiā in Curis; phialam capiens plenam aureorum mesomphalum. Telestes, siue is, qui Persas in eum relatos fecit, ita scribit; omnibus coronas ac vmbilicofas Chrysidis: nam phialas argentæas argyrides vocant Athenienses, sicut aureas chrysidis. Argyridis peialæ ita mentionem fecit Pherecrates in Persis; heus tu quo fers argyridem? de Chryside meminit Cratinus in Legibus Chryside cum libasset scripsit; serpentibusque bibendum dedit. Hermippus in Cercopibus;

Chrysidem vini plenilunio ebbers surripuit.

Hic idem intercalaris,

Ego Ptolemæi regis quatuor,

R 9

θεῖον.

*βαλανε-
ὀμφαλι.*

μυομπα-

λθ.

*vmbilicū
in medio
habens.*

Cryfides meri sorori capiens

Regis huius hauriens ebibi:

Velut qui equum equo mistum

Et concordiae, quare nunc non lasciviant,

Sine lucerna ad tantum lumen.

Scribit libro Historiarum quinto Herodotus lege sanctum fuisse apud Argivos ac Aeginetas ne Atticum quidpiam inferretur ad sacrificia, neque fidele, sed ex patriis olulis in posterum omnes ibi biberent. Meleager etiã Cynicus ita scribit in symposio; Interea gravem illi propinationem præbuit ollulas duodecim profundas.

De vase refrigerando apto. CAP. XIX.

DE vase refrigerando apto ita Plato meminit in convivio; sed alter puer vas illud refrigerando aptum, ac videntem illud plurimum quàm octo cotylarum capax, prius ipsum plenum hausisse, Socrati postea infundere iussisse, ac producere, Archebulo præbente puer maxime opportune effundens vas vini refrigerando aptum subvertit. Alexis in Habitato; trium cotylarum inquit vas refrigerandi. Dioxippus in Auaro; Thericleos ab Olympionico cepit pertenues duo vasa refrigerandi, Menander in actu ærea inscripto; hæc præfens consuetudo, merum exclamaui magnum vas refrigerando aptum, quis ebibit ipsas infelices perdens? Epichemus mentionem fecit vasis refrigerando apti in Heroïna, ubi multa vasa connumerat: huc Thericleum rhodiacaque vasa capiens afferas, solus pueros inferre facies refrigerandi vas, cyathum, cymbia. Strattis in Animatis: alius quispiam vas refrigerandi, alius æreum cyathum cum abscondisset, quasi dubius iacet, cotylidem fragit cum sermone. Alexis in mundo muliebri, vas exiguum refrigerandi in his nominat: obuius fui peregrino circa Lyfinesonem vir Aethon, puerosque allocutus sum: duo enim pocula domo exportaveram, quæ ut in apertum ponerentur, nictro erant obducta: aderat cyathus etiam argenteus, ac pocula duas drachmas poscebant: cymbium quatuor: vas exiguum refrigerandi duos obolos Philippide magis tenue. Heracleon Ephesius, quod nos refrigerandi vas vocamus inquit, Psycteriam nonnulli

A li nominarunt; ac Attici velut nomen externum prorsus adhorrent. Euphorion in Præbente:

*Refrigerans vas cum voces psyceteriam,
Betamque olus, lens cum vocetur & tibi
Lens, quid facere est opus scio vir optime,
Auri vel ut solvas mihi vocis statim
Mutationem Pyrgothemis.*

Antiphanes in Equitibus:

*Quo vivimus? nobis adest ephippium
Stratum, simulque pulcher est hinc pileus
Aptum refrigerando vas idoneum.
Amaltheæ cornu magis quid postulat?*

B At in Carna declaratur apertè quod vino ministrantes hoc cyatho utebantur. Nam cum tripodem cadumque ac vinum refrigerans vas posuisset, ac hausisset, ipsum in sequentibus dicentem inducit; vehementior erit potus: dixisse quidam fertur, non etiam licet cyathis indulgere, sed cadum hunc, ac poculum, & alia omnia capiens efferas. Dionysius Tryphonis in libro Nominum vas refrigerandi inquit antiqui Dinū appellarūt. Nicander Thiatirenus refrigerates locos appellari inquit eos qui nemo rosi sunt, ac opaci, deisque consecrati, in quibus refrigerari licet. Aeschylus in Adolescentulis: Lacertas in suppositis refrigerantibus. Euripides in Phaetonte: refrigerantes arbores gratis vlnis dicetur. Atque is, qui fecit ægimium, siue Herododorus fuit, siue Cercops Milesius, hæc inquit:

Vas erit hic nostrum refrigerans dux populorum.

De odo, ovo schypis, ouis, poculis. CAP. XX.

O Vum poculum quoddam appellabatur ait Triphontius in nominibus, id quod præbatur in carminum cantilena, velut testatur in Duplicibus Antiphanes:

*Quid est Deus? nihil profecto plus Deis,
Ni poculum quis misceat. teneas: odum cape,
Ac postea nullum absoletorum virum
Horum facias, Telamonem, sed neque
Peonem, neque Harmodium.*

De ouoscyphiorū poculorum forma ita narrat Myrleanus Asclepiades ī lib. de Nestoride quod duo habet funda: vnū quidem

quidem in infima parte, quod ei ferruminatum est, alterum C
 verò apposititium, quod ex acuto incipiat, ac desinat in ob-
 tusum, in quod poculum firmatur. De ovo poculo ita Di-
 non libro iij. rerù Persicarum, est autem potibazis ex hor-
 deo panis ac tritico affatus, coronâque ex cyparisso, ac vi-
 num in aureo ovo mistum, ex quo bibit rex ipse. Cum tot
 dixisset Plutarchus, atque ei ab omnibus applausum esset,
 phialam expetiuit, qua Mu:is libans, earumq; matri Mne-
 mosynæ, omnes poculo, propinationis phialam inquiring,
 inuitavit, velut si quis ex opulenta vinea manu capiens
 spumanti decorauerit, neque iuuenem solum generum in-
 uuitans, verum etiam omnes eius amicos, pueroque dedit,
 ut in circulum circumferret, quod in circulum bibere esse
 dicebat, illud interim adducens ex Perinthia Menandri,
 neque enim vnum calicem omnino vetula dimisit, sed bi-
 bit in circulum: ac rursus ex numine affata:

Rursus statim dedit bibisse in circulum,

Primum meri ipsis poculum.

Euripides in Cressis: in cæteris gaudens cum poculum ser-
 pat in circulum.

*Quatenus bibendum sit, ac de Platonis Xeno-
 phontisque contentione in conuiujs scri-
 bendis.*

CAP. XXI.

CUM poculum magis amplum Leonidas Grammati-
 cus poposcisset, dixissetque effundamus viri amici, Sic
 enim Herodotum dixisse potum in his testatur Dysanias
 Cyrenæus: postea ante cœnam sacrificantes in crateras,
 conuiuia ac clamores se conuerterunt. Atque is, qui mimos
 composuit, quos semper se præ manibus habere inquit
 Duris, sapietem Platonem affirmat, & in cratere hyemem
 faciente, biberamus. Sed per Deos ait Pontianus non aptè
 ex poculis ingentibus bibitis, cum suauissimum ac elegan-
 tissimum Xenophotem præoculis habeatis, qui ita scribit
 in Symposio: Socrates dixit rursus: verum mihi etiam o viri
 bibendum videtur, nam vinum cum animos irrigauerit,
 dolores quidem omnes sedauit, velut mandragora homi-
 nes in somnum conuertit, atque velut oleum flammam, ita
 irarum comitatem excitauit. Videntur autem mihi id
 etiam

A etiam virorum corpora pati, quod plantæ etiam, quæ in terra natæ fuerint. Illæ siquidem ubi cæli frequentibus imbribus irrigatæ sint, nullo pacto sese erigere possunt, neque auris perflantur: verum cum quantum sufficiat ebiberunt, & rectè & feliciter surgunt, & ad fructuum generationem facillime perducuntur. Sic nos etiam sumus affecti, nam si potum frequentiore hauriamus, statim & mēs & corpora nostra ab æquitate declinarunt, ac neque respirare, nedum dicere quidpiam possumus. Quod si nobis pueri in minora pocula irrorauerint, ut Gorgoneis verbis & ipse utar, sic vino non coacti ebrii fieri, verum leniter commoti in comitatem lætitiæque conuertemur. si quis hæc optimi Xenophontis verba paulò altius considerauerit, facile cognoscere poterit quam in illum habuit Zelytiam splendidissimus Plato: vel certè à principio vii isti inter se contendebant, cum cognosceret uterque quam haberet virtutem, ac idcirco quis eorum primum locum obtineret, decertabant. Neque enim ex iis solum, quæ de Cyro dixerunt, nobis intueri licet, verum etiam ex ipsis argumentis: ambo siquidem conuiuia scripserunt, atque hic iniecit tibicinas in ipsa, hic verò introducit. Atque hic uti superius vidimus magnis poculis bibendum esse abnuvit, hic Socratem vase refrigerandi bibentem inducit vsque ad auroram. In libro etiam de anima, ubi differit Plato, singula accidentia connumerat, neque exiguam sanè mentionem Xenophontis facit. Differit præterea de Cyro, quod omnia patria instituta edoctus fuit à prima statim adolescentia. Hic idem Plato libro tertio de Legibus sibi ipsi contrarius hæc ita scribit, de Cyro vaticinor quod bonus erit dux, patriæq; amator, at rectam institutionem neque attigit prorsus, neque rebus sanè æconomicis mentem adhibuit. Videtur autem à puero militasse, cum pueros mulieribus nutriendos præbuerit. Cum rursus Xenophon in Persas ad Cyrum cum decem Græcorum millibus traiecisset, Menonisque Thessali prodicionem diligenter cognouisset, qui autor exiterat, ut à Tissaphene ij perderentur, qui venerant cum Clearcho, quibusque moribus esset, quàm mollestus, quàm intemperans, declarans optimus Plato, cum pene dixerit, non legitima hæc est oratio, illius laudes percurrit. Qui alios semel vitio dederat,

Homer

Homerúmque elegerat è Republica, omnémque imitatri- C
cem poëticam facultatem, ipse imitantes dialogos scripsit:
quorum tamen rationem non ipse prior inuenit, at genus
hoc orationis ante ipsum inuenerat Alexamenus Teius,
velut Nicæus Nicias testatur, ac Soterion. Hunc in mo-
dum scribit Aristoteles in libro poëtarum: ne feramus igitur
appellatos Sophonis mimos metricas esse orationes,
aut imitationes: ac neque Alexameni Teij dialogos Soera-
ticos primos scriptos. Apertè significauit doctissimus Ari-
stoteles Alexamenum dialogos ante Platonem reuerisse.
Carpit Thrasymachum Plato Chalcedonium, similem no-
mini sophistam esse inuies, tum etiam Hippiam, & Gor-
giam, & Parmenidem: at in vno dialogo Protagora, com-
plures, qui hæc dixerat in Republ. cum ciuitas in populari
statu fuerit, vt arbitror, libertatisque fuerit sitibunda, si
malos pincernas cõsequatur, vinúmque purum à se ipsa de-
sipit, ac sit ebria. Illud præterea fertur quòd cum eiusdem
nominis suum dialogum Gorgias legisset ad familiares
suos dixerit, quàm bene Plato maledicere nouit. Hermip-
pus in Gorgia, Gorgiam scribit Athenas profectum fuisse,
postea quàm suam ipsius imaginem aureã in Delphis de-
posuit. Cum igitur eum Plato vidisset dixisse fertur, bo- D
nus ac aureus Gorgias ad nos accessit, cui respondit Gor-
gias, siquidem bonum hunc iuuenémque Archilochum
tulerunt Athenæ. Dicunt alij quod cum Platonis dialo-
gum Gorgias legisset, dixit præsentibus quod nihil horú
dixit, ac nec à Platone quidem audiuit: quæ eadem Phædo-
nem aiunt dixisse, cum legisset librum de Anima, quare
optimè de eo dixit Timon:

Sic finxit Plato, cum fingere plurima nosset.

ἀπλάτῳ
ἀπὸ τῆ
πλάτῳ.

Socratem Platonis in colloquium cum Parmenide con-
uenire, vix Parmenidis ipsius ætas patiebatur, nedum di-
cere ac audire sermones huiusmodi. At id omnium est fœ-
dissimum vel dictu, nulla necessitate coactum dixisse,
quòd Zeno conciujs ipsius Parmenidis deliciæ esse con-
sueuerat. Fieri præterea non potest, vt Phædrus tempo-
ribus Socratis fuerit, nedum ab ipso fuisse amatum. Ne-
que sanè Paralus ac Xátippus Periclis filij, qui peste perie-
rant cum Protagora disserere potuerunt, cum secundò
Athenas profectus esset, quum prius multò periissent.

Possent

A Possent & alia complura de eo dicendo demonstrari, quod dialogos finxerit,

Quod Plato in omnes erat implacidus, & quaedam contra eius dogmata. CAP. XXII.

Quod autem Plato in omnes esset implacidus, patet vel ex iis, quæ in Ione scribuntur, ubi omnes poetas conuictis insectatur: ac eos postea, qui à populo prouehuntur, ut Andrium Phonesthenem, Apollodorum Cyzicentem, Heraclidem Clazomenium: at in Menone primates Atheniensium, Aristidem scilicet ac Themistoclem. Menonem contra laudat qui Græcos prodiderat. Postea in Euthydemo & ipsum, & illius fratrem Dionysiodorum carpit contentiosos, bonaque tardè discere incipientes cum nominant: vituperat etiam eorum ex Chio patriæ fugam, ob quam in Thuris habitauerunt. At in dialogo de fortitudine Melesiam Thucydidis eius, qui Pericli in rebus publicis aduersarius fuit, ac Lyfimachum ex iusto Aristide ortum paterna virtute indignos esse dixit. Quæ verò in conuiuium de Alcibiade dixerit, indigna sunt prorsus ut in lucem proferantur, sicut quæ in primo etiam dialogo in ipsum: nam secundus Xenophontis esse à nonnullis existimatur, sicut Alcyon Leontis Academici, ut testatur Nicæus Nicias. Quæ igitur dicta sunt in Alcibiadem silentio præterire honestius esse decreui. Quod autem Atheniensem populum vanum iudicem esse dixerit, aperte intueri licet. Cum Lacedæmonios laudaret, unâ & omnium Græcorum acerrimos hostes Persas laudauit, Alcibiadisque fratrem ac Niciam insanum furiosumque demonstrat, filiosque illius insulos. Midiam ortygocopum, Atheniensemque populum personatum quidem esse dicebat, at oportere ipsum spoliatum videre: videbitur enim inquit res insignis admodum circumiecta, forma prorsus ficta. Nec Themistoclis quidem accusationi in Cimone pepercit, neque Alcibiadis aut Myronidis, sed neque ipsius Cimonis.

B Criton etiam illius Sophoclis habet incurSIONEM. Gorgias verò non solum ei, à quo inscribitur, verum etiam Archelao Macedoniæ Regi non pepercit, quem non solum turpe genus deducere scribit, verum etiam dominum interfecisse.

*ἰστρυγὸν ἂν
πρὸς Ἰω-
δὸν ἢ quo
percutie-
batur co-
thurnis.*

cuisse. Hic ille est Plato, quem Archelai amicissimum fuisse narrat Speusippus, ac idcirco Philippo causam extitisse imperij. Sic igitur scribit in Historicis commentariis Carystius Pergamenus: Cum Speusippus Philippum audisset Platonem carpere, simile quidpiam, velut ad viros nescientes in Epistola scripsit, quod Philippus per Platonem Imperij principium est adeptus: Plato enim Euphræum Oritam ad Perdiccam misit, qui ei persuasit regionem quandam Philippo impertire, qui cum ibi copias nutriisset, ubi mortuus est Perdiccas, cum suis copiis promptis rem est adortus; quod quantopere verè dictum sit, Deus ipse nouerit. At bonus illius Protagoras præter id quod multorum poetarum, sapientumque virorum habet concursum, habet Gallix etiam vitam publicè reprehensam, magis quàm Eupolidis adulatorum. In Menexeno verò non Hippias solum subfannatur, verum etiam Antiphon Rhamnusus, ac Lamprus musicus. Sed mihi vel dies ipse deficeret, si omnes eos connumerare velim, qui ab eo sapiente male audiuerunt. Neque tamen laudandum duco, qui cum multis & ipse detraxerit, ipsi etiam Platoni non pepercit, sed cum ipsum per iniuriam Satonem appellauerit, dialogum edidit inscriptionem huiusmodi habentem, hæc etiam scripta reperiuntur ab Hegesandro Delpho in commentariis, de Platonis in omnes calumnia: post Socratis mortem cum permulti illius familiares in cœtu quodam tristarentur, Plato præsens poculum cepit, omnèque illos bono esse animo hortatus est, quia vires sibi regendæ scholæ sufficerent, ac Apollodorum poculo prouocauit, qui dixit quòd libentius ac suauius veneni calicem à Socrate excepisset, quàm ab ipso vini poculū. Videtur inuidus fuisse Plato, ac moribus minime probus, nam & Aristippum carpsit ad Dionysium proficiscentem, cum ter in Siciliam ipse nauigari: semel quidem riuorum gratia, cum congressus cum seniore Dionysio propior fuit periculo: bisque ad Dionysium Iuniorem. Aeschino præterea pauere vnum discipulum Xenocratem habente, illum attraxit. Phædoni serui legem imposuisse deprensus est, ac in omnibus denique Socratis discipulos noueræ animi affectum ostendit. Quare non insuauiter cum id cōiectura Socrates cōsequeretur pluribus præsentibus se per somnū vidisse

A disse dixit, quod Plato cornix effectus in caput ipsius insuisset, caluitiémque eius vellicaret, circumspectiémque tene-
ret. Video te ó Plato permulta contra caput meum menti-
ri. Erat Plato, præter calumniam, gloriosus; quippe qui di-
xerit, extremum gloriæ sagum in ipsa morte exuimus, in
testamentis, in exportatione, & in sepulchris, vt inquit in
Memorabilibus Dioscorides. Quis autem velle ciuitatem
condere, legésque imponere, non gloriæ cupidi viri esse di-
xerit? quod manifesté patet ex iis, quæ dixit in Timæo: idém
ego passus sum quod spectat ad rempublicam, quod & pi-
ctores, qui opera sua se mouere, ac operari videre cupiunt,
sic & ego ciues, quos descripsi. De iis, quæ in illius dialogis
dicta sunt, quid dicere quispiam posset? anima enim quæ
immortalis ab eo ficta est, quæ per solutionem à corpore
separetur, primum dicta est ab Homero, dixit enim hic
quòd anima Patrocli ad inferos iuit:

*Quæta suum fatum primo flore iuuenta
Robora deseruit.*

B Quòd si Platonis orationem esse quis dixerit, non noui
quam vtilitatem ex ipsa capiamus. Nam si quispiam con-
cesserit defunctorum animas in aliam naturam pertransire,
ad sublimioremque locum purioremque venire. propterea
quòd leuitatem quandam sortiantur, quid magis hinc no-
bis accedit? quorum enim nulla est commemoratio, neque
sensus esse posset, si finis prorsus, quæ gratia huius immor-
talitatis est habenda? leges etiam, quæ ab eo compositæ fue-
runt, hisque prior respublica, quid fecerunt prorsus? oportebat
sanè ipsam aliquibus ex Græcis persuadere, vt his vte-
rentur, si modo sunt vtilis, velut Lycurgus persuasit Lace-
dæmoniis, Solon Atheniensibus, Zaleucus Thuriis. Est
enim lex, vt inquit Aristoteles, determinata ratio iuxta ci-
uitatis consensum, quæ singula quo pacto faciendæ sint, de-
clarat. At quo pacto non absurdus existimandus est Plato?
nam cum tres fuerint Athenienses legum latores: Dracon,
Plato, ac Solon, horum leges ciues obseruarunt, Platonis ve-
rò susannantes deriserunt. Oratio illa præterea de Repu-
blica, & si omnium pulcherrima sit, nobisque nihil persua-
deat, quid magis? visus est ipse Plato non existentibus viris
leges scripsisse, sed hominibus, à se fictis, ita vt qui his
vtantur postea perquirere oporteat. Conueniebat sanè ea

scribere quæ dicendo persuaderet, ac non optandis viris hæc scribere : sed iis, qui hæc ipsa complecti possunt. Verum ut hæc prætermittam, si Timæos, Gorgias, aliósque his similes dialogos quispiam percurrat : in quibus de rebus percurrat Mathematicis, naturalibus, aliisque compluribus, neque idcirco admirandus perspicietur : siquidem hæc ipsa ex aliis etiam percipere licebit, vel melius dicta, vel non deterius certè. Nam & Theopompus Chius in libro contra Platonis consuetudinem complures illius dialogos inutiles ac mendaces esse testatur : multos etiam alienos esse ex consuetudine Aristippi, nonnullos Antisthenis, aliósque Heraclæotici Brysonis, verum ea nos etiam quærimus ex illius orationibus, quæ secundum ipsum dicuntur, quod non inuenimus. Sed conuiuia sermonesque de Amore ita parum honestos composuit : veluti eos prorsus paruifecerit, qui eos erant lecturi.

Platonis discipuli tyrannici. CAP. XXIII.

FVerunt complures ex Platonis discipulis etiam tyrannici, atque calumniatores: nam cum in Macedonia verfaretur cum Perdicca Rege Euphratus, non minus quàm ille imperabat, cum malus esset, & calumniator, qui ita frigidè Regis amicitiam coordinauit, ut conuiuio adesse nulli liceret, nisi Philosophiam aut Geometriam prius sciuisset. Quamobrem cum imperium cepisset Philippus, illum capiens Parmenio in Oreo iugulauit, ut asserit in historiis commentariis Carystius. Callippus etiam Athenienses Platonis & ipse discipulus Dionis & condiscipulus & socius, cum Syracusas cum ipso profectus esset, Dionemque vidisset monarchiam sibi paruissè illo interfecto, cum ipse tyrannus esse conaretur iugulatus est. Euagon Lampfacenus, ut Euryphylus asserit, ac Diærocles Cnidius libro Consuetudinum vigesimo primo: ac Demochares orator in libro de Sophocle erga Philonem, cum patriæ argentum sceneratus esset, arcemque in arrhabonem accepisset, spoliator ac tyrannus esse nitebatur, donec in eum irruentes Lampfaceni, nummosque reddentes, eum eiecerunt. Timæus Cyzicenus, velut ipse Demochares est testis, cum nummos ac frumentum ciuibus dedisset, ac idcirco vir bonus esse putaretur à
Cyzico

A Cyzicenis, ac cum perexiguum temporis spatium se continuisset Rempublicam per Aridæum adortus est. Postea captus, iudicatus, ac dedecus consecutus in ciuitate quidem permansit & consenuit, at inglorius sine honoréque vixit. Sunt huiusmodi nunc etiam nonnulli ex Academicis, qui irreligiôsè viuunt ac minus honestè: nam vel præter pietatem, vel præter naturam cum nummos sint adepti, nunc ob fallacias omnibus sunt conspicui, velut Chæron etiam Pelleus, qui non Platone solum magistro vsus fuit, verum etiam Xenocrate. Hic etiam cum asper patriæ tyrannus esse cœpisset, non solum optimos quosq; ciues ex patria profugauit, sed etiam dominorum prædiis seruis concessis, mulieres postea illorum in matrimonium præuit: quam utilitatem ex optima illa Platonis Republica cepit, ac ex illegitimis legibus. Ehippus idcirco comicus Platonē ipsum in Naufrago carpit, & ex illius familiaribus nonnullos, quos ob pecuniam multa mala facientes demonstrat. Quodq; prodigè absumere solebant, quod denique intemperantium & pulchritudinem plurimò studio adipisci se-
ctabantur. Sic autem scribit:

B *Postea consistens promptus iuuenis.
Ex academia quidam sub Platone:
Bryson audax labris capiens pecuniam,
Percussus necessitate capiente onera arte
Simul versans quis absurda non valens dicere,
Bene quidem nouacula rasos habens capillos,
Beneq; demittens barba longitudinem,
Bene in calceo multis positus, sub nouacula
Tibia habens vestem æqui reuolutionibus.
Tumore vestis bene armatus.
Figuram dignam imponens baculo
Alienam, non propriam vt mihi ridetur.
Dixit viri Atheniensium agri.*

Ad hæc vsque nobis progressa sit nostra oratio amicissime Timocrates. At dicamus in posterum de iis, qui celebres fuerunt ob delicias.

A T H E N A E I^c DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DVODECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

Voluptatis obiurgatio.

C A P. I.

VIDERIS esse vir Cyrenaus mihi,
Iuxta Tyndareum Alexidis amice Timocra-
tes.

Nam si quis ad cenam virum vocaverit,
Adsunt alij decemq; & octo mox viri. D
Currus decem, tum quinque biga non de-
cem:

*Victum quibus necesse sit profundere.
At quempiam haud vocasse sit praestantius.*

Ita mihi etiam vtilius tacuisse fuerat, neque tot antea di-
ctis aliquid adiungere. Sed quoniam diligenter sermonem
à nobis de celeberrimis ob delicias perquiris, atque de ho-
rum voluptate, fruitio primum quidem est cum desiderio,
postea cum voluptate. Sophocles poeta, cum vnus ex iis
esset, qui se deliciis dederant, ne senectutem accusaret, suam
ipsius debilitatem intemperantiam retulit, quod ad rei Ve-
nereæ fruitiones spectat, à qua velut à quodam domino se
libèter liberatum esse dicebat. Ego verò Paridis iudicium,
quod antiquitus factum est, voluptatis virtutisque compa-
rationem esse contenderim. Cum Venus igitur potior iudi-
cata fuisset, id est voluptas, omnia confusa perturbatæque
sunt. Mihi præterea videtur elegans Xenophon hinc fabu-
lam eam sumpsisse, quæ ad Herculem virtutemque spectat,
iuxta Empedoclem;

Non

A *Non Deus armorum Mars illis, nullaq; bella
Neptunus, Saturnus erat, non Iuppiter aut rex.
Sola fuit Regina Venus Cytheræa virorum,
Quam sacris signis iuste placare solebant,
Necnon suffitu, pictusq; animalibus ūdem.
Thuris odoriferi suffitu, ac munere myrrha,
Ad terram mellis libamina provocantes.*

Menander in Citharista mentionem faciens de quodam
musicam exercente, hæc inquit; musicæ amicum esse eum
valde, ac in delicias semper percepta docere. Sunt quidam,
qui naturalem esse voluptatem contendunt, propterea quod
animalia omnia illa adducantur: cum timor, animi imbecillitas,
aliique animorum affectus non in omnibus æquè
animalibus reperiantur, quæ à ratione utentibus reprobantur.
Nam voluptates immoderatè sectari, dolores perquirere
existimandum est: quamobrem cum vellet Homerus
voluptatem nobis execrandam facere; Deos vel maximos
inquit nulla ex parte ipsorum vi fuisse adiutos, sed maxime
læsos, cum illius impetu traherentur. Quæcunque enim
de rebus Troianis Iuppiter pernoctans cogitauerat, hæc
per diem voluptate captus subuertebat. Tum fortissimus
B Mars à debilissimo Vulcano ligatus fuit, qui cum illegitimis
amoribus detineretur, calumniam ac pudorem ex illis
reportauit. Inquit enim ad Deos, qui ut eum vinctum viderent,
conuenerant:

*Si quod agis virtute caret celerem capiet te
Vel tardus: tardo Ne ars sum comprehensus ut ipse
Vulcano, superum cum velocissimus essem.
Irretit volucres sic claudus in artibus istis.*

Neque vllus sanè suauem Aristidis vitam esse dixerit, sed
ipsam Smindridæ Sybaritæ ac Sardanapali: nam Theophrastus,
iuxta communem hominum sententiam inquit in libro de Voluptate,
non eodem modo splendidus erat, neque velut illi deliciis operam
dedit. Sed neque Agefilæi Regis Macedoniæ; sed si magis hanc sine
dolore consequatur, ita ut quod ad famam spectat, esset occultus.
Neque Semideorum profectio eorum, qui iuerunt ad Troiam;
sed multo magis præsentium, atque id meritò. Nam & inordinatus
hic erat; & velut inuentu difficilis, ac neque fiebat
consuetudo, neque artium studium exquisitarum.

Hic verò omnibus detentus erat, facilitate, fruitione, C
 aliisque vitæ institutionibus. Voluptas omnium est super-
 bissima, ut ait Plato in Philebo. Verum sic ratio postulat,
 ut in voluptatibus, quæ spectant ad rem Veneream, quæ
 omnium maximæ esse videntur, vel peioratio veniam apud
 Deos consequatur, vel voluptates puerorum, qui non-
 dum compotes sunt rationis. At libro Reipublicæ octavo
 idem Plato vulgatum illud Epicureorum primus declara-
 vit, quòd ex voluptatibus aliæ naturales quidem sunt, at
 non necessariæ; aliæ neque naturales, neque necessariæ;
 ita scribens, nunquid igitur sanitatis benèque habendi gra-
 tia comedere cibum ac obsonia necesse est? ut puto. At cibi
 nunquid iuxta utranque rationem necessarij sunt, qui uti-
 les sint, ac possint viuos pacare? certe. At quæ est obsonij
 ratio, num quis utilitatem ad bene habendum spectare
 dixerit? profectò, quid igitur, quæ ultra hos, aliòsque
 cibos, aut huiusmodi similium appetentia? at quæ reprimi-
 tur à puero, & ex multis ob disciplinam secedit, corpo-
 riq; ac animo, quòd ad prudentiam spectat, temperan-
 tiàmque nocet, num rectè poterit non necessaria dici? re-
 ctissimè quidem. D

Voluptatis laus, Hercules voluptati deditur.

C A P. I I.

ITa scriptum reliquit in libro de Voluptate Heraclides
 Ponticus; Tyranni atque Reges cum omnium bono-
 rum sint domini, omniàque sint experti, voluptatem omni-
 bus præferunt, cum magnificam faciat virorum naturam
 ipsa voluptas. Omnes idcirco ij, qui voluptatem deliciàsque
 amplectuntur, magnanimi splendidissimiq; sùnt, velut Per-
 sæ, Medi. isti enim maximè omnium hominù voluptatem
 deliciàsque, amplexantur, cum omnium barbarorù maximè
 sint magnanimi, ac robustissimi. Voluptate deliciisq; capi
 liberorum est, si quidè animus his remittitur atq; augetur:
 laborare verò miserorum est ac seruorum, quoniam ani-
 mus eorum contrahitur, atque natura. Maxima fuit Athe-
 nienis civitas cum deliciis oblectaretur, viròsque magnifi-
 cent

A centissimos educavit; nam & purpureis induebantur vestibus, & sagulis variegatis, corymbosque; dimittebant capillorum, & aureas cicadas circa frontem accommodabant, comamque ferebant, & pueri fellas, ne in quouis loco considerent, illis afferebant. Isti tamen illi erant, qui pugnam in Marathone vicerunt, solique totius Asiae copias profligarunt, captiuasque duxerunt. Illi praeterea qui prudentissimi sunt existimati inquit, quiq; plurimum nominis in Philosophia sunt consecuti, maximum bonum voluptatem esse sunt arbitrati. Ita etiam scripsit Simonides; quae mortalium hominum vita esset optanda, aut quae tyrannis, si suauissima voluptate sit priuata? sine qua ne Deorum quidem vita esset iucunda, vel expetenda. Vbi Pindarus Hieronem Syracusiorum regem admonet, ne summoveas oblectationem inquit dum viuis, nam tibi homini vita iucunda maxime conuenit. Homerus etiam iucunditatem ac latari suauissimum finem esse dixit, vbi conuiuae cantores audiunt, ac mensae dapibus oneratae sunt appositae. Deos quoque facile viuentes nuncupauit, facileque sine labore significat, quasi omnium malorum maximum esse senserit miseriam laborumque, quae spectant ad victum. Idcirco Megacrides poetas illos increpat, qui Homerum ac Hesiodum secuti sunt, qui dixerunt de Hercule quod regebat exercitus, vrbesque expugnauit, cum hominibus tamen cum plurima voluptate vivebat. Complures vxores duxit, ex multisque virginibus ex occulto coitu filios suscepit. Atque contra res huiusmodi non admittentes, dicere posset quispiam, quo pacto heus vos studium id illi conceditis, quod spectat ad epulas? vel vnde ad homines serpsit nihil ex calice libando apto relictum esse, nisi quae ad voluptatem spectant is probasset? vel cur calida lauacra, quae ex terra scatent omnes Herculi sacrata esse dixerunt? aut quamobrem mollia strata Herculis lectos appellitare consueuerunt, si suauiter viuentes ille contemnebat? Hunc ait iuniores poetae in praelonis speciem formatum, qui solus vagaretur; clauam habens, leonisque pellem, ac arcum, quae omnia a Stesichoro suauissimo prius ficta fuerunt. Xanthus autem poeta qui Stesichoro multo fuit antiquior, velut Stesichorus ipse testatur, vt autor est Megacrides, non eam

stolam illi ac Homericam iniunxit. Complura Xanthi dicta ab ipso Stesichoro immutata fuerunt, velut etiam vocata Orestia. Antisthenes cum bonum quidpiam voluptatem esse dicat, cuius non pœmteat addidit. At Vlysses, qui est apud Homerum, dux extitisse videtur Epicuro vulgarissimæ voluptatis, cum inquit:

*Censè ego non dicam quicquam incundius esse,
Quàm cum lætisia capimur, pulsoq; dolore
Conuiuia accipiunt incunda per atria cantum;
Ordineq; assidunt, epulis onerantur opimis
Mensa, tum pincerna merum ex crateribus haurit:
Pocula mox implet tribuens presentibus illa.
Dulcius hoc esse haud quicquam sic mente voluto.*

At Megacrides Vlysses inquit temporibus inseruire solitum, ut eiusdem ingenij Phæacibus esse videretur, cum maxime ad complectendas eorum delicias Alcinoò promptus videri studeret;

*Sunt citharæ, atque chori, sunt & conuiuia grata;
Alterna vestes, lecti tepidumq; lauacrum.*

Sola enim hac ratione se consecuturum ea, quæ volebat, existimauit. Huiusmodi est is etiam, qui Amphilochem puerum admonet, ð fili marinæ feræ saxatilisq; cutis mentem quam maxime comparans, in omnibus versare ciuitatibus. Præsentia vel lubens laudato, ac aliàs alia cogites.

Sic ait etiam in Iphigenia Sophocles:

*Viris referto polypi corpus, qui vbi
Saxis adheret fit similis sententia
Ex propria.*

Et Theognis;

Polypodis mores imitabere multiplicis.

Sunt qui sententiæ huius & Homerum fuisse dicant, quòd eum studiosæ vitæ præposuerit dicentem sæptus:

*Concilio superi venerunt, sedibus aureis
Consedere, quibus Hebe veneranda ministrat
Effundens nectar, qui se exceptere vicissim
Aureis poculis.*

Ac Menelaus etiam inquit apud illum: Nos

Diuisit haud aliud delectatos & amantes.

Et

Sedimus & carnes multas, & dulcia riva

Sumentes.

A *Sumentes.*

Quamobrem Vlyſſes etiam delicias, ac immodicam laſciuiam vitæ ſcopum poſuit apud Alcinoũm.

De Perſarum deliçys.

C A P. I I I.

Celeberrimi omnium virorum ob ſuas delicias Perſæ primi fuerunt, quoniam in Suſis reges hyemabant, ætatẽque debebant in Ecbatanis. Suſa ob loci ipſius amœnitatem vocata fuiſſe ſcriptum reliquit Ariſtobulus, ac etiam Chares. Eſt autem Suſum Græca voce lilium. Verſantur per Autumnũ in Perſepoli, ac reliquam totius anni partem in Babylonia. Parthorum verò reges in Rhagis vere commorantur, hyemant in Babylonia, .*. reliquam anni partem. Neque inſignia ſanè, quæ Perſarum Reges capiti impoſuerunt deliciis carere conſueverunt; ſiquidem ex myrrha, vocatõque Labyzo conſiciebantur, vt aſſerit Dinon. Eſt autem labyzus odorifer, multoq̃ue myrrha præcioſior. Cum verò Rex inquit de curru deſcenderet: neque deſiliebat, quamvis exigua eſſet altitudo à terra, neque hominum manibus fulciebatur, ſed aurea ſedes illi ſemper apponebatur, in quam deſcendens, exhibat: atque regis ſedem ferens ad hunc uſum ſemper aſſequebatur. Ipſum mulieres trecentæ inſuper obſeruant, vt teſtatur Heraclides Cumæus libro primo rerum Perſicarum, quæ die quidem dormiunt, vt poſtea pernoctent, atque per noctem canunt lychnis accenſis, & citharam pulſant. Vtitur illis rex ſæpius prope aulam malifororum (erant autem hi ſatellites, genere quidem Perſæ omnes, qui aurea mala in haſtis geſtabant, mille numero: qui etiam optimi ex decem millibus Perſarum Aſianatorum vocatorum eligebantur,) ac pedes per horum aulam incedebat Sardiæ tenuibus tapetibus ſuppoſitis, ſuper quibus nulli præterquam Regi incedere licebat. Vbi verò ad extremam aulam perueniret, aſcendebat in currum, aut equum, nam pedes nunquam extra regiam conſpectus eſt. Quòd ſi ad portam exiret, aderant cum illo etiam pellices, thronuſque in quo ius dicere conſueuerat, erat aureus; circa quem quatuor aureæ columnæ lapillis diſtinctæ mirum in modum circumponebantur,

S S

inter quas purpurea vestis variegata extendebatur. Clearchus solenus libro quarto vitarum cum de Medorum deliciis prius dixisset, & quod propter has complures ex finitimis Eunuchos facerent. infert postea à Medis manifestorum usum ad Persas extansse, non solum ad iniuriarum præsidium, verum etiam ob delicias satellitum: in quantum ignaviae venerunt monumentum. Possent enim, ut rationi consentaneum est, præter opportunitatem, ac insanæ hæ deliciae vel viros lanceis armatos senes omnino efficere. Tum progressus inquit; iis igitur, qui suave ali- quod ei edulium præbuerint, rei concessæ præmium præbens, non aliis honoribus hoc condiens apponit, sed multò magis ipse sapiens fruitur. Est autem illud ut arbitror id, quod Iouis & regis simul cerebrum appellatur. Charès Mitylæus libro Historiarum de Alexandro quinto, eò usque deliciarum peruenerunt inquit Persarum reges, ut supra caput regij lecti domicilium quinqueclinium haberent, in quo quinque millia auri talentorum semper iacerent, quod regium puluinar vocabatur. Ad pedes autem domicilium alterum habebant triclinium, vbi tria millia argenti talentorum posita fuerant, atque regium D subsellium dicebatur. Aderat in ipso subiculo vitis aurea supra lectum lapillis preciosis ornata, quam scribit Amyntas in ponderibus racemos ex preciosissimis calculis compositos habuisse: atque non longe ab ista craterem aureum opus Theodori Samij positum fuisse. Agathocles libro de Cyzico tertio aquam auream vocatam esse scribit in Persis, atq; fontes esse septuaginta, ex qua nulli bibere licet, præterquam soli regi, atq; seniori illius ex filiis: ex aliis verò si quis hanc aquam biberit, capitis mulctatur. Xenophon libro disciplinæ octauo utebantur eò etiam tempore inquit Persarum disciplina, Medorumque stola & splendore: nunc verò contemnunt Persarum constantiam, ac Medorum amplexantur mollitudinem. Sed eorum delicias patefacere constituit, non enim illis sufficit in primis lectos molliter substrauisse, verum etiam lectorum pedes super tapetibus collocarunt, ne pavementum contra nitatur, sed tapetes cedant. Neque certè quidpiam eorum capiunt, quæ in mensam cocta prius fuerant, sed noua semper inuenire student, quod etiam in obsoniis obser-

A observant, nam utrorumque horum artifices habent, qui nova faciunt. Hyemis quidem tempore non caput solum corpusque & pedes illis texisse sufficit, verum etiam Chirothecas habent ac digitalia circa summum manuum. Per ætatem verò neque arborum aut saxorum illis umbræ sufficiunt, sed homines in his alta umbracula machinantes astiterunt. Sic & in aliis de his inquit; nunc verò plura habent strata in equis, quam in lectis; non enim tantum studium adhibere solent ut rectè equitent, quam ut molliter sedeant. Ianitores præterea, panis artifices, & obsonij, pincernas, apponentes, ac auferentes, cubicularios, excitantes, ornantésque habent, qui ipsos vngunt, fricant, aliâque disponunt.

De Lydorum delicijs.

C A P. I I I I.

IN tantam deliciarum voluptatem peruenierunt Lydi, ut mulieres primi Eunuchas fecerint, ut Xanthus Lydus narrat, siue is, qui in eum relatas historias conscripsit. Dionysius autem Scytobrachion, velut ait Artemon Casandreuus in libro de libris congregationis, cum illud interim ignoraret, quòd Ephorus Historicus mentionem fecit illius, velut qui fuerit antiquior, Herodotóque argumenta suppeditarit. Hic inquam Xanthus libro secundo rerum Lydarum primum scribit Lydorum regem Andramytem mulieres Eunuchas effecisse, iisque loco virorum Eunuchorum usum fuisse. Clearchus libro secundo Vitarum, Lydi (inquit) viridaria ob delicias parantes, eaque hortos efficientes in umbra nutriebantur; nam maxime ad delicias spectare putabant, si radij solis eos prorsus non attingerent; atque eò tandem iniuriæ deuenierunt, ut alienis mulieribus ac virginibus in locum idcirco impurum vocatum eductis vim inferrent, ac animos denique iam effœminati, in muliebrem vitam suam pristinam permutarint: inde effectum est ut eorum viuendi ratio foeminam tyrannum denique meruerit; vnam earum quæ iniuriam passæ fuerant Omphalem, quæ prima meritam in Lydos castigationem excitauit.

Nam

Nam regi à muliere eos, qui iniuria afficiuntur, signum est violentiæ. Cum & ipsa igitur esset intemperans, sibiq; prius illatas iniurias vindicaret, seruis, qui erant in ciuitate dominorum virgines tradidit, in quo loco ab illis iniuriam passa fuerat. Cum in hunc locum dominas vi coegisset vnà cum seruis clausit, ex quo rei asperitatem lenientes Lydi, locum ipsum mulierum certamen, suaue Certamen appellant. Neque verò Lydorum solum mulieres dimissæ sunt, iis quicumq; contigerint, sed Locrorum etiam Epizephyriorum, atq; eorum qui circa Cyprum incolunt, & omnium deniq;, qui suas puellas scortis dicarunt, antiquæ cuiuspiam iniuriæ (vt vera loquar) monumentum, castigatióque facinus esse videtur: in quam Lydorum vnus vir nobilis irruit, cum Mydæ propinquum imperium grauitè ferret, ac Midas ob imbecillitatem ac delicias iaceret in purpura, vnàq; cum mulieribus inter telas texendi artem exerceret. Omphale omnes eos qui cum ea iacuerant obruncauit eosque puniuit: hunc quidem auribus mutilatum ob linguæ intemperantiam extrahens, qui ob scientiæ inopiam animalis omnium insulsi appellationem est consecutus. Primi verò Lydi carycam inuenerunt, de cuius præparatione dixerunt ij, qui condiendi artis præcepta tradiderunt: & Glaucus Locrus, & Mithæcus, & Dionysius, duobusque Heraclidæ Syracusij, & Agis, & Epænetus, & Dionysius, & Hegesippus, & Erasistratus, Euthydemus, Criton; his accedit Stephanus, Archytas, Acestius, Aesias, Diocles, Philestion. Tot enim condiendi rationem scripsisse inuenimus. Candaulum præterea dixerunt Lydi quendam non vnum, sed tres, ita ad voluptates se totos conuerterant. Fieri ipsum inquit Hegesippus Tarentinus ex carne lixa, trito caseo, atq; caseo Phrygio, anetho & pingui iure. Mentionem fecit illius Alexis in Pernoctante siue Lanistis est autem coquus, qui loquitur;

Hæc præter Candaulon apponam tibi

Mox quempiam, candaulon haud vnquam edi ego:

Nec audi dicit prius per numina.

Mirabile inuentum meum est, si maltum ego

Ponam tibi certè digitos momorderis

Incundus ipsi: velleræ mox agemus heus

Vir

A *Vir alba fac vbi cernis.
 A commumbus salsamenta piscibus, carniū sartaginū statim
 Bis coctum appones ouum concisum,
 Frumentum, melque oxybaphum, ex sartagine caseum.
 Colostra viridia Cytinu mox disseccans.
 Racemulum quem vel choreum in poculo.
 Tum dulce, talis assolet pars vndique
 Deludis, at inde fit caput cana tamen.
 Solum vir eludas, sed hinc discedito:
 Chorea, candaulos, ferens sartagine,
 Omnem voluptatem.*

Meminit de candaulo hoc pacto Philemon in Accedente:

*Qui sunt in vrbe sunt mihi testes, quod solus
 Physicam facio, candaulum, ova, thrium in angusto.
 Qui horum lapsus factus est? quis vel error?*

B Nicostratus in Coquo; qui nigrum ius facere nesciebat, at thrium & candaulum. Menander in Trophonio; Ionicus diues fundamentum candaulum faciens, excitantes epulas. Cum ad bellum etiam exeunt Lydi cum tibiis ac Syringibus in acie instruuntur, at asserit Herodotus; sicut in hostes impetum faciunt Lacedæmonij cum tibiis; ac cum lyra Cretenses. Heraclides Cumæus, qui res Persicas conscripsit, in inscriptis Præparantibus, vbi inquit quod in thuris feraci regione rex suis legibus viuit, neque vllius imperio paret; hæc narrat; hic deliciis ac inertia maximè abundat, sempèrque in balneis versatur, vitam degens in sumptu atque deliciis; ac neque quidpiam agit, neque cum multis versatur, sed iudices constituit, quod si quis minus iustè diiudicasse putetur, fenestra quædam est in altissimo regiæ loco, quæ ferrea cathena ligatur: qui igitur iniustè se iudicatum esse existimauerit, cathenam apprehendit, fenestramque attrahit, quod vbi rex senserit, eos ad se vocat, atque ipse diiudicat. Quare si videantur iudices minus iustè iudicasse moriuntur; si iustè, is moritur, qui fenestram mouerat, sumptum, qui singulis diebus in regem, & in mulieres circa iuam, & in eius amicos fiebat, quindecim Babylonia talenta esse scribit.

Tyrh

CAPVT V.

Absurdè parùmque honestæ sunt Tyrrheorum deliciae, vt inquit libro primo Timæus, cum seruæ nudæ ipsis ministrant hominibus. Theopompus Historiarum libro quadragesimo tertio legem apud Tyrrhenos esse scribit, qua mulieres communes esse iubentur: quæ corpora maximè curant, atque sæpius cum viris exercentur, aliquando etiam inter sese: non enim turpe illis existimatur si nudæ fuerint conspectæ. Cœnare ipsas ait non cum suis quidem viris, at apud præsentibus, quicumque contigerint, atque quos voluerint poculis prouocare licet. Bibunt hæ permultum, suntque aspectu formosæ. Nutriunt Tyrrheni filios, quicumque nati fuerint, cuius viri sint minimè scientes, qui iisdem legibus nutriuntur, quibus vtuntur nutrientes, conuiuia sæpius facientes, ac cum omnibus mulieribus coeuntes. Neque enim turpe quidpiam apud Tyrrhenos non modo agere, sed nec pati quidem videri censetur: est enim illis hoc in more positum, vbi turpe quidpiam sunt patraturi, quòd dicunt cum coit paterfamilias, atque quis eum querit, hoc aut illud patitur, remque ipsam turpi nomine appellant. Vbi coeunt cum amicis, ita faciunt: primum vbi cessauerunt potantes, atque dormituri sunt, ministri lychnis accensis amicas ad illos introducunt aliquando, aliquando verò pueros valde formosos, aut mulieres. Cum postea ab iis cessauerunt, vigentes adolescentes his adducuntur, qui cum illis ipsis congregiuntur. Coeunt autem ac congregiuntur se inuicem aliquando intuentes, at sæpius circa thorum operimenta iacentes, quæ virgulis sunt intexta, superiusque vestes extenduntur. Congrediuntur multum cum mulieribus, at multò magis gaudent pueris ac adolescentibus: nascuntur enim apud illos aspectu pulcherrimi, quippe qui delicatè nutriuntur, corporaque habent læuia. Omnes illi barbari, qui ad occidentem vergunt, vnguento perfunduntur, corporaque raduntur: atque apud Tyrrhenos officinæ complures & artifices huiusce rei reperiuntur,

Ariuntur, velut sunt apud nos tonsores, ad quos cum accesserint se ipsos ad omnia tradunt, neque videntium aut accedentium aspectum vlllo pacto formidantes. Utuntur hac lege complures ex Græcis, & ex iis, qui Italiam incolunt, quam à Samaritibus Mesapiisque didicerunt. Pugnæ certant, loroque cædunt ad tibiam Tyrrheni ob delicias, vt narrat Alcimus. Celebres fuerunt etiam Siculorum mensæ ob delicias, qui etiam mare sibi vicinum dulce esse asserunt, cum dapibus gaudeant, quæ fiunt ex eo, vt testatur Clearchus libro Vitarum quinto.

Sybaritarum delicia & crotoniatarum.

CAPVT VI.

Sed de Sybaritis quid opus est vt pluribus dicam? apud quos balneatores introducti fuerunt, effusoresque edocti ne citius dimitterent, & ne nimium festinantes, eos qui lauarentur, comburerent. Primi etiam Sybaritæ artes, quæ streptitum facerent, extra ciuitatem eiecerunt; **B** veluti fabrorum ærariorum & lignariorum, horumque similibus; ita vt vndique imperturbati somni efficerentur: neque sanè gallum in ciuitate nutrire licebat. Narrat de iis Timæus, quod vir quidam Sybarita cum in agrum venisset, hominesque pastinantes vidisset, ipse loqui cœpit, ad quem dixisse aiunt quædam ex præsentibus quod ipsum loquentem audiens laborasset ex latere. At in Crotona quidam athletæ calcem effodienti ex Sybaritis astantes quidam dixerunt, num cum tantam habeant ciuitatem, domesticos non habeant qui eis palæstram effodiant. Alius Sybarita cum in Lacedæmonem accessisset, ac in Phiditium fuisset vocatus, super lignis sedens, vnâque cum illis cœnans, primum se, Lacedæmoniorum cum audisset strenuitatem, admiratum esse dicebat, nunc verò cum vidisset, nihil ab aliis hominibus eos differre cognouisse: nam vel timidissimus mori potius eligeret, quam vitâ perpetui huiusmodi. Est etiam apud eos consuetudo, vt pueri ad impuberem vsque ætatem purpuram, capillorumque nodos auro reuinctos gestent. Apud hos homunculi quidam parui

ac

ac Scopæi, vt inquit Timon, ob delicias reperiuntur, qui C
 Stilpones ac Melitæi catuli dicuntur, qui illos sequuntur
 in gymnasia. Ad quos hiq; similes Maurusiorum rex Ma-
 fanasses dixisse fertur, vt testatur Ptolemæus libro octauo
 commentariorum, quærentibus simias coemere apud vos
 & viri mulieres pueros non pariunt. Nam Masanasses pue-
 ris delectabatur, filiorumque pueros apud se nutrebat.
 Complures erant filiarum etiam filij, quos omnes ad trien-
 nium vsque ille educabat, quo spatio peracto ad parentes
 eos remittebat, alijsque denuo capiebat. Hæc ipsa testatur
 Eubulus Comicus in Gratiis hoc pacto;

Nam queso quanto dignius nutritier

Virum penes virum, facultas si sit huic?

Graues, molestas, quam proteruas anseres?

Vel perfidum malum pithecum pascere?

Athenodorus etiam in libro de studio ac disciplina, Archy-
 tam Tarentinum scribit virum cum vrbano, tum etiam
 philosophum, multos habentem seruos, his gaudere soli-
 tum, quod spectat ad victum, in symposia dimissis. Verum
 melitæis catulis lætantur Sybaritæ, hominibusq; non ho- D
 minibus. Gestabant vestes insuper Sybaritæ, quæ ex Mile-
 siis lanis erant confectæ, ex quibus ciuitatibus etiam ami-
 citiæ contrahebantur, vt asserit Timæus. Amabant Tyr-
 rhenos ex Italia, extra Italiam Iones, quia vtebantur de-
 liciis. Cum plures quinque millibus essent Sybaritarum
 equites, crocotas induti supra thoraces procedebat in pom-
 pam, iunioreſque ipsorum per ætatem in antra Nympharum
 Lusiadum secedentes omnibus cum deliciis degunt.
 Qui inter eos sunt opulentiores vbi rus adeunt, vnius diei
 iter, per triduum perficiunt, quamuis vehiculis vehuntur.
 Adesse eorum præterea consueuerunt nonnullis viæ, quæ
 in agros ducerent, coopertæ, vt plurimis cellæ adsunt vi-
 nariæ mari propinquæ, in quas per canales vina ex agris
 demittuntur atque hoc quidem venditur, illud in ciuita-
 tem nauigijs importatur. Faciunt complura frequentia-
 que conuiuia publica, eosque aureis coronis decorare so-
 lent, qui splendidissime pararunt, quos etiam per præ-
 cones in publicis sacrificijs celebrant, ac in certaminibus:
 non illorum quidem exponunt beneuolentiam, sed sum-
 ptum

Aptum in cœnas factum; in quibus coquos etiam bene condita parantes coronare consueverunt. Inuentæ sunt apud Sybaritas caldarix cellæ, in quibus sedentes calefiebāt, primique inuenerunt matulas, quas in symposia intulerunt, Tum peregrinos derident, qui ex patria discesserunt, ipsiq; magnopere gloriantur cum super fluuiorum pōribus consenuerint. Videtur illis hoc maximum felicitatis argumentum extitisse, quod cum regio portu careat, marêque propius accedat, omnes ferè fructus à ciuibus absumātur: nam & ciuitatis locus, & oraculi responsum omnes ad delicias solutéque sine mensura viuendum inuitarunt. ciuitas enim eorum in loco concauo sita æstatis tempore mane quidem ac vesperi frigus habet egregium, per medium autē diem calorem habet intolerabilem, ita vt eorum plurimi sanitatis gratia fluuios diducere machinati sint, ita vt affluant, ac neque orientem neque occidentem solem in Sybari videre oportet, nisi si quis ante fati tempus emori cupiat. Miserunt quandoque viros, qui responsum à Deo peterent, inter quos erat & Ifamiris, qui cum interrogassent quousque forent felices, respondit oraculum;

B *Semper eris felix venerans gens numina diuūm,
Donec plus superis fueris venerata virum quem;
Intima feditio, tunc & tibi prelia surgent.*

Cum hæc audiuissent Deum ipsis dixisse existimarūt, quod nunquam cessabunt eorum delicia, non enim se hominem magis, quàm Deum veneraturos vnquam arbitrabantur. At mutatio illis forte accidit, postea quàm familiarem quendam quidam cæcidisset, eumque ad sacra confugientem rursus verberasset, cum ad patris demum illius confugisset monumentum, dimisit, cum pud ore correptus esset. Absumpti fuerunt suo in ipsos deliciarum studio: atque ciuitas ipsa cum aliis omnibus de deliciis decertauit. Postquò multum temporis cum multa ipsis signa apparuissent: ac euersio, de qua nō necesse habeo dicere, perditum sunt. In tantum deliciarum studium deuenerant, vt equos etiam ad tibiam in symposiis tripudiare assuefecerint: quod cum Crotoniatæ cognouissent, vbi cum his pugnarunt, saltandi concinnitatem illis pararunt, vt asserit Aristoteles in eorum Republica: aderant enim illis tibicines in acie militari, quorum cum tibiaram sonum equi audiuissent, non exi-

T

lierunt solum, verum etiam sessores habentes ad Crotoni-
 atas transfugerunt. Hæc eadem scripsit Charon Lampsa-
 cenus libro secundo Terminorum, ita scribens: Pisaltæ mi-
 litarunt in Cardiam & vicerunt, Bisaltarū dux erat Ona-
 ris, qui cum puer esset, emptus fuit in Cardia: atque cum
 Cardiano cuidam seruiisset, erat autem Cardianis respon-
 sum oraculi, quòd in eos Bisaltæ confurgerent, de quo in
 constrina sæpius sedentes dissierebant. Hic igitur ex Car-
 dia aufugiens in patriam suam Pisaltas in Cardianos con-
 citauit, atque dux à Bisaltris declaratus fuit: omnes nanque
 Cardiani equos in symposiis ad tibias tripudiare docue-
 rant, atque pedibus postremis stantes, prioribus sonos co-
 gnoscetes tripudiabant. Cum hæc igitur scisset Onaris ti-
 bicinam habuit ex Cardia, quæ ad Bisaltas profecta mul-
 tos tibicines instruxit, quibuscum & ipsa in Cardiam mi-
 litauit. Vbi verò pugna fuisset incepta tibias inflare, mo-
 dulòsque emittere iussit, quoscumque equi Cardianorum
 cognouissent. Eos ubi equi audiuisent super postremis pe-
 dibus se firmarunt, atque in tripudium sunt conuersi, Car-
 dianorum autem vis omnis in equitatu posita erat, atque
 idcirco victi superatique fuerunt. Cum quidam ex Sybari-
 tis Crotonem nauigare vellet ex Sybari propriam nauim
 sibi comparauit, in qua neque aspergeretur, neque ingre-
 deretur alius quispiam, ac in quam equum assumere pos-
 set. Hæc cum ita conuenirent equum ingredi fecit, iussitque
 vt equo substerneretur, postea rogauit quendam ex comi-
 tibus vt cum eo nauigaret, cum se traicianti imperasse di-
 ceret vt nauigaret prope terram. Hic autem respōdit quod
 vix eum audiuisset si pedes apud mare esset iurus, ne dum
 si prope terram nauigaret. Phylarchus libro Historiarum
 vigesimoquinto ubi legem apud Syracusios fuisse scribit,
 quæ cautum erat, ne mulieres auro ornarentur, neque flo-
 ridas vestes gestarent, ac neque purpureos habentes con-
 textus, nisi si qua se publicam amicam esse fateretur: at-
 que aliam fuisse legem ne quis vir se auro ornaret, super-
 uacaneisque vestibus vteretur differentibus, nisi se mœ-
 chum esse fateretur, aut cinædum. Prohibebantur liberæ
 mulieres noctu incedere, ubi Sol occidisset, nisi adulte-
 rium essent commissuræ: prohibebantur per diem etiam
 sine institutoribus exire, ac vna serua saltem assequeretur.

In deli

A In delicias inquit soluti Sybaritæ legem sanxerunt, vt mulieres ad festa vocarentur, atque eas quæ vocarentur ad sacrificia, oportebat per annum priorem apparatus comparare, quò dignum tempore vestium, aliúsq; mundi muliebris facientes in conuentus adducerentur. Si quis obsôniorum artifex aut coquus edulium aliquod dignum inuenisset ac magnificum, nulli alij per annum id facere licebat, quo ille, qui primus reperisset, per id tempus quæstus haberet, atque alios laborantes ipsos his omnibus excelleret. Eodem pacto qui anguillas vendebant tributum non persoluebant, neque ij, qui eas venabantur. Tum eos qui purpura marina tingebant, quique inferebant, immunes fecerunt. Veruntamen in iniurias demum conuersi, cum triginta legati venissent Crotoniatarum, eos omnes interfecerunt, atque ante mœnia inservulos proiecerunt, vt à feris vorarentur. Hoc illis omnium malorum principium exitit, quod etiam oraculum prius significauerat: nam visi sunt omnes eorum potentes paucis diebus interpositis idem portentum eadem nocte vidisse. Viderunt enim Iunonem in medium forum accedentem, choleraïque vomentem, in cuius etiam sacello sanguinis fons erupit, neque tamen eorum cessauit arrogancia, donec omnes à Crotoniatis deleti fuerunt. Scribit Heracides Ponticus in libro de Iustitia, cum Telvis tyrannidem soluisset Sybaritæ, eos, qui rerum fuerant participes, ante aras obuiantes cæciderunt, ac obtruncarunt, inter quas cædes Iunonis statua conuersa est, solùmque sanguinis fontem emisit: ita vt omnem propinquum locum fenestris æreis obturauerint, cum firmare cuperent sanguinis fluxionem. Idcirco omnes aufugerunt, mortuèque sunt, qui Olympiorum certamina de medio tollere conabatur: nam quo tempore agi consueuerunt, victoriam obseruantes athletas ad sese aggrediebantur aduocare. Crotoniata posteaquam Sybaritas deleuerunt, vt autor est Timæus, ad delicias se contulerunt, ita vt eorum princeps purpurea veste indutus per ciuitatem incederet, aureaque corona coronatus, & crepidis albis. Sunt qui hoc non ob delicias quidem factum fuisse asserant, sed ob medicum Damoccedem, qui erat Crotoniatis, qui Polycratis Samyorum tyranni fuit familiaris: atque post illius mortem captiuus à

Perſis factus, ad regem adductus fuit, cum Polycrates ab Orata eſſet interfectus, Cum igitur Damocedes Atossa Darij regis vxorem ſanauiffet, Cyriq; filiam, quæ eſt mama laborabat, ab hac in munus popoſcit vt mitteretur in Græciam, cum eſſet abiturus. Hic in Crotonem forte delatus fuit, atque ibi commorari decreuit. Cum apprenſus fuiſſet à quodam Perſa, qui eum regis ſeruum eſſe dicebat, eam dimiſerunt Crotoniatæ, ac Perſæ ſtolam exuentes, ſeruiantis in Prytæneo miniſtri ſtolam induerunt, ex quo Perſicam ſtolam indutus quoque ſeptimo die circuiuit aras vnâ cum Prytani: ac neque deliciarum, neque iniuriæ gratia, neque minarum in Perſas cauſa hoc faciunt. Scribit Timæus quòd Olympicum conuentum Crotoniatæ poſtea conati ſunt eodem tempore diſſoluere, cum certamen opulentum argenti conſtituiſſent. Alij hoc voluiſſe Sybaritas malunt,

*Tarentinorum, Iapygum, ac Maſſilienſium de-
licia.*

C A P. VII.

CLearchus libro vitarum quarto Tarētinos ſcribit cum multum roboris, copiarumque poſſiderent, in tantum deliciarum deueniſſe, vt totam cutem læuem facerent, nuditatique huius reliquiis ſacrificarent, geſtabant omnes inquit texturam pellucidam veſtium, quibus nunc mulieris vita gloriatur. Poſtea cum in iniurias ob delicias com-
pellerentur vnâ Iapygum ciuitatem Carbinam extorem fecerunt, ex qua pueros, virgines mulierſque videntes congregantes, in ſacra Carbinatarum ſepta ponentes, nuda omnibus corpora per diem conſpicienda præbebāt: atque quicumque volebat, velut in infelicem gregem infiliret, pro deſideriis potiebatur omnium forma congregatorum, omnibus ſpectantibus Deis, ac iis præcipue, quos illi minimè rebantur. Ita verò rem eam numen graniter tulit, vt omnes eos Tarentinos, qui erant in Carbina illegitimâque perpetrarant, fulmine percufferit, atque ad hæc vſque tempora conſuetudo permanſit in Tarento, vt quot exceperunt eorum qui in Iapygiam mittebantur, tot columnas ſingulæ familiæ ante fores conſtituerint, in quibus neque mortuos lugent quo tempore perierunt, neque legitima

A mas exequias persoluunt, sed Ioui Cataebatæ sacrificant. Iapygum genus rursus cum esset Cretense, ex iis, qui cum *Lu'asph-*
 Glauco quæritante discesserunt, ac migrarunt. Qui hos se- *79.*
 cuti sunt vitæ ornatus Cretesium oblitum in hoc iniuriarum *fulmina*
 ob delicias peruenerunt, ut cum primi faciem perfricuis- *iaculati.*
 sent, antiâque & additiâs comas, stolâsque floridas ge-
 starent, operari, vel laborare turpe esse arbitrarentur, mul-
 tique eorum ornatiores suas haberent domos, quàm Deo-
 rum immortalium templa. Duces præterea Iapygum Deos
 iniuria atficere consueuerant, quorum etiam imagines di-
 ripiebant è templis, cum dicerent potentioribus eos cæde-
 re oportere: quamobrem de cælo percussis ære ac igni hæc
 famam præbuerunt. Manifesta enim erant procul & con-
 spicua tela, quæ de cælo mittebantur, atque omnes qui ab
 iis sunt, ad hodiernum vsque diem ad curem detonsi, sto-
 lâmque lugubrem gestantes viuunt, omnibus qui vnquam
 fuerunt viris bonis rariores. Iberi etiam stolas tragicas
 variâsque induti, sagulisque ac poderibus vruntur, quibus
 tamen non impediuntur, quominus ad rerum bellicarum
 negotium sint prompti. At effœminati sunt Malsilienses
 cum eundem gestent vestium ornatum, quem Iberi, minus
 sunt decori ob animorum molliem cum muliebria ob
 delicias patiantur: vnde tractum est prouerbum: nauigare
 in Malsiliam.

*De Siritarum, Milefiorum, Scytharumque de-
 licijs.*

C A P. VIII.

Illi etiam, qui iuxta Sirim incolunt, quæ locum illi prius
 occupauerant, qui venerant ex Troia, ac postea Lacedæ-
 monij, ut inquit Timæus, ac Aristoteles, non minus quàm
 Sybaritæ in delicias irruperunt. Erat enim apud eos pro-
 prium ut sagula gestarent florida, quæ sumptuosis mitris
 cingere consueuerant; ac idcirco Mithrochitones à finiti-
 mis vocabantur: quando Homerus discinctos vocat Ami-
 trochitones. Archilochus poëta etiam Sitarum regionem
 admiratus est mirum in modum ob illius fertilitatē: nam
 de Thaso velut inferiore inquit:

Nullus locus formosus, aut optabilis,

Amabilisve, ut apud fluenta Sirijs.

Dicitur autem Siris, ut asserit Timæus ac Euripides in Li-

T 3

gata siue Melanippe; à muliere quadam Siride, at, vt placuit Archiloco, à flumine. Non exigua fuit hominum multitudo totius huius climatis in delicias, felicitatēque propensa, quare tota fere magna Græcia fuit appellata habitatio ea, quæ ad Italiam vergit. Milesij cum non forent deliciarum serui Scythas quidem vincebant, vt auctor est Ephorus, ciuitatēque in Heliesponto condiderunt: Euxinumque mare splendidissimis ciuitatibus locupletarunt, omnesque in Miletum concurrebant. Verum vbi voluptate delictis que correpti sunt, euauit ciuitatis robur inquit Aristoteles: atque inter eos natum est prouerbiū:

Fortes diu fuerunt tam Milesij.

Heraclides Ponticus scribit libro secundo de Iustitia, quod Milesiorum ciuitati ob delicias infortunia complura acciderant, ciuileque inimicitie, qui æquitatem non amantes, hostes vel radicitus deleuerunt. cum enim seditionem molirentur ei, qui opes possidebant: ac populares, quos illi appellabant Gergithas: primum cum vicisset populus, diuitesque extra ciuitatem eiecisset, fugitiuorumque filios in areas coegisset, boues congregantes simul immutarunt ac pessundederunt, atque illegitima nefandaque morte interfecerunt. Cum diuites rursus postea vicissent, omnes eos, quorum fuerunt domini vnà cum filiis combusserunt, quibus ardentibus & alia monstra complura apparuisse inquirant, & sacram oleam sponte sua exaruisse: quamobrem Deus illos oraculi responso diutius frustraui, interrogantiūque cur frustrarentur, respondit:

Gergitha umbellus mihi sunt & funera curæ;

Parentum & cadēs, ac semper planta virescens.

Clearchus autem libro quarto Milesios scribit Colophoniorum delicias imitatos se ditioribus tradidisse, ac postea reprehensos sibi ipsos dixisse: domi Milesia sunt & patria, ac non in medio. Postea hæc de Scythis narrauit Clearchus; solum Scytharum genus communibus legibus primum vsus fuit, ac rursus omnium hominum ob iniuriam miserimi fuerunt: deliciis enim se dicauerant, ita vt nulli prorsus alij ex hominibus, cum eos diuitiarum, facultatum, omniumque rerum impensa adoriretur. Hoc manifestum est vel ex his vestibus ducum, quæ nunc etiam relictæ conspiciuntur, atque ex viuendi ratione. Nam cum

maxi

- A** maximè deliciis essent dediti, atq; omnium hominum primi in deliciis irruissent, eò vsque iniuriæ perueherunt, vt homines omnes, ad quos peruenirèt, naribus mutilarent, à quibus oriundi secedentes ad hæc vsq; tempora rei ipsius nomèn tenuerunt. Eorum verò mulieres, sœminarû Thracum eorum, qui ad Occidentem Septentrionemque incolunt, ac finitimi sunt, corpora sibilis distinguebant ac variabant, picturamque imprimebant, quamobrem Thracum mulieres iniuria affectæ multis annis postea propriam iniuriam aboleantes. reliquâ corporis partem pictura variegarunt, ita vt iniuriæ pudorisque impressi nota, in varietatem conuersa ornamenti nomine, priorem vituperationem ignominiamque aboleret. Ita verò omnibus superbè præfugerunt, vt nulli sine lachrymis seruitutis onus factum sit, ac posteris sit nuntiatum cuiusmodi foret Scytharum sententia. Postea ob calamitatum, quæ eos inuaserunt, multitudinem, vbi ob dolorem vitæ simul felicitatem ac comas per totam nationem discerpserunt, externæ ob iniuriam totondisse abscythizare appellarunt. Vbi omnes Ionas cauillatur Callias, siue Diocles in Cyclopiibus, hæc ita scribit: quid enim vel delicata, pulchrâque mensas habens Ionia, dic quid agit?

A bydenorum, Ephesiorum, Samiorumque delicia.

CAP. IX.

A Bydeni etiam cum Milesiorum colonia sint, quod spectat ad viuendi rationem, infracti sunt, atque demissi, veluti in Militibus testatur Hermippus:

Exercitum maritimum lator faciens,

Habere ad aspectum videtur optimè.

Coma superbus, tum rigore brachii.

Novi tibi Alydi qui viri sint iam diu.

Aristophanes complures Ionas carpens in Galeata ita scribit:

Quot postea insignes erant viri exteri

Sunt insecuti, tunc rogarunt proximi,

Vt venderes puerum Chium, qui erat tibi.

In Claxomenas est alter, alter at magis

Vt in Ephesum sed illi in Abydum, manque ea

T 4

In via erant cuncta.

Scribit de Abydenis Antiphon in libro Contumelię in Alcibiadem hoc pacto; postea quum tutelę tuę dimissus es à tutoribus, tuasque pecunias ab illis accepisti, discessisti, in Abydumque nauigauisti, nulla tui priuata cura habita, neque ullius necessitudinis gratia, sed ob animi tui intemperantiam ac iniuriam, cum mores operibus simillimos didicerim ex mulieribus, quę sunt in Abydo, ut per reliquum ætatis tuę spatium iis uti posses. Mortui sui Magnetes ij, qui apud Mæandrum incolunt, quia plurimum erant demissi, ut in elegiis Callinus restatur, & Archilochus: nam captiui facti sunt ab Ephesiis. De Ephesiis scribit Democritus Ephesius libro primo de Templo in Epheso, ubi de eorum deliciis narrat, atque quas vestes infectas gestarent, quibus hæc etiam subiunxit: at Iostum purpurea, violacea, croceaque vestimenta vorticibus intextis conspiciuntur: capita verò æquis spatiis animalibus sunt distincta. Sarapides luteę, purpureę, candidę: at purpureę & calasires Corinthio confectę opificio. Sunt autem ex his alie purpureę, alie violaceę, illę hyacinthinę, quibus flammatas, cęteruleasque quispiam addere posset. Sunt autem Perficę Calasires, quę omnium sunt pulcherrimę. Videre quispiam Actęas etiam vocatas posset, inquit: quę omnium vestium Perficarum sunt magnificentissimę. Est autem hæc vestis valde fortis leuitatisque gratia parata: nam aureis quibusdam maculis perexiguis, milioque similibus est intexta, quod milium totum purpureis fluxibus in interiori parte coniunctionem sortitur in medio: Utuntur his vestibus (ut inquit) Ephesij etiam, ubi in delicias se conuertunt. De Samiorum deliciis ubi mentionem facit Duris, poëmata apposuit Asij, ubi narrat quod circa brachia ornatum muliebrem gestare consueuerant, atque cum lunoniũ celebrarēt, comas pexas habentes, atque in tergum reiectas, incedebant. Hoc ita legitimum apud illos fuisse, testatur hoc prouerbiũ: ad lunonium festum accedere implicatum. Sunt autem hæc Asij poëtę carmina:

Sic illi pexi lunonis templa petebant

In lucum, ornati per pulchris vestibus: atque

Tellurem niueis texerunt vestibus omnes.

Aurea Casariem contortam vincula nectunt.

Orna

A *Ornatus muliobri adest his brachia circum.
Cicundans scutum bellicosum.*

Heraclites Ponticus Samios scribit in libro de Voluptate, quemadmodum Sybaristas ciuitatem suam perdidisse, eum ob nimias delicias se vicissim paruifacerent.

De Colophoniorum, Ionum, Byzantium, Thessalorum, Aetolorum, Syracusiorumque deliciis.

C A P. X.

Colophonij etiam cum prius in ratione viuēdi essent seueri, ubi ad delicias se conuerterunt, amicitiamque ac societatem fecerunt cum Lydis, capillis aureo ornamento ornati incedebant, ut ait Xenophanes;

*Ex Lydis ut cepit eos dementia, donec
Inconcessa illis dura tyrannis erat,
Carulea petere forum gestamine vestis
Cultus mille aderat paucior haud numerus
Cesarie ornata gaudentes inde decoro.
Gaudentes vncti suavis odore coma.*

B Ita verò in absurdam voluptatem soluti sunt, ut eorum nonnulli neque orientem, neque occidentem solem unquam conspexerint: legemque tulerint, quæ ad nostra usque tempora perduravit, ut cantatriculæ, ac tibicinæ, omniâque huiusmodi quæ audiuntur à matutino tempore in meridiem mercedem caperent, ac ad lucernarum tempus cessarent, ex quo reliquam noctis partem circa ebrietatem versabantur. Theopompus libro Historiarum quintodecimo mille viros scribit ex ipsis stolas purpureas gestantes per ciuitatem incedere consueuisse, cum id vestimenti genus & apud Reges rarissimum esset, & magnificum: nam purpurea æqui ponderis argento eodem emebatur pretio. Cum ob hanc vitæ rationem in tyrannide seditionibusque constitissent, cum patria ipsa perierunt. Hæc eadem de illis scripta reliquit Diogenes Babylonius libro primo legum. De omnium Ionum deliciis summam Antiphanes hoc pacto dixit in Dodone, vnde est incola? num quis Ionum delicatè vestiens, mollis, voluptati deditus, turba concitatur? Theophrastus in libro de Voluptate, Ionum ob voluptatum exuperantiam inquit au-

T 5

re:im prouerbiū permāsiſſe. Nonnullos ex acolis etiam C
delicatos factos fuiſſe ſcribit Theopompus libro octauo
Philippicorum. De Byzantiorum Chalcedoniorum deli-
ciis hæc ipſa ſcribuntur à Theopompo; conſueuerant By-
zantiꝝ, quia populi authoritate permultum iam tempus
res gubernabantur, ciuitatem in emporio habentes, quòd
populus omnis & in foro, & in portu verſabatur: intempe-
rantes eſſe, rei Venereæ indulgere, ac bibere in cauponis.
At Chalcedoniꝝ priuſquam cum illis rempublicam capeſ-
ſerent, omnes in ſtudiis, melioriꝛue vita verſabantur. Ve-
rum vbi Byzantiorum populi gubernationē gūſtarunt in
deliciis corrupti ſunt, atque ex temperantiſſimis, quòd ad
victum quotidianū ſpectat, maximēq; mediocritate vten-
tibus, facti ſunt bibaces atque profuſi. Libro præterea pri-
mo ac vigesimo Philippicorum Ombricorum genus nar-
rat, qui prope Adriam incolūt, ſenſim eſſe molles ac ſimil-
limam Lydis vitæ rationem elegiſſe, feracemque habere
regionē. Ex quo facile fit ad felicitatem accedere. De Theſ-
ſalorū deliciis ſcribens libro quarto narrat, quòd eum ſal-
tatricibus viuunt, ac in Orcheſtris; alij in taxillis ac potu,
rebūſque huiuſmodi intemperantiæ diem abſumunt, ma- D
gnoperēque ſunt ſtudioſi vt potius menſæ variis multipli-
cibūſq; obſoniis ſint refertæ, quàm vt vitā ſuam ipſorū or-
natè degāt. Sumptuoſiſſimi ſunt omnium hominū Phariſæ
lij, vt ait, ac pigerrimi. Dicuntur Theſſali etiam, vt Critias
eſt autor omnium Græcorum eſſe ſumptuoſiſſimi, & quòd
ſpectat ad victum, & ad veſtitum. Quòd exitit etiam cau-
ſa vt Perſæ in Græciam venirent, cum eorum deliciis ma-
gnificentiaꝛque inuideret. De Aetolis ſcribit Polybius li-
bro decimo tertio Historiarum, quòd ob aſſidua bella, vi-
tūſque magnificentiaꝛ are alieno oppreſſi ſunt. Agathar-
chides libro Historiarum duodecimo, Aetoli inquit tantò
promptiores ſunt ad mortem, quantò ſpendidus magni-
ficentiūſque ceteris viuere ſtudent. Celeberrimi ſunt ob
delicias Siculi ac Syracuſiꝝ, velut Ariſtophanes ait in Con-
uiuantiſ: verum non hæc didiciſtis me mittente, ſed
bibere potius, malēque in Syracuſiorum menſam canere,
Sybariticāque conuiuia, & Chij veſtem. Plato in Epſtolis,
cum hanc haberem ſentētiā ſcribit, In Italiam, Siciliaꝛm-
que me contuli, cum primum applicuiſſem, hæus tu, vitæ
mihī

A mihi nullo pacto placere potuit, bis singulis diebus saturari, neque vnquam dormire, nisi per noctem: & reliqua studia, quæ hanc vitam sequi consueuerunt. Ex his enim moribus nullus omnino eorum, qui sunt sub cælo prudēs fieri posset, qui à puero his operam dedisset, neque per Deos vt continens sit optare curareve poterit. At in tertio Reipubl. ita scribit: Syracusiam mensam amice, Siculamque ferculorum varietatem non laudas, vt mihi quidem videris, amicamque puellam Corinthiam vituperas iis hominibus, qui vt bene habeat corpus sunt studiosi, tum Atticas cupedias & apparatus earum voluptates, Possidonius libro Historiarum sextodecimo de Ciuitatibus Syriæ, narrans quo pacto deliciis vterentur, hæc subiungit: Cum homines qui in ciuitatibus sunt conuentus plurimos ob regionis fertilitatem, ex necessariorum laboribus faciant, in quibus assidue conuiuantur: gymnasiis veluti balneis vten-
B tes, oleoque pretioso & vnguentis peruncti. At in Grammaticis, (ita enim communes cœnas vocarunt) veluti in domiciliis degentes, bonamque diei partem inter pocula dapèque ventri indulgentes absument, ita vt multum etiam comedant cantilenis oblectati ad valde sonoræ testudinis strepitum, ita vt vniuersæ sonis huiusmodi aliquando personent.

*Arycandeorum, Zacynthiorum, Campanorum,
 Cumaorum deliciae. CAP. XI.*

Arycandei Lyciæ cum Limyrensisbus sunt finitimi, ære alieno grauati ob intemperantiam ac nimium sumptum, tum ob eorum inertiam & voluptatem, cum non possent fœnus persoluere, in Mithridatis spem se contulerunt, sperantes se præmium debitorum absolutionem inde consecuturos. At libro trigésimoprimo Zacynthios scribit bellorum esse ignaros, propterea quod in magna rerum copia ac in diuitiis deliciarum studio tenebantur. Polybius libro septimo Capuæ viros, quæ est in Campania, ob terræ vbertatem magnas diuitias indutos scribit, in voluptatem ita, multumque sumptum prorupisse, vt vel Crotonis Sybarisque ciuium famam traditam longe superauerint. Hi igitur cum præsentem rerum felicitatem
 perfer

perferre non possent, Annibalem ad se conuocarunt, quare C
 in eos Romanus Senatus grauiter animaduertit. Petilini
 vero fidem Romanis inconculsam seruantes, eò vsque ab
 Annibale obsessi tolerarunt, vt omnes pelles comederint,
 quæ reperiebantur in ciuitate: omnésque arborum corti-
 ces, atque omnes simplices ramos absumpserint: atque
 cum menses vndecim obsessionem passi essent, nullúsque
 suppetias ex Romanorum decreto contulisset, se demum
 dediderunt. Curetes autem scribit Phylarchus libro Histo-
 riarum vndecimò scripissè Aeschylum ita fuisse dictos ex
 eorum deliciis:

Cincinnus est coma, velut est & virgini.

Curetes inde populus ipse dicitur.

Agathon scribit in Thyeste, Pronactis filiam in matrimo-
 nium petentes, cum reliquis omnibus ornatos accessisse,
 tum caput comprum habentes, verum vbi nuptias nō sunt
 consecuti, tōti sumus deliciarum testes inquit, vel deside-
 ratam certè supellectilem menti iucundæ. Gloriosum hinc
 sanè nomen habemus Curetes à cædendis capillis. Cumæi
 etiam, qui sunt in Italia, vt asserit Hyperochus, vel is, qui
 res Cumaicas in eum relatas composuit, aurum multum D
 gestare consueuerant, floridisque vestibus utebantur, vnâ
 que cum mulieribus in agros vehiculis vecti incedunt. De
 nationum igitur ac ciuitatum deliciis hæc habui dicere, at
 de hominibus hæc ea sunt quæ audiui.

De Ninya Sardanapalique deliciis.

C A P. XII.

OMnes eos Reges, qui in Asia regnarunt, deliciarum
 studiosos fuisse scribit Ctesias libro rerum Persica-
 rum tertio, at Ninyam præcipuè Nini & Semiramis fi-
 lium: hic enim cum interius maneret, deliciis que oble-
 ctaretur, à nullo prorsus videbatur, præterquam à suis Eu-
 nuchis & à suis mulieribus. Huiusmodi fuit etiam Sarda-
 napalus, quem nonnulli Anacyndaraxis filium fuisse pu-
 tarunt, alij Anabaxari esse contendunt. Cum Abraces
 vnus ex suis ducibus, qui genere erat Medus, per vnum ex
 Eunuchis Paramezum impetrasset, vt Sardanapalum vi-
 deret: atque vix id effectum esset illo volente, ingressus est
 Medus.

A Medus. Tum verò illum fucatum, morèque muliebri ornatum vidit, vnàq; cum pellicibus purpuram tondentem, ac pedibus exporrectis cum illis sedentem, vestemque habentem muliebrem, & mentum habere abrasum, ac læue: erat enim lacte candidior, oculosque habebat pictos. Hic vbi Abracem vidit, album oculis superinduxit. Narrant complures, inter quos est Duris, ab hoc, cum rem eam grauius tulisset, quòd rex huiusmodi imperaret, percussum periisse. At Ctesias iptum bellum intulisse asserit. multisq; coactis copiis eum inuasisse, ac solutū mortuum esse, cum se ipsum combalsisset in regia domo, pyrāque quadringentorum pedum in altitudinem cōstruxisset, supra quā centum & quinquaginta aureos thoros posuerat, toridēque mensas aureas. Fecerat in ipsa pyra domicilium Hecatompedum ex lignis, vbi thoros substrauit. ibiq; ipse cum sua muliere decubuit, aliaq; pellices in aliis thoris. tres enim filios ac duas filias quas habebat, cum rex vidisset laborare ad Vinum misit Regem, cum illis tria millia auri talenta dedisset. Domicilij testum ex crassis magnisque

B trabibus composuit, ac ligna multa magnaque in circumposuit, ne pateret vsquam aditus. Intus auri mille myriades posuit, argenti verò decem millia myriadum talentorum, tum vestes, purpuram, ac multiplices stolas: deinde pyram intexere iussit, quæ dies quindecim arsit. Illi verò fumum cernentes admirabantur, eumq; sacrificia peragere existimabant, quæ soli norant Eunuchi. Cum igitur absurdè voluptatibus deditus esset Sardanapalus, quantum tamē licuit viriliter mortuus est: Clearchus vbi de Rege Persarum narrat, quòd suauē aliquod edulium ei præbentibus præmia proposuerat mente captus, hoc esse arbitror inquit quod dici toler, Iouis & Regis cerebrum. Hinc fortissimè omnium Sardanapalus cum fruitiones per totum æuum complexus esset, ac mortuus, cuiusmodi risu res omnes hominum dignæ sint demonstrauit digitis in eius monumento positis, quòd neque digitorum quidem sonitu dignæ sunt, quem formauit duos digitos bis coniunctos fingens: in choro sunt reliquorum studia. Videtur autem Sardanapalus non fuisse ignauus, siquidem in eius sepulchro inscriptum est, Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialam Tarsumq; vno die extruxit, nunc verò mortuus est. Amyn

*Myriades
numeros
decem mil-
lia signifi-
cans.*

tas libro de Ponderibus tertio aggerem altum esse scribit in Nino, quem Cyrus cum ciuitatē obsideret detraxit. atq; apud ciuitatem cumulauit: hunc igitur aggerem fuisse Sardanapali inquit, qui in Nino regnauit, cuius in lapidea columna Chaldaicis literis inscriptum est, quod cum Chærilus fecisset, transtulit. Ita verò se habet: ego imperaui, atq; donec solis lumen videbam, bibi, edi, Veneri indulsi, cum tempus, quod viuūt homines breue esse cognoscerem, idq; multas habere fortunæ vices ac dolores: atque alij eorum honorum quæ reliqui, fruitiones percipient, quare nullum ego diem præterij cum hæc facerem. Clitarchus libro quarto eorum, quæ scripsit ad Alexandrum Sardanapalum scribit senectute confectum interiisse post Syrorum imperij euerfionem. Aristobulus in Anchiala, quam Sardanapalus edificauerat inquit, cum Alexander in Persas proficisceretur, castrametatus est, neque longè sanè à Sardanapali monumento: super quo lapidea erat imago, quæ dextræ manus digitos contulerat, veluti somnum emissuros: inscriptum est autem in ipso Assyriis literis: Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialam Tarsūmq; contulit vno die, ede, bibe, lude: cætera enim neque somitu isto quidem digna vt dicantur, apparent. Neque solus Sardanapalus sanè deliciarum illiciis detinebatur, verū etiam Androcotus Phrygius, qui vestem gestabat floridam mulierique elegantius ornabatur: vt auctor est Mnaseas libro Europæ tertio.

De Sagaris, Annari, Stratonisque delicijs.

C A P. XIII.

Clitarchus libro quinto Vitarum Sagarim Mariandynum scribit ad senectutem vsque ob delicias nutricis vberibus fuisse educatū, ne cibū mandendo defatigaretur: nunquam etiā manus inferius vmbilico tulit. Quare Xenocratem Chalcidoniū cauillatur Aristoteles quod manus pudendis non admouit cum meieret, inquens:

Caste manus sunt, mens habet piacula.

Annarum scribit Cressas inter Regis primates, qui præfuerat Babyloniz muliebrem vestem ac ornatum induere solitum. Atque illi, cum esset seruus Regius, accesserunt
in

A: in cœnam centum & quinquaginta saltatricum, mulierumque canentes: quæ illo cœnante saltabant ac canebant. Phœnix poeta Colophonius, ubi libro primo Iamborum de Nino loquitur, hæc ita scribit:

*Vir quidam erat Nirus velut ferunt cuncti
Assyrius, auri pondus ingens fuit cui.
Cui plura harenis Cassus erant certe.
Nec aspra vidit, haud sedebat is sedens.
Apud magos non excitavit is sacrum
Ignem, velut lex præcipit, sed attingens
Vergis Dei, haud faciens sacrum, nec is iudex.
Non novit is numerare, parva nec novit.
Sed optimus bibendo is est, eslen loque.
Miscere vinum, præcipitat is cetera mox cuncta.
Ut mortuus vir est reliquit hic cunctis:
Vbi Nirus nunc est? vide sepulchrumque.
Audito sine Assyrius es, vel es Medus
Certe: Coraxus aut, vel ex superis stagnis
Induc comatus, non enim: sed ego dicam.
Ego Nirus iam spiritus fui dudum:
At non nihil nunc rursus, ipse sum terra.
Quæ edi teneo, cecinique, amavi. spes omnes
Hostes ferunt qui conveniunt me: hæc dum
Crudum velut Bacche. Sed ad inferos ipse
Ferox, nec aurum, non equum ferens mecum,
Argenteum haud currum trahens prope rans cedo.
Mitram ferens sed ipse sum cinis multus.*

Theopompus libro Historiarum Philippicarum quinto-decimo Stratonem scribit Sidonium Regem omnes homines voluptatis deliciarumque studio superasse. Nam qualia fingit Homerus Phæaces in festis ac potu fecisse, cum Citharædos audirent ac poemata canentes, talia faciebat Straton per multum temporis spatium. Atque tanto magis illis ad voluptates concitatus erat, quanto Phæaces, ut asserit Homerus, cum familiaribus mulieribus filiisque potare consueverant; Straton vero conventus cum tibicinis, saltatricibus ac citharistis faciebat, multasque amicas ex Peloponneso accersebat: compluresque cantatrices ex Ionia, atque ex universa Græcia amicas puellas, quarum alias quidem saltatricibus, alias canentibus amicis præmiū certaminis

taminis proponere solebat, quibuscum etiam coire sapius C
delectabatur: cum vitæ huiusmodi institutionem comple-
cteretur: ipsa natura feruus erat voluptatum, quod etiam
magis faciebat ob Nicoclis æmulationem.

De Nicoclis contentione & Stratonis.

C A P. XIII.

Maxima cum ambitione contendebant Nicocles &
Straton, ac studebat vterque vt suauiore[m] pigrio-
rè[m]que vitam ageret, qui etiam eò vsque certaminis per-
uenerunt, vt nos audiui[m]us, vt domorum apparatus ex
accedentibus intelligentes, sacrificiorúmque magnificen-
tiam apud alterum, vicissim se his superare contenderint.
Dabant operam vt felices beatiq[ue] esse viderentur, non ta-
men sub vitæ finem feliciter egerunt, quippe qui ambo cõ-
de violenta interfecti fuerunt. Anaximenes in libro, qui
Regum mutationes inscribitur, cum de Stratone eadem
scripsisset, eundem narrat cum Nicocle eo, qui in Cypri
Salamine regnauit decertasse, cum intemperantiæ delicia-
rúmque; maximè esset studiosus: atque ambos violenta mor-
te cecidisse. At Theopompus libro Philippicarum reru[m] pri-
mo, vbi de Philippo narrat, inquit: & triduo ad Onocar-
sim, qui locus est Thraciæ delatus: lucium habens valdè ap-
paratum eleganter, atque diætæ maximè idoneu[m], cum aliis
anni partibus, tum magis ad deuitandum calorem. erat
enim & à Corye melior aliis iudicatus, qui omnium Re-
gum qui vnquam regnarunt in Thracia, voluptatibus ac
deliciis maximè fuit deditus, regionemque; circumiens vbi
locos arboribus densis ac irriguos fontibus comperisset,
ibi conuiuij locum esse statuebat. Tum ad singula loca ac-
cedens vbicunq[ue] esse contingeret, sacrificia Dejs offerebat,
cum primatib[us]que; felicibus felix existens versabatur, donec
Palladem conuiciis lacessere, piaculúmque in eam commit-
tere ausus est. Postea narrat Historicus quòd Corys cœnam
parauit, veluti sibi Pallas nupsisset, thalamúmque para-
uit, ac ebrius Deam expectabat. Verum cum non ampliùs
mentis compos esset, quendam ex satellitibus misit, qui vi-
deret an Dea venisset in thalamu[m]. Cũ reuersus is esset, nul-
lúmque; esse in thalamo retulisset, hunc sagitta rex percussis
interf

A interfecit, aliúmque rursus eodem modo : donec tertius re cognita accessit ac dixit Deam ipsum iam dudum in thala mo expectasse. Hic idem rex cum suæ mulieris aliquando esset Zelotypus , sui ipsius manibus mulierem à pudendis incipiens, dissecuit. Libro autem decimo tertio Philippicarum narrans de Chabria Atheniensi inquit; cum in vrbe vi uere non posset tum ob intemperantiam, tum propter sum ptum in eius victum, tum etiam ob Athenienses : omnibus enim sunt molesti, quapropter eorum potentes extra ciui tatem viuere elegerant : Iphicrates in Thracia , Conon in Cypro, Timotheus in Lesbo, Chares in Sigeo, ac ipse Cha brias in Aegypto.

De Charete , Pisistratidis , ac Pisistrato.

C A P. X V.

DE Charete etiã scribit idem Theopompus libro qua dragesimo quinto; cum segnis esset Chares ac tardus atq; ad delicias viueret, qui cum militares tibicinas circum ducebat, saltatricésque, & amicas pedestres, pecuniásque in stipendia militaria paratas in res huiusmodi absumebat, ac

B suas ipsius pecunias Athenis reliquit tum dicentibus , tum iis, qui scriberent suffragia: ac ex priuatis iis, qui iudicio cir cumuenti essent. Quas res Atheniensis populus nequaquam grauitè tulit , verum ob res huiusmodi magis eum dilexit cæteris ciuibus, atque id quidem meritò. Nam & ipsi ratio nem hanc viuendi obseruabant, vt iuniores in tibicinarum gymnasiis & apud amicas sæpius versarentur. Paulò verò seniores inter aleas ac res huiusmodi lasciuiæ exercebantur. Ciuitas plura in communia conuiuia, carniúmque distribu tionem absumere consuevit, quàm in ciuitatis ipsius admi nistrationem. At in inscripto commentario Theopompus de nummis ex Delphis sublatis, Chareti inquit Atheniensi sexaginta talenta per Lylandrum, quibus populo Athenien si conuiuium in foro præbuit, cum ob victoriam sacrificas set eius pugnæ, quæ fuit cum externis Philippi, quibus Adæus Gallus cognomento præerat: de quo Heraclides co mœdiarum poëta meminit hoc pacto;

*Gallum Philippi cepit ñ scite minus
Cucurrentem hora: sed errantem: male*

Quem perdidit, nec vlla crista illi fuit.

Unoq; caso pluribus conuiuium

Parauit Atheniensibus, velut fuit

Chares generosus.

Hæc eadem scripta reliquit etiam Duris. Narrat Idome-
neus Pisistratides Hippiam & Hipparchum conuiuia co-
messationesque inuenisse, quapropter equorum, aliorumq;
multorum apud illos magna erat copia, ex quo graue fuit
illorum imperium. Pater etiam eorum Pisistratus volupta-
tes mediocriter complectebatur, quare neque in villis, ne-
que certè in hortis custodes constituebat, vt narrat Theo-
pompus libro vigesimo primo: sed volentes ingredi frui
concedebat, atque quæcunque vellent capere: quod & Ci-
mon postea fecit, cum illum imitaretur. De hoc etiam nar-
rans libro Philippicarum decimo ait Theopompus: nullum
fructuum custodem in agris aut in hortis constituit Ci-
mon Atheniensis, vt quicumque vellent ex ciuibus fructus
carpere possent, ac si quid in locis illis placuisset acciperent.
Domum postea omnibus communem præbuit, semperque
magnificam cœnam apparabat multis hominibus, vt ex
Atheniensibus qui essent pauperes, ac eò accessissent, ingre-
derentur ac cœnarent. His etiam satisfaciebatur qui singulis
diebus ab eo aliquid poposcissent, atq; illum referunt duos
aut tres adolescentulos nummos habentes secum agere so-
litum, quibus imperatum erat vt iis darent, qui ab eo po-
poscissent. Narrant ipsum in exequias etiam inferre foli-
tum quod & sæpe faciebat. Vbi aliquem ciuem malè in-
dutum vidisset, eum cuiquam adolescentum, qui eum seque-
bantur, induere imperabat: ex his omnibus maximè lauda-
batur, omniumq; ciuium facile erat primus. Pisistratus ve-
rò multis in rebus grauis fuit, vbi Dionysij personam, quæ
est Athenis, illius imaginem esse inquirunt.

*De Periclis voluptate, Themistoclis intemperan-
tia, Artemonis delicis,*

CAP. XVI.

Heraclides Ponticus Periclem Olympium scribit in li-
bro de Voluptate, vbi mulierem domo expulit, vi-
samque cum voluptate elegit, habitasse cum Aspasia amica
Meg

- A** Megarensi, bonamque diuitiarum suarum partem in eam absumpsisse. At Themistocles nondum ebriis Atheniensibus, neque utentibus amicis, quadrigas amicarum cum aperte iunxisset per plenum Ceramicum matutinus currum impulit. At ambiguit ipsum dictum esse ab Idomeneo, num quatuor amicas velut equos iunxisset, vel ipsas in currum ascendere fecerit. Pofis libro tertio rerum Magnetum Periclem scribit cum in Magnesia coroniferum principium sumpisset, sacrificasse Palladi, festumque Panathenæa nominasse, atque cum Choopotæ Dionysio sacra initiatus esset, festum Choum ibi demonstrasse. Clearchus libro primo de Phigalia Themistoclem inquit trichinium in Magnesia extruxisse pulcherrimum, qui se contentum esse dicebat. si hoc impleuisset amicis. Chamæleon Ponticus cum in libro de Anacreonte hoc præposuisset, fulua in Eurypila Artemon ΜΙΛΗΝΩΝ -
ΕΛΦΙΣΤΩΝ Versatilis; appellationem consecutum inquit inde Artemonem, quod cum delicatè viueret in thoro circumferebatur, atque ex paupertate Anacreon narrat. his verbis eum in delicias conuersum; cum prius berberium operimenta haberet constricta, ligneosque astragalos circa aures, tenuè circa latera bouis nuper ditatum velamen mali scuti, cum pistorbisque & ganeonibus malus Artemon versaretur, ac victum pertenuem inueniret: multum in hasta ceruicem posuerit, multum in rota, multumque in coriaceo tergo comam scutica reuinctus, mentumque vellicatus. Nunc verò in vehiculo vehitur, aureasque vestes induit Cyces filius, umbraculumque gestabat, veluti feminæ consueuerunt. Satyrus, ubi de pulchro Alcibiade narrat, fama est inquit quod cum esset in Ionia magis delicatus erat Ionibus. At Thebis cum corpus curaret ac exerceretur magis omnibus Thebanis Bæotius apparuit. In Thessalia equorum studiosis aurigarumque Alenadarum studiosior visus est. Velut in Sparta cum temperantiam diligentiamque aliorum imitaretur Lacones ipsos superauit, ac Thraces merum bibendo vicit. Cum mulieris ipsius periculum faceret, velut alius esset, mille daricos nummos illi misit. Atque cum pulcherrimus esset aspectu, comam per plurimam partem etatis nutriuit, calcæosque varios gestabat, qui ab ipso postea Alcibiades dicti sunt. Vbi verò ludos ederet cum pompa purpuream vestem

gestabat, ac ingrediens in theatrum non hominibus solum omnibus, verum etiã mulieribus erat admirationi: quamobrem Socraticus Antisthenes, velut ipse Alcibiadem viderit, fortem, virilẽmque ipsum, indocilem ac audacem, & ex ætate formosum fuisse affirmat. Vbi verò peregrinaretur quatuor ex sociis ciuitatibus tanquam seruis vrebatur. Scenam Persicam illi fecerant Ephesij, equis eius pabulum præbebant Cei, sacra ministrabant in sacrificia & carnium diuisiones Cyziceni, vinum Lesbij suppeditabant, cæteraq; omnia, quæ spectant ad victum quotidianum. Cum ex Olympia Athenas accessisset, duos lances, Aglaophontis picturam deposuit; quorum alter Olympiadem ac Pythiadem ipsum coronantem habebat, in altero sedens Nemea conspiciebatur, inter cuius genua erat Alcibiades, qui facie mulierum formosior videbatur. Cum exercitus etiam dux esset, vt pulcher esse studuit: nam & scutum habebat ex auro eboreq; confectum, in quo erat insigne, Amor, qui fulmen flexerat. Cum ad Anytum qui eius Amator erat, & diues, aliquando ad comestationem accessisset, vnã ex sociis vno Thrasyllo accedente (erat enim hic pauper) prouocans dimidio poculorum Thrasyllum, qui in poculorum theca positi erant, iussit seruos ad Thrasyllum auferre: postea cum hic Anytum complexus esset, discessit. Cum dixissent quidam quod Alcibiades illum amentem fecisset, Anytus liberaliter admodum ac venuste, non per Iouem inquit, sed bonum: nam cum omnia capere posset, dimidium reliquit. Lysias autem orator de illius narrans deliciis inquit: cum vnã in Hellepontum Axiochus & Alcibiades nauigassent, in Abydo duo existentes vxores duxerunt Medontiadem Abydenam, & Xynocpem. Postea cum filia illis esset nata, quam non posse discernere dicebant vtrius esset, vbi viro matura fuit, cum hac etiam dormierunt; quam si haberet vtereturque Alcibiades Axiochi filiam esse dicebat: si Axiochus, Alcibiadis, Carpitur ab Eupolide etiam his verbis in adulatoribus, velut in mulieres intemperans;

Alcibiades ex mulieribus exeat.

Quid nugaris? non domum accedens tuam exercebis vxorem?

Et

A

Et Pherecrates inquit;

*Exiſtit haud vir Alcibiades, vt patet,**Nunc omnium vir ſceminarum at denique eſt.*

Agides Regis vxorem Timæam corruptit in Sparta, cum ibi eſſet: ac à quibuſdam reprehenuſ non intemperantiæ laſciuiæque cauſa ſe coiſſe dicebat; ſed vt qui ex ipſo eſſet natus Spartæ imperaret, atque ne Reges ab Hércule amplius dicerentur, ſed ab Alcibiade. Cum exercitui præeſſet Timandram Laidis Corinthiæ matrem ſecum ducebat, ac Theodoten amicam Atticam. Poſt exilium cum Athenienſes Helleſponti dominos conſtituiſſet, plureſque Peloponnenſes quinque millibus cepiſſet, eos Athenas miſit. Poſt reſ geſtas huiuſmodi, cum in patriam reuerteretur Atticaſ triremes oleaginis ramis, teniis, & coronis coronaui: tum captiuas naues coniungens extremis amputatiſ partibus, ad ducentas veſtandis equiſ fabrefactaſ ſpoliis plenas, armiſque Laconiciſ ducens, ad nauigauit. Triremiſ, in qua ipſe nauigabat, ad Clauſtra uſque Pirei purpureiſ veliſ accurrit. Aſt ubi fuit intuſ, remigéſque remos ceperunt, Chryſogonuſ Pythicam ſtolam indutuſ naualem rhythmuſ cecinit. Callippideſ autem tragicuſ ſcenaſ ſtolam indutuſ ſignificauit, quamobrem peruenuſtè dixit quidaſ; neque duos Lyſandroſ Sparta tulit, neque duos Alcibiadeſ ferrent Athenæ. Imitabatur Alcibiadeſ riſuſ Pauſaniæ: atque cum verſaretur cum Pharnabazo Perſicam ſtolam induebat, Perſicamque vocem diſcebat, velut etiam Themiſtocleſ. Duris Hiſtoriarum libro vigefimo ſecundo Pauſaniaſ inquit rex Spartanorum patria veſte dimiſſa Perſicam ſtolam induit. Ac Dionyſuſ Siciliæ tyrannuſ Xyſtidem aureamque coronam Tragicam in ſibula tranſmutauit. Alexander iſ, qui Aſiæ fuit dominuſ, Perſiciſ ſtolis utebatur. At omneſ Demetriuſ ſuperauit: nam ex multo ſumptu calceatuſ, quem habebat, ſibi comparauit, erat enim opificij ferè forma ſuprema ac pulcherrima calcei: pileuſ capiebat ex precioſiſſima purpura, in quo multam auri intexuerant varietatem & ante & retro artiſceſ remittenteſ. Chlamydeſ illiuſ nigrum coloris ſplendorem habebant, ad cœluſ ubique aureaſ habent ſtellaſ, duodecim que animalia intexebatur. Corona auro intexta, vel

V 3

απαβλή-
ματα, αυ-
λεα que
in scena
pictis fa-
bularum
argumen-
tum often-
debant.

causam purpuream complectebatur in tergo extrema re-
ferentem aulea texturarum. Cum Demetrii Athenis age-
rentur, scriptum fuit in proskenio, in habitata vectus. **C**
Nymphis Heracleota libro de patria sexto, Pausanias in-
quit, qui circa Plataeas Mardonium superauit, cum Spartes
leges præterisset, ac in superbiam esset elatus apud By-
zantiumque versaretur, crateri æreo, qui Deis deposi-
tus est iis, qui in ore sunt erecti, quem nunc etiam esse
contingit; ausus est hoc Epigramma inscribere, tanquam
ipse deposuisset: cum sui ipsius ob superbiam ac delicias
esset oblitus:

Neptuno Regi virtutis munera donat,

Maxima cui paret Gracia, Pausanias;

Euxino in ponto: Lacedæmonius genuit quem

Clembrotus, antiquo ex Herculeo genere.

Deliciis deditus fuit Pharax etiam Lacedæmonius, ut libro
quadagesimo narrat Theopompus, qui voluptatibus ita
intemperanter delectabatur ac luxu, ut ob huiusmodi cau-
sam Siculus esse existimaretur multò magis, quàm ob pa-
triam Spartanus.

*De Archidami, Isanthis, Philadelphi,
Calliaq; intemperantia.* **D**

C A P. X V I I.

ARehidamus Lacon scribit libro quinquagesimo se-
cundo patriam, viuendi rationem deseruit, peregrini-
onéque ritu conuiuabatur, quare cum vitam domesticam
perferre non posset, ob intemperantiam studebat ut foris
semper versaretur. Cum Tarentini igitur legationes de so-
cietate facienda misissent, sedulo dedit operam, ut cum il-
lis auxiliarius mitteretur. Atque cum ibi esset in bello
mortuus, nec sepulturam quidem est consecutus, quam-
uis Tarentini multos nummos hostibus pollicerentur pro
corporis illius redemptione. Phylarchus libro Historia-
rum decimo Isanthem Regem fuisse scribit Thracum eo-
rum, qui Crobyzi sunt nuncupati, atque omnes suæ tem-
pestatis homines deliciarum studio superasse. Erat autem
& diues & formosus. At libro vigesimo secundo idem
Ptolemæum scribit, qui secundus regnavit in Aegypto,
cum

A cum omnium potentum grauissimus esset, ac disciplinae, si quispiam alius diligentissimè nauasset operam, ita deceptum, mente alienatum, & corruptum fuisse ab importunis deliciis, vt se semper victurum crediderit, ac dixerit se solum immortalitatis rationem inuenisse. Cum dies igitur nonnullos podagra infestaretur; ac postea conualuisset vidissetq; per quosdam clatros Aegyptios prandium apud fluuium parantes, atq; vilia comedentes, fusimq; in arena prolectos, dixit; heu me infelicem, qui neque vnus ex iis esse possum. De Callia vno illius adulateore prius disserimus: verum quando nuper de eo narrat Heraclides Ponticus in libro de Voluptate, superiorem orationem resumentes dicamus: Cum primum Persæ in Eubœam militarunt, tunc; vt facta est, Diomnestus vir Eretricus nummorum ducis exercitus erat dominus: accidit enim vt in illius agro maneret, ac nummos in quodam domus thalamo haberet. Cum omnes fuissent mortui, nesciebatur Diomnestus habere pecuniam. Ast vbi rursus rex Persarum exercitum in Eritream misit; atque ciues omnes migrare iussit, omnes meritò qui nummos complures habebant, clam exportarunt. Qui igitur relictis fuerant familiae Diomnesti, ad Hipponicum Calliae Ammonem cognomento, nummos clam subtraxerunt Athenas. Cui omnes Eretrientes ob Persas solum postea vertissent, isti nummos qui erant complures habuerunt, ita vt Hipponicus ab eo Hipponico oriundus apud quem nummi depositi fuerant, locum in arce ab Athenensibus expetuerit, vbi nummis domum extrueret. ac vbi habitaret, cum non esset tutum diceret, tot nummos esse in domo priuata: ac Athenienses eum concesserunt. Postea ab amicis admonitum rei peractæ poenituit. Cum pecuniæ huius Callias factus esset dominus, voluptarièque viueret, qui adulateores, aut quæ amicarum multitudo ad hunc non confluere: aut quos sumptus ille non paruifaciebat: verumtamen eo vsque miseriarum vitæ voluptas eum compulsi atque perduxit, vt apud vetulam quandam barbaram viuere cogere-
tur, victusque quotidiani inopia laborans diem suum obierit. Niciæ autem Pergasei vel Ischomachi diuitias nonnulli absumperat: at ne Autocleas aut Epicleas; qui cum vna viuere decreuissent, omnibusque rebus voluptatem

præponerent, qui cum omnia ligurissent, cicutam bibentes C
vnâ vitam etiam absumpserunt.

De Alexandri Magni deliciis.

C A P. VIII.

*ιστορίαν.
argumen-
tum pra-
ter rem ri-
sus gra-
tia.*

NArrat Ehippus Olynthius in libro de Alexandri
Hephæstioniſq; interitu de Alexandri deliciis; quòd
aureus thronus illi in paradiso poſitus erat, thoriſque ar-
genteos pedes habentes, in quibus ſedens, vnâ cum ami-
cis iura dicebat. Scribit Nicobule quòd omnes pugiles vt
inter cœnandum Regem delectarent, ſtudebant: quòdque
in vltima cœna Alexander ipſe cum epiſodium aliquod
commemoraffet ex Andromeda Euripidis concertabat,
merùmque bibens promptè prouocabat alios, ac bibere
cogebat. Afferit Ehippus Alexandrum ſacras etiam ve-
ſtes in cœnis geſtare ſolitum, aliquando purpuream qui-
dem Hammonis circuncifaſ veſtes cornuâque velut Deus,
aliquando verò Palladiſ quam in curru geſtabat, ac ſæpius
ſupra humeros Perſicam ſtolam ſubtexens, & arcum,
& haſtam. Aliquando Mercurij etiam reliqua ferè, tum
chlamydem purpuream, ſagùmque ſemialbum ſingulis D
diebus, cauſiâque regium diaſtēma habentem. At in
conuentu calceos & petaſum in capite, caduceùmque in
manibus: ſæpius clauam etiam leoninâque pellem, ve-
luti Hercules. Quid ſanè admirabile eſt ſi noſtris tempo-
ribus Commodus Imperator Herculeam clauam in vehi-
culis adiacentem habeat, pellisſque leonina ei ſubſterna-
tur, ac Hercules dici cupiat, cum Alexander Ariſtoteliſ
diſcipulus ſe tot Deis comparauit, & Palladi præcipue
conſpergebat precioſo vnguento, vinòque odorifero pa-
uimentum Alexander; myrrhâque & aliis ſuffimentis ſibi
ſuffumigari videbat; tum comprobatio & ſilentium
omnes præſentes præ timore continebat: erat enim ho-
micida & intolerabilis, quoniam melancholicus eſſe vi-
debatur. Cum Dionyſio ſacrificium in Ecbataniſ offerret,
omniâque abundè in conuiuio parata eſſent, Satrabates
Satrapa omnes milites ad conuiuium excepit. Cum multi
ad ſpectaculum congregati eſſent, ait Ehippus præconia
facta ſunt elata, ac Perſico faſtu multo inſolentiora cum
alij proclamarent Alexandrùmque coronarent, vnus qui-
dem

Adam ex custodibus sequentibus excellens omnem adulationem Alexandro communicaturus, præconem dicere iussit, quòd Gorgus armorum custos tribus millibus aureis Alexandrum coronat Hammonis filium: tum quòd Athenas obsidebat cum armaturarum decem millibus, totidémque catapultarum & sagittarum quæ in bello sufficienterent. Chares libro decimo Historiarum Alexandri, cum Darium cepisset, inquit, nuptias suas celebrauit, & amicorum aliorum, atque nonaginta & duos thalamos in eodem loco constituit. Habebat autem domus centum thalamos, in quibus singulis lectus erat, nuptiali stola viginti argentearum minarum ornatus, at ipsius thorus pedes habebat argenteos. Accepit in conuiuium & priuatos peregrinos omnes, quos vnà cum reliquis pedestribus, equestribusque copiis, ac maritimis, legationibus, ac in aulam aduentantes in faciem ac è regione sui, aliorumque sponsoꝝ collocauit. Ornata erat domus vestibis sumptuosis ac velaminibus magnificè & splendidissimè: atque sub his purpureis ac puniceis auro intextis. Vt verò scena firmaretur atque confisteret, columnæ viginti cubitorum auratæ atque gemmatæ, circumque argento obductæ constituebantur, circumponebantur in ambitu aulæ magnifica belluata ac auro conserta, quæ columnas habebant aureas & argenteas. Erat aulæ ipsius ambitus quatuor stadiorum. fiebant cœnæ ad tubam tunc quidam ob nuptias, at aliàs semper cum contingeret vt sacrificaret; ita vt totus sciret exercitus. Intra quinque dierum spatium nuptiæ peractæ fuerunt, complurésque seruiertunt tum Barbari, tum Græci, tum etiam ex iis, qui ex India venerant. Præitigiatos aderant peritissimi & elegantes; Scymnus Tarentinus, Philistides Syracusius, Heraclitus Mitylenæus; post quos recitator Alexis Tarentinus recitauit. Accesserunt & Psilocitharistæ Cratinus Methymnæus, Athenodorus Teius, citharâmque pulsarunt Heraclitus Tarentinus, & Aristocrates Thebanus. Cantores accesserunt Dionysius Heracleotes, Hyperbolusque Cyzicenus: tibicines illi venerunt, qui Pythia prius cecinerunt. Ac cum choris postea; Timotheus, Phrynichus, Sca-phias, Diophantus, tum Chalcidicus etiam Euius. Post-

modo ij, qui Dionysiolaces dicebantur, Alexandro cō- C
 laces vocati sunt ob excessum munerum, quare gaudius
 est Alexander. Histrones tragicodiarum fuerunt Thessa-
 lus, Athenodorus, & Aristoritus: comodiarum verò
 Lycon, Phormio, Ariston. Aderat Phasimelus etiam fal-
 tator. At coronarum inquit, quae missae sunt à legis, & à
 reliquis, quindecim millium erant talentorum. Poly-
 cletus Larissaeus libro Historiarum octavo Alexandrum
 scribit in aureo lecto dormire solitum, in exercitum ti-
 bicinas ac tibicines secum ducere; & ad auroram bibere
 cosueuisse. Clearchus in Vitarum libro, de Dario loquens
 ab Alexandro occiso, haec inquit; cum rex Persarum prae-
 mia iis proponere consueuisset, qui voluptates ei inue-
 nissent, regnum omnibus suauius deterius esse demon-
 stravit: qui se ipsum non cognouit prius se debellasse,
 quam alij sceptrum capientes Reges fuerint declarati.
 Phylarchus libro Historiarum vigesimotertio, & Aga-
 tharchides Cnidius libro Asiae decimo, amicos etiam
 Alexandri mirum in modum deliciis fuisse delectatos te-
 statur: quorum cum vnus esset Agnon aureos clauos in
 calceis & crepidis gestabat. Citus cognomento Albus D
 cum ius dicturus esset, vestibis purpureis indutus ambu-
 labat, ac cum viris, quicumque obuij fuissent, diserebat.
 Perdiccam atque Craterum exercitationum studiosos
 diphtherae stadij magnitudine sequebantur, quibus lo-
 cum complectentes in castrametationibus exercebantur:
 subsequerantur & multa iumenta, quae ad palaestrae usum
 puluerem conferebant. Menelaum verò & Leonnatum
 venatores tentoria stadiorum quinque sequi solebant,
 quibus ferae circumdantes venabantur. Aureas autem pla-
 tanos, ac auream vitem, racemos ex smaragdibus habentem,
 carbonibusque Indis, ac aliis magnificentissimis
 lapillis in quos eximij fiebant sumptus, sub quibus Per-
 sarum Reges saepius sedentes iura dicere consueuerant:
 multò minorā videri inquit Phylarchus, quam impensa,
 quae vbiq; singulis diebus fiebat ab Alexandro. Erat
 enim illius tentorium centum lectorum capax, quod octo
 aureis columnis fulciebatur. Lacunaria verò superius ex-
 tenta aurea varietatibus magnificis distincta superiorem
 locum

A locum cooperiebant. Quingenti Persæ maliferi primi circa illam scenam interius assistebant vestibus purpureis ac luteis induti : post quos arciferi mille numeros; alij flammeis induti, alij hysgini herbæ colore : atque eorum complures cærulea habebant vestimenta. Ante os Macedones quingenti argenteos clypeos habentes collocabantur. At in medio scenæ aureus currus positus fuerat, in quo sedens Alexander ius dicere consueuerat, corporis custoditis eum vndique obseruantibus. Extra circulum scenæ elephantorum agmen paratum constiterat, milléque Macedones Macedonicas stolas habentes; tum Persarum decem millia, ac multitudo quæ purpuram habebat ad quingentos accedebat, quibus iniunxerat Alexander vt hanc stolam ferrent. Cum tot essent numero serui & amici, nullus ad Alexandrum audebat accedere, tanta erat illius existimatio ac dignitas. Scripsit aliquando ciuitatibus iis, quæ sunt Ionia, prioribusque Chiis vt purpuram ipsi mitterent, quontam omnes amicos purpureas vestes gestare volebat. Cum legissent Chij epistolam, Theocritus sapiens præsens sed dictum illud

B Homeri legisse inquit.

Purpurea hunc mors cepit, & hunc crudelia fata.

*Antiochi hospitia splendida, Sa-
miorum Laura.*

C A P. XIX.

POsidonius libro Historiarum vigesimo octauo Antiochum scribit Regem cognomento Grypum appellatum, acceptiones splendidas parasse, cum conuentus fierent in Daphnes honorem. In quibus integrorum euliorum fiebant distributiones, postea viuientium etiam, anserum scilicet, leporum, & dorcadum. Concedebantur & aureæ coronæ cœnantibus, argenteorumque variorum, seruorum, equorum, camelorum, non exigua multitudo. Oportebat omnes camelum ascendere ac bibere, camelumque accipere, quæque ad camelum spectarent vnà cum astante puero. At libro decimoquarto de Antiocho eiusdem nominis qui in Mediam copias eduxit in Arfacem narrans, inquit; quod acceptiones populares

*γυρῆς,
νασὺν ἔχων
ἀδελφῶν.*

lares faciebat, in quibus præter esorum absumptorumque **C** copiam, singuli conuiuæ integras carnes marinorum, terrestrium, & volucrum, quæ non cæxæ fuerant paratæ abstulerunt, ita ut vel plaustrum possent onerare. Post res huiusmodi mellitæ placentæ, coronæque ex myrrha, & thure, aureisque liniamētis ad longitudinem hominis constriktis. Clitus autem Aristotelicus in iis quæ scripsit de Mileto, asserit Polycratem Samium tyrannū omnia quæ erant alibi ob delicias congregasse; canes ex Epiro, ex Scyro capras, oues ex Mileto, sues ex Sicilia. Alexis libro tertio de Terminis Samiorum, multis ex ciuitatibus Polycratem Samum ornasse inquit; cum Molossas canes ac Lacænas induxerit; capras ex Scyro ac Naxo; ex Attica & Mileto oues. Artifices etiam præmiis ingentibus accersebat inquit, at prius quàm esset tyrannus lectos magnificos comparauerat, poculæque vel nuptias vel maiora aliqua conuiuia facientibus, ut vterentur, accommodabat. Ex his omnibus admiratione dignus est tyrannus, quippe qui nullibi scribitur vel mulieres, vel pueros accersisse, cum mirum in modum marium congressu lætaretur; ita ut vel Anacreontis riualis esset, cum amasium ob iracundiam totondisset. **D** Primus Polycrates cum naues fecisset, Samias ex patria appellauit. Narrat Clearchus quòd Polycrates Abrasami tyrannus ob vitæ intemperantiam mortuus est, cum Lydorum mollitiem imitaretur, ex quo in ciuitate in Sardium dulci cubito vocato apud Samios Lauram constituit, atque Lydorum floribus Samiorum dictos flores omnes repleuit. Horum autem Samiorum Laura angustus erat vicus mulierum artificum; atque omnibus epulis ad fruitionem intemperantiæque spectantibus vniuersam Græciam impleuit. Sunt autem Samiorum flores mulierum virorumque varia pulchritudo; totiusque ciuitatis in festis & potu existentis. Atque hæc Clearchus. Noui autem & ipse apud meos Alexandrinos Lauram quandam nuncupatam ad hæc vsque tempora felicium vicum; in quo venduntur omnia quæ spectant ad delicias. Scribit Aristoteles in deliciarum admirabilibus Alcisthenem Sybaritam huiusmodi magnificentia vestem ob delicias comparasse, ut in Lacinio in Iunonis congressibus poneretur, ad quos Itali omnes conueniebant: atque omnibus ostensis solè illa admiratione digna

A gna iudicabatur : quam cum haberet senior Dionysius pro centum & viginti talentis Carthaginensibus tradidit. Testatur hoc ipsum Polemon in libro de Peplis in Carthagine inscripto. Herodorus libro sexto de Smyndiride Sybarita eiusque deliciis disseruit, quod ad sponsalia filiae Clisthenis Sicyonij tyranni Agarites enauigasset, inquit: Smindyrides Sybarites Hippocrateius ex Italia, qui vnus vir ad plurimum accessit voluptatem: sequebantur eum mille coqui & aucupes. Scribit de illo Timæus etiam libro septimo; De iunioris Dionysij Siciliae tyranni deliciis. vbi scribit in vitis Satyrus Peripateticus domos ait triginta thoros habentes apud eum impleri conuiuii consueuisse. Ita etiam scribit Clearchus libro quarto Vitarum; Dionysius autem Dionysij filius totius Siciliae deuastator cum ad Locrorum urbem accederet, quæ illi erat metropolis, (Doris enim quæ mater illius fuerat, genere fuit Locra) quæ maxima foret in ciuitate domus, hanc serpillis rosisque sternebat: atque vicissim Locrorum virgines accersebat, nudisque cum nudis nulla pudoris ratione habita super stratis conuoluebatur. At non multo post iniuria affecta,

B illius uxorem ac filios capientes captiuos in via constituentes, in eos atrociter egerunt. Atque vbi iniuriæ pleni essent, acubus sub manuum unguibus pungentes ipsos interfecerunt, mortuorumque ossa in mortariis contuderunt, atque carnes reliquas cum distribuissent, diris imprecationibus eorum caput omnes obligauerunt, qui ex iis non gustassent: ex quo ad nefarias imprecationes eorum carnes compulerunt, vt nutrimentum epulantium ederetur, reliquas verò demerserunt. Ipse verò Dionysius matris Deorum tympana gestans, ac stipem cogens, miserrimè demum vitam permutauit. Cauendum est igitur vt deliciis inserviamus, cum vitas euertant, ac iniuria omnium rerum maximè calamitosa.

*Gelonis lauacra, Demetriique
Phalerei voluptas.*

C A P V T X X.

Scribit Diodorus Siculus in libro de Bibliotheca, Agrigentinos locum natanti aptum Geloni magnificè præparasse,

parasse, cuius ambitus septem stadia continebat, profunditas verò erat cubitorum viginti; in quem cum fluuij, fontanæq; aquæ inducerentur, aderat etiam piscina, quæ multos pisces ad delicias fruitionemq; Geloni præbebat. Tum etiam cygnorum multitudo aduolabat, ita vt iucundissimum foret spectaculum. At postea deuastata sunt omnia, cum fuerint obruta. Duris libro decimo de Agathoele, Lucum quendam apud Hipponij ciuitatem ostendi inquit egregiæ pulchritudinis, aquisque irriguum, in quo locum quendam esse asserit, Amaltheæ cornu vocatum, quem Gelon parauit. At Silenus Calatianus libro rerum Sicularum tertio hortum esse scribit apud Syracusas magnificè fabricatum, qui vocatur Fabula, vbi rex Gieron iura dicere consueuerat. At vniuersa Siciliæ Panormitis hortus appellatur, quoniam domesticis arboribus tota est consita; vt asserit Callias libro octauo Historiarum de Agathocle. Porsidonium autem libro octauo de Demophilo Siculo differens, ob quem seruile bellum concitatum fuit, quia deliciarum erat studiosus, hæc etiam addidit; deliciarum perfidiæque erat seruus, nam & quatuor rotarum plaustra per regionem circumducebat, seruósque formosos, & equos, multitudinemque dissolutam ac intemperantem adulatorum & militarium puerorum. Postea verò cum tota familia quauis iniuria affectus à domesticis vitam contumeliosè finiuit. Demetrius Phalereus cum mille & ducenta talenta quotannis haberet, velut Duris testatur libro Historiarum sextodecimo, ex his perpauca in milites, ciuitatisque administrationem absumebat, reliqua verò ob innatam sibi intemperantiam in conuiuia, quæ singulis diebus splendida faciebat, & in conuiuarum multitudinem dissipabat: at Macedones sumptum, qui fiebat in cœnas magnificentia superabat: elegantia Cyprios ac Phœnices; vnguentorumque guttæ in terram decidebant. Complura florida pauimenta in virorum locis ab artificibus variegata conspiciebantur. Aderant & taciti ad mulieres congressus, & nocturni adolescentum amores; atque Demetrius, qui aliis leges imponebat, vitæque rationem coordinabat, vitam ipse sibi maximè illegitimam constituit. Curam gerebat aspectus, capillósque capitis fuluos faciebat, pæderotæque faciem vnguebatur, aliisq; vnctionibus utebatur, quoniam

*Πανόρμι -
νισ, statio
εἰς πόρ -
ταν.*

A niam studiosus erat ut aspectu iucundus obuiis ac suavis esse videretur. At in pompa Dionysiorum, quam fecit cum princeps esset factus poema in eum compositum Chorus decantauit. * euacuatus Soleis: in quibus solis faciem præ se ferens dictus est: egregie nobilis blandæ paræ, diuinis honoribus te princeps condecorat. Carystius Pergamenus libro Memorabilium tertio, Demetrius Phalereus inquit, cum frater Himeræus ab Antipatro fuisset occisus, unâ cum Nicanore versabantur, cum causam haberet, velut sacrificaret fratris apparitiones. Cum Casandri foret amicus magnopere pollebat, atque prandium illius erat à principio Oxybapha, quæ multas habebant oliuas, caseumque insularum: vbi factus est diues, Moschionem emit, qui omnium Coquorum cœnâsque parantium suæ tempestatis erat præstantissimus. Tot erant ea, quæ quotidie parabantur, ut cum Moschioni reliquias largiretur, Moschio duobus annis tres vicos coemerit. Pueros liberos iniuria afficiebat, nobiliorumque mulieres. Zelotypia prosequabantur omnes pueri catamitum illius Theognim: atque tanti erat ad Demetrium accedere, ut vel ipso post prandium ambulante ad locum apud tripodes diebus sequentibus pulcherrimi pueri accesserint.

Luculli delicia & Parrhasij pictoris.

CAPVT XXI.

Nicolaus Peripateticus libro Historiarum decimo & vigesimo Lucillum narrat cum Romam reuersus esset, ac triumphasset, bellique contra Mithridatem rationem reddidisset, in diætâ pristina temperantia multò magnificentiorera fuisse conuersum: primùmque ad omnia deliciarum gratia Romanis ducem extitisse, cum duorum Regum Tigranis ac Mithridatis opulentiam accepisset. Celeberrimus erat ob delicias ac mollitiem Sittius apud Romanos, ut asserit Rutilius; nam de Apicio prius verba fecimus. Omnes ferè Historici vno ore fatentur Lylandrum & Pausaniam ob delicias fuisse celeberrimos; quare Agis etiam dixit de Lylandro, quòd Sparta secundum hunc ferret Pausaniam. Theopompus libro decimo rerum Græcarum his contraria dixit de Lylandro,

Lyfandro, quòd vir erat laboriofus, quique priuatos homines ac Reges demulcere poffet, temperans, omnibùsque voluptatibus fuperior. Cum igitur Græciæ totius ferè factus effet dominus, in nulla ciuitate vel in voluptates Venereas eum irruiffe, vel minus opportunè ebrietatibus aut comotationibus vsum fuiffe, reperiemus. Sic igitur delicæ magnificentæque ftudium apud antiquos vige- bat, vt vel Parrhafius pictor purpuream vefte- m geftare confueuerit, & coronam habuerit auream in capite; velut Clearchus narrat in Vitis. Hic enim cum ob picturæ concinnitatem ineptè deliciis oblectaretur verbo quidem virtutem fibi vendicabat, atque in operibus à fe perfectis hæc infcribebat;

Hac pinxit mollis, virtutis cultor & idem,

Clara Parrhafius ex Epheso patria.

Nec patrisignarus præftantis, qui edit Achivis

Legitimum, ipfe artis præmia prima fero.

Gloriatus eft citra inuidiam in his, cum audientibus incredibilia dixiffet.

Iam dico, profecto

Huius adefte artis meta reperta mihi.

Hoc noftra valere manus; præftantia fingunt.

Inculcata tamen nulla reperta viris.

Cum in Samo aliquando cum Aiace inferiore decertaffet, ac victus fuiffet, condolentibus vnà amicis inquit, quòd ipfe parum curaret, at cum Aiace condolefcerent, qui iterum vincendus fit. Geftebat purpuream vefte- m ob delicias, atque in capite ftrophium habebat in capite al- bum, bacillòque fe firmabat aureas lineas habente cir- cumuolutas, ac aureis vittis crepidas ftringebat. Ea ve- rò quæ fpectant ad artem non infuauiter faciebat, fed fa- cillimè ita vt caneret aliquando dum pingeret: vt Theo- phraftus afferit in libro de felicitate. Mentiebatur etiam, vbi in Lindo Herculem pingeret, quoniam Deus illi in fomnis apparuiffet; atque idcirco eius quàm maximè fieri poffet, afpectum pictura imitaretur: quare effectum eft vt in tabula fcripferit;

Talis adefte fpecie, qualem per fomnia vidit,

Parrhafius pictor, culta figura Dei.

Arist

A. *Aristippi delicia.*

CAP. XXII.

Philosophorum etiam sectæ vniuersæ de deliciarum electione altercabantur: atque Cyrenaica vocata, quæ principium cepit ab Aristippo Socratico, qui voluptatem complexus hanc summum bonum esse dicebat, in eaque felicitatem existere, solamque illam firmam esse, veluti perditissimæ prorsus gulæ homo; qui neque præteritarum fruitionum rationem habebat, neque spem futurarum, sed in præsentis solo bonum esse iudicabat: nam fruitionem habuisse, aut esse habiturum, nihil ad se spectare dicebat, quoniam hoc haud esset amplius, illud verò nondum esset, ac esset incertum, sicuti deliciis capti afficiuntur, qui in præsentis gaudere opus esse inquirunt. Vita quoque illius, quam in omnibus deliciis vnguentorumque magnificentia & vestium & mulierum agebat, huic assentiebatur dogmati: nam Laidem amicam palam habebat, Dionysiique magnificentia delectabatur, quamuis iniuriam sæpius accipisset, Idcirco Hegesander ait, quòd cum turpem conuentum apud eum aliquando reperisset, pertulit. Cum interrogasset Dionysius quid videretur discubitus ad hesternum? simillimus inquit. Nam infamis est hodie cum me sit priuatus, at heri omnium propter nos erat honorificentissimus; ipse verò hodie honorificus factus est ob nostram præsentiam, at heri me non præsentem fuit inglorius. Ac in alijs ait Hegesander; Aristippus conspersus à seruis Dionysij, cum carperetur ab Antiphonte propterea quòd toleraret si piscarer inquit, nunquid relicto opere aufugiendū esset? Morabatur Aristippus in Aegina plurimum deliciis indulgēs: quare Xenophon ait in Memorabilibus quòd eum Socrates sæpius admonebat, atque cum virtutis voluptatisque Ethiopœciam composuisset, eam introduxit. Dicere solebat Aristippus de Laide, quòd eam habebat, at non habebatur: ac apud Dionysium dissentiebat à nonnullis de trium mulierum electione. Vnguentis luebatur ac dicebat quòd vel in Bacchanalibus, quæ temperans est, non deprauabitur. Alexis eum carpens in Galatea, seruum quendam inducit hæc de discipulo quodam dicentem:

*Herus meus versatus in sermonibus,
Adortus est olim philosophari, foret*

*Cum adhuc adolescens vir Cyrenæus fuit.
Hic, ut ferunt peritus Aristippus, magis
Vel omnibus peritior multò, & prior:
Intemperantia & priores qui superet
Omnes Sophistas, huic talentum dans fuit
Herus meus discipulus, at artem neque
Percepit, at percepit in gulam tamen.*

Scribit hæc Antiphanes etiam in Antæo, de philosopho-
rum deliciis:

*Amice, nosti quis senex sit hic? refer.
Est Gravis affectus ut videtur, candidum
Amiculum: nigrumque gestat in sagum.
Canisies mollis, bacillus consonus.
Men, adque firma: quid referre pluribus
Ipsam est opus? videre nam videor mihi
Academiam,*

Polyarchus de voluptate differens.

C A P. XXIII.

ARISTOXENUS musicus in Archytæ vita, iunioris Diony- **D**
sij legationes ad Tarentinorum civitatem mittit, in-
ter quos esse contigit Polyarchum Voluptarium dictum
cognomento: virum qui voluptatum corporis maximè fue-
rat studiosus, idque non opere solum, verum etiam verbis
& sermone: qui cum Archytæ esset familiaris, nec à philo-
sophicis speculationibus prorsus alienus, in luco illi ob-
uius fuit, atque vnà cum Archytæ amicis ambulavit ser-
mone audiens. Cum consideratio dubitatioque incidisset
de concupiscentia, ac de voluptatibus omnino corporis, in-
quit Polyarchus: mihi sæpius consideranti visum est ò vi-
ri has virtutum omnium esse apparatus, neque longe sa-
nè à natura seiunctas: siquidem natura cum suam ipsius
vocem emittit, voluptates sequi nos imperat: quod pru-
dentis esse viri dicebat. Reluctari verò, aut in servitutem
voluptatum redigi, neque prudentis est, neque feliciter
agentis, neque admittentis cognoscere quæ humanæ mor-
talisque vitæ sit conditio. Illud est autem maximum argu-
mentum quòd omnes homines, vbi satis idoneam licentię
occasionē affecuti fuerunt, ad corporis voluptates protinus
seruus

A feruntur, atque licentię summum bonum hoc esse arbitran-
tur: cetera verò veluti parergor quoddam vt ita dicam pu-
tare consueuerunt. Licet in medium proferre Persarum
Reges, atque si quis tyrannidis dominus memoria dignus
superioribus temporibus fuisse reperiatur. Atque in primis
Lydorum, Medorum, superiorésq; & Syrorum: quibus nul-
lum fuit voluptatis genus non summa diligentia quæsitū.
Verumenimvero præmia iis etiam proponebantur apud
Persas, qui nouam aliquam & incognitam voluptatem re-
perissent: atque id quidem meritò. Cito enim mortalium
naturæ diuturnarum voluptatum satietas inducitur: vel si
fuerit maximo studio comparatæ. Quamobrem cum plu-
rimum possit rerum nouitas ad efficiendū vt voluptas ma-
ior appareat, non est paruifaciendum, sed plurimum stu-
dij ei adhibendum. His de causis complures edulium spe-
cies, multæ bellariorum, suffimentorumque ac vnguento-
rum inuentæ fuerunt, multa vestium genera, Stratorumq;
& poculorum, ac aliorum vasorum. Hæc omnia volupta-
tem aliquam contulerunt, vbi mortalium natura subie-
cta materia admiratione dignorum comperta fuisset: quæ
B mihi passa fuisse videtur cum aurum, argentum, complu-
râq; alia rara, quæque aspectu bona videantur, & alia, quæ
iuxta componentes artes fiunt perpulchra, inuenta fuerūt.
Cum interea dixisset, quæ ad famulatum Persarum Regis
spectant, quales & quot habeat seruos, atque de vsu illius
rerum Venerearum, de odore circa illius cutem, de faciei
cultu, ac consuetudine, de spectaculis & acroamatibus il-
lius, se felicissimum omnium viuentium iudicare inquit
Regem Persarum. Sunt enim & multæ, eæque perfectissi-
mæ illi paratæ voluptates. Secundo loco inquit Regem, no-
strum quispiam collocare merito posset, quamuis multo
spatio relinquatur. illi enim Asia vniuersa impensas suppe-
ditat, at Dionysij Censu exiguum quidpiam omnino vi-
deri posset, si cum illo conferatur. Quòd igitur vita huius-
modi, vel cuius gratia pugnetur, digna sit, ex iis quæ acei-
derunt fiet manifestum. Medi post maxima pericula impe-
rium Syriis eripuerunt, non alia quidem de causa, quàm vt
Syrorum facultatibus potirentur. Medis autem Persæ ob
hanc ipsam causam, quæ est voluptatum ad corpus spectan-
tium fruitio. Cum legumlatores hominum genus æquum

esse vellent, neque ciuem quempiam deliciis detineri, sursum ad virtutum speciem eos se erigere fecerunt, legesque scripserunt de contractibus, ac de aliis, quaecunque civili vitæ communiq; esse necessaria videbantur, vt de vestibus, reliquaque viuendi ratione, vt esset æqualis. Cum decertarent legumlatores cum genere auaritiæ, primum iustitiæ laus aucta est, atque poëta quidam dixit: Aurea Iustitiæ facies. Et rursus; Aureus est oculus iustitiæ. inter Deos etiam relatum est ipsum iustitiæ nomen, ita vt apud nonnullos aras sacrificiâq; illi statuerint. Post hanc temperantiam fortitudinémque introduxerunt, auiditatémque appellarunt in fruitionibus excessum. Itã vt is qui legibus pareat, multorumq; famæ inferuiat, mediocritate vtatur corporis voluptatum. Scribit Duris libro Historiarum vigesimotertio antiquum fuisse apud potentes vinum concupiscere, quare & Homerus Achillem inducit conuitiis incessentem ac dicentem: vino grauis, canis habens oculos. Atq; Regis mortem significans inquit: sic circa craterem mensâq; oneratas iacebamus, cum illius mortem ostenderet circa ipsas vini voluptates ebrietatésque accidisse.

Speusippi, Epicureorúmque voluptates.

C A P. XXIII.

Voluptatum studiosus fuit Speusippus etiam Platonis affinis, qui eius Scholæ successit: quamobrem Dionysius Siciliæ tyrannus in epistola, quam ad eum scribit, contra illius voluptatem differens, auaritiã etiam illi obiicit, Læstheniãq; Arcadiã amores, quæ Platonem audiuerat. Neque Aristippus solus, atque ij, qui ab illo initium sumpserunt, voluptatem amplexabantur, verum etiam Epicurus, eiusq; sequaces: atque ea solum commemorabo, quæ dixit in libro de Fine: ne omnes impetus, percussionesque, quas sapius inducit Epicurus, & titillationes & stimulos, dicam, inquit igitur, bonum ego profecto dignoscere non possem, si ad labra spectantes voluptates auferrem, si rei Venereæ oblectationem adimerem, si acroamatium dulcedinem propulsarem, si quæ sit per formæ aspectum iucunditatem eriperem. Metrodorus etiam scribit in Epistolis: ò naturæ explorator Timocrates, sermo, qui ad ventrem spectat,

- A** Stat, ex naturâq; procedat, omne studium consequitur. Atq; inquit Epicurus: initium radixque est omnium bonorum ventris voluptas, atque omnia quæ prudentissimè excogitantur, ad hunc referuntur. Rursus de fine inquit, Colendum est honestum, colendæ virtutes, colenda omnia huiusmodi, si voluptatem tamè nobis comparauerint: sin minus, relinquenda sunt prorsus: in his virtutem voluptatis feruam manifestè facit, famulæque habentem conditionè. Ac in aliis ait: honestum inspuo, idque admirantes, vbi nullam comparet voluptatem. Optimè igitur fecerunt Romani in omnibus boni, qui Lucio Posthumio consule Alcium & Philiscum extra ciuitatem eiecerunt propter voluptates, quas introducebant. Eodem pacto Messenij etiam suffragiis decreuerunt, vt Epicurei extra ciuitatem eicerentur. Antiochus autem Rex Philosophos omnes extra suum regnum reiecit: qui etiam hæc scripsit: Antiochus rex Phœnia. Scripseramus vobis & antea ne Philosophus quispiam esset in ciuitate, neque in regione, at audiuius esse complures, iuuenésque deprauari, quoniam nihil vos eorum fecistis, quæ scripseram. Cum tu igitur epistolam acceperis
- B** iubeto edictum fieri per præconem, vt omnes Philosophi discedant iam ex his locis. Ex iuuenibus quicumque ad hos accedere comperti fuerint, suspendantur, eorûmque patres maximis pœnis afficiantur. Néc aliter fiat.

Sophocles voluptatis introductor.

C A P. XXV.

PRimus ante Epicurum voluptatis introductor exitit Sophocles poëta, qui ita scripserat in Antigone:

Voluptates enim

Vbi viri spernunt, puto non viuere:

Sed esse animatum corpus, atque mortuum.

Fit diues vt vult is domi quam maximè

Viuat tyranni more: quod si cesserit

Gaudere, fumi umbra nec ipse cetera

Coëmerim mox ad voluptatem viri.

Lycón etiam cum disciplinæ gratia à principio Athenas contendisset, vt ait Antigonus Carystius, diligenter de potu collatiuo, atque quantum mercedis singulæ prostitutæ

πρὸς τὰ

poscerent, declarauit. At postea ante deambulandi locum **C**
 consistens amicis cœnam exhibuit multa vsus ostentatio-
 ne & magnificentia: nam sine acroamatibus, vasis argenteis,
 stratis, reliquus apparatus, cœnæq; curiositas superuacanea,
 mensarumq; & coquorum tanta erat multitudo ac turba,
 vt complures vererentur, ac volentes ad consuetudinẽ acce-
 dere impedirentur: deuitarentque velut in oppidum quod-
 piam malum, sumptumque & famulatum plenum indu-
 cerentur. Oportuit sanè principium in loco deambulandi
 constitutum seruasse, quod erat vt cum elegantia ac ornatu
 nouem oboli impenderentur, neq; eos solum qui portionẽ
 contulissent excipere licebat, sed quoscunq; Lycon aduocaf-
 set. Seniores præterea viros, qui in scholam sedulo obuiam
 progredierentur accersire solebat, ita vt neq; in odores qui-
 dem vnguentorum & coronas statuta pecunia sufficeret. Sa-
 cra faciebat, Musarumq; factus est procurator: quæ omnia
 & à ratione & à philosophia prorsus aliena visa sunt, ma-
 gisque deliciis molestiæque conuenire. Nam si qui admit-
 tebantur, in hæc absumere non poterant, atque idcirco ex
 exiguo sumptu rem inceperunt, absurdus omnino est sum-
 ptus. Non enim vt in vnum confluentes mensa ad matuti-
 num vsque crepusculum apposita fruerentur, neque remu-
 lentiæ gratia conuentus huiusmodi faciebant **D**
 Platonici, Speusippique discipuli: sed vt Deum venerari viderentur,
 vnâque de rebus nature animi relaxandi gratia & eloquen-
 tiæ disceptarent: quæ omnia secunda apud illos postea ve-
 stibus præditiæque magnificentia fuerunt. Non enim re-
 liquos excipio. At Lycon in loco ciuitatis celeberrimo ob
 arrogantiam, in Cononis ædibus domum viginti thoros
 habentem parauit, quæ ipsi ad excipiendos amicos esset
 prompta. Erat Lycon pilæ peritus, & dexter. Clearchus So-
 lensis ita de Anaxarcho scribit libro quinto Vitarum: vo-
 catis felicibus Anaxarcho ob ignorantiam facultatem sup-
 peditantibus incidentis licentiæ: Puella, quæ ad puberem
 ætatẽ accedebat, quæq; aspectu pulcherrima iudicaretur nu-
 da potũ ministrabat, quæ aliorum sic ipsa vtentium intempe-
 rantiam verè facile excitaret. At panis artifex chirothecas
 habens, camumq; circa os, ne aut sudor decideret, aut in fa-
 rinam subacta inspiraret, farina subigebat. Quamobrem
 huic philosopho rectè quispiam dicere posset verba Ana-
 xilæ

A xilæ in diuitem faciente; luteis vnguentis pinguem cutem faciens, vestes trahens, calceos stringens, bulbos edens, caseum vorans, oua sorbens, præcones habens, Chium bibens atq; cum his cõsutiis coriis literas bonas gestans Ephesias.

De temperatè viuentibus, & de Dionysio Heraclea tyranno pingui. CAP. EXVI.

Quantò his melior Gorgias fuit Leontinus? de quo scriptum reliquit idem Clearchus libro Vitarum octauo, quod quia temperatè vixisset, octoginta ferè annos mentis compos vixit. Hic, vbi eum quidam interrogasset, qua viuendi ratione vsus tantum tempus ita concinnè ac cum sensu optimè viueret, nihil vnquam inquit voluptatis gratia faciens. Demetrius Byzantius in libro Poëmarum, cum interrogatus fuisset inquit Gorgias Leontinus, quænam causa ei extiterit, vt plures centum annis vixisset, nihil vnquam alterius gratia fecisse inquit. Cum Ochus per multum tempus regnasset, reliquúmque sumptū circa vitam frugis fecisset, cum moriturus esset, eū qui erat senior reliquis filiis interrogauit, quid faciēs regnum tot annos custodisset, vt ipse etiam eius instituta imitaretur, iusta inquit erga Deos omnesque homines faciens. Carystius Pergamenus in Historicis commentariis, Cephisodorus Thebanus inquit Polydorum Teium medicum vnà cum Antipatro comedere solitum, non villosum tapetem circulatúmque habentem frugalem, cuiusmodi stragula sunt variè contexta, super quo discumbebatur, cadósque habebat æreos, & perpauca pocula, cum paucis esset contentus, & à deliciis prorsus alienus. Tithonum etiam ab aurora dormientem ad solis occasum vsque, vix vesperi cupiditas excitabat, vnde cum aurora dormire dictus est, propterea quòd voluptatibus in senectute implicatus, cum iis frui non posset verè suspendebatur. Ex his Melanthius etiam suum collum protendens fruitionibus suffocabatur, cum gulosior esset Melanthio illo Vlyssis. Fuerunt complures & alij, qui toto corpore ob importunas voluptates sint contorti, alij crassitudinem eximiam sunt consecuti, alij verò sensum etiam amiserunt ob multas delicias. Nymphis idcirco Heracleotes libro Heraclea

secundo Dionisius inquit filius Clearchi eius, qui primus in Heraclea regnavit; qui etiam patriæ fuit tyrannus; ob multas delicias quotidianæque voracitatē, clam iusto corpulentior euasit, ita; ut ob crassitudinem respirandi difficultate, suffocationēque premeretur: quomobrem statuerunt medici ut acus pertenuēs ac longæ valde pararentur, quibus latera ventrēque pungerent, ubi in profundiorē somnum incidisset. Donec igitur per solum pingue adigerentur, nihil sentiebat: at ubi ad puriorem locum acus tangens accederet, tum expērgisceretur. Responſa dabat ius poscentibus arcam corporis proponens ita ut reliquæ corporis partes absconderentur, solamque faciem exerens cum obuiantibus ac postulantibus differebat. Mentionem fecit illius Menander etiam in Piscatoribus cum minime sit maledicus, orationem de quodam fugiente ex Heraclea constituens; crassus sus iacebat in os. Et rursus; deliciis deditus est, ita ut non diutius his oblectaretur. Et postea:

Peculiare cupere sola mihi mors hæc videtur.

Bona mors est habentem multa onenta iacere crassum,

Vix loquentem spiritum' ve habentem superius.

Edentem, dicentiēque sio putris ob voluptatem.

Mortuus est cum annos quinquaginta & quinque vixisset, quorum triginta & tres imperavit, omnibus regibus qui eum antecesserunt & facilitate & humanitate præstantior.

De Ptolemæi Evergetæ, Alexandriæque eius filii crassitudine.

C A P. XXVII.

ERAT huiusmodi Ptolemæus etiam, qui septimus regnavit in Aegypto, qui se Evergetem dici iussit, ac Cacergetes ab Alexandrinis dicebatur. Possidonius igitur Stoicus unâ cum Scipione cognomento Africano in Alexandriam profectus est, quem cum vidisset, scribit libro Historiarum septimo hoc pacto; corpus ob delicias crassitudine corruptum fuerat, & à ventris magnitudine, quem circumdare difficile erat omnino. Ob quæ vestem talarem manicas ad palmas usque habentem induerat, neque unquam pedestris incedebat, nisi propter Scipionem. Quod igitur hic rex à voluptate non esset alienus de

ααγγι-
πυ.
malifa-
ctor.

A se ipſo teſtatur libro Commentariorum octauo, vbi nar-
rat quo pacto ſacerdos fuerit Apollinis in Cyrene, atque
cœnam parauerit ſacerdotibus, qui ante ipſum fuerūt, hoc
modo; Artemiſia magnum eſt feſtum in Cyrene, in quo
Apollinis ſacerdos qui eſt annuus, omnibus qui ante ipſum
ſacerdotes fuerūt cœnam præbet: ac ſingulis apponit cati-
num, quod eſt vas fictile artabas capiens viginti, in quo po-
ſita ſunt complura ſylueſtria elaborata, multique cibi, &
domesticarum auium, & marinorum piſcium, tum mul-
ta externi ſaſamenti genera. Sapius verò præbent non-
nulli, citharam propinquam. Nos verò res huiusmo-
di abſtulimus, cum phialas totas ex argento paraueri-
mus, ſinguláſque earum pretium habentes, eius impenſæ
quam prædixeramus: equum apparatus cum equiſone,
phaleriſque auratis, dedimus, ac ſingulos adhortati ſumus
vt ſuper ſuo ſedentes, domum abirent. Cræſſus euasit filius
eius etiam Alexander, qui matrem ſuam vnâ imperantem
interfecit. De hoc ſcriptũ reliquit Poſſidonius libro quin-
queſimo ſeptimo Hiſtoriarum his verbis; Aegypti rex
odio habitus à populis, ac eorum qui cum illo verfaban-
tur, adulationibus captus multis in deliciis viuebat; ac ne-
que ambulare poterat, niſi duobus fulcitus incederet. At
in ſaltationibus in ſympoſiis ab altioribus lectis pedibus
nudis deſiliebat, eáſque magis intenſè ferebat, quàm ij
qui eas exercuerant. Agatharchides libro rerum Europi-
carum ſextodecimo Magam ſcribit Cyrenes Regem per
annos quinquaginta bellum non ſenſiſſe, ac deliciis dedi-
tum obefum eſſe factum, ac ita præter æquum iuxta extre-
mum ætatis, vt ob corporis ignauiam ipſa craſſitudine ſit
ſuffocatus, tum propter nutrimenti copiam.

*Lacedæmoniorum diæta, Nauclide ac Pythomii
craſſitudo.*

CAP. XXVIII.

NArrat idem Agatharchides libro vigefimo ſeptimo
non mediocriſ infamię putatum fuiſſe apud Lacedæ-
monios, ſi quis formam viro minus conuenientem habere
fuiſſet conſpectus; aut corporis tumor immodicus eſſe vi-
deretur. Nam decimo quoque die iuuenes nudi Ephoriſ
aſſiſtebant, ac ſingulis diebus quæ ad iuniorum veſtitum

X 5

ſpectant & ad ſtrata Ephori videbant, vt rectè ſe haberent: erant enim obſonij artifices carnem ſolum parantes, ac nihil aliud præterea, apud Lacedæmonios. Libro etiam vigefimo ſeptimo ait Agatharchides, quod Nauchidem Polybiadæ corpore proſus obefo, atque craſſo ob delicias, cum in medium conuentus duxiſſent, Lacedæmonij multâſque palam Lyſander obiurgationes in eum dixiſſet, quod deliciis eſſet deditus, parum deſuit quin extra ciuitatem eiecerint: atque ſe id facturos minati ſunt, niſi vitam aptius duxiſſet; cum diceret Lyſander, quod Ageilaus etiam, cum pugnans cum barbaris apud Helleſpontum commoraretur. Aſiaticos videns ſtolis magnificè indutos, at corpora proſus eſſe inutilia, omnes captiuos nudos ad præconè duci iuſſit, atque eorum veſtes ſeorſum vendi: quo cognofcerent facilius ſocij quod cõtra magna præmia, at viros inutilis certamen ſibi eſſet futurum; atque idcirco promptius hoſtium acies aggredereſſentur. Python præterea Byzantius orator valde craſſo erat corpore, vt teſtatur Leo eius conciuſ. Ac orta inter Byzantios aliquando ſeditione, ciues ad pacem adhortans dixiſſe fertur; videris ò ciues cuiuſmodi meum ſit corpus, ſed mulierem habeo multò me craſſiorem: quando igitur ſumus concordēs, quiuſ grabatus nos excipit; aſt vbi diſſidemus, nec tota quidem domus.

De tenuibus viris.

CAP. XXIX

Quantò igitur melius eſt optime Timocrates pauperem eſſe ac graciliorem inter eos, quos connumerat Hermippus in Cercopibus, quàm valde diuites ſimiles eſſe ceto Tanagrææ veluti viri prædicti fuerunt. Inquit igitur Hermippus ad Dionyſium verba faciens; nunc pauperes iam tibi boues mutilos ſacrificat Leotrephide ac Thurmanthide graciliores. Hos graciles commemorat Ariſtophanes in Gerytade; quos legatos etiam ſcribit ad poëtas, qui ſunt in inferno, mitti: ſic igitur inquit:

Quis ad tenebrarum ianuas, aut mortuos

Adire perferat? legamus artibus

Ex ſingulis vnum: coacta concio

Cum ſit, nec his dicamus inferos petant

Qui, vel libenter immorantur, ſunt viri

Qui

*Quidam profecto nos apud qui ad inferos
Eant, velut ad Thraces, ita est nam per Iouem.
Iam cuncta habes, qui sunt? prior Sannyrion
Est ex tragædis, ac tragicis est ex choru
Meletus, est ex circulis Cinesias.*

Et postea inquit;

*Quam valde in tenui spe mortui estis, num
Hos ex multis veniet ut capiat
Fluenti fluuius, abibit.*

Circa Sannyrionis coriaceum supplementum.

De Meleto ita scribit ipse Sannyrion ad risus; Meletum ex Lenæo mortuum. Erat sanè longissimus tenuissimúsq; Cinesias, in quem Stratis totum actum composuit. Ipsum Phthiotá Achilē vocat, propterea quòd semper in suo poemate Phthiota dicat, per iocum igitur ad illius imitationem Phthiota inquit Achilles. Alij verò, velut Aristophanes Philyrinum Cinesiam ipsum dixerunt, quia cum tiliæ ligni asserem cepisset, se circumdare consueuerat, ne ob longitudinem ac tenuitatē flecteretur. Quòd autem inualidus esset Cinesias, ac grauis in alijs, testatur Lysias orator in oratione de Phanię nefarijs inscripta, cum eum dicat falso accusandi absolutum, atq; ex hoc diuitem factum esse. quòd autē poëta sit, ac non alius, apertè significatur quia reprehensus est ob impietatem erga Deos, atque quòd huiusmodi, qualis est, in ipsa oratione demonstratur. sic enim inquit orator, Admiror sanè nisi grauiter feratis quòd Cinesias legibus est adiutor, quem vos omnes omnibus hominibus magis impium ac iniquum esse scitis. Nonne hic est qui peccata ea in Deos amisi, quæ reliquis vel dictu nefaria esse existimantur? comœdias editas auditis singulis annis, at nonnunquam cum hoc conuiuabatur Apollonophanes, & Mystalides, & Lysitheus aliquē diem religiosum constituentes: qui nomen sibi ipsis infeliciter agentibus pro insipientibus imposuerant: cōueniens quidē nomen suæ ipsorum fortunæ, at non quia ita facerent, id poni existimarent; sed quasi Deos, legesq; vestras deridentes. Eorum autem quisque, velut viris huiusmodi conuenit, mortuus est. Hunc autē ita dij immortales disposuerunt ab omnibus cognitum, ut inimici eum viuere potius, quàm mori velint, quòd cæteris sit exemplo, ut intelligant quòd ij, qui Deos

*υμνησια,
σής.
μυσταλιδης
μυσιθης.*

Deos iniuria afficiunt, non in filios animaduersionem, at in seipfos compararunt: cum iplis & maiores, & grauiores tum calamitates tum morbos adesse conspiciunt: mori siquidem, legitiméque laborare omnibus hominibus commune est, at ita affectum tantum temporis spatium perdurasse: singulis diebus morientem vitam finire non posse, his solis hominibus conuenit, qui peccata eiusmodi, cuiusmodi ipse, perpetrarunt. Hæc ea sunt, quæ ab oratore de Cinefia dicta fuerunt. Magis erat tenuis Philetas Cous poëta, qui ob corporis tenuitatem pilas plumbeas sub pedibus habere consueuerat, ne vento subuerteretur. Polemo curiosus in libro Admirabilium Arcestratum vatem ab hostibus captum scribit, sub iugumque missum, ita fuisse gracilem vt ad oboli pondus accederet. Narrat hic idem quod Panaretus etiam, cum rem non habuisset vnquam cum medicis, sed Arcefilaum philosophum audiret, vnâque cum Ptolemæo Euergeta versaretur, duodecimque talenta in annum caperet: valde erat tenuis, ac sine morbo perdurauit. Hipponactem poëtam non solum paruo corpore fuisse scribit Metrodorus Scepsius libro secundo de Aliptrica, verum etiam tenui: at ita validum, vt ad cætera vacuam lecythum per maximum spatium coniiceret: cum leuiora corpora non violentam habeant lationem, quia aërem disrumpere nequeunt. Tenuis erat Philippides etiam, contra quem oratio extat Hyperidæ oratoris quæ vnum ex Rempublicam administrantibus fuisse narrat. Erat autem ob tenuitatem frugis corpore, vt ait Hyperides. Alexis etiam in Thesprotis:

*O' Mercuri nunti Deum, & Philippides
Defensor, ocellus noctis atra vestis &.*

Antiphon etiam in Platone: *graciliorem*

Faciam tribus diebus hunc Philippide.

Paucis diebus tu facis sic mortuos?

Menander in Iracundia:

Pulchrum fames nostrum hunc profectò mordicans

Faciet magis gracilem Philippide, statim

Et mortuum.

Quod autem Pemphilippari, pro eo quod est extenuari, in mandragora refrigerata dixit Alexis hoc pacto: Male habes struchis breuis per Iouem si Pemphilippari: ne tu nu-

per

A per mihi dicas. Quantum mei infelicis periit doloris. Mul-
tò sanè melius est vnum ex his esse aspectu, quàm vt Anti-
phanes ait in Aeolo:

*Hunc ob merum, propter tumorem corporis,
Vtram vocant omnes coloni eius loci.*

Scribit Heraclides Ponticus in libro de voluptate Diniam
vnguentorum venditorem in amorem ob delicias inci-
disse, multòsque nummos absumpsisse: qui vbi voluptati-
bus fuit absolutus, sibi pudenda perturbatus amputa-
uit: quarum rerum omnium causa extiterunt immode-
rata delicia.

Quòd pedes vnguento ungebantur ob delicias.

C A P. X X X.

Fvit & consuetudo quædam Athenis, vt qui deliciis de-
diti essent, pedes etiam vnguentis perungerent, vt asse-
rit Cephisodorus in Trophonio,

*Vt corpus vngamemo mihi vnguentum: placet
Nam plurimum irinum, roseumve Xanthua.*

B *Emam seorsum mox pedibus & baccharim.*

Eubulus in Sphingo caryone, in thalamo molliter iacen-
tem. At in circulo, ipsi vestes virginales, delicatas, molles
habenti, pedem meum vnguentis amaracinis mihi perun-
gent. At in Procride inquit, Quis quo pacto Procridis ca-
nem curare oporteat? velut de homine canis verba fecerit.

Num molliter vos ferte sternitis cani?

Num vellere ex Miletio substernitis?

Num Xystidem vestem, superque imponitis:

Apollo, chondrum nunquid huic infunditis?

Lacte Hercules & anseris? simul pedes

Perungitis vnguento illius Megallio?

Antiphanes quendam facit in Alcestide pedes oleo unxi-
se, at in Mithragyrta puellam ait:

Vnguenta cepisse à Deis, post & pedes

Iussisse primum unxisse, genua postea.

Sic aptius pedes puella attigit,

Fricuitque, & asiluit.

Et in Zacyntho,

Amator haud sum faminarum rectè ego.

Omnes

Omnes amicos suaviter sed inde habeo.
Hoc & prius quod tu facis pati, pedes
Manibus fricari mollibus, pulcherrimis,
Qui non venustum, ac excitans est Venerem?
Lanatur vere, sed quid ex auro coniuncta pelui; unguento;
Aegyptio pedes prius, mox & manus.
Phœniceo mammae, simulque ambas genas.
Sisymbrio mox alterum ungit brachium.
Amaracino comam, ciliumque protinus.
Scrypyllino tergum genique perlinit.

Anaxandrides in Protesilao, unguento quod datum fuerat
 heri à magnifico Parone in Aegypti Melanopo Callistrati
 pedes ungit. Themistoclis tempore vitam in Prytaneo deli-
 catam fuisse tradidit Teleclides. Cratinus in Chironibus
 antiquorum delicias patefaciens, inquit: Sisymbrium ten-
 nerum, rosam, lilium, apud quos erant, cum malum in ma-
 nibus haberem & baculum coëmi.

Cur flores in manibus gestare delictamur.

C A P. XXXI.

Clearchus Solensis cur inquit in amatoriis flores, ma-
 las resque huiusmodi in manibus gestare solemus?
 nunquid propterea quod per horum desiderium natura cupi-
 entes pulchritudinem significat? idcirco aspectus ferè
 exemplum pulchra in manibus homines & habent, & ipsis
 lætantur. Vel duabus de causis hæc circumferunt, nam &
 felicitatis initium, & argumentum voluntatis per hæc hu-
 iusmodi illis fiunt: petentibus quidem salutandi, ac danti-
 bus astipulandi. Nam fructuum florumve formosorum pe-
 titio, accipientes ad corporis ipsius pulchritudinem retru-
 buendum adhortatur, vel horum pulchritudinem, conso-
 lationem, animique confirmationem amatorum habent,
 quibus gaudeant. fit enim ob rei huiusmodi præsentiam
 leuius desiderium, nisi forte ornamentum sui ipsorum gra-
 tia, veluti aliquid eorum quæ faciunt ad ornatum, hæc ha-
 beant, & illis lætentur. Non enim eorum solum, qui pul-
 chris floribus sunt ornati formam vniuersa decoratur, sed eo-
 rum etiam qui habent in manibus. At idcirco fortasse, quod
 pulchritudinis sunt cupidi: significat enim amare pulchra,

ac

A ac erga formosa amicè se habere. Est enim fructuum pulchritudo, cuius non minus in fructibus, quàm in floribus formam intuemur. Vel omnes amantes velut ob affectus sint in deliciis ac formosi fiant, rebus pulchris gloriari consueverunt: est enim iis à natura inditum, ut qui se formosos elegantèsque esse arbitrantur, flores legant: ex quo puellæ quæ sunt apud Proserpinam flores colligere dicuntur. Sappho etiam puellam valde teneram videre inquit flores prementem.

De Venere Callipyga. CAP. XXXII.

Ita magnopere dediti fuerunt voluptatibus eius tempestatis viri, ut ex huiusmodi causa Veneris Callipygæ statuatam erexerint, duas elegantes formosâq; filias viro cuiusdam rustico esse contigit, quæ contendentes inter se in viam publicam accesserunt, ut quæ pulchriores nates haberet, diiudicarentur. Accedenti verò adolescenti qui patrem habebat senem, seipsas ostenderunt, qui eas admiratus seniore*m* iudicauit: in cuius amorem cum incidisset, venit in ciuitatem ac fit ægrotus: tum fratri suo qui erat grandiori ætate, rem totam declarauit. Hic etiam in agros accedens puellâsque intuens, in alterius amorem incidit. Hos cum pater nuptias honorificentiores hortaretur expectere, neque tamen quidpiam persuadere posset, filias ex agro patre earum non inuito duxit, filiisque in matrimonium dedit. Illæ igitur à ciuibus Callipygæ postea sunt vocatæ, velut testatur Cercidas Megalopolitanus in suis iambis hoc pacto, erat Callipygarum par in Syraculis. Illæ cum amplas diuitias essent consecutæ, Veneris facellum erexerunt, quam appellant Deam Callipygam: ut narrat Archelaus etiam in Iambis.

*καλλιπυ-
γο, pul-
chras ha-
bēt nates.*

Quod delicia sunt aliquando in insania.

CAP. XXXIII.

Heraclides Ponticus ita scribens in libro de Voluptate, suauissimas delicias fuisse non insuauiter inquit, Axoneus Thrasilaus Pythodori filius huiusmodi in sa

ait

nia aliquando affectus fuit , vt omnia nauigia quæ in Py. C
 ræum ingrederentur sua esse existimaret, eaque in suis li-
 bris describeret , emitteret , gubernaret , adueniētia cum
 gaudio exciperet tanto , quanto quispiam excipere posset,
 qui omnium earum rerū esset dominus. De iis quæ periis-
 sent minimè erat sollicitus, at seruatis & gaudebat, & mul-
 ta cum voluptate vitam degebat. Vbi verò Crito frater
 eius ex Sicilia venisset, ipsum cepit , ac medico tradi-
 dit , atque ab insania liberatus fuit. At verò
 commemorabat se nunquam viuēdo ita
 lætatum esse: nullum siquidem mœ-
 rorem ei cognouisse contigit:
 at voluptatum copiam
 multò fuisse supe-
 riorem.

ATH

A T H E N A E I
DIPNOSOPHI-
S T A R V M

LIBER DECIMVSTERTIVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De multitudine vxorum apud antiquos.

C A P. I.

B V M quandam ex suis comœdiis Anti-
phanes comicus amice Timocrates Ale-
xandro Regi legeret, isq; videretur co-
mœdiam planè non percipere; oportet in-
quit ò rex sapius ex symbolis cœnasse,
eum qui hæc sit percepturus, ac sapius ab
amica plagas & accepisse & dedisse, vt Lycophron Chalci-
dicus in comœdia testatur. Nos de amatoris orationem
hic sumus habituri. Factæ fuerunt orationes de vxoribus
sapius, & amicis, viris peritis historiam exponentes, ex Mu-
sis Erato vocantes; quæ nobis in memoriam amatorum
illum catalogum reuocarunt, ita vt principium inde su-
mamus:

Ast agè nunc Erato nobis assiste, ferasq;

Cuiusmodi sermonès de amore ipso, rebûsque amatoris ha-
biti fuerunt. Nam cum vxores optimus qui nos in conui-
uium excepit vir, laudaret, Hermippum inquit narrare in
legumlatoribus, quòd obscurum est domicilium in Lace-
dæmone: in quo puellæ omnes concludebantur, vnà adole-
scentibus etiam vxorem non habentibus inclusis: atque
quam quisque cepisset, hanc sine dote abducebat: idcirco
in Lysandrum animaduertent quia cum primam reli-
quisset, alteram formosiore abducere volebat. Clearchus
Solensis scribit in libro Prouerbiorum, quòd ccs, qui non

Y

haberent vxores in Lacedæmone, mulieres per quoddam festum circa aram trahentes a lapis cædebant, vt contumeliam huiusce rei fugientes, liberorum amore caperentur, atque apta ætate vxores acciperent, Primus Cercops Athenis vnã vnã coniunxit in matrimonium, cum turpes prius fierent conuentus, minúsque honestæ communes nuptiæ quamobrem visus est nonnullis ancipitis naturæ fuisse creditus, cum priores ob multitudinem patrem dignoscere non possent. Ex his carperet fortasse quispiam eos, qui duas vxores Socrati ascribunt, Xantippem scilicet & Myrto Aristidis filiam; at non quidem Iusti, quia id temporum differentia non patitur: sed illius, qui ab illo fuit tertius. Sunt Callisthenes, Demetrius Phalereus, Satyrus Peripateticus, Aristoxenus, quibus opinionem dedit Aristoteles, cum hæc ita scripserit in libro de Cognatione (nisi forte peculiare aliquod decretum tum ob hominum paucitatem fuerit factum) quod liceret volenti duas habere mulieres, ex quo cum Socratis sæpius mentionem fecissent comici poëtæ, id conticuerant. Ascripsit decretum quoddam de mulieribus Hieronymus Rhodius, quod cum libri sim compos, ad te mittam. Contra eos, qui de Socratis mulieribus dixerunt, scripsit Panætius Rhodius. At apud Persas Regina multarum pellicum copiam perpetitur, quia rex velut Dominus Imperat vxori, atque idcirco etiam, vt testis est Dinon in rebus Persicis, quia pellices seruiunt Reginæ; eamque adorant. Priamus etiam multis vititur mulieribus, neque tamen grauius fert id Hecuba. Inquit enim Priamus:

Ter senj ex vtero nati mihi, tresq; fuere.

Hos alios peperere domi mihi sed mulieres,

At Phœnicis mater Amyntoris pellicem apud Græcos non tolerat. Et Medea quamuis consuetudinem barbaricam esse non ignoraret, non tulit tamen nuptias Glaucæ, quod ad meliores mores, Græcãque consuetudinem esset educata. Clytemnestra præterea dolore ingenti affecta interfecit Cassandra vna cum ipso Agamemnone, quam Creon in Græciam duxerat ex Barbaricarum nuptiarum consuetudine. Admirari se inquit Aristoteles cur Homerus nunquam Menelaum fecit in Iliade cum muliere dormientem, cum cæteris omnibus pellicem foeminam præbuerit. Nam senes dorm

A dormiunt apud ipsum cum mulieribus Nestor & Phoenix. non enim corporibus solutis erant hi ob iuuentutis ætatem, vel ob vinum, aut rei Veneræ studium, vel quia ob edacitatem cibos digerere non possent; quare merito per senectutem conualescebant. Videtur igitur Spartanus ob Helenam verecundari quæ erat eius vxor, ob quam etiam copias contraxerat; quare alterius coniunctionem deuitat.

Heroes qui multas mulieres habuerunt.

CAPVT II.

Carpitur autem à Thersite Agamemnon velut multarum mulierum studiosus;

*Aere tibi plena tentoria, plurima in illis
Est mulier formosa: tibi que cuncta Pelasgi
Nos dedimus primo.*

B Sed rationi nequaquam consentaneum est inquit Aristoteles in usum mulierum multitudinem accessisse, sed in præmium: quando neque multum vini in ebrietatem comparabatur. Hercules verò, qui multas mulieres habere visus est, vt mulierum studiosus, eas separatim habere solebat, velut cum militaret, ac secundum locorum differentias: ex quibus filiorum etiam multitudo illi nata est. Nam quinquaginta puellas Thestij in septem diebus vitiauit, vt asserit Herodorus. Mulierum studiosus fuit & Aegeus: nam primam Opletis filiam in matrimonium cepit: postquam vnâ filiarum Chalcodontis; quas ambas cum amicis dedisset, cuius multis sine matrimonio coniungebatur. Pithei postea Aethram cepit, post hanc Medeam. Theseus verò cum rapuisset Helenam, deinde Ariadnam surripuit: quare Ister rerum Atticarum libro decimo quarto vbi mulieres Thesei connumerat, alias earum inquit ex amore illi adhæsisse, alias ex furto, alias ex legitimis nuptiis: ex rapina quidem Helenam, Ariadnam, Hippolytam, Cercyonis, Sinidisque filias: legitimè verò Aiakis matrem Melibœam vxorem duxisse. Scribit etiam Hesiodus, Hippam, & Aeglam, ob quam iusiurandum, quod Ariadnæ iurauerat, non seruauit, vt testatur Cercops. Pherecydes Pherebœam etiam ascribit. Ante Helenam Anaxo rapuit ex Troia:

post Hippolytam habuit Phædræm. Philippus Macedo in bellum quidem mulieres non ducebat, velut Darius, qui ab Alexandro fuit debellatus, qui trecentas ac quinquaginta pellices in omnia bella circumducere consueverat: veluti testatur Dicæarchus libro tertio Vitarum Græciæ. At Philippus semper dum militaret vxorem ducebat; in annis igitur viginti & duobus, quibus regnavit cum vxorem habuisset Audatam Illyricam, ex ea Cynam filiam accepit. Duxit & Philam Derdē Machatæq; sororem in matrimonium. Cum verò Thessalorum etiam genus sibi conciliare cuperet, filios accepit ex duabus Thessalis mulieribus, quarum altera erat Niceipolis Pheræa, quæ Thessalonicam illi peperit: altera Philinna Larissæa, ex qua filium habuit Aridæum. Adeptus est Molossorum etiam Imperium cum Olympiadem in matrimonium cepisset, ex qua Alexandrum habuit & Cleopatram. Cum Thracem etiam cepisset, Thracum Rex Cithelus ad eum venit, qui Medam filiam secum duxit & dona complura. Cum etiam hanc vxorem duxisset, adduxit ad Olympiadem. Supra verò omnes Cleopatram duxit Hippostrati quidem sororem, quam amauerat, at Attalinetem: quam etiam ad Olympiadem deduxit, ac per totum vitæ suæ spatium secum habuit. Ex istis igitur nuptiis certè inquit Attalus, legitimi, ac non etiam nothi Reges nascuntur: quam rem cum audiuisset Alexander, Attalum calcæ, quæ in manibus habebat, percussit: ac ille postea ipsum poculo; atque post res huiusmodi Olympias profugit in Molossos, Alexander ad Illyrios. Cleopatra filiam Philippo peperit, quæ Europa fuit vocata. Mulierum studiosus fuit Euripides etiam poëta: quare ita in Historicis commentariis scribit Hieronymus, cum dixisset quidam Sophocli quòd Euripides mulieres odisset, in tragœdiis inquit Sophocles; quando mulieres vxores nostræ in lecto non sunt huiusmodi cuiusmodi esse inquit eas Eubulus in coronas vendentibus:

Non per Iovem, non sunt circumlita fuco.

Neque ut vos Sycamino genas perunctæ.

Quòd si exeatis æstate, ex oculis alvei

Duo fluunt aqua atra, ac ex genis

Sudor in collum sulcum minio similem facit.

At in frontem capilli lati

Simil

A *Similes sunt canis pleni furo.*

In amicas & uxores obiurgatio. CAP. III.

Scribit Anaxilas in Iuuenca;

*Quisquis virum amicam amavit unquam
Non genus quis posset iniquissimum discere.
Quid enim dracena morosa vel Chimera flammivoma?
Aut Charybdis, aut triceps Scylla pontica canis?
Sphinx? hydra? leana? vipera? volucre harpyiarum genu?*

*Ad summum venire execrandi generis
Non licet: ipsa nam omnia mala excellunt.
Licet considerare à principio primum ornatum,
Quae velut Chimera igne devastat barbaros.
Unus solus eques aliquis ipsius vitam absumpsit:
Omnia enim vasa gerens abiit ex domo.
Ad sinopem euntes, non ne hydram petunt nunci
Vetus quidem ipsa est, astitit at Gnathena propius
Plurimum huic, duplex fit hinc malum.*

*At Nanno qui nunc differre à Scylla videtur?
Non duos cum suffocavit amicos, tertium venatur
Etiam capere? sed cecidit nauicula ex abiegnio remo:
Ac Phryne num Charibdim porro facit,
Cum nauicularium deglutiverit cum ipsa navi?
Theano num Siren est euulsa?*

B

*Aspectus & vox mulieris, at crura sunt merula.
Sphingem Thebanam omnes licet lenas vocare,
Quae capiunt sine fraude nihil, at enigmatibus quibusdam;
Quod amant, diligunt, & admittunt libenter.
Postea dicit puella bipes, quadrupes mihi sit scamnum thronus
Postea tripos quis, postea puella bipes. postea cum novit
Haec abiit statim velut neque videre
Visus illam servatur inuitus solus.
Amantes expectantes statim sunt in sublime elati.
Ferunturq; altè ad caelum. Ut breviter colligam nihil
Est amica, quotquot sunt ferae, perniciosus.*

Cum memorasset huiusmodi complura Larensius, Leonidas vxoris nomen carpens ea excipiens carmina ex Alexidis vatibus inquit;

*O infelices, qui amisistis
Et delicias vitae, & simul licentiam.*

Y 3

Nam sic minis ferus sumus, pro liberis.

Mulctam impositam num sponte posthac perferimus
Seuam? muliebris plenam & iracundiam?

Namque est virorum mel ad illam profusus. hō

Iniuria affecti dedere mox veniam:

Iniuriam vel inferentes hae increpant.

Quae non necesse sit faciunt, ac negligunt

Curanda: peterant. nihil demum malum

Putant. mala se pati ferunt & vndique.

Scribit Xenarchus in Somno:

Nunquid cicadae sunt beatae; feminis

Vox nulla cum donata sit, nullus sonus?

Philetærus in Corinthiasta;

Quam mollem habet aspectum, ac liquantem Iuppiter.

Num mos amicae ubique adest profusus sacer?

Non coniugis vllius loci sed Graeciae.

Amphis in Athamante;

Vxore amicae num magis amans femina est?

Multo profecto, & id decet multo magis.

Hae legibus confisa negligit domi;

Quod est parandus moribus vir hae sibi

Cognouit, a quo querendus alter est sibi.

Eubulus in Chryfilla;

Perdatur ille pessimè qui feminam

Duxit secundus, nam nihil primo improbat.

Ignarus ut puto mali primus fuit.

Audiuerat quod sit malum iste femina.

Tum progressus inquit;

O Iuppiter prudens, ego dicam male

Nunc feminis? ò per Iouem perdar prius.

Est omnium res optima ipsa femina,

Medea quamuis sit mala: Penelopen feres

Quid esse magnum. mox Clytemnestra mala

Opponitur Alcesti. feras si rursus hinc

Phedram malam fuisse; sed & hae per Iouem

Fuit bona. hei misero mihi citissimè

Iam deficiunt bona: malarum nomina

Permulta restant, quae volebam dicere.

Aristophon in Colonide;

Qui duxit uxorem secundus, hic male

Perdatur.

ritiſq; ma
sculini ge
neris a-
pud Gra-
cos. quare
beati di-
cendum
fuit, si id
latina di-
ctio passa
esset.

A

*Perdatur, vllum non malum prior intulit
Mortalibus. non norat hic quantum malum
Sit vxor. at secundus inde cognitum
Malum subinit sponte; seq; obiecit huic.*

Antiphanes in patris amatore:

*Huic capta coniux? vivum ego reliqueram
Hunc ambulantem.*

Menander in sacra ferentibus, vel tibicina;

Non duces vxorem si mentem habes; hanc linquens vitam.

Duxi ipse, idcirco tibi non ducere suadeo.

Decreta res est; iacta est alea.

Perge servaberis nunc, verum

In pelagus te ipsum iacis certe negotiorum:

Non Libycum, non Aegeum, vbi ex triginta non percunt

Tria nauigia. ducens vxorem nullus servatur profusus.

In Incesa;

Perdatur ille pernitiosus qui prior

Accepit vxorem, secundus, tertius,

Tum quartus, hinc & posterior.

Carcinus verò tragicus in Semele inquit, cuius principium est; ô noctes;

O Iuppiter quid feminam est opus malum

Dixisse & nominasse feminam est satis.

Non sentiunt autem ij, qui foeminas præter ætatis considerationem ducunt, quòd in prius cognitum malum se iniiciunt, quamvis eos admoneat poëta Megarensis;

Vtilis haud iunior seniori nupta marito.

Nulla gubernaculo paret vt ipsa ratis.

Ancora nulla tenet, franguntur & omnia vincla.

Sæpe alium portum noctibus illa petit.

Theophilus etiam in Neoptolemo;

Non apta nupta sit iunior viro seni,

Velut acatium non paret illa vel parum

Vni gubernaculo; rudentes frangit, ac

Portum alterum cepisse noctu cernitur.

Bella ob mulieres orta.

CAP. IIII.

Neminem esse vestrum viri amici iudico, quem prætereat maxima quæq; bella ob mulieres esse exortæ;

Y 4

nam Troianum ob Helenam ; pestem ob Chryseidem, C
 Achillis iracundiam Briseidis gratia ac sacrum vocatum
 ob aliam vxorem. Duris libro secundo Historiarum Thea-
 no inquit Thebanam genere , quæ à Phocæo quodam ra-
 pta fuit. Hoc etiam cum per decem annorum spatium per-
 durauisset , decimo anno Philippo auxiliante consecutum
 est finem ; tunc enim Phocidem Thebani ceperunt. Bel-
 lum etiam Crisæum vocatum , vt in libro de Sacro bello
 testatur Callisthenes : quod contra Phocenses gesserunt
 Cirrhæi , ad decennium perdurauit , cum Megistonem Pe-
 lagontis Phocensis filiam Cirrhæi rapuissent , Argiuo-
 rum ; filias ex Pythici sacello redeantes , atque Cirrha
 decimo anno capta fuit. Deuastatæ fuerunt , ac subuersæ
 familiæ ob mulieres ; Philippi patris Alexandri ob nu-
 ptias Cleopatrz ; Herculis ob Ioles filiz Euryti nuptias :
 Thesei domus ob Phædræ Minois filiam , ob Glaucon
 Creontis ; Agamemnonis ob Casandram. Cambyzæ etiam
 exercitus in Aegyptum ob mulierem contendit , vt autor
 est Ctesias. Nam cum Aegyptias mulieres differre ab aliis
 in congressibus Cambyzes audiuisset , ad Amasim Aegy-
 ptiorum Regem misit , qui vnâ filiam eius in matrimo-
 nium sibi dari peterent ; at his ex suis quidem non dedit ; D
 quia eam suspicabatur vxoris honorem non esse consecu-
 turam , sed pellicis , Nitetim Apriæ filiam misit. Excide-
 rat autem Aprias ex Aegyptiorum Imperio , quia victus
 fuerat in pugna contra Cyrenas , atq; ab Amaside fuerat
 occisus. Cum gauisus esset Cambyzes ob Nitetim acce-
 ptam , omniâq; ex illius sermonibus gesta percepisset , valde
 grauiter commotus est. Cum ea igitur Cambysem roga-
 ret vt pœnas sumeret de Apriæ morte , effecit ac persuasit vt
 Aegyptiis bellum inferret. Dinon in rebus Persicis , & Lyn-
 ceas Naucratica libro tertio rerum Aegyptiarum Nitetim
 ab Amaside scribunt Cyro missam fuisse , ex qua natus sit
 Cambyzes , qui cum pro matre vindictam sumere stude-
 ret , copias coactas eduxit in Aegyptum. Scribit Duris Sa-
 mius duarum mulierum primum fuisse certamen Olym-
 piadis scilicet ac Eurydices , in quod bellum hæc quidem
 magis Bacchico more accessit cum tympanis , Eurydice
 verò Macedonico more armata , quæ bellicis exercitatio-
 nibus studuerat apud Illyricam Cynanem.

De

A

De amore.

CAP. V.

Post sermones huiusmodi præsentibus philosophis visum est aliquid etiam de Amore esse dicendum, ac de illius bonitate; complurésque philosophici sermones dicti fuerunt. Inter quos mentionem fecerant quidam cantilenarum Euripidis Scenici philosophi; inter quas & hæc reperiebantur: disciplina virtutis ac sapientiæ plurima adest, & nobiscum versatur Amor: hic omnium deorum iucundissimus est mortalibus: nam cum oblectationem habeat suauem, nos trahit in spem. Non perfectis huius laboribus cum aliis versarer; ac seorsum agrestibus moribus habitarem. Iuniores palam hortor ne amare vitent, sed amore recte vtantur cum accesserit. Atq; alius quispiam ait apud Pinlarum: licet amare, ac pro tempore amori obtemperare. Ast alter hæc Euripidis in medium attulit:

Amor virorum rex, Amor rex & Deum,

Vel non doceto quæ bona

Amantibus, quorum es peritus artifex.

Vel opem feras, vnà & labores perfice.

Si feceris sic, & deis colendus eris.

At non faciens, idcirco amare quòd doces,

Privaberis, quibus colunt te honoribus.

B

Scribit Pontianus Zenonem Citicium Amorem amicitiz, libertatis, concordizq; Deum existimasse; alteriúsque nullius: quare in Republica Deum esse Amorem inquit adiuuantem ad ciuitatis conseruationem. Præterea antiquiores eo philosophi Deum esse quendam grauem, & ab omni turpitudine seiunctum arbitrabantur. Quod vel ex eo patet, quod eius statuam erexerunt vnà cum Mercurio ac Hercule, hoc quidem sermonibus, illo verò robori præfecto: qui si sint coniuncti amicitia & concordia nascuntur, per quas optima rerum libertas iis augetur, qui has obtierint. Vsq; adeo cauerunt Athenienses eum ab aliqua congregatione separare, vt vel academia apertè Palladi consecrata, ibidem Amoris statuam erexerint, eique sacrificarint. Thespisj Erotidia celebrant, veluti etiam Athenienses Panathenzæ; Elei Olympia: Haliâque Rhodij. atque in omnibus publicis fœderibus Amor quàm plurimum veneratur. Lacedæmonij Amori sacrificant.

Y 5

cant ante praelium, vt in instructarum acierum amicitia omnis & salus & victoria posita sit. Cretes verò cum acies instruuntur ciues ornantes pulcherrimos, per hos Amori sacrificant, vt narrat Socrates. Apud Thebanos Sacrae inuidiae vocatae, quae ex amantibus & amatis notam contraxerunt, Dei grauitatem indicant, cum gloriosam mortem turpi ac minus honestae vitae praepoluisissent. At Samij, vt in rebus Colophonij testatur Erxias, cum Amori gymnasium dicassent, Liberalia festum id appellarunt, quod ab illis agebatur: ob quem Deum Athenienses libertatem sunt consecuti. At cum excidissent Pisistratidae accusationibus calumniisque persecuti sunt in hunc Deum actiones. Cum haec ita dicta fuissent commemorauit Plutarchus ea quae in Phaedro Alexidis dicuntur hoc pacto:

*Nisi profecto ex Piraeo propter mala,
Ob & dubium, venit philosophari & in
Mentem. videntur haud Amorem noscere,
Parumq; pictores perite fingere,
Eius Dei qui imaginem pingunt. neque
Mas est Deus, nec rursus est is femina.
Nec est Deus; nec homo; nec est demens, neque
Prudens: sed obscure relatus profusus is.
Vna figura plurimas cum proferat,
Audacia est illi virilis: est timor
Muliebris: ac stultum facit dementia
Prudentis est ratio, fera acrimonia:
Laborq; adamantis: ambitio sed demonis.
Atque haec ego per Palladem, per & Deos
Ignoro quid sint, ast habet veruntamen
Quiddam simillimum ac propinquum nominis.
Eubulus siue Arthos in Campylionea
Quis omnium primus virorum pinxit? aut
Alatum Amorem finxit in cera prior?
Hirundines solum sciebat pingere:
Mores nec ille norat, aut mentem Dei.
Nec est enim leuis, nec est is qui celer
Morbum ferentis auolet praecordijs:
Grauisq; valde: quid sit vt ala sint ei?
Res haec erant nuge, ferat vel si quis hoc.*

Alexis in Amputato:

Fertur sermo

*Apud sophistas non volat quod ipse Deus
Amor sed amantes. ast aliter causam ille habet:
Quam nesciens pictor figuravit statim
Alas habentem, quod volare possit is.*

Theophrastus in Amatorio libro Chæremonem tragicum scribit dicere solitum velut vinum vtentes temperare, sic & Amorem : qui quidem mediocris est iucundus, at intensior atque perturbans, difficillimus. Quamobrem hic poeta eius vires seorsum connumerans inquit : duos arcus solet intendere Gratiarum, hunc quidem in felici fortuna, illum autem in vitæ perturbatione. Hic idem poeta ita scribit de ipsis amoribus in vulnerato inscripto ;

*Quis non Amantes vivere solos annuat?
Nam bellicosos est opus esse maxime,
Quorum sit aptum corpus & laboribus.
Obtemperare qui voluntati sciant
Agantq; sunt & impudentes diuites,
Prompti, miselli quod videntur pauperes.*

B Theophilus in fistularum studio, amantes mentem non habere scribit:

*Quis est profecto moribus deperditu,
Vite voluptates ferat si quis procul?
Nobis nihil præter mori relinquitur,
Amo quoque ipse per Deos tibicinas.
Adest mihi prorsus puella mens, neque
Magnam sed hanc videre, pulchram, callidam,
Iucundius videre quam spectaculum.
Nobis habent quod attribuant, idque vndique.*

Aristophon in Pythagorista:

*Reiectus est nunquid Deorum calculis
Ex concilio rectè duodecim, quod omnia
Turbabat Amor? nam seditiones intulit,
Vbi esset una cum foret valde insolens,
Ac arrogans, alas ceciderunt Dei
Volare rursusne valeret ad polum.
Ad nos deorsum propulere mox profugum.
Alas habebat, quas dedere posset vt
Ex hostibus gestare victor exuvias.*

Aamre

Amare inquit hoc pacto Amphis in Dithyrambo:

Quid hæc refers? nunquid pot. us me adducere,

Quod est amator qui venustis moribus

Amici amicus est, nihilque fecerit

Formam: insipiens vere est, nec ipse credidi.

Non est inops vir diuiti qui praebeat

Molestiam persæpe, nil cepisse vult.

Alexis in Helena;

Quisquis vigentis corporis est, et atis &

Amator; at non nouit inde cetera

Quæ mox sequentur tempora, hic amicus est

Soli voluptati, ac amicos negligit.

Iniuriam confert palam mortalis hic

Ipsium in Deum, cum ceteris ille omnibus

Effingat insidum, ac Amorem perfidum.

Cum hæc Alexidis carmina commemorasset Myrtilus, atque in eos, qui porticus dogmata accepisset, aspiciens inquit hæc ex Iambis iuuenescere faciētis Mercurij depromens, audite ò porticus mercatores nugarum, sermonum Histriones, qui soli omnia, quæ sunt in tabulis prius quàm sapienti cōcedere, vos ipsi absorbetis, postea absumitis contraria iis facientes, quos deploratis, prædicones cum fitis; atque hoc solum ducis vestri Zenonis Phœnicis sapientiz imitamini: qui nunquam muliere vsus est, sed semper pueris, vt in eius vita scriptum reliquit Antigonus Carystius. Dicit enim quòd opus est animum non autem corpora amare, quos ad annos octo & viginti amatos retinere oportere dicitis. At non male mihi sanè dixisse videtur Ariston Ceus Peripateticus libro similibum Amatoriorum secundo, ad Atticum quendam magnum pro ætate pulchrum ostendentem, cui nomen erat Dorus, mihi in te conferendus videtur inquit Vlysis Dolonisque congressus.

Quippe tuus animus poscebat grandia dona.

Scribit in commentariis Hegesander Delphus omnes condimenta amare solitos, non autem carnes aut pisces, quæ si absint, nullus deinde vel carnibus vel piscibus suauiter vescitur, neque cruda ac insuauia expetit. Nam & pueros antiquitus amabant, vt asserit Aristophon, vnde pueros amatos amafios appellari contigit. At verum id esse inquit quod à Lycophronide dictum est, vt asserit Clearchus libro

Amat

waduná.

A A matoriorum primo, neque maris pueri, neque aurum gestantium virginum, neque mulierum quidem magnum finem habentium, bonum esse faciem, sed ornamentum potius, cui florem inducit verecundia.

Quòd in oculis præcipuè sit Amoris sedes.

CAPVT VI.

IN nullam aliam partem amâtes inspicere, quàm in oculos amatorum, in quibus solet habitare verecundia, auctor est Aristoteles. Sophocles Hippodamiam alicubi de Pelopis pulchritudine differentem inducit, ac dicentem:

Talem in aspectu obscure venatricem

Amoris coruscationem quandam oculorum habet.

Postea saltat ipse, incenditque mei

Aequa mensura oculum velut fabro iuxta

Amusim eunte dirigitur canon.

B Cum dicat Licymnius Chius Somnum Eudymionè amasse, cuius neq; dormientis oculos tegere sustinuerit, sed apertis ciliis amatum sopiuerit, quo aspiciendi voluptate semper frueretur, hæc inquit; Somnum verò gaudens oculorum splendore puerum oculis apertis sopiuerat. Ac Sappho etiam ad eum qui maximè formam admiraretur, bonumq; quidpiam esse existimasset, inquit; consiste parumper amice, gratiàmque in oculis considera. At Anacreon quid inquit? ò puer virginem intuitus te peto, tu verò non audis, neque nosti quòd animi mei habenas tibi commisi. At celeberrimus Pindarus Theoxeni inquit splendentes oculorum radios vides, qui non concitatur desiderio, quoniam ex adamante aut ferro est & nigram animam habet fabricatam. At Philoxeni Cytherij Cyclops, qui Galatæe amore captus est, illius pulchritudinem laudans, cum se obsecatum iri diuinaret, omnia potius, quàm oculos ipsius laudans, commemorauit: cum dicat; ò pulchram faciem, aureosque cincinos, iucundàmque vocem Galatæa amorum decus. Quæ quidem laus est cæca, nullaque ex parte Ibycio illi similis; Euryale Charitum germen, pulchram comam habentium cura; te Venus quidem, suauèque habens oculos suadela in floribus roseis nutriuerunt. Scribit Phrynichus

chus Amoris splendorem in purpureis Troili genis elucescere. Vos autem amafios mentum rasum habentes circumducitis : cum mentum radere Alexandri temporibus sit inuentum, vt asserit libro quarto de Voluptate & bono Chrysippus. Non parum quidem opportunè, vt mihi persuadeo, dictionem recensebo : nam & viri sum studiosus ob disciplinam multiplicem, & ob morum facilitatem. Hic igitur barbam radi inquit philosophus Alexandri temporibus fuisse repertum, cum non raderentur prius. Nam & Timotheus tibicen cum magnam haberet barbam, tibias inflabat, & Athenis non valde antiquum esse inquirunt, qui primus fuit tonsus, qui tonsoris denominationem obtinuit : quare alicubi dixit Alexis ;

*Si quem recisa forte barba videris,
Tonsa'ue, facturum quid horum dicito ;
Mibi videtur militare velle, vel
Fecisse barba cuncta quae contraria.
Ingens'ue contigisse prorsus huic malum.
Quid per Deos vills molestiae afferunt,
Ob quos viri videmur esse singuli?
His quid putas fecisse ni contrarium?*

Cum quendam mentum ita habere vidisset Diogenes, dixit ; nunquid naturam accusas, quia te virum, non autem mulierem fecerit? cum alium quendam vidisset eodem pacto se habentem, ac odoribus perfusum, vestibulusque, quae res huiusmodi sequuntur indutum, se prius quaesivisse dixit quid foret immane scortum, at nunc demum reperisse.

Ἰστὶν
10.

Cum lex esset in Rhodo ne quis raderetur, nullus est repertus qui eam esset capturus, quoniam omnes radebantur. Cum multa constituta fuisset Byzantij tonsoribus, qui nouaculam habere comperirentur, omnes nihilominus ea utebantur ; quae omnia ab admirabili Chrysippo literarum monumentis tradita sunt.

De Stoicorum Hypocresi, & de pulchritudine.

C A P V T V I I.

AT sapiens ille Zeno, vt asserit Antigonus Carystius cum (vt par est) de vita, simulataque industria nostra vaticinaretur, dixit, quod qui sermones illius negligenter audiissent,

A audiuissent, neq; intellexissent, futurum est vt squalidi sint ac illiberales, velut ij, qui Aristippi dogmata complecterentur, temerarij ac intemperantes. Atque vestrum complures sunt huiusmodi perturbati ac temulenti, neque id moribus solum verum etiam habitu. Nam cum parsimoniam frugalitatemque induere studeatis, in auaritiæ foribus ac vestibulo squalidè viuentes inuenimini, lacernasque perexiguas induentes, tum dolorum aures sonis implentes, cinctos vocatis eos, qui vel vnguentum attigerunt, vel paulò mollioribus fuerint induti vestibus. Non oportet igitur viros ita vestitos argentum admirari, amasiósque rasam barbam natésque habentes circumducere, qui eos in Lyceo sequuntur, cum sophistis tenuibus per Iouem, ac ieiunis, & coriaceis, vt ait Antiphanes. ipsam verò pulchritudinem laudo, nam & inter honestos viros pulcherrimi eliguntur, primasque obtinent: & in Elide fit de pulchritudine iudicium, atque primo Dei arma gestare imperitant, secundo boué ducere iniungunt, tertius verò libamina imponit. Scribit Heraclides Lembus quòd magna admiratione dignus putatur in Sparta vir pulcherrimus pulcherrimaque mulier, cū Sparte mulieres ferat pulcherrimas. Quamobrem de Archidamo Rege narrant, quòd cum mulier illi pulchra visa esset, alteraque diues ac deformis, ad diuitem animum cōuertit, quare Ephori eum mulctarunt, quoniam pro regibus regulos eis gignere elegisset. Euripides verò prima quidem pulchritudo dixit digna Imperio. Illi etiam qui ad concoctionem accedunt apud Homerum pulchritudinem admirantes ita inquirunt de Helena;

*Indignum nihil est Troas, fortes & Achiuos,
Tempore tam longo perpeffos esse labores,
Ob talem uxorem; cui præstantissima forma
Nil mortale refert, superisque similissima diuis.*

Obstupescit & ipse Priamus ob mulieris formam, quamuis in grauibus versetur periculis. Admiratur etiam ob formam Agamemnonem cum inquirat:

*His oculis visus nunquam formosior vllus,
Aut venerandus item; regique similimus ille est.*

Fuerunt complures, qui viros pulcherrimos in reges acceperunt, veluti his etiam temporibus ij Aethiopes, qui Immortales appellantur, vt affirmat Bion in rebus Aethiopicis.

picis. forma velut apparet regis est peculiare quoddam : ac Deæ de forma inter se contenderunt , ob formam etiam Dij Ganymedem Iouis pincernam corripuerunt:

Causa sua forma, ut vnà cum immortalibus esset.

Ac Deæ quos rapuerunt, non'ne pulcherrimos? quibuscum & versantur? Aurora cum Cephalo, Clito, & Tithono. Ceres cum Iasione, Venus cum Anchise, & Adonide. Ob formam Deorum omnium maximus aureus per tegulas descendit, sitque taurus, ac sapius aquila plumis induitur, velut in Aegina. Socrates philosophus, qui omnia spernere consueuerat, non'ne Alcibiadis pulchritudine superatur? velut grauisissimus Aristoteles Phafelitæ discipuli. Nos verò non'ne non animatorum etiam quæ pulcherrima sunt præponimus, eaque laudamus Spartanorum more, qui virgines peregrinis denudare consueuerant? At in Chio insula in gymnasia cursusque accedere suauissimum est, iuuenesque luctantes cum puellis intueri. Tum ait Cynulcus; & audes hæc tu dicere cum non habeas digitos roseos iuxta Cratinum, sed cum alterum crus habeas Bøhtinum illius poëtæ, qui eiusdem est nominis, memoriam tenens, qui semper in cauponis & diuersoriis viuit: quanquam scripsit D Isocrates orator in Areopagitica oratione; in Caupona vel bibere, vel edere nullus audebat vel domesticus familiaris: nam dabant operam ut graues esse viderentur, non autem scurræ. Hyperides in libro contra Patroclum, si modo legitima est eius oratio, Areopagitas narrat cum quidam pransus esset in caupona, prohibuisse illum in Areopagum accedere.

De scriptoribus rei amatoria, quæ amica fuerint celebres.

C A P. V I I I.

TV verò ò Sophista, vnà non amicos at amicas tecum ducens in cauponis versaris, easque lenocinantes non paucas circa te habes. Semper circumfers libellos huiusmodi te cum Aristophanis, Apollodori, Ammonij, Antiphanis, Gorgiæ præterea Atheniensis, qui omnes cōmentaria de Amicis, quæ erant Athenis, ediderunt. ò pulchræ tuæ disciplinæ author Theomander, Cyrenæus quem nulla ex parte tu imitaris, quæ in libro de Felicitate scribit Theophrastus

Βολίτι-
νῶν,
στερ-
κου.

A phrastus circumire solitum, seque felicitatem docturum profiteri. Nulla igitur ex parte differs δ amoris magister, ab Eleo Amaside, quem in amoribus grauem fuisse scribit Theophrastus in libro Amatorio. Neque aberraret sanè si quis te Ienocinia scribentem appellaret, velut Aristidem, Pausaniam, & Nicophanem pictores. De his veluti qui hæc bene pingerent, mentionem fecit Polemon in libro de tabellis in Sicyone depositis. O viri amici huius multiplicis disciplinæ illius Grammatici, qui non modo non occultatur, verum etiam semper ea dicit apertè ex Eubuli Cecopibus:

*Veni Corinthum, suauiter nanque hic moror
Edens olus deperditus, sic ocimum
Vestemque ibidem perdidit nigans male.*

Cum peritus Corinthiorum Sophista narraret discipulis ocimum amicæ esse nomen. Et alios complures actus inscriptiones ab amicis habuerunt δ viri impudentes, vt Thatta Dioclis, Corianno Pherecratis, Eunici siue Philyllij Antea, Thais & Phannium Menandri, Opora Alexidis, Eubuli Clepsydra: sic enim amica ipsa dicebatur, quoniam ad Clepsydram, vsque dum euacuaretur, coire solebat; velut restatur Asclepiades Arii filius in commentario de Demetrio Phalereo, cum nomen illius proprium Methicam esse dixerit. Est autem amicæ nomen vt asserit in Agresti Antiphanes, nutrienti calamitas.

Latatur ingens cum domi sit huic malum.

Quapropter ob eum conquerens quidam à Timocle inducitur in Neæra:

*Sed infelix ego
Phrynem qui amavi quando primum capparim
Legebat: hæc habebat hæc quæ nunc habet.
Per multa ego absumentis diebus singulis
Claydebat extra ianuaam.*

Et in eo actu, qui Dorcus Tautoclides inscribitur, inquit ipse Timocles:

*Cina miscellum dormiunt
Vetusta amica Nannium, Plangon, Lyca,
Gnathana, Phryne, Pythionica, Myrrhina,
Chrysis, conallis, Ierooclea, Lopadium.*

Harum mulierum mentionem fecit Amphisciam etiam in no- λεπιδωμ.
ollula.

Z

uacnla, vbi inquit:

*Nisi videtur esse cecus Plutus, vt
Non ingreditur ad hanc, sed ad vel Nannium,
Vel ad Sinopem, vel Lycam, vel ceteras
Tales amicas, qua viri sunt retia.
Ingressus haud exire vult inde amplius.*

De amicarum astutia.

C A P. I X.

Alexis in Aequilibri actu inscripto, amicarum apparatus, earumque artificiosas commendi rationes exponit hoc pacto:

*Primum quidem ad lucrum, & ad spectandum
Propinquos, reliqua omnia putantur superuacanea.
Omnibus insidias moluntur: ast vbi facta sunt diuites
Denarium, alias amicas nouas in arte capiunt,
Quas statim effingunt ita vt neque mores,
Neque aspectum similem postea seruent.
Si quam parvam esse contigerit suber in sacculis
Assutur, si longa fuerit, soleam pertenuem gestas,
Caput autem in humerum declinans incedit
Quod ei longitudinis nonnihil adimit, non habet quadam
nates?*

*Induit consuta vt cuntes o pulchras nates
Videntes clament, ventrem non habet *
Pectorale mox addunt, habent recte comici vt dicant.
Talia sunt igitur ventris ipsarum medicamenta,
Velutsi remi his vltterius niterentur se trudere.
Cilia habet fidua quaequam, pingunt fuligine.
Accidit vt sit nigra, obducet cerusam.
Albam cutem quaequam habet valde, paderote fricatur.
Pulchrum habet corporis quidpiam, hoc nudum ostendit.
Formosos habet dentes, necesse sit ridere,
Vt videant praesentes os quam ornatum habeat.
Nisi gaudeat ridere, absumens diem
Intus, velut in colicis, quae sunt vbi que,
Vbi vendunt caprarum capita, lignum
Myrti habent tenue reatum in labris.
Ita vt tempore os extendant siue velint, siue non.
Videbis his quod gemmis exornantur artibus.*

Quo

A Quamobrem tibi consulo Theſſale variatos currus habens, vt quæ tibi domi ſunt complectare, neque filiorum pecuniam in res minus idoneas abſumas. Vere enim optime claudus, crepidas facientis ſubigis vxorem, qui te non multum temperantem facit, neque docet pelles inſpicere. At non noſti parcas nummorum allectrices iuxta Eubuli pernoctantem?

Scorta Veneris exercitata

Deinde nuda, ac ordinata commodè.

Stantes tenuibus pallijs, & qualibus

Solet Padus rigare letus flumine

Hortos puellis, perfrui tuò licet

Paruo voluptate hic coempta nummulo.

Aſtus etiam Eubuli non autem Philippiſidis inquit in Nannio:

Clam quiſquis vxorem capit, & abſconditè,

Quò non vir eſt viuentium miſerrimus?

Quando licet ad ſolem videre propalam.

Deinde nudas ordinatas commodè

Stantes, tenuibus pallijs, & qualibus

B *Solet Padus rigare letus flumine*

Hortos puellis, perfrui tuò licet

Paruo voluptate hic coempta nummulo.

Turpiſſimos at non amores omnium

Inſurie quas inſequi mox gratia,

At non amoris conuenit.

Infelicis Græciæ cauſa cõqueror, quæ Cydiam nauarchum emiſit. Inrepat in Pentathlo Xenarchus etiam his qui viſunt. Fodem pacto, qui precioſarum amicarum ſunt ſtudioſi liberarumque mulierum ita inquit:

A iuuenibus in vrbe

Indigna, nec ferenda ſunt per Deos.

Quando lupanari eſt videre in quolibet

Vbi puella ſunt decentes plurima,

Ibi quæ apricantur, indutas pectora

Deinde nudas ordinatas commodè.

Quarum licet legiſſe quam qui maluit:

Tenuem' re, craſſam ſeu rotundam ſeu magis

Sit grata longa, ſqualida ſeu gaudæa

Maturiore ſeu vetuſta, ſeu magis

Gaudes puella, vel mediocri, non opus
 Est clam subire scalam ut expetieris,
 Subire tectum per foramen haud opus.
 Nec cum palus sit ut ferare intro huc opus.
 Ipsa coegerunt, trahunt, hæc supplices
 Senes rogarunt pluribus & illecebris
 Paternule, at iuuenibus ò dicunt here,
 Tuto licet quas singulis frugaliter
 Habere per totum diem quouis modo.
 Quas nec licet videre, nec videntibus
 Palam videre, semper at tremantibus,
 Paudentibus, in manibus; animam gestantibus,
 Qui nam valent veneranda mater Cypria
 Hic more serpentum corre, cum subit?

Narrat Philemon in Delphis quòd primus Solon ob iu-
 niorum ætatem statuit mulierculas in domiciliis emptas;
 velut asserit Nicander Colophonius libro rerum Colopho-
 niarum tertio: ubi dicit eum publicæ Veneris templum pri-
 mum erexisse, in quibus domiciliis prostitutæ lucrum fa-
 ciebant. Sic autem inquit Philemon:

Solon in omnes repperisti tu viros,
 Nam te ferunt vidisse primum hoc commodum
 O Iuppiter rem, quæ salus est maxima.
 Mihi quod est dixisse certè aptum Solon,
 Urbem iunioribus videntibus plenam, ubi
 Necessè natura peragi sit munera,
 Peccare rebus, in quibus non convenit.
 Tu feminas emptas locis in pluribus
 Viris locavisti paratas omnibus,
 Stetere nuda, ne capiare vide omnia,
 Non es tui compos bene. Idemque habens habes
 Aperta quæ sit ianua,
 Unus obolus, idemque insilias, vllus nec est
 Accisimus, aut nuga, vel ipsa subtrahit
 Se: sed statim quo vis, & ipsa vult modo.
 Mox exeunt aliena luctibus refert.

Aspasia etiam Socratica inter pulchrarum mulierum coe-
 sum incedebat, atque ab illius amicis repleta est vniuersa
 Græcia; velut elegantissimus Aristophanes bellum Pello-
 ponnæiacum narras significauit, quòd ob Aspasiae amorem
 Pericl

A Pericles & raptas etiam ab illis seruas à Megarenſibus excitauit decretum illud graue contra Megarenſes; Lenata uero Simætham mittentes Megaram, iuuenes abſconderunt vinoſæ. Megarenſes poſtea dolore affecti contra duas Aſpaziæ lenas abſconderunt. Ac inde principium belli erupit omnibus Græcis ex tribus meretricibus. Te igitur horrore ut à præcioſis huiuſmodi meretricibus abſtineas o grammatice, quare alias tuba utentes tibi intueri licet, tibicinas omnes ex Apollinis lege.

De Laide iam ſeneſcente.

CAP. X.

E Pierates ſcribit in Antilaide, in quo actu hæc de celeberrima Laide narrat:

*Eſt ipſa Laïs deſes, & valde bibax.
E diſſe ſpectat, ac biſſe per diem
Totum mihi uideatur id perpeſſa, quod
Solent aquila: nanque hæc iuuenes cum ſunt, omet;
Leporeſque carpunt arduis ex montibus,
Tulere ſublimis pedum quas robore.*

B *Vbi ſeneſta mox grauis compreſſerit,
Iuuenes volantes queritant acta fama:
Putatur id portentum & eſſe: nunquid eſt
Putanda prodigium merito nunc Laïs &
Quæ cum iuuenis, & pullus afforet: ſuis
Stateribus petita pluribus virum.
Cito uideres Pharnabaxum & illius.
At longitudo propter annos uenit, ut
Concinnitatem quæ reſoluit corporis,
Ipſam uidere, ac inſpũere eſt faciliſimum.
Accedit & quouis, caput ſtateræque
Vel & triobolum iam pota, nec ſenem,
Neque iuuenem contemnit, eſt ita facilis
Amice ut argentum è manu nunc accipiat,*

Mentionem fecit Laidis Anaxandrides etiam in ſenem iſania, ubi & alias amicas vnâ connumerat hoc pacto:

*Noſti in Corintho Laidem? qui non enim
Cum ſit diurna? quedam amica fuit ſimul
Antea, quæ noſtra fũere delicia.
Nam per Iouem florebat illo tempore*

Lagisca, Theclytaque quàm pulcherrima

Facie simul formosa visa plurimum,

Frat ocimum sed prorsus illa splendidum.

Hæc habeo de quibus te admoneam amice Myrtile iuxta
venatricem Philetæri:

Senex quiesce moribus cum sis, neque

Nostris quòd haud est suave cum viuas mori,

Velut ferunt vinum mori Phormesium.

Vel nunquid suavissimum id est tibi, quod ait Timocles
in Marathoniiis?

Deum quod est inter Corisca cum simul

Scortoque vili cum iacere noctibus.

Papa, color valde torosum, spiritus,

O' Demones, non esse promptaque omnia,

Opus esse mox timere cadere alapis,

Cepisse plagas tuas tenella adest manu

Lucunda res per maximum Iouem.

Cum & alia complura dicturus esset Cynulcus, atque
cum alapis Magnus esset cæsurus in honorem Myrtili,
præueniens Myrtilus, Syro enim aduersabatur, inquit non
spes ita laborauit, ut inimicorum suppetias postulem ait
Callimachus. Non enim defendere nos ipsos possumus
ò Cynulce, quàm sinister es & agrestis. Cum etiam tur-
pium verborum sinistram linguam habeas in ore, iuxta
Ephippi Philyram. Videris enim mihi vnus eorum esse,
quos Musæ sinistras literas docuerunt: ut ait quidam ex
parodis. Ego profectò viri conuiuæ non iuxta Auras Me-
tagenis, aut Aristagoræ Mamacuthum amicas saltatrices
vobis exposui.

Formosas primum, nunc vobis dicere non est

Florentes saltatrices, quæ genua recidunt

Mercedis, ac rapiunt onera portantibus illam.

Sed amicarum verarum rationem habeo, earum scilicet,
quæ synceram minimèq; fucata[m] amicitiam seruare pos-
sunt; quas Cynulcus non audet reprehendere, solæque
inter mulieres amicitiae nomine sunt appellandæ. Vel ex
Venere, quæ apud Athenienses amica nuncupatur, de qua
scribit Apollodorus Atheniensis hoc pacto in libro De
viris; amicam Venerem, quæ amicos & amicas in vnum
cogit: hoc est domesticas. Nam & liberæ mulieres &
virgi

A virgines his etiam temporibus familiares & domesticas amicas appellant : velut Sappho ; nunc verò rectè iucunda meis amicis concinam. Ac etiam : Latona & Niobe valde gratæ erant amicæ. Appellant amicas & merentes feminas ac quæstum facere in coitu mereri : non ad proprietatem quidem amplius iam respicientes, sed ad honestum dictionis usum: sicut in deposito ab amicis Menander inquit amicos dimittens : opus fecistis non amicorum , cum hæc sint literæ. Quam vocent non valde apertum facit. Hæc de amicis scribit Euschemus in Mercatore:

*Si postea nostrum qui ingressus fuit
Molestus huic adulatur ac non comprimens
Os, osculatur: hostis ut quis afforet.
Hinc passeres inflans velut, quos illa com-
solatur, his omnem fugat molestiam.
Letisque reddidit benignos & statim.*

Eubulus amicam urbanam induens in Campylione inquit:

*Quam canabat urbanam
Ac non alia sicut porros edentes.
Placentam subegerunt mala, & carnes
Momordi turpiter: sed singulorum parum
Gustavi veluti virgo Milesia.*

Antiphanes in Hydra:

*Hic quem fero
Sibi propinquam vidit ut quandam, fuit
Amica Amore captus ille protinus
Urbana: at inculti patris, tutoris &
Mores habebat aureos virtutibus
Idoneos, verèque amica cetera
Vel nomen ipsum se fellerunt moribus,
Cum sit bonum verè,*

Anaxilas in Iuuenca : quòd si qua rogantibus mediocriter seruiat gratis:

*Sortitur amica nomen ex amicitia,
At non ut ipse nunc refers scorti mali.
Amica amore captus es: dicas modo
Num visa simplex? per Iovem est urbana mihi.*

t adolescentulus philosophus noster huiusmodi est, cu- pallio-
pugnant-
on.

Asmodi Alexis inducit in somno, siue Antiphanes:

Ob hæc ubique refertur porris, neque

Hic leno nobiscum: quod idcirco accidit.

Ne tristitiam nobis ferat amantem amans.

Optimè de his similibus scripsit Ehippus in Sapho: quando enim iuuenis existens ad alienum obsonum accedens didicerit, sine symboloque manum iniecerit epulis, reddere ipsum existimes noctis rationem. Hæc ipsa dixit Aeschines etiam orator, in libro contra Timarchum. Hæc Philetærus etiam scripsit in venatrice de amicis:

Non est amica ubique sacrum frivole,

Vxoris ad nusquam per ipsam Græciam.

Noui & festum quoddam quod agitur in Magnesia, Amicalia: non ob amicas quidem, at ob aliam causam: cuius ita scribens mentionem fecit Hegesander in commentariis; Amicarum festum Magnetes agunt. Iasonem primum narant Aesonis filium cum Argonautas congregasset, Ioui Amico sacrificasse, festumque ipsum appellasse Amicalia. Celebrant Amicalia etiam Macedonum Reges.

De Venere Meretrice, & amicis Corinthiis.

CAP. XI.

Veneris Meretricis sacellum est apud Abydenos, ut asserit Pamphilus. Nam cum ciuitas à seruis teneretur, custodes, qui in ea erant, scribit Cleantes in fabulosis sacrificasse, ac ebrios multas amicas accepisse, quarum vna fuit, quæ cum eos dormientes vidisset clauis surripiens, murumque saliens Abydenis rem significauit. Illi igitur armati statim accesserunt, custodes interemerunt, mœnibusque captis libertatisque domini facti, gratias meretrici reddere decreuerunt; ac idcirco erexerunt sacellum Veneris Meretricis. Alexis verò Samius libro secundo Samiorum terminorum, Venerem eam quæ est in Santo, quam alij dicunt in Calamis, alij in Eliaticis, amicas erexisse inquit eas, quæ Periclem secutæ sunt, cum Samum obsideret, ac satis pro tempore effecissent. Eualthes autem in rebus Ephesis sacella scribit Amicæ Veneri in Epheso fuisse erecta. Clearchus libro primo rerum Amatoriarum Gyges Lydorum rex inquit non ob viuam solum amicam celebris fuit, cum seipsum ac ipsius totum imperium in illius manum tradidisset, verum etiam ea mortua omnes Lydos congregans tumultum illum in Lydia accumulauit, qui tunc etiam ami-

A *æ* cumulus nūcupatur in altitudinem eleuatus: Ita vt cum ipse regionem circuiret, quæ est intra Templum, vñdecunque verteretur tumulum aspiceret, atq; omnibus Lydiam habitātibus esset conspicuus. Demosthenes Orator in oratione contra Neæram, si eius est legitima, quā dixit Apollodorus, amicas voluptatis gratia inquit habemus, at pellices ob diurnum pellicatum; vxorem verò vt legitimos nobis filios faciat, fidamque custodiam domi teneamus. Tibi autem commemorabo Cynulce sermonem quēdam Ioni eum extendens, vt ait Aeschylus, de amicis; à pulchra Corintho exordio sumpto, quandoquidem eius loci sapiētiā mihi obiicis. Lege sancitum est antiquitus apud Corinthios, sicuti in libro de Pindaro scriptum reliquit Chamelæon Heracleotes, vt quando ciuitas magnis de rebus Veneri supplicat, quā plurimę amicę ad supplicationem capiantur, deæque postea ipsius nuncupentur: quæ sacrificiis deinde intersunt. Tunc etiam amicę pro Græcorum omnium salute supplicarunt in Veneris templum accedentes, cum Persa exercitum in Græciam traiecit, vt narrat Theopompus, & Timæus libro septimo. Quare Simonides etiam, cum tabellam amicæ Corinthiæ Deæ deposuissent, quæ nunc etiam seruatur: ac singulas amicas priuatim scripisset, quæ tunc supplicauerant, & postea fuissent præsentēs: hoc Epigramma apposuit.

Hæ statuerē super Graiorum orare salute

Felicem Venerem, & pro laribus patriæ.

Non etenim arciferis voluit Venus aurea Persis

Arcem Graiorum prodere, quam populent.

Priuatī etiam Deæ vota persoluunt; ac rebus peractis, pro quibus orarunt, ei amicas adducturos se pollicentur. Cum lex igitur, quæ spectat ad Deam sit huiusmodi, Corinthius Xenophon ad certamen exiens in Olympia, ipse quoque amicas Deæ adducturum promisit, si victor euassisset: ac Pindarus primum in illum encomium conscripsit, cuius principium est; ter Olympia vñcentem laudandam domum. Postea verò & carmina inter sacrificantiā decantata, in quibus statim initium ad amicas factum est, quæ accedente sacrificantēque Xenophontē vnā Veneri sacrificarunt: quare inquit, o Cypri regina tuum agē in lucum letarum puellarum gregem centum Xenophon cum per-

fectis votis adduxit læturus. Sic autem cœpit hoc sacrificium; multos habentes amicos iuvenes ancillæ impetrant in diuite Corintho, ac thuris flauas lachrymas habentes in manibus pro nobis sæpius matrem rogarunt, ad celestem Venerem cogitatione volantes, vobis desuper prohibitiones præbuit ò puellæ lectis amabilibus molliores vt fructuum carperetis; vñ ò optimum est necessitas. Postea sic inquit incipiens; sed admiror quid me dixerunt simul domini, huiusmodi suauitatis inuenisse principium carminis v xorem in communibus mulieribus. Manifestum est enim quòd ad amicas loquitur dubitabat, siquidẽ res qualis Corinthiis videretur, Cũ ipse sibi ipsi, vt apparet, credidisset, statim subiunxit; docuimus aurum cithara experimento. Scribit Alexis in Amante quòd res venereas amicæ quæ ibi sunt, proprio peculiarique modo peragunt.

*Res venereas concessit amicis ciuitas,
Diuersa quarum liberis est feminis
Ratio. diebus hijsce vt hæ lasciniant,
Nos est amica, quod iubentur legibus
Nobiscum.*

At imago deposita est in Lacedemone Cottinæ amicæ ce Dlebris, vt ait Polemon Historicus de depositis in Lacedemone; quæ Bonicæ zueam deposuerat: sic autem scribit; Amicæ Cottinæ imago, ob cuius apparitionem, domicilium quoddam nunc etiam colli maximè propinquum, nuncupatur: vbi Dionysij templum conspicitur, quæ compluribus eorum qui sunt in ciuitate, est cognita, est autem illius depositum, supra æreum quendam bouem Chalcicæ Mineræ prædicta imago.

De iis qui non visas amauerunt mulieres.

CAP. XII.

AT pulcher Alcibiades, de quo dictum est à quodam comico;

*Alcibiadem pulchrum Delque terræque,
Quem vel Lacedæmon esse maxum optauerit.*

Cum ab Aegide formina amaretur, in amicarum fores læsciuebat. Postea Atticis, Lacænisque relictis à Medontide Abydena quod audiuerat amarus, hæc dilexit, ac in Helle-

Spon.

- A** spontum cum Axiocho, qui eius pulchritudinis erat amator nauigauit, vt Lyfias orator attestatur in oratione contra illum: quam illi fecit communem, ac alias duas amicas Alcibiades secum semper ducebat Damafandi am iunioris Laidis matrem, ac Theodoram; à qua etiam feruatus fuit cum in Meliffa Phrygiæ ciuitate moreretur, quia infidias illi Pharnabazus tetederat. Vidimus nos etia Alcibiadis sepulchrū in Meliffa, cum ex Synadis in Metropolitim proficisceremur, vbi quotannis bos immolatur, cum id optimus prorsus Imperator Adrianus imperasset, qui Alcibiadis imaginem etiam super sepulchro erexit ex Pario lapide. Neque admirari sanè oportet si ex auditu solo amati fuerunt nonnulli à quibusdam, quando Chares Mitylenæus libro Historiarum decimo de Alexandro, quosdam per somnum vidisse, inquit, quos nunquam antea viderant, ac postea amasse: Sic autem scribit; Zariadres Hystaspæ frater erat iunior, at vtrique formosi, de quibus indigenæ narrant, quòd ex Venere nati sunt & ex Adomde. Hystaspes Mediæ inferioriq; regioni imperauit; at Zariadres superioribus locis hostiis Caspiis ad Tanaim vsq; fluuium
- B** Marathorum qui vltra Tanaim incolunt rex erat Homartes, qui filiam habebat nomine Odatim; de qua scriptum in Historiis reperitur, quòd cum per somnum Zariadrem vidisset, cum amauit, ac idem illi accidit pariter vt eam diligeret. Se igitur vicissim amabant ac cupiebant ob phantasiam per somnum inceptam. Erat Odatis omnium mulierum quæ forent in Asia formosissima, & Zariadres ipse erat formosus. Cum igitur ad Homartem misisset Zariadres, mulieremque in vxorem poposcisset, non assensit Homartes, quia filios mares non habebat, quia eam cuiuspiam suorum familiarium, qui foret apud ipsum desponsare decreuerat. Postea nō multo tempore interposito omnes regni sui potentes, amicos, & affines ad se conuocauit, quòd nuptias filiaæ erat celebraturus, neque tamen cui eam eliet daturus, patefaciebat. Cum vigeret igitur porus, pater Odatim filiã in symposium conuocauit, ac audiētibus conuiuio dixit; nunc tuas nuptias celebramus ò filia: Cum igitur circumspexeris, omnēsque animaduertes, auream phialam capiens eam impleto, atque cuius vis esse vxor ei porrigito, huius enim vxor vocaberis. Cum omnes ea circūspexis-

set, illud flens faciebat Zariadrémque videre cupiebat: ad eum enim miserat qui nuntiaret quod nuptiæ erant faciendæ. Cum hic apud Tanaim esset in castris clam nesciente exercitu cum solo venit auriga, noctúque profectus per ciuitatem in curru peruenit, cum ad octingenta stadia cucurrisset. Cum verò pago in quo nuptiæ celebrabantur esset propinquus, currum vnà cum auriga in loco quodam relinquens, stolam Scythicam indutus incessit, ac in aulam profectus, Odatimque stantem ante calicum loculum, lugentem, phialamque tardè miscentem intuitus ad eam propius accedens inquit, adsum tibi ò Odatis ipse zariadres, vt tu optasti. Cum hæc virum externum formosumque animaduerneret, eique persimilem qui visus fuerat in somnis, maximopere latata ei phialam ipsi porrexit, qui eam rapiens deduxit in currum, Odatimque habens aufugit. Serui verò & ancillæ quæ amorem cognouerant conticuerunt, ac patre eam vocare iubente, se nescire posse aiebant, quò iuerit. Commemoratur hic amor ab iis barbaris, qui Asiam incolunt, & profectò dignus est quem imitentur. Hanc fabulam in sacris locis & regis pingere consueuerunt, & in priuatis domibus: complurésque potentum Odatim nomen suis filiis imponunt. D

*Mafsiliensium nuptiæ, variorumque regum
amica. CAP. XIII.*

Hæc eadem scribit Aristoteles in Mafsiliensium Republica hoc pacto, Phocæi in Ionia nundinis vsù Mafsiliam condiderunt. Euxenus Phocensis hospes erat Nano Regi, (hoc enim illi nomen fuit.) Hic Nanus cum forte filix nuptias faceret, Euxenum, qui eo fortè accesserat, ad conuiuium conuocauit. Nuptiæ verò hoc pacto fiebant: Oportebat puellam post cœnam ingredi, phialam miscere, ac cuiunque ex præsentibus procis mallet porrigere. Cui ea porrexisset, is erat sponsus. Puella verò ingressa siue fortuna, siue alia de causâ Euxeno porrexit: appellabatur autem puella Petta: Hoc cum accidisset, patérque dignum putaret, velut ex Deo esset donatio, vt ipsam haberet, Euxenus mulierem accepit, vnà habitabat, mutatóque nomine eam Aristoxenam appellauit. Est genus quoddam homin

A hominum in Massilia, quod ad hæc vsque tempora vocatum est Protiadæ: nam Protis filius Euxeni fuit & Aristoxenæ, Themistocles, vt Idomeneus est testis: nonne cum amicarum currum iunxisset foro pleno per ciuitatem iuitæ erant autem ipsæ Lamia, Scione, Satyra, Nannium. Nonne ipse etiam Themistocles ex amica ortus fuerat, cui nomen Abrotono? vt in commentario de viris illustribus narrat Amphicrates.

Abrotonum Threissa genus mulier, peperisse

Quam Græci magnum est fama Themistoclea.

Neanthes Cyzicenus Græcarum Historiarum libro tertio & quarto ipsum filium Euterpes fuisse scribit. Cyrus autem qui in fratrem militauit nonne sapientissimam, formosissimamque Phocaidem amicam habuit, quæ cum illo militaret: quam Miltio prius vocatam fuisse asserit Zenophanes, postea Aspasiam? Sequebatur eum pellex etiam Milesia. At Alexander Magnus nonne Thaidem habebat Atticam amicam secum? de qua scribit Clitarchus quod causa exiterit vt imperatoris ædes in Persèpoli comburerentur. Hæc ipsa Thais post Alexandri mortem Ptolomæo ei nupsit, qui primus regnauit in Aegypto: filiumque Leoniscum illi peperit & Lagum, filiam verò Irenem, quam Solon Rex Cypri dixit vxorem. Secundus Aegypti rex cognomento Philadelphus, vt libro commentariorum tertio narrat Ptolomæus Euergetes, multas habuit amicas, Didymam vnam ex indigenis mulieribus aspectu pulcherrimam & Blistichem: Agathocleam præterea & Stratonicam, cuius monumentum extat in mari Eleusinam, & Myrtium, aliâsq; complures, cum maxime in res venereas esset pronus. Polybius libro Historiarum quarto decimo Clino inquit, quæ illi potum ministrabat, multas imagines in Alexandria erectas esse sola tunica amictas, rhytūque in manibus tenentes. Ac formosissimæ domus nomine Myrti appellantur & Pothinæ, & Mnesides, erat autem Mnesis tibicina, & Pothinæ at Myrtium vna ex declaratis communibusque Dictariadibus. At nonne Agathoclea Ptolomæo Philopatris Regi denominabatur: quæ vniuersum regnum subuertit. Eumachus Neapolitanus libro secundo Historiarum de Annibale Hieronymum, scribit qui Syracusis regnauit mulierem Pitho nomine ex iis, quæ erat domi perfectæ

perfectæ duxisse, Reginamque declarasse. Timotheus, C
 qui dux fuit Atheniensium, amicæ filius fuit manifestè ge-
 nere Threissæ: at graubus moribus mulieris. Nam cum
 huiusmodi feminæ incontinentes se conuerterint, his
 quæ continentiam professæ fuerunt multò sunt melio-
 res. Cum caperetur Timotheus aliquando quòd ex ma-
 tre huiusmodi esset, illi gratias habeo inquit, quia ob il-
 lam filius sum Cononis. Ac Philetærum etiam, qui Per-
 gamo nouaq; huic regioni Bocæ vocatæ imperauit, fi-
 lium fuisse amicæ tibicinæ genere Paphlagoniæ scribit in
 Historicis commentariis Carystius, Aristophon Orator,
 qui legem Euclide regnante promulgauit, qui non natus
 fuerit ex urbana nothus esto. & ipse ex Choride amica na-
 tus esse arguitur à Calliade comico, velut ipse scriptum re-
 liquit commentariorum libro tertio. Demetrius verò Po-
 liorctes, nonne miro quodam amore Lamiam tibicinam
 prosequatur? ex qua Philam habuit filiam. Lamiam
 Cleanoris Atheniensis filiam fuisse scribit Polemon, in li-
 bro de Varia porticu in Sicyone, ac expositam porticum
 Sicyonis extruxisse. Amavit Demetrius Leænam etiã ami-
 cam Atticam, aliãsq; complures. Sic autem scribit Ma-
 chon Comicus in vñibus inscriptis: excellit Leænx forma D
 bene agētis apud Demetrium, ac feliciter. Scribit Lamiam
 etiam suauiter regem gestasse, valdeq; laudatã fuisse, quæ
 respondit: ad hæc & Leænam si vis subige. Erat autem La-
 mia & prompta ad respondendum & Attica, velut dice-
 mus postea de Gnathæna. Sic rursus scribit Machon de La-
 mia: cum vnguentorum multiplicium genera inter potan-
 dum rex Demetrius Lamiaz ostendisset, erat autem Lamia
 tibicina: valde suauiter certè se habere inquit, Demetriũm-
 que stimulis pungi. Cum omnia improbaret, atque cum
 rege delicias faceret, nardum cuidã inferre significauit: pu-
 dendãque manu fricans, digitisque contingens, hoc inquit
 ò Lamia o lorato: cognosces enim quantum ab aliis dif-
 ferat, Illa verò ridens, sed hoc inquit infelix omnium ma-
 ximè putre mihi existimandum vi letur: respōdit ei Deme-
 trius, sed hoc est per Iouem ò Lamia ex regia glande. Pro-
 lemaus Agesarchi filius in Historiis de Philopatre, vbi à
 regibus anatas commemorat, Philippi Macedonis adulti
 amicam fuisse Philinnã saltatricẽ scribit, ex qua Aridæum
 habuit

A habuit, qui regnavit post Alexandrum. Demetrii Poliorcetae post praedictas amicam narrat fuisse Maniam, Antigonique Damo, ex qua Alcyoneum habuit. Iunioris autem Seleuci Myrtam & Nysam. Heraclides Lembus libro Historiarum trigesimo & tertio Demetrii amicam Damo fuisse scribit, ob qua pater illius Antigonus insaniuit, oxythemumque interfecit, velut qui multa cum Demetrio peccaret, quodque Damus seruas contorquens occiderit.

De Mania amica, Gnathenaq; responsis.

C A P. XIII.

DE praedicto Maniae nomine, haec scripta sunt à Machone:

*Si queritat quis forte, quod rectè quidem
Praesentium, qua ex Attica sit femina
Vocata sic, vel qua putata sit Mania,
Habere turpe nomen est Phryx feminas
Amica qua sit ex media orta Graecia.
Atheniensium vetare quidpiam
Vel civitatem, quum regantur cunctis ea.
Primum puella quod fuit nomen statim
Illi, Melissa erat: quia magnitudinis
Aetatis eius feminis haec deterior
Multo fuit, suppeditata vocibus,
Commercisq; pulchra valde, horrendaq;
Multos habebat externos, ciues simul
Plures amantes. sermo vbi de femina
Foret, ferebant esse Melissam pulchram vti
Maniam, Sed ipsa plurimum fecit sibi,
Cum carperet, profecto verbum ipsum statim
Clamabat hoc, Maniam illa sine laudibus
Efferret, aut vitio daret mox quempiam.
Vtrisque Mania praesuit sermonibus.
Atque hoc Mania nomen ferens, videtur hinc
Mania fuisse consecuta nomen à
Quodam procorum. sed parergon hoc magis,
Quàm nomen est, labore pressa calculi
Erat, velut par est putare, tum Mania.
Gnathenaq; quod in strata prodit splendida,*

*mania.
insania.*

Not

Hoc statutum erat à Dipphilo.

Post hæc Gnathana carpit ipsam sic Maniam.

Dicitque ad illum, quid puella, namque hoc quid est?

Si lapidem habebat? sic refert hinc & Mania:

Tibi dedissem quo fricari mox misera

Posses.

Quòd autem urbana esset, responsisque idonea, sic ait Ma-
chon de illa:

Olim Leontiscus Maniam adamauerat

Is pancratiastes qui fuit solusque eam

Habebat vxor vt tenetur fœmina;

Vbi stupratam nouit hic Antenore

Is postea grauius tulit, cui dixit hæc:

Nil tristi esto: nam experiri ac discere

Optaueram, plagam duorum quid virum

Olympicorum nocte posse credere

Liceret athletarum. at inde fertur hæc,

Cum posceret nates ab hac vt verteret

Demetrius, munus poposcisse hinc statim.

Dato inde vertens, post refert paulo, licet

Agamemnonis fili tibi nunc ipsa ea,

Videre presenti fuidisti qua cupidus.

Vir hospes esse visus atque transfuga,

Nouusque Athenis, qui peregrinus & foret,

Maniam petiuit, quid petisset & dedit.

Accesserat ad hunc accipiens quidam viros

Ridere quid scirent, soliti que qui forent,

Nonere cuncta vertere ac ad gratiam,

Urbanus esse vellet vt, politus &.

Cum Mania iocaretur, illudque optimè,

Consurgeret que sepius in cuniculum,

Applaudere huic nolens refert ò per Deos

Nobis ferarum, num videtur ò pueri

Agrestum celerrimè quaedam ruat

Qua montibus? qui dixit optimè Mania

Est transfuga, post hæc rursus ingressa est Mania

Illum cauillans transfugam, timidum &

Fuisse dixit cum foret congressus. hic

Turbatus est, mœnore captus miles est,

Illamque misit; nil amica mox dolem,

πικρον
timidus
qui scutu
fugiens
projicit.

Idcir

A Idcirco tristis esto Iucundissime
 Non tu clypeum iecisti, at ille qui tibi
 Accommodauerat, est ita nam per Venerem.
 In symposio velut ferunt apud Maniam
 Exceptit illam vir malus quidam. dein
 Interrogauit an superna mallet hac:
 Vel inferiora vellet, vnà vt venerit
 Iecisse, ridens illa, mox inquit, supera.
 Quid te timendam censeam subter? mihi
 Ne tu cadenti forte edas monilia?

Collegit aliarum etiam amicarum dicta memorabilia Ma-
 chon, de quibus non præter opportunitatem facere videbitur,
 si ea recenseamus. Atque ita Gnathææ:

B Apud Gnathanam Diphilus cœnaret vbi
 Sicut ferunt, captusq; amoribus foret,
 Maiorem honorem ceteris amantibus
 Est consecutus, atque totis viribus
 Lethes amabatur ab ea. tum usq; aderat,
 Habensq; bina Chæa, Thasiq; quatuor,
 Hædum, coronas, tæniæ, bellaria,
 Vnguentaq; obsonium, coquum, tibicinam.
 Cum Syriacus amator huic quidam exterus
 Niuemq; saperdamq; misisset, timens
 Ne quis videret illa dona: maxime
 Vitansq; Diphilum, reprensâ ne daret
 Deinde pœnas inuidenti comico.
 Auferre iussit illa salsamenta mox
 Ad hos viros, salibus quibus esse opus patet.
 Puerum niuem immiscere iussit poculis,
 Neroq; clam: tum fundito velut decem:
 Cyathum feras hinc Diphilo pro poculo.
 Bibens repente Diphilus suauissime
 Mox poculum, miratus & quod accidit,
 Per Palladem, per & Deos, quam frigidum,
 Habes Gnathæa tu puteum planè. refert
 Tunc illa, certè: nam tuorum ego actuum
 Iecisse sueni semper huc præcæmia.
 Elata verbero flagelli vulnera,
 Dormiebat ipsa forte cum Gnathæa habens,
 Complexaq; illum, neust vt tergum asperum

AA

Virum hunc habere, dixit ð miser miser
 Vir unde cepisti tot ipse vulnera?
 Respondit ille protinus, quod in pyram
 Compulsus est parvus puer cum luderet
 Unâ coevis cum pueris, ac incidit.
 Rectè profectò per Cererem amicam refert,
 Decorticatus sic fuit intemperans.
 Mox Dexitheam cœnaret ut amicam penes
 Gnathana, totum apponeretq; obsonium
 Matri ipsa Dexithea, Dianam per Deam
 Inquit Gnathana, si fuisset præscia
 Cavassem apud matrem, haud apud te famina,
 Cum iam foret senex Gnathana, & osium
 Sepulchrum ob annos dicta ab omnibus ferè,
 Dicunt forum hanc petuisse, mox obsonia
 Rogasse quanti venderentur singula,
 Ac forte carnis venditorem quem videns
 Stantem perurbanum, iuvenemq; maxime
 Aetate, per Deos tulisse iuvenis heus
 Cur nam referto hic pulcher abisti, statim
 Ridens, at ille pronè ait, triobolo.
 Quis imperat tibi miselle? mox ait
 Cum sis Athenis vile quidquam vendere?
 Donabat hædos, nam Stratocles cognitis
 Gratis & ollas conditas falsuzine
 In crastinum diem sitim quo linqueret,
 Volentibus diem die coniungere.
 Fecisse longa symbola ac in cætera.
 Gnathana amantem dixit ad quendam sui
 Cum militantem cerneret in conuiuia,
 Hybernat in hædis Stratocles ei refert.
 Gnathana ephëbum cum videret hinc nigrum
 Macrumq; valde, sed perunctum splendide
 Cunctis Ephëbis & minorem denique,
 Velut in Adonin est cauillata, asperè
 Huic obvio iuvene, ac tyrannice sibi
 Occurrere viso, respiciens ad filiam
 Quæ pone sequebatur refert, ð filia
 Quàm iustius multo fuisset per Deos
 Dignum putasse ponticum quem uti ferunt

A Dormire adolescentem Gnathena cum, natam
 Illi semel quo præbeat? tum contra eam
 Dixisse, misera cum natam si me nunc petis
 Egisse tempus cum sues in pascua est.

Gnathenij responsa.

C A P. X V.

D E Gnathænij nepte illius ex filia, hæc scripta reliquit;

Externus Athenis Satrapes hospes fuit,
 Annos senex qui nonaginta viderat,
 Gnathenium vidensq; Saturnalibus,
 Qua de sacra Veneris redibat, cumq; ea
 Gnathena erat rhythmosq; pulchritudinem &
 Miratus, exquisiuit inde premium
 Quod nocte posceret. videns hæc purpuram
 Gnathena & bastæ, mille drachmas postulat.
 Percussus hic repente dixit heu papa,
 Ob milites viuum capis tu femina.

B Sed pactiones quinque mnas confeceris
 Tu rectius iam sternito intus. dexterum
 Cepit volentem satrapam mox hæc fore.
 Dixitq; quantum vis dato pater : scio
 Nouiq; rectè noctibus quòd singulis
 Dabis mee nata duplum mox premium.
 Fuit in Athenis Chalcotypus, valde sagax
 Gnathena prope dissoluta, ac tum ueque
 Prostare perferente quòd tenebat eam
 Tunc Andronicus. histrio, ac hospes simul
 Suauissime, natus puer hinc erat sibi.
 Gnathenium nullum volens & premium
 Cepisse semper is colebat, ac erat
 Propinquus illi, absumpsit aurum plurimum
 Illam tenens, nam contumax & sordidus
 Is prorsus erat. mox cum quibusdam confidens
 Sutoris in taberna, ibiq; differens
 Gnathenij de rebus atque moribus
 Erat otiosus, ac coire nemine
 Cum diceret, sic altero illam cum virum,
 Se suppositum fuisse quinquies tulit

AA 2

Hoc Andronicus accidisse ut audire
 Citus ex Corintho conuolat Gnathenio
 Rem narrat inter pocula, ac expostulat
 Se consecutum non fuisse talia:
 Nec hanc figuram verberoni quam daret
 Ad delicias, dixisse ferunt Gnathanium,
 Complectier mammam miser haud apparuit,
 Pollutus ore tenuis homo fuligine.
 Sed pertuli quod ceperim aurum plurimum.
 Perpendo diligenter inde quomodo
 Paruasq; supremasq; possim corporis
 Cepisse partes illius, & complectier.
 Sed praeter haec Gnathanium quondam ferunt
 Inter bibendum noluisse dare oscula
 Ipsi Andronico, uti solebat antea
 Irata cum foret nihil quod acciperet.
 Tum non vides inquit Gnathena filiam
 Meam superbe ac vti tyrannice?
 Anus dolens misella dixit filia
 Complectere, osculare & illum, si lubet.
 Respondit osculari ea mox qui nam quoram
 Nullum iuuenem vtile, ac nihil bene
 Communeq; Argus quod habere vult munera?
 Cum publici ludii fierent, Gnathanium
 In Piraeum quendam est profecta ad hospitem,
 Mercator u fuit, & amator illius:
 Sed admodum parca haec, asello nam super
 Cum secum haberet tres asellos, omnia,
 Seruasq; tres, vnamq; nutricem iuuenem.
 Mox in viarum angustiis quadam obuius
 Fuit palestrita huic malus, qui iuenerat
 Vinci assidue certaminibus: in omnibus,
 Qui praeterire non petens facile refert,
 Reductus in angustum, ter o miserime
 Agas, ni facias citè discedere
 Ex hac via, ipse deiciam mulierculas,
 Vnaq; asellos inquit, atque sarcinas.
 O vir miselle mox refert Gnathanium
 Nunquam haec tibi perfectum erit, non per Deos,

A De Laide, Glycerio, Nico, Hippe, Phryne amitis.

CAP. XVI.

Hæc postea scribit;

Corinthiam dixere quondam Laidem
 Euripidem vidisse in horto quodam, & huic
 Pendere tabellas atque pugillaria:
 Qua dixit o mihi poeta dicito
 Quid postulans me scribis in tragœdia?
 Hinc vir facesse turpis, admiratus hic
 Euripides audaciam refert statim:
 Videris esse turpis ipsa quæpiam.
 At illa ridens inquit, at quid turpe sit
 Visum nisi sit illud ipso ventibus?
 Cum Glycerium cepisset à quodam viro
 Amante vestem forte magnamq; & novam
 Corinthiam: mox hanc dedit in fullonicam.
 Habere cum putaret illam denique,
 Servæ dedit mercedem ut illam deferat.
 At fullo dixit si quadrantes conferas
 Olei mihi tres auferes quod enim vetat
 Hoc est. heræ sed illa protinus refert.
 Male res habet profecto se fert Glycerium
 Misella: manans sicuti in sarragine
 Cocturus est ut pallium certe meum.

At Sophoclis Demophon amans:

Nico Capram cum iam foret vetustior,
 Iuvenis amans habebat. hæc cognomine
 Est dicta Capra Thallon ingentem virum
 Comedit amantem. venit ille in Atticam,
 Ut mel emeret, & caricæ Chelidonias:
 Hymettium portaverat mel ut simul.
 Habere dicebatur illa feminâ
 Pulchram natam prorsus. at eam mox Demophon
 Accepit: hæc ridens bene inquit optime
 A me capis quod des Sophocli postea.

Callisto vocata Sus

Cum carperet matrem suam conivit.
 Qua nomine est Corone dicta, soluit h. u.
 Gnathana: mox rogata cur hæc differunt?

hæc
 germis sed
 hic nome
 proprium

Κυπρια,
Corymb.

Quid est ait, nisi quod hac Corone, at hac
 Succenset illi quod loquax, & garrula este
 Hippen amicam mox ferunt Theodotum
 Habere amantem, qui fuit in fano, ipsaq;
 Accessit hora tardiore, quam decet.
 Regem ad Ptolemaumq; iuit in conuiuium.
 Cum rege semper nam bibisse suerant.
 Illa inquit ergo tardior cum venerit,
 Pater Ptolemae plurimam sitim fero.
 Mihi qui effundas cotylas iam quatuor?
 In magnam ait rex fundito quis postea
 Peluum, videris ipsa nam fano mihi
 Hippe saturata, & pasta multo gramine.
 Expertus est Phrynen amicam Marichus.
 Vnam petenti mox minam inquit Marichus:
 Nimum duos prius aureos cum ceperis,
 Ad hospitem quendam profecta nunquid es?
 Consiste donec ergo non ego volo
 Coire, tantundem ipse nam sumam statim.
 Fertur Capra & Nico, relicta cum foret à
 Pythone quodam, Euardis illi crassior
 Foretq; capta, mox petita rursus, (vt
 Forte accidit) à Pythone: dixisse illius
 Pueri. vocat Python? suis quod plenus est,
 Rursus recurrit ad Capram libentius.

Ἰππὸς ε.
quus inde
ferre &
ἰππυ.

Variarum amicarum nomina, Gnathanaq; vr-
 bana responsa. CAP. XVII.

DE iis quæ dicta fuerunt à Machone, nobis hactenus
 dictum sit: nam optima Athenarum ciuitas tantam
 tulit amicarum multitudinem, de quibus pro virili parte
 recensebo, quantam virorum turbam cum maximè flore-
 ret, non habuit. Descripsit enim centum & triginta quin-
 que Aristophanes Byzantius: Apollodoros autem complu-
 res. Gorgias verò etiam plures: qui has etiam cum amicis
 compluribus ab Aristophane absumptas fuisse asserunt;
 vocatum Parœnum, ac Lampyridem & Euphrosynem,
 quæ Fullonis erat filia. Non ascriptæ sunt: Megista,
 Agallis, Thaumarium, Theoclea cognomento Corone.
 Lenæe

A Lenætocystus, Astra, Gnathæna, illiusque neptes ex filia Gnathanium & Siga: & Synofis Lychnus cognomento. Euclea, Grammæa, Thryallis, Chimera, Lampas. Gnathænam velut antea dictum est Diphilus Comicus vehementer amabat, ut asserit in memorabilibus Lynceus Samius. Cum igitur eum ex theatro aliquando inter certandum efferi contigisset, quia multo minus decorè egisset, quàm conueniebat: ad Gnathænam nihilominus accessit. Cum Diphilus Gnathænam ipsius pedes lauare sibi iussisset, quid enim hæc respondit, non elatus accedis? erat autem ad responsa promptissima Gnathæna. Fuerunt aliæ amicæ complurès, quæ ob suos iocos gloriabantur, studebantque, atq; nonnullam diei partem in rebus huiusmodi, ac disciplinis absumentes: quamobrèm promptæ erant ad responsa. Cum accusaret aliquando Stilpo Glyceram inter potandum, veluti quæ iuuenes corrumpere, ut asserit in Vitis Satyrus; incidens Glycera in eadem causa versatur inquit ô Stilpo: te enim eos etiam corrumpere aiunt, qui tecum congregiuntur, cum inutilia amatoriâque sophismata illos doceas, meque eodem pacto.

B Nihil enim differt iis, qui perduntur, ac mala patiuntur apud te philosophum viuant, an apud amicam. Nam iuxta Agathonem, mulier corpus, ob intimæ animæ citam cogitationem, non habet strenuum, per multa Gnathænae responsa scripta sunt à Lynceo. Cum parasitus quidam à vetula nutrire, corpusque optimè haberet eleganter inquit, ô iuuenis corpus habes dispositum; quid igitur futurum existimas, nisi secundus dormirem? fame conficereris inquit. Cum tripudiaret Pausanias Lacus, ac in cadum quendam incidisset; Lacus in cadum incidit inquit. Cum vini quidam perexiguum in magno vase ei porrigeret, ac decem & septem annos diceret id præterisse, parum est inquit tot annorum. Cum iuuenes quidam se illius causâ inter potum percuterent, inquit ad victum, confide puer; non enim coronarium est certamen, sed argenteum. Cum is nihil amplius ferret, qui minam illius filix dederat, sed solum accederet; puer inquit cum minam dederis semper te accessurum putas, velut ad Hippomachum magistrum palæstritam? cum asperius ei Phryne respondisset, si lapidem habes inquit, dedi ut abstergeres. Accidit enim ut hæc cal-

σιφαι-
τας ἀγυ-
πίτος.

βίβω
bulbus,
φάνη λés.
νόηω
suis.

οργάν
sileo.

culo laboraret, illa verò ventrem haberet effusio- C
 rem. Cum ij, qui apud eam biberant in Balbophacem iacerent, puel-
 láq; purgando lentes in sinum coniceret, videris mihi in-
 quit Gnathæna Colpophacem facere excogitasse. Cum re-
 dired Andronicus tragicus ex certamine quodam, in quo
 res eius posteris feliciter successerat, ac apud eam esset bi-
 biturus, iuberétq; puer prius impendere, puerorum per-
 ditissime inquit, quid dixisti? ad virum quendam garru-
 lum, qui quòd in Hellepontum venisset, narrabat, & quo
 pacto inquit in præstantissimam illius loci ciuitatem non
 accessisti? cum diceret is, in quam? in Sigeum inquit. Cum
 ad eam quidam accessisset, vidissetq; oua in vasculo quo-
 dam, ac dixisset cruda hæc sunt, an cocta Gnathæna? ærea
 inquit ó puer. Cum non vocatus ad cœnam Chærephon
 venisset, eum poculo prouocans accipe temerarie inquit:
 qui ait; ego temerarius? & quis magis inquit Gnathæna,
 cum vel non vocatus accedas? Nico Capra cognomento, vt
 ait Lynceus, cū parasitus quidam ei obuius fuisset ob ægri-
 tudinem gracilis, quam macer inquit? quid putas me ait
 ille num Lecythum, vel soleas tribus diebus comedisset
 Metanira verò, cum Damocles parasitus cognomento La- D
 gynion in quãdam calcem incidisset, te ipsum profectò de-
 diti inquit, vbi sunt suffragia. Cum is in propinquum tho-
 rum insulisset, animaduerte ne subuertas inquit. Atq; hæc
 scripta sunt ab Hegesandro. Aristodemus autem libro ri-
 diculorum Memorabilium secundo, duo Gnathænam in-
 quit mercede conduxerunt; miles & mastigia. Cum verò
 miles eam contumacius Lacum vocitaret, quo pacto in-
 quit? an quia duo fluuij in me inciditis Lycus ac Liber?
 cum mendici amatores in Gnathæne filiam petulanter se
 gererent, minarenturque se illius domum excauatu-
 ros, ac ligones iam attulisse, ac si hos habetis inquit Gnathæna
 mercedis arrhabonẽ capientes dimittite. Erat autem con-
 cinna admodum Gnathæna, neq; sanè inurbanè loqui con-
 sueuerat; puipe quæ legem etiam conuiualem conscripse-
 rit, iuxta quam ad ipsam, eiúsq; filiam conuiuas accedere
 oportebat: quòd ad eorum philosophorum æmulationem
 faciebat, qui res huiusmodi conscripserunt. Hanc legem
 scripsit Callimachus in tabula tertia legum, atque princi-
 pium illius huiusmodi appositum fuit; æqua lex scripta
 fuit,

A. fuit, similisq; trecentorum ac viginti trium carminum.

Variarum amicarum apophthegmata.

C A P. X V I I I.

Mastigia Callisthium Prochelenam cognomento mercede conduxit, ac cum per æstatem nudus iaceret, ea vibicibus plagarum conspectis, unde hæc tibi infelix? tunc ait ille; cum essem puer ius mihi infusum est, vitulinum videlicet inquit. Cum Glycera lac Menadro poetæ, qui diem infeliciter egerat, domum ingredienti porrexisset, hortareturq; ut absorberet, ille nolo inquit, anus enim illi assistebat: hæc verò & inferiore cute emergens Thais, cū quidam eius intemperas amator à multis acceptis poculis vteretur, seq; ea infringere velle diceret, aliq; præparare; perdas inquit singulorum proprium. Cum Leontium cum amatore decuberet, atq; Glycera in symposium esset ingressa, eiusq; amator magis illi adhæreret, atq; idcirco esset tristis, ubi conuersus familiaris eam interrogasset cur tristaretur, vterus me molestia afficit respondit. Cum amator signaculo ad Laidem Corinthiam misso eã ad se venire iuberet, hæc non possum inquit, limus est. Cum ad Grafonem amasium accederet Thais, ab eaq; quidam quò se cõferret percunctaretur; ad Aegæum Pandionis ut vnã habitem. Cum Phryne aliquãdo apud Grafonem cœnaret, pellem extollens cape inquit, ac comede. Cum ex familiaribus quidam vinum bonum ac paucum ei misisset, decemq; annorum esse diceret, exiguum est inquit tot annorum. Cum quæreretur in quodam conuiuio quam ob causam coronæ in locis præruptis ponerentur, quoniã animos alliciunt inquit. Cum verbero quidam pueriliter ageret in ipsam, cum multisq; se coiisse diceret; se tristem esse illa simulauit; cum is causam percunctaretur, tibi succenseo dixit, quia habes multas. Amator quidam Philagyus ei blandiens inquit: Aphrodisium es Praxitelis: & tu inquit ea Amor Phidiæ.

*ἀφροδί-
σιον.
parua Ve-
nus.*

De varijs amicis.

C A P. X I X.

Verum quoniam nōnullos politicos viros, de his mentionem fecisse sentio, qui vel accusauerint, vel defenderint, me operæpretium facturum existimo, si de his men-

tionem fecero. Meminit Demosthenes de Sinope in Oratione contra Androtionem, & de Phanistrate. Ac de Sinope Herodicus Craticus libro Comœdiarum sexto, scribit, quod cum esset fenex, Abydus appellabatur. Meminit de illa Antiphanes in Arcade, in Horticolono, in Medica-trice, in Piscante, in Neottide, Alexis in Cleobulina, Calli-crates in Moschione. De Phanistrate scribit Apollodorus in libro de iis amicis, quæ sunt Athenis, quod vocata fuit Phtheropyle, propterea quod pediculos, cum staret in limi-ne ianuz quærirabat. Scribit Hyperides in Oratione con-tra Aristagoram; rursusq; apuas vocatas, eadem ratione no-minatis. Est autem Apuz amicarum cognomentum; de quibus inquit prædictus Apollodorus; Stragonium, An-tisq; sorores ipsæ Apuz nominabantur: quod candidæ per-tenuésq; essent, oculósq; haberent prægrandes. Antiphanes in libro de Amicis scribit Nicostratidem ob hæc ipsam causam fuisse vocatam Apuam. Hic idem Hyperides in oratione contra Mantitheæ causam, hæc scripta reliquit de Glyceræ; Glycerámq; agens Thalassidis, iugum habens. Obscurum est autem an ea sit, quæ cum Harpalo habitabat, de qua scribit Theopompus in iis, quæ ait de Chia epistola; D quod post mortem Pythionices Harpalus Glycerá ex Athe-nis accersivit, quæ cum venisset in Tarso habitavit in regio palatio, atq; multitudo ei genua flectebat, Regináque appellabat: Harpalúmque coronari non patiebantur, nisi coronaretur etiam Glyceræ. At in Rhosso ausam fuisse ait apud æream statuam illius suam erexisse. His similia scri-pit Chitarchus in Historiis Alexandri. At is qui actum sa-tyricum Agenem scripsit; siue Catanus Python fuerit, siue rex ipse Alexander, inquit;

*Certè audio myriades Harpalum
Ipsis tonis Agenis non inferioris
Frumenti misisse, ac civem factum esse.
Glyceræ frumentum erat. erit fortasse
Illus perniciosi, non amice arrhabo.*

Lysias in oratione ad Laidem, simodo legitima est eius oratio, meminit de his; cessavit lenocinari Philyra cum esset adhuc iuuenis, Scionéque, & Hippaphesis, Theoclea, Psamathe, Dagnisca, Antea. Nunquam enim pro Antea Anthea scribendum est: non enim apud quempiam Antheam

ᾠδὴ πεδὶ
culus,
πύλα πορ-
τα.

- A** theam amicam scriptū inuenimus, at ab Antea totus actus inscribitur, ac Antea Eunici Philyllique est, velut antea dicebam: de qua meminit is, qui orationem composuit in Neairam. In violentis contra Philonidam mentionem fecit Lyfias de Naide amica, si legitima est eius oratio. Ac in falsis testibus contra Medontem, est autem hoc amicæ cognomen: nomen enim illius proprium erat Hœca, ut asserit in libro de amicis Antiphanes, quam inquit Anticyram fuisse vocatam, siue quòd biberet cum inconstantibus ac in sanientibus, siue quòd cum eam cepisset Nicostratus medicus, ac postea moreretur plurimum helleborum illi reliquit, nihilque præterea. Lycurgus in oratione contra Leocratem, mentionem fecit de Irenide amica, velut quæ amica foret Leocratis. Meminit Hyperides de Nico in oratione contra Patroclum. Quòd autem Capra diceretur diximus prius, quia Thallum cauponem absumpisset; quia Θαλασσο
gerμεν. Capræ gaudent germinibus, quapropter neque in summam Athenarum arcem animal admittitur, neque Palladi sacrificatur omnino; at quam ob causam alius erit sermo. Verum Sophocles quòd animal germina voret ita patefecit in pastoribus;

Natutinus enim priusquam aliqua tibicinarum viderit

Germe Capra, conferens nuper pedem

Vidi exercitum euntem iuxta marinum littus.

Mentionem fecit Nannij hoc pacto in Tarentinis; Nannium insanit ob Dionysium, vbi velut ebría eam carpit. Scribit Menander in mentito Hercule, non experiebarur Nannium. Antiphanes in libro amicarū Nannium inquit profcenium vocabatur, quia perurbana persona, vestibúsque aureis ac magnificis utebatur: at spoliata maximè erat deformis. Erat Coronæ Nannij filia, quæ nomē nutrici ter lenæ referebat. Meminit Hyperides in oratione contra Patroclū de Nemeade tibicina, de qua admiratione dignum est, cur passim sint Athenienses scortum ita nominari, cum celeberrimæ congregationis nomen ea sibi vsurparet. Nam non solis meretricibus, verum etiam omnibus seruis nomina huiusmodi imponi legibus cauebatur; ut Polemon inquit in iis, quæ scripsit de acropoli. De Ocimo verò mea, velut tu inquis Cynulce, meminit Hyperides hoc pacto in oratione secunda contra Aristagoram; ita ut Lais aspectu excellere

excellere videretur eas, quæ vnquam fuerunt, vt Ocimum, & Metaniram. Nicostratus mediæ comœdiæ autor ita scribit in Pandroso; postea eadem via ad Aeropé veniens, mittere strata eam iussit inquit, ac vasa ærea ad Ocimum. Has amicas cõnumeravit Menander in Adulatore; Chrysidem, Coronen, Anticyrã, Ischadé, & Nanniólú habuisti formosam valde. Philetærus in Cynægide; nõnne Cercope iam egit annorú tria millia? ac Diopethis obscura Telefis altera decem millia? Teolyte nullus nouit quando primum nata sit. Nõnne Lais mortua est demú cum subigeretur? Iomias autem & Neæra putruit, & Philace. Syphas verò, Galynas, Coronas non dico. De Naide taceo, dentes enim nõ habet molares. Theophilus in Phisaulo, nunquam ipsum incidere in Laidem papauera vel ferentem vel Sisybrium, vel barathrum, vel virescentem, vel horum quidpiam, quæ lapidibus iniungunt lenones. Vel Nanniú, vel Malthacem. Cum hæc dixisset quadam cum conuersione Myrtilus, nunquid vos ó philosophi tantum fecistis inquit, ante voluptarios vocatos voluptatis murum excauantes, vt alicubi ait Erasthenes, mihi etiam pulchra amicarum apophthegmata hætenus dicta sũt: at in alium sermonem transeamus, ac prius de veri amicisimo Epicuro cõmemorabo, qui cum à circulari disciplina non esset alienus; eos beatos fecit qui eadem ratione qua & ipse ad philosophiã accederent, cum voces huiusmodi emitteret; te beatum facio heus tu cum omnibus prorsus molestis liber ad philosophiam accedas. Vnde ipsam inquit etiam Timon, ludi literarij magistrum maxime omnium viuentium voluptatibus deditum.

De Leontio Epicuri, Theodote, Laidis patria ac sepulchro.

C A P. X X.

Hic ergo Epicurus nõnne Leontium habuit amicam, quæ in arte meretricia fuit celeberrima? nõnne hæc cum philosophari cœpit, mereri destitit; vnq; in hortis erat cum Epicureis? ac cum Epicuro apertissimè? ita vt maximè is illam curauerit, ostenderitq; per epistolas eas, quæ scribuntur ad Hermachum: ac Laidem ex Hyccaris, quæ ciuitas est Siciliæ, ex qua captiua in Corinthum venit, velut asserit Polemon libro sexto eorum, quæ scripsit ad Timæum. Hanc amauit Aristippus, Demosthenesque orator.

A orator, & Diogenes Canis. Cui cum Venus ea Melænis vocata, quæ est in Corintho per somnum apparuisset, accessum amantium bene nummatorum significauit: cuius rei mentionem fecit Hyperides in oratione secunda contra Aristagoram. Cum Laidem virginem adhuc, aquam ex Pirene ferentem Apelles pictor conspexisset, illiusq; pulchritudinem esset admiratus, eam aliquâdo in amicorum symposium deduxit. Cum eum subsannarent socij, quod virginem pro amica in symposium adduxisset, ne admiremini inquit; eam enim in futuram fruitionem, nondum peracto triennio pulchram demonstrabo. Hoc ipsum de Atheniensî Theodote Socrates prædixit, velut testatur in Memorabilibus Xenophon: quod pulcherrima esset dicebat, pectusque quauis ratione haberet formosius. Eundem est nobis inquit, cum mulierem viderimus: non enim nobis quod auerimus forma est iudicanda. Ita pulchra erat Lais, vt pictores ad eam accederent, vt mammæ pectusque mulieris imitarentur. Cum Phrynes Zelotypia Lais capta fuisset multam habebat amantium turbam, neque vel diuitem discernebat, aut pauperem, aut qui ea paulò contumacius vterentur. Aristippus singulis annis duos menses in Aegina Neptunatorum tempore apud eam commorabatur, mox reprehensus à quodam domestico, quod tantum argenti in eam impenderet, cum sine mercede cum Diogene Cynico esse consuesceret, respondit: ego multa Laidi tribuo vt ipse illa fruatur, non autem ne quis fruatur alius. Cum diceret ei Diogenes, o Aristippe cum communi scorto habitas? vel Cyniza igitur, vt ego: vel desistito. Cui respondit Aristippus; nunquid absurdum tibi videtur Diogenem domum aliquam habitare, in qua alij habitauerunt prius? non profecto inquit. Quid in eadem nauî nauigare, in qua nauigauerunt alij complures? neque hoc sanè. Eodem pacto neque cum ea muliere esse absurdum est, qua vsi sunt complures alij. Nymphodorus Syracusius in libro de Admirabilibus in Sicilia, Laidem scribit ex Hyccaro loco Siciliæ munitissimo. Strattis in Macedonibus siue Pausania, eam his verbis Corinthiam esse affirmat;

Dic unde sunt ducta puella, quæ ne sint.

Venere nuper ex Megara, Corinthia.

Decusque Lais ingens.

*Lais per
cynice se
gerere.*

Timæus

Timæus autem libro Historiarum decimo tertio ex Hyc-
caris esse dixit, velut etiam Polemon; quam de medio sub-
latam fuisse inquit à mulieribus quibusdam in Thessalia
per inuidiam, cum à Pausania quodam Thessalo amaretur.
Fuit autem occisa ligneis scabellis ob magnam Zelo-
typiam, percussa in Veneris sacello; quamobrem locus
impie Veneris postea fuit nuncupatus. Huius ostenditur
sepulchrū apud Peneum; quod lapideam habet hydriam,
atque hanc inscriptionem.

Roboris inuicti ac animi sit Græcia quamuis,

Victa tamen forma paruit illa sua

Laidis ipse parens Amor est; aluitque Corinthos.

At nunc ipsa tenet inclyta Thessalia.

Minus scitè igitur dicunt nonnulli ipsam apud Cranium
in Corintho fuisse educatam.

Illustrium quorundam virorum amica.

C A P V T X X I.

Aristoteles autem Stagiritā non'ne te Nicomache fi-
D
lium habuit ex Herpyllide amica, vnāque cum ea
vsque ad mortem vixit? vt libro primo de Aristotele scri-
psit Hermippus: quæ curam peropportunam necessariam-
que ex philosophi testamento est consecuta. Ac optimus
etiam noster Plato non'ne amauit Archeanassam Colopho-
niam amicam, vt hæc etiam in eam decantauerit?

Archeanassam ego teneo Colophonis amicam,

Cuius & in rugis mollia ludit Amor.

Ah miseri quibus hæc iuuenis fuit obuia; primum

Per quantus flammæ saeuus adegit Amor.

Pericles verò Olympius non'ne Aspasiæ causa, non iu-
nioris quidem, sed illius, quæ sapienti Socrati adhæsit,
vt ait Clearchus libro Amatoriorum primo, quamuis
tantum prudentiæ nomen, facultatisque politicæ digni-
tatem esset consecutus, vniuersam Græciam perturbauit?
erat autem hic vir in res Venereas procliuis, quippe qui
cum filij etiam vxore congregaretur, velut testatur Ste-
simbrotus Thasius, qui floruit illius temporibus, eamque
coram vidit, velut asserit in libro de Themistocle, Thu-
cydide

Acydide, & Pericle inscripto. Antisthenes autem Socraticus ipsum Aspasiam amasse inquit, cum bis ingrederetur egredereturque singulis diebus, eamque salutarer, ac complecteretur. Cum ea de impietate appellata aliquando fugisset, multa pro illa verba faciens lachrymabatur magis, quam si ipsius fortunæ ac vita magno in discrimine versarentur. Ac Cimone illegitimè forori Elpenice adhærente, eaque postea Calliæ concessa, cum is in exilium misisset, illius reditus præmium accepit Pericles, ut Elpenice congredereetur. Periantrum eum ex Epidaurro scribit Pythænetus libro tertio de Aegina, cum Melissam Procleis filiam vidisset more Peloponnesiaco indutam, (sine toga enim erat, solaque interula amicta, & vinum operariis ministrabat,) amasse, vxoremque duxisse. Pyrrhi verò Epirotarum Regis, qui tertius erat ab eo Pyrrho, qui in Italiam militauit, Tigris Leucadia erat amica; quam Olympias mater iuuenis pharmacis interfecit. Tum Vlpianus velut inexpectatum quidpiam dixisset Myrtilus, quæsiuit an masculinè dictum Tigrim habeamus. Nam noui hoc Philemonem dixisse in Neæra;

B *Velut Seleucus misit huc ipsam tigrim,
Quam vidimus, sed quam Seleuco oportuit
Hinc nos feram misisse contra munere?
Trigerannon? haud illic profecto nascitur.*

Ad quem ait Myrtilus; verum quando nobis mulierum catalogum facientibus impedimento fuisti; at non iuxta Socraticis Phanagoritæ Solos, catalogumue mulierum Nicæneti Samij siue Abderitæ; paulum cōtinens in tuam percunctationem me conuertam Phænix venerande senex. Discas igitur quòd Alexis hoc pacto in Pyranno tigrim masculinè:

*Reclude ianuam reclude: nam latui
Deambulans diu statua, molens asinus,
Et fluminis equus, murus, ipse denique
Tigris Seleuci.*

Cum alia etiam habeam testimonia his supersedebo in præsentem, donec pulchrarum mulierum catalogum commemorauero.

Amicarum

*Tigris ce-
non ego
legerim,
id est, ma-
gnam
græm.*

CAP. XXII.

ITa scriptum reliquit Clearchus de Epaminonda; Epaminondas Thebanus vir his quidē grauior, non decorē verō quod spectat ad congressus, aberrabat: si quis res ab eo gestas in Laconis mulierē spectauerit. Hyperides Orator cum filium Glaucippum ex patria domo expulisset, Myrhinam amicam sumptuosissimam sumpsit, atq; hanc in ciuitate habuit. in Pireo Aristagoram, Philamque in Eleusine, quam cum multis nummis emisisset libertate donauit, rebúsq; domesticis praefecit, veluti narrauit Idomeneus. Fatetur palam Hyperides in Oratione pro Phryne se illam amasse, ac nondum ab illius amore dimissum fuisse, cum Myrinam domum duxit. Erat autem Phryne Thespia: quae cum capitis damnata fuisset ab Euthino, aufugit. Quamobrem iratus postea Euthias, non aliam postea tulit sententiam, vt asserit Hermippus. Vbi Hyperides oraret pro Phryne, nihilque se proficere intelligeret, quia clarissimū videbatur quod iudices in eam calculos essent daturi, eam in medium adducens vestes lacerauit illius, pectusq; nudum ostendit; postea cum epilogi commiserationem ex aspectu orauit, ita vt omnes iudices in Hypopphetis ac Zacori superstitionē induxerit; Veneris oleo perunctus, ne eam occiderent. Haec cum dimissa fuisset, lex postea lata est ne quispiam dum diceretur de aliquo misereatur, aut accusatū accusatam ue aspiciens, iudicaret. Erat vere in iis quae non videbantur Phryne formosa magis, quare non erat facile eam nudam videre, quia continuā vestem gestabat, neq; popularibus balneis utebatur. Cerealiorum verō congressus Neptunaliorumq; tempore in omnium Graecorum cōspectu posita vestes soluens ac comas ad mare veniebat; & ab ipsa Apelles Venerem emergentem pinxit. Praxiteles verō statuarius Venerem Cnidiam ab ipsa formauit, cum illam amaret: atque in a moris base, quae erat apud scenam Theatri, inscripsit:

Praxiteles pinxit, prius est quem passus Amorem.

Deprempsi prop:io pectore qui archetypum.

Mercedem ipse mei me Phryne dans, ego philtrea

Mittens

A *Mittens non iaculor, deſicio aſt oculos.*

Electiōnem illi ſtatuarum permittit, vellet ne ipſum amorem capere, vel Satyrum in tripodibus: quæ cum Amorem elegiſſet, eum depoſuit in Theſſiis. Phrynes ipſius ſtatuarum vicini erexerunt, eamq; depoſuerunt in Delphis auream ſuper columna Pætelici lapidis. Fecit ipſam Praxiteles, quam cum Crates Cynicus conſpexiſſet, intemperantiæ Græcorum inquit depoſitum. Collocata erat præterea ipſa imago inter Archidamum Lacedæmoniorū Regem, Philippūque Amynta: inſcriptionemque habebat: Phrynes Epicleis Theſſia: velut teſtatur Alceras libro ſecundo Depoſitorum in Delphis. Apollodorus autem in libro Amicarum binas ſcribit fuiſſe Phrynas, quarum altera Sapèrduim, altera Clauſi gelos appellabatur. Herodicus libro ſexto Obiurgatorum eam quæ apud Oratores Seſtus nominatur, idcirco dictam fuiſſe aſſerit, quòd exacteret congregientes, ac ſpoliaret: hanc verò Theſpicam. Diteſcebat Phryne vehementer, ſequè Thebas muro velle cingere pollicebatur, ſi hæc inſcriberent Thebani: Alexander euerterat, Phryne amica excitauit: vt aſſerit Calliſtratus in libro Amicarum.

*Uxiu In-
geo, y-
nus rifuo.*

B Scripſit de diuitiis illius in Neæra Timocles Comicus: cuius promptum eſt teſtimonium, & in Nouacula Amphis. Paraſitum agebat apud illam Gyllion, qui vnus erat Areopagitarum, velut Satyrus Olynthius Hiſtrio ſcriptum reliquit in Pamphila. Scribit Ariſtogiton in Oratione contra Phrynem nomen illius proprium Mnèfaretem fuiſſe. Neque me fanè latet quòd Euthij orationem in eam ſcriptam Diodorus deſcriptor Anaximenis eſſe contendit. Poſidippus verò Comicus hæc de ipſa ſcripſit in Ephæſia:

Phryne ante nos amica erat clariffima,

Præſtantiórque cæteris: quòd ſi iunior

Fuiſſet illo tempore, tunc certamina

Futura erant multo magis lædentiã.

Mox Helicam cepit illa corporis.

Tum iudices dextra capiens hæc ſingulos

Cum lachrymis ſeruauit inde vix animam.

Scitis autem quòd Demades orator filium Demeam habuit, ex amica tibicina, cui frementi aliquando in ſuggeſto Hyperides os obturauit tum diceret, non tacebis adoleſcens, cum maiorem flatum habeas matre? Bion præterea

B B

Borysthenites philosophus Olympiæ Lacœnæ amicæ erat C
filius, velut in philosophorum successionebus testatur Ni-
cias Nicæus. Sophocles verò tragicus cū esset senior Theo-
ridem amicam amauit, atque Venerem orans ita inquit:

O nutrix iuuenum exaudi, mihi da mulierem

Abnuere hanc iuuenum lectum, contemnere amorem.

Atque senum querat albertia tempora canis,

Quorum vis cecidit, mens est diuina superstes.

Hæc ex iis carminibus sunt, quæ in Homerum referuntur.
Meminit de Theoride stasimus: amica enim Theoris. Cum
in occasu esset vitæ, vt ait Hegesander, Archippem amicam
amauit, ipsiusque hæredem reliquit. Vbi cum sene Sopho-
cle Archippe congregereretur: Smicrines prior illius ama-
sius à quodam interrogatus quid agat Archippe, eleganter
inquit, velut noctue sepulchro insidet. Verum enim vero Iso-
crates omnium Oratorum maximè verecūdus Metaniram
Callênque amicas habuit, vt affirmat Lysias in Epistolis.
Demosthenes autem in Oratione contra Nexram Meta-
nyram Lysia amicâ fuisse scribit. Amauit Lagidem etiam
amicam Lysias, cuius Cephala Orator Encomium scri-
psit: velut Alcidas Laites Gorgiæ discipulus Naidis a-
micæ & ipse scripsit Encomium. Hanc Naidem descripsit D
Lysias in oratione contra Philonidem: est autem nomen
amicæ Nais, cuius proprium erat Archias. At Hymenæas
inquit Philonides amando idoneus. Mentionem fecit il-
lius Aristophanes in Gerytade, atque in Pluto alicubi cum
inquirat:

Amâtque Lais num tua Philonidem

Causa?

Scribendum est autem Nais, at non Lais. At Hermippus
de Isocrate procedente ætate Isocratem scribit Lagiscam
amicam in domum accepisse, ex qua filiam habuit. Men-
tionem fecit illius in his etiam Strattis: & Lagiscam Iso-
cratis pellicem videre me calumniantem iacentem etiam,
cum ipsum tibiartum artificem. Lysias in oratione contra
Laidem, si modo legitima est oratio, his & alias complu-
res connumerans de ea mentionem facit: cessauit Philura
mereri cum esset adhuc iuuenis, & Scione, Hippaphesius,
Theoclea, Psamathe, Lagisca, Anthea, Aristoclea.

De

A. De Demosthenis intemperantia, multiplicibusque amicis.

CAP. XXIII.

Increbuit sermo Demosthenem etiam Oratorē ex amica filios habuisse: ipse enim in oratione de aureo, filios ad iudicium sine matre adduxit, ut propter illos commiserationem à iudicibus consequeretur: quamvis esset consuetudo ut mulieres adducerent etiam qui iudicarentur. Sed id verecundia commotus effecit, ut deuitaret calumniam: erat autem intemperans orator quod attinet ad res Veneras, ut inquit Idomeneus. Cum Aristarchus adolescentem quendam amasset, ac ideo in Nicodemum debaccharetur, ipsius oculos eruit. Et circa obsonia & iuvenes, & mulieres sumptuosus fuisse traditur: nam cum scriba ipse publicus aliquando dixisset: quid de Demosthene dicere quispiam posset? nam quæ per totum annum illius diligentia fuerant parata vna mulier vna nocte euertit. Fertur & Cnossionem adolescentem quendam in domum accepisse, quamuis haberet mulierē, ita ut ea grauius ferens vna dormiret cum Cnossione. Demetrius rex successionis extremus My-

Brinam amicam habebat Samiam: Atque diademate excepto totius imperij communem habebat auctoritatem: ut asserit Nicolaus Damascenus. Ptolemæus is, qui custodias posuit in Epheso, filiusque fuit Regis Philadelphæ, Irenem habuit amicam, quæ cum Thracum insidias Ptolemæus ipse in Dianæ sacellum in Epheso confugisset, vna confugit, atque cum illam interficerent valuarum ipsius sacelli annulos Irene tenuit, sanguine postea aras conspersit, donec ipsam etiam cum illo iugularent. Sophron, qui fuit in Epheso, Danaem Leontij Epicurei filiam & ipsam merentem habuit, ob quam seruatus est cum ei insidias Laodice retendisset, quæ etiam postea præcipitata fuit, uti Phylarchus scripsit libro duodecimo hoc pacto: Danae Laodice assidere solita, cui omnia ab ea credebantur: cum Leontij eius esset filia, qui cum physico Epicuro naturalibus speculationibus vacauerat. Cum igitur amica fuisset prius Sophronis, eumque sequeretur, Laodice Sophronem de medio tollere decreuit. Hæc Sophroni rem totam significauit, Laodicæque insidias patefecit. Hic rem percipiens, se concedere vellet simulauit, ac duos dies, in eorum, quæ di-

BB 2

xerat; considerationem poposcit: qua concedente per ne- C
 cem aufugit in Ephesum. Cum id quod perpetratum fue-
 rat à Danae Laodice animaduertisset, illam præcipitavit,
 nihil eorum quæ perbenignè fecerat in memoriam reuo-
 cans. Referunt Danaem cum imminens sibi periculum ani-
 maduertisset, quia interrogata fuisset à Laodice, nec respõ-
 so quidem dignam iudicasse: atque cum ad præcipitium
 duceretur dixisse, quòd multi quidem meritò Deos con-
 temnunt, quando ego gratiam huiusmodi à Deo reporta-
 ui, quia virum meum seruauit; Laodice verò quæ suum in-
 tetfecerat, tantum honoris ab omnibus consequeretur.
 Scribit hic idem Phylarchus hoc modo de Mysta libro
 decimoquarto; Mysta Seleuci Regis erat amica, quæ Se-
 leuco à Galatis prostrigato ac vix fuga seruato, regiam ve-
 stem deponens seruæque, quam fors ei obtulerat capta, vnà
 cum aliis facta captiua abducta fuit: ac vnà cum suis ancil-
 lis vendita venit in Rhodum: vbi cum se, quæ nam foret,
 ostendisset, magno studio ac diligentia missa fuit ad Se-
 leucum. Demetrius Phalereus Lampito Samiam amicam
 habuit; atque ipsam Lampito suauiter appellauit, vt at- D
 testatur Diyllus, vocabatur autem Charitoblepharus etiã.
 Erat Nicareta Stephani Oratoris amica, Metanirãque
 Lyfiæ Sophistæ; hæ erant Helæi casij vnà cum aliis ami-
 cis famulæ: Antea, Stratola, Aristoclea, Phila, Isthmias,
 Neæra. At Neæra Stratoclidæ, Xenoclidæ poëtæ, Hip-
 parchique Histrionis erat amica, Phrysonique Pæ-
 nnei: qui Damonis quidem filius fuit, at ex sorore nepos
 Democharis. Cum autem amici fuissent arbitri, ex eorum
 sententia Stephanus Orator, & Phrynion Neæram alter-
 nis diebus possidebant, qui etiam Strobylam postremam
 Neære filiam Phano appellarunt, velut propriam filiam.
 Tradita fuit autem Phastori Aegialeo, vt inquit Demo-
 sthenes in Oratione in Neæram, qui hæc etiam de Sinope
 amica scripta reliquit Archiam antistitem deprensam in
 iudicio atque conuictum velut impium sacrificiãque præ-
 ter patrias leges facientem, animaduertistis: tum alia eius
 complura facinora accusata fuerunt, tum quòd sacrificasse
 deprensus sit in Eleusine Sinope amicæ super ara in aula,
 quæ ducit in sacellum. Cum tamen lege cautum esset ne
 eo die sacrificaretur: neque tamen illius erat sacrificium,
 sed

A sed sacerdotis. Celeberrima fuit amica Plangon, etiam Milesia, quam cum eximia esset pulchritudinis adolescens quidam Colophonius amavit, cum tamen Bacchidem amicum haberet Samiam. Cum sermo ad eam fuisset altatus de adolescente, Plangonque Bacchidis formam audisset, iuvenemque velle ab amore sui dvertere, ubi fieri non posse vidit, congressus primum posuit amonile Bacchidis, quod erat celeberrimum. Hic autem cum magnopere amaret, experivit à Bacchide ne ipsum mori patretur: Bacchis igitur cum summum illius desiderium cognovisset, monile concessit. Cum verò cognovisset Plangon Bacchidem ab invidia esse alienam suum illi monile remisit atque cum hoc versata est, quo accidit postea: ut communem dum vixerunt, habuerint amicum. Quam rem admirati Iones, ut inquit Meneror in libro de Depositis, Plangonem in posterum Pasiphilam vocarunt. Quod ita accidisse testatur in his Archilochus de ipsa:

Ficus qua pascat cornu petrosa videtur, in quo nascitur pasiphila.

Que caput externos blandula Pasiphile.

B Quod Menander etiam poeta Glyceram amabat, nemini obscurum esse arbitror: ar aratus fuit: nam cum Philemon amicum amaret, atque hanc bonam appellasset in actu, scripsit contra Menander, quod nulla esset bona. Harpeus verò Macedo, qui multam Alexandri pecuniam praedatus est; Athenasque confugit, Pythioniam amicum amavit; multaque in eam impendit, ac mortuus multa talenta in illius sepulchrum abstulit, ipsamque ad exequias exportavit: ut affirmat Possidonius libro Historiarum secundo & vigesimo cum magnaque insignium artificum Choro, multiplicibusque organis ac harmonia & concentibus cadaver misit. Dicaearchus in his, quae scripsit de Descensu ad Trophoniam, requirit hoc ipsum se videre existimaret quisquis in Athenarum viciniam proficisceretur, atque in hanc sacram viam vocatam Eleusinis. Ibi siquidem si constitit, ubi primum templum se offert Athenas petentibus, atque civitatem in eadem via monumentum conspicitur extructum, cuiusmodi magnitudinis nullum alterum est propinquum. Hoc sepulchrum æquum fortasse videretur ut vel Miltiadis quispiam esse aperte diceret, vel Periclis, vel Cimonis, vel alius cuiuspiam viri

Illustris. Atque eorum maximè, quorum gratia fit à civitate publice exstructum. Quod si id minus contigit, contigisse tamen videtur. Rursus verò vbi perquisit quam expectationē ipsum habere oporteat Pythionice amice. Theopompus vbi. Harpali intemperantiam carpit in epistola ad Alexandrum, inquit: considera atque audi à viris Babiloniae palam, quo pacto mortuam Pythioniceam composuerit, quæ erat ancilla Bacchidis tibiciae: atque illa Sinopes Threissæ, quæ lenocinium ex Aegina Athenas deportavit, ita ut non modo tertij ancillarum ordinis fuerit, verum etiam lenarum. Ex pluribus verò quàm ducentis talentis duo monumenta eius erexit, quod omnes admirabantur; quando neque eorum quidem qui mortui fuerant in Cilicia ob imperium libertatēque totius Græciæ, aut is, aut alius quispiam præfectus, tumulum exornauerat: Pythionice autem amicæ & Athenis & in Babilonia sepulchrum permultum temporis spatium perdurabit. Quam omnes sciunt communi sumptu communem volentibus fuisse, huius, qui tuum amicum se esse iactare consuevit, ausus sit lutum ac facellum erigere, aramque & templum Pythionice Veteris nuncupare? vñ Deorum etiam ipsorum castigatione neglecta? honorem tuum vituperare ac diminuere sit ausus? mentionem de his fecit Philemon etiam in Babilonio: Regine vel Babilonis si sic accidat. Pythioniceam nosti & Harpalum. Meminit de ea Alexis etiam in Lycisco. Post Pythionice mortem Harpalus Glyceram accersuit, & ipsam amicam, ut asserit Theopompus: cum dicat constituisse Harpalum se non passum ut colaretur, nisi meretricem etiam quispiam coronaret. Erexit æream statuam Glyceræ in Tarso Syriæ, vbi & te & ipsum erat positurus. Concessit illi etiam ut in regio palatio habitaret, à populoque salutaretur, & appellaretur Regina: aliisque confereretur munera, quibus & matrem tuam par est, & tecum habitantem decorari.

Agen

A *Agæni actus, aliarumque amicarum connumeratio:*

CAP. XXIII.

Accedit his testimonium is, qui Agænen actum Saryricum scripsit, quem, cum esset Dionysij festum, apud Hydaspem fluvium ostendit, siue Python fuit Catanæus, siue Byzantius, siue Rex ipse. Demonstratus est autem actus, cum Harpalus fugisset in mare atque secessisset. Atque mentionem fecit de Pythionica veluti mortua. De Clycera verò, velut apud ipsum existente, quæque causa extiterit ut Athenienses munera ab Harpalo accepissent, cum ita scribat: est ubi calamus nascitur * ex sinistra ipse,

Mæstetricis inclytus populus, quem Pallides

Fugam parans cognovit ob rem providus.

Hic barbarorum siquidem quidam magis

Ipsam viderent optime eam dispositum,

Dixere quod putant superna spiritum.

Petuisse Pythionices

Hic enim Harpalum Pallidem nominavit. At in his, quæ sequuntur, appellavit proprio nomine, cum dicat: disceertuam Atticam terram cupiens inde ex domibus.

Fortuna quæ vocet, vel agant qui hi viri.

Dixere serua quando vita pefrui,

Edeve satiu. nunc at meo legumine,

Ac fœniculo vescuntur: atque tritico

Non valde multo. plurima audio Harpalum

Misisse millia his, agenis tritici

Nec pauciora, factum & esse ciuem eo.

Hoc triticum Glycera fuit: sed est eis

Ipsis amite stragis est at arrhabo.

Egrégias, pulcherrimasque amicas, formaque præstantes Naucratis produxit; Doricham scilicet, quam Sapho Charaxi fratris sui amicam fuisse scribit, cum ob mercaturam in Naucratem appulisset, quam etiam carpit in poemate, quod multa Charaxo eripuerit. Herodotus eam appellat Rhodopem, cum ignoraret quod ea diuersa est à Doricham: quæ celeberrimos obeliscos in Delphis deposuit, quorum his verbis mentionem fecit Cratinus: * at in Doricham Posidippus composuit hoc epigramma, cum sæpius de illa meminerit in Aethiopia: ita verò se habet:

BB 4

Dorichâ, te capiti ornarunt mollia vincla.

Et latè unguentum pallia quæ redolent.

*Quæ quondam perueniendum complexa Charaxum,
Concolor eois Cissybiis aderas.*

At nivea tabula Sappho stant vsque loquentes.

Et stabunt cantus: dulcis amoris opus.

*Atque tuum nomen servabit Naucratis vsque
Donec erit Nili fluminis vlla ratis.*

Erat Archedica etiam & ipsa amica perpulchra ex Naucratis: nam delectatur Naucratis, ut inquit Herodotus amicas habere venustas. Et Sappho ex Ereffo altera, quæ formosum Phaonem amavit, celeberrima erat ut Nymphis ait in Alia circum navigatione. Non ignobilis erat amica Nicarete etiam Megarenis, verum & ex genere, & ex disciplina digna erat, quæ amaretur: audiverat enim Stilponem philosophum. Bilistiche Argiua & ipsa fuit amica nobilis, quæ genus ducebat ab Atridis, velut ij narrant, qui res Argolicas conscripserunt. Nobilis est Læna etiam amica, Harmodij amica eius, qui tyrannum occidit. Quæ etiam suppliciiis affecta, ab Hippixæ tyranni familiaribus, cum nihil dixisset, in tormentis mortua est. Stratocles orator Lemen amicam cognomento, quæ Parorama vocabatur, habuit amicam: quia duabus draconibus captis ad volentem accedebat, ut in libro de amicis testatur Gorgias.

Poetarum amica.

C A P. XXV.

Cum his dictis Myrtilus esse taciturus, sed parum defuit inquit viri amici, quin mihi exciderit memoria vobis Lydam Autimachi amicam commemorare, atque alteram eiusdem nominis Lydam, quam Lamynthius Milesius amavit. Uterque enim horum poetarum in Lydæ barbaræ amorem cum incidisset, ut ait Clearchus in rebus amatoris, fecit hic quidem in elegiis, ille vero in carminibus lyricis poema Lydam vocatum. Præterij autem Nanno tibicinam Mimnermi, Leontiumque Hermesianactis Colphonij. Ab hoc enim amica quæ illi aderat, tres libros elegiacos conscripsit, qui libro tertio amantium catalogum fecit, ita inquiring:

Filius

A

Filius Oeagri cithara contraxit ab orco
 Cantando solam Threiciam Agriopen.
 Iuerat ignari flecti hic ad limina Vestis.
 Huc vnde incani cymba Charontis agit
 Defunctas animas, stagni longè sonat vnda,
 Quæ fluit è magnis garrula harundinibus.
 Ipse etiam solus citharam pulsaui ad vndas
 Orpheus, insuetos mouit & ille Deos.
 Cocythumque ferum, haud risusque iociq; capacem,
 Aspectumque grauis pertulit ille Canis.
 Cuius vox ignis, sunt ignia lumina; terror
 Est ingens trinum, resque tremenda, caput.
 Cantando hic magnis persuasit regibus idem,
 Vt vite inuadat spiritus Agriopen.
 Sed neque te luna natus fraudauit honore
 Musæus, Charitum qui decus, Antiopa.
 Qui multis responsa dedit secreta petitis
 Nulle proci, suavis hic vbi Eleusis adest.
 Orgia pro nata Ceres est vulgata ministrans,
 Nam Ceres est imo cognita vel baratro

B

Ipse demum liquit patriam, Baotiâque arua,
 Totius historia qui decus, Hesiodus:
 Venit ad Ascreos, tenuitque Heliconidis oras.
 Cepit & Eæam prouidus Ascreicam.
 Plurima perpeßus libros conscripsit, & hymnos
 Ille puellari vt captus amore redit.
 Cantor & ipse, Iouis quem seruat parca, poetis
 Dulcior, & Musis gloria summa sacris,
 Mox Ithacam cantu petiit diuinus Homerus,
 Prudentis mouit gratia Penelopes.
 Ob quam multa tulit spatiosis patriæ & aruis
 Desertis, tenuit insulam is exiguam.
 Hic genus Icarium, populum hic deflebat Amycla,
 Et Sparten, captus deinde dolore suo.
 Repperit & suauem Minnermus denique cantum,
 Solamen nulli ea pentametroque tulit.
 Ardebat Nannus canentia tempora quamuis.
 Et mala confregit carminis ille sono.
 Oderat Hermobium ille grauem, non inde Phereclis
 Hostis erat, misit carmina at ille viro hæc.

BB 5

Antimachus Lyda Chryseidis ictus amore
Pectora, Pactols vast a fluentis petit.
Condidit ut tumulo Dardanam lumine cassam
Condecorans, illam deseruitque solo,
Extremam Colophona petit, libroque querelis
Complevit sacros, sic dolor huic cecidit.
Lesbius Alcaeus scis quot lasciva peregit,
Dum cithara huic Sappho quam sit amata canit.
Euscuniam hymnorum prudens hic cantor amavit.
Tristiaque in Teium contulit ille virum.
Ambit hanc etiam pariter iucundus Anacreon,
Turba huic Lesbia dum ut plurima iuncta foret.
Liquerat ille Samum nunc, & nunc liquerat ipsum
Clausum vinosum Duridis ille solum;
Vinosam in Lesbum: lectus est sepe in illi
Vfus ab Aeolici fluctibus inde maris.
Rursus qualis apis serrarum forte Codonem
Lingens; in tragicis, dulcisonisque choris.
Iuppiter & Bacchum, simul & coniunxit Amorem,
Tum mistum Sophocli tradit utrunque simul,
Tum vir, qui pridem teneros vitarat amores,
Et Paphia catum qui oderat ante Dea;
Tela cupidinei lunati sensit ut arcus
Nox amat; haud mulcet pectora fessa sapor.
Imque Macedonia rivos percurrit in omnes.
Querit & Argivum hic aconomum Archelai;
Euripidi donec demon quis fata paravit
Viventi, noctu hic obuiet ut canibus.
Ex Cytherone virum Bacchi pepulere puella,
Custodem fidum quem humida lotios habet,
Musa perdoctumque Philoxenon; hic velut actus
Clamore in tota protinus urbe ruit.
Cognoscit desiderium ardens, quod Galatea
Ipsis Melin à proavis positum est.
Nocti cantorem, Eurypyli qui ex ere videtur
Ciuihus à Cois sub platano positus,
Dittida decantat celèrem qui semper amator.
Mitigat & pectus garrulitate sua.
Sed neque difficilis quibus ars sapientia semper
Quaritur, & lecta est vita sœcra viris;

A Quos ad sermones duros prudentia strinxit,
 Et virtus, verbis cuius habetur honos,
 Convalescere graves pugnas auertere Amoris,
 Sed graui auriga frana tulere Dei.
 Pythagoras Samsius nam qualibus ipse Theanus
 Est actus furis, multa geometria
 Qui reperit secreta: poli quisve ambitus ampli.
 In sphaera exigua & omnia constituit.
 Socratem ad egregium decuit secludere saltem,
 Multos dum superas hic homines sophia.
 Aspirata Venus cura leniore fugata
 Fecit, ut hic flammam sentiat ipse suas.
 Mox petit Aspasiam, dedit haud ambagibus vllis
 Verba Dea, haud vllus exiens hinc patuit.
 Vir grauis inde Cyrenam contendit in Isthmum
 Laidis Arcadia ut captus amore fuit.
 Doctus Aristippus congressus spreuerat omnes,
 Tela nec aufugit sed violenta Dei.

B Deceptus est in his Hermesianax qui Anacreontem Sapphoque eadem tempestate floruisse scribit, cum his Cyri Polycratique temporibus fuerit, illa vero Alyattæ patris Cræsi tempestate, Scribit Chamæleon in libro de Sappho quod hæc in eam ab Anacronte facta fuerunt, ut nonnulli arbitrantur, mihi agè purpuram iniiciens, meq; cōprehendens Amor ingeniosus auream comam habentis ad iocandum prouocat: hæc est autem quæ comæ meæ cum alba sit ab Euctica Lesbo, at alij cuiquam inhiat. Hæc verò Sappho ad ea respondisse inquit: eorum thronum habens aureum Musa, hymnum ex pulchras mulieres habete bona regione, quotcunque Teius splendidus senex iucundè decantauit: quod autem hic cantus non sit Sapphus, omnibus est manifestum. Arego Hermesianactem iocari de huius amore crediderim: nam Diphilus Comicus in actu Sappho, Sappho ipsius amatores Archilochum & Hipponactem fecit. Hæc non sine studio vobis ô socij explanasse, amatoriūmq; catalogum fecisse videor, cum nō sim tamen is qui ita perditè amem: velut me Cynulcus accusauit verum est quidem me amare, at perditè amare nihil minus.

Quid est opus miselle agere me in pluribus,
 Voluisse cum licet tenebris omnia hæc?

Scribit Alexandrinus Aeschylus in Amphitryone, est autem hic Aeschylus vir valde peritus, qui carmina Messeniaca composuit.

Amor ubique in natura. CAP. XXVI.

Cum igitur Amorem magnum potētissimūq; Deum esse existimem, atque auream etiam Venerem, ea Euripidis carmina in memoriam reuocaui, ac dico:

*Non sentis ipsa quanta sit Venus Dea?
Quam nec referre, nec queas metirier,
Est quanta, quantum possit in mortalibus,
Te nutrit ipsa, meque, & omnes hæc viros.
Considera, sermone ne solo scias,
Enucleabo robur ipse re Dea.*

*Amavit imbrem terra: cum siccum solum est,
Non est ferax squalore, poscitque humidum,
Amatque calum pluribus plenum imbribus
Obhanc Deam terræ deorsum cedere.
Vbi duo miscentur ista, vnumque sit,
Nascuntur inde cuncta que nos nutriunt.
Ob qua viget, virêque vis mortalium.*

Grauilissimus etiam Aeschylus Venerem inducit in Danais hæc ita dicentem,

*Fetire paruo æther arua concupit.
Amor que terra consequi vult nuptias.
Imber que calo concidens purissimo
Terram osculatur, hæc parit mortalibus
Tum poma, fruges arua fundunt que Cereræ.
Quod tempus arborum est? id ipsam, nuptia
Fecere grata cuncta cum madentia.
Quorum autor ipsa sum facioque singula.*

Ac in Hippolyto Euripidis rursus inquit ipsa Venus:

*Quicunque forte terminos Atlanticos
Intercolant, videntque solis lumina,
Si me colunt, illos honore prosequor.
Superbientes rursus in me, deprimor.*

Nam iuueni, cui reliquæ omnes aderant virtutes, cum in hoc erraret, quia Venerem non venerabatur, perniciem esse consecutus: ac neque Dianam, quæ eum mirum in modum

amab

A amabat, neque Deorum aut beatorum quispiam illi adju-
mento esse potuit. Iuxta eundem igitur poetam,

Qui non Amorem credat esse unum Deum;

Vel est malus, vel est bonorum nescius;

Nec noxus ille maximum Deum virum.

Quem quo pacto sapiens Anacreon laudauerit, omnibus
est manifestissimum, de quo hæc etiam optimus Critias
scripta reliquit,

*Famineos ipsum cantus quandoque parentem
Suavem Anacreontem interea deduxit Achivis,*

Symphij irritamentum, fraudes mulierum.

Iucundum, suavem: cui dulcis barbatus Jastis

Tibia, nec morietur enim, nec debilis annis

Fiet amor tuus hinc, donec spumantia Lympha

Vina puer dabit à dextris immista bibenti.

Sacra ministrabunt tenera nocturna puella.

Filidque in summis confidet partibus aris

In summis Bromii guttis, & Cottabi in ore.

B Archytas Harmoniacus, ut inquit Chamæleon, Alcma-
nem scribit amatoriorum carminum ducem fuisse, pri-
mumque intemperans carmen edidisse in conuentus, &
quod ad mulieres spectat, & ad reliquam musam hu-
iusmodi: quamobrem scribit in quodam suo carmine;
Amor me rursus Venere remota suavis liquefaciens cor,
exhilarat. Dicit autem velut Megalostratem poetriam
existentem mediocriter amauerit, quæ amatores vel ipsi
colloquiis ad se trahere poterat. Sic autem inquit de ea:
hoc suavem musam ostendit donum beatæ virgini flava
Megalostrata.

Amatorij poeta, puerorumque amores.

CAP. XXVII.

Stesichorus etiam non mediocriter erat lascivus, qui
genus hoc cantilenarum constituit, quæ antiquitus, *wadab.*
pueriles, siue delicatæ dictæ fuerunt. Ita verò æmulatione *wadma.*
plenum erat amatoriorum negotium, nullusque graues
amatorios existimabat, ut Aeschylus cum magnus esset poë- *wadab.*
ta & Sophocles, per tragœdias amores in theatra in- *igavit.*
duxerint. Hic Achilles quidem erga Patroclum, hic verò *pueri a-*
Niobes erga filios. Quo effectum fuit ut tragœdiam *mator.*
nonnul

nonnulli postea pæderastam eam nominauerint, atq; can- C
tilenas huiusmodi spectatores excipiebant. Ibycus autem
Rheginus clamat ac vociferatur: vere quidem cydoniæ ma-
li irrigatæ ex fluniorum fluxibus, vt virginum hortus non
labefactatus: atque auctæ vites vmbrosis ramis viniferis
putulant: Mihi verò amor nullam horam sopitus, ful-
gore vrens, threicium Boream excitans ex Venere, caldis
furiis horrendus me perterruit, fortis à puero nostras men-
tes obseruat. Pindarus etiam non mediocriter erat lasciu-
us, qui ait: mitte vt amet, amorique gratificetur, idq; per-
opportunè, nec numero seniore aetionem anime perfe-
quare. Quamobrem Timon in Silis ait: tempus amandi,
tempus vxorem ducendi, tempus cessandi, ac non etiam
morandi, donec illud quispiam dicat iuxta hunc ipsum
philosophum, cum tempus erat vt immergeretur, latari
cœpit. Cum mentionem Theoxeni etiam Tenedij fecerit
Pindarus, qui ipsius erat amasius, quid inquit? oportet me
anime iuxta opportunitatem vn à cum ætate amores car-
pere: vides enim splendentes radios ex facie Theoxeni, qui
non fluctuat desiderio: ex adamante certè vel ferro, fusus
est: atque nigrum cor in frigidis flammis ad pulchram Ve- D
nerem intinctus, vel magnopere nummorum est studio-
sus, vel muliebri audacia frigidam incedit omnem viam
curans, at ego sine obitu velut morsus ab apibus lique-
sco, cum inspicio in puerorum nouam pubem, atque in
Tenedo filium Agelilæ Suadela, Gratiæque habitare fecerunt.
Præponunt omnino comptures pueriles amores for-
mineis, atque in reliquis Græciæ ciuitatibus, quæ bonis
legibus sunt institutæ mos hic magni est studij. Cretes igitur,
vt dixi, Chalcidensesque, qui sunt in Eubœa, magnopere
puerilium amorum sunt studiosi: quamobrem non Io-
uem, at Minoem Ganymedem rapuisse scribit Echemenes
in rebus Creticis. Prædicti verò Chalcidenses apud se Ga-
nymedem à Ioue raptum fuisse contendunt, locumq; osten-
dunt, quem vocant Harpagium: in quo egregiæ admo-
dum sunt myrti. Cessauit etiam Minois in Athenienses
fracundia, quam ex filij morte contraxerat, cum Theseum
amasset, eique Phædræ filiam in vxorem dedisset, vt as-
serit Zeus sine Zeneus Chius in commentario de patria.
Hieronymus verò Pæripatericus maximè studij plenos
fuisse

ἀναίσθητος
ραπίου.

A fuisse scribit puerorum amores, quoniam sapius vigor iuniorum, atque amor vicissim consentiens atque concors multas euertit tyrannides. Nam presentibus pueris quiduis amator pati potius elegerit, quam ut timidi minusque strenui macula sibi à pueris inuratur. Re ipsa hoc significarunt sacræ illæ insidiæ, quæ Thebis ab Epaminonda collocatæ fuerunt, atque mors contra Pisistratidas, quæ ab Harmodio perpetrata fuit, & Aristogitone. In Sicilia verò Charitonis & Menalippi in Agrigento. Erat autem catamitus Menalippus, ut asserit Heraclides Ponticus in rebus amatoris. Illi qui Phalaridi insidias tetenderant, ac postea depreñsi per tormenta dicere cogebantur, non modo rei conscios nõ significarunt, verum etiam Phalaridem ipsum in tormentorum commiserationem induxerunt: ita ut eos & absoluerit, & plurimum laudauerit. Quamobrem cum his Apollo lætatus esset, Phalaridi mortis dilationem condonauit, quod oraculum petentibus declarauit, quo pacto illi insidias tenderent: responditque de rebus Charitonis pentametrum hexametro proposito, velut Dionysius Atheniensis Aerous cognomento postea fecit in elegiis: huiusmodi autem est responsum,

Felix & Chariton & Melanippus adest,

Ductores hominum diuinum dulcem ad amorem.

Celeberrima sunt ea etiam, quæ de Cratino Atheniensi facta fuerunt, qui cum pulcherrimus esset adolescens, Epimenidæque Atticam humano sanguine expiaret ob odia quædam antiqua, veluti Neanthes asserit Cyzicenus libro Cæremoniarum secundo, se ipsum Cratinus tradidit pro ea, quæ ipsum nutriuera, cum quo etiam mortuus est amator Aristodemus, atque modestiæ solutionem ita est consecutus. Ob huiusmodi amores igitur tyranni (graues enim sunt illis aduersariæ omnino amicitia) pueriles amores ubique prohibuerunt, atque conciderunt. Fuerunt etiam nonnulli, qui palæstras veluti in eorum arces propugnacula ac vineas incenderunt, & confoderunt, sicuti Polycrates Samiorum tyrannus: at apud Spartanos, ut testator Agnon academicus legitimum est ante nuptias cum virginibus veluti cum pueris congregari. Inquit enim Solon legislator femora dulcètque os cupiens. Apertissime verò Aeschylus ac Sophocles dixerunt, hic quidem in

*ἀντίστα
χισματα,
quasi ante
muralia
dixerim.*

in Myrmidonibus.

Coxarum honorem nec tibi sanctum dabo,

Frequentis osculi haud ferens ò gratiam.

Hic autem sermonem quendam faciens de Ganymede in Colchidibus,

Incendit in coxis Iouis tyrannidem.

Nec mihi sanè obscurum est, quòd ea ficta sunt de Cratino & Aristodemo, vt Polemon inquit expositor in commentariis ad Neanthem. Vos autem enarrationes huiusmodi ò Cynulce etiam si sint falsæ, veras esse putatis, & reliqua poemata eodem pacto, quæ de puerilibus agunt amoribus suauiter percipitis: cum pueros amare in Græcos ex Cretensibus primum irrepperit, vt testatur Timæus. Nonnulli alij amores huiusmodi cepisse inquit Laium, cum apud Pelopem hospitaretur, filiumque illius Chrysipsum amauerit ac eo raptò in currùque imposto Thebas confugerit. Scribit Praxila Sicyonia Chrysipsum à Ioue raptum fuisse. Celtæ quoque cum mulieres pulcherrimas habeant, magis puerilibus amoribus gaudent, ita vt nonnulli super pellibus sæpius cum duobus catamitis concumberent. Hærodotus Persas scribit pueris gaudere à Græcis didicisse. Mirum in modum Alexander etiam rex pueris delectabatur: quare Dicæarchus de sacrificio in Iliò, ita eum Bagoam Funuchum amauisse inquit, vt in totius theatri conspectu se flexerit vt eum oscularetur: atque cum spectatores exclamarènt cum applausu statim, obtemperans se rursus flectens osculatus est. Scribit in Historicis commentariis Carystius quòd puer formosus aderat Charoni Chalcidionico, quòdque bene eum tractabat, cum verò Alexàder eum inter potandum apud Craterum laudasset, iussit Craterus puero vt Alexandrum oscularetur, qui nequaquam inquit: non enim tantum mihi dabit lætitiæ, quantum tibi doloris. Nam veluti rex hic erat lasciuus, ita cum conueniebat erat temperans, valdeque honestus: cum enim Darij filias captiuas accepisset, vxorèque forma præstantissimam, non solum abstinuit, verum etiam non permisit vt se captiuas esse intelligerent: sed velut Darius etiam imperaret, omnia eis suppeditari iussit. Quamobrè cum hoc Darius cognouisset manus ad solem extendens precatus est vt vel ipse imperaret, vel Alexàder.

Scrib

- A** Scribit Ibycus Talam à Rhadamantho iusto amatum fuisse. At Diotimus Eurystheum narrat in Herachea Herculis delicias fuisse, quare & certamina perpeffus est. Fama est Agamemnonem amasse Argynnum cum eum natantem in Cephisso vidisset, in quo est etiam mortuus: nam semper in eo flumine lauabatur, cum eum ibi sepelisset, sacellum Veneris Argynnidis erexit. Alcymnius autem Chius Hymenæum contendit in Dithyrambis Argynnum amauisse. Amator fuit Antigonus rex Citharædi Aristoclis, de quo ita scribit Antigonus Carystius in vita Zenonis; lasciuiebat in Zenonem rex Antigonus, atque cum ex potu quodam interdū rediret, ad Zenonemq; assiluisse, ei persuasit ut secum in Aristoclem citharædum petulanter ageret, quem rex amabat magnopere. Erat adolescentum studiosus Sophocles etiam, velut mulierum Euripides. Sic igitur scribit Ion poëta in peregrinationibus inscriptis: obuius fui in Chio Sophocli poëtae, ubi dux exercitus in Lesbum contenderet, viro inter potandum iocoso ac facili. Cum ei hospes esset Hermefilaus, ac Proxenus Athenienses, qui conuiuium illi præbuerunt, ubi apud ignem vinum effundens stetit qui erat puer, uti videbatur: vis me suauiter bibere? inquit: quo affirmante, tardè mihi afferas inquit & auferas calicem. Cum multò etiam magis erubisset puer, ad simul sedentem inquit, quàm optimè fecit Phrynichus cum dixerit, splendet autem in purpureis genis amoris nitor, ad quod Eretrieus literarum magister respondit: sapiens tu quidem es in poësi ô Sophocles, at non tamen Phrynichus purpureas genas pulchri appellauit. Nam si pictor huius pueri genas purpureo colore inficiat, non etiam formosus videretur: non est igitur consentaneum rationi ut pulchrū cum deformi comparemus. Cum in Eretrieum Sophocles risisset, neq; tibi placeat inquit ô hospes, illud planè Simonidis dictum, quod Græcis scitè dictum esse iudicatur; purpureo ex ore mittens vocem virgo. Neque enim cum poëta dixerit auricomum Apollinem, pictor statim aureos capillos Deo effecit, sed non nigros, nam peior fuisset pictura. Neque cum dixit, roseis digitis, nam si qua in colore rosaceo digito intinxerit purpureas manus, non autem pulchræ mulieris faceret. Cum verò riderent, Eretrieus iussus est ignem componere: atque hic rursus in sermonem de puero

mentem conuertit. Ipsum interrogabat paruulo digitos festucam ex calice excipiens, an festucam illam videret, qui cum affirmaret, estia ipsam igitur inquit: ne digitus eam bene laueret. Cum is igitur faciem ad calicem propius afferret, hic ad illius os calicem adduxit, vt caput capiti esset propinquius. Verum cum valde esset propinquus. eum manu capiens exosculatus est. Cum omnes cum applausu ac risu rem exceperent, quòd puerum seicè adduxisset; curo versutè agere dixit ò viri, quando Pericles me rectè quidem face re inquit, ac versutè agere nescire, nonne peropportunum mihi accidit hoc stratagemata? alia cõplura huiusmodi commodè & dixit & fecit, & vbi biberet, vel res gereret, Quod spectat ad res ciuiles, neque sapiens erat, neque rebus gerendis idoneus, sed velut quispiam, vnus ex bonis Atheniensibus. Scribit Hieronymus Rhodius in Historicis commentariis quòd Sophocles puerum extra muros abduxit cum ipso congressurus, atque puer propriam vestem super herbas extendit, Sophoclisque veste sunt circumtecti. Post congressum puer Sophoclis vestem rapiens abiuit, Sophocliq; puerilem suam vestem reliquit. Cum id quod acciderat, vt fieri solet, narraretur, audiens Euripides ac deridens id quod gestum erat, se quoque aiebat hoc pacto vsum fuisse, at non tamen ei quidpiam hunc surripuisse, Sophoclem verò ob intemperantiam fuisse neglectum. Quod cum Sophocles audiuisset epigramma hoc in illum composuit; cum sermone de sole Boreaque vteretur, atque illius adulterium obscuro significat;

*Non puer Euripides fuit, at sol qui stoliavit
Calfaciens: tecum cum sit amica alia,
Versatur Boreas, nec tu sapias ipse, vbi amorem
Dum seris alterius, fur tibi surripitur,*

Donaria Deis erepta, & amatis donata.

CAPVT XXVIII.

Theopompus in libro de rebus surreptis in Delphis Afopichum scribit ab Epaminonda amatum insculptum habuisse in scuto Leuctricum trophæum, at mirum in modum eum periclitari solitum, atque scutum hoc positum esse in Delphis in porticu. Scribit in eodem commentario

A tario idem Theopompus Phayllum fuisse mulierum studiosum, qui Phocensium erat tyrannus; at Onomarchum puerorum, atque ex his, quæ Deo fuerant deposita, Sicyonij Pythodori filio in Delphos profecto, comamque tondenti, cum esset formosus, cum ipso congressum quatuor aureas strigiles Sybaritarum donaria largitum fuisse: at Bromiæ tibicinæ Diniadæ argenteum Carchesium Phocensium donarium Phayllus tradidit. Ipsa etiam Pythia erat cantatura, nisi fuisset à populo impedita. Lycollæ verò Tricolei filio Physcidæ formoso existenti Onomarchus coronam Daphnes donauit, quod erat Ephesiorum donarium. Cum ad Philippum hic puer esset adductus à patre suo, ibi etiã prostitutus nullo quæstu facto abiuit. Damippo Epilyci Amphipolytæ filio formoso existenti Plisthenis donarium donauit Onomarchus. Pharsaliæ Thessalicæ saltatrici Philomelus auream coronam Daphnes tradidit, quod Lampacediorum erat donarium. Ipsa verò Pharsalia, cum vox reddita esset in foro vatibus ex ærea Daphne in Metaponto, quam Metapontini erexerant tempore peregrinationis Aristei Proconnesij, cum se ex Hyperboreis is accedere dixisset, quàm citissimè visa est in forum irrumpere, ac dementibus factis vatibus ab ipsis est discerpta. Cum postea quæreretur causa ab hominibus, compertum est eam dilaniatam fuisse, quoniam Deæ habebat coronam. Cauete igitur vos etiam philosophi præter naturam præpostera Venere vtentes, párumque religiosè erga Deum agentes, ne eodem modo discerpamini. Nam tum formosi sunt pueri, velut Glycera amica dicere consueuerat, quando mulieribus sunt persimiles, vt ait Clearchus. Mihi sanè iuxta naturam fecisse videtur Spartanus Cleonymus, qui primus omnium hominum mulieres obsides à Metapontinis, virginésque ducentas nobilissimas ac formosissimas accepit, vt narrat Duris Samius libro tertio Historiarum de Agathocle. Ego etiam iuxta Antilaidem Epicratis hæc Sapphus amateria carmina omnino didici, siue Laminthij Cleomenis. Vos autem philosophi etsi mulieres amare aliquando in animum inducitis, cum videtis fieri non posse vt consequamini, cessant amores, vt ait Clearchus.

De statuarum amatoribus. CAP. XXIX.

Accepimus autem bouem eam, quæ est in Pyrene area, bouem conscendisse; canemque pictum, & columbam, & anserem: hanc quidem canis, illam columbus, hanc anser conscendit, atque insiluit. Verum cum fieri non posse his omnibus exploratum esset, abstiterunt; ut Selymbrianus ait Clisophus: hic enim cum Pariam imaginem in Samo amauisset, ipsam in templo declinauit, velut posset congre-
di; verum cum & ob frigus, & ob lapidis duritiem non posset, eò usque cupiditatis accessit ut caruncula præ-
tensa nihilominus concubuerit. Meminit de hoc facinore Alexis poeta in actu Pictura in scripto, cum ita dicat;

In Samo ut ferunt accidit

Simillimum, nam vir puellam saxeam

Amauit, in temploq; se clausit simul.

Philemon etiam de illo mentionem faciens inquit:

Sed in Samo quidam puellam saxeam

Amauit, in temploq; se clausit simul.

Est autem ea statua opus Ctesiclis, velut refert Adæus Mitylenæus in libro de Statuariis. At Polemon: qui Helladicum inscriptum fecit, in Delphis inquit, siue in thesauro tabellarum, duo sunt pueri lapidei, quorum alterius, quidam ex sacrorum ministris, amore captus se in templo conclusit, atque congressus præmium coronam reliquit. Hic cum comprehensus fuisset Deum aiunt responsum petentibus Delphis hominem dimittere iussisse, etique præmium præbuisse.

Animalia rationis expertia, quæ homines amarunt.

CAP. XXX.

Fuerunt animalia etiam rationis expertia, quæ homines adamarunt: nam & Gallus secundum pincernam quendam regium amauit. Vocabatur hic Gallus Centaurus, atque Secundus Nicomedis Bithyniæ Regis erat domesticus: velut Nicander declarat libro Euentuum sexto. Anser puerum amauit in Agio, velut testatur Clearchus libro primo Amatoriorum. Hunc puerum scribit Theophrastus Amphilochem vocatum fuisse in Amatorio libro, genere
Olen

A Olenium. Hermias Hermodori filius genere Samius Lacydem philosophum amasse inquit. Ita pauo virginem admauit in Leucadia inquit Clearchus, ut cum ea fuisset mortua, ipse etiam interierit: Delphinum fama est puerum in Iaso adamasse, ut asserit Duris libro nono. Loquitur autem de Alexandro hoc pacto; puerum etiam ex Iaso accersiuit: erat enim apud hanc ciuitatem puer quidam Dionysius, qui cum ex palaestra una cum aliis rediret, in mari natauit; Delphin ei ex pelago occurrit, in dorsumque illum cepit, permultumque natans spatium abstulit; mox in terram rursus deportauit. Homini amicissimum prudentissimumque animal est Delphinus, quodque gratias referre nouerit; quare Phylarchus libro duodecimo Cæranum scribit Milesum, cum piscatores uidisset Delphinum in retibus cepisse, eumque esse occisuros, dato argento quod pactus fuerat, in pelagus eum rursus dimisisse. Cum postea naufragium perpeius fuisset circa Maconum, omnesque reliqui periissent, solus Cæranus à Delphino fuit seruatus. Cum postea mortuus esset in patria ob senectutem, cadauereque secundum mare forte efferretur in Mileto, multitudo ingens Delphinum eo die in portu cõspecta est, quæ parum ab iis aberat, qui Cæranum gestabant, quasi simul virum efferret; unaque ad sepulturam comitarentur. Narrat hic idem Phylarchus libro vigesimo quarto amore puerum elephas prosequeretur. Ita verò scribis: cum hac elephante fœmina elephas nutriebatur, quam appellabant Nicæam; huic elephantum cum ministraret Indi mulier, filium suum, qui tum trigessimum diem agebat, apposuit. Postea verò mortua muliere miro quodam amore pueri bellua capta fuit; neque enim seorsum esse ab infante patiebatur, ac nisi puerum videret, molestè ferebat admodum. Cum igitur nutrix ipsum infantem lacte saturauisset, illum inter pedes feræ in scapha quadam ponere consueuerat: quod nisi fecisset, elephas pabulum capere nolebat, ac postea per totum diem calamis ac pabulis sibi appositis eo præsentem vescebatur. Cum dormiret infans muscas abigebat; ubi verò lugeret scapham promuscide motabat; puerumque dormire faciebat. Quod mas etiam elephas faciebat sapius;

CAP. XXXI.

VOs autem philosophi mentem animamq; delphinis
 ac elephantibus immaniore[m] ferocioremq; habetis,
 quamvis claret Persæus: Citicus in symposiacis commen-
 tariis, dicatq; congruum esse, ut Venereorum fiat com-
 memoratio inter vini: nam & ad id propensum sumus cum bi-
 bimus, atq; hic eos laude dignos censemus, qui illis & pla-
 cidè, & meliocriter utuntur; eos verò qui utuntur ferina
 ac insatiabiliter, vituperamus. Nam si ad potum conveni-
 rent dialectici, de syllogismisq; differerent, rem quæ valde
 abhorreat à præsentis occasione eos facere quispiam rectè
 existimavit: quiq; vir bonus & prudens esse vellet, indulge-
 ret lautius genio. Qui verò temperantes videri volunt, ad
 quandam usque metam hoc servare possunt in potu. Ve-
 rum ubi vinum eos prodiderit, omnem eorum deformi-
 tatem apertissime patefaciunt: quod prius sacrorum mi-
 nistris iis accidit, qui ad Antigonum ex Arcadia profecti
 sunt. Illi enim valde austerè ac compositè, ut constituerant,
 prandebant, non modo nullam nostrum, sed nec se ipsos D
 quidem vicissim aspicientes. Verum ubi processit potus,
 & alia acromata, Thessalæq; ipsæ saltatrices introductæ
 sunt nudæq; ac in subligaculis, sicuti earum est consuetudo
 saltarunt, non amplius illi viri se continere potuerunt,
 sed ex thoris irruentes ac clamantes, velut admirabile
 quodpiam spectatulum vidissent, regem beatum esse ex-
 clamarunt, quando his perfrui illi liceat: hisq; alia com-
 plura grautibus similia perpetrarunt. Ex philosophis au-
 tem quidam nobiscum bibebat; ingrediente tibicina, atq;
 magno existente spatio apud ipsum, cum puella sedere vel-
 let, non prohibuit quidem, sed valde asperum se præbuit.
 Postea cum puella tibicina venderetur (velut fieri in potio-
 nibus consuevit) emendo adolescentulus prorsus videba-
 tur. Atq; cum vendente alij cuidam, de citius proponente,
 contendebat; ipsumq; tradidisse negabat, atq; deniq; ad
 pugnos peruenit asper ille difficilisq; philosophus: cum
 tamen à principio neq; assidere quidem sibi tibicinam pa-
 teretur. Nunquid ipse est Persæus, qui pugnis ob tibicinam
 decertavit? Scribit enim hoc pacto Antigonus Carystius in
 libro

A. libro de Zenone; Zeno Citieus, cum Persæus tibicinam inter potandum emisset, atq; eam ad ipsum introducere cunctaretur eandemq; domum illam habitare sensisset, puellam attraxit, atq; cum Persæo conclusit. Noui Polystratum etiam Atheniensem Theophrasti discipulum cognomento Tyrrhenum, qui pallia tibicinarum induebat. Studiosi fuerunt Reges etiam musicarum mulierum, veluti patefecit in epistola ad Alexandrū Parmenio, quam illi misit, postea quàm cepit Damascum, impedimentorumque Darij est potius. Vbi captiua connumerat, hæc etiam scribit; musicas pellices regis trecentas inueni ac viginti nouem. Quadraginta & sex viros coronarum compositores, obsoniorum artifices ducentos & septuaginta septem, figulos ollarum viginti & nouem, lactis artifices tredecim, sexdecimque potionum temperatores, septuaginta verò quibus vini cura demandata erat. Vnguentarios quadraginta. Vobis autem affirmare illud ausim viri amici, nihil oculis magis esse iucundum, quàm mulieris præstantis forma. Nam Oeneus Chæremonis, vbi de virginibus differit, quas viderat, hæc inquit in actu eiusdem nominis.

B *Iacebat ostentans selena lumini
Hic candidum vber defuente pallio,
Latus sinistrum rursus hæc tripudij
Soluit: patentibus poli spectaculis
Picturam & inde viam aperte protulit.
Color fluebat ex oculis mox candidus,
Contra nigrantis vmbra opus quod prauales.
Pulchras manus palmas habentes altera
Nudauit, hæc collum tegitq; fæmineum.
Hæc vestibus fractis plicis sub femora
Ostendit, insignitus hic Amor fuit.
Non hic metus ridente tempore affuit.
Post hæc supina concidunt in helenijs;
Tum nigra frangunt hæ violarum capita,
Crocumq; quo scilare telis illinit
Idolon apte, tingit atque pallia
Perses vgens ætate, mox amaracus
In mollibus pratis tetendis ramulos.*

Scribit hic idem poëta in Aleuſiboa, cum ad flores etiam sit decliuſ:

*Innudus aspectus fit ipse corporis,
Splendensq; formosi colore candido,
Rubrum colorem tum pudor suavissimum
Inducit, addens hunc coloris splendido.
Coma q; flavescentes velut & imaginis
Formatur ipsis cum retortis crinibus,
Ventisq; letabantur illi mollibus.*

At in lo veris filios flores appellavit; floridi veris filios circumsternentes. At in Centauro, qui actus est numerosus, prati filios nuncupavit; hinc vero in infinitum eorum exercitum florum infiliis carentium militarunt, cum voluptate captantes prati filios. At in Dionysio;

Hedera choros amans, & anni filia.

De rosis autem sic inquit in Vlysse:

*Rosas habebam floridum corpus, comis
Horarum: & ipsa me simul nutrix decens
Veris.*

Et in Thyeste;

Rosa nitentes lilys cum candidis.

In Minyis;

*Licet videre plurimum fructum Veneris;
In vitibus summis nigret pro tempore.*

Quae mulieres ob formam excelluerint.

C A P. XXXII.

OB pulchritudinem, (nunc etiam senex cantor memoriam renouat iuxta Euripidem;) celebres fuerunt mulieres Thargelia Milesia, quae quatuordecim viris nupsit, cum & forma esset omnino perpulchra, & sapiens, velut in inscripta congregatione testatur Hippas Sophista: Anutisq; vocata Bagazi vxor; quae vt asserit Dinon libro quinto rerum Persicarum de prima coordinatione, soror erat Xerxis ex eodem patre. Haec vt pulcherrima fuit omnium mulierum quae essent in Asia, ita erat intemperantissima. Phylarchus Timosam contendit libro decimono Oxyartae pellicem omnes alias mulieres forma superasse: quam rex Aegyptiorum Stratire regis vxori dono misit. Scribit Theopompus libro Historiarum quinquagesimo sexto Xenopithiam Lysandriae matrem omnibus mulie

- A** mulieribus pulchriorem fuisse, quæ sunt in Peloponneso: quam Lacedæmonij vnâ cum Chryse sorore interfecerunt, vbi Agefilus rex seditione suscitata fecit, vt inimicus ipsius Lysandrides à Lacedæmoniis in exilium fugaretur. Formosissima fuit & Pantica Cypria, de qua scribit Phylarchus libro decimo Historiarum, quòd, cum esset apud Olympiadem Alexandri matrem, eam Monimus Pythionis filius in matrimonium poposcit: Verum cum intemperans esset mulier, inquit Olympias, ò infelix ex oculis, non autem ex consilio ducis vxorem. Eam etiam, quæ Pisistratum ad tyrannidem induxit, velut Palladis formam haberet, pulchram fuisse inquit: quippe quæ Deæ similem formam habere putabatur. Vendebat autem coronas, atque eam Hipparcho filio ad communes nuptias Pisistratus tradidit, vti literarum monumentis scriptum reliquit Clidemus libro Reditionum octauo. Dedit Hipparcho filio, quæ ipsum superauit, mulierem ingenio quidem Socratis filiam, (nam Charmi, qui Polemarchus fuerat Hippias, formosissimam filiam cepit) cum ei etiam nupsit, qui post ipsum regnavit. Accidit enim, vt aiunt, quòd
- B** Charmus Hippiam amabat, ac primus is Amoris statuam apud academiam erexit: in qua inscribitur;

Gymnasyj extremis altaria Charmus in oris,

Hæc Amor erexit ingeniose tibi.

Hesiodus libro tertio Melampodiæ Chalcidem in Eubœæ pulchras mulieres habentem nominat: nam formosæ ibi mulieres nascuntur, velut testatur Theophrastus. Nymphodorus in Asiæ nauigatione omnium quæ alibi nascuntur pulcherrimas mulieres esse in Tenedo insula Troica affirmat.

Certamina de pulchritudine.

C A P. XXXIII.

Cognoui præterea de pulchritudine certamen inter mulieres positum fuisse, de quo scribit Nicias in rebus Arcadicis; quod Cypselum posuisse inquit, cum ciuitatem apud Alpheum in planitie condidisset, in quam ad habitandum confluentes ex Parrasiis quidam lucum, aramque Eleusinae Cereri consecrarunt. Ac in huius festo certamen de pulchritudine absoluerunt, quod Herodica Cypseli vxor

*dignitas
militaris,
ωολυμπα-
ρχος, se-
cundus à
magistro
equitum*

primum vicit. Perficitur his etiam temporibus hoc certamen esse apud Eleos de formæ præstantia, iudiciûmque fieri magno cum studio, atque eos qui vicerint, arma referre præmium; quæ Palladi deponi consueuisse scriptum reliquit Dionysius Leuætricus. Is verò qui vicerit, coronatus ab amicis magna cum pompa ad sacellum usque proficisci consuevit. Coronam myrteam illis dari consueuisse ait Myrsilus in Historicis paradoxis. Affirmat ipse Theophrastus alicubi iudiciam fieri consueuisse de mulierum temperantia, rei; familiaris diligentia, sicuti inter barbaros. Alibi autem de forma, quam etiam par est ut veneremur, velut apud Tenedios & Lesbios. Hic quidem fortunæ est aut naturæ honor, at ut præcedat temperantia magis consentaneum videtur: sic enim pulchritudo pulchra; sin autem, periculum confert magis vergat ad intemperantiam. Cum tot à Myrtilo postea dicta fuissent, omnésque ipsum ob memoriam admirarentur, inquit Cynulcus;

Vanius haud quicquam, quàm plurima scire profari,

Hippon inquit Deos esse non putans. Verum & diuinus ait Heraclitus multa scientem mentem habere, non docet. D Timon etiam; intus amplitudo,

Vanius haud aliud quàm plurima scire profari.

Quænam tot nominum utilitas esse poterit & grammaticæ? omnes siquidem occidere posses potius audientes, quàm sic sapientes facere: & si te quispiam audiat. Quinam erant ij, qui in equo ligneo inclusi fuerunt? vnius fortasse aut alterius nomen connumerabis: neque tamen hoc ex Stesichoro, (vacat enim) sed ex Ilioperfide Acatil Argiui; hic enim complures connumeravit. Neque etiam appellationes sociorum Ulyssis potes ita concinnè connumerare: aut qui eorum fuerint à Cyclope deuorati, aut à Lestrygonibus; vel si verè deuorati fuerunt: qui neque hoc sane nosti, quamuis Phylarchi mentionem sapius consonè facias, quòd neque amicas, neque tibicinas intueri licet in Ciorum ciuitatibus. Tum Myrtilus; hoc ubi scripsit Phylarchus? omnes enim illius historias perlegi. Cum diceret libro vigesimotertio, ait Myrtilus;

Quæ

A *Qui Philosophos expulerint è suis regionibus.*

CAP. XXXIII.

Non'ne ego meritò omnes philosophos odio prosequor, cum sint amici rationi inimici? quos nō Lyfimachus solū ex vniuerso suo Regno per præconē expulit, sicut Carystius inquit in suis historicis cōmentariis, verum etiam Athenienses. Quamobrem Alexis inquit in equos

Hoc est academia, hoc idem Xenocrates?

Demetrio dent multa di ipsi commoda,

Latoribus legumq; ; quòd sermonibus

Qua vis inest docentibus, velut ferunt,

Ex Attica ad cornos fugarunt inquirunt.

Sophocles etiam quidam omnes philosophos per suffragia ex Attica regione relegauit, contra quem orationem scripsit Philon Aristotelis familiaris, cum tamen demochares Demosthenis consobrinus in Sophoclis defensionem scripserit. Optimi etiam in omnibus Romani Sophistas è Roma eiecerunt, veluti qui iuuenes corrumperent. Postea nescio quo pacto in ciuitatem iterum exceperunt. Demetiam vestram declarauit hoc pacto in fulmine percusso

B Anaxippus Comicus ;

Hei mihi philosopharis, atque i philosophi

Sermone solo sunt sapientes, ceteris

In rebus esse noui ego stultissimos.

Meritò igitur ciuitates complures, atq; in primis Lacedæmoniorum, neq; rhetoricam neq; Philosophiam admittunt, vt Chamæleon inquit in libro de Simonide, ob vestram in sermonibus ambitionem, contentiones, minúsq; opportunas probationes, ob quas mortuus est Socrates, qui contra eos de iustitia differuerat, quibus iudicij subsellia contigerunt, veluti furacissimi essent. Mortuus est ob res huiusmodi Theodorus, qui Deos esse negabat; Diagorásque relegatus fuit, vbi etiam nauigans naufragium passus est. Theotimus, qui libros contra Epicurum conscripsit, accusatus à Zenone Epicureo interfectus fuit, vt inquit Demetrius Magnes in Homonymis. Sed vt iuxta Clearchum Solensem summam dicam, vitam ducitis non tolerandam, nam verè canum more viuitis. Atq; cum hoc animal in quatuor ex ipsa natura maximè excellat,

cellat, vos deteriora capientes, ea seruatis. Est enim ob sensus, odoratúsq; virtutem, & ad res domesticas alienásq; seruandas ob diligētiā admirabilis: Tum quod cum hominibus degit, rem domesticam custodit, maximéq; vitæ bene agentium egregius est obseruator: quorū nihil vobis adest qui caninā vitam imitamini. Neque enim cum hominibus degitis, neq; ex simul versantibus quempiam cognoscitis: multúq; sensuū virtute superati pigre ac sine diligentia viuitis. Cum animal maledicū sit ac vorax, infelixq; & nudū, quod spectat ad victū, hæc ambo curatis ac imitanda assumitis, maledici, voraces, sine domo præterea, sine lare, extra omnes viuētes, à virtute alieni, ac ad vitæ vtilitatē demētes. Nihil est deniq; vocatis philosophis, minus philosophicū.

De Aeschine Socratico.

C A P. X X X V.

Sed quis Aeschinem Socraticū moribus huiusmodi fuisse putauerit, cuiusmodi fuisse scribit Lysias in Orationibus de cōmerciis? quem ob dialogos in eum relatos admiramur tanquam moderatum & facilem: nisi verè sapientis Socratis ea sint cōmentaria. Fuerunt ei donata post mortem Socratis à Xantippe illius vxore, velut Idomonei familiares attestantur. Verum hic Lysias in oratione, quæ ita inscribitur; cōtra Aeschinem Socraticum ob æs alienum: ego, etsi permulta sunt ea, quæ dicta sunt in vestra multam gulam ò philosophi, cōmemorabo. Sic igitur incipit Orator; Nunquam ego iudices credidissem Aeschinē ita turpe iudicium fuisse subiturum, cum præcipuè videam nullum aliud scelestius facinus eum inuenire potuisse. Hic enim cum ob tres drachmas iudices argentum Sosimo mensario Aristogitoniq; deberet, ad me accessit, me rogauit ne eum despicerem, quòd propter fœnus ex suis bonis, nisi auxiliatus essem, breui esset decisurus. Parabo inquit artē vnguentariam, sed facultate indigeo: tibi nouem obolos minæ fœnus præbebo. Optimus profectò finis felicitatis est philosopho ars vnguentaria, quæq; Socratis philosophiæ maximè conueniat, viri præcipuè eius, qui huiusmodi vnguentorum vsum summopere improbauerit. Sed & Solon legislator minime viro concessit, vt artē hanc exerceret: quam obrem Pherocrates in Somno siue pernoctante inquit; vnguentum vendit

A vendere quid? discens hanc; oportuit sedere altè sub umbraculo præparassèque confessum: non cum adolescentulis per diem loquebatur. Postea inquit; statim nullus coquinariam nouit vnquam, neque piscatorum, vnique enim generi apta oportebat esse quæ ad artem pertinent. Post hæc ita inquit Orator; his, quæ ab eo dicebatur, persuasus, cum ipsum Aeschinem Socratis discipulum esse crederem, multosque ab eo, eosque graues sermones de virtute & iustitia audiuissem, neque se vnquam illa aggressurum, neque ausurum quæ perditissimi, iniquissimi que homines conarentur. Rursus postea de se percurrit, quod fœnus accepisset, ac neque fœnus neque sortem reddidisset. Quod conditum diem præterisset, indicta causa fuisset iudicatus, quodque familiaris eius obsignatus in arrhabonem captus fuisset. Cum alia complura dixisset hæc subiunxit; Verum non in me solum huius est ingenij iudices, sed in eos omnes, qui rem habent cum eo. Non ne caupones etiam qui propius habitant, quibus potum capiens non soluit, ob illum iudicati sunt, cauponasque clauerunt? ita grauia ab eo vicini patiuntur, vt domos suas relinquētes alias longius conducant. Quot conuiuia collegit, ac reliquas portiones non apposuit, sed circa hunc cauponem, veluti circa columnam opprimuntur? tot verò primo die domum illius ad petenda debita sibi conueniunt, vt transeuntes ad efferendum hunc mortuum conuenire arbitrentur. Ita verò in Pireo viri iudicarunt, vt minus periculo propius sit in Adria nauigare, quàm huic esse obuios. Multò magis sua ea esse credit, quæ ad fœnus accepit, quàm ea quæ sibi pater reliquit. Sed non ne Hermæi vnguentarij facultates possidet, cum vxorem septuaginta annis natam interfecerit, quam cum se amare simulasset, ita testari fecit, vt maritum filiosque suos mendicos reliquerit? tum ipse pro caupone se vnguentarium declarauit. Ita puellam cum amore accepit, ætate illius opportuna fruens, vt multò esset facilius pauciores ne dentes haberet connumerare, an manus digitos. Mihi verò huiusce rei procedite testes. Erat profecto vita huiusmodi ipsius sophistæ: sic igitur ait Lysias ò Cynulce. Ego verò, iuxta Aristarchum, his non concessis, sed potius punitis; orationem hic ad te & alios canes conuiescere faciam.

*επαρσε
quiniuno
in quod
singuli
conferre-
bant.*

ATHEN

A T H E N A E I^c DIPNOSOPHI- STARVM

LIBER DECIMVSQVARTVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

Dionysius cur insanus fingitur.

CAPVT I.

DIONYSIUM amice Timocrates insanien-
tem complures idcirco finxerunt, quòd ij,
qui vino immoderatus vtantur, fiunt tu-
multuosi.

Sic tibi, sic alijs nocuerunt dulcia vna:

Qui fusim potare solent, nec iusta requirunt.

Vinum centaurum valde inclytum & Eurytionem

Perdidit in domibus praestantis Pirithoi, qui

Venerat ad Lapithas: vino saturauit vt ille

Pectora, Perithoi in domibus mala plurima fecit.

Nam vino in corpus descendente mala verba & insanien-
tia educuntur, vt ait Herodotus. Scribit Clearchus Comi-
cus in Corinthiis:

Si singulis diebus ebrio accidat

Caput dolere, & illud antequam merum

Bibat, quis est profecto qui potauerit?

At nunc voluptas est prior doloribus,

Privamur ipsis & prioribus bonis.

Existimauit Xenophon oportere Agesilaum ita ab ebrie-
tate abstinere, atque ab infania: ita verò cibos non oppor-
tunos detestari, atque pigritiam. Sed neque nos ex iis su-
mus, qui plurimum bibentes ac temulenti facti ad conci-
na ista symposia foro pleno accedamus. Nam conuiciari
assuetus Vlpianus quendam rursus dicentem occupauit:

*Ego non sum temulentus inquiens. At temulentus vbit
qui*

A qui ait, apud Alexim in tributa ferente; temulentus hæc faciebat inquit.

*De Anacharse & Parmenisco Meta-
pontino non ridentibus.*

C A P. I I.

Quando singulis diebus post novos semper sermones à nobis in medium prolatos, varia acroamata splendidus noster Conuiuator Larensius, ridiculâque facientes introducit; agitè iam nos de his etiam aliquid dicamus. Noui enim Anacharsem Scytham ridicula facientibus in conuiuium introductis sine risu constitisse; mox cum pithecus illatus fuisset, risisse, ac dixisse, quòd hic quidem natura esset ridiculus, homo autem comminisceretur. Euripides in Melanippe ligata:

*Plures viri mordacibus risus solent
Causa mouendi gratijs uti. ast ego
Odi magistros ridiculorum: sunt quibus
Effrena verba, nec sapientibus viris
Parentia: haud numerum virorum perficiunt.*

B *Ridenda sunt dicendo valde consoni.
Domos habent, nauique vecta intra domos
Seruant.*

Parmeniscus Metapontinus & genere & diuitiis cæteros omnes antecellens, velut Semus libro quinto Deliadis testatur, cum in Trophonij locum descendisset, ac ascendisset postea, non amplius ridere poterat. Cum de hac re oraculum percunctaretur, ei responsum fuit:

*De risu percunctaris me difficilis vir,
Ipsa tibi mater dabit, hanc venerare reuersus.*

Cum speraret hic igitur cum reuersus esset in patriâ se esse risurum, atque nihilo amplius rideret, existimans se deceptum esse, forte venit in Delum, omniâque quæ erant in insula admiratus ad Latonæ imaginem venit: atque cum existimaret matris Apollinis statuam aliquam esse eximiam, vbi eam ligneam ac deformem vidit, præter opinionem risit, Deique responsum percipiens, agritudinèque liberatus, magnificè Deum honoribus eondecorauit. Anaxandrides in Gerontomania Rhadamanthū ac Palamedem scribit hoc pacto ridiculorum inuentores fuisse: multum sane

*υποτιμα
ναι, οτι
συστα.*

sane fatigamus immunem, ridicula dicere Palamedes & Rhadamanthus Inuenit.

De scurris, risuque studiosis.

C A P V T I I I.

Mentionem fecit de scurra Xenophon in Conuiuio, ac de Philippo quidem; de quo hæc ita inquit; cum ianuam pulsasset Philippus scurra, dixit audiēti vt intro nuntiaret quis esset, & quod vellet hospitari: ac adesse dicebat cum omnia necessaria præparasset, vt aliena cœnaret. Puerum verò valde vexari aiebat, cū nihil tulisset, quòdque nondum pransus esset. Hippolochus Macedo in Epistola, quam scribit ad Lynceū, de Mandrogene & Stratone Attico Scurris mentionē fecit. Erat multitudo huiusce sapientiæ Athenis nō exigua: nam in Diomea aut Heracleo sexaginta numero colligebātur, atque in ciuitate nominabatur, quòd hoc sexaginta dixissent, vel ex sexaginta venio. Inter hos aderat Callimedon Locusta & Dinias, Masigetónque & Menzchmus, vt in libro de Ciuitate testatur Telephanes. Tanta eorum mollitiei fama increbruit, vt cum Philippus Macedo audiuisset, talentum illis miserit, vt ridicula scribētes ad ipsum mitterent. Quòd hic rex ridiculorū esset studiosus, testatur in Philippicis orationibus Demosthenes Orator. Risus studiosus fuit Demetrius etiam Poliorceta, veluti ait Phylarchus libro Historiarum sexto: qui aulam Lyfimachi nihil differre à scena comica dicere consueuerat: omnes enim ab ea exire disyllabos; cum Bithem Paridémque, qui maximi erant apud Lyfimachum, subsannaret, nonnullósque alios amicos: à se verò Peucetas, Menelaos & oxythemides proficisci. Cum hæc audiuisset Lyfimachus, ego igitur inquit meretricem exeuntem ex scena tragica non vidi? Lamiam tibicinam intelligebat. Cum hoc etiam nunciatum fuisset, inquit Demetrius; sed quæ est apud me meretrix multò est continentior, quàm apud illum Penelope. Dictum est autem prius quod Sylla Romanorum dux, risus erat studiosus. Lucius etiam Anitius & ipse Romanorum dux, qui Illyrios debellauit, captiuúmque duxit Gentium Illyriorum regem vnà cum eius filiis, certamináque Romæ edidit victricia, res omnes risu dignas fecit, vt asserit libro trigésimo Polybius. Nam cum

omnes

C omnes celeberrimos artifices ex Græcia conuocasset, scenamque amplissimam in circo parauisset, omnes tibicines simul prius introduxit. Erant autem hi Theodorus Bœotius, Theopompus, Herimippus, Lyfimachus, qui erant celeberrimi. Hos cum ad proscenium constituisset, iussit ut omnes simul cum choro tibias inflarent. Illos autem qui pulsarent pertranseuntes cum motu concinno præmiserit, dixitque ne ipsi aptè tibiis canerent, sed potius ut decertarent imperauit. Eos autem qui dubitarent, instituebat quidam ex lictoribus, ut inter se conuersi essent, ac veluti pugnam excitarent. Hoc cito tibicines percipientes, aptamque pulsationem eorum intemperantiæ capientes, magnam confusionem vocum effecerunt. Medeos Choros ad extremos conuertentes, tibicines inflantes mystica, tubasque differentes, per partem inter se contulerunt. Vnà cum his obstrepentes chori, scenamque ingredientibus aduersi conferebantur, rursusque ex mutatione secedebant. Verum ubi ex saltatoribus quidam præcinctus ex tempore conuersus manus extulit ad pugnam in aduersum tibicinem strepitus non exiguus ortus est, plaususque & clamor spectantium. Cum certarent adhuc ij quasi ex instructa acie, duo saltatores in Orchestram cum concentu introducti sunt, tum pugiles quatuor cum buccinatoribus ac cymbalisticis scenam ascenderunt: quibus omnibus inter se certantibus explicari nullo modo posset id, quod accidebat. De tragicis autem si recensere aggressus fuero, videbor quibusdam subfannare inquit Polybius.

Impostores, ac diſteriorum studioſi.

C A P. IIII.

Cum hæc percurreret Vlpianus, omnesque cachinnarentur ob spectacula huiusmodi non solita, nonnulli sermones habiti sunt etiam de impostoribus: atque quaesitum est an horum etiam mentio facta fuisset apud antiquos: nam de admirabilia facientibus dictum est à nobis prius. Tunc ait Magnus; Dionysius Sinopeus comicus poeta mentionem fecit in inscripto Homonymo his verbis de Cephisodoro impostore: quendam inquiens Cephisodorum impostorem cognomento Athenis fuisse, qui in hanc partem

DD

vitz otio abutebantur. Hunc incidentem inquit ad finum **C**
 accurrere, ac super baculo descendere. Mentionem fecit il-
 lius Nicoftratus in Syro:

Cephusodorum non male, per Icnem, impostorem

Dicunt viam arctam in angustum constituere quosdam

Vlnas habentes, vt nullus praterire possit.

De Pantaleonte meminit Theognetus in amante heram:

Nam Pantaleon, qui nesciunt ipsum, aduersis

Imponit omnibus, ferè ac à crapula

Diuertit ille sapius, nam gratia

Risus sibi contraxit inde propriam

Loquacitatem.

Chryssippus philosophus libro quinto de Bono & Volupta
 te, hæc de Pantaleonte scripta reliquit; cum Pantaleon im-
 postor esset morturus, vtrunque filium separatim accersi-
 uit ac decepit, cum diceret se soli dicere vbi aurum effode-
 ret: ita vt postea frustra simul excauâtes, se deceptos esse in-
 telligerent. Neque nostrum sanè conuiuium diæteriorum
 studiosis caruit: atque de quodam huiusmodi scribit. rur-
 sus idem Chryssippus in eodem libro, cum diæteriorum stu-
 diosus quidam iugulandus esset à carnifice se velle velut **D**
 cygneum inquit cantum cum prius cecinisset, mori. Cum
 ille concessisset, diæteria dicebat. Ab eiusdem viris sapius
 diæteria passus Myrtilus, ac grauitè ferens, ait perpulchrè
 regem Lyfimachum fecisse: Nam cum Telephorus vnus
 ex illius primatibus in Arsinoem diæteria in conuiuio ali-
 quando coniecisset, (erat autem Arsinoë illius vxor.) dixit-
 setque, quòd esset euomendo apta, quòd mala prouocaret,
 hanc euomètem induxit. Cum hoc audiisset Lyfimachus,
 eum in caueam conici iussit, ac more fera circumferri nu-
 trisque intus, atque ita mori fecit. Verum si tu caueam
 quæris Vlpianeam habes in Oratore apud Hyperidem.
 Vbi verò, tu perquire. Tachus etiam rex Aegypti in Age-
 silaum Regem Lacedæmoniorum diæteria coniecit, qui ve-
 nerat ad eum vt socius belli esset, quòd foret breui corpo-
 re: quare abstinit ille, isque auxilio, bellique societate pri-
 uatus fuit. Erat autè huiusmodi diæterium, parturiit mons,
 extimuit Iuppiter, hic murem peperit. Hoc cum audiisset
 Ageilaus iratus inquit: videbor aliquando etiam leo.
 Postea cum Aegyptij in bellum surrexissent, vt affirmarūt

Theo

*γὰρ λέγει
 locus in-
 clusarum
 ferarum.*

A Theopompus Lyceasque Naucratices in rebus Aegyptiis, nullam illis operam præstans, fecit ut is è regno depulsus in Persas confugeret. Cum igitur multa sæpius fuerint atrociamata, neque semper eadem; quoniam sermones complures de his habiti sunt, nominibus dicentium relictis, res ipsas diligentius recensabo.

De tibia, & consonantia.

C A P. V.

DE tibiis asserit quidam rectè Melanippidem dixisse in Marfya, ubi tibicinum artem carpit, ac de Pallade, quòd immortalia instrumèta ex sacra manu iecit, dixitque secedite turpes corporis solutiones. Ego verò me malitiæ trado. Cui contradicens inquit alius; verumtamen Telestes Selinuntius contra Melanippidem ait in Argo; qui sermo fit de Pallade, quem sapientem sapiens comprehendens, non creditur à me in montanis nemoribus instrumentum diuina Pallas, inuisum dedecus timens, rursus ex manibus deiecisse, nympha genito manufactæ feræ Marsiæ decus.

B Quid enim callidus Amor ipsum amabilis formæ gratia fatigat? illi siquidem suauem virginitatem, orbúmque esse Clotho attribuit: ita ut formæ turpitudinem ob virginitatem non aufugiat. Postea inquit, sed frustra tripudiat: nam fama stultorum sermonum aduolauit per Græciam poetarum, sapientes artes ad inuidiam sunt hominibus vituperium. Post dicta huiusmodi tibicinum artem laudat ac inquit; diuinissimum igitur Bromio tradidit grauis dæmonis elatum spiritum procellosis alis cum optima mente. In Aesculapio etiam tibiæ usus in his Telestes significauit, vel Phrygem bene inflatarum tibiæ sacrarum regem loquax cæpit primus aduersarium musæ Duridis: variæ legis auram bene alatum obscure circūuectens calamis. Pratinas Phlasius, cum tibicines saltatorésque mercede conducti Orchestras haberent, nonnullos grauitè tulisse inquit, quoniam tibicines vna cum choris non inflarent, velut patria obtinuerat consuetudo: sed chori vnà cum tibicinibus canerent. Quem igitur animum habebat in eos, qui res huiusmodi pararent Pratinas declarat per hanc cantilenam quæ saltantibus accinebatur; quis tumultus hic? quid hæ saltationes? quæ petulantia in Dionysiadè irrupit tumultuosa

DD 2

scenae? meus Bromius, me oportet clamare, me oportet tu- C
 multuari in montibus concitatum cum Naiadibus, quem-
 admodum cygnum agere varium cantum, cantilenamque
 constituere * neque tibia postea choreas instauret: est
 enim lasciuiae ministra solum, in ardentibus cestuum pu-
 gna, cum sit spectaculum, in debacchatum esse praetorem
 exercitus. Percute varij Phrynei praecedentem, vre totum
 pinguem calamum, loquacem, grauem, praeter concinnita-
 tem, rhythmumque procedentem, terebro corpus fictum.

καλοβα-
 ρων κρη-
 μιλοϋδμο
 βάται.
 perobscu-
 ra sanè
 est valde
 haec cãti-
 lena, quã
 non satis
 intelligo,
 vt inge-
 nuè fa-
 ceat.

* resonantia tibi dexterè polus disci * triumphi
 dithyrambe hederaceos crines habens rex audi metum do-
 num patrium. De tibiaram communitate cum lyra, quan-
 do nos sapius ipsa consonantia delectauit. Inquit igitur
 Ehippus in negotio, communicat adolescentule:

Cum tibys nam si musica, & simul in lyra

Nostris ludis puerilibus, vbi enim bene

Conueniant presentibus ex more,

Tum maxima oblectatio inuenitur.

Quid autem sit consonantia, declarauit Semus Delius hoc
 pacto libro quinto Deliadis, cum ignoraretur à compluri-
 bus consonantia, dicendum fuit quod consonantiae certa ¹D
 men tibiae rhythmiq; esset alternum, sine ratione accinen-
 tis. Perurbanè verò ipsam manifestè declarat Antiphanes
 ita inueniens in tibicine:

Qualem scit referto consonantiam?

Hanc nouit ille, rursus vti tibys.

quanto-
 pere hac
 sint cogni-
 tu diffici-
 lia, is de-
 mu com-
 perset,
 qui gre-
 cū exem-
 plar in-
 spexerit.

Discentes, vt tibias & tu ipsa in expiatione consequaris
 perface * capiat autem, sed tibi suaue est, sine quo rur-
 sus confirmationes singulas propositionibus non signifi-
 cet. Libym vocari tibiam à poëtis testatur Duris libro se-
 cundo de rebus Agathoclis. Postea quàm Sirites, qui pri-
 mus videtur tibiaram artem inuenisse, Libys fuit ex No-
 madibus: qui etiam primus materna tibia cecinit. Sunt
 autem tibiaram cantilenarum nomina hæc, vt inquit Try-
 phon libro appellationum secundo: Comus, Bucoliaf-
 mus, gingras, tetracomus, epiphallus, choreus, callini-
 cus, bellicum, suauicomus, sicynotyrba, thyrocopi-
 cum, quod idem & crufithirum, enismus, mothon. Hæc
 enim omnia cum saltatione ad tibiam canebantur & can-
 tilena.

De va

HAs etiam odarum appellationes Tryphon connumerauit, Himæus, quæ dicitur epimylius, quam canebat molendo, ab Himalide fortasse. Est autem Himalis reditus apud Doricos Cerealiùmque corollarium. Textorum oda est Elinus, sicuti narrat Epicharmus in Atalantis, at lanam tractantium, Iulus. Scribit Semus Delius in libro de Pæanibus, quod hordei manipulos ipsos solos, ac non mistos Amalas vocarunt, congregatos verò, vnùmque fasciculum ex compluribus factum, Vlos & Iulos, ac Cererem quandoque Chloem, aliquando Iulum. Nam ob Cereris inuenta fructus, hymnòsque in Deam relatos Vlos appellant & Iulos. Cereriuli & pulchriuli, & plurimum vlum mitte iulum mitte. Sunt qui odam esse dicant Lanarum artificum, Odæ verò nutrientium Catabaucaleses vocantur. Erat & in sublimitate quædam ad Erigonè, quam odam etiam dicunt Auletim. Scribit igitur Aristoteles in Colophoniorum Republ. mortuus est & ipse Theodorus morte violenta, ac dicitur fuisse quidam delicatus, quem admodum manifestum est ex poësi. Nam ad hæc vsq; tempora perduravit consuetudo, vt mulieres in illius sublimitatibus cantilenas canant. Messorum verò ode Lytiersa vocatur, atque oda quædam erat mercenariorum, qui in agros proficiscerentur, vt ait Teleclides in Amphictyonibus. Aliæ erant odæ balneatorum, vt inquit Crates in audacia. Alia rursus erat pinsentium, vt asserit Aristophanes in Cerealia celebrantibus, ac Nicochares in Hercule Choro. Erat oda etiam pecorum in pascua ducentium, quæ Bucoliasmus dicebatur. Erat bubulcus Sicularum Diomus, qui formam primus inuenit: de quo mentionem fecit Epicharmus in Alcyone & in naufrago Vlyse. Ode verò quæ in morte ac doloribus fiebat, Lamentatio dicebatur. Iuli verò vocatæ odæ & Cereri conueniunt, & Proserpinæ. Ode in Apollinem dicitur Philelias, vt affirmat Teleilla. Vpingi in Palladem. Canebantur Athenis inter potum leges etiam Charondæ, vt scriptum reliquit Hermippus libro sexto de Legislatoribus. Aristophanes in Atticis dictionibus, Himæus inquit odæ est molitorum, in nuptiis Hymæus, in doloribus lalæus. Linus ac Aelinus non in dolo-

ribus solum, verum etiam in felici cantu iuxta Euripidem. C^e
 Clearchus libro Amatoriorum primo Odam quādam scri-
 bit his verbis Pastorale vocatum fuisse ab Eriphanide: Eri-
 phanis lyrica cum Menalcam venatorem amaret, ac vena-
 retur desiderijs obtemperans. Nam omnia montana quer-
 ceta, cum discurreret vagareturque, subiit, ut esset fabula,
 dicti Inus cursus: ita verò ut non homines solum maximè
 benevolentiae expertes, verum etiam crudelissimae feræ il-
 lius doloris gratia lachrymarentur, cum sensu amatorium
 desiderium illae conciperent. Unde effectum est ut omnem
 solitudinem perquiret, ut aiunt, vocatumque Pastorale
 caneret & clamaret, in quo inest, longae quercus o Menal-
 ca. Aristoxenus libro de Musica quarto, cantabant mulieres
 inquit antiquae odam quādam Calycam: Stefichori id erat
 poema, in quo mulier quaedam nomine Calyca Euathlum
 adolescentem amavit, atque Veneri vrilli nuberet suppli-
 cavit. Verum ubi eam adolescens despiceret, sibi ipsi suspen-
 diò vitam finiuit: quod accidit in Leucade. Temperantes
 omnino constituit poeta virginis mores, quippe quae non
 quouis modo cum iuvene congressi posceret, sed oraret, si
 fieri posset, ut vel vxor Euathli ipsius fieret, vel si id conse-
 qui non posset, e vita discederet. At in commentariis scribit
 sensim Aristoxenus quòd Iphiclus Harpalicis ipsam aman-
 tem contempit. haec mortua est: in cuius honorem certam-
 en fit oda: inter virgines, eaque, ut inquit, Harpalice ap-
 pellatur. Nymphis autem libro Heracleae haec inquit, ubi
 narrat de Maryandynis: Similiter verò nonnullas odas
 aliquis animaduertit, quas illi ex quadam patria illius
 loci consuetudine canentes, aliquem ex antiquis inuocant
 Borcum appellantes. Hunc diuitis cuiusdam & illustris vi-
 ri filium fuisse narrant, plurimumque forma, ceteros omnes,
 qui eo tempore vigerent, excelluisse: quem, cum suis insti-
 ret operis, ac messoribus quod biberent, dare vellet, ad a-
 quam accessisse aiunt, ac inde euauisse. Perquirebant
 illum viri illius regionis cum cōcinno quodam
 eiulatu ac vociferatione, quibus his etiam
 temporibus illius loci incolae vrun-
 tur. Huiusmodi est & illud,
 quod Manerus apud Ae-
 gyptios vocatur.

De poet

A

De poetarum recitatoribus, & hilarædis.

CAP. VII.

B

NEQUE poematum sanè recitatores nostro conuiuio defuerunt: gaudebat enim Homericis Larentius ita vt nullus alius, atque adeo vt Casander rex Macedoniae nuge videretur: de quo scribit in suis commentariis Historicus Carystius, quod ita erat Philomerus, vt cõplura eius carmina semper haberet prompta, Iliademq; & Odysseam haberet peculiarem manu scriptam. Quod Homeristæ etiam vocarentur carminum recitatores, testatur Aristocles in libro de Choris, eos, qui nunc Homeristæ nuncupantur, primus Demetrius Phalereus in theatra introduxit. Scriptum reliquit Chamæleon in libro de Stesichoro non Homeri solum carmina cantari consueuisse, verum etiam Hesiodi, Archilochi, Mimuermi, & Phocylidis. Scribit libro primo Clearchus, vbi Antilochi carmina circumscribit, quòd ea Simonides Zacynthius in sella sedens in theatris recitabat. Lysanias verò libro primo Iambos componentium Mnasionem recitorem scribit in Demonstrationibus quosdam Iambos Simonidis recitasse. At Cleomenes recitator Empedoclis expiationes in Olympiacis recitauit, velut testatur Dicæarchus in Olympico. Iason libro tertio de sacrificiis Alexandri in Alexandria in magno theatro inquit Hegeasiam Comicum rerum Herodoti Historionem fuisse, at Homericarum Hermodotum. Hilarædi etiam vocati, quos Simodos nunc quidam appellant, vt autor est Aristocles libro primo de Choris; quia Simus Magnes, magis omnibus poetis hilaria canendo esset idoneus; nobis semper apparent. Hos etiam connumerauit Aristocles ita scribens in libro de Musica; Magodus quæ idem est & Lytiodus. Scribit Aristoxenus eum qui virilem muliebremque personam simulat, Magodum appellari: at qui mulierem Lysiodum vocitari à virilibus. Hæc ipsa carmina canunt, aliâque omnia his sunt similia. Ionicus sermo Sotadis, Ionicâque poemata eorum, qui ante fuerunt Alexandri Aetoli, Pyreti Milesij, Alexæ, aliorumque poetarum similium proferuntur. Appellatur hæc cantilena Cinædologus. Floruit in eo genere Sotades Maronites, vt asserit Carystius Pergamenus in commentario de ipso So-

D D 4

tade, ipsiusque Sotadis filius Apollonius. Hic enim com-
mentarium scripsit de poematis patris : in quo intueri
licet temerariam libertatem loquendi Sotadis , qui con-
tumelias coniecit in Lyfimachum regem in Alexandria:
tum in Ptolemæum Philadelphum apud Lyfimachum, at-
que in aliis ciuitatibus in reges complures , quamob-
rem meritam animaduersionem consecutus est. Nam
cum ex Alexandria enauigasset , vt scribit in commen-
tariis Hegesander , omniâque pericula se effugisse ar-
bitraretur , (multa enim grauiâ in Ptolemæum dixe-
rat , inter quæ & hoc erat ; quod Arsinõem sororem vxo-
rem duxisset, in non sanctum foramen stimulum compel-
lens.) Patroclus dux Ptolemæi ipsum in Cauno insula
comprehendens, iniiciensque in figulinam plumbariam,
inde in mare deduxit ac immerfit. Huiusmodi est i^uius
poësis. Theodori tubicinis pater fuit Philynus, in quem
hæc scripsit ; hic cum foramen detexisset posterioris
Sterquilinij , ex arbores ferente valle expulit tonitrum
vanum : qualem senex arator , vbi relaxat boues. His
omnibus poëtis grauior est Hilarædus nominatus , non
enim lentiscum arrodit ; sed veste vitur candida viri-
li , aureâque cotona coronatur , ac calceis antiquitus
utebatur , vt asserit Aristocles , at nunc crepidis. Vnâ
cum eo vel mas canit vel fœmina sicuti cum tibia ca-
nente. Datur verò Hilarædo ac aulædo corona , non au-
tem cantori , aut tubicini. At Magœdus appellatus ha-
bet tympana & cymbala , omniâque vestimenta mu-
liebria , lentiscum arrodit , omniâque præter dignita-
tem facit : ac aliquando mulierem repræsentabat , ali-
quando mœchos, aut masturbatores, nunc virum ebrium,
lasciuéque ad amicam proficiscentem. Hilarædiam scri-
bit Aristoxenus , præter tragœdiam esse grauiorem, at
magœdiam præter comœdiam. Sæpius autem comica
argumenta capientes tragœdi secundum proprium in-
stitutum ac dispositionem retulerunt , Obtinuit autem
nomen magœdia veluti à rebus magicis , quæ per eam
proferebantur , quòdque pharmacorum vires pateface-
ret. Erat antiqua quædam consuetudo apud Lacedæ-
monios comici lusus , velut inquit Sosibius, non satis
decora , veluti Spartes in his etiam frugalitatem per-
seque

A sequeretur. Nam quispiam surripientes poma in simplicibus verbis imitabatur, vel externum medicum qui hæc diceret, velut ita Alexis in refrigerata his verbis:

*Medicus catinum si ferat vernaculus
Huic mane ferte ptisana, contemnimus
Statim. ferat si ptisanam catinum & hunc
Miramur. ac betam ferat, contemnimus.
Quod si ferat betam, libenter audiunt.
Sit alterum beta ac velut, beta alterum.*

συνταξ.
τωντων.

Dicelista, Thebani vocum inuectores.

CAP. VIII.

Nominabantur ij, qui lusus huiusmodi obirent; Dicelista apud Lacones; velut si quispiam mimos habitusq; scenicos apparantes dixerit. Cōpures sunt pro locis appellationes forma Dicelistarum. Nam Sicyonij phaliferos appellant, alij Autocabdalos, alij Temulentos, velut Itali: plurimi sophistas, at Thebani, qui multa peculiaribus vocabulis nominare consueverunt, Volentes. Quod nouas autem voces inueniant Thebani his verbis declarauit Stratis in Phænissis;

*Intelligi nil tota Theba ciuitas.
Nil prorsus ipsa siquidem tu sepiam
Ophthotilan vt refertur nominas.
At Ortalicum gallum medicumque nuncupas
Sactam: simul pontemque pontem: ficus &
Ficus vocatur hiruindines, cotilades.
Mansumque acolum rideve risum emittere.*

φίσιπυρ
γίσιπυρ.
σίννα.

Semus Delius in libro de Pæanibus quæ vocantur inquit Autocabdali coronati hedera sensim irrorabant; postea verò iam nominati sunt, & ipsi & eorum poemata, Ithyphalli vocati personam ebriorum habent inquit, boreasque manicas habentes coronantur. Sagulis Semialbis utuntur, atque Tarentino tegmine se ipsos ad talos usque cooperiunt: ac cum silentio vestibulum ingredienti vbi in media scena confiterint, se in theatrum conuertunt dicentes, agite assurgite latum locum Deo concedite. Vult enim Deus rectus per medium conspersus incedere. Phaliferi verò personam non assumunt inquit, at canos ex serpillo

τύννα.
γίλαρ.
ινυιδά.
μν.

DD 5

circumponentes, præterotésque supra hos imponunt, ac coronam densam ex violis & hedera, tum pellibus caprinis circumiectis accedunt; alij quidem ex ingressu, alij ex obliquo venientes ac dicentes in rhythmo;

*Hanc Bacche musam splendidam damus tibi
Effundimusque simplicem rhythmum tibi
Non simplici cantu, haud decorus virginis
Qui sit profecto, nec prius hoc vsi sumus.
Hymnum sed integrum tibi sarravimus.*

Postea accurrentes eos irridebant quos constituerant, erectique faciebant. Phallifer autem rectè ex aduerso incedebat fuligine repletus,

De Amæbeo citharædo.

CAP. IX.

Verum quoniam huc vsque nobis oratio processit, indignum prorsus fore putavi, si ea quæ nostro tempore de Amæbeo citharædo acciderunt, relinqueremus: viro quippe iuxta musicæ leges peritissimo. Hic cum tardius aliquando in conuiuium nostrum aduentasset, ubi didicisset ex familiari quodam nos iam cœnasse, consuluit quid sibi esset agendum, donec Sophon coquus ad illum accedens elatiore voce eum allocutus, ita vt omnes Eubuli carmina ex Auge hæc audiuerint:

*Quid ò proterve constitisti in ianua?
Cur non abiisti nam diu viriliter
Discerpta membra his anserum calentia.
Inuimque secta mox caro grauis fuit.
In ventre factus est medio tum circulus,
Euanserunt trunculi hinc omnes statim.
Sunt frustra facta delicia farciminas.
Assata boligo comesa mox fuit.
Comesa sunt nouem decem'ue pectora.
Quare relictis cum velis tu nescier,
Sequare me, ne forte hians velut lupo
Deceptus horum spe statim diffugias.*

Omnia nobis adsunt iuxta suauissimum Antiphanem, qui scribit in Philothebano; Nam synonyma ei, quæ

*Anguilla nobis intus est Bastia,
Conciditque in canis profundis sacabi*

Fernoz

A

Feruet sodalis, concitatur, bullit, &
 Adurit. nec areas nares quidem
 Si quis habeat ingressus, hic exire mox
 Statim valeret, fumus hunc ita percussit.
 Dicu coquam vivum, propinquus qui sit huic,
 Totum diem ac noctem nihil comederis,
 Ac mugil exquammatu, illiusque sit
 Simulque quid cursus agens ad terminum.
 Accurret ut clamans, puer statim irrigat
 Aceto. & inde thyrsus astitit Libys
 Siccatus à radis sacvatis Silphij.
 Et postea quidam haud valere carmina
 Dicunt: ego iam tres comesos per Deos
 Dum tu refers hac cerno. nam synonyma
 Una est leue habentis corpus ipsa sepiæ,
 Incedit armata ensiferis qua manibus.
 Lolige natura relicta candida
 Carnis, culaphis carbonis ignita & simul.
 Exultat auris corpus ipsum luteis.
 Famémque cicue pravam dem suscitatur.
 Quare ingredi, nec esto tardus, cedo.
 Nam perpeti quid est opus pransos pati,
 Si nos oporteat profecto incommodi.

Qui concinne admodum ei occurrens hæc ex Clearcho citharædo pronunciauit;

- Vorato congrum candidum, ac tenacia.
- Nutritur illis quando certè spiritus.
- Tum vox fit ipsa præpotens nobis bona.

Cum his applausum esset, omnesque illum unanimiter aduocassent, ingressus est, ac bibit citharæque accipiens nos usquadeo delectauit: ut omnes & citharæ pulsandæ celerissimam artem admiremur, & vocis concinnitatem Ni-

hilo enim minor mihi antiquo Amabeo esse existi-

matur, quem, in citharædorum libro Athenis

habitantium, scribit Aristæas apud thea-

trum habitasse, qui ubi cantaru-

rus exiret, Atticum talen-

tum singulis diebus

capiebat.

C A P. X.

CUm alia hi quotidie, alia alij de musica dicerēt, omnes tamen disciplinam ipsam laudarent, Masurius bonus omnino & sapiens, nullōque legum expositore inferior, semper in musicis rationibus versatus, pertractat tamen instrumenta etiam inquit. Eupolis comicus viri amici scribit:

Res est profunda musica atque flexilis.

Inuenit & semper nouum volentibus

Considerare.

Quamobrem ait in Hyacintho Anaxilas:

Vt Africa, affert per Deos & musica

Sic singulis annis aliquam nouam feram.

Magnus profectò est ò felices, isque formosissimus thesaurus musica facultas omnibus viris qui eam didicerunt, ac in ea eruditi sunt. Morès enim instituit, iracundiam mitigat, minúsque rectis mentibus moderatur: idcirco Clinias Pythagoricus, vt testatur Chamæleon Ponticus, cum & viuèdi ratione & moribus paulò esset difficilior, si quãdo ob iracundiam se grauem esse sentiret, lyram accipiens eam pulsabat. Ad pereunctantes autem causam respondebat, mitigor. Achilles etiam Homericus citharã leniebatur, quam solam ex Eetionis spoliis Homerua illi permisit, quæ illius iracundiam posset cohibere. Solo igitur hoc musicæ genere vsus est in Iliade. Quod morbi etiam musica curantur, testatur Theophrastus in libro de Afflacione numinis: vbi Ischiacos scribit fanos fieri si more Phrygio harmoniam aliquis indigena illis accinerit. Hanc harmoniam Phryges primi inuenerunt, atque in manus alius tradiderunt. Quare efficitur vt tibicines apud Græcos Phrygij ac seruales postea vocitentur: cuiusmodi Sambas est, & Adon, & Telus apud Alcmanem. Apud Hipponactem Ceon, Codalus, & Bathys: de quo etiam extat prouerbiū in eos qui semper peius tibia canunt: & Ceon aut Bathys modularur. Aristoxenus ipsius inuentionem Hyagnidi Phrygio ascribit. Heraclides verò Ponticus libro de Musica tertio neque harmoniam quidem appellandam esse Phrygium scribit, neque Lydium: cum tres sint

omnino

A omnino harmoniæ, ac tria Græcorum genera, Dorici, Aeoles, Iones: cum maxima sit differentia inter horum mores. Cæteris Doricis diligentius Lacedæmonij patria instituta obseruant. Thessali verò, isti enim generis initium ab Aeolibus acceperunt, simillimam prorsus viuendi rationem obseruant. At Ionum plurima multitudo immutata est, quia semper à potentioribus barbaris imperantibus huc illuc transferuntur. Eam igitur melodiam institutionem, quam Dorici constituerunt, harmoniam Doricam appellarunt, atque Aeolida eam harmoniam, quam Aeoles canebant. Ionicam tertiam dixerunt, quam audiuerunt cantari ab Ionibus. Harmonia igitur Dorica strenuitatem magnificentiâque quandam præ se fert, non autem quidpiam hians & hilare, sed triste ac vehemens: neque varium, neq; versutum. At Aeolum mos quiddam habet contumax, & superbum, ac laxum præterea, quod eorum educationi equorum, hospitibusq; accipientis assentitur. Non astutum quidem habet, sed exemptionem ac fiduciam quandam, quo efficitur vt illis familiare sit studium potui indulgere, resque Veneræ, atque omnis circa viuendi rationem ipsam relaxatio, hinc accidit vt consuetudinem seruent harmoniæ hypodoriæ vocatæ. Est autem ea, quæ dicta est Aeolis, sicuti asserit Heraclides, Lasusque Hermioneus in Hymno ad Cererem Hermionem hoc pactos Cererem cano puellam Plutonis vxorem Melibœum hymnum, legens Aeolida simul grauitè frementem harmoniam. Has cantilenas hypodorias omnes concinunt. Quoniam igitur cantilena est hypodoria, & cãtilenas merito Aeolida harmoniam esse Lasus attestatur. Scribit alibi Pratinas,

*Nec qua remissa, rursus incitata, qua est.
Sectare, qua sit Aeolum sed per media
Arua Aeolixæ cantibus profectus hinc.*

Et manifestius inquit in sequentibus, Aeolis harmonia omnibus andacter loquentibus cantilena conuenit. Prius enim, vt dicebam, Aeolida ipsam vocarunt, ac postea hypodorium. Constituta est inter tibias, vt affirmant nonnulli, qui eam sub Dorium harmoniã collocarunt: mihi verò videtur ij, qui fastu probitatisq; simulatã in harmoniæ moribus viderunt, Dorium quidem ipsam non existimasse, at illi

illi ratione quadam similem, quare hypodorium appellarunt, sicuti albo simile subalbum dicimus, atque non dulce quidē, dulci tamē propinquius subdulce dicimus: sic etiam hypodorium non omnino Dorium. In sequentibus verò Milesiorum morem consideremus, quem Iones ostendunt in corporibus bene habentibus: superbia, iracundiāq; sunt pleni, difficulter reconciliantur contentiosi, nihil humanum, nihil suave admittunt, duritiem ac asperitatem ostendunt in moribus. Quamobrem neque Ionicum harmoniæ genus floridum quidpiam aut iucundum, sed austerum durumque habet, continet etiam quendam non ignobilem fastum, quamobrem harmonia persimilis est tragœdiæ. Præsentium verò Ionum mores sunt delicatissimi, ac eo quod sequitur multum, differt harmoniæ institutum. Scriptum reliquit Pythermus Teium, obscuras cantilenas in hoc suo genere harmoniæ fecisse, atque cum poëta esset Ionicus, Ionicam harmoniam fuisse vocatum. Hic est is Pythermus, de quo mentionem fecit Ananius Hipponax hoc pacto in Iambis:

Aurum refert Pythermus, atque nil aliud.

Dicit autem ita Pythermus: nihil igitur erant reliqua, nisi aurum. Nonne & iuxta hanc rationem consentaneum est ut Pythermus qui iude exiit, institutionem cantilenarum fecerit, quæ moribus Ionum conueniat? Quare Ionicam non esse harmoniam censeo, at admirabilem potius quendam harmoniæ morem: ij sunt igitur contemnendi, qui differentias secundum singulas formas speculari cognoscerēque minimè possunt, at sonorum vel grauitatem sequuntur, vel acumen, ac Hypermixolydum harmoniam constituunt, atque super hanc rursus aliam. Non enim Hyperphrygium quæ proprium peculiarēque morem habeat perspicio, quamuis dicant nonnulli aliam nouam harmoniam Hyperphrygium se inuenisse. Opus est autem ut harmonia formam vel affectus habeat vel moris, velut Lorenensis, qua vsi sunt nonnulli eorum, qui Simonidis aut Pindari tempestate floruerunt: ac postea contemptui est habita. Sunt igitur tres harmoniæ veluti antea dicebamus, quot etiam numero sunt genera. Nam cum Phrygia Lydiāque sint apud barbaros, cogniti fuerunt apud Græcos ex iis Phrygibus ac Lydis, qui con Pelope in Peloponnesum

A nesum venerunt. Nam Lydi eam secuti sunt, quia Sipylyus est in Lydia, Phryges verò non quia còtermini quidem sunt Lydis, sed quoniam ipsis etiam Tantalus imperavit. Intueni licet autem vbique in Peloponneso ac in Lacedæmone præcipuè magnos tumulos, quæ sepulchra Phrygum dicuntur eorum, qui cum Pelope venerunt. Ab his igitur Græci has harmonias didicisse dicuntur: quam obrem Telestes inquit Selinútius, primi Græci inter bibendum in tibiis asseclæ Pelopis matris montanæ Phrygiû lege cecinerunt, isti verò acuti soni citharæ canticis Lydiûm hymaum personarunt.

De musica utilitate.

CAP. XI.

Nequè illud sanè audiendum est, quod scribit Polybius Megalopolitanus, vt asserit Ephorus musicam ad fraudes ac fallaciam ab hominibus fuisse excogitatam: neque Cretes Lacedæmoniòsq; antiquos tibiam ac rhythmum temerè in bellum introduxisse pro tuba. Neque Arcades sanè pristinos musicam in Rempublicam omnem accepisse, ita vt non pueris solum, sed adolescentibus ac iuuenibus etiam ad trigésimum vsque annum necesse foret musicam esse familiarem. Cum tamen in reliqua vitæ ratione maximè essent seueri. Apud solos Arcades igitur à tenera ætate pueri iuxta leges & hymnos & præanas canere assuescunt, quibus ex instituto patrio singuli Deos herosque indigenas decantare consueuerunt. Post res huiusmodi Timothei Philoxenique leges ediscètes singulis annis choreas ducunt cum tibicinibus Dionysiâcis in Theatris: pueri quidem in puerilibus certaminibus, at iuuenes in virilibus. Per totum autem vitæ spatium in communibus cengressibus versantur, non per introducãta quidem acromata, at per partes sibi ipsis vicissim canere imperantes. Reliquas disciplinas nescire palam fateri nihil turpe esse apud illos existimatur, at turpissimum esse apud illos censetur si quis canere recusauerit. Nam embateria cum tibiis ordinèque exercentes, saltationibusque studentes cum publica & cura & sumptu singulis annis in theatris conspiciuntur. His rebus eos assuescere antiqui voluerunt, non deliciarum quidem gratia, aut opulentis, sed cum viderent

vixit

vix singularum asperitatem austeritatemque morum, C
 quæ illis, ob æris ipsius frigus ac spissitatem, quæ plurimum est in iis locis, est innata: quibus qualitatibus omnes homines simillimi esse cogimur. Hinc verò accidit ut iuxta gentiles differentias ac intervalla plurimum inuicem moribus, formis, coloribus differamus. Huc accedit quòd publicis congressibus ac sacrificiis homines & fœminas assuescere voluerunt: choros simul virginum ac puerorum constituentes indomitum illud naturæ per consuetudines domesticum mitiusque facere nitebantur. Sed his ad extremum reiectis, cum, ut plurimum est in Arcadia, asperissimum haberent aërem, ad communes quidem congressus inter se, gloriæ cupiditatem accedebant, ita tamen facti sunt effrænes atque ferini, ut maxima sacrilegia apud illos solos reperirentur. At quo tempore plurimos iugularunt, ad quas ciuitates Arcadiæ in itinere ingressi essent, alij quidem omnes seipsum statim dederunt. Mantinenses post eorum discessum, ad ciuitatis purgationem conuersi sunt, atque circa regionem victimas in circulum deduxerunt. Agias musicus Styracem scribit in Orchestris in suffrium combustam in Dionysii Phrygium sentientibus odorem efficere. Musica antiquitus ad strenuitatem incendebat: quare A læus poëta si quis & alius maximè musices peritus, ea quæ ad strenuitatem spectant poëticiæ facultati proponit, atque magis quàm conueniat belli est studiosus. Atque in his gloriatus inquit, splendet magna domus ære, omniâque tecta Marti sunt ornata splendidis galeis, equinæq; cristæ in hominum capitibus super imaginibus nutant. Aerea tibialia abditis vallibus splendida circumposita, arcus fortiter iaculans, thoraces ex nouo lino, concava scuta percussa, iuxta ærei enses, atque apud cingula multa & cypatides, quarum nō licet obliuisci, postea quàm in hoc opus primum exiimus. At profectò magis fortasse conueniebat ut domus musicis instrumentis esset plena, sed existimantur antiqui maximam omniū politicarum virtutum esse strenuitatem, atque plurima hac, non alia ratione, gubernari. Archilochus igitur cum bonus esset poëta primū se ciuiliū certaminum participem fieri posse iactabat. At secundo loco de poëticiæ facultate, quæ sibi aderat, mentionem faciebat cum dicat,

Mart

A *Martis me seruum capiunt Maueritia castra.*

Sunt quoque Musarum munera nota mihi.

Similiter verò Aeschylus etiam cum tantum gloriæ ac splendoris ob poëticam consecutus esset, nihilominus voluit ut in eius tumulo inscriberetur strenuitas potius cum hæc fecerit;

Indomitum robur referat Marathonis tellus,

Cristus Medus dextera qualis erat.

Robustissimi idcirco Lacedæmonij cum tibiis militare consueverunt: Cretes cum lyra; Lydi cum tibiis ac Syringibus ut testatur Herodotus. Complures ex barbaris etiam legationes de pace cum tibiis ac citharis faciunt hostium animos mollientes. Theopompus libro Historiarum quadragésimo sexto. Getæ inquit citharas habentes easque pulsantes legationes de conficienda pace faciunt: ex quo videtur Homerus quoque antiquam Græcorum constitutionem seruasse, cum dicit;

Conuiui citharam quam diu fecere sodalem.

B Quasi verò hæc ars conuiujs etiam sit accommodata. Erat hoc autem lege constitutum, ut par est, primum quidem ut singuli qui ad potum repletionemque accederent, medicum lasciuix ac intemperantiæ musicam acciperent, quæ audaciam ac temeritatem postea mitigaret. Nam cum animi mœrorem expurger facilitatem liberalémque hilaritatem operatur, ex quo Homerus Deos induxit musica vtentes in principio Iliadis post de Achille contentionem, nam audiebant.

Formosam citharam, hanc manibus tenebat Apollo

Musarum, vocem variantes hæc; canebant.

Nam placari contentiones veluti dicebamus seditionesque oportebat. Visi sunt verò complures disciplinam hanc tradidisse correctionis vtilitatisque gratia in congressibus, atque antiqui omnes & moribus & legibus constituerunt ut Deorum immortalium hymni in conuiujs canerentur, ut his ad temperantiam honestatemque retinendam adhorteremur. Nam cum cantilenæ concinnæ essent, Deorumque accederet ratio vniuscuiusque mores facile componi posse videbantur. Narrat Phylochorus quòd cum sacrificarent antiqui non semper dithyrambos canere consueverant, sed Dionysum quidem canebant cum libarent inter vina &

E E

ebrietatem, cum libarent Apollini & summissè canebant & cum ordine. Scribit igitur Archilochus; sic regis Dionysij pulchrum cantum dirhyrambicum incipere noui, vini fulmine mentem percussus. Epicarmus etiam scribit in Philoſtete; non est dirhyrambus, non aquam bibis. Quod igitur non popularis leuiorisque voluptatis gratia musica reperta sit, in conuiuia prius veluti nonnulli sunt arbitrati, ex iis quæ diximus, manifestum esse arbitror, Lacedæmonij etiam musicam discabant, nihil dicebant omnino: sed quod iudicare possent artem rectè, omnes apud ipsos confitentur, atque ipsam deperditam ter apud illos seruata esse dicunt. Confert musica facultas ad exercitationem, mentisque acumen, quare omnes & Græci & Barbari, qui aliquo cognitionis sensu præpollent, ipsa vtuntur. Quamobrem non parum scite inquirunt ij, qui Damonem Atheniensem secuti sunt, quod saltationes ac odas adesse necesse est, cum anima moueatur; atque liberales, bonæque animæ res huiusmodi operentur: contrariæ verò contrarias actiones. Ex quo illud elegans profectò, atque eruditæ mentis est argumentum, quod dicitur de Clisthene Sicyoniorum tyranno; nam cum vnum ex sororis procis cum labore saltantem vidisset, cui nomen erat Hippoclidæ, qui erat Atheniensis, cum suas nuptias saltasse inquit, cum animum quoque hominis huiusmodi esse existimaret.

De saltationibus earumque figuris.

C A P. X I I.

IN tripudiis omnibus ac incessu decorum profectò est & verecundia & ornatus, turpissimum verò immoderata licentia, & asperitas. Idcirco à principio saltationes liberis poetæ instituerunt, atque figuris utebantur, quæ signa solum essent eorum, quæ canebantur. Nam & ingenium & strenuum in his seruantes gestus saltantium nominauerunt huiusmodi. Quod si quis minus moderatè figuras effinxisset, atque cum esset in cantilenis, nihil iuxta saltationem dixisset, hic male audiebat, fiebatque famosus: quamobrem Aristophanes siue Plato ita in scenis dixit, vt ait Chamæleon; quod si quis rectè tripudiaret, erat spectaculum; nunc verò nihil faciunt, sed veluti attoniti nunc stantes latrant.

Erat

*επιφύλαξις
πρωτα.*

A Erat enim per id tempus saltationis genus & decorum & magnificum in choris, atque id ferè, quod motiones, quæ fiunt in armis imitaretur. Vnde Socrates etiam scitè tripudiantes maximè esse idoneos rebus bellicis scriptum reliquit in poematis, vbi ita inquit;

*Qui rectè sciunt chorū decorare Deos, hī
Optimi & in bello.*

Nam quasi armorum erat instructio ipsa saltatio, ac neque solum compositionis reliquæ argumētum, sed certissimum etiam corporum diligentia. Amphion Thespius libro secundo, de, vt musæum in Helicone ageretur, inquit, puero- rum saltationes studiosè in Helicone: apposuitq; antiquum illud epigramma:

*Vtraque perfecit: saltavi, hominesq; decebam in
Musis tibicen regis erat Phialeus.*

*Bacchidas ego sum Sicyoniis: ista supernis
Præmia pulchra Deis in Sicyone iacent.*

B Non insulsè autem Caphesias tibicen, cum ei ex discipulis imponeret quidam, vt magnū valde modularetur, atque id curaret; percutiens inquit, non id magno bene, at in bene magnum esse positum. Sunt verò antiquorum artificum imagines antiquæ saltationis reliquæ, quare & ea quæ ad gesticulatricem saltationem spectant, ob hæc ipsam causam diligentius sunt obseruata. Nam & in hanc decoros motus & liberales acquisuerunt, in bene magnum existimantes: hinc figuras in choros transfulerunt, ex choris autem in palæstris. Nam & in musica, & in corporum concinnitate strenuitatem collocarunt, & cum cantu ad motiones eas quæ fiunt in armis exercebantur, vnde concitatae sunt Pyrrhichæ vocatæ: atque omnis saltationis huiusmodi consuetudo. Complura horum sunt nomina velut apud Creteneses Orsites ac Epicredia. Tripudium Apocinum vocatum, postea Mactrocinum appellarunt velut testatur in Nemesi Cratinus, Cephisodorus in Amazonibus, Aristophanes in Centauro, & complures alij: quod genus tripudij multæ mulieres saltarunt, quas noui Mactripias vocatas fuisse. Quæ verò saltationes firmiores magisque variæ sunt, Digi- ti dicuntur, Iambici, Molossica, Emmelia, Cordax, Sicinnis, Persica, Phrygia, Nicarismus, Thracia, Calabrisimus, Telesias.

Macedonicum tripudium id est, quo videntes Prolemæi familiares Alexandrum Philippi fratrem interfecerunt, vt Marfyas testatur libro tertio rerum Macedonicarum, Furiosæ sunt saltationes Cernophora, Mongas, Thermaustris. Erat apud priuatos etiam Florula nuncupata, quam tripudiabant cum oratione huiusmodi, imitantes ac dicentes; vbi mihi sunt rosæ? vbi mihi sunt violæ? vbi mihi est apium? apud Syracusios autem peculiaris est & cantilena & saltatio quædam Loricatæ Mineruæ. Erat & quædam Ionica vinolenta saltatio, atque temulentam nuntiam saltationem diligenter exercebant. Nuncupatur & alia quædam saltatio mundi conflagratio, de qua meminit in conuiuio Menippus Cynicus. Ridiculæ sunt saltationes Igdis, Mectristimus, Apocinus, Sobas. Morphasmus præterea, & Noctua, & Leo, farinarumque effusiones, carniū concisio, elementa, Pyrricha. Saltabant cum tibiis Celeustæ tripudium, ac Tabellam vocatam. Figuræ saltationum sunt hæ; Xiphismus, Calathismus, Callacides, Bubo, Scopeuma. Erat autem Bubo figura quædam prospicientium, summamque manum supra faciem curuantium. Meminit Aeschylus in Antistitibus; & antiquorū tibi horum Scopeumatum. Callabidum mentionem fecit in Adulatoribus Alexis; venit ad Callabides. Sesamides Thaumastis excernit, Caterides, Custos, manus prona manibus. Medipodismus, ligni assumptio, Epanconismus, Calatismus, Strobilus. Est Telestias etiam vocata saltatio, quæ militaris est, ac nomen accepit à viro quodam Telestia nominato: cum primus is ea armatus sit vsus, vt Hippagoras scribit libro primo de Carthaginensium Repub. Vocatur autem Satyrica saltatio, vt Aristocles scriptum reliquit libro octauo de Choris, Sicinnis, ac Satyrici Sicinnistæ: quanquam sunt qui dicant Sicinnum quendam barbarum eius inuentorem extitisse: alij Sicinum Cretensem fuisse malunt, nam saltatores sunt Cretes etiam, vt inquit Aristoxenus. At Scamon libro Inventionum primo Sicinnim ipsum tripudium à concutiendo dictum fuisse voluit, primūmq; Therlippum Sicinnim tripudiaste, Prima inuenta fuit ea motio, quæ ad pedes pertinet, quàm ea quæ spectat ad manus. Nam pedes in certaminibus magis exercebant maiores, atque in venationibus; Cretes verò venationibus delectantur, quare veloces sunt

A sunt pedibus. Sunt quidam qui Sicinnim à motione nominatam fuisse aptè contendunt, quam exercent Satyri, cum sit velocissima. Non enim habet affectus ipsa saltatio, quare neque emergit. Constituta verò fuit ex Choris omnis poësis antiquitus, velut eiusce temporis tragœdia, quare non habuerunt Histrones. Sunt autem tres saltationes poësis, Scenica, Tragica, Comica, Satyrica. Similiter verò Lyrica poësis tres sunt species; Pyrrhica, Gymnopœdica, Hyporchematica: atque Pyrrhica Satyricæ est persimilis, atque siquidem cum velocitate exercentur. Pyrrhica verò militaris esse videtur, quam pueri armati saltabant: opus est autem velocitate in rebus bellicis & ad insequendum & ad fugiendum, cum ita res tulerit, neque expectare conuenit, neque aliquando malos esse vereri. Gymnopœdica tragica saltationi est simillima, quæ Emmelia vocatur; ac in utraque & grauitas conspicitur & dignitas. Hyporchematicam Comicæ comparari conuenit, quæ cordax nuncupatur, iocò plenæ sunt ambæ. Scribit Aristoxenus Pyrricham à Pyrrichò quodam genere Latone appellationem consecutam esse, ac his etiam temporibus Pyrrichum nomen esse Latonicum. Declarat saltatio ipsa cum sit militaris, quòd

B Lacedæmoniorum est inuentum. Bellicosi sunt Lacones, quorum etiam filij cantus Embateria suscipiunt, qui etiam dicuntur Enoplia: ipsi etiam Lacones Tyrtæi poemata in bello commemorantes concinnam faciunt motionem. Scribit Philochorus quòd cum Lacedæmonij Messenios deuicissent per Tyrtæi instructionem, consuetudinem eam obseruarunt, ut si cœnas essent facturi, ac Pæana cantaturi, singulatim Tyrtæi poemata canerent. Imperatorque exercitus diiudicabat, carnemque dabat præmium victori. Pyrricha autem apud Græcos reliquos non perdurauit ad hæc usque tempora, qua deficiente, militarem etiam disciplinam euanuisse contigit. Apud solos Lacedæmonios ea permanet, quæ præexercitatio est ad bellum: nam omnes in Sparta ab adnis quinque Pyrricham discere incipiunt. At Pyrricha, quæ apud nos reperitur, Dionysiaca quædam esse videtur, cum antiqua multò sit lenior. Habent thyrsos saltantes hastatum loco, quas in se inuicem iaculantur, ferulasque & lampades ferunt, tripudiantque quæ ad Dionysium spectant, quæ ad Indos, quæ ad l'entheum canentes.

Collocandæ sunt pulcherrimæ cantilenæ Pyrricha, restiq; C
 ac ardui rhythmî. Est autem Gymnopædica Anapalæ vocatæ ab antiquis persimilis, quam nudi pueri omne saltabant, lationes quasdam concinnas dissecantes, ac figuras manuum quasdam facientes iuxta tenerum, ita vt spectaculum quoddam antiquæ palæstræ videretur atq; pancratiij, dum pedes mouerent cum concinnitate. Sunt autem illiusmodi Oeschophorici ac Bacchici, ita vt hæc quoq; saltatio in Dionysium referretur. Scribit Aristoxenus quod antiqui cum prius in Gymnopædica essent exercitati prius quam in theatrum accederent Pyrricham tripudiabant. Inquit igitur Bacchilides, non sedis opus, neque moræ. At Pindarus; Lacæna virginum caterua: nam Lacones hanc saltationem tripudiant apud Pindarum; estq; saltatio Hyporchematica cum virorum tum mulierum. Sunt autem modi quibus tripudiantes vtuntur optimi: atq; ij sunt huiusmodi; prosodiaci, apostolici, nam & hi appellabantur virginei, & qui iis sunt similes. Hymnum enim nonnulli tripudiabant, alij verò minimè: vel hi in Venerem, & Bacchum, Pæana aliquando canentes tripudiabant, aliquando verò nequaquam. Sunt apud barbaros etiam, velut apud D
 Græcos & bonæ & malæ saltationes. Nam Cordax labore plenus ac graui est apud Græcos, at Emmelia concinna; velut apud Arcades Cidaris, apud Sicyonios Aleter: sic in Ithaca Aleter etiam nominatur, vt libro primo Comparationum scriptum reliquit Aristoxenus. Atque de saltationibus tot à nobis in præsentî, sint dicta.

De musica antiqua.

CAP. XIII.

Obseruabatur antiquitus musicæ decorum, omniâque proprium maximèq; idoneum sibi ornatum ex arte consequebantur: quamobrem peculiare erant ad singulas harmonias tibiz, tibiçinibûsque singulis propriij calami, atque ad singulas harmonias in certaminibus accommodati comparabantur. Primus autem Pronomus Thebanus harmonias tibiis cecinit; ac nunc inconsulto, atque sine ratione musicam contrectare consueuerunt. Erat antiquitus ignorantiz argumentum à vulgo probari, quare, cum tibiçini cuidam applausum fuisset, commorareturq; in proscenio

A nio adhuc Afopodorus Phliasus, quid hoc inquit? manifestum certè est ingens aliquod malum accidisse; quia non alio pacto à plurimis probaretur. Nec me sanè præterit nonnullos existimasse hoc dictum fuisse ab Antigenide. Nostri verò temporibus ij, qui probati fuerint in theatris se artis summum attigisse arbitrantur, quare in commistis conuiuialibus scribit Aristoxenus; rem simillimam facimus Possidoniatis iis; qui habitant in sinu Tyrrheno, quibus accidit, cum prius forent Græci, Barbaris esse factis; cum Tyrrhenis aut Romanis sint similes, vocemque vna cum reliquis studiis immutauerint. Agunt festum quoddam Græcorum his etiam temporibus; atque in vnum conuenientes antiqua ipsa nomina & leges recensere consuerunt. Atque conquerentes inter se, lachrymantisque discedunt. Sic nos etiam inquit, vbi theatra facta sunt barbara vulgarisque musica magnam cepit differentiam, perpauci simul existentes eam inter nos commemoramus cuiusmodi esset. Hæc quidem ab Aristoxeno, mihi quoque idcirco studendum esse videtur musicæ: nam cum tantum nominis in philosophia Pythagoras Samius consecutus fuisset, omnibus cognitus fuit non vulgare studium musicæ præstitisse; quippe qui vniuersi mundi machinam ex musicis rationibus compositam esse demonstraret. Atque videtur Græcorum sapientia denique per musica theorematata præcipue tradita fuisse. Apollinem idcirco omnium Deorum, Orpheumque omnium virorum musicæ peritissimos ac sapientissimos existimarunt; omnesque eos qui hac ipsa arte vterentur, Sophistas appellarunt, sicut Aeschylus etiam fecit: postea Sophista rectè chelym pulsans: quod familiarissimam musicam haberent antiqui, patefecit Homerus qui per totam suam poesim, cum eam fecerit ad concinnitatem, non consultò multa accephala fecerit carmina, & gracilia, & mutila. Xenophanes præterea, Solon, Theognis, Phocylides, Petiandæque; Corinthius elegiacus: atque ex reliquis quicumque non adducentes ad poemata melodiam, carmina ad numeros faciunt, metrorumque seriem, atque considerant quo pacto nulla acephala, gracilia aut mutila faciant. Sunt autem imperfecta, quæcumque in principio claudicant;

Rates vt petiere, Hellepontumque adiere.

*ἀκίφαλος
sine capite.*

*λαγυρίε
ventre gracili.*

*μαίζοι,
tanquam pulli in deterius desinētes.*

Bovis vincla iacent occisi fortiter illis.

Gracilia in medio; vt:

Protinus Aenean Anchise sanguine cretum.

Ducebant hos Aesculapj duo nati.

Mutila sunt ex eiectione; vt;

Troibus inde paucor varium spectantibus cum

Serpentem exoritur. Et:

Cassiopea, Deis superis similis est, pulchra.

Inde;

Hic vitem ingentem replens tulit, atque viaticum.

Maximè omnium Græcorum seruabant Lacedæmonij musicam ipsam, qua plurimum utebantur: atq; complures erant apud illos cantilenarum scriptores. Obseruant nunc etiam antiquas odas diligentissimè, quarum & studiosissimi sunt, & peritissimi. Vnde Pratinas Lacon inquit: cicada felix in Chorum. Quare poëtæ etiã sic odas nuncuparunt: suauissimorum hymnorum Prytanin, & cantilenarum melleas allas habentem Musam. Nam ex vitæ temperantia, ac asperitate libenter sese ad musicam, cum scientia sit huiusmodi, vt iucunditatem præbeat, conuerterunt. Fiebat igitur meritò vt audientes delectarentur. Appellauerunt Choragos eo tempore non hos quidem, qui velut nunc choros mercede conducunt: sed eos, qui chori sunt ductores, veluti inquit Demetrius Byzantius libro quarto poematis, sicut nomen ipsum significat, atque rectè musicæ incumbere, neq; leges vetustas musicæ præterire. Accidit verò vt Græci antiquitus musicæ fuerint studiosi. Cum postea ordinis confusio esset insecuta, omnesq; ferè leges antiquæ consenuissent: ipsa quoq; disciplina dissoluta est, musicæq; mores absoni emerferunt, quibus singuli vtentes pro humanitate mollitiem, pro temperantia intemperantiam, animiq; dissolutionem operantur. In peius etiam multò fortasse conuertitur atq; proruet, nisi quispiam musicam ipsam ad patriam purissimamq; splendorem rursus reuocauerit. Nam & Deorum immortalium hymni, & Heroum ipsorum res gestæ in odis antiquitus canebantur. Inquit igitur Homerus de Achille; canebat quippe laudes virorum Heroum. De Phemio etiam dicit.

Plurima norat enim hic oblectamenta virorum,

Facta Deumq; hominumq; canit, qua plurima cantor.

Serua

A Seruabatur apud Barbaros etiam hæc consuetudo, vt asserit Dinon in rebus Persicis. Cognouerant profectò cantores primi Cyri strenuitatem, atque bellum id, quod futurum erat contra Astyagem. Nam quando Cyrus in Persas peregrinandum esse duceret inquit, prius in listoribus res fuit, deinde ad armiferos venit. Cum conuiuaretur cum amicis Astyages, tunc vnà Angares quidam nomine aderat: qui cantorum omnium erat celeberrimus: accersitus igitur & alia, quæ sueuerat cecinit, & vltimo loco dixit, quòd fera syluestri sue multò audaci audacior in nemus accedit. Quæ si locis his imperarit, contra multos cum paucis facile pugnabit. Cum rogasset Astyages quæ fera? Cyrum Persam inquit. Cum eum scitè suspicatum fuisse putasset, aduocassetque, nihil perfecit. Cum multa adhuc de musica dicturus sim, ac multarum tiliarum sonum audiam, iam plura recensere superfedebò, cum ea subdidero tiliarum amatoris Philetæri:

*O Iuppiter bonum est canenti tibia
Mori, licet solis quòd his apud inferos
Res Veneras exercuisse moribus*

B *Quisqualidus sunt, musicam quòd nesciant,
In perforatum vas tuisse oportet hos.*

De Sambuca & Magade.

C A P. XIII.

CUm postea quæstio de sambuca nasceretur, Sambucam instrumentum esse musicum acuti soni dixit Massurius, atq; disseruisse de ea Euphorionem ipsum versificatorem in libro de Isthmiis, quo Parthos vt inquit ne Troglodytas, cum sit tetrachordum: atque scriptum fuisse de eo à Pythagora in libro de Mari rubro. Dicitur sambuca etiam instrumentum quoddam vrbium expugnandis aptum: cuius figuram & apparatus declarat Biton in libro, què scribit ad Atalum, de instrumentis. Andræas etiam Panormita libro trigesimalotertio rerum Sicularum contra ciuitatem quod à duobus asinis ad hostium muros adueheretur instrumentum quoddam scribit quæ sambuca dicebatur, atque vbi erigebatur fiebat nauis forma, ac scilicet cum vnum esset. Simile quiddam & sambucæ ipsius Scribit Moschus libro primo Mechanicorum robustis.

E E 5

mum esse instrumentum, primúmque Heraclidem Tarentinum illius formam inuenisse. Polybius libro Historiarum octauo Marcellus inquit Archimedis machinationibus impeditus in Syracusiorum obsidione dicere consueuerat Archimedem nauibus ipsius uti pro poculis ex mari, sambucas verò quasi ex potu cum verecundia alapis percussas excidisse. Cum dixisset interea Aemilianus, verum enimvero amice Massuri sapius & ipse mecum cogito de Magadide vocata cum musicæ sim amicus, num tibiæ species sit, an citharæ. Scribit enim suauissimus Anacreon quodam in loco; Cano viginti chordis Magadim habens & Leucaspis, tu verò es adolescens. Ion Chius in Omphale; veluti de tibiis ita loquitur;

Lyda & Magadis dux vocis esto tibia.

Quem iambum exponēs Aristarchus Grammaticus, quem vatem Panætilius philosophus Rhodius appellauit, quia facillime poematum sententias vaticinatur, Magadim genus esse tibiæ asserit: cum tamen neque hoc Aristoxenus in libro de Tibicinibus dixerit, neque in libro de Instrumentis actibiis, verum neque Arcestratus etiam; nam & hic duos libros de Tibicinibus composuit. Neque in libro de Tibicinibus ipse etiam Pyrauder hoc dixit; neque Phillis Delius, qui & ipse, & Euphranor, de Tibicinibus scripsit. At libro de Appellationibus secundo ita scriptum reliquit Tryphon; tibia Magada dicta. Et rursus: Magadis acutum grauemque sonum in eodem demonstrat. Sic Alexandrides declarat in armato bellatore;

Magadim canam magnumq; paruumq; simul.

Meam hanc dubitationem nullus est, qui, præter te, solvere possit optime Massuri. Qui inquit; Didymus Grammaticus in iis expositionibus, quas scripsit ad Ionem, Magadim amice Aemiliane tibiam citharisteriam esse intelligit, de qua meminit Aristoxenus libro primo de Perforatione tiliarum, ubi quinque tiliarum genera esse inquit, virgineas, pueriles, citharisterias, perfectas. Vel igitur desit coniunctio aut Ionem necesse est, ut sit; Magadis cantant tibia Magadi accinens: nam Magadis instrumentum est cantilenis aptum, Lydorúmque inuentum ut asserit Anacreon: quamobrem psaltrias Lydas esse ita testatur Ion in Omphale;

Verum

A *Verum vetustos à Lyda ves psalteria,
Hymnos canentes hospitem decorasti.*

Theophilus Comicus in Neoptolemo cum Magade canere, magadizare ita dixit; malum filium, & patrem, & matrem Magadizare licet in rota sedentes; nullus enim nostrum idem cantabit carmen. Scribit Euphorion in libro de Isthmiis Magadim antiquum esse instrumentum, atque tardè prorsus fuisse comparatam, vocatamque fuisse Sambucam: frequentissimum esse instrumentum hoc in Mitylene, veluti quædam ex musis illud habuerit, atque à Lesbothemide antiquo statuario factum fuisse. Menæchmus in libris de artificibus Pectidem, quam Magadem esse inquit Sappho inuenisse scribit. Afferit Aristoxenus Magadem & Pectidem sine plectro ad usum cantilenarum accommodari, quamobrem scripsit Pindarum in obliquo ad Hieronem Magadim cantum nominasse resonantem: propterea quòd & virorum & puerorum habeat consonantiam per duo genera, ac per omnia simul. Phrynichus in Phœnisis;

Aduersa cantibus canentes carmina.

B Sophocles in Mysis;
*Triangulus permultus est Phryx, vocis &
Aduersa cantant pectidis synchordia.*

Dubitarunt nonnulli quo pacto cum Magadis esset temporibus Anacreontis, tarde visa fuisse instrumenta multarum fidium dixerit Anacreon, vbi de ipsa mentionem facit; Cans viginti chordis Magadim habens à Leucaspis. Narrat Possidonius cum trium modulationum mentionem fecisse; Phrygiæ, Doricæ, & Lydiæ: his enim solis usus est Anacreon, quarum cum singulæ constarent ex septem chordis, visus est meritò is viginti chordis cecinisse; atque paris numeri nomine usus est vno adempto. Ignorat autem Possidonius Magadim antiquum esse instrumentum, cum manifestissimè dicat Pindarus Terpandrum barbitum inuenisse, qui æquipolleret pectidi ei, quæ erat apud Lydos. Inuenit hunc terpander Lesbios primus aliquando in cœnis, cum Lydium cantum altæ pectidi æquipollentem audiisset. Est autem pectis ac Magadis idem, velut testatur Aristoxenus. Menæchmusque Sicyonius in libris de Artificibus: hic etià Sappho inquit,

quæ

quæ antiquior fuit Anacreonte, primam pectide usam fuisse affirmat. Quod autem Terpander etiam antiquior Anacreonte, fuerit ex his facile patebit; Primus omnium Terpander Carnea deuicit, ut author est Hellanicus, in versibus Carneonicis, ac in soluta oratione. Constituta fuerunt Carnea festa Olympiade vigesima sexta, ut in libris de Temporibus inquit Sosimus. Hieronymus autem in libro de Citharædis, qui de poetis est quintus, qui Lycurgi legislatoris temporibus floruerunt, Terpantrum fuisse inquit, qui ab omnibus vna voce prædicatur vnà cum Iphito Eleo primam Olympiorum depositionem connumeratam constituisse. Euphorion in libro Isthmiorum instrumenta scribit multarum chordarum solis differre nominibus, ac eorum usum esse antiquissimum. Diogenes Tragicus cum differre pectidem à Magadide scribat, ita inquit in Semele:

*Certè audiamus Asiadum mitras ferentes
Cybetes mulieres, filias beatorum Phrygum.
Cum tympanis & sonitibus, ac arcorum
Streptu frementes manibus cymbalorum.
Sapientem Deorum hymnos canentem, medicamque simul.
Quæ liberauit Lydas, Bactridisque virgines
Apud fluuium colens, marinam Deam
Lauris denso in nemore Mineruam honorate,
Cantibus triangularum, pectidumque Perficarum.
Aduersis vis pulsantibus Magadim, hic Persico
More recepta tibia consona est choris.*

Narrat Phillis Delius libro secundo de Musica pectidem à Magadide differre hoc pacto; Phœnici, Pectides, Magadides, Sambucæ, Iambi, Trianguli, Clepsiambi Scindapsi, Nouemchorda. In quibus Iambos canebant inquit, Iambicos vocarunt. At in quibus subdolis utebantur in carminibus argumentis, Clepsiambos. Magadides verò per omnes ac ad æquas canentium partes accommodatas; atque alia erant præter hæc. Nam & barbitos, vel barmus, ac alia complura: quorum alia fides habebant, alia ut intus sonarent, constituerant. Erant enim quædam præterea quæ inflabantur chordisque intendebantur diuersa, quæ solum strepitum faciebant, veluti Crembala. De quibus Dicæarchus scribit in iis quæ de Græciæ vita conscripsit, quod patria eius loci essent. Cum aliquando inquit maximè mulieres tripudiare

ac

- A** ac accinere delectarentur, instrumēta quædam inuenerunt, quæ digitis percutiebant; sonorūmq; strepitum faciebant, quod in Mineruæ cantilena declaratur, cuius principium est; Minerua cur tibi mens me in suauem somnum mitteret? unde quispiam canebat; sed aurata Crembala ærea manibus. Dixit his verbis Hermippus in Deis hæc percutere Crembalizare inquit; patellas ex petris abscindētes Crembalizant. Narrat Didymus pro lyra nonnullos concutientes conchylia ac conchas concinnum sonum quendam, saltantibusque aptum efficere consueuisse, quemadmodum in Ranis dixit Aristophanes. Scribit Artemon libro primo de Dionysiaca sepulchrali columna Timotheum Milesium visum fuisse vti compositione, quæ plures habebat chordas, quam Magadis, quare reprehensus fuit apud Laonas, quia musicam antiquam corrumpere: atque cum vellet quidam ultra consuetudinem abundantes chordas abscindere, demonstrasse aiunt Apolloniscam esse apud illos, qui lyram habeat ad eandem formam cum totidem chordis. Duris in libro de Tragœdia Magadim appellatam fuisse ait à Magadie quodam Thrace. Apollodorus in responso epistolæ ad Aristoclem quod nos nunc psalterium vocamus, inquit illud inquit esse Magadim. Vocatus verò Clepsimbis, est trigonus ac Elymus, ac nouem habens chordas, quæ rariora sunt in vsu. Alcman Magadim deponere. Sophocles in Thamyra; pugiles, lyra, Magadides, quæque inter Græcos sunt suauiloqua. Telestes in Dithyrambo Hymenæo his verbis quinque chordas habuisse significat; alius alium clangorem mittens cornuum vocem habentem excitauit Magadim in quinque chordarum numero, manum flectere reciprocā conuertens celeritas.
- B**

*De Phœnice, tripode, musicis instrumentis,
deque inuentoribus varijs musica.*

CAPVT XV.

Cognoui & aliud instrumentum, quo Thracum reges vtuntur in cœnis, vt affirmat Nicomedes in libro de Orpheo. Ephorus ac Scamnon in libris de Inuentis, id instrumentum Phœnicem vocant, quam appellationem consecutum

secutum est, quia à Phœnicibus fuit inuentū: Semus Delius **C**
 libro Deliadis primo cōtendit propterea quòd in Delo pri-
 mum ipsius cubitus facti fuerunt, sambuca inquit primam
 Sibyllam vsam fuisse, velut prædictus Scamnon: ac eam in-
 uentam nominatam ab inuentore quodam ipsius Samby-
 ce. De vocato tripode, quod etiam musicum est instrumen-
 tum, ita scripsit superius nominatus Artemon; cōplura in-
 strumenta neq; vnde, neq; si fuerint omnino cognoscitur:
 velut tripos Pythagoræ Zacynthij. Nam cū vguisset per
 breue tempus, propterea quòd operosus videretur ad ma-
 nuum motum, vel alia quavis de causa, statim relictus ac
 solutus quàm plurimos latuit. Erat verò Delphico tripodi
 persimilis, ac inde nomen est consecutus, vsūque citharæ
 triplicis præbebat. Nam cum pedes in base quadam versa-
 tili constituti fuissent, veluti positiones in circumactis cur-
 ribus cernuntur, tria spatia media, quæ à pede distabant ad
 pedem chordis intendebat, ac singulis cubitum imposuit.
 Inferius verò cum ad chordarum intentionem coaptauis-
 set, superiorēmq; lebetis ornatum communem, ac non-
 nulla addita sunt, ita vt urbana admodum fieret imagina-
 tio, sonūmq; redderet vehementiorē. Diuiserat verò trium **D**
 spatiorū singulis suas harmonias, Doricā scilicet, Lydiam,
 & Phrygiā. Ipse verò sedens super sede quadam ad hoc stu-
 diosè fabricata, manūmq; sinistram ad attingendum inse-
 rens, ac altera manu vsus plectro, quum primū harmoniam
 aliquam attigisset, basim continuo pede versabat, quæ cum
 facile accederet attingens utebatur, tum rursus aliud latus
 conuertebat. Ita verò celeriter basis velocitas pede cōmotæ
 spatia ad ipsū adducebat ad manum, manūmq; celerita-
 tem ita is exercit, vt nisi quispiam quod agebatur vidisset,
 sed ex auditu tantum iudicasset, se tres citharistas differen-
 tes, ac inter se consonos valde audire arbitraretur: hoc in-
 strumentum cum magnopere videretur admirabile, post
 illius mortem statim defecit. Tenuem citharæ sonum Ari-
 stonicum Argium, qui floruit Antilochi tempestate, Cor-
 cyræque habitauit, primum introduxisse, scriptum reliquit
 Menecharmus. Primus Lyfander Sicyonius citharista, vt
 inquit Philochorus libro tertio Atthidis, psilocitharistam
 mutauit, cum longos tonos intendisset, vocēmq; fecisset sa-
 tis magnam. Sonum etiam citharæ, quo primi vsi sunt Epi-
 goni

Agoni familiares, omnemque intentione adimens presentem in psilocitharistis, colores optimos ipse primus cum cithara cantavit, & iambos, tum Magadim Syrigmum vocatum instrumentum maiorum solus assumpsit, qui cum rem auxisset primus chorum constituit. Scribit Menarchmus Dionem Chium Dionysi, spondeum cum cithara cecinisse. At Timarchus Stefandrum Samium narrat in rebus Cypriis artem ipsam plurimum auxisse, primumque Homeri pugnas in Delphis cum cithara cantasse, ac incepisse ab Odyssea. Sunt qui dicant Ametorem Eleuthernzum amatorias odas primum cecinisse apud Eleuthernos, cuius minores vocati sunt Ametores. Scribit Aristoxenus quod veluti exametrorum parodas nonnulli ad risum inuenerunt, sic primus Oenopas ad citharam cantus, ut ait Polydeuctus, & Achæus, & Diocles Cynætheus.

De cantilenarum malarum poetis.

CAPITULUM XVI.

Fuerunt malarum etiam cantilenarum poetæ: de quibus ita scriptum reliquit Phanius Eresius in iis: quæ ad Sophistas conscripsit; cum Telenicus Byzantius & Argas malarum legum essent poetæ, ad proprium quidem modum poetis multa habebant prompta, at Phrynidis Terpandrique leges neque paululum attingere potuerunt. Mentionem fecit Alexis de Arga hoc pacto in Apobata:

Choros vincens poeta hic

Quarundam poeta cantilenarum grauium valde.

Ipsa Arga hic dei cursu melior.

Anaxandrides in Hercule;

Videtur esse quis profecto hic nobili,

Exercitationis ut cepit locum

Sic consonè, mox erudiuit quàm bene.

Expertus Arge te volo dimittere

Cum plenus ipse sim, timentem ac anxium

Vincas amice quo sophistas tu quoque.

Is verò, qui mendicos in Chionidem relatos composuit, mentionem fecit cuiusdam Gnesippi hilaris musæ lusus scribentis, ita inquit:

Non per Iovem hac Gnesippus aut Cleomenes

Facerent novem chordis velipsis dulcia.

Ille

Ille etiam, qui composuit Hileotas, hunc à principio Stesichori, Alcmanis, & Simonidis carmina cecinisse scribit. Licet autem intelligere quòd hic Gnesippus cantilenas mœchis inuenit, quibus mulieres euocarunt, cum Iambycam haberent & trigonum. Cratinus in Mollibus; quis profecto me amorem nouit ò Gnesippe? ego ob multam iram neque ita fatuum neque vacuum quidquam esse arbitror. Carpit ipsum in bubulcis etiam ob poëmata.

Qui non dedit pòscenti Sophocli Chorum.

Cleomacho autem; quam non dignum puto

Vt doceam, neque in Adonia.

At in Horis; Eat tragœdia

Cleomachu magister cum scalpentibus,

Habens chorum, lydios vellicantibus cantus

Malos.

Scribit Teleclides in Solidis ipsum circa adulteria versatum fuisse, Clearchus autem libro secundo rerum Amatoriarum, amatorias cantilenas, Locricâque vocatas nihil ab Anacreontis Sapphulque cantilenis differre inquit. Complura & Archilochi & Epicichlida Homeri carmina, quæ per consonam metricamq; poësim, habent aliquem horum affectuum: sic Asopodori etiam ea quæ spectât ad amorem, omnèque amatoriarum epistolarum genus; ad dialogum amatoriz cuiusdam poësis pertinet.

Festa, in quibus domini seruis seruiunt, Saturnalia, secundæ mensæ bellaria.

C A P V T X V I I.

CUM hæc à Messurio dicerentur, secundæ mensæ vocatæ nobis allatæ fuerunt, iam sæpius quidem nobis datæ, at non Saturnaliorum quidem solum diebus, in quibus mos est apud Romanos vt familiaribus conuiuium exhibeant, ipsique seruorum officio fungantur. Est autem Græca hæc consuetudo; nam per Mercurialia festa hoc ipsum fit in Creta, velut testatus est Carystius in Historicis commentariis. Nam conuiuantibus seruis Domini illis seruiunt atque ministrant. In Træzene verò Geræstiones mensæ per multos dies fit conuentus, quorum in vno serui cum ciuibus vna ludunt astragalis; & seruis Domini

A Domini conuiuium præbent, vt afferit Carystius. Berofus autem libro Babyloniarum rerum primo ad xv i. Calendas septembris scribit festum Saceam vocatum per dies quinque agi in Babylonia, in quibus mos erat vt serui Dominis imperitarent, atque vnus eorum educebatur ex domo stolam regiæ similem indutus, quem Zoganem appellabant. Mentionem fecit huiusce festi Ctesias libro secundo rerum Persicarum. Contrarium his faciunt Coi, vt libro rerum Coarum tertio narrat Macareus. Nam cum sacrificant Iunoni, serui in conuiuium non ingrediuntur, quamobrem scribit Phylarchus:

Seruū soli quidem liberi sacrificant,

Homines apud illos liberum diem habentes.

Seruorum nullus prorsus ingreditur vel paulum.

Baton Sinopeus Orator in Oratione de Thessalia ac Hæmonia declarat apertè Saturnaliorum festum Græcum esse, quod ita scribens, Peloria apud Thessalos vocari inquit, cum sacrificium Pelasgis commune fieret, virum quendam Pelasgo significasse, cui nomen erat Peloro, quèd terram tibus magnis in Hæmonia factis, montes Tempe vocati fratres sui sunt, atq; disrupti, ac per interuallum aqua stagni erumpens influit in Penei fluentum, & omnem regionem, quæ prius stagnum fecerat, esse denudatam: tum aquis exiccatis & magnitudine & pulchritudine admirabilem planitiem apparuisse. Cum igitur audiuisset Pelasgus mensam copiosè magnificèque ornatam Peloro parauit; ac apposuit, alij autem per humanè amplectentes contulerunt singuli, si quid optimum haberent, ac in mensam nuntiati deposuerunt: ipse verò Pelasgus ministrabat, promptè, & alij, qui in dignitate erant constituti, serui erant: velut singulis rempūs concederet. Referunt idcirco, in regione sunt consecuti sacrificantes Ioui Pelorio mensas splendide paratas apponere eos consueuisse ad illius festi imitationem: atque ita amicè beneuolèq; fieri conuentum, vt vel omnes peregrinos in conuiuium excipiant, vinetòsque soluant, ac serui cum omni licentia accumbant, & epulentur, dum dominis illis seruiant. Atque nunc etiam omnino Thessali maximum festum agentes Pelorium vocitāt. Cum sæpius igitur nobis, vt paulo ante dicebam, appositæ fuerint secundæ mensæ huiusmodi, inquit ex presentibus quidam:

FF

*Cura secunda doctiores sunt enim.
 Quid nam requirit mensa? non grauatür huic.
 Obsoniorum pontisorum plena stat.
 Adest vituli mollis caro quam plurima.
 Simul dapes sunt anserina plausibus
 Digna, facile quæ digerantur, optima
 Apis rigata splendide bellarijs.*

Inquit Euripides in Cressis. Sic & Eubulus dixit in Beata:

*In ipso erunt videnda prorsus omnia.
 Nam sunt Athenas advocata: botryo,
 Rapaq; mola, cum pyrro, testes, rose,
 Cicer, chorium fauique, iura, mespila
 Cum lacte, sortes, myrta tum calentia.
 Agni, achryacinthus, & clepsydra, scriptaque
 Cum legibus.*

Cum de singulis quæ apponebantur dicturus esset Pontianus, non prius de his audiemus inquit Vlpianus loquentē, quàm de secundis mensis dixeris. Tum Pontianus: bellaria dixisse Philippidem in auaro dixit Crates hoc modo:

*Bellaria, sua, tum placenta, sesama
 Totum diem mihi ferenti deficiunt.*

Diphilus in Telesia:

*Bellarium placenta, myrta, amygdala.
 Ego libenter vtor his bellarijs.*

Sophilus in Deposito:

*Est suauis cum Græcis viris semper
 Cogere rem iucundam, nec duos
 Cyathos clamauit quis effunde, lasciuire
 In tanagricam oportet, vt ibi*

Declinatus bellaria habeat asuinas mattys.

Bellaria ipsa metadopia in his Plato appellauit: omnino suavis visa est terra habitantibus, & nostrum fructum plurimum attulit, magnamque arborum fructuum copiam, atque quæcunque metadopia voluptatis sunt solatia. Scribit autem Tryphon antiquam fuisse consuetudinem, vt singulorum portiones bellariorum in mensis positæ essent, priusquam conuiuæ ingrederentur, ac postea complura, eaque varia inferri consueuisse, vnde dictæ sunt illationes. Philyllius in fossore puteorum de secundis mensis verba faciens inquit: amygdalæ, nuces, illationes. Archippus in

*in ipso
 mensa.*

Heri

- A** Hercule: ac Herodotus libro primo. Atque bellariis frui dixerunt, secundis mensis uti ac iterum coenare: quas Archippus in Hercule uxorem ducente his illationes appellauit: itriis, aliisque illationibus onusta. Herodotus libro primo: cibus perpauca utuntur, at illationibus multis. Illud verò quod dictum est per prouerbiū, Abydena illatio, finis quidam est, ut inquit Aristides libro Prouerbiorum tertio. Plato in Menelao bellaria ipsa vocat Epitrapezomata, quasi epulas mensis impositas: ita inquit, dic mihi quàm pauca reliqua sunt epitrapezomata? hic enim diis inuitus ipsa comedit. Aristoteles in libro de Ebrietate, bellaria ab antiquis appellata fuisse inquit * nam bellaria esse secundas mensas. Est autem Pindarus qui dixit, cœna cessante suauia bellaria, ac apud puerum abundantem cibum. Licet enim verè iuxta Euripidem apposita intuenti dicere: vides quàm iucunda sit vita mensa lauta parata. Patefecit Pindarus in Olympionicis quòd magnificè exquisitæ mensæ secundæ erant apud antiquos, ubi narrat de Pelopis carniū concisione: in mensas secundas carnes tuas partiti sunt, ac ederunt: mihi verò inopē, gulosum felicitium quendam dicere. Antiquiores autem mensas simplici modo dicebant, ut Achæus in Vulcano Satyrico.

Cominium prius iuuabimus, ut adest.

Loco secundo mulceas ne tu modo.

Vngam tibi vnguenti odoris corpus: &

Nec in manus lympham dabo certè prius.

Profecto mensa deferetur hinc procul.

Aristophanes in Vespis: aquam in manus mensas inferre. Aristoteles in libro de Ebrietate secundas mensas, veluti nos, ita appellauit: existimandum quippe est eodem pacto bellaria à cibo differre, quo dapes differunt ab epulis: hoc enim nomen proprium est Græcis ac patrium: quando in bellariis cibos apposuerunt. Non igitur maledixisse is videtur, qui primus secundam mensam nominauit: sic enim secundæ mensæ bellaria sunt quædam, ac bellaria altera cœna apponitur. Dicæarchus libro primo descensus Trophonij ita scribit: accessit secunda mensa, quæ multum præbet sumptum in cœnis: coronæ, vnguenta, suffimenta, quæque hæc assequi consueuerunt. Dabatur ouum etiam in secunda mensa, velut lepores, turdique cum pla-

τράγυμα
βρώμα
διαφύρα.
ἢ ἰδίωμα
τροφῶν.

centis mellitis inferebantur, vt testis est Antiphanes, ita **C**
inquiens in Leptinisco;

*Virum Thasium biberes tibi si effuderet
Quis, erga amygdalas habes pacifice
Molles valde, ob quas ad mel alludere vi cogit.
Mellitas placentas si tibi offerat, ederem.
Et ouum absorberem, ** at in Similibus:
Post introduxit choream, siue secundam mensam.
Et apposuit onustam bellarius multiplicibus.

Amphis in muliebri insania:

*Iam diu audiisti, vitam vinctam
Posce, consequi licet manus, ste.
Ametes, vinum dulce, cava, sesamum,
Vnguentum, corcna, tibiscinas, o' Dioscuri.
Nomina duodecim Deorum percurristi.*

Anaxandrides in Rusticis:

*Cepi coronam, mensa lata tum fuit.
Dapes habens tot, quot nec ante per Deos
Nec per Deas vidi, nec ipse mox scio.
Sic assidens tunc, vtilis non sederam.*

Clearchus in Pandroso:

*Cape aquam in manus: nequaquam, bene habet, cape bone.
Nihil peius puer, impone mensa nuces ac bellaria.*

Eubulus in Campylione:

*Bellarius est mensa plena nam tili.
Bellarius non lator ipse per Deos.*

Alexis in Polyclea, est Polyclea amicæ nomen:

*Scitus fuit vir qui prior bellaria,
Coniuii moram venustam repperiti
Habere maxillas nec unquam inutiles.*

In simili etiam, qui idem actus velut Antidoti circum-
fertur:

*Amicus haud cœna ipse per Aesculapium.
Bellarius sed gaudeo magis, bene
Bellarium cognosco, quod ssonsi solent,
Vbi petunt sponsam refers, molles ei
Ametas, & turdos dedisse, tum lepores.
Condita posco talia istis gaudeo
Obscenis, ac iure lator, o' Dei.*

Scribit Pamphilus quod Apion ac Diodorus bellaria post
cœnam

A cœnam data Epeclea vocari dixerunt. Ehippus in Ephēbis: Chondrus, post ingressum est vnguetum Aegyptium. Vas quoddam apertum est, postea itria bellaria posuit. Pyramus, ames, ouum, Hecatombe: hæc omnia machinati sumus, edimus sic robuste, quæcunque habebamus. Nam & paraitos quosdam pauimus, & in Cydone, & post cœnam, acini punici mali, cicer, faba, chondrus, caseus, mel, sesamides, brachus, brygmus, mnus, pyramides, malum, nux, lac, cannabides, conchæ, succus, louis cerebrum. Alexis in Philisco: sumenda mensa, lauare dandum, afferenda corona, vnguentum, libamen, thus, craticula, bellaria danda etiam, attingenda placenta.

Philoxeni cytherij mensa secunda.

C A P. X V I I I.

Sed quoniam secundarum mensarum mentionem faciens in cœna Philoxenus cytherius, multa ex iis nominavit, quæ nobis sunt appositæ, agitè iam de his etiam recensēamus. Prius accedentes splendidas nauiculas multorum bonorum plenas intrulerunt, quas diurni mensas appellant, at immortalis cornu Amaltheæ. In mediis constitutum est magnum mortalibus gaudium alba medulla suaui tenuibus peplis, Arachnèsq̄ue similibus aspectum regens ob pudorem, ne laboriosum pecus videas, vbi necesse est ticcum in ticcis Aristæi multifluis fontibus. Hoc autem mollium nominantur. Manibus verò imposuerunt in os molliibus captum, & quod quis dederit mortalis bellaria appellant. Postea distribuit tritum illatum tostum. Epulas omnes simul mistas, * Aderant his turbinatæ cœchæ calidæ, Chænitæ numero infinitæ simul coctæ, mellicæ placentæ cum sesamo coctæ abundantes, amyly melle lactèque permixtus. Bellaria, ouæque, amygdalæ virentes multis suauius horis, ac mollia habentes folia, nucèsq̄ue, & alia quæ felici ac diuici conuiuio merito adesse consueuerunt. Potus inter cottabos variòsq̄ue sermones perficiebatur. Hic verò varius ac versutus quidam ludus dictus fuit, quem primum admirati sunt, postea etiam fecerunt. Hæc dicta sunt à Philoxeno Cytherio, quem laudans Antiphanes in Certatore tertij ordinis inquit:

quædam hic prætermisimus, quæ non satis patebant, quæ in secunda editione forsitan explanabimus.

FF 3

*Mulid poëti omnibus præstantior
 Philoxenus nam nominibus ille utitur
 Vbiq; propriis, & simul communibus.
 Hic & figuris ornat, & coloribus
 Versus peritè, inter viros Dens fuit.
 Cognouerat ille musicam verè, vt decet.
 Qui nunc hedera, vel fontibus qui carmina,
 Qui floribus fecere, vano nomine
 Fecere, coniungunt aliena carmina.*

De Placentis.

CAP. XIX.

Cum nomina placentarum varia multa tradiderint, eorum quotquot mihi in memoriam venient, tibi recedere non molestum erit. Noui Callimachum in tabula commentariorum multiplicium Aegimij, Hegesippi, Metrobiiq; de placentarum faciendarum ratione connumerasse, ac etiam Phætæ. Nos autem nomina ea placentarum, quæ descripsimus tibi impertiemur. Non eo quidem modo, quo, cum Alcibiades Socrati placentam misisset, eamque derisisset Xantippe, inquit Socrates, neque tu igitur portionem habebis. Hoc narratum fuit ab Antipatro libro de Iracundia primo. Ego verò cum placentarum sum studiosus, diuinam illam placentam iniuria affectam non paruifeci. Sic igitur in poëta Plato Comicus mentionem faciens; Solus non gustavi timidus ego, sum sine placenta, sine thure. Neque pagi sanè sum immemor Placentæ vocati, vt asserit Demetrius Scepheus libro duodecimo Troici apparatus, à Thebis subiectis montibus, quam sex stadiis distare scribit. At contrahenda est placenta dicentibus in recto, quandoquidem ex placenta est contractum; sicut caseus, caseus: Sesamus, sesamois. Dictum est autem quòd ob panis inopiam, optimas placentas licet in Pario comedere Hellepontici, quòd ij qui peregrinati sunt, attestantur. Errauit autem Alexis qui dixit ex Paro: nam ita scribit in Archilocho inscripto:

*Fortunate parum felicem qui colis è vir
 Qua duo terrarum gignit sola optima passim,
 Ornatum superis lapides, hominiq; placentas.*

Quòd Samiæ etiam placentæ fuerint egregiæ, testatur in

Bac

πλάκῃς
 ἀπὸ πλά-
 κῆς, ἢ
 πλάκῃς.
 πλάκῃς.
 πλάκῃς.
 πλάκῃς.

A Bacchidis præcis Sopater ridiculorum scriptor: placenta-
rum opificem Samum vocatam. Mentionem fecit Menan-
der in Mentito Hercule de placentis infusis:

*Nec candylum fecisse par est, ac neque
Qua tu soles condire nec in unum simul
Me, similaginem: cuncta nam contraria
Nunc sunt, coquus infusas placentas efficit.
Coctas, & affert chondron elixavit ut
Post balsamenta, post racemos, hinc thria.
Ast artifex opponitur carnes coquens
Turdsque.*

Euangellus in Detecta:

Mensus quatuor

*Sunt feminarum, sex virorum quas refers.
Perfecta proorsus cana, nilque deficit.
Nam nuptiis optamus esse splendidas.
Ab altero non accipio, sed vidi ego.
Quotuis oliuarum genera mox excipe.
Est captus in carnes tibi porcellus, &
Vitulus, sues, lepores, superbus ut vir est
Hic execrandus: caseus, currens puer,
Infusa, cum thriis, simulque candylum,
Ova, amyliisque denique
Mensa altitudo tres supra vinas, tollitur
Qui canat, ut mox eleuet, si quid cupit
Cepisse.*

B

Ames placentæ genus. Antiphanes; ametes, amyli. Menan-
der in Hypobolimæo, ametem Chærispi vire Cattim ali-
quam. Iones verò Amem appellant, ut testatur Silenus in
Linguis, ac exiguas placentas ametiscos. Teleclides spon-
te sua turdi cum ametiscis in os aduolarunt. Diaconium
etiam est placenta: Pherocrates ob infatigabilitatem dia-
conium composuit habens Amphiphōtem. Amphiphon pla-
centa Dianæ sacrata, habet in circulo cōbustas faculas. Phā-
Jemon in Mendico: Rhodia amica Diana domina amica
hunc tibi Amphiphontem fero venerāda, & libamen. Me-
minit de ea Diphilus in Hecate: Philochorus Amphiphon-
tem ipsum vocari & Dianæ sacra ferri, ac in triuia scribit:
quoniam eo die luna in occasu sub solis ortu deprenditur,
ac cœlum fix Amphiphon. De Bafynia meminit Semus li-

bro Deliadis secūdo, vbi Hecate in insula Iride sacrificat ut
 inquit vocatas Bafynias. Est autem farina triticea suba ſta
 cum melle cocta, coccoraque vocata, carica, nuces tres, pa-
 nes subcineritij, & neelata. Meminit de his in Oratione
 pro Cteiphonte Demosthenes Orator, de Corona item.
 De Infusa Nicochares in, ex opera manuum viuentibus:

Panesque max. us, & farin. us, collictes,

Pultrēmque, popanum, cum simul infusam, obeliam.

Pisfanam, placentas, dendalides, tagenias.

Putauit Pamphilus Attanitam eam esse, quæ Infusa appel-
 lari consuevit. Mentionem fecit in his Hipponax de At-
 tanite; non feles, & lepores deuorans, non tagenias se-
 samis miscens, neque Attanitas intingens melle. Creium
 placenta, panis est, quem ad sponsum afferunt à sponsa:
 affatur verò super carbonibus, atque amici ad eum con-
 uocantur: tum cum melle apponitur, vt in Inordinatis
 testatur Philetas. Glycinas placenta quæ cum passo ac
 melle sit apud Cretenses, vt in linguis asserit Seleu-
 cus. Est etiam Empeptas, vt idem scribit, panis tri-
 ticeus concauus ac concinnus: crepidibusque vocatis per-
 similis, in quas placentulas per ignem paratas impo-
 nunt. Encrides bellaria in oleo cocta, ac postea melle in-
 tinta. Mentionem fecit his verbis etiam Stefichorus:
 Chondrum, Enchrides, aliâque bellaria, & mel recens.
 Meminit & Epicharmus, & Nicophon in ex opera ma-
 nuum viuentibus, Aristophanes in Danaidibus; & poetam
 ipsum esse facit in his, neque currum esse Encridipo-
 lam. Pherecrates in Crapatalis: hæc cum habeat, in
 viis Encridas rapiat. Epicyclia placenta quædam ita vo-
 cabatur apud Syracusios, de qua in terra & mari mentio-
 nem fecit Epicharmus. Quòd Gurus genus est placentæ
 testatur Solon in Iambis:

Bibunt simul vescuntur, hi quidem itria,

Panes at illi: mistus est his lentibus

Gurus, nihil deest ibi ex bellariis.

Quotcunque tellus educat mortalibus,

Benigna, cuncta prompta sunt hic omnia.

Cyribanas placentas quasdam nominauit Apollodorus de
 Alcmane: similiter verò Sofibius libro tertio de Alcmanis

cas

A eas figuris ornatas esse dixit, ac Lacones his vti in multo-
rum conuiuio, circumferri que consueuisse, vbi preparatum
encomium virginis, quæ consecutæ sunt in choro puellæ,
captaturæ suat. Est crinnites placenta quædam, quæ facta
est ex farina paulo crassiore, vt affirmat Iatrocles in libro
de Placentis. Stæritas placenta est quædam ex polline mel-
læque confecta, cuius mentio fit ab Epicharmo in Hebes
nuptiis: Est autem pollis farina conspersa in sartagine
coniecta cum melle, sesamo, caseoque misto, velut testatur
Hierocles. De Charisio placenta meminit in conuinanti-
bus Aristophanes: ego nostram placentam Charisium
mittam vesperi. Eubulus in Ancilione velut de paneita de
eo scripsit; pestrixisti nuper pinseus Charisium. Epidetrum
crusta est placentarum, quam comedunt inter cœnandum,
vt asserit Philemon in libro de Atticis nominibus. Est Na-
sus etiam panis placentæ similis cum oleo ac caseo prepa-
ratus. Psythia friabilia. Pherecrates in Crapatallis capiet
in inferno trioboli Crapatallum ac psythia. Apollodo-
rus Atheniensis, Theodorúsque in linguis, scribunt psy-
thia id esse quod ex pane abrasum est, quod etiam Atta-
gari vocantur. Est Istrium etiam bellarium cum sesamo
ac melle factum. Meminit de illo ita Anacreon: Istrium
tenne infringens pransus sum, vini que cadum bibi. Ari-
stophanes in Acharnensibus: placentæ, sesamones, itria.
Sophocles in Iride: ego fame laboro, cupide itria aspici-
o. Amora: placentæ mellitæ. Philetas in inordinatis:
Amoras panes dulcarios coctos vocari affirmat. Tage-
nites, placenta cum oleo in sartagine cocta. Meminit de
illa Magnes, siue is, qui velatas in eum comœdiâs com-
posuit, in secundo Dionysio: Tagenias calidas: obserua-
to bullientes, vbi illis mel infundis. Cratinus in legibus,
rorem emittens mane calidas tagenias. Ceruus placenta
est, quæ ex farina, melle, & sesamo hebet in Mineruæ sacris.
Nastus placentæ species, quæ habet intus cõdimenta. Cho-
ria dapes sunt facta cum lacte & melle. Amorbites: placentæ
genus est apud Siculos. Alij ita apud Coos placetas om-
nes vocari dicunt, vt Iatrocles testatur. Sesamides bella-
ria sunt in circulum facta melle & sesamo, oleoque ita
rigata. Eupolis in Adulatoribus: qui cum Gratis vera-
fatur, ad Callabidas venit, sesamides excernit, mala ex-

creat. Antiphanes in Deucalione; sesamides, aut mellitas G
 placentas, vel simile quidpiam. Meminit & Ehippus in
 Cydone, præposuimus autem testimonium. De Mollis
 mentionem fecit Heraclides in libro de Sanctionibus: in
 Syracusis inquit in perfectis Themosphoriis Ephebea mu-
 liebria confici ex sesamo & melle, quæ à Siculis Molli nun-
 cupantur, & ad Deas afferuntur, De Echino, Lynceus Sa-
 mius in epistola ad Diagoram ea conferens, quæ egregia
 fiebant in Attica cum iis quæ in Rhodo, ita scribit: Ametis
 famæ secundum mensam Echinum nouum introducens
 aduersarium, de quo nunc in capite: Cum tu accessisses, at-
 que iuxta leges quæ sunt in Rhodo composuisses, egoque
 diligentius considerauerim pluribus tibi declarare cona-
 bor. Scribit Heracleon Ephesius corylifcos placetas quas-
 dam sic nominari, quæ ex tertia Chænicis parte fierent.
 de Chærinis meminit Iatrocles in libro de Placentis,
 quas à nuncupato pyramunte ait differre, & à vocata
 pyramide: quam fieri scribit est tosto tritico, mellé-
 que irrigato: proponuntur verò in vigiliis pernoctan-
 ti præmia. Scribit in panifice inscripto Chrysiippus Tya-
 neus has esse placentarum species ac genera: Tarenti- D
 num, Crasianum, Siculum, Clustrum, Iulianum Api-
 cianum, Canopica, Perlucidum, Cappadocicum, He-
 dylium, Maryptum, Plicium, Guttatum, Montianum.
 Hanc placentam dimidium casei ac vini mistionum ha-
 bere inquit. Suauius fit enim Crustum Cærianum, Cru-
 stum Tutratum, crustum Thaboniacum. Mustacia ex
 mulso, mustacia sesamata, Crustum purium, Goglo-
 nium, Paulianum. Placentulæ hæc fiunt ex caseo: infusa,
 scirbæteus, subityllus, fit autem subityllus ex alica. Spi-
 ra verò & ipsa fit ex caseo. Lucuntli, argyrotryphema, li-
 bus, circus, æxaphas crustus, placentæ. Fit & placenta Ory-
 zites ait. At phithæz placenta ita fit; caseum exprimens
 terito, ac in æreum cribrum coniectum excolato, post-
 ea mel iniicias, heminamque farinæ siliginæ, in vnũ-
 que mollias. Catillus ornatus dictus à Romanis fit in
 hunc modum: cum lactucas laueris, eas incidito, ac vi-
 num iniicias in mortarium, tum lactucas contundito: suc-
 cum postea exprimito, siliginæque farina conspergito.
 Vbi verò paulò post concidere permiseris, iniiciens mo-
 dicum

- A** dicum adipis suillis ac piperis contundit o : tum rursus vbi contriueris lagana producito, ac cum lzuia feceris, statim concidito, & lixato deinde in oleo calidissimo : mox concisa in colum iniicito. Sunt alia placentarum genera; ostrasitis, attanitz, amyllum, tyrocofcium caseum recte exprimens in vasculum ponito : postea cum areum cribrum super imposueris caseum ipsum ita finito. Vbi vero esurus eris, mellis quantum satis videatur superiniicito. Hypopyrides hoc modo conficiuntur, mel in lac coniectum exprimito, tum in vas coniiicito, finitoque vt coalescant, si vero cribra perexigua tibi adsint, in ea vasculum versato: ferumque effluere finito, atque vt tibi videbitur res compacta, vas capiens in argenteum vas imponito, eritque desuper coctio. Sin exigua cribra non adsint, nobis flabellis quibus ignis agitur, vt ere: nam & illa erunt ad vsum accomodata. Coptoplacentam faciu nt in Creta inquit hoc pacto, quæ postea Gastris etiam nominatur : nuces Thasias, & Ponticas, & amygdalas, papauer præterea, quod cum torrueris diligenter curato, mox in mortario studiosè con-
- B** li cocto piper multum addito atq; mollito. Fiet autem ob papauer nigrum, tum verò dilatans tetragonum facias. Tum sesamum album cum triueris, cum melle cocto mollito, duob; exigua lagana producito, alterum quorum supponito, alterum superimponito, ita vt in medium redigatur, tum ipsum concinne aptato. Hæc à bellariorum sapientissimo Chryssippo dicta fuerunt. Vocatam apud Alexandrinos Pancarpium nominauit Harpocracion Menesius in libro de Placentis. Sunt autem itria contusa & cum melle cocta : atque post coctionem in sphaerae modum composita, pertenui charta ligantur, quò consistant. Ita de pulto mentionem fecit Alcman; pultum fabale iam præbebit, albumque legumen, cereumque fructum. Est autem fabale omnium generum semina in passo cocta, vt ait Sosibius; legumen lixatum triticum; cereos fructus mel vocauit. Ita in terra & mari scribit Epicharmus : pultum coquere matutinum. Mentionem fecit in transfugis Pherecrates de meliceribus vocatis his verbis: velut hædorum, olere ex ore meliceras. Cum hæc ita dicta fuissent, sapiens inquit Vlpianus: vnde vobis eruditif

*papauer
herba specios
cuius
radix le-
tiferæ,
corpus
suauis, ac
dulce, de
qua for-
tasse cum
annotatio
nes fecerit
mus.*

ditissimi grammatici, aut ex qua bibliotheca grauisissimi C
 apparuerunt isti Historici Chryssippus, & Harpocratio:
 qui bonorum philosophorum nomina suorum nominum
 similitudine deturparunt: aut quis ex Græcis heminam
 nominauit: vel quis amyli mentionem fecit: huic oc-
 currens Larenus heminam norunt ij inquit, qui poë-
 mata in Epicharmum relata composuerunt: atque ita di-
 citur in inscripto Chirone, bibere aquæ duplum, duas he-
 minas. Scribit Aristoxenus libro octauo legum ciuiliū,
 quod tum viri illustres ac celebres hæc falso Epicharmo
 ascripta fecerunt. In inscriptam Rempubl. Philochorus
 Axiopistum siue genere Locrū, siue Sicyonium, tum Chry-
 sogonus tibicen, canones ac sententias perfecisse asserit:
 eadem scribit Apollodorus. Meminit de amylo Teleclides
 hoc pacto in Solidis:

Anno placentam ego calentem, odi achrades.

Lætor leporibus in amyloiacentibus.

Cum hæc audisset, ait Vlpianus, quoniam Coptam vos
 quandam vocatis, quam nobis in mensa positam esse per-
 spicio, declarate nobis ð Lychni, quis ex illustribus au-
 toribus huius nominis mentionem fecerit. Tunc ait De-
 mocrates: porrum marinum Cœtam appellari scribit li- D
 bro septimo Georgicorum Dionysius Itryæus. Meminit
 Clearchus Solentis hoc pacto in libro de scripturis, de ap-
 posita nobis mellita placenta, cum vasa dicere iuben-
 tem inducat similia, tripos, olla, Lychnum, ætæa, ba-
 thrum, spongius, lebes, mortarium, scapium, lecythus,
 sporta, machæra, catinus, crater, raphis. Rursusque obso-
 liorum nomina: faba elixa, lens, falsamentum, pisces, ra-
 pa, allium, caro, thunnus, falsugo, cepa, carduus, oliua, cap-
 paris, bulbus, fungus. Similiter verò bellaria: ames, placen-
 ta, entiltus, Itrium, rosaceum, cicer, sesamum, copta, raco-
 mus, canica, pyra, persica mala, mala, amygdalæ. Tot dicta
 sunt à Clearcho. Sopater verò ridiculorum scriptor in actu
 Portis inscripto inquit: quis innumeri papaueris coptas in-
 uenit: vel quis voluptates bellariorum cneci & tritici com-
 miscuit: habes coptam optimè mei discussor Vlpiane,
 quam consulo vt peredas: qui nihil postea moratus illam
 captam comedit. Cum riderent omnes, ait Democritus, sed
 non iussit tibi vt ederes ð nominum vestigator, sed ne ede-

res.

A. res. Nam peredere habes apud Theopompum comicum in Phineo his verbis:

Cessa puer luisse talis, utere

Bliti, que posthac, ventrem habes nanque asperum.

Edisse pisces conuenit saxatiles.

Est lora consultantibus certè optima.

Quam digerere res inde fit facillima.

Vtuntur etiam hoc peresse pro ab aliquo partem quam-
piam edere, velut in militibus Hermippus: hei mihi misero,
mordet, mordet, peredit mihi sensum.

De pistacijs, connaro, paliuro, pyris. CAP. XX.

Cum his captus fuisset ac grauiter morsus Syrus, adfunt
nobis inquit profectò pistacia etiam in mensa, quæ si
tu dixeris apud quem ponantur, tibi dabo non aureos de-
cem, qui dem statueres, iuxta Ponticum insanum: sed dabo
tibi hoc poculum. Cum taceret Democritus, sed quando ait
tu dubitas, ego te docebo, Nicander Colophonius in The-
riacis mentionem faciens eorum, inquit:

Pistacia asimiles truncos onerare videbis

B *Prorsus amygdalinis.*

Scribitur autè & astacia, cum amygdalæ esse videatur. Pos-
sidonius Stoicus ita inquit lib. Historiarû tertio: ipsum fert
Persium Arabia & Syria, ac bistacium vocatum: qui fructus
racematus est albo cortice, ac longus, lachrymîsq; similli-
mus, atque vuarum cõsuetudine vicissim cohæret. Quæ in-
teritus sunt, virèt: minûsq; bonû habent succum quàm nux
pineæ, at melioris sunt odoris. Fratres verò qui Georgica
conscripserunt, hæc inquit lib. tertio: & fraxinû & tere-
binthû, quæ Syri nunc pistacia vocarût: atq; hi per p, pista-
cia dixerût. At Nicander aspirauit dixitq; phistacia. Posi-
donius bistacia. Cû circumspiceret præsentis, dum hæc dice-
ret, laudémq; cõsequeretur: ego quidem certè de reliquis o-
mnibus adiacentibus verba faciã, vt me ob multarum rerû
cognitionè admiremini, atq; de cõnaris prius apud Alexan-
drinos vocatis verba faciam, ac de paliuris. Meminit de iis
Agathocles Cyzicenus his verbis lib. Historiarû patrie ter-
tio: cum in sepulchrû fulmè irruisset, arbor ex tumulo pul-
lulauit, quam illi connarû nominant. Est autem planta vl-
mi piceæq; magnitudine, nihilq; minor, Trucos habet, fre-
quen

quentes & oblongos, spinasq; paulū prominentes: folium C
est tenerum ac viride, phœxq; simillimū. Fructum bis quo-
tannis producit, Vere scilicet ac Autumno, qui dulcis est om-
nino. & oliuz oleastrique fructui similis. carnē osq; illi
simile habet: at differt succi voluptate, cuius fructus etiam
viridis comeditur. Vbi verò siccatus fuerit, farinas cōficiūt
ex eo, quas calcant, ac nō pinunt: neque aqua irrigant, sed
male qualia sunt natura. Paliuri ramū dixit Euripides in
Cyclope. Theopōpus libro Philippicarum vigesimo primo.
mentionē fecit de iis, & Diphilus Siphnius medicus in li-
bro de iis quæ ab ægrotātibus & sanis sunt comedenda. De
his memini prius ò viri amici. nō idcirco quidem quòd no-
bis sint appositi, sed quoniam sæpius in secundis mensis in
pulchra Alexandria appositos comedi: atque cum horum
nomen quæsitum fuisset, hic in librum incidi, ac decerpsi.
Dicam igitur deinceps de appositis pyris, quando ab ipsis
Dicam py- Apia vocata fuit Peloponnesus, quòd ibi planta huiusmodi
ra. plurima reperiretur, velut Ister asserit in rebus Argolicis.
Quòd pyra consueverint in aqua conferte in conuiuia, to-
statur his verbis Alexis in Breutia,

Fame laborantibus

Nunquid viris nosti pyra adiacentia
In multa aqua? vidi profecto sapimus.
Num singuli ergo deligunt sumpturi ea,
Matura quæ sint & magis natantia?
Sic quippe.

D

*De Amamallidibus, epimelidibus, malo pu-
nico.* CAP. XXI.

NON sunt autē pyra amamallides, veluti arbitrati sunt
nonnulli, sed quiddam dulcius, atque nucleo carens
lignoso. Scribit Aristomenes in Dionysio, Chius non nosti
quòd facit amamallides: quòd autem quiddam suauius sit
quod differat à pyris, declarauit Aeschylides libro Georgi-
corū tertio, vbi ita scribit de Ceo insula, optima pyra fert
insula, quæq; cum amamallidibus conferrī possent, quæ in
Ionia nascūtur: sunt enim & suaves & dulces, lignosq; ca-
rent interius. Aethlius lib. v. montium Samiorum, si modo
legitima sunt eius commentaria, Homomelides appella-
uit Pamphilus in libro de lingua & nominibus, Epimelis
inquit

- A** inquit genus est pyri. Aristophon in libro Georgicorum phocidas genus esse pyrorum asserit, malorum verò puni-
corum aspera grana habentium. Mentionem fecit in Geor-
gicis Aristophanes de lignoso carentibus, & in non sene-
scente, farinae præterea, ac mali punice. Dicitur autem di-
minutiue rhœdium, sicut bucula. Antiphanes in Bœotias
mihi ex agris asserre mala punica aspera grana habentia.
Epilycus in Furunculo, mala, & mala punica inquis. Ale-
xis in Procis, malum Punicum ex eorum manu. Quòd au-
tem Bœoti Sidas malos punicas vocant, ita declarat Aga-
tharcides lib. xix. rerum Europicarum, Cum de regione
contenderent Athenienses cum Bœotis, atque de confiniis
eius loci, quem Sidas vocant, Epaminondas ex sinistra ma-
lum punicum capiēs abditum, cum causam esset dicturus,
id ostendens, ab eis percunctatus est, quo nomine ab ipsis
id diceretur, cum illi dixissent malum punicum, at nos Si-
das inquit vocamus. Locus autem hic frequentissimam ha-
bet hanc plantam, ex qua etiam primum sibi nomen ven-
dicauit: atq; victor euasit. Menander rhœdia ipsa nomina-
uit inde se ipso pœnas sumente, hoc modo: nam post pran-
dium sic amygdalas ego apposui, rhœdiâq; comedimus. Di-
B citur Sida & planta quædam ibidem, quæ punicæ est simi-
lis, quæ nascitur in ipsa stagni aqua apud Orchomenum:
cuius frondibus pecudes vescuntur: germina sues comedunt,
vt asserit Theophrastus lib. iiii. Historiarû de plantis, qui
etiam scribit, simile quiddam nasci in Nilo sine radicibus.

*ibidem,
quasi pu-
niculum.*

De Palmulis, & Loto CAP. XXII.

Ita scribit de palmulis Xenophon libro secundo Ascen-
sus, Aderat multus cibus, vinumq; palmularum, obsco-
riorumq; ex illis coctum, at ipsi palmarum fructus seruis
huiusmodi apponebantur, cuiusmodi apud nos visuntur:
dominis verò appositi erant electi, & ob pulchritudinem
magnitudinemq; admirabiles. Aspectus nihil ab electo
differebat. Has palmulas nonnullis siccantes bellaria ap-
ponere consueuerunt. Erant suaves quidē inter porandum,
caput tamen infestabant. Herodotus ita scribit libro pri-
mo, vbi de Babylone disserit: Sunt ibi palmæ, quæ in vni-
uersa planitie plurimè nascuntur, quarum plures sunt feras-
ses ac fecundæ, ex quibus cibus, vinum, & mel cōficiunt,
quas

quas etiam more ficuum curant : ex palmis enim eis , quæ **C**
 mares dicuntur, fructum capientes palmis foecundis eum
 alligant , quo ipse culex fructum ingrediens ad maturita-
 tem perducatur , ac ne palmulæ decidant ex arbore : gignūt
 enim mares culices in fructibus, velut etiam grossi consue-
 verunt. Simillima his, quæ ab Herodoto scribuntur, dis-
 serit de loto dicta in Lybia Polybius Megalopolitanus
 hoc pacto libro Historiarum duodecimo , quam seipsum
 vidisse dicit: Est arbor loci non magna , at & aspera est , &
 spinis armata, foliūque habet viride, exiguum, rhamnō-
 que simile , at latius & crassius. Fructus verò & colore &
 magnitudine similis est à principio albis myrti fructibus
 perfectis , vbi verò creuerit colore fit puniceus , magnitu-
 dinēque simillimus oliuis rotundis , ac vbi perfectus est,
 exiguum habet nucleum. Vbi factus fuerit maturus eum
 colligunt . atque hunc quidem famulis cum condro cæ-
 dentes in vascula constipant, illum autem deligentes,
 ôsque eximentes eodem modo liberis pararunt, atque
 sic his vescuntur. Est autem hoc epulum ficui persimile,
 atque palmarum fructibus, odoris tamen suavitate iucun-
 dius. Vinum fit ex eo fructu irrigato, atque cum aqua con- **D**
 tuso , quod gustu quidem est suaue, voluptatēque affert,
 ac simile est mulso , quo sine aqua vtuntur : at non potest
 per maius spatium decem dierum perdurare, quo fit vt pau-
 lacim id faciant , veluti vsus ratio postulat. Faciunt ex illis
 acetum etiam. Melanippides Milesius ita fructum in Da-
 raiidibus palmulas nominavit, vbi de illis mentionem fa-
 cit , Inferorum quidem non autem hominum gestabant,
 neque formam ipsam muliebrem habebant, sed in curri-
 bus sellas habentibus exercebantur. * sapius ferè
 mentem delectantes : sacram thuris lachrymam, odorife-
 rasque palmulas, castamque teneram pessundantes, Syriæ
 terminos. Scribit Aristoteles ita in libris de Plantis , Pal-
 marum enorchorum, quas Eunuchos nonnulli appellant,
 alij autem enucleatos, Vocauit fructum palmulam Hella-
 picus etiam in Ammonis ascensu, si legitimum est com-
 mentarium, & Phormus comicus in Atalantis. Tot habui,
 quæ vobis dicerem, de palmulis Nicolais dictis, quòd no-
 men hoc inde consecuta sunt, cum allata essent ex Syria à
 Sebasto quodam Imperatore socio Nicolai Damasceni,
 qui

ερωξ
 habēs τε-
 σικυλος.

A qui palmulas ei assidue mittebat, cum is Sebaſtes mirum in modum hoc epulo delectaretur. Cum vnus eſſet ex Peripareticis Nicolaus hiftoriam multam conſcripfit.

De caricis.

CAP. XXIII.

Inter caricæ maximè Atticæ admiratione dignæ putabantur, quamobrem ſcripfit Dinon in rebus Perſicis; apponebantur in regis ipſius menſa, quotcunq; epulas terra producit, ex qua primum ſumit rex ex ſingulis, quaſi initiaretur. Neque vllò vel potu vel epulo externo vti reges oportere exiſtimatur, ex quo lex etiã lata eſt. Nam cum quidam ex Eunuchis inter reliqua bellaria Atticæ caricæ aliquando intuliſſet, interrogauit cuiates eſſent, vbi verò Atticæ eſſe intellexit, iuſſit obſonatoribus ne emerent, donec ei non liceret capere vbi vellet, non autem emere. Fama eſt hunc eunuchum ſedulò id effeciſſe, vt illi in memoriam reuocaret in Athenas eſſe militandum. Alexis in nauis gubernatore; ingreſſæ ſunt caricæ Athenarum inſigne, ac thymi quidam faſciculi. Lynceus in ea epiſtola, quam ad Poſſidippum comicum ſcribit, inquit in tragicis; Euripidem nihil à Sophocle diſſerre affectibus arbitror, at inter caricæ Atticæ alias longe excellere. Ac in epiſtola etiã ad Diagoram ita ſcribit; terra autem caricis Chelidoniis vocatæ Brigindaridas apponens, quæ nomine quidem barbaricæ videntur, at non minus illis, ſi ſtrauitas ſpectetur, videbuntur Atticæ: Phænicides in odio habita:

Dixere myrti, mellis inde encomia:

Tum veſtibilorum, carica quarto loco

Guſtaui eas ego proſecto enauigans:

Tum veſtibulum, nihilq; proſus horum erat,

Quod quis queat conferre cum bonis cibus

Atagenis.

In his perquirendum eſſet quæ nam ſit atagenis commemoratio. Philemon in libro de Atticis nominibus Aegilidas pulcherrimas caricæ vocari inquit, ac Aegila populum eſſe quendam Atticæ, ab Aegilo heroe quodam nominatum. Chelidoniæ etiã caricæ vocari eas, quæ nigrae ſunt ac rubicundæ: Theopompus in Pace Tithraſias caricæ lau-

dans inquit;

Maxe, placent e, carica Tithrasie.

Ita magno studio caricæ apud homines omnes dignæ putabantur, (nam iuxta Aristophanem nihil caricis est dulcius,) ut Amitrochates Indorum rex ad Antiochum scripserit, ut caricas, passum, sapientemque obsonatorem ad se mitteret. Rescripsit ad eum Antiochus, ut testatur Hegefander, caricas ac passum ad te quidem mittemus, sapientem vendere non est legibus permissum apud Græcos. Quod caricas tostas comedebant, testatur Pherecrates hoc pacto in Corianno:

Tostas mihi sed affer ipse caricas.

Post pauis interpositis;

Non caricas feres nigras: intelligis?

Inter Mariandynos ipsos barbaros nigræ caricæ ollæ vocantur, Noui autem Pamphilum etiam genus quoddam caricarum Proscinidas dixisse.

De racemis,

Ε Α Ρ . Χ Χ Ι Ι Ι Ι ,

Communem esse racemum, omnibus exploratum est. De vua meminit ita Crates libro secundo linguæ Atticæ in antiquis hymnis, quamuis nomen Asiaticum videatur, atque pro racemo vuam adesse hoc pacto dixit:

Ipsis ornantur læti nigrantibus vuis.

Quod apud Homerum etiam reperitur, omnibus manifestum esse censeo. Plato libro octauo legum & racemos nominauit, & vuas his verbis; Qui agrestem fructum gustauerit, vel racemos, vel ficus prius quam tempus accedat vindemix, aut comes eius Arcturus, siue in suis, siue in alienis locis. quinquaginta sacras drachmas Dionyso debeto, si vel ex suis, vel ex vicinorum locis decerpserit, minam: si ex aliorum, duas minæ partes. Quicumque verò generosam vuam dictam, vel nominatas generosas ficus decerpere voluerit, siquidem ex suis plantis cœperit, & quomodo & quando libuerit, decerpito. Si verò ex alienis, legibus non obtemperaus; quo id non moueat, quod non deposuerat, semper in eum animaduertatur, Hæc quidem diuinus Plato. Ego rursus quænam sit & vua & ficus generosa percunctor. Tempus verò postulat ut vos perquiratis, donec
ego

A ego de reliquis appositis disseram. Tunc ait Masurius, neque in crastinum reiicere conuenit, neque in perendinam diem. Generosas optimi generis philosophus appellauit, sicut Archilochus; accede optimi es generis; vel certe innatas: nam & Aristoteles pyros iniunctas, instas nuncupauit, & innatas. Demosthenes in Oratione pro Ctesiphonte; colligens ficus, racemos, oliuas. Xenophon in Oeconomicis; dulces uvas à sole fieri. Sciebant autem ij etiam, qui ante nos fuerunt racemos in uino compositos. Eubulus in Agglutinato; Sed capiens mero percute, frequentes dato, ipsumque cogito racemos complures ex uino comedere. Is autem qui Chironem fecit, in Pherecratem relatum, inquit;

Amygdalas, & mala, mox & unedonem,

Apiumq; uini tum racemos, myrtaq;

Necnon medullam.

B Quòd omnium generum fructus egregij erant Athenis, testatur Aristophanes in Horis. Quid igitur admirabile dixit Aethlius Samius libro quinto Samiorum terminorum, cum dicat, quòd ficus, uua, Homomalis, mala, rosæ bis quotannis nascuntur? Lynceus Samius cum racemum Nicostratum, qui in Attica nascitur, laudat in epistola ad Diagoram, atque cum illo Rhodiacos comparans, inquit; Pro racemo Nicostratio uocato, Hipponium racemum nutrire ibi consueuerunt, qui à Iunio mense eandem seruas beneuolentiam, uelut optimus familiaris permanet.

De pullis columbinis, phasianis, & panonibus.

CAPVT XXV.

Verum quoniam sæpius à nobis dictum fuit de carnibus, de auibus, de columbis, accessi & ego dicturus præter ea quæ dicta sunt, quæcunque ex multa diuturnaque lectione cognoscere potui. Licet autem pullum columbinum inuenire dictum apud Menandrum in pellice hoc modo: Paululum expectauisti, accurrit, emi tibi pullos columbaceos. Similiter uerò Nicostratus: Venusta hæc puro, auiculam postea columbinum pullum gulosum.

Anaxandrides in Redamante ; pullos columbinos inferens ac passerulos. Pullos columbinos & Phrynichus in tragicædis ; pullum columbinum ipsi cape trioboli. Meminit de phasianis Ptolemæus rex libro commentariorum duodecimo de regibus in Alexandria differens , ac de animalibus inter ipsos nutritis ; atque ipsa phasianorum, quos nonnulli vocant tetraones ; quos non ex Media solum asportarunt, verum etiam aues in pascuis degentes capiens , tantam fecit multitudinem vt iis etiam vesceretur ; nam cibus est magnificus existimatus. Ipsa enim vox regis splendidissimi testatur, quòd phasianum auem neque gustauit, sed aues ipsas habebat, velut pretiosum quidpiam repositum. Neque vidit quemadmodum singulis nostrum vnus est appositus, præter eos , qui iam sunt absumpti : impleuisset enim celeberrimas historias vigintiquatuor horum commentariorum, ac vnã insuper. Aristoteles autem, siue Theophrastus in commentariis phasianorum non est ex proportione marium excellentia , sed multò maior. Si verò rex prædictus pauonum multitudinem , quæ Romæ conspicitur , vidisset , confugisset profectò ad sacrum senatum, velut rursus à fratre ex regno depulsus. Tanta harum auium Romæ est copia, vt diuinasse videatur in Milite siue Tycho ne Antiphanes comicus cum hæc dixerit ;

Pauonum quidam solum,

Cum rari adhuc forent, semel par attulit:

Frequentiores inde cothurnicibus nunc sunt.

Bonum virum si quis vnum solum quærens videat,

Videbit ex hoc malos quinque filios natos.

Alexis in Lampade, comedere ipse tantum argentum? neq; si lac haberem leporis, non per terram, ac pauones comedere. Quòd autem domesticos ipsos pauones in domibus haberent, ita declarauit Strattis in Panfamia ;

Nugacibus compluribus æquivalentia

Pauonibus, quos educatis gratis

Velocitatis.

Anaxandrides in Meliloto ;

*Non est stultum domi nutrire **

Pauones dum licet tales, imagines duas emere.

Anaxilas in Auiario ; atq; ad hæc domesticus ingemens pauo. Scribit Menodotus in libro de iis ; quæ sunt circa sacel-

lung

Alum Iunonis Samiæ; sunt pavones sacri Iunonis, neq; prius aut erant in Samo, aut nutriebantur: atque hinc in loca externa missi fuerunt: sicut Galli in Perside, in Aetoliâq; vocatæ Meleagrides: quare scripsit Antiphanes in rebus eiusdem patriæ:

In ciuitate Solis aiunt nascier

Palmas: Athenis noctuas: Cyprûsque fere

Hinc luitas præstantiores: in Samo

Auium genus dedere Iunoni aureum

Pulcherrimos mirantur & quos plurimum

Pauones

Quapropter nummi etiam Samiorum pavonem habent impressum.

Meleagrides.

C A P. X X V I

Sed quoniam Meleagridum mentionem fecit Menodotus, nos etiam aliquid de illis dicamus. Clytus Milesius Aristotelis discipulus ita de his scriptum reliquit libro primo de Mileto; sunt autem aues vocatæ Meleagrides in Aero circa Virginis sacellum: qui locus est paludosus, in quo nutriuntur. Est autem hæc avis minime in filiorum amorem propensa, iuniorésque negligit, ita vt necesse sit sacerdotibus eorum curam gerere. Habet magnitudinem gallinæ valde magnæ, at caput exiguum pro corporis ratione, illudq; glabrum; cristam carnosam in capite, & asperam, quæ rotundum quidpiam velut paxillum prominentem habeat, corpusque lignosum. Habet longam carnem apud maxillas pro barba, quæ incipit à corpore: eamque gallinis magis rubicundam. At eam non habet, quæ ad gallinarum rostrum nascitur, quam nonnulli barbam appellant: quare ac in re mutilum est animal. Rostrum habet gallina & maius & acutius, collum est nigrum, gallinis crassius & breuius: corpus totum variegatum, atque cum totus color sit niger, maculæ sunt albæ, quibus frequentibus, lentiúsque maioribus distinguitur. Sunt autem hi circuli in nigris orbibus totius coloris: atque orbes idcirco, cum niger color à multò candidiore habeatur, ipsèque niger rursus multò habeat candidiorem, varietatem iucundam efficiunt. Color verò alarum albo colore, eoque ferratis quibusdam figuris distinguitur, qui vicissim variatur. Crura carent

calcaribus, similiâque sunt gallinis. Fœminæ maribus sunt C
simillimæ, quare genus Meleagridum non facile discerni-
tur. Tot ea sunt quæ scripsit philosophus peripateticus de
Meleagridibus.

De affatis porcellis, & lixatis cibis.

C A P. X X V I I.

DE porcellis affatis mentionem fecit in Mercatore Epi-
crates ;

Inter hac ego,

Iactabit haud talem coquum se pascere

Enquam profecto Sicilia in pisces puto.

Carnes ego volui peritè num suis?

Vidi optimè ob flammâs ego illas floridâs.

Alexis in Mala:

Caruncula trioboli urbana valde,

Affata suilla, tum calens succi boni

Cum sit editur.

Athenienses autem, ut in Horis testatur Philochorus, non **D**
assant cum sacrificant, sed carnes ipsas elixant, cum Deas
inquant calores, squalorésque asperos abhorrere. Nam ea
quæ nascuntur, & mediocrem calorem possunt, & aquas op-
portunas, affatio verò minimum affert utilitatis. Elixatio
non cruditatem solum eximere, verum etiam, ea quæ aspe-
ra sunt potest mollia facere, reliquâque matura. Nutrimen-
tum præterea & iucundius digerit, magis sine periculo;
quamobrem elixatum aiunt superaffari non oportere, ne-
que insuper elixare: nam illud quod aptè fuerat paratum,
dissoluit, ut ait Aristoteles. Affata omnia magis & cruda
sunt & sicca quàm elixa; carnes autem affatæ phlogides
vocantur. Strattis in Callipide igitur de Hercule inquires
ait; continuò frustra arripuit, calidâsque phlogidas apri,
omniâque simul irrigavit. Archippus in Hercule
uxorem ducente; pulchros porcorum trun-
culos, paruorum taurorum phlogi-
des cornutorum; oblongæ
autem apri phlo-
gides.

De

De perdicibus, ac porcellis.

CAP. XXVIII.

Sed quid opus est ut de perdicibus dicam, cum multa sint à nobis superius explicata? Non tamen illud præteribo, quod narratum fuit ab Hegesandro in suis commentariis. Scribit enim quòd Samij cum in Sybarim nauigassent, Siritimque regionem tenerent, aduolantibus sonitumque facientibus perdicibus, rem admirari aufugerunt, nauisque ingressi enauigarunt. Scribit de lepore Chamæleon in libro de Simonide, quòd cum apud Hieronem Simonides cœnaret, neque illi lepus, velut exteris, appositus fuisset, sed Hieron postea dedisset, dixit ex tempore:

Cum foret ille amplius, tamen haud peruenerat ad me.

Verè profectò erat sordidus, præterquam decorum lucri studiosus Simonides, ut inquit Chamæleon. Nam cum illi Hieron victum quotidianum singulis diebus splendidum mitteret, Simonides complura eorum, quæ missa fuissent, vendebat, sibi que perexiguam partem asseruabat. Cum quàm ob causam id faceret quispiam percunctatus esset, in Hieronis inquit magnificentia, meaque frugalitas omnibus pateat. De vberè meminit hoc modo Teclides in sociis:

Cum famina sim, fero decenter vbera,

Id subuentrem Antidotus in Mempsimæra nominauit. Mentionem fecit Matron in parodis de auibus saginatis hoc modo:

Sic ait; ast illi risere, intusque tulerunt

Lancibus argenteis saginatas forte volucres.

Leues, aequales, lazani pro tergo visas

Affimiles.

De saginatis suis ita meminit in Bacchidis nuptiis Sopater ridiculorum scriptor; Sicubi clibanus aderat multi saginati sues stridebant. sues ita dixit in Alcibiade Aeschines; veluti cauponæ sues nutriunt. In adhortationem; pro suis nutrire. suem dixit masculinè Plato in Poëta; suem magnum collum habentem. Sophocles in Iniuria; suem volo comedere. Cratinus in Ulysibus; sues magnos. For-

mininè dixit Nicochares, suam prægnantem. Eupalis in aureo genere; non illiberalem suam in conuiuï præbuit, ac valde pulchram. Plato in Io; huc affer suis bonæ caput. Theopompus in Penelope: sacram nobis suam ingulant.

Lacedæmoniorum iniuria in Helotes seruos.

C A P. X X I X.

DE saginatis ascribis ac vitulis meminit Theopompus libro rerum Philippicarum tertriodecimo, ac vñdecimo Græcarum; in quibus victus parsimoniam Lacedæmoniorum patefacit, vbi ascripsit hoc pacto; Agelilaos accedenti oues multiplices bouesq; bene nutritos Thasij miserunt. Atq; cum his bellaria, multiformesq; cupedias, Agelilaos boues ac pecules quidem accepit, bellaria verò & cupedias prius neq; agnouit, quæ fuerant obtestata: vbi vilit, eos auferre iussit, cum dapibus huiusmodi vesci minime legitimum esse diceret apud Lacedæmonios. Cum obsecrarent Thasij vt acciperet, date inquit illis, ipsisque Helotas demonstrauit; quoniam multo magis scio inquit quod hi comedentes corrumpentur, quam vel ego, vel præsentès Lacedæmonij. Quod contumeliosè prorsus Helotas tractarent Lacedæmonij, narrauit vel Myron Priencus ita rerum Messeniorum libro secundo; opus omne contumeliosum Helotibus imperant, atque ad quoduis dedecus adducens. Necessè est primum illis vt pileum ex canina pelle singuli gestent: atque vt rhenonibus induantur, ac verbera quotannis determinata, vel sine iniuria patiantur, ne vnquam obliuiscantur se esse seruos. Huc accedit quod si qui supra domesticum splendorem vigerent, his capitis pœna erat constituta: quæ in dominos pœna vertebatur, ni viros iam factos interficerent: illis regionem tradentes, portionem constituerunt, quam semper afferrent ad eos. Tibia canere de tibiis vrentibus dictum est. Diphilus in Brigis: tibia cecinisti, hoc omnes efficiunt apud Timotheum.

De pernis & caseo.

C A P. X X X.

Verum quando petasonis etiam pars singulis nostrum appositã est, quam pernam appellant, agitè iam de
his

*χλωσιών
ανθέρων
voce emitt
tere so-
nat.*

A his etiam aliquid dicamus, ac si quis nominis ipsius mentionem fecit. Optimæ sunt igitur Gallæ, quibus minimè sunt inferiores eæ, quæ ex Cibra veniunt Asiatica, ac neq; Lyciæ. Mentionem harum fecit Strabo libro *Geographiæ* tertio, vir non valde iuuenis: scribit hic libro septimo eiusdem tractatus Posidonium philosophum Stoicum illum cognouisse, de quo sæpius mentionem fecimus, veluti qui cum Scipione eo fuerit qui Carthaginem deleuit. Sic igitur inquit Strabo: in Hispania apud Aquitaniam ciuitas est Pompeiadam, tanquam si quis Pompeiopolim diceret, in qua perna egregiè componuntur æmulæ Cibraticis. De carnibus sale conspersis meminit comicus poëta Aristophanes in Dionysio: sale conspersas has tibi appone. Atque in præstigiatoribus: Ostracum sale conspersum semper seruum comedere, Verum quoniam Sicilia se iactat ob caseum, aliquid etiam de caseis dicamus: nam philemon in Siculo inscripto:

Ego Siciliam credideram certè prius

Habere selectum hoc, quod aptè caseos

Solum faceret: id addo nunc quod audi.

B Caseus Sicularum quod erat optimus, columbæ Siculæ, vestes variæ; si quis Sicularum velit connumerare, vasa ac opas putauit ferre. Est eximius etiam caseus Tromelicus, ut asserit Demetrius Scepsius libro secundo Troici apparatus: est autem Tromelia ciuitas Achaicæ, circa quam caseus caprinus suavissimus conficitur. Neque Tromelicus alium habet caseum, cum quo conferri possit: cuius mentionem fecit Simonides in Iambo; cuius est principium:

Multum laboravi ut scriberem Telembrote,

Hic caseus adest in tibi ex Achasa

Tromelicus mirabilis, quem detuli.

Euripides succofum caseum vocat in Cyclope acrem, siculq; succo coagulatum:

Et caseus succosus est, & lac Iouis:

Sed quoniam de omnibus nobis appositis diximus, reliquias efficiam Tromelicum, orationemq; cessare faciam. Nam bellariorum ediliūmq; relictas partes reliquias Euripolis nominauit. Nam cum cauillaretur in Gemellam quandam vulpis reliquias appellauit: siue quod corpore esset paruo, siue malis moribus ac versuta, ut inquit. Dono-

*ἰσπύραμα, εἶρη
reliquia.*

theus Afcalonites. Cafeos latos ac tenues Cretes Thalias C
appellant, vt ait Seleucus: quos in quibusdam facrificiis
comburant. Igne coctorum meminit Philippiides in tibiis;
sic autem lac primum appellatur:

Hos igne coctos, haec olera; habent simul.

Atque haec omnia similia fortasse Macedones, quæ post coe-
nam eduntur dapes appellant. haec enim condimenta
sunt quaedam potus.

De coquis.

C A P. X X X I.

*quæ edu-
cin quod-
dam.*

CVM hæc Vlpianus adhuc disserteret, vnus eorum sa-
pientum coquorum inyma significauit: atque cum
multi ob nuncium eò diuiterent, non demonstrauit si-
gnatus verbero quid id esset: sed ignorare mihi videmini
inquit viri consuetæ, quod Cadmus autus Dionysij fuit co-
quus. Cum omnes, id cum dictum esset, tacerent: Eume-
rus inquit Cous hoc narrat libro tertio sacræ descriptio-
nis, velut quod à Sidoniis referatur, quod Cadmus cum co-
quus esset regis Harmoniâque cantatriculam, quæ &
ipsa erat regis, capiens aufugit, vnâ cum illa. Ego verò
libertate donatus aufugiarti. Neque quis sanè vestrum co-
quum seruum inuenire poterit in comœdia, præterquam
apud solum Possidippum. Accesserunt obsoniorum instru-
ctores serui primum à Macedonibus, qui vel ob contume-
hiam, vel infortunia captiuarum ciuitatum, eius rei studioff
fuerunt. Appellarunt autem antiqui vrbanam coquum
Mæsonem, peregrinum Cicadam. Mæsonem à manden-
do dictum fuisse putauit Chrysippus philosophus, velut ru-
dem, & ventri deditum. Cum illud interim ignoraret,
quod Mæson histrio comœdiæ fuit genere Megarenfis,
qui etiam personam inuenit Mæsonem ab info vocatam;
vt inquit Aristophanes Byzantius in libro de Personis; qui
eum serui etiam personam inuenisse asserit, velut coqui;
easque peritè, hinc etiam conuenientes illis cauillationes
Mæsonicæ vocantur. Maxime cauillantes coqui quidam
inducuntur, velut apud Menandrum in Adhortantibus.
Acalicubi ait Philemon;

Spingem marem, sed non coquunt cepi in domum.

Nam per Iouem scio nihil quod dicat hic:

Quod reperit noua verba semper.

Scribit

A Scribit Polemon in iis, quæ ad Timeum scripsit, Mæsonem esse ex Megarenſibus Siciliæ, at non ex Niſæis. Inquit hæc Poſſidippus in excluſa de fertis coquis;

*Huiusmodi ſunt hæc. Quid accidit mihi
Valde venuſtum ſeruenti nunc prope
Herum: ferens carnes videbor haud ego.
In Collactancis;*

*Cum ſis coquus proſectus extra limen es
Cum non prius cenaueris? dixi, ſed is
Nunquid remittis me? laborabo in foro.
Emit me amicus artis huius artiſtex:*

Non eſt igitur admiratione dignum, ſi antiqui coqui ſacrificiorum etiam erant periti. Nam & ſacrificiis præerant & nuptiis: quàm obrem Menander in Adulatore coquum in publicæ Veneris feſto miniſtrantem inducit conuentui iuuenum, atque hæc dicentem;

*Fædus, ſequens da viscera, quò nunc aſpicis
Fædus, ſero complura ſacra. nunc bene
Deos præcare, fædus, ac præcemur in
Olympiadibus omnibus, tu ſumito
Linguam interim, nobis ſalutem tradere
Cum ſanitate, tum bona, quæ ſunt plurima,
Horum præcamur nos iunamem omnibus.*

B Alius autem loquitur apud Simonidem, quot modis carnes peritus concidat. quid enim mali mihi eſt obſcuri? Eorum experiètiã patefecit ad Alexandrum Olympiadis epiſtola, qua mater illis vadet vt coquum ipſi emat ſacrificiorum peritum: inquit igitur mater; coquum Peligriam à matre capito: hic enim nouit quo pacto omnia tua ſacra patria peragantur; nouit & inertia, & legitima, & Bacchica, & quocunq; Olympias denique initiari ſolet. Ne cunctator igitur; ſed accipito, & ad me quàm citiſſime mittas. Quòd autem grauis ſit quædã ars coquiliaria, intueri licet ex Atticis præconibus, qui & coquorum & victimas cadentium ordinem obtinuerunt, vt libro primo Protogoniæ reſtatur Clidemus. Homerus facere etiam pro ſacrificare poſuit: at ſacrificare pro libamina poſt cœnam in ſuffimentum comburere. Nam antiqui facere dixerunt ſacrificare. Præcones per plurimum tempus boues maſtabant inquit præparâtes, concidentes, vinumq; miniſtrantes, quos etiam præcones

*νήπιος
δὴ πρῶτος
τινῶν.*

præcones à præstantia nominarunt; nusquam enim coquo C
merces scribitur, sed præconi. Agamemnon autem cum
esset rex sacrificat apud Homerum: sic enim inquit poëta;

Sic ait; agnorum iugulum ferroq; cecidit;

Multa reluctantes gelida deponit arena:

Halantes animas: exemit robora ferrum.

Thrasymedes etiam Nestoris filius cum securim cepisset,
bouem cecidit, cum Nestor non posset ob senectutem: adu-
uabant verò alij etiam fratres, ita res hæc erat nobilis, tanta
erat coquinarie artis dignitas. Apud Romanos etiam
censores, qui maximæ authoritatis est magistratus, purpu-
ram indui, atque coronati victimas securi percutiebant.
Non insulse igitur effectum est apud Homerum ut & li-
bamina & victimas ferrent præcones, quippe cum illis ad-
ministratio huiusmodi conueniret.

Inde iubet binis urbem præconibus Hector

Ire citis, ferre ac agnos, Priamumq; vocare.

Et rursus;

Talthybius misit confestim rex Agamemnon,

Ad nauem ire iubet, agnumq; afferre, cawatam.

Et;

Talthybius similis cui vox est optima diuis

Astitit hic regi, manibus aprumq; tenebat.

Narrat Demus libro Atthidis primo tribum fuisse coquo-
sum, qui publicos honores consequentur, quibus curæ
erat ut multitudo ageret. Non ineptè igitur Athenion his
verbis inducit inter Samotheses, ut testatur Iuba coquina
de natura differentem;

An nescis ars coqui omnium quod plurimum

Ad religionem contulit prorsus virum?

Huiusmodi illud est profecto barbære.

Nos à sermo more prorsus liberans

Iniuriosq; duxit in certum ordinem:

Illiq; iunxit, vita quo nunc degitur.

Quis ordo? dicam, mente dicta percipe:

Voracitate mutua, frequentibus

Malisq; nobis vndique ingruentibus,

Quidam vir existens nec omnino malus

Et victimam mactauit, & carnes prior

Assauit: & caro fuit inuendior.

Forsas

A Forsan virorum carnibus, ipsa victima.
 Non has edebant, sed ferientes belluas
 Assare mos fuit, voluptatis semel
 Capere cum fecisse mox periculum,
 Artem coqui inde auxere ab hoc exordio.
 Hinc nunc quoque horum præstimatorum memores,
 Deis solent assare flammis viscera.
 Salem nec inducunt, quod haud tunc affuit;
 In hunc nec is repertus usus tunc erat.
 Ut postmodo illis est repertus, & salem
 His addidit protinus scriptis sacris.
 Moresque seruanere rectè patrios.
 Nobis salutis hæc fuere exordium,
 Artis profunda diligenter quærere:
 Auxisse condiendo eamq; plurimum.
 Hic est nouus, vetustus hic est & simul.
 Conditus huic est venter illatus bene.
 Tum suffocatus hædus illi captus est,
 Calensque pericommatio ex sententia
 Ducens, tulit pisces prius non cognitos;
 B. Olusque, salsamenta, chondrum, mellaq;.
 Ita ob voluptates eas, quas nunc fero.
 Abhorruere singuli esse mortuos.
 Vixisse credidere tum præstantius
 Simul, fluens hinc turba in vnum plurima
 Mox condidere ciuitatem, artem ob hanc
 Coqui, velut dixi prius, suauissimam
 Gaudeto vir; solemus ipsi vel penes
 Herum coqui semper ferire victimas.
 Componimusq; fœdera, est dignum fide
 Nobis Deos putare amicos maxime:
 Eiusmodi rebus repertis; plurimum
 Vita decorum quæ ferunt mortalium.
 De religione nil ferens ergo, ac silens
 Erraui, at huc accede, mecum vescere.
 Capiens & interiora fac decentia.

Demonstrat Alexis etiam in Pelui artem coquinarum studium esse liberorum. Nam ciuis quidam sordidus coquus in eo demonstratur. Condiendi etiam scribentes Heraclides, & Glaucus Locrus, non conuenire inquit artem coquinar

coquinariam nec vulgaribus quidem liberis. Extulit artem & ipsam in Gigantibus Cratinus Iunior, ubi dicit:

*Considerato terra quod suavissime
Olet, salitque fumus hinc iucundior.
Qui, ut videtur, hanc colit voraginem
Thurn'ue mercator, coquus'ue Siculus.
Simillimum refert odorem, ambobus hic
Iucundus.*

Antiphanes, ubi Siculos coquos laudat in Dysprato, inquit; Siculorum artibus conditæ conuiuij diathrimmatides. Menander in Somnio; apparatus & purus, & varius significari. Posidippus in suspiciente;

*Ego coquum cum ceperim, mox audij
Que singulis horum mala adsunt omnia.
Nos diximus quod is ubi opus conduceret
Obsonium diiudicantem non habet
Narem, nec hic bonum os, is indecoram habet
Linguam in libidines, & in nonnulla mox.
Non grata condimenta, acetum sicuti.
Fumum haud ferens, ignem'ue, sed ex igni ferens
Mox ad gladios veni, vnus horum cum sit hic,
Pertransit cultros, & ignem protinus.*

Ubi coquorum sapientiam declarat Antiphanes in Philotide, inquit:

*Num quid velut aliàs ferebam sumere in
Salsugine est pradulce, sed totum lupum
Assare, mustelumq; in iutritis bene
Feruere, poscit & salem, ac origanum
Anguilla, aquamq; ; congrus hoc herbam batis.
In carnem adest frustumq; thunni coeli, adest
Assatus hœdus alter ex contrario.
Splen me grauat, me perdit & ieiunium.*

Connumerat Baton hoc pacto in benefactoribus clarissimorum condiendi artificum nomina;

*Nos nocte nec dormimus ò Sibyna, nec
Conscripsimus; sed lychnus ipse excuritur.
Est in manu nobis liber, putamus &
Relinquere quid scitum, quis est nostrum Aethides,
Chius'ue, Tyndaricus'ue Sicyonius?
Vel Zopyrmus, ipse quid te dixeris*

NON

A *Mox repperisse? que videntur maxima
Quot mortuos.*

De Mymate, & mattya.

CAP. XXXII.

EGo verò hoc epulum myma vobis affero viri amici, de quo scribit Artemidorus Aristophanius in libro de Linguis condiendi artificum, quòd, ex sanguine, caruibus, condimentisq; compluribus in vnum coniectis, conficitur. Hæc scribit Epenæus in condiendi rationibus; myma cuiuslibet est sacrificij & auis. Oportet autem carnes minutim cõcisas mollire, visceraque; & intestina, & sanguinem cõtundere, acetòq; condire; cum assato caseo, lasere, cumino, thymo, & viridi & sicco; satureia, coriandris viridibus ac siccis, gethyo, cepa pura tosta, vel papauere, & vua passa, & melle, maliq; punici acuti granis: tibi autem adesse idem myma & obsonium. Cum tot & hic conciderit, neq; ea solum quæ à nobis superius dicta sunt: ingressus est quidam qui mattyam ferebat, de qua etiam quæstio incidit: atque cum ex linguis cõdientium artificum ea Artemidori dixisset Vlpianus; commentariũ traditum esse inquit Aemilianus Dorotheo Ascalonitæ, atque inscriptũ esse de Antiphane, ac de mattya apud medios comicos, quam Thessalorum inuentum fuisse scribit, patriamq; fuisse apud Athenienses tempore imperij Macedonum. Narrantur omnium Græcorum magnificentissimi fuisse Thessali & in vestitu, & cœmni viuendi ratione; quæ etiam causa illis extitit vt Persas in Græciam allicerent, quum illis deliciis huiusmodi ac magnificentiæ inuidissent. Scribit Cratinus etiam de eorum magnificentia in eorum Republica. Dicta fuit mattya, vt asserit Apollodorus Atheniensis libro Etymologiarum primo, à mandendo, velut etiã mastiche. Nos autem à pinfendo dictam fuisse contendimus, vnde maza etiam nominata est. Magis etiam apud Cyprios vocata est, valdec; deliciis oblectari hypermazare dicunt. Vocarunt igitur à principio popularem hunc, communemque cibum ex farina, mazam, ipsamque præparare, pinfere dicebant, postea necessariũ victum ob intemperatiam varietate distinguentes, studiosèq; paulatim immutantes, nomen ipsum maza in

*Ματτὴν,
μαζα-
οβα.*

in Mattyam commutarunt, atq; ita appellarūt omnem cibum magnificum. Mattyazare verò dixerunt ipsos cibos præparare siue piscis esset, siue auis, siue olus, siue sacrata victima, siue etiam myxtium. Hoc autem manifestum est, ex quo Artemidorus etiam Alexidis testimonium apposuit. Nam cum vellet Alexis apparatus intemperatiam demonstrare, delibrare apposuit. Habet autem vniuersus delectus, cum sit apparati actus, qui Demetrius inscribitur:

Obsonium hoc missum capientes optimum

Parate, persruamini omnes, pocula

Siccate, delibrate, mattyazete.

Vtuntur autem delibrare Athenienses in lasciuam, grauēque rerum Venerearum voluptatem. Artemidorus etiam in linguis condientium mattyam commune nomen esse demonstrat omnium magnificorū condimentorum, cum ita scribat; si qua auis mattyæ, per os in caput iugulata fuerat: sit autem putris, velut perdix, si volueris sicuti se habet vnà cum alis, siue vellicatam. Postea condiendi morem exponens ac coquendi statim infert; alilem crassam elixato, & pullos iam cucurrentium. Quòd si volueris uti inter potandum, olera postea in catinum excipiens, gallinæque carnes imponens, apponito. Pro aceto vnam acerbam, velut se habent racemi, in ius per æstatem coniicito. Verum vbi cocta fuerit, exime cum racemis, priusquam acinum dimittat, atque olus ita contundito, sic mattya fit iucundissima. Quòd nomen esset commune magnificarū epularum, manifestum est: quòd autem mos hic conuiuij ita diceretur, ita declarauit in Rpto Philemon:

Custodiam nudo impera; tum per tria

Memattya mox pocula ille appareat.

In Homicida.

Nobis ferat putum quis, atque mattyam

Cito facite.

Dubiè dixit Alexis in Pyranno;

Vt occupatos ipse cerno, protinus

Exclamo nobis non dabit quis mattyam?

Veluti si cœnam dixisset. Veruntamen consentaneum est & in dapes propriè referre. Est autem Machon Sicyonius vnus & ipse ex comicis, qui floruerunt Apollodori Carystij temporibus, neque suas comœdias ostendit Athenis, sed

A. Sed in Alexandria. Erat autem bonus poeta si quis alius, post septem : quamobrem cum iuuenis esset Aristophanes dedit operam ut cum illo ociaretur. Hæc igitur & ille fecit in actu ignorantia:

Nil mattya visum est mihi iucundius.

Hoc num priores Atticis Macedones

Ostenderunt, Dei ne cuncti, nescio.

Illud scio quod est viri ornatissimi.

Quod autem omnium postrema afferebatur, testatur Nicostratus in Depulso : est autem coquus, qui quàm splendidum ordinatumq; conuiuium sit exponit. Atq; etiam quale esset prandium patefecit, & cœna: ac tertiæ ferculorum appositionis mentionem faciens infert:

Bene est viri, valde bene est sed mattyam

Sic præparabo postea, quod credo ego

Nobis neque hunc ipsum inde contradicere.

Et in Coquo:

Thurisque, candaulumque, vel quid horum in hand

Cognouit nunquam ad mattyam qua pertinent.

Post alter inquit mattyam ferri, pedem,

Ventrem calentem, forte vulvas & simul:

B. Dionysius in laculis percusso, est autem coquus, qui ita loquitur:

Ita ut faciens quandoque ego ipsis mattyam,

Vnam properans mox lationem zesserim

Ad mortuum errans mortuorum, nec volens.

Philemon in Mendica:

Struxisse dum liceret ibi totum diem,

Fecisse mattyas simulque tradere.

Illud quod apud alios mattya dicitur, apud Spartanos epæclea dici scribit Molpis Lacon, quod secundas mensas significat. Menippus autem Cynicus ita inquit in inscripto Arcesilao: Potus erat quibusdam lasciuientibus, atque Læcæna quædam mattyam inferri iussit: atque parua perdices anseresque parui affati, placentarumque delicia illata fuerunt. Genus hoc cœnæ Attici bellaria dicere consueverunt: at Dorici Epæclum: ex aliis Græcis complures mensas secundas. Cum tot de mattya etiam dicta fuissent visum est esse discedendum: nam vespertiam aduentarat: sic igitur discessimus.

HH

A T H E N A E I D I P N O S O P H I - S T A R V M

LIBER QVINTVSDECIMVS,

*Natale de Comitibus Veneto
Interprete.*

De cottabis.

C A P. I.

*I suauitatem Noſtoris mihi Dei,
Antenoris Phrygiſque dulcem traderent,* G
Iuxta ſapientem Euripidem amice Timo-
crates, non poſſem ea omnia tibi comme-
morare, quæ ſæpius in his diligentiffimis
conuiujs explicata fuerunt : cum ob va- D
rietatem, cum etiam ob rerum nouarum, quæ ſemper inue-
niebantur ſimilitudinem. Nam & de ſerculorum ordine
ſæpius dictum eſt, & de iis quæ facta fuerunt poſt cœnam,
quæ vix in memoriã reuocaui, cum quidam ex ſocijs eos
Lambos dixiſſet ex Laconibus Platonis:

*Sumpſere quiſſe cœnam
Omnes fere viri iam
Cur ipſe non menſam abſtulisti protinus?
Ego ſoluiſionis ecce conſero
Fundens precium ingreſſus.
Ego ſimul ſatiabor,
Libamina inde fundens.
Et cottabum feram mox
Iam tibiã oportet
Promptã puella adeſſe,
Inflare. Et unguentum ſimul
Infunde cedens irinum
Aegyptium poſt hæc: dabo
Viris coronã ſingulis.*

VIGINTI

A *Vinum recens qui misceat.
En iam profecto mistum adest,
Thure impedito quidam refert,*

* * *

*Porro bibentes carmina
Conuiuij qui concinunt.
It cottabus extra limina.
Habens puella tibias
Gratum melos tum concinit,
Presentibus conuiuij
Viris habentem vidi ego
Triangulum formosum: ad hunc
Melos canebat Ionicum.*

Postea questio fuit de cottabis, vt puto & de iis, qui illis vtebantur: quos existimauit ex presentibus quidam, eorum esse medicorum, qui post purgationes balnei, stomachi gratia amyssidem bibentes singultiunt: quare inquit non antiquam esse consuetudinem huiusmodi, neq; se quempiam antiquorum cognouisse, qui vsus sit hoc purgationis genere. Quamobrem eos increpare solebat Erasistratus Iulianus in libris de vniuersi tractatu, qui id facerent, quoniam oculis plurimum obesse dicebat, ventremque inferiorem continere. Ad quem ait Vlpianus:

Surge Asclepiades, iam te vocat ipse Charoneus.

Non insulse dictum est cuiquam nostrorum sociorum hoc, nisi erant medici: nihil enim stultius erat grammaticis. Quis nostrum est profecto qui non sciat huc cottabi vsu non esse antiquum? nisi tu forte eos Amipsiæ etiam singultire existimes. quando tu igitur non es huius considerationis peritus, aut conscius: discito ex me quod Siculum est primum cottaborum inuentum. hic ludus: cum primi Siculi hunc inuenerint, velut in elegiis ita testatur Critias Callæschri:

*Est opus egregium Siculis dimissus ab oris
Cottabus: hunc guttis iussimus esse scopum.*

Dicæarchus autem Milesius Aristotelis discipulus guttam *κατάρα,* etiam Siculum nomen esse asserit in libro de Alceo. Est autem gutta humor ille, qui relinquatur in poculo à bibentibus, quem in manum conuersam desuper ludentes in cottabum coniciebant. Scribit Clearchus in tractatu de lin-

quis Thessalos ac Rhodios cottabum ex poculis guttam C
appellare consueuisse. Vocabatur autē cottabus & id quod
victoribus in poculo ponebatur: velut ita inquiring Euripi-
des testatur in Aeneo:

*Barchi petebant iactibus frequentibus,
Caput seni: caput corona cingere
Decreui ei quisquis peti sset, pramia
Cum cottaborum traderem.*

Appellabatur cottabus vas id etiam, in quot guttas iacie-
bant, vt Cratinus asserit in Nemefi. Plaro in Ioue male affe-
cto cottabum ludi genus esse declarat inter pocula, in quo
vascula ponentes affurgebant. Sic autem inquit:

*Ad cottabum luisse dum cenam parens
Vobis volo profecto: sed ventus puer
Es missus: afferas rogo mortarium:
Mortarium affer: ac aquam aufer, pocula
Deponite, haud feram generose vos parum
Luisse, quippe ludimus nunc de osculis.
Vobis ego depono parnos cottabos.
Quas ipsa gestat has simulque crepidas.
Tuum babaax & cotylum, certator hic
Præstantior. venit Isthmiadi totius.*

*Quas ipsa
remittens
sua ac sper-
tensis di-
ctio, ve-
lut prob
latius.*

Appellarunt etiam cottabos quosdam fragiles: sunt autem
parui lychni, qui contrahuntur, rursus in vnumque conci-
dunt. Eubulus in Bellerophonte:

*Quis inferius nam crura ceperit mihi?
Extollor ipse sicuti vel cottabus.*

Antiphanes in Veneris stirpe:

*Hanc ipse dico, non capis tu: cottabus
Est lychmus ipse mente percipe: oua sunt
Nam quinque micterium.
De quod minus vester peritas ludus est
Hic, quomodo? docebo: quando cottabum
Dimittis in lanxem, locato sic super
Vt hoc positum sit, inquit ipse quadrulam,
Hic lanx. sit ille victor hoc qui fecerit.
At qui scietur quispiam si attigerit
Ipsam? eam ad statuam cadet, tum plurimus
Consurget inde, per Deos in cottabo
Somns. domesticus velut quidam abstitit.*

Statua

A *Statua arca.*

Fum post pauca:

Qua lege poculum capi par sit doce.

Concinne oportet de digitos innectere.

Parumq; vini infundere hinc haud plurimum.

Et postea quo conicias modo aspice huc;

Neptunæ tali more? quam sublimibus:

Sic effice, ast funda ipse vix certè queam

Illuc adire. disce sed qua nunc fero:

Opus est manum curvasse valde consonè,

Tum cottabum misisse.

Ut inquit Dicæarchus, lubet etiam quidam Herculi apud Platonem in loue male affecto ne asperam manum habeat, si cottabi ludum velit aggredi. Vocarunt autem cottabi effusionem à curtitate, quia manum dexteram curvare solent in cottabi ludis. Sunt qui ancylem poculi speciem esse dicant, Bacchylides in Amatoriis; quando candidum cubitum extendens his iuuenibus ex ancyle fundit. Aeschylus in Ostologis cottabos his verbis ancylatos nominavit:

*ἀγκύλην,
κυρνωτήν
τα.*

B *Eurymachus non alter, haud minoribus*

Iniuriis affectit: haud laudabiles

Ille mihi fuere, semper cottabus

Illius huic erat propinquus: illius

At ancyle scopus fit ipse cottabus

Qui dissecat, pubescens manum petebat.

Quod autem præmium cottabum iacienti propositum esset, prius dixit Antiphanes, sunt enim ova, bellaria, cupediæ. Similiter verò dixerunt Cephisodorus in Trophonio Callias ac Diocles in Cyclopibus, & Eupolis: Hermippus in Iambis, cottabus, qui fragilis nūcupatur est huiusmodi: parvus est Lychnus altus, qui Manem habet appellatum, in quem patinam iactam incidere oportebat: atque inde in peluim subiectā, cottabòq; percussam incidebat: eratque agilitas quædam studiosa iactus. Meminit de Mane Nicochares etiam in Laconibus. Est autem alterum ludi genus id, quod in pelui fiebat: nam peluis aqua impletur, atque oxybapha vacua in ea natabant, in quæ guttas intédentes ex Carchæiis ea immergere nitebantur. Capiebat ille cottabos, qui plura eorum demersisset. Amipias in cottabo ludentibus

*μανὴν ἀ-
ρεὰ στα-
τήνα.*

sive infania : fer agè oxybapha & cantharos , peluimque C
pedibus lauandis aptam infundens aquam. Cratinus in
Nemefi : Ioui cottabos ex patriis legibus proponentes:
vacuum oxybaphum petere , viro quidem petenti præbeo
plura fortunæ munera. Præmium in conuiuantiis posuit
Aristophanes:

Noni ipse aream

Hoc cottabum est firmare, myrtos ponere.

Hermippus in Parcis: vestimenta serue deiecta sunt, totus
thorax perforatus est, coarctantur circa calcaneum ocreæ,
calcæi albi nullus aliter: bacillum videbis cottabicum in-
ter paleas conuolutum. Manes neque guttam, neque infe-
licem patinã apud cardinem videre posses: cum sit in hor-
tis inter scopasque existat. Achæus in lino de Satyris dis-
ferens ita inquit: iactantes, proiicientes, frangentes aliquid
mei: dicentes ô pulcherrima meherele gutta. Hæc dicebant
dum amatorum comminiscerentur: atque cum eorum nomi-
ne cottabos vocatos abiiciebant. Sophocles idcirco in Iaa-
cho guttam Venream appellauit: fulua Venerea gutta
pueris domibus incumbit. Euripides in Plifthene: permul-
tus cottaborum strepitus, multa accinitur Veneris cantile-
na in domibus. Inquit etiam Callimachus:

Complures terra telum isculantur amantes,

Potantes guttas ex Siculo calice.

Aderat & aliud cottaborum genus, qui in pernoctatio-
nibus proponi consueuerunt: de quibus mentionem fe-
cit his verbis Callippus in Pernoctatione: qui vigilaue-
rit placentam capiet, & cottabos, & quam voluerit ex
præsentibus osculabitur. Fiebant bellaria etiam quæ-
dam in pernoctationibus, in quibus plurimum tempus
tripudiabant vigilantes, eaque bellaria ex eorum gau-
dio qui ea accipiebant, Charisia nominarunt. Meminit
Eubulus in Ancyllione cum ita scribat: diu enim pinsit ni-
citeria. Postea inquit: nuper exiliens velut Charisium pin-
sens. Quod osculum verò esset præmium in sequentibus
ita testatur Eubulus:

Si fumina afforent, liceret tempore

Saltare noctis totius: saltabitis

Infantis in decimo die, vobis ego

Tum mala miciteris, tres tania

Posam

A *Ponam, nouemque addentur illis oscula.*

Quòd magni esset studij Cottabus apud Siculos, vel ex eo manifestum est, quòd gradus etiam huius ludo peropportunos cõstituebant: vt Dicæarchus narrat in libro de Alcmane. Non parum scitè igitur Callimachus etiam Siculam guttam appellauit. Mentionem de cottabis guttisq; fecit Dionysius Aereus cognomento his verbis in Elegiis:

Cottabus ipse tibi hic stat tertius, ipsi & amantes

Fecimus hunc peram gymnasio Bromij.

Sed vos presentes dexteras protendite cunctis

In sphaeras calicum, cum neque visus eras

Ille oculis, vos deuexum prius athera mensi.

In quantum spatium gutta venire valet.

His ita dictis poposcit potum Vlpianus in magno poculos atque hæc addidit ex elegiis:

Hymnos porrigere hinc potum nobisque tibi que.

Atque diu vetus hunc qui tibi amicus adest

Remigio lingue celebrem mittemus in euum.

Symphisij dictis gratia multa qua inest,

Pheacis nautas Musarum in transtra inebit.

B Nam iuxta Cratinum iuniorem, qui ait in Omphale:

Qui sit beatus, hunc bibisse plurimum

Prestat: laborem & bella curent ceteri.

Ad quem, Syro semper aduersatus Cynulcus, neque unquam ab ea contentione remotus, quam contra illum susceperat: vbi tumultus in conuiuio ortus est: inquit quis hic est chorus Syrbenæorum? nam & ipse cum quorundam? ex his carminibus recordatus sim, explanabo, ne fremat Vlpianus, atque ex expositis ab Homeri imitationibus, solus cottabos attrahat:

Nuncio bono huc accedite permulsi.

Soluite vos, calicumque graues deponite rixas.

Ex me prudentes discite adesse viri.

Cum hæc peropportuna sint presenti questioni.

De coronis amantium solutis, amatarumque foribus coronatis.

CAP. II.

V Ideo autem & coronas & vnguenta nobis afferentes pueros. At cur dicuntur amare coronati, si eorum

HH 4

coronæ soluantur? hoc enim in omnibus Callimachi com-
munitatis, cum ex legerem, cognoui. Cum dixisset Cyre-
næus rosas folia abiciētes, discere optabam: quorum
vnum & hoc est: arborum omnia ad terram deciderunt.
Tuū erit opus igitur ò vir eruditissime Democrite, meam
mille annos habentem quæstionem soluere: atq; cur ama-
sij amatarum fores coronare consueuerint. Tunc ait Demo-
critus: sed vt ego etiam de Aereo Dionysio poëta ac ora-
tore mentionem faciam, appellatus est autem Aereus, quia
Atheniensibus consulebat vt græcis nummis vteretur: quam
orationem in oratorum descriptione Callimachus descri-
psit: dicam & ipse ex elegiis aliquid. Tu verò ò Theodore,
(hoc enim tuum proprium est nomen) hanc accipe poë-
sim ex iis, qui poculis à me prouocati fuerunt.

Ego dulcia miscens

Rite tibi primo munera do Charitum.

Munera tu capiens inuise cantibus idem.

Ornans symposium, condecoransque tuum.

Dicas igitur cur si coronatorum soluantur coronæ ama-
re dicantur. Nunquid idcirco, quia amantium morum
ornamentum omne amor eripit? quapropter ob mani-
festi ornamenti direptionem, quendam Clearchus libro
primo rerum amatoriarum horrendum appellat: atque
argumentum esse arbitrantur moram, cum viri huius-
modi ornatum abiecerint. Vel potius velut in vaticiniis,
& hoc vt alia complura nonnulli annotarunt: coronæ
enim ornamentum cum nihil habeat mobile, insigne
est immobilis eius animi, qui ornatus est affectus: cuius-
modi amor est. Neque vlli profectò magis iis ornantur,
qui amore sunt capti: nisi natura, tanquam numen quod-
piam, res singulas iuste administrare nquerit: neque prius
amantes coronari oportere iudicet, quàm amorem deui-
cerint: illud est autem, vbi amatum, vt cooperetur, alle-
xerint & à desiderio liberati, manumissique fuerint. Nos
igitur coronæ direptionem certantis adhuc argumentum
esse arbitramur. Vel potius illud verum est, quòd Amor
ipse, cum contra se coronari non patitur, aut promul-
gari, coronam diripit, reliquosque admonet, atq; significat
quòd ab ipso vincuntur, reliqui verò viros ipsos inquit
amare? an omne quòd vincuntur est solutum iri significa-
tur

A tur? Amor verò quorundam vinculum est coronatorum, nulli siquidem alij vincti studiosi sunt vt coronentur, præter amâtes: declarat autè coronæ solutio, vinculum ipsius amoris: quod cognoscentes, viros huiusmodi amare inquirunt. Vel idcirco, quòd viros amantes coronatos sæpius ob actum, (vt par est) cum suam ipsorum coronam eripientes intuemur, affectum in opinionè cõuertimus, quia non defluxisset corona, nisi amarent: vel etiam quòd solutiones maxime de vinctis & amantibus intelliguntur: cum ergo coronæ solutionem, de vinctorum quorundam solutionem esse arbitrentur, eos amare inquirunt: sunt enim vincti amantes: niù ob id fortasse, quia amantes coronentur Amori, eorum corona non sit firma: est siquidem graue in magna diuinâque corona exiguum, aut quod contingat imponere. Amatorum verò limina coronat: vel honoris gratia, eorum, velut Dei cuiuspiam, vestibulum coronant, vel non amatis sacrificâtes, sed ipsi Amori, postea coronas deponunt: est enim amatum Amoris simulacrum: cuius cum domus sit templum, amâtorum fores coronant: idcircoque nonnulli in amatorum foribus sacrificant. Vel

B potius à quibus se verè animi ornamento spoliari posse sentiunt, in eorum honorem corpori ornatum detrahentea ob affectum, seque ipsos spoliantes, illis deposuerunt: omnes amantes hoc faciunt, at non præsentem amato, nam id est impedimento quo minus deponatur. Hinc effectum est vt æpolum illum hæc dicentem fecerit Lycophronides: hanc tibi rosam depono eximium opus, & calceos, & galeam, hastâmq; feris letiferam, quoniam aliud mens meâ volutat, atque in puellam gratias, amicam, ac formosam conuersa est. Verum enim vero diuinissimus etiam Plato libro septimo de legibus quæstionem quandam de coronis proponit, quæ vt soluaturn digna visa est, cum philosophus ita dicat. Malorum quorundam atque coronarum pluribus ac paucioribus simul distributiones ipsis numeris congruentibus. Sic dixit Plato. Est autem huiusmodi id quod dicit: vult vnum numerum inuenire, per quem vltimo ingredienti omnes equum numerû habeât malorum vel coronarum. Dico igitur sexagenarium numerum æqualitatem implere posse, si in sex cõuiuas eum conferamus: noui id quod dixeram superius non plures quàm quinque fuis-

HH 5

se conuiuas: quod autem nos sumus infiniti, patet. Hoc igitur pacto incipiet numerus sexagenarius cum sex conuiuiis contentum fuerit symposium. Primus ingressus est ad conuiuium, atque sexaginta coronas accepit: secundo dimidium tradit ingredienti, tunc utrique adsunt triginta: tertio ingredienti viginti impartientes omnes habent sexaginta: quarto rursus impartientes fiunt quindecim: quinto rursus duodecim: sextoque decem: sic autem coronarum numerus expletur. Cum hæc dixisset Democritus, Vlpianus Cynulcum aspiciens cuiusmodi philosophum inquit me dæmon adduxit, iuxta Theogneti comici phasma:

- *Misille literas sinistrorsum capis.*
- *Vertere nam vitam tuam libri diu.*
- *Terra profecto excogitans, & hinc polo*
- *Nugarū, haud curant tuas qui ineptias.*

Syrbenæ chorus, Naucratisque corona & viticis.
CAP. III.

Vnde tibi venit in mentem Syrbenæorum chorus? quis ve vir dignus de musico hoc choro mentionem fecit? qui ait non prius de te docebo, quam dignam mercedem à te consecutus fuero. Non enim ego libros euoluo, velut tu, ut spinas colligam, sed ea que utilissima sunt, queque sunt digna ut audiantur. Cum hæc grauiter tulisset Vlpianus, hæc ex Alexidis suspitione exclamauit:

- *Nec, desides sunt inter hæc decentia.*
- *Vbi ferunt virum vocatis victimam*
- *Mactare monstrantem futura in crastinum*
- *Quæ cana sit: venalia inde ponere*
- *Quæcunque non satirū videnda prodidit.*

Hos eisdem Iambos apud Antiphanem etiam in Somno intueri licet, tunc ait Cynulcus: verum quoniam quæstiones de coronis fuerūt, dic mihi ò Vlpiane quænam sit apud elegantem Anacreontem corona Naucratis: inquit enim iucundissimus hic poëta:

- *Viri corona tres fuere singulis:*
- *Hæc Naucratis, hæc & ex gratiæ rosis.*

Cur etiam apud eundem poëtam vitice nonnulli coronantur libro enim secūdo Cantilenarum inquit perhumanus Megist

A Megisthes iam decem menses, ex quo vitice coronatus est, suauemque bibit vini fecem. Viticis enim corona absurda, nam vitex ad vincula inuolucraque facienda accommodata est. Dic nobis igitur aliquid de quaestione eorum qui digni existimentur aliqua authoritate, non autem qui studiosè nomina aucupentur. Cum ille taceret adhuc, atque animo perquirere videretur, ait Democritus, Aristarchus maxime grammaticæ peritus amice, ubi locum quendam describit, inquit quod antiqui vicibus coronabantur. Scribit verò Tenarus viticem coronam esse rusticorum. Alij verò expositores nihil ad rem pertinere inquirunt, eum de re posita loquerentur. Cum verò in Menodoti Samij inciderim commentaria, quæ inscribuntur, eorum, quæ sunt in Samo egregia, descriptio: rem inueni de qua nunc est quaestio. scribit enim Admetem filiam Eurysthei in Samum ex Argo profugisse, quæ cum lunonem sibi apparentem vidisset, gratiamque referre ex aliqua parte vellet, quia eam incolumem ex domo profectam seruasset, curauit id sacellum diligenter, quod seruatur his etiam temporibus: erat tamen à Lelegibus ac Nymphis antea institutum. Hoc cum audiissent Argiui grauitèrque tulissent, persuadere Tyrrenis cum multam pecuniam pollicerentur conati sunt, qui Lepricis legibus uiuerent, vt Idolum saperent. Cum crederent Argiui si illud esset effectum, futurum esse vt Admete aliquod malum omnino Samum habitantibus persuaderet. Cum Tyrreni peruenissent ad portum lunonium, exeuntèsq; statim rem adorirentur, idolum facile ceperunt, cum præsertim eo tempore templum esset singulis foribus, tum ad mare portantes in nauim continuo detulerunt. Cum rudentes soluissent, cepissentque anchoras, omnique remigum industria vterentur, discedere non potuerunt. Eam verò rem admirati, atque diuinitus accidisse existimantes, rursus idolum ex nauì exportarunt, ac in litore deposuerunt: tum illi liba offerentes discesserunt valde timidi. Cum significasset mane Admete, quod idolum euauisset, summæque diligentia id quaereretur, illud quaerentes in litore inuenerunt. Atque suspicati sunt sponte sua ad barbaros Cares aufugiens conuertisse, pedusque ad viticem firmasse, longioresq; ramos utrinque se contraxisse, atque omni ex parte id complexa fuisse. Cum Admete id
soluisset

soluisset, & expiasset, id super base constituit, atque, velut stabat antea, collocauit. Hinc effectum est ut quotannis idolum in litus afferatur, atque non appareat: cui liba offerunt, & festum Tonza vocantur, quoniam confestim ac rapta idolum corripuisse constat eos, qui prius ipsum perquirebant. Fama est Cares sub id tempus Deorum formidine correptos in Hyblam ad Dei vaticinium confugisse, atque ad percunctantes de accidentibus respondisse Apollinem, Deam in illos ex eorum voluntate animaduertere, atque id tamen sine difficili calamitate, quam Iupiter ignis rapti causa in Prometheus conuertit superioribus temporibus, cum eum ex grauissimis vinculis soluisset, castigationem voluntario, in animo molestia omni libero positam, tradere cum vellet, hanc habuit quam imperaret Deorum duci. Ex quo neque significatam illius coronam superesse Prometheo, ac paulò post hominibus, de quibus benemeritus fuerat, cum igne illis dono dedisset. Quamobrem Caribus etiam eodem modo imperatum est cum viticis coronis vterentur, ut sua capita ramis vincirent, quibus ipsi Deam comprehenderant. Imperauit autem ut alia coronarum genera soluerent, præter laurum, quam donum se iis concedere solis dicebat, qui Deam colerent: & qui vterentur alloquentes ex vaticinio illæsi essent futuri, atque Deæ meritum æquumque ius in conuiujs traderent. Cum Cares responso parere studerent, priores coronas solitas dissoluerunt, at ipsi vulgo viticæ quidem sunt vsi, illis verò qui Deam colebant, concesserunt ut laurea coronarentur, quæ consuetudo nunc etiam seruetur. Mentionem fecisse videtur coronæ ex vitice Nicænetus poëta in suis commentarijs, cum indigena sit poëta: sic autem inquit:

Non placet vrbs, malo venator viuere in aruis.

Namque magis xephyri lenior aura iuuat.

Stratus humi laterisque thorus mihi sufficit ipse.

Proximus agrestis lectus & ipse pyri.

Atque corona vetus Carum vitæ, agè vinum

Portetur, Musis atque sacratu lyra.

Potemus lati, Iouis inclysa nympha canatur

Vt nobis, illi hac insula sacra dea est.

In his ambigüè dictum est ab ipso Nicæneto num lecti sternendi gratia, vel coronæ viticæ nominarit. Cum antiquam

Atiquam coronam Carum esse dicit, illud, quod quærebatur, patefecit. Accidit autem ut viticis corona ad Polycratis vsque tempora vterentur, cum veluti quispiam coniectari posset, familiarissima esset insulæ. Scribit igitur Anacreon, Megisthes perhumanus iam decem menses ex quo vitice coronatus est, suanemque bibit vini facem.

Hephestion aliorum opera sibi attribuens.

CAP. IIII.

HAec Dei norunt, quemadmodum primus ipse, cum Menodoti commentariolum haberem, in pulchra inueni Alexandria: atque ex eo multis illud ostendi, quod quæritur apud Anacreontem. Hephestion verò, qui furtum omnibus obiicit, à me capiens solutionem ipsam sibi arrogauit, commentariumque edidit inscriptum, de corona viticis apud Anacreontem, quod nuper Romæ apud Demetrium inuenimus. Huiusmodi fuit Hephestion Historicus erga optimum etiam nostrum Adrantum. Hic enim cum libros quinque de Quæstionibus edidisset, earum rerum, quæ apud Theophrastum in libris de Moribus iuxta historiam, dictionemque quæruntur, ac sextum de iis, quæ in Ethicis Aristotelis ad Micomachû, ambigüe dicta essent, tum de Plexippo, qui est apud Antiphontem tragicum, & alia quàm plurima, ac de ipso etiam Antiphonte, hæc sibi attribuit. Inscriptit & libellum de Antiphonte, qui est in Memorabilibus apud Xenophontem, neque proprium quæquam inuenit, veluti in libro de Corona viticis. Solum hoc proprium dixit quòd Phylarchus libro septimo Historiarum historiam viticis cognouit, quòdque nesciuit ille Historicus ea Nicæneti, neque Anacreontis. Demonstrauit etiam ipsum in nonnullis eorum quæ narrata fuerunt, discrepare à Menodoto. Posset aliquis vel simplicius etiam dicere de vitice, quòd Megisthes coronari vitice consueuerat, cum et illa abunde suppeteret, in eo loco, in quo conuinebatur, quo tempora sibi deuincire posset.

De coronis calamorum, cur corona sint inuenta,

& quo pacto.

CAP. V.

Consueuerunt Lacedæmonij etiam calamo coronari per festum Antefignanorum, ut in libris de Sacrificiis in

in Lacedaemone scriptum reliquit Sosibius: cum ita in-
 quiat, hic alios quidem regionis ipsius calamis coronari
 accidit, alios vero, pueros scilicet, ex institutione non coro-
 natos assequi. Aristoteles libro rerum Amatoriarum secun-
 do, Aristonque Peripateticus genere Ceus libro Amatoria-
 rum rerum nono similiter inquirunt, quod antiqui ob dolo-
 res capitis, quibus propter vinum vexabantur, vinciendo-
 rum temporum gratia vincula, quaecunque contingerent,
 inuenerunt: quae res illos inuare visa est. Posteriores autem
 ornamentum etiam quoddam peruenustum addere volue-
 runt temporibus, atque in congressibus per vinum coronas sunt
 machinati. Est autem rationi fortasse magis consentaneum,
 cum omnes sensus in capite reperiantur, illud idcirco praeci-
 pue coronari: vel quia tegi caput conferat, sicut etiam
 frontem atque vinciri, idcirco tempora coronabantur, ut
 optimus inquit Anacreon, in ciliis autem grauium corol-
 las ponentes festiuum festum ago Dionysio. Coronabant
 vero & pectora, eaque unguento perungebant, quoniam ibi
 est cor. Vocarunt autem collares coronas eas, quibus collum
 vinciebant, ut testatur in his Alcaeus, Sed circa colla imple-
 xas coronas collares imposuit. Anacreon, implexas colla-
 res ex loto circa pectora imposuerunt. Aeschylus in Pro-
 metheo soluto scite admodum inquit, quod coronam in
 Promethei honorem circumponimus capiti pro poena eius
 vinculorum. Atque ita inquit in inscripta Sphinge,

*Huic hospiti veterem coronam, quae optima
 Corona causa vinculi Promethei.*

Simpliciore vero causam tradidit Sappho, quare nos co-

*Hac appo-
 sui, ut me
 doctiores,
 sensum
 aliquem,
 si elicere
 possint ex
 perirentur,
 quia
 non sunt
 impressa.*

ronemur, cum ita dicat, coronis ἡδαια παρθενια, ταις φι-
 βαιοι θεπαινας ἀνύττω σωμαίρραιοι ἀπακλαγίση χροίση ἐνάθηα
 γάρ ὠλεται. καὶ χάριτες μάκαιρα μάγλην ποσὶ γλυκα σιγαυό-
 τωσι διακίρρποση. Nam velut iucundius sit ac gratius diis
 sacrificantes coronari asserit. Narrat Aristoteles in Sympo-
 sio quod nihil mutilatum Deis offerre, sed omnia perfe-
 cta ac integra donare consueuimus: plenum vero & perfe-
 ctum esse videtur corona. Coronare implere quodammo-
 do significat, vnde Homerus:

*Crateras pueri statuunt, & vina coronant. Et,
 Sed verbis formam Deus ipse coronat.*

Nam eos qui aspectu suat deformes inquit, dicendi graui-

tas

A tas implere videtur. Hoc corona efficere velle apparet; quamobrem contrariū facimus in doloribus, nā cum nos cum laborante grauitate ferre demonstraturi sumus, nos ipsos & capillorum cæsarie mutilamus, & coronas diripimus. Scribit Philonides medicus in libro de vnguentis & coronis, quòd cum vitis in Græciam à Dionysio ex mari rubro lata fuisset, permultiq; in immoderatum vini vsum conuerterentur, ac vinū purum biberent, alij in furias conuersi fuerūt, alij verò ob capitis grauedinē mortuis similes videbantur. At cum quidā biberent in regione imber incidit forte, cōiuuiūmq; dissoluit: craterē verò exiguum qui vinum relictū habebat, aqua impleuit. Mox cum serenitas orta fuisset, in eundem locū reuersi sunt: vinūmq; mistum gustantes fruitionē facilem ac sine dolore sunt cōsecuti, atque idcirco Græci bonum dæmonē significant vino non misto quod datur in cœna, Deū illum qui misionem inuenit, venerantes: erat autē hic Dionysius. Primū verò poculū, quòd mistū datur post cœnā Ioui seruatori indicere solent, quem misionis illius salubris, ac imbris autorē esse arbitrantur. Opus erat auxiliis iis, quorū potu capita grauentur, atq; vinculum illis erat promptissimum, cū præcipuè ad illud duce ac moderatrice vterentur natura. Nam cū quis capite grauatur inquit Andræas, illūdq; supprimeret vinculum inuenit leuior factus, doloris capitis remedium. Hoc auxilio illi vtentes pro locis, caput illis ligabant, quibus grauari cōtingeret: atque ita ad hederaceum vinculum peruenerunt, cū hedera ipsa & multa esset, & omnibus in locis nasceretur, & aspectū haberet nō iniucundū: quippe quæ frondibus accorymbis tēpora adumbraret, stringendique vim pateretur, ac sine graui odore refrigeraret. Videtur idcirco mihi Dionysius coronā viris reliquisse, ac inuentor fuisse potionis eius, vt illis esset adiutor, quibus malorum plurimorū autor exiterat: Inde verò in voluptatem conuersi, illud, quod ad vtilitatem traditum fuerat, atque vt ebrietate laborantibus auxiliaretur, coronam scilicet, in aspectus ac odoris iucunditatem retulerunt quamobrem coronam ex myrto astringentem vini euaporationē reprimere inquit, similiter verò roseam, si quid habuerit, refrigerare aiunt aliquantulum, dolorēque capitis mitigare. Neq; lauream sanè coronam à potu alienam esse existimare conuenit. co-

rona

rona ex albis violis, cum caput moueat, & amaracina, & omnes denique quae caput perturbare possunt, sunt deuitanda. Hæc ipsa scripta reliquit iisdem dictionibus Apollodorus in libro de unguentis & coronis. Atque de his tot à me dicta sunt ó socij.

De corona Naucratis.

CAP. VI.

Cum diu quæsiuissem quænam esset corona Naucratis, multosque percunctatus essem, ut discere non potui, incidi aliquando, quamuis tardè, in librum Polycharmi Naucratis, qui de Venere inscribitur, in quo hæc scripta sunt: circa Olympiadem vigesimam tertiam Herostratus meus conciuus, qui mercaturam exercebat, regionésq; multas nauigando viderat. aliquando in Paphum etiam applicuit Cypri, ac Veneris simulacrum palmi magnitudine coemit arte antiquissima factum, quod ferens in Naucratem cõtendebat. Illi postea iuxta Aegyptum nauigãti cum hyems repente incidisset, neque vbi locorum essent, posset cognoscere, omnes ad Veneris ipsius simulacrum confugerunt, atque orarunt ut eos seruaret: tum verò Dea (erat enim Naucratis amica) omnia quæ illi erant apposita myrtos virides fecit, atque nauem totam suauissimo odore repleuit, cum iam ob nauseam nauigãtes de eorum salute prorsus desperarent. Cum permultum vomuissent, solque enituisset, montibus conspectis in Naucratem peruenerunt. Tum Herostratus exiens è nauì cum simulacro, simulque virides myrtos habens, quæ sibi repente apparuerãt, id deposuit in Veneris templo, sacrificiãq; instituit, eãq; Veneri dicauit: ac conuiuium instituit in ipso sacello, conuocauitque eò quos cõueniebat, & familiarissimos viros, quorum singulis coronam ex myrto donauit, quam eo tempore vocauit Naucraticam. Hæc quidem certè à Polycharmo dicta fuerunt, quibus & ipse assentior, cum non aliam esse Naucraticam coronam putem, quàm eam, quæ composita est ex myrto vnà cum rosis, quam Anacreon gestare consueuerat. Dixit etiam Philonides quòd corona ex myrto vini vaporaciones reprimat: atque rosea corona habet remedium quoddam doloris capitis cum vim habeat refrigerandi. Ridendi illi igitur mihi videntur, qui Naucraticam coronam

A coronam eam esse putarunt, quæ apud Aegyptios ex papyro coronaria vocata conficitur; qui coronatum Theopompum adducunt ex libro tertio rerum gestarum, quia ita inquit: Agefilao Laconi in Aegyptum proficiscenti Aegyptij & alia munera complura miserunt, & papyrum coronariam. Ego verò quàm vel vtilitatem præbeat vel delectationem, non facile intellexerim papyrus cum rosis: nisi illi qui his vtuntur, se alio quoque cum rosis coronari pertulerint. Noui & complures, qui coronam ex sampsycho compositam Naucraticem esse dicerent. Est autem hic flos plurimus in Aegypto. Differt etiam plurimum odore myrtuquæ in Aegypto nascitur, ab ea quæ reperitur in aliis regionibus, vt narrat Theophrastus.

De Hypoglottide, Isthmiaca, Antinoioq³ coronis.

CAP. VII.

CVM hæc adhuc dicerentur, ingressi sunt pueri, qui coronas attulerunt ex iis floribus, qui eo tempore vigebant: tunc ait Myrtilus, dic optime Vlpiane coronarum nomina. Nam pueri iuxta Chæremonis Centaurum:

Parant coronas laudis atque gloria

Præconium, promptere demonum preces.

Scribit idem poëta in Dionysio:

Cadunt coronas nuntios hi gloria.

Tu verò ne nobis adducas ea Aelij Aesclepiadæ ex inscriptis Coronis, velut non antea audiuerimus: sed aliud præter ea dicas quidpiam. Non enim demonstrare poteris quod quispiam rosarum coronam, aut violarum absolutè dixerit. Nam illud, quod est apud Cratinum narcissinas coronas per iocum dictum fuit. Tunc ille ridens, inter Græcos prius corona fuit nominata, vt libro quarto Deliadis testatur Semus Delius: atq; illud quod corona apud nos nuncupatur, apud nonnullos Stemma vocatum fuit. Quamobrem hac primum coronati, lauream postea coronam circumposuimus. Dicta est autem corona à cingendo. Tu verò versute Thessale inquit, me aliquid dicturum esse putas communibus his, atque vulgatis? at ob tuam linguam de Hypoglottide mentionem faciam, de qua meminit Plato in Ioue male affecto;

Vos quippe linguam fertis ipsi in calcis.

Coronam hypoglottidem vbi potatis hinc.

Lingua aut bona litati, illa mittitur.

Theodorus in Atticis dictionibus, vt inquit Pamphilus in libris de Nominum compositione, genus quoddam coronę esse scribit hypoglottidem. Hęc etiam ex me accipias iuxta Euripidem, nam ex omnibus rebus dupliciũ rationum controuersiam aliquis sapiens excitare possit. Isthmiacam ita vocatam coronam memoria dignam putauit Aristophanes in Coquentibus in sartagine, ita inquit:

Quid ergo facimus? amiculum nos candidum

Oportuit sumpsisse, post Isthmiacam:

Cantamus in herum nos Chori laudes vbi.

Silenus Isthmiam coronam vocat in Linguis. Scribit autem Philetastocorona scilicet vtrinque eiusdem nominis, vclut capitis, ac prioris ornamenti. Dico autem in puteo atque Enchiridio Isthmiam. Alterum pro altero tradiderunt Timachidas atque Simnias Rhodij coronam Isthmiam, cuius mentionem fecit Callixenus & ipse genere Rhodius in iis, quę ita scripsit de Alexandria; Verum quando memini de Alexandro, noui coronam quandam in pulchra hac ciuitate Antinoiũ, quę componitur ex ibi vocata loto. Nasctur verò hęc ætatis tempore in stagnis, duobusque reperiuntur illius colores; altera rosę quidem est similis, ex qua compositę coronę proprio nomine antinoiæ nominantur; altera verò coronã vocatur lotina, cum colorem habeat cęruleum. Pancrates poëta quidam indigena, quem nos quoque cognouimus, cum imperator Adrianus in Alexandriam accessisset, multo studio ille lotum rosę speciem præ se ferentem ostendit, cum eum antinoiũ nominare oportere diceret, quia emissã fuisset à terra, cum leonis Maurusij sanguinem exceperet: quem, cum esset eximie magnitudinis, in Libya Alexandrię finitima Adrianus in venatione interfecit, multo que tempore cum vniuersam Libyam pasceretur, multa loca hic leo fecerat, vt à colonis desererentur. Cum igitur lætatus fuisset ob huiusce cogitationis inuentum, rei que nouitatem, illi victum vt haberet in Musis concessit. Cratinus autem comicus coronam vocauit coronamentum in Vlysisibus lotum, quia omnia frondosa ab Atheniensibus coronamenta nuncupantur. Pancrates verò non parum

A parum venustè dixit in poemate;

*Serpillum crispum, mox lilia & alba, hyacinthum
Purpureum, Zephyrisq; patens rosa plurima vernis.
Atque Chelidoni; frondes albens in arnu.
Antinci nondum flos dictus nomine crevit.*

*De Pyleo, Iacche, Helotido, psilinis siue thyreaticis,
meliotinis coronis.* CAP. VIII.

Vocabatur Pyleon corona ea, quam Lacones Iunoni imponere consueuerant, velut ait Pamphilus. Verumtamen noui & coronam quandam Iacchen vocatam apud Sicyonios, vt asserit Timachidas in Linguis. Ita vero scribit Philetas; Iacche odorifera corona est Sicyonia vtrinque comata apud patrem, pulchram Iacchæam ponens coronam. Seleucus in Linguis scribit coronam ex myrto compositam Hellotidem vocari, cum viginti vlnarum habeat circumferentiam, atque in Helotum festo in pompam procedere. Scribit ibidem ossa Europæ ferri, quam Hellocidem appellitarunt. Thyreaticæ coronæ quædam vocabantur apud **B**: Lacedæmonios, vt auctor est Sosibius in libro de Sacrificiis, quas nunc ait psilmas nominari, ex palmâque confici, quas etiam monumentum ferunt victoriæ in Tyrea Partæ ij, qui in ipso festo chororum sunt ductores, ac vbi Gymnopodias perficiunt. Ex choris hic prior quidem est puerorum, ille vero ex optimis viris nudis saltantibusque conficitur, Thaletæque & Alcmanis canentibus cantilenas, ac Pæanas Dionysiodoti Laconis. Mentionem fecit Alexis hoc pacto in Cratia siue Pharmacopola de coronis meliotinis; compluresque coronas suspensas meliotinas optas. Seleucus coronamenta inquit, Timachidas multiplicia inquit coronamenta ita vocari, quæ mulieres gestare consueuerunt.

*γυμνο-
δίας,
festum la-
conicum.*

De hypothymide, & clystia. CAP. IX.

Sunt etiam hypothymis ac hypothymiades coronæ quædam apud Aeoles, ac Iones, quas circa colla gestare consueuerunt, velut in Alcæi, Anacreontisque poemate intueri licet. Philetas in Inordinatis myrtil ramum.

Lesbios scribit hypothymidas nominare, circa quem tum **C**
 violas, tum alios etiam flores innectere consueverunt. Est
 hypoglottis etiam coronæ species. Theodorus in Linguis
 Atticis genus esse asserit conjunctionis coronarum in Ioue
 male affecto apud Platonem. Inuenio autem apud comicos
 coronam quandam vocatam Cylistam, ac mentionem il-
 lius fecisse Archippum in Rhinone his verbis: Innocuus ad
 dandum pallium accedit domum, coronamq; habet ex Cy-
 listis. Alexis in Certamine siue Hippisco; Tertius hic habet
 Cylistam coronam ex ficibus, sed & viuens his gaudebat.
 At in Scirone inquit, velut Cylista corona suspensus. Me-
 minit & Antiphanes in seipsum amante. Eubulus in Oeno-
 maō vel Pelope circumlationibus circumactus tanquam
 Cylista corona. Quænam esset hæc Cylista corona, noui
 Thvatiirenum Nicandrum hæc in Atticis nominibus ita di-
 centem; Ecylistæ coronæ, & quæ ex rosis præcipue. Spe-
 ciem etiam quam perquiro ne mihi dicas à Cynulce, quod
 robustas ac crassas intelligere oportet. Tu verò is es, qui
 nefaria solum ex libris eligis, vel potius effodis, velut ij
 philosophi, qui sunt apud Catonem in Decipiente: de qui-
 bus scribit Sophocles quod cōiuiæ sunt tui similitum, men- **D**
 tum uti oportet gestantem comprehendisti, & Ephebum, &
 genere quidem * ventris appellari filium patris præfens.

De Struthio, Aegidio, contortisq; coronis.

C A P. X.

VERUM quoniam tu non cornorum solum, verū etiam
 Glauci herbæ semperuiui es plenus, quam cum Deus
 Anthedonius ille degustasset, factus est immortalis; nobis
 de re proposita narrato, ne iuxta diuinum Platonem in li-
 bro de Anima te mortuum aliam formam capere intelli-
 gam. Nam viros gulæ, iniuriisq; deditos, conuiuiorūque
 studiosos, ac non deuotantes, rationi conuenire videtur vt
 in asinorum genus similitūque ferarum naturam ingre-
 dianter. Cum ille adhuc dubius esset: ad aliam coronā Stru-
 thium vocatam transibo inquit Vlpianus, cuius mentionem
 fecit Asclepiades hæc apponens ex Eubuli coronas vendea-
 tibus; Cui longa habens domi Struthium, per aërem latum,
 tenuissimum, ad sponsalia spectans, valde suaue, quod cala-
 mo ad

A mo adnascitur, atque per ver stridulum augetur amore liquefcens. Componitur hæc corona ex flore struthio vocato, cuius mentionem fecit Theophrastus libro sexto Historiarum de plantis his verbis: Floret autem & vere & æstate Struthium vocatum, qui flos aspectu quidem est formosus, ac caret odore: Galena vero Smyrnæa Struthium ipsum nominavit. Pothus corona quædam ita nominatur, ut auctor est in linguis Nicander Colophonius: fortasse verò idcirco quod ex flore potho vocato componatur, cuius fecit mentionem idem Theophrastus libro sexto Plantarum ita inquit: Alij flores sunt potius æstivi, velut Bellaria, flos Iouis, lilium, iphyum, Phrygiæq; amaracus, ac etiam vocatus pothus: qui quidem est duplex, alter florem hyacintho habet similem, aliter verò decolor ac subalbus, quos in sepulchris vtuntur. Connumeravit Euaulus & alias coronas; Aegidium coronam tu gestabis hæc valde variam florum suavissimam ô Iupiter: quæ enim ipsam habens osculabitur? & in sequentibus inquit: coronas fortasse vultis? num serpilli? vel myrti? vel florentium myrtorum? vel lumen ex his, tunc alia vendito omnia, præter myrteas coronas. De Philynæ corona Xenarchus in Milite; Philyræ non frondosæ puer coronam circumpositam habebat. Vocantur & coronæ quædam Contortæ, velut hoc etiam tempore apud Alexandrinos. Meminit de iis Chæremon tragicus hoc pacto in Dionysio; Ex hiedera narcissosq; in circulum conuolutiones contortarum coronatum. De semper florentibus coronis in Aegypto ita scriptum reliquit Hellanicus in rebus Aegyptiis; Ciuitas est fluuiatilis nomine Tindium, vbi Deorum sit concilium, atque in media ipsa ciuitate templum purum ac magnificum ex lapidibus conspicitur; tum etiam extra templum ipsum vestibula sunt lapidea, spinæque candidæ ac nigre nascuntur; quarum in superiorem spinæ partem, coronæ ex mali punicæ vitisque flore compositæ proiciuntur, atque hæc semper florent. Coronas Dei in Aegypto eo tempore deposuerunt, quo intellexerunt Babym id est Typhonem regnaturum. Scribit Demetrius de iis, quæ sunt circa Aegyptum, has spinas esse circa Abylum ciuitatem, cum ita inquit; Habet spinam quandam arborem locus inferior, quæ fructum rotundum producit, ex ramulis quibusdam circularibus. Floret hæc spinæ vbi est ver, flosq;

colore est obscuro. Narratur fabula quædam ab Aegyptiis C quod cum Aethiopes in Troiam proficiscerentur sub imperio Tithoni, ubi mortuum esse Memnonem audierunt, in eodem loco coronas abiecerunt in spinas. Sunt autem ramuli, ex quibus flos emittitur, coronis perffimiles. Narrat prædictus Hellanicus cum esset priuatus Amasis, atq; vulgarem vitam degeret, in Aegypto idcirco regnasse, quia coronam ex pulcherrimis floribus cõposuisset, formaq; præstantissimis, quam dono misit ad Parthamidem regem Aegypti eo tempore, cū natalem suum is celebraret. Hic cum eius coronæ pulchritudine lætatus fuisset, Amasim ad conuocauit, ac vnum postea ex illius amicis, quæ eum habebat. Eum præterea bellantibus Aegyptiis ducem misit, à quibus ob Parthamidis odium rex declaratus fuit.

De floribus varijs coronarum, eorumq; viribus.

C A P. X I.

Synthemæ coronæ conficiuntur ac traduntur. Aristophanes in Cerealia celebrantibus; Coronas viginti Synthemæas componere. Choronom scribit Apion in libro de Lingua Româna diu appellatam fuisse, quia Chori ductores ea antiquitus in theatris vterentur. Ipsi verò circumsteterant, ac ob coronam certabant, veluti in Simonidis Epigrammatibus, cum ita diceretur, intueri licet. Phœbus inducitur, Tyndaridis cecinerunt immoderatæ cicadæ, missæ sunt ex corona. Vocantur coronæ quædam acinij, quæ ex planta acide nectuntur, vt Andron ait medicus. Apposuit dictionem ipsam Parthenius Dionysij libro primo, de dictionibus apud Historicos. Coronarios flores hos Theophrastus connumerauit: violam, Iouis florem, iphyum, flammam Herculis. Ac omnium florum primum cerni inquit albam violam: vnâq; cum illa verbascum agreste vocatum. Postea narcissum, iridem, ac ex montanis anemones genus id, quod montanum vocatur, tum bulbi florem: nam hunc etiam in coronis componere nonnulli consueuerunt. His accedit Oenanthe, & nigra viola ex Agrestibus, & Elichrysa, anemonesq; vocata climonia, hinc eulis, hyacinthus; nam rosa his omnibus est tardior, cum extrema videatur, primâq; desinat. Alia verò sunt magis æstiuæ genicularis, Iouis flos, Liliium, iphyum, amaracus Phrygia, ac vocatus

ἀνιάνη, papaueris genus.

A votatus etiam pothus. Scribit idem Theophrastus libro octauo; si quis elichryſæ flore coronetur, gloriam conſequitur ſi vnguento rigauerit. Meminit in his de illa Aleman; & quam precer ferentem hanc elichryſa & cyperò immortalibus. Ibycus, myrtum, & violas, elichryſam, mala, roſasque & teneras laureas. Cratinus in Mollibus; ſerpillo, crocis, hyacinthis, elichryſæ ramis. Eſt autem ſos loto ſimilis. Themistagoras Ephēſius in aureo libro inſcripto florem nomen accepisse inquit, à prima nympha Elichryſa, quæ eum decerperit. Scribit Theophrastus lilia eſſe purpureos flores. At Philinus lillum inquit ab aliis quidem lirium, ab aliis vocari violam. Corinthij ambroſiam ipſum appellant, velut aſſerit Nicander in Linguis. Diocles in libro de Lactiferis Pharmacis quidam amaracum ſampſuchum dicunt inquit: De cosmofandalis mentionem fecit Cratinus in mollibus hoc pacto: Caput ſloribus comedo, liriis, roſis, liliis, Cosmofandalis. Clearchus libro ſecundo Vitarum, Vide inquit Lacedæmonios Cosmofandalum in coronas neſcentes, qui antiquiſſimum Reipublicæ ornamentum peſſundantes præcipitati fuerunt. Quamobrem optimè dixit de iis Antiphanes comicus in Cithariſta; non intumeſcebant aliquando Laeones, tadquam optabiles, nunc verò obſidum vittas habent purpureas. Hiceſius libro de Materia ſecundo, albam violam ſcribit mediocritatem quandam tenere aſtringendo, multòque meliorem habere odorem, quiq; oblectare poſſit, ſed perpauca. Nigra eandem habet ſpeculationem, ac multò etiam meliorem habet odorem. Apollodorus in libro Venenatorum animalium Chameupitym nominat, alij Holocyrum, alij Athenēſim; at Ionici, qui ſunt in Euboea, Sideritin. Sic etiam Nicander libro ſecundo Georgicorum; cuius carmina paulò poſt citabo, cum de omnibus coronariis ſloribus pertractabo; Violam inquit Nymphæ, quædam Ioniades primo Ioni donauerunt. Theophrastus libro de Hiſtoriis plantarum ſexto narcissum Lirium vocari aſſerit. Poſtea progreſſus veluti differentem poſuit narcissum ac lirium: Eumachus Corycæus Acacallidem nominari inquit & crotalum narcissum, in radices cadente. De flore Hemerocalle vocato qui nocte quidem tabeſcit, ac ſole oriente pullulat, in mol-

ad eum;
iij.

libus mentionem fecit Cratinus ita inquit, Amato Hemerocalli. De serpillo inquit Theophrastus; Agrestem ex agris ferentes in Sicyone plantant, Athenis autem ex Hymetto. In aliis vero montibus plurimum est, velut in Thracia. Philinus ipsum Zygidem vocari asserit. De geniculari ita scribit Amerias Macedo in radices cadente, vbi eam narrat ex Veneris lauacris ortam esse eo tempore, quo Venus cum Vulcano dormitura lauabarur, quam optimam nasci inquit in Cypro & in Lemno, in Strongyle praeterea, in Eryce, & in Cytheris. Hieris, vt autor est Theophrastus floret aestate, solaque inter flores Europaeos bonum habet odorem, ac optima est in Illyrii, in locis mari finitimis non habitatis. Scribit Plinius Hieridis flores lupos appellari, quia luporum labris sint similes. Nicolaus Damascenus libro Historiarum octauo post centesimum, stagnum quoddam esse inquit circa Alpes, quod in multa stadia extenditur, circa quod suauissimi flores per annum nascuntur, iucundissimiq; coloris, qui vocatis purpuris sunt similes. De purpuris floribus meminit in his Alcman; Auream habens gracilibus ramis purpuram. Mentionem fecit & Epicharmus in Rustico.

Hic igitur
legitur
astrate.
at in Chi-
rographis
alijs igitur.

*De rosis Philadelpho, Heliotropio, Chelidonio,
ambrosia.*

C A P. X I I.

ITa de rosis scribit Theophrastus libro sexto; Rosarum complures sunt differentiae, nam multae quinque folia habent, aliae duodecim, aliae, quae sunt apud Philippos, habent vel centum folia, quas ex Pangaeo capientes plantant: ibi enim nascuntur complures, at valde exigua folia intima. Huiusmodi est enim earum germinatio vt alia folia sint intus, alia sint extra: non sunt autem magnae, neque suauem habent odorem. Quae quinque habent folia magis sunt odoriferae, quarum pars inferior est aspera. Maxime odoriferae sunt rosae in Cyrene, quare fit vt suauissimum sit vnguentum: violarum etiam, aliorumque florum suauissimi ac diuini sunt odores, tum praecipue croci. Scribit in caenis Timachidas, Arcades rosam bonum habentem vmbilicum pro odorifera vocare solitos. Apollodorus libro quarto rerum Parthorum describit, florem Philadelphum

A phum vocatum nasci in Parthia regione, de quo hæc ita scribit; Myrei varia genera, milax, vocatusque Philadelphus, qui flos naturæ aptum nomen accepit, quia ramos illi per intervalla esse ordine accidit sua sponte, complexioneque; ubi nascuntur animatorum, veluti ex vna eademque radice operantur. Reliquum verò discurrunt, ac viuas plantas gignunt. Hinc effectum est ut domesticos Philadelphos in custodiam conuerterint; nam teneriores subtilioresque ramos adimentes, ac in retis more componentes in circumplantare solent circa hortos: qui ita coniuncti securitatem parant, difficilémque aditum operantur ubi fuerint positi. De coronariis floribus is meminit, qui Cypria carmina composuit Hegeſias, aut Stasinus. Damodamas enim Halicarnasseus siue Milesius in Cypria de Halicarnassea, Halicarnassei ea poemata esse inquit. Sic igitur is ait libro vndecimo quicumque ea composuit:

Vestibus hinc Hora, & Charites fecere colores.

Insecere simul vernis & floribus illas:

Et quales gestant Hora fecere. hyacintho,

Atque croco, violisq; , rosisque; videntibus atque

Formosis, & nectareis variasse videres.

Divinis baccis narcissi, & floribus almi.

Divina Veneri, varijs mactemus & Horis.

Induito vestes sacris presentibus aptas.

Hic idem poeta quòd vsum cognosceret coronarum patet cum ita dicat;

Et Venus & famule per florida prata legebant

Vndique odoriferos flores pia munera terra

Inserta, hæc capitiq; dea imposuere decentes.

Et Nympha, & Charites nemorosiss collibus Ida

Errabant Paphia cum dina dulce canentes.

Nicander verò Georgicorum libro secundo Coronarios flores connumerans hæc ait de Iadibus Nymphis, & de rosis;

Ἄλλὰ τὰ μὲν ἀπέριστε καὶ ὠρεῖα φυτεύεις

Ἄνθη ἰαόνωνδε γένη γεμένια σιδιάτα.

Ὡ χρῶτε χρυσῶτε φύνη εἰς ὧ παρὸς ἔδρασε.

Σιωτ' ἰωνιάδου νύμφαι γέφ' ἀγνῶν ἰών.

Quia depravata sunt Nicædri hæc carmina, ea intelli-

gerens ro-
tus : que
instanti-
bus preci-
pue im-
pressori-
bus rursu-
que rotans
emitto,
sed in se-
cunda edi-
tione ex-
planabun-
tur accu-
sationes.

Πισάοις πωδέτασαι ἐν ἰκλῆροισι ὄρεσσι.
Ἦνυσε γὰρ χλδμ ἰώδε μεῖλασ ὑμλν σκυλάκασι.
Ἀλφίω κὴ λυδρῶν ἐνῶν ἐπικύωτο γῆων.
Ἐσπῆροι νύμφισι ἰωνίδεσσι νυχέωσι.
Αὐτὰρ ἀκανθοβόλοιο ῥόδι κατὰ τέρπειο βλασῆς.
Τάφροις ἐμπέξασ ὀδὸν διπαλέσαστε λέσχων.
Πρῶτα μὲν ὠδονίης δέμιδι ἀπὸ δράσιδ ἀρχῆν
Δείπω μὲν κλίροισι ἀνέστρεφε κηματίοισι
Αἰετὲς ἐξηκόντα πῶλε κομῶντα πετῆλαι.
Δοντέρω νισέης μαγάρκιω ὄδι φάσηλ,
Οὐδ' αὐτὶ λυχοφρῶν ἀτασθαμῆς ἐπιμέμφης
Ληθαίης μάγνητ' ἐφ' ὑδασιν ὄυδαλέσσα,
Κιασὸν, ἄλλοτε κλῶνες ἐσθίει καπέτοισι.
Πολλάσ ἢ γέφ' αὐτοκορυμβύλοιο φυτέσασ
Θρασκίονη ἀργοπόνη κλαδέεσσι πλανήτιν.
Βλασοδρεπίδε χύτοιο, κὴ εἰς μίαν ὀρκαόρσιν.
Σπείρασ ὑποσπείδειεσσι νεοπλέκτοισι καδ' ἀπῆρα.
Ὅρα δ' ὄνο κροσῶτες ἐπιβύτειον ἑ κορύμβοισι.
Μέγασ σιωωρίζωσι ὑπερφιάλοιο μετώπασ.
Χλοροῖσ ἀμφοτέρωθεν ἐπηρεφίας πρετάλοισι
Σπέρματιν, κάλυκες κεφάληγονοὶ ἀντιλέσσα.
Ἀργίεσ πρετάλοισι κρόω μεσαχροισθεῖσαι,
Ἀκρινάλεια δ' ἄλλο ἐπιφδέσσαι ἀοίδωσ
Δὲ καὶ εἰ ἀμβροσίω πωλέεσ δέγε χάρμ' ἀφροδίτησ.
Κρίσι γὰρ χροίντο δέπασ ἐπὶ μέγασ ὄνειδι.
Ὅ πλοσ βρωμίτασ διέκτελλωσ πρεφάτισασ.
Ἰεῖσ δ' ἐν ῥίζησιν ἀγαλλιασὸν ὑακίνθησ.
Αἰάσῃ πρῶσέοικε χελιδνοῖοισι ἢ τίλλασ
Ἄνδασιν ἰσοδρόμωσασ χελιδνοῖοισι, αἰ ταναιόλπωσ
φυλλάσασ ὑλείω ἐγχελε τὸν ἀρτιόνοσ δέ
Εἶδον ἑ τ' ἠμῶσασ αἰεὶ κάλυκες φομῶοισι.

Σὺν ἢ πῶς τοξία χρυσίχρηστος ὄλεθρου αλλε.
 Οὐδὲ μὲν ἀνδριμύδων κενὴ γηροῦσιν ἀκμή.
 Οὐδὲ βοῶν θεμάκεινα τάτε πύτταρον κέρη ἔψα
 φλόξ ἢ δεῖ ἀγγίσσι ἀνδρὸς κομλῆς ἄισα.
 Ἐρπυλλαν ἢ φριάλουσο τέ βάλουσι φυτεύσεις.
 Ὄφρα κλάδαις μαυροῖσι ἐφόρπυζον διακίλαι,
 ἢ καὶ κακιδρεμάσισι ἐφύριζον πότανυμψων.
 καὶ δὲ αὐτῆς μύκων ἀπὸ πλάσσειονια βάλλουσι.
 Ἄβρω τῶν κωδῆων ὄφρα κνώπεσι φυλάξῃ.
 φυλασσίνη ἢ πάντα διοιομελῆσισι ἐφύριζον
 Ἐρπύλλαν, τῶν δὲ ἀρδῶσισι εἰσπομῆνιν βοτῶσιν
 κωδῆων κάρτωσι μελιχρότερον πλάθουσι.
 Ἀνδριῶν διὰ κομλῶν ῥέει ἢ φλόγες ἀλλοθῶρεσι.
 Πλάξων σαρκώδῃσι, τὰ δὲ ἔβασον ἐξήκειον.
 Θειὰ δὲ ἔλεγχῃ τὰ ἀσυνκῆς, ἀλλὰ τὰ τ' ῥαίμων.
 Οὐτῆσι παιβρόμῳ πῶσι δὲ γέμνα πολλὰσι διχρη
 Στιφροῖς ὠλοθῆσαν ἐν χεῖρα φαῖτες καρείουσι.
 Ἀδριῶνιδε βλασὰ βάθῃ ἐν τάχῃ καρπῶν,
 Σαμψύχῃ λιθάνῃ τε νῆας κλάδαις ἰδῶσα κηπανθῶσιν
 Ἐργοπόντις σφάραξις ἐπιποροσάνουσι.
 ἢ ἢ κὴ λεπταὶ πῆδρῆδες, καὶ παιδῶς ἔρασις
 Ἀσυνκῆ ἰσαιομελῶν, κὴ κρόσσῃ ἴασι μύκων,
 Κύνθῃ τε σισυμβείων ὄσασιν κὴ οἶα οἶσιν.
 Ἄσπορα νεομελῶσισι τῶτοις ἀνδρῶν φαῖτο λειμῶν.
 Κάλλιαν βοδῶνδακμῶν κὴ ἐπῶδες διὸς αὐθῶ.
 Χαλκῆς, σινῶν ἕσπυδονίον διασκευαμῆας.
 Ὄρφυλλῶν ἀστυε μετ' ἀνδρῶν φέρουσι φρονεία.
 Σὺν ἢ κὴ ἕψοντα τὰ πάνθ' ἢ μὲν ἢ σατιπῆσαι
 φάσσανα παρδονικῆς νεδῆς τῶσισι ἀμφιχῶν.
 Αὐταῖς ἠδῆσαι ἀνεμωνίδες ἀστράπῃσιν
 Τηλόθῃν ἀστάρουσι ἐφελκόμεναι χρῆσισι.

In quibusdam verò scribitur;

Ἡφελκόμελαι φιλοχροαῖς

Πᾶς δέ τις ἢ ἐλένειο ἢ ἀστέρα φώλιζοῖαι

Δρέζαιο εἰδονίοισι δεῖον παρακάμβαλε σπκοῖς;

Ἡ αῶσις βρετάναι ἄτε πρώτισον ἴδωνται.

Πολλὰ μὲν δέλκια καλὰ τότε χρυσαυθες ἀμέγαρα

Λιείασι γήλοσι ἐπιφθόνοισι καμύθησι

Καὶ ὕδραον πᾶνωνα, καὶ ἀδραπῆας κικλαμένους,

Σάυριλιε ἢ χθόνιον πῆφαται εἰφθῆ ἢ γωιλίε.

Paruit ex his carminibus aliud esse anemonem; aliud Chelidonium, cum idem esse nonnulli arbitrarentur. Flores intelligere oportet, ut asserit Theophrastus, iuxta astrorum speculationes contingere velut vocatum heliotropium & Chelidoniū, nam & hoc floret una cum hirundine. Ambrosiam florem ita declaravit Carystius in Historicis commentariis. * Scribit Nicander ex capite imaginis Alexandri in eo Ambrosiam florem natum fuisse: dictum est autem superius quod ita lilium vocabant. Timachidas libro quarto Cœnæ florem quendam describit Thesium vocatum:

Thesium tenerum florem dilexerat ille

Persimilem malo egregie, pulchrumque sacrumq;.

Ex hoc flore ita vocato Ariadnes etiam corona composita fuerat. Pherecrates verò siue is qui Persas actus composuit, cum & ipse de coronariis quibusdam floribus mentionem faciat; inquit; ὁ malachos quidem quæritans, respirans autem ob hyacinthum & melilotina loquens, ros aduersans; ὁ amaracum amans, apium odorans & cosmofandala, incedens per hastam, scalam nautica cito conscendere cui lex est. Is verò inquit, qui relatos in eum metallorum scrutatores fecit; sub vicibus arbutiuis teneras tribulos pessundantes in prato lotifero, gladiolumque roscidum anethisci tenerarumque violarum humorem, & trifolij. In his quæro quid sit trifolium: nam poema quoddam exiguum trifolium inscribitur & in Demaretem refertur. Scribit Pherecrates siue Strattis in inscriptis

A Scriptis bonis; lotus ante clarum diem in coronis, alij dicunt in vnguento.

De Sisymbriis, & quo tempore corona darentur conuiuiis.

CAP. XIII.

Scripsit Cratinus in Mollibus de sisymbriis & cosmofandalis: variis certe floribus pascor, liriiis, rosis, liliis, cosmofandalis, violis, sisymbriis ventorum, quorum bacca vernis serpillio, crocis, hyacintho, elichrysa ramis, labrusca, hemerocallé; dilecto, anetisco, timendóq; semper custodé meliloto caput ornor. Cytillus sponte sua præter curantem venit. Prior verò ingressus & coronarum & vnguentorum introductus est in symposia dux secundæ mensæ, veluti testatur Nicostratus his verbis in falso obsignato; & tu decentem valde secundam mensam facito; ipsam multiplicibus ornato bellariis; vnguentum, coronas, thus, tibicinam accipe. Philoxenus Dithyrambicus in inscripta Cœna coronam principium facit conuiuij ita scribens; aquam venit in manus tener puer in argenteo ferens gutturnio, ac effudit; postea, tenues coronas attulit ex ramis tenerioribus myrtorum, quos composuerat. Eubulus Tittheus; postea quam senes ingressi sunt, tum statim in domos diuertebantur: corona cito affuit: capta est mensa, simulque maza trita, suavis aderat. Fuit apud Aegyptios etiam hæc eadem consuetudo, ut in Fœneratore testatur Nicostratus. Nam cum fœneratorem Aegyptium finxisset inquit, lenonem depredimus, propter amicos qui nuper in manus acceperunt ac coronam, opportunum esset tempus, tu verò ventri indulge Cynulce. Postea tu nobis narrato cur Cratinus dixit melilocum, & semper custodé meliloto: quando te tumultentum video iam esse factum, sic enim dixit esse ebrium Alexis in Introducto in habitaculum. Cessabo ad ipsius nugis puerisque iubebo, iuxta Sophoclem qui dixit in Conuiuiis; ferte, pinsat quis, infundat in profundum craterem; vir non prius comedat rectè similia, bos operarius operetur. Tum iuxta Aristiam Phliasium, qui scriptum reliquit in inscriptis Cretensibus; conuiua vel ensifer vel

mazas

mazas quaritans, pudeat intemperantem ventrem habere **C**
 parasitum. Quando his ita dictis nihil respondet, ipsum iu-
 beo coronis vulgaribus coronatum, iuxta Alexidis Gemi-
 nos, educi ex conuiuio. De vulgaribus coronis ita mentio-
 nem fecit comicus; coronis his vndique compositis, & ipse
 cum hæc ita dixerim conticebo hodie, atque concedam iis,
 qui voluerint, vt de vnguentis orationem habeant: puero
 imperans iuxta Coroniferum Antiphanis, hæc differam, vt
 hæc duas bonas inferat, & faces bonas accensas ad bonum.
 Sic igitur tanquam actus orationis exiti constitua: atque
 paucos post dies velut ipsius silentium diuinaret, mortuus
 est feliciter, cum nullum tempus morbo concessisset, sed
 nos eius socios magna affecisset molestia.

De vnguentis.

CAPVT XIII.

CVM pueri vnguenta in vasculis aliis aureis, & in alaba-
 stris circumferrent, quidam Cynulcum intuitus illius
 faciem vnguento plurimo perunxit: hic autem excitatus; **D**
 vixque resipiens, quid hoc inquit Hercules? num spongiat
 quisque meam faciem præteriens purgabit multis fraudibus
 inquinatam? an non nostis optimum etiam Xenophon-
 tem Socratem ita dicentem in conuiuio induxisse? optime
 nobis per Iouem conuiuium præbes ò Callia, non enim
 cœnam solum lautam apposuisti, verum etiam & spectacu-
 la & acroamata nobis complura, eaque suauissima exhi-
 bes; quid igitur si nobis vnguentum quis inferat, vt suavis
 etiam præbeat odor? nequaquam inquit Socrates: nam
 sicut ex vestibis alia viro magis conuenit, alia fœminæ;
 sic ex odoribus etiam alius conuenit fœminis, alius viris.
 Nullus est profectò qui viri causa vnguento perungatur,
 nisi mulieres cum aliis de causis, tum si sponsæ fuerint; ve-
 lut huius mulier Nicerati ac Critobuli vnguento non etiam
 indigent; hoc enim olent nauitæ. Odor autem olei in
 gymnasiis, virorumque præsentia suauior est mulieribus,
 absentisque magis desiderantur. Nam & seruus vnguen-
 to perfusus & liber statim eodem modo olebunt: odores
 verò

A verò ex laboribus liberalibus, & optimis primum studiis indigent, & multo tempore, si modo suaues ac liberorum sunt futuri. Scribit maximè admirabilis Chrysi-
 - pus vnguenta ex eo nomen accepisse, quòd multo fiant cum labore, inordinatòque potu. Pepulerunt ex Sparte vnguentorum artifices Lacedemonij, velut qui oleum corrumpent: sic eos etiam qui lanas inficerent, velut qui lanarum candorem cognosci non paterentur. Prohibuit & Solon in suis legibus homines vnguenta vendere. Nunc autem non odores solum virorum, vt ait Clearchus libro tertio Vitarum, verumetiam colores cum delicias quasdam habeant, eos effœminat, qui iis vruntur; vos autem delicias iucundum quidpiam habere putatis à virtute seiunctum? Sappho cum fœmina esset ac poetria, quidam habebat ad veritatem, quæ idcirco deliciis honestum iniungere gaudebat cum dicat; Ego verò delicias amo, quamuis honestum cupio quæ consequantur ac splendorem, in quibus manifestum omnibus facit quod viuendi cupiditas & splendorem habebat ille, & honestatem, quod familiarem significat virtutis. Quamuis Parrhastius pictor præter concinnitatem suprâque eius artem deliciis deditus an esset, vocâtque magnificentiam ex virgatis quibusdam poculis hausisset ac dignitatem, verbo virtutem amplectebatur, cum omnibus eius operibus inscripsisset in Lindo;

Virtutem venerans, & viuens molliter ista

Parrhastius patria pinxerat ex Epheso.

Videtur autem mihi superbus quispiam fuisse, qui graui-
 - ter tulerit delicatam ac pulchrum virtutis deturpatum. Tanquam accersito grauius in delicias ob impen-
 - sa fortuna ei concessa inscripsit, deliciis vir deditus. Verum tamen cum se virtutem venerari inquit, perferendus est: hæc scripta sunt à Clearcho. Sophocles verò poeta Venerem voluptatem quandam existentem inducit in actu Creten-
 - sibus vnguento perfusum dæmonem, ac in terram spectantem; Palladem autem mentem & prudentiam: Virtutem oleo perunctam & exercitatum. His occurrens Massurius inquit; ò felix, an non nosti quòd sensus nostri, qui sunt in cerebro nostro excitantur suauibus

bus odoribus, atque puriores sanioresque efficiuntur? sicuti C
 Alexis ait in Mala; sic sanitatis maximam partem bonos
 odores cerebro concedere. Scribit etiam robustissimus bel-
 licosissimus poeta Alcæus; suaue effudit nobis unguen-
 tum infra pectus. Scribit alicubi sapiens etiam Anacreon;
 præmium protendis syringum caua pectora unguento per-
 unctus, cum pectora ungi unguento iussus fueris; in qui-
 bus est cor, velut quod recreetur scilicet suauius odoribus.
 Hoc non solum boni odoris gratia faciebant, cum is ex pe-
 ctoribus iuxta naturam eleuaretur ad odoris sensum, sed
 idcirco quòd animæ sedem in corde collocatam esse arbi-
 trabantur, sicuti Praxagoras Philotimusque medici tradi-
 derunt. Inquit etiam Homerus;

Pectora percutiens, verbis cor increpat ultro.

Murmurat inderis cor.

& ; *Hectori at ipsi*

Percutit hinc animus trepidanti in pectore sæpe.

Quod signum maximè idoneum esse arbitrantur, ad de-
 monstrandum quòd hic anima sit sita. Nam in decertatio-
 nibus quæ fiunt in suffragiis vt saliat palpitètque cor timi-
 didissime contingit, vnde & Homericus inquit Agamennon; D

Cum timeam valde Danaus, nec pectora, nec cor

Firma manent mihi, sed trepidant; cor, pectoraque extra

Exiliunt, trepidant subter frigentia membra.

Sophocles etiam absolutas à timore dicentes introduxit;
 in animo neque tripudiat clara timoris soror. Anaxandri-
 des trepidantem inducit qui dicat: ò malum cor gaude,
 quam solum es malum corporis? initium enim rectum si
 videris mordentem. Scribit Plato rerum omnium opificem
 pulmonis naturam illi apposuisse, primum quidem mol-
 lem ac sine sanguine; postea hiatus quosdam velut in spon-
 giis perforatos habentem, vt in grauium malorum expe-
 ctatione palpitās & exultans mollem ac sensum faciat tre-
 pidationem. Verumenimvero coronas eas etiam quæ po-
 nuntur circa pectus poetæ hypothimiades vocarunt ex flo-
 rum vaporatione, nō autem quia animam thymum appel-
 lauerint, sicuti nonnulli arbitrantur. Primus Archilochus
 unguenti nomine vsus est, cum dicat:

Anus nec unguentis peruncta cum foret.

Et alibi dixit, perungi iam senex:

Et

Exordia.

A *Et pectus unguento, & comas amauerat.*

Et myrrha & Smyrna dicitur apud Aeoles, quando unguenta plurima ex myrrha perficiuntur, atque ex hac sola unguentum stacte vocatum. Cognouit quidem Homerus unguentorum vnctiones, at oleum unguenta ipsa appellauit, cum epitheto: Roseoque perunxit oliuo. Et alibi inquit: sacrificantem Venus apud ipsum Hectoris cadauer roseo perunxit oliuo diuino: atque hoc quidem ex floribus. De eo quod ex aromatibus conficiebatur, quæ dicebantur odoramenta, meminit cum de Iunone loquitur:

Ambrosia primum prædulci corpore sordes

Abluit, inde cutem niveam, peploque perunxit

Diuino, fuerat illi quod forte sacratum.

Cuius odor moti venit Iouis atria firma.

Sed tamen & vastas terras, calumque petiuit.

Variorum locorum unguenta, eorumque vires.

CAPVT XV.

B Optima fiunt unguenta pro certis locis, veluti in libro de Unguentis testatur Apollonius Herophilus, ita inquit: iris optima fit in Elide & Cizyco: rosaceum unguentum optimum in Phaselide fit, ex Neapoliq; & Capua asportatum: Eroninum in Solis Ciliciæ populis. & in Rhodo: nardinum in Tarso: Oenante Cypria vnâque Adramyttinum: amaracinum Coum, & melinum, Cyprinum Aegypti antecellere iudicatum fuit: secundum locum Cypriacum obtinet, & id quod fit in Phœnica, post quod sequitur ex Sidone. Illud verò quod panathenaicum vocatur, Athenis. Metopium & Mendesium optima conficiuntur in Aegypto: conficitur autem metopium ex oleo nucum amararum. Nam & impensas suppeditantes, & materia, & artifices optimum unguentum efficiunt, non autem loca. Ephesus egregia prius inquit unguenta conficiebat, ac Megaleum præfertim: nunc verò nequaquam. Excellerunt ob diuitias unguenta etiam in Alexandria ob Arsinoes Berenicisque studium. Optimum fiebat rosaceum in Coryna, quo tempore magna viuebat Berenice. Oenanthinum antiquitus mediocri, at primum postea in Adramyttio conficiebatur ob Stratoniam Eumenis. Syria omnia prorsus unguenta

*οὐκ ἔστιν ἐν τῇ
βρυσσῇ.*

KK

optima præbebat, & præcipuè telinum: nunc autem nequaquam. Excellebat Pergami etiam, nunc longe secus, cum vnguentarius thurinum vnguentum excogitasset, quod à nullo antea fuerat inuentum. Si bonum vnguentum frugi infundatur supernatat: at mel bonum peiori infusum inferiorem locum petit, nam illius quod est deterius superfluitat. Vbi de Aegyptiis vnguentis mentionem fecit Achæus, ita inquit in Cereaminibus:

Argenteo manum, lapidis hinc Cyprij

Dabunt ornamentum vnctionum Aegyptiarum.

Nominauit alicubi Didymus etiam Staeten vocatam ob myrrham, quam in Aegyptum perlatam, ad Græcos deportari inquit. Hicæsius libro secundo & tertio de Vnguentorum materia inquit: alia sunt vnguenta, alia pigmenta: rosaceum maximè idoneum myrrhinum præterea, ac melinum: quod etiam stomacho confert, ac vtile est lethargo laborantibus. Oenanthium stomacho confert, quod etiam mentem seruat minus oppressam. Sambucinum ac serpillinum ad potum sunt idonea, similiterque crocinum, quod sine multa myrrha fit confectum. Staete etiam ad potum cõuenit, & nardus. Telinum dulce est & molle. Leucoinum verò & susinum quod fit ex liliis. Sisybrinum etiã & serpyllum. In Cypro verò & lilium, optimum autem in Aegina & Cilicia. Myrrhinum fit ex foliis & Oenanthinum, quæ planta in Cypro nascitur montana & fœcunda. Non fit in Græcia, quia caret odore. Terinum fit ex radicibus & nardinum, ex costoque amaracinum. Quòd vnguentis perungi maxime studebãt antiqui, vel hoc declaratur, quòd scitur quæ nostrum singulis membris conueniant. Idcirco ait Antiphanes in Thoryciis siue excauante. Sed lauabãtur hæ duo ex gêmata pelui, Aegyptio vnguento pedes & crura. Phœnicino maxillas ac mammas, sisymbrio alterû brachium, amaracino cilia & cæfarië, serpillino genua & colum. Cephisodorus in Trophonio: postea emo vt mihi perungam corpus vnguentû irinum, roseúmque admiror Xanthiæ, pedes seorsum perungo baccharino, ò cinæde tuis pedibus ego baccharim emam? Anaxandrides in Protefilao, vnguentum à Perone, ex quo heri datû est Melæopo, magnificum Aegyptium: quo nunc vngit pedes Callistrati. Mentionem fecit huius vnguentarij Peronis Theopompus in Ad

*Nardus
ex albis
violis.*

A in Admeto & Hedychare. Antiphanes in Antea: apud vnguentarium ipsum reliqui: ex vnguentis futurus est cinnamomumque ferre, & hæc nardina.

De bacchare, brenthio, regio, psagda, Plagonio, megalio vnguentis.

C A P. X V I.

Est vnguentum quoddam, quod baccharis apud comicos nominatur: cuius mentionē fecit his verbis Hipponax: nares perunxi bacchare, quæ est velut crocum. Achæus in Aethone Satyrico: bacchare perfusum aliisque refrigerantibus excitatum ad diuinum capillum. Ion in Omphale: bacchares, & vnguenta, & sardianum ornatu cognouisse coloris præstat, quàm morē Pelopis in insula. Sardianum ornatum in his significauit vnguentum, quando Lydi ob voluptatem celeberrimi fuerunt. Illud Lydopassus apud Anacreontem, pro deditis voluptati intelligunt. Meminit Sophocles etiam de bacchare. Magnes in rebus Lydis: soluentem oportet bacchare perfusum: ac nonnunquam baccharis non est vnguentum. Aeschylus enim in Amymone separatè ac distinctè: ego bacchares tuas, & vnguenta. Et Simonides: vnguentis vnctus sum, & odoribus, ac bacchare. Aristophanes in Cerealia celebrantibus: ò Iuppiter venerande quo pacto ne farium serinium continuo locum vnguenti ac baccharis odorem emisit? De vnguento Brenthio hoc pacto meminit in nugis Pherecrates: constitui ac iussi nobis vnguentum brenthium infundere, vt infunderet aduentibus. De Regio vnguento mentionē fecit Crates in Vicinis ita inquis: multo dulcius ò Iuppiter regio vnguento: & de brenthio cum dicat: brenthio, regio, psagda. Aristophanes in Conuiuantibus, affer, vt videam quid tibi donum ex vnguentis psagdam amas? Eupolis in facili: & psagdam eructantem. Eubulus in coronas vendentibus:

Aegyptia psagdane ter lota vt fuit.

Scribit Polemon in iis, quæ misit ad Adæum vnguentum quoddam apud Eleos Plagonium vocari, quod à Plagone quodam inuentum fuerit. Similiter & Sosibius narrauit in Similitudinibus: sicut Megalium, quod à Megalo Siculo nominatum fuit. Alij Megalum Atheniensem fuisse asserunt. Meminit de illo Aristophanes in Telmissensibus,

KK 2

Pherecrates in Petalo, Strattis in Meda hoc pacto; & dico C
 quod fers vnguentum ipsa tale, quale nunquam coxit Meg-
 galus, neque Dinias quidem Aegyptius, neque vidit neque
 habuit. Meminit his verbis de Megallio vnguento Am-
 phis in Vlyffe:

Texisse muros vellere & Milesio.

Vnxisseque vnguento statim Megallio.

Perfundite & fumis bonis mox regiam.

Audisti here ipse nunquid hoc quando prius

Tu suffimentum? Anaxandrides in Tereo:

Sed sponsa sicut nominata regia

Perungit vnguentis corpus Megallijs,

De nardino, sæda, vnguentorumque studiosis.

C A P, XVII.

DE nardino vnguento ita scriptum reliquit Menander
 in Reticulo: suave vnguentum, suavis puer, qui enim
 non nardinū vnguento huiusmodi vngi perungi dixit his
 verbis Alcæus in Palæstra: cum perunxisset inclusit, pro ea
 vnguentis non vnctionibus dixi. Aristophanes in Concio- D
 nantibus: quæ caput vnguentis peruncta sum. De vnguen-
 to sæda vocato meminit Epilycus in Coralisco: baccharis
 & sæda simul. Aristophanes in Coniuuantibus; & in Mari-
 scis. Eupolis sædam eructantem: illud inquires, quod Ni-
 cander Thyatirenus de valde deliciis dedito intelligit. Asse-
 rit Theodorus esse illud suffimentum quoddam. Multò sa-
 nè precio vnguenti coryla Athenis vendebatur, atq; quinque
 minis, ut testatur Hipparchus in Pernoctante; ut verò Me-
 nander, in Mulieres odio prosequente. Antiphanes in Phre-
 arrho Stactis mentionem faciens de vnguento inquit: Sta-
 cte duabus minis; non placet mihi, nequaquam. Neque Sar-
 dianorum genus solum vnguentorum erat studiosum, sicut
 Alexis inquit in poculorum artifice: semper vnguenti stu-
 diosum Sardoniorum genus: verum etiam Athenienses ipsi,
 qui omnibus hominibus optimorum vitæq; conferentium
 introductores extiterunt: apud quos cum intolerabile esset
 vnguentorum precium, uti paulo ante dicebamus, non ta-
 men idcirco ab vnctionibus abstinebant. Sicuti neque nos
 nunc ita preciosum sit optimum, ita ut nugæ prorsus hæc
 in intro

περίστα-
 ρία.
 περιώμα-
 σιν,
 ἡ περι-
 ρασίη.

A in introduceute in domum Alexidis esse videantur: non enim ex alabastro perungebatur, cum res sit quædam temporanea, sed columbas quatuor dimittebat. perfusas, non eodem per Iouem vnguento omnes, sed singulas proprio: quæ circum volitantes nostras vestes, stratâque conspergebant. Sed ne inuideatis mihi viri summi Græcorum: cum sacrificarem irino vnguento perfusus sum. O per Deos suavis voluptas, magisque existens: Laconicum sanguinẽ poluere: licet manibus, velut nunc nos facimus, cum hauserimus totum corpus perungi, ac præcipuè caput.

Cur vnguentis vsi sint in conuiujs.

C A P. X V I I I.

Scribit Myronides in libro de Vnguentis & coronis hinc esse ortam occasionem vt caput vngerent inter pocula, quia quod præassumptum fuerat ab iis, quorum caput est aridum, superius fertur atque attrahitur. Idcirco accidit vt cum febres corpora adurant, capitis tempora humectent, ne huc ad siccum ac vacuum impetum suum intendant fercula præassumpta. Hoc cum ratiocinarentur, vini que latiorne ad superiora in potu pertimescerent, caput pingui perungi oportere ducitarunt, quia minor impetus caput ipsum inuaderet si id humectassent. Nam læuoribus semper se addens vita, atque iis quæ ad fruitionem deliciâsque inducunt, ad vnguentorum vsum se facile contulit. Vti autem oportet ò Cynulce Theodore vnguentis iis in potu, quæ minime caput infestent: sed & quæ paululum stringant ac refrigerent. Quærit doctissimus Aristoteles in Naturalibus quæstionibus cur vnguento perfusi magis fiant cani, nūquid idcirco quòd vnguentum exiccat ob aromata: quare siccantur vnguentis vtentes: siccitas verò magis canos facit, nam siue canities siccitatem operetur, siue inopia sit caloris, labefactat omnino siccitas: quamobrè polium etiam efficit citius canos: ebibitur enim naturalis capilli humor. Legi iucundissimè viri amici, octauum ac vigesimum Historiarum Possidonij librum, cum quiddam dicat de vnguentis, quod obseruavi non alienum sanè à nostro symposio: scribit enim philosophus, in Syria in cõiuuijs regijs, vbi coronæ datæ fuerunt conuiujs, quidam Babyloniorum

KK 3

vnguentorum paruos vtres habentes ingrediuntur, atque C
circumeuntes longe coronas ex his accumbentium con-
sperguat ac irrorant vnguentis, nihilque aliud externum
rigant.

De Iano corona inuentore.

C A P. X I X.

V Erum quando ad hoc vsq; orationis profecti sumus,
vobis modulationem quandam in Amorem confe-
ram, iuxta poëtam Cytherium, quòd Ianus scilicet, qui
Deus est apud nos, quem patrem vocare consueuimus, pri-
mus coronam inuenit. Hoc Dracon Corcyreus narrauit
ita scribens in libro de Lapidibus: fama est Ianum fuisse bi-
cipitem, cum alteram faciem haberet à tergo, alteram an-
te. Ab hoc & fluuius Ianus, & mons, in quo ille habitauit,
vocatus fuit. Primum hunc coronam, primum tamultua-
rios pontes, nauigiâque inuenisse aiunt, ac primum æreum
nummum cõsignasse. Complures idcirco ciuitates in Græ-
cia, in Italia & Sicilia bicipitem figuram in nummis im-
primere solent, ex altera verò partè vel pontem, vel coro-
nam, vel nauigium. Hunc fama est sororem duxisse * *La-*
μίσανον μηρίδαβα * filiâque Oliftenem habuisse: qui
cum ad res maiores aspiraret, in Italiam enauigauit, mon-
témque incoluit non procul à Roma, qui ab illo postea Ia-
niculum fuit vocatus. D

De potu boni Daemonis.

C A P. X X.

C Vm tot dicta fuissent de vnguentis, complures postea
boni dæmonis poculum postularunt, alij Ioui serua-
tori, alij sanitati, aliique aliis dicarent, visum est factu-
ros nos esse operæprecium, si poëtas citaremus, qui ha-
rum mistionum mentionem fecissent, de quibus & ipse
ego recensêbo: Antiphanes in Agrestibus ait: Harmodius
dicebatur, Pæana verò quædam Iouis seruatoris magnam
acatum cepit. Alexis in Fœneratore, siue Mentiente: sed
ipsi infunde Iouis seruatoris Deorum omnium mortali-
bus vtilissimum: ò Iupiter seruator si ego conspersero, ne
expectes fiducia fretus. Nicostratus in Pádroso: ego etiam
amicissima pocula sanitatis ipsi impleui: cape tu sanitatis,
fer

A fer bona fortuna: est autem ò pater, fortuna mortaliũm rerum, prouidentia verò cæcum quiddam & incompositum. In actu eodem mentionem fecit & boni dæmonis mistionis, cuius & omnes ferè poëtæ antiquæ comœdiæ. Sic autem scriptum reliquit Nicolstratus:

Citissime fundens boni sed Dæmonis

Hinc auferat mensam mihi: quod sufficit

Ego Satur nam sum boni ipse dæmonis.

Sumo, capiens hanc auferas quæso statim.

Xenarchus in Geminis, quam bonum conuicere aliquando, & ipse incipio: at boni dæmonis peritus excitauit optata phiala. Iouis autem seruatoris ipsam citissime perdidit, ac immerfit me, vides? Eriphus in Melibœa: ebibisti verò prius quàm boni dæmonis caperes, priusquam Iouis seruatoris. Theophrastus in libro de Ebrietate vinum purum scribit, quod in cœna dabatur, quod boni dæmonis appellant, esse potionem, cuius perexiguũm gustant, veluti solo gustu in memoriam reuocantes vini ipsius vim, Deique munus ipsius. Postea quàm impleuissent, præbuerunt vt minimum esset haustum, tum tertio se flectentes in genua, ex mensa capiunt, tanquam Deo

B supplicarent ne quidpiam agant minus honestum, & ne in vehemens aliquod potus huius desiderium incidant: atque vt quod vtile decorũmque est ex ipso accipiant. Phylchorus libro secundo Atthidis legitimum tum fuisse inquit, vt post cibos vinum non mistum ab omnibus gustaretur, quod & gustus gratia, & potentia ipsius boni dæmonis demonstrationis hauriebant, reliquum verò erat mistum. Idcirco effectum est vt Nymphas Dionisij nutrices fuerint nominata. Quod autem mos esset mensas auferre post datum boni dæmonis potum, declarauit ipse Dionysius Siculus per suam impietatem: nam cum aurea mensa in Syracusis Aesculapio esset apposita, eum mero boni dæmonis prouocato mensam auferri iussit. Apud Græcos autem veluti soli sacrificantes, vt autor est Phylarchus libro Historiarum duodecimo, mel libant, cum vinum non inferant altaribus: quia æquum esse arbitrantur: vt Deum ipsum, qui omnia continet, omnibus dominatur, sempèrque mundum circumeat, ab ebrietate prorsus esse alienum credant.

MEminerunt plurimi de Atticis illis cōuiualibus carminibus, quorum ob antiquitatem operæ precium esse videtur vt mentionem faciam, tum etiā ob eorum simplicitatem qui ea composuerunt, quique in hoc poetice facultatis genere gloriam aliquam sunt consecuti, velut Alcæi & Anacreontis. Admirabilis fuit Praxilla Sicyonia in ipsa cōuiualium carminum poeti. Non appellantur autem carmina cōuiualia ex carminum ipsorum ratione, quia fuerit inæqualis, cum in remissis inæqualia esse dicant, verum cum tria sūt genera, sicuti testatur Artemō Castandrus libro secundo *Vfus*, in quibus ea canuntur, quæ pertinent ad congressus, quorum erat primum quod lex erat, qua omnes canere iubebantur: secundum quod omnes canebant quidem, non tamen cum ex quodam ambitu cantum exciperent: tertium verò in omnibus ordinē seruabat: quem non etiā omnes consequebantur, sed prudentes tantum qui esse viderentur, atque si secundum locum esse contingerent. Quapropter velut cōfusio esset quædam solum, quæ neque simul, neque deinde haberet, sed vtcunque esse contingeret, carmen ipsum inæquale fuit appellatū. Canebatur huiusmodi carmen vbi cōmunia omnibusq; necessaria finem cōsequerentur. Hæc carmina canebant sapientes, atque singuli odam aliquam pulchram in medium vt proferret dignum existimabant, eamq; pulchram adhortationem, sententiāque vtilem vitæ habere opus esse crediderunt. Ex Dipnosophiis igitur carmen hoc conuiuale dixit quidam: hic quis hoc? omnia verò dicta huiusmodi fuerunt Pallas apud Tritonem fluiuium nata, regina Pallas crepusculi: hanc ciuitatem & ciues sine desidia, seditionibus, ac cædibus importunis, tūq; & pater diuitiarū, Mater Olympiam videam, Cererēque coroni feras: in temporibusque aptis, pueris Proserpina gaudeat. benèque apud hanc ciuitatem in Delo Latona filios aliquando peperit, Phœbū scilicet regem auream comam habentē, Apollo agrestiorem ceruos percutientem Dianam, quæ robur habet mulierum. Iodam Arcadiæ res inclytas orchestras Bromij faciem habentem nymphis lætis opam in meis gaudiis. Innocuis ca-

*ομοιως
οβλιϋων
& ινα-
qualis, in
de ομοιως
hæc car-
mina.*

D

ne

A ne lætatus, vicimus vt volebamus : victoriam Dei præbuerunt à Pandroso ferentes ad iucundam Palladem. Postea licebat cuiusmodi essent singuli pectus aperire. Mentem posthæc inspicere cum rursus clausissent virum existimare amicum mente dolis carente. Sanum esse mortali homini optimum est, secundum esse formosum : tertium sine fraudibus esse diuitem : quartum verò cum amicis florere. Cum hoc auditum esset, omnesque ob ipsum gauisi essent: commemorantes quòd illius mentionem fecerit bonus Plato velut rectè dicētis: inquit Mytilus Anaxandridem ipsum subsannasse comicum, cum ita dixerit in Thesaurò:

Conuiuij quicumque carmen repperit,

Quòd optimum sit esse sanum ante omnia

Rectè putauit. & secundum mox bonum

Pulchrum esse, diuitemque tertium: vides

Insanus vt fuit, secundum nam locum

Post sanitatem capit esse diuitem.

Pulchra bibentes sunt fera turpissima.

Dictum postea fuit & hoc: ex terra opus est nauigationem perspicere si quis possit, palmamque habeat, ac vbi fuerit in Ponto præsentì accurrere necesse erit. Carcynus autem hæc inquit: pulcherrimum serpentem capiens rectum: Socium oportet simul carmina conuualia non excogitare, ad myrti ramum ensẽ feram, velut Harmodius & Aristogiton, vbi tyrannum interfecerunt, Athenasque in suam libertatem vendicarunt. Amicissime Harmodi periisti: in beatis insulis te esse inquirunt, vbi & velox Achilles, Tididẽmque ferunt bonum Diomedem. At myrti ramum ensẽ feram, velut Harmodis & Aristogiton vbi in Palladis sacris Hipparchum virum tyrannum occiderunt: sapientum semper erit gloria in terris amice Harmodi & Aristogiton, quia tyrannum interemisti: Athenasque in libertatem reuocasti. Admeti rationem disoas amice, bonos ama & venerare, à malis abstinere: cum malis scias perexiguam inesse gratiam. Fili Telamonis Ajax belato: cum diceret optimum Danaorum ad Troiam accedere, & Achillem. Telamonem primum, secundum Aiacent Danaorum ad Troiam accedere inquirunt, & Achillem: Vtinam pulchra lyra essem elephantina, ac me ferrent formosi pueri in chorum Dionysiacum. Vtinam iguis ex-

pars magnum pulchrūque effem vas aureum, formosā- G
 que mulier me ferret puram adhibens mentem: simul me
 cognosceret, simul amaret, simul coronaret. Cum me in-
 saniente contiste, cum temperante ero tēperans: sub quem-
 nis lapidem sodalis scorpis ingreditur. Caue ne te feriat:
 sublimē omnis sequitur dolus, siccam glandem hanc ha-
 bet, hanc optat accipere. Sic & ipse cum pulchram habeam
 puellam, hanc accipere cupio. Lena & balneator, hunc ha-
 bent firmē mōrem, hic vas balnearium bonum, malū-
 que lauit: infunde minister in vas, non autem in lapidem,
 si viris bonis opus est iam infundere. Lapidus dabitur flu-
 xus. Cuiusmodi viros perdidisti pugnādos & bonos, & no-
 biles, qui declararunt tunc, quales patrem sunt cōsecuti, quē
 cunque virum amicum non prodiderit magnum cōsequi-
 tur præmium iuxta meam opinionem apud Deos & homi-
 nes. Est autem conuiuiale carmen (vt aiunt nōnulli) etiam
 id ab Hybria Cretense factum, quod ita se habet: sunt mi-
 hi multæ diuitiæ hasta & ensis, ac pulchram scutum tute-
 tela corporis: hoc enim aro, hoc meto, hoc dulce vinum
 ex vitibus pessundo. Hoc dominos ex sententia memoriā-
 que deturbo. Illi verò, qui hastā & ensē pulchrūmq; scu- D
 tum tutelam corporis habere non audent, genua flecten-
 tes meum adorant dominum, magnum regem appellau-
 tes. Cum hæc dicta essent, inquit Democritus: verumtamen
 & illud, quod à doctissimo Aristotele in Mercurium Atar-
 neum scriptum fuit, non est Pæan: velut ait Demophilus,
 qui philosophum impietatis accusauit, in pudorem ab Eu-
 rymedonte comparatus, velut irreligiosē ageret, quotidie-
 que in conuiuij pæanem in Mercurium caneret. Quod au-
 tem nullam Pæanis opinionem cātilena præbeat, sed con-
 uiualium carminū vnus alicuius, ac dictionis forma quod
 est ab initio, vobis ego declarabo: Virtus laboriosa huma-
 no generi vestigatio optima vitæ: ob tuam virgo formam
 mors est amulatione plena inter Græcos, laborésque per-
 ferre perniciosos insuperabiles. Talem in mente concipis
 fructum immortalē, auro meliorem & parentibus, leniter
 splendentem tui somni. Tua causa diuinus Hercules Ledæ-
 que filij multa perpessi sunt, Operibus vim tuam quæritan-
 tes. Tui desiderio Achilles & Ajax ad domos inferorū ac-
 cesserunt, tuæ amicissimę formę gratia Atarnisq; alumnis
solis

- A** solis destituit lumen. Decantatus enim ob opera, immortalē ipsum Musæ Mnemosynes filiæ augebūt, Iouis Hospitis reuerēciam augentes, amicitiaēque firmæ præmium. Ego non noui profectò an quispiam pæanicum aliquod idioma in his perspicere possit, cum apertè is dicat, qui scripsit, Mercurium periisse: cum dicit: tuę amicissimæ formæ gratia, Atarnis alumnus solis destituit lumen. Neque enim consuetudinem habet Pæanicam, velut pæan, qui in Lysandrum Spartanum factus est verè, vt in Terminis Samiorum inscriptis testatus est Duris, quem cantari inquit in Samo. Est is etiam pæan, qui in Craterum Macedonium factus fuit, quem composuit dialecticus Alexinus, vt scriptum reliquit Hermippus Callimachus libro primo de Aristotele. Cantatur hic pæan in Delphis, dum puer aliquis citharam pulsat. Is etiam, qui compositus fuit in Agemonem Corinthium patrem Alcyones, quem Corinthij concinunt, pæanicam habet acclamationem. Apposuit ipsum Polemon expositor in epistola ea, quam ad Aranthium scribit. Extat & pæan in Ptolemæum, qui primus regnauit in Aegypto, quem Rhodij canunt. Habet acclamationem io pæan, vt Georgus inquit in libro de Sacrificiis in Rhodo. Scribit Philochorus Athenienses pæanes canere in Antigoni Demetriique honorem: eos inquam, qui compositi fuerunt ab Hermippo Cyziceno, cum essent æmuli complures qui pæanes composuerant, at Hermocleis fuisset præpositus. Verumtamen & Aristoteles ipse in defensione suæ impietatis, nisi falsa sit oratio, inquit; cum nunquam sacrificare vellem Mercurio tanquam immortalī, tanquam mortali monumentum constitui, atque cum naturam immortalē facere vellem, illud epitaphiis ac honoribus est decoratum.

Stridula eda, Syrbonæ chorus. CAP. XXI.

CVM tot dicta fuissent à Democrito, ait Cynulcus: Quid mihi calices illos in memoriam renocasti, iuxta sapientem Philonem? nihil enim gulone Vlpiano præsentē commemorare conuenit, quod studio dignum videatur: siquidem complectitur hic magis stridulas odas, quàm eas, quæ studiosè sunt factæ, cuiusmodi Locriæ sunt vocatæ, cum natura sint mœchicæ, sicuti: & suauiter quid pati,
ne

ne prodas nobis quæso priusquam illum iens excitem, ne **C**
 magnam malum inferas in me etiam infelicem: dies est,
 at nonne iam lucem per fores vides? cantilenarum huius-
 modi plena tota ferè est Phœnicia: In qua hic etiam cala-
 mo canens circubat, vñ cum iis, qui vocatos Colabros cõ-
 posuerant. Dictum est nomen bone Vlpiane: atque Deme-
 trius Scepius ita inquit libro decimo Troici apparatus,
 Ctesiphon Atheniëns vocatorum colabrorum poëta, quem
 Attalus, qui primus post Philetærum regnavit in Perga-
 mo, rerum regiarum in Aeolide iudicem creavit. Hic idem
 Historiographus libro decimo nono eiusdem tractatus,
 cum plurimum inquit Mnesitolemus Historiographus
 posset apud Antiochum Magnum cognomento, filium Se-
 leucum natum fuisse ait hilarium cantilenarum poëtam,
 cuius carmina semper canere consueverunt. Et ego pueros
 amabo: multò magis enim cõducet, quàm ducere vxorem:
 nam puer vel in castris præsens magis prodesse poterit,
 ac postea in eum aspiciens inquit: verum quoniam mihi
 succenses, accedo ad enucleandum tibi quis sit Syrbenæ
 Chorus. Tum Vlpianus, putas me inquit sceleste ob ea, quæ
 dixisti irasci? aut vel minimam tui rationem habere can- **D**
 nis audacissime? verum quoniã te me docturum esse pro-
 fiteris, fœdera tecum componam, non scorta: tu verò doce
 to solum quis sit Syrbenæorū Chorus. Clearchus ò optime
 me ita scribit libro Disciplinæ secūdo, Chorus Syrbenæo-
 rum quidam relinquitur, atq; singulos ea canere opus est;
 quæ voluerint: mentē adhibentes nequaquam assidētī, aut
 Chorum instituenti, Verum ille spectator est ipse multò
 minius his ordinatus. Nam iuxta Matronem Parodum,

*Prudentes valde primum quicumque fuerē,
 Eubœus, simul Hermogenes pariterque Philippi,
 Occubere, domumque ierunt: Ditis avari.
 At Cleonicus adest quidam, quem aeterna senectus
 Cepit, non vatum ignarus, non ille theatri est.
 Desancto cui posse loqui Proserpina donat.*

De Parodis.

CAP. XXIII.

TV verò vel viuis bone Vlpiane omnia perquiris, ni-
 hil autem dicis, & qui suauiter dixerit de carminibus
 bone

A bone mi sodalis, dum fœdera etiam seruamus. Cui respondit Cynulcus, Complures parœdiarum poëtæ fuerūt amice, at celeberrimus omnium Eubœus Parius, qui Philippi tempestate floruit: hic est is, qui Athenienses etiam carpebat, cuius quatuor etiam libri seruantur: mentionem illius fecit Timon libro primo Sillorum. Polemon libro duodecimo rerum à Timæo gestarum, hæc ita scribit, vbi de iis narrat, qui parœdias conscripserunt, & Bœotium & Eubœum, qui cōscripsere parœdias. Eloquentes dixerim, quia commodè iocantur, atque omnibus antiquioribus poëtis in eo genere præstantiores fuerunt. Dicendum est autem Iamborum poëtam Hipponactem eius generis inuentorem extitisse: inquit enim ille in Hexametris:

Musa mihi Eurymedonta canas, maris ille Charibdi?

Vasta vorago simul: non aptè restitur & ille.

Dic quo suffragio fuerit mala funera passus,

Consensu populi stumantis ad equoris vndas.

Vsus est Epicharmus etiam Syracusius paulò post in quodam actu, Cratinúsque poeta antiquæ comedix in Viduis, ex iis qui illius tempestate Hegemon Thasius, quem Len-

B tem appellarunt, ita enim inquit,

Inq; Thasum veni, sed me pepulere leuantes

Permultum simum: sic quidam dixit & astans:

Quis tibi cunctorum suavit turpissime, pulchrum

Quis fundamentum pedibus conscendere iussit?

Omnibus hiis dixi paulo post talia verba.

Inuitum monumenta pepulere subire.

Pauperis que rates Thasias que scandere cogit,

Ad turpes homines qui perdunt, & perierunt

Qui mala nunc etiam componunt tristia tristi

Forte malo, queis ipse simul petij posuique.

At non lucra feram rursus, seruabo profecto

Nil ego, at argentum in Thasios prabebo volentes.

Ne mihi Achaiadum in domibus succenseat vlla,

Dum panem domibus mulier digessit Achia.

Ac ne forte ferat seruantes famina spectans,

Gaudia cantabas sociorum letus Athenis.

Quinquaginta ferens drachmas, tu parua dedisti.

Astitit ista mihi volenti in pectore Pallas.

Aurea virga manu fuit huic, dixit, tetigitque,

Trist

Tristia Lens perpesse capis certamina praua.

Confisusque magis cecini iucundior ipsa.

C

Composuit parœdias vt Hermippus poëta antique comœdix, atque primus his in certamina ista Citharistarum venit Hegemon, ac parœdiis aliis vicit apud Athenienses: & Gigantum pugna. Scripsit etiam comœdiam in antiquam consuetudinem, quam Philinnim inscribunt. Per multa venusta dixit Eubœus etiam in poëmatibus, ac de balneatorum pugna:

Aeratis vasis se percussere vicissim.

De tonsore mulieris gratia à figulo reprenso.

Nec tu casariam caulas huic optimus vt sis

Nec tu Pelides.

Quòd autem honor quidam his haberetur apud Siculos, testatur Alexander Aetolus in tragœdiarum magistro hoc modo, cum elegiacum carmen fecisset:

Ex patria pepulit sic mens Agathoclea prudens.

A' priscis didicit patribus ille suis

Externis comes esse viris, versarier vnâ.

Hospes Mimmermi Iuppiter vt, sit opus

Plura feras pueri fueris cum captus Amore.

Hareus qua scripsit carmina splendor habet

Diuini eloquium prope qui sectetur Homeri

Velubis, clara vel tenebrosa facis.

Vel qui famineo nimium capiat amor.

Corticis haud fausto numine tegmen adest.

Gratiam habens Sicile Syracusis, vbi adinit

Bæotos, cantus audijt inde suos.

Nec minimum Eubœi mulcebant pectora voces.

D

De lucernis & facibus.

CAP. XXIII.

Cvm dicerentur complura huiusmodi ab omnibus, vbi vesper tandem nos comprehendit, dixit quidam, puer lucernam, alij lychnum, alij faculam, sic enim appellari inquirunt lampadem ex cortice confectam. Hic verò phanû, alius panum, alius lampadem, alius lychnû, alius lychnum duorum ellychniorum. Alius elanen, alius elanas, has inquiriens lampades à calore appellari, atque sic dixisse affirmans Neanthen vnum ex historicis, qui fuerunt apud Attalum

A Artalum. Tum alius aliud, ita vt non exiguus esset tumultus cum hæc ab illis dicerentur. Dixit autem quidam Silenum linguas componentem Athenienses scripsisse lampades Phanos vocare solitos. Timachidas Rhodius lucernam phanū esse asserit, quam habere consueuerunt iuuenes pernoctantes, quam isti appellant elanas. Ita explicat hanc dictionem Seleucus, grabium ilignum est lignum aut quercunum, quod fractum atque scissum accenditur, atque iter ostendit viatoribus. Scribit idcirco Theodoricas Syracusius in Centauris dithyrambos, pax sub grabia stillauit vti. At in Tridente siue Seplesiario, prædicens.

*sumas tridentem, mox lucernam & inferas.
Nam commodè ipse gesto quandam ferream
Hanc ponticarum quæ ferarum membra sunt:
Lychni ferentis lumen atque cornei.*

Alexis in Midone :

*Gestare primus qui lucernam repperit
Noctu, digitos curabat ille provide.*

Idem Alexis in Numine afflato :

*Nos increpare censeo quosdam obuios
Quòd ambulo hic per hoc tempus certè ebruius.
Nam qualis est ò per Deos phanus? solet
Sol qualis esse splendidus dulcissimus.*

Anaxandrides in Hybria :

Capto ipse phano lychnon accendes mihi.

Dixerunt alij lampadem phanū appellari, alij fasciculum incisorum lignorum. Menander in Consobrinis:

*Nam phanus est aqua repletus totus hic.
Vertendus est, at concutere non conuenit.*

Nicostratus conterraneis:

*Est caupo qui vicinus est quidem, merum
Si det, si oliuum vendat ille cuiquam,
Seu mittat acetum vel vi aquam commiscuit.*

Philippides in simul nauigantibus:

*Nobis nihil monstrauit ipse phanus, hinc
Dixit misellus nil ego demulceor.*

Pherecrates lucernulam vocatam, faculam, his verbis vocauit in Crapatallis,

Ars quæ facularum cernitur, Tyrthenica.

*Ego tamen pro
vix vix
legerim,
pro iuuenem
nauis
tea scilicet.*

Erant

Nos λυχν- Erant enim variae apud Tyrrenos comparatae, cum Tyr- C
 v. 34. facu rheni artium essent studiosi. Aristophanes in Equitibus:
 l. m. inter tria recta iacula concedentes facula utimur. Diphilus in
 pretatur Ignorantia;

cum ca- *Accendimus lychnum faculam quasiuimus.*

teamus a Scribit Euphorion in Historicis commentariis Diony-
 ptiore no- sium iuniorem Siciliae tyrannum faculam in Tarentino-
 mine, si- rum vrbe deposuisse, quae tot habere lychnos accen-
 gnificat sos poterat, quos dies in ipso anno connumerantur. Ita
 autem in compositam faculam militarem vocauit in Iambis Her-
 cernariū mippus comicus. At in actu sportuligeris: Exeunti dexte-
 locum. ra o facula. Lignum autem concisum & ligarum panus
 nominatur, quo vsi sunt pro lampade Menander in Coa-
 sobrinis, ingrediens:

Panum, faculam lychnumque, quippe lux vdest

Multam facit solum. Diphilus in Milite,

Totus repletus est aqua sed panus hic.

Mentionem fecit prior his Aeschylus in Agamemnone,
 ipso tanquam lampade utebantur. Mentionem fecit Ale-
 xis de Xyloychnucho, atque similis est fortasse obelisco-
 lychno. Philyllius lampades dades appellauit. Est autem D
 quasi li- lychnus non antiquum inuentum. Utebantur autem anti-
 gneus lu- qui & facis, & aliorum lychnorum flamma. Clitarchus
 cernariū lychnum sopire inquit. Plato in longa nocte, hic in sum-
 locus. mis temporibus lychnum habebit duorum ellychniorum.
 ὀβελισκό- Meminit de lychno duorum ellychniorū Metagenes etiā
 λυχνῶ in sacrorum studioso: ac Philonides in Corhurnis. Scribit
 instrumē- Clitarchus in Linguis Rhodios lampadem factam ex vitis
 tum ex corticibus Lophnidem appellare consueuisse. At Homerus
 vari & lampades detas vocauit,

χυρολύχ
 vsx
 quasi li-
 gneus lu-
 cernariū
 locus.
 ὀβελισκό-
 λυχνῶ
 instrumē-
 tum ex
 vari &
 lucerna.

Ardentisque deta, terebrat quas sollicitus vel.

Appellatur lampas helane, sicut asserit Amerias. Nica-
 der Colophonius calamorum fasciculum helanen vocauit.
 Herodotus libro secundo Historiarum Lychnum dixit
 in neutro genere. Accensionem lucernarum quam non-
 nulli dicunt lychnorum accensionem, Cephisodorus in
 Sano. Semper verò Cynulcus colluctans cum Vlpiano
 inquit: mihi ὁ puer cœnam tradens asse candelas emam,
 vt ego etiam dicam secundum bonum Agathonem ea
 suauissimi Aristophanis, efferte piceas iuxta Agathonem
 luciferas

A luciferas : atque cum hæc diceret caudam clam impulit la-
 tens leo consignans basim; exiuit tacitus sanè factus ex con-
 uivio. Cum multi Io præan exclamassent, Pontianus inquit;
 cum nullo ex discipulis sapientis Aristotelis Clearchus So-
 lensis esset inferior, libro Prouerbiorum primo, Latonam
 scribit ex Chalcide Eubœæ in Delphos Apollinæm Dia-
 namque portantem accessisse ad vocati Pythonis spelun-
 cam. Mox cum in eos Python ferretur, Latona alterum pue-
 rorum habens in vlnis, ad lapidem accessit, qui nunc etiam
 sub æræ Latonæ extructæ pede constitit : quod rei quæ ac-
 cidit monumentum positum est, apud platanum in Delphis:
 dixit illa igitur percute puer, quamobrem inde dictum esse
 dicunt percute puer, & mitte præan. Sunt qui dictionem fle-
 tentes in rebus etiã grauibus pro auxilio vtantur & amu-
 leto; ac prouerbiū quoddam inquirunt Io præan, non au-
 tem percute puer. Sunt multi etiam qui in ea dicant, quæ *it wardup*
 finem iam sunt affecuta, nam non simpliciter ephymnium *mitte A-*
 esse inquirunt in prouerbio Cereris dictum Io præan : at *pelle, id est*
 quia valde nobis est familiare, latet quod sit prouerbiū. *percuti.*
 Alij verò dicunt tanquam non prouerbiū. Illud autem
B quod dictum est ab Hæraclito Pontico in Fœderibus aper-
 tē formatum est, cum prius ter dicere consueuerint ad
 Deum Io præan, Io præan. Ex huiusmodi rei fide Deo vo-
 catum trimetrum deposuit, cum vtrunque horum nume-
 rorum Dei esse diceret. Nam cum longæ duæ primæ
 syllabæ fuerint Io præan, sit Heroum. Si breues dicantur,
 Iambicum : qua ex re manifestum sit quod illi iambus etiã
 fuerat deponendus; cum enim breues fuerint, si quis ex-
 tremas omnium syllabas in longam conuerterit, erit
 iambus Hipponactis. Cum nos etiam post hæc consurge-
 re vellemus, pueri ingressi sunt ferentes alius aceram;
 alius * erat autem consuetudo vt qui ex cœna consur-
 gerent, reliquumque merum libassent, puero ei qui dederat,
 dare, vt bibat. Præana in Sanitatem composuit Ariphron
 Sicyonius. Sanitas antiquissima beatorum, vtinam tecum
 habitem reliquum meæ vitæ: atque promptè mea sis dome-
 stica. Nam si qua est diuitiarum gratia, vel filiorum, feli-
 cisque hominibus imperij dignitatis, vel desideriorum, quæ
 latentibus retibus Veneris venamur, vel si qua est alia à
 Deis hominibus concessa oblectatio, aut si respiratio la-

borum apparuit, tecum omnia florent felix Sanitas. Atque ver Charitum tecum splendet, nullus sine te est felix. * in inscripto actu ita inquit; Musæ & viuum

Tyrrenum cum octo capere didici. Hæc igitur amicissime Timocrates, iuxta Platonem non sunt oblectamenta junioris bonique Socratis, sed studia Dipnosophistarum: nam quid melius est, iuxta Aereum Dionysium, vel incipientibus vel cessantibus, quàm vis fidei faciendæ ac elegantia?

F I N I S.

INDEX PRAECI- PVARVM. DITIONVM

quæ in toto hoc opere Athenæi obseruatione dignæ sunt: quæq; vt faciliori negotio reperirentur, vtrunque paginam quatuor primis alphabeti literis annotauimus.

A Bſcythizare	663.A	Aegidium	869.A
Abydus amica	746.C	Aeschylus ebrios in tragediam primus induxit	
Acacallis	871.B	541.	A
Acephala carmina	807.B	Aegyptia coena	791.A
Aceti vis	89.A	Aeschines Socraticus	780.D
Acetum optimum condimentorum	88.C	Agis gulo	437.B
Acetum Decelicum	89.A	Aglais vorax	524.D
Achæina panis	141.B	Agron bibax	554.D
Acharnus	365.A	Aegeus mulierum studiosus	707.
Achræstus	126.D	707.	A
Acinij	870.D	Aegyptij voraces	529.A
Acicula	406.C	Aenigmatum species	565.A
Accipenser	376.C.& 383.A	Aenigmata nō soluentium pœna	ibidem
Aconitum vnde dictū	111.A	Aenigma quid sit	ibidem
Actus ab amicis inscriptus	721.	Agamemnon mulierum studiosus	707.A
	A	Agathoclea amica	733.B
Adespotæ	147.B	Ageſſaus ob disterium pugnâ abstinuit	786.D
Adiatomi	320.C	Agnonis deliciae	682.C.
Adonis in lactucis abditus, eiusque allegoria	91.B	Albulorum species	390.C
Adulatio ciuitas	327.A	Alcibiadis amicæ	731.A.
Adulatores arabum ex lege	320.	Alcibiadis deliciae	675.B.
	C	Alcibiadis magnificentia	
Adulatorum contumeliae	326.	3.	A.
	C.	Alciſthenis veſtis	684.D
Aelinus	789.B	Alcius Roma c' voluptates	
Aeolis harmonia	797.A		
Aeoliz	392.D		

I N D E X

expulfus	693.A	Amiz quæ bonæ & quando	
Aleçus vini studiosus	542.D	ibidem	
Aleçus ebrius perueniſta		Amæbeus	795.B
ſcripſit	541.B	Amiz nomen	412.C
Aleçtas infundibulum		Amiz	355.A
550.	C	Amiani deliciæ	671.B
Aleman vorax	526.C	Amicarum qui encomia ſcri	
Aleter	806.D	perunt	754.C
Alexandri deliciæ	682.C	Amicarum artes	722.C
Alexandrocolaces	ibid.	Amicas Solon primus ſta-	
Alexáder Aegypti rex craf-		tuit	724.C
ſus	697.A	Amicæ quæ dicantur	727.A
Alexandri contentio cum		Amicalia feſta	728.C
artalo	708.C	Amicæ cumulus	729.A
Alexandri temperantia		Amicæ inter ſacrificia	
768.	D	728.	D
Alexand.puerorum amator		Amicæ & tibicinæ vetitæ	
768.	C	778.	D
Alexandri Syri conuiuium		Amicarum nomina	742.D
176.	C	Amicæ conuerſæ ad pudici-	
Alexandri magni ſumptus		tiam	734.C
187.	A	Amicarum Athenienſium	
Alexander bibax	547.B	numerus	742.D
Alexamenes dialogi inuen-		Amitrochates	834.C
tor	638.C	Amigdalz	68.D.& 70.D
Alicarius panis	141.A	Amphicypellum	608.D
Aloſa	417.A	Amphiphon	823.B
Alpheſtaræ	360.C	Amphipolus	542.C
Alpheſtæ piſces	ibid.	Amolgea	189.A
Amalz	789.A	Amora placenta	825.B
Amamallides	830.D	Amorbites	ibidem
Amafiſ bibax	552.D	Amor Deus optimus	714.C
Amatoriarum rerum ſcri-		Amoris ſedes oculi	717.A
ptores	720.D	Anas à natando	412.D.&
Ambroſia	617.B	501.	A
Ambroſiæ viſ	51.A	Anates	ibid.
Ames	823.B	Anacreon ebrius fingitur	
Ametiſcus	ibidem	541.	B
Amiarum viſ ex Hiceſio		Anachariſis reſpoſum	562.C
355.	A	Anachariſis de viſta dictum	
		541.A	

I N D E X

747.	A	Anthosmias vinum	42.D
Anacharthis rufus	783.A	Antisthenes Socraticus aspa siam amavit	751.A
Anapala saltatio	806.C	Anutis pulcherrima	776.D
Anarita	112.C	Aorni fluuij pisces	421.B
Anaxander adulator	322.D	Apelles Laidem virginem habuit	749.A
Ancyle	853.A	Aper & Chremys	388.D
Ancylatus	ibidem	Apollo obtophagus	451.A
Andria coena	228.C	Aphetæ	347.B
Andromachus carpenus adu lator	324.D	Aphiti	74.C
Androcides piseium gulo	433.	Apia	830.C
433.	A	Aplyti raphani	74.C
Anguillarum coitus	380.C	Apophrase	342.D
Anguillarum ætas	ibidem	Apua Nicoftratis amica	746. C
Anguillarum ortus	ibid.	Apua piscis	363.A
Anguilla Deus aegypti	382.	Apuz	364.C
382.	C	Apua neptuno sacra	412.D
Anguillæ pro victimis im molantur	379.A	Aqua frigida post ficus bi benda	104.Q
Anguillarû piscatio	380.C	Aquam bibere sanitati con fert	59.B
Anguillæ	381.A	Aquæ refrigerandi ratio	160. C
Anguillæ Elori	794.D	54.	C
Aniso & epistium	563.A	Aquæ quæ malæ 55. & 57.A	
Antheas lindius	561.A	Aquæ pluuiæ cur bonæ	B
Anticyra amica cur ita dicta	747.	55.	C
747.	A	60.	C
Anferes faginati	486.C	Aquæ potores per totum	D
Antea amica	747.A	58.	D
Antigonus bibax	552.D	Ambrosia flos	876.C
Antinoium	866.C	Animæ sedes	878.D
Antiochus magnus bibax	594.	Adramyttinum	881.B
594.	C	Amaracinum vnguentum	D
Antiochus bibax & insanus	553.	882.	D
553.	B	Arum	471.A
Antiochi infani mores	248.		
248.	C		
Antiochi munificētia	683.B		
Antiochus philosophos ex pulit	693.A		
Antiochorû conuiuia	270.C		

I N D E X

Archidamus deliciarum stu- diosus	707. A	Asellus gallarias	399. B
Aræ unde dictæ	536. D	Aschedorus	509. A
Archeusæ pisces	421. B	Asinus piscis	401. A
Arcadion bibax	550. C	Asionum aucupium	495. A
Arcadion adulator	321. A	Asion saltationis genus ibi.	
Arcadia cœna	189. A	Asionum duo genera ibid.	B
Arcesilai vrbânũ dictũ	531. A	Asparagus	82. C
Archesimolpus	220. D	Asparagi natura	ibidem
Archippe.	754. G	Aspasia Græciam amicis im- pleuit	724. D
Archephon parasitus	314. C	Aspis Iocœzera	128. C
Arizus	558. D	Assata mala	838. D
Ariædrum prospelatæ	ibid.	Astaci	135. B
Archidamus ob deformem vxoꝝent multatus	725. B	Astaci, squillæ, locustæ sene- ctutem exuunt.	136. C. D
Ariston philosophus	530. C	Asteriæ	375. B
Archias amicæ sacrificauit	756. C	Astydamas Milesius vorax	522. C
Argentum quo pacto inuen- tum	301. A	Athenensis	871. B
Argiui ac tiryntij bibaces	558. G	Athenienses philosophos ex- pulere	639. A
Argyrides	633. B	Atheniensis populus	718. C
Arianus opulentia	181. B	Atheniensium natura	40. C
Aristides frugalis	529. B	Athenion tyrannus	272. C
Aristippus gulo	436. C	Atrestidas vorax	527. A
Aristippi summum bonum	689. A	Attagari	825. A
Aristophanes peruenusta e- brius scripsit	541. B	Attagena	490. D
Aristotelis curiositas per to- rum	446. C	Attanita	824. C
Aristoteles gulo	435. A	Attritum	518. D
Arystichi cyathi	535. B	Aues pulueratrices	490. C
Artemon deliciis deditus	675. A	Auellanæ nuces	70. A
Aristodemus Cratini ama- tor	768. C	Auis lac	75. A
Aromatheus piscis	409. A	Aula	242. D
Arysteres cyathi	535. B	Auletis	789. A
		Aulis seruire famelicus	243. A
		Aulus quid	242. D
		Aulones sacerdotes	ibid.
		Auola	109. A
		Aurata	416. C
		Aurea	

Aurea & argentea vasa 295. A	Bembradones	166. D
Auri penuria apud Hieronē	Bembras	366. B
300. G	Bœothi voraces	527. A
Auri penuria apud Lacedæ-	Bæonēs	367. B
monēs 299. C	Bos bduem arēā conscendit	772. C
Auris Veneris 114. C	Betræ?	470. C
Aurum miedium quiddam	Bibaces cur infœcūdi	548. C
300. C	Bibacitatis certamen	551. A
Autotabdali 793. A	Bibentibus leges impostæ	56. D
Azus: 342. C	Bibere per vim quid	540. C
B Acchi nutrices nymphæ	Bibliothecarū cōditores 2. D	
586. C	Bion'gulo	436. D
Bacchidis amicæ humanitas	Byzantij summi helluonēs	557. B
757. A	Boea mercurio facta	412. D
Bacchus mente alienatus	Bolyæ fluuij pisces	425. A
555. A	Boni dæmonis potus	887. A
Bacchus tauro ac pardo si-	Boops	366. D
milis 50. D	Borcus	796. D
Bacchus taurina facie 600. C	Bōscades	501. A
Bacchus cur cornutus ibid.	Bos garotas	127. A
Baccharis 883. A	Botis	387. A
Baliza 342. C	Boues piscibus vescentes	438. C
Baraces placentæ 179. A	Box sacer Mercurio	366. C
Barbitos 811. B	Brassicæ ventres	467. B
Bardi 317. A	Brabyla	65. B
Basynia 823. B	Brassicarum tria genera	468. D
Brassica semina ebrietatem	Brenthis	91. A
reprimunt 45. A	Brenthium	883. B
Battiana mala 107. B	Brizo vates somniorum	426. C
Bion amicæ filius 753. B	Brytum	563. B
Bubo saltatio 804. C	Buccinæ ætas	116. C
Belennus 367. B	Buccinæ vis	119. A
Bēbræphya ibidem	Buccinarum colla	113. B
Bellaria quando apponenda	Buccliasmus	789. B
882. D		
Bellum ob Thæano 712. C		
Bellum ob Helenam ibid.		
Bellum ob Megistonē ibid.		
Bellum cambylæ ob mulie-		
rem ibidem		

I N D E X

Bulborum vis	84. D	cautilenarum tibiaram no-	
Bulborum conditura	85. A	mina	788. D
Buglossus	367. B	capheſiæ reſponſum	803. A
Bunjas	468. D	carduus	92. D
C Accabare	493. B	caromata & cãmates	179. B
Cactus	93. A	caudaulus cibus	652. D
cadiscus	596. D	cantores antiqui quales erãt	
cadus poculum	ibid. C	17.	A
cadus ſictile	ibid. D	canis marinus	394. D
Cæcybum	38. A	canis piſcis	389. B
Cæra	828. C	cantharus	597. A
Cæus numerus	574. C	cantharus poculum	ibid.
Cænarum ſcriptores	5. A	cappadocius panis	146. C
Cæranus à delphino ſeruatus		capanicæ	528. D
773.	B	capaniæ plauſtra	513. B
Cænarum genera	353. A	caphis	631. A
Calani indimors	550. D	caprificus	99. A
Calenum	35. A	caprificus alba	100. C
Calanodrys vorax	525. A	caprinæ carnes	509. B
Calcaneû pars mali	442. C	carnea feſta	180. C
Calix	605. A	carbonarius panis	142. C
Callium	628. D	carani conuiuium	164. C
Callias deliciis deditus		carbinatæ iniuriam paſſæ	
679.	B	660.	D
Calligula dictus Dionyſius		carcharia	400. C
188.	D	carcheſiû poculum	598. C. D
Callichthys	360. D	caricæ Chelidoniæ	833. B
Callichthys	ibidem	caricæ Aegilidæ	ibidem
Callimedon locuſta	431. B	caricæ Atticæ	ibidem. A
Callionymus	360. D	caricæ brigindaridæ	ibid. B
Callipus Platonis diſcipulus		caricæ vitraſiæ	ibidem
642.	D	carmen inæquale	888. D
Calliſthenis dictum ne bi-		cartus	471. A
bere cogeretur	547. B	caſeus Siculus	841. B
Callipyge cur dictæ puellæ		cauſeus Tromelicus	ibidem
quædam	703. B	caſtanæ	70. D
Calyca	790. C	catabaucaleſes	789. A
Caloſori	183. A	catanocophoros	347. A
Calpium poculum	599. A	catillus	826. D
Gambletes vorax	525. A	celeba	599. B
		celtarum	

I N D E X

celtarum corna	383. A	chimeris	160. D
centrina	377. A	chirila vorax	525. A
cephallus	390. C	chiromatrum	518. D
cephalus	ibidem	chirifophus adulator	340. C
cephalus vnde dictus	ibid.	chloe	340. C
cephisodorus ipostor	785. B	choragus	808. D
cerasus	66. C	choria	825. B
cerasus vnde dicta	67. A	choum festum	551. A
cerasini populi	92. D	chromis	376. D. & 416. C
cercopa	170. D	chryfides	633. B
cercopis nuptia Athenis	Athenis	chryfocolla edulium	143. A
706.	C	cibi graues animi magnitudinem obturant	191. A
ceres frumentaria & simalis	D	ciborium	95. A
140.	D	ciboria	602. C
cerebrum nō nominabatur apud antiquos	86. D	cibus nocturnus, cur utilis	B
ceres Eleufina	777. B	353.	B
cernua	376. D	cicada ornatus Athenicifium	D
ceruus piscis	366. C	842.	D
cernua	400. D. & 401. A	ciceres	72. C
certamēde tēperantia	778. C	cidaris	806. D
certamen de forma	ibidem	cinædologus	791. B
certamen de pulchritudine	B	cinēfias tenuis	699. A
777.	B	citrij plātę descriptio	109. A
ceruus	825. B	ciffybium	602. C
ceſtra	410. C	citrium pharmacūoptimum	contra venena
cete	386. G	contra venena	109. A
cheraphili falſamētarij filij	D	citrij fatio	ibidem
154.	D	citrij colus ferax	ibid. B
chæron Pellenæus	643. B	citriū veſtes illæſas à tinæis ſeruat	119. A. & 110. C
chameupithys	871. B	clarotæ ſerui	336. C
charifia	827. A	clauſigelos	753. B
charifius	ibidem	cleomenis frugalitas	181. B
chellara	152. C	cleonym ⁹ tripudiator	327. A
chelidonium	876. C	cleopatæ conuiuium	187. B
chelidonizin	456. C	clepfiambi	812. D
cherilus gulo	458. C	clepfydra cur dicta amica	721. A
cherine	826. C	721.	A
chennæ	498. C	clihantia panis	141. A
cherephon paraſtus	315. A		

I N D E X

clinias Ptolemzi pincerna	connarus	829.B.
537.	B	
clinias Pythagoricus	cononis magnificentia.	3.A.
796.D	conuiuia aequalia vnde dicta	
clisophus statuam amauit.	14.	D
772.	C	
clitoris fluij pisces	421.A.	conger
clyténeitra cur occidit Cas-		368. C
sandram	706. D	congrī partes bonae
coccalus	74. D	375. A
coemeterium	183. A	coptoplacenta
cochleæ coitus	83. A	827. A
cochleæ domi porta dicta		copis cœna
82.	D	179. A
cochlearum partus	115. A	coqui præcones
codymala	106. D	537. B
collatiuum	463. A	coquorum arrogãtia
colocynta	472. C	370. C
collabi panes	143. A	coquorū ars
colymbades oliuæ	170. D	843. B. & 845. B
colocasium quid	96. C	coracinus vnde dictus
colocynta	90. C	166. D
columna menecrates	127. A	coracinus
columbæ	499. A	392. C
colūbarū fecunditas	ibid. B	coracinus vnde dictus
columbarum species	ibid. A	ibid.
columbarum coitus	ibid. B	cornibus antiqui bibebant
columbæ flauæ	500. C	600.
columbinus pullus	836. C	C
colytra	100. D	cordax
colophoniorū deliciae	665. A	805. A. & 806.
colybdæna	136. C	C
commodus Imperator	680. D	cordistarum mos
cōprobationes Epitidis	87. A	301. B
comœdiæ & tragœdiæ in-		corydus parasitus
uentæ	52. D	311. A
cononium	603. A	corydi apophthegmata
condy poculum	602. C	316.
condy	ibidem	C
concoena	462. D	coromismata
concidere	30. C	456. C
		coromistæ
		ibidem
		cornuum inuentores
		224. D
		coronæ cur inuentæ
		863. B
		coronæ collares
		862. C
		coronâ calamorum
		861. B
		coronæ solitæ amorem co-
		ronatorū significant
		855. A
		coronæ contortæ
		869. D
		coronæ semper florētēs
		ibi.
		coronæ thyreaticæ
		867. A
		coronæ synthemææ
		870. B
		coronâ Naucratis
		864. C
		corona vnde dicta
		865. B
		corona Isthmiaca
		866. C
		coronâ myrti
		864. D
		coriphæna
		387. A
		cordyla
		389. B
		cosmosandalum
		871. A
		corys

I N D E X

Cotys dementia	672.D	cranium	605.A
Cothurnicis nidulatio		crustatorum coitus	136.C
496.		crustata vere habent oua	
cothurnix locum mutat		114.	D
497.		A crustatorum ortus	115.A
cothurnices Herculi immo-		crysoneti serui	338.C
lantur	497.A	crefibijs hydraulis inuen-	
cōthon	393.B	tor	212.D
cōthi	ibidem	cuculi pisces	394.D
cothurnicum aucupium		cucurbitæ	472.C
808.		C cucumeres anguini	97.A
cōthis conuiuium	167.B	cucumis coctus	90.D
corylus	602.C	cucumerum genera	97.A
cōtyla	603.B.& 604.C	cucumis seminarius	90.C
cotylica	604.C	cucumis vt fiat bonus	97.A
cotylicus	ibidem	cucumerum vis	ibidem
cottabia	ibid.D	cuniculus	507.B
cottabides	ibidem	curus	824.D
cottabiziti ludus Siculus		cyathus puer	519.B
539.	B	cyathus fluuius	536.C
cōttabi ludi præmia	853.B	cyathis	605.B
cōttabus Siculus	851.B	cybium delcanum	152.C
cōttabus præmium	852.C	cyclops oculos Galatæe cur-	
cōttabus vas	ibidem	non laudauit	717.B
cōttabi fragiles	ibidem	cygnus	498.C.D
cōttina amica	730.A	cylabras	379.B
cratægus	66.C	cylichnidas	606.C
crānaus vorax	526.D	cylichnides	ibidem
cranium poculum	605.A	cylictanes	582.C
crateres coronantur	16.C	cylista	868.C
crater vnde dictus	600.C	cymba poculum	609.A
creium	824.C	cymbia	607.A
cretensium coena	182.D	cynara	92.D
cretes primi inter Græcos		cynici quomodo mores ca-	
pueros amarunt	768.C	num imitentur	779.B
cretanium	605.A	cyprinus	393.A
crembalizare	261.A	cyrbis	569.A
creocaccabus	486.C.D	cyribana	824.D
crimnites	825.A	cyn munificencia	39.B
crotalum	871.B	cyfsibium	607.A
			Danae

I N D E X

D anae amica	755.B	dinum	548.C
Dactilotum	590.C	binum arca	ibid.D
daxton & Ceraon Heros		dinú salationis genus	ibid.
212.		D	
daxta Heros	ibidem	dinus	635.B
dampippus vorax	526.D	diocles gulo	436.D
daphne ob donarium differ		diogenes Epicureus	271.A
pta	772.A	dionysius pinguis	695.A
darij artifices seggentes in		dionysius rectus	219.B
castris	775.A	dionysipolaces	321.A
darius mulierum studiosus		dionysius insanus cur	782.C
708.		dionysij deliciz.	696.C
		dionysij facies vitea	102.D
dax quz pulchros rapue-		dionisij fuga in pontú quid	
runt	721.A	34.	C
dei conuiuuiis interesse puta-		dionysius pomorum reper-	
bantur	460.D	tor	307.B
delphax	474.D	dionysius hebes ob bibaci-	
delphini pompilum voran-		tarem	549.A
tes	261.B	diopethes Locrus prestigia-	
delphinus puerum amauit		tor	25.B
773.		Diopi	216.C
	A	dioxippus adulator	322.D
demetrius bibax	554.D	dipneus	51.B
demetrius risus studiosus		disponi	30.C
784.		donaria Deis erepta, ama-	
demetriij deliciz	677.B	tisque donata	77.D
demetriij phalerei deliciz		Dorsades	502.B
686.		D	
democritus Abderites solo		dorica amica	759.B
melle vixit	61.A	doricha obeliscos posuit	
demylus gulo	438.C	ibidem	
depastrum	589.B	dorionis gulosi dicta	429.A
dercyllidas	631.A	E Bria sunt animalia ra-	
deritz	496.D	tiois expertia	542.C
desposianactz	347.B	Ebrietas malorum metro-	
deta	296.D	polis	559.A
diaconium	823.B	Ebrij non fiebant antiqui	
dikelistz	793.B	540.	C
dictarides	733.B	Ebrio esse indorú regi non	
dicta poculum	609.A	licebat	548.G
dinias	594.C	Echinus verticillus	390.C
		Echini	

I N D E X

Echini marini vis	118.C	Ephebus poculum	591.A
Echinorum genera	ibid.	Epicichlida carmina	816.C
Echinorum defensio		Epicuri dogma	356.C
ibidem	D	Epicuri consuetudo	131.B
Echinus	826.C	Epicuri voluptas	692.D
Effossi pisces	421.A.B	Epicurei ciecti à Messeniis	
Elana	894.D	693.	A
Elapina	459.A	Epigonium	224.C
Elapinastræ	ibidem	Ephororum diligentia	
Euclides scutlus	322.C	697.	B
Eleata	347.B	Epicrates adulator	322.D
Eleatri	208.D	Epocleum	128.C
Elephantinæ tibiaz	225.B	Epinomis	126.C
Elephas poculum	591.A	Epistij	317.B
Elephas puerum amavit		Epistolæ ænigma	568.C
773.	B	Epicichlides versus	85.B
Eleodytæ & cyminanthæ		Epopei mortis causa	361.B
211.	A	Epicredia	803.B
Elichrysa	871.A	Epitrapezomata	819.A
Elinus	789.A	Equus piscis	387.B
Elixatio utilis	838.D	Eranistæ	459.B
Elori fluuij pisces	421.A	Erinus	100.C
Emmelia	805.A	Eriphylæ ornatus ex auro	
Empedoclis magnificentia		299.C. & 300.	C
189.	A	Erisichthon infatiabilis	
Empeptas	824.D	526.	C
Encris	ibidem	Eritimus	417.B
Endymionis amor	717.A	Erotidia festa	713.B
Enoplia	209.A	Euagoras interfectus	323.A
Enthimo tentorium dona-		Euius	460.C
tum	63.B	Euagon Platonis discipulus	
Epæclum	179.A.B	642.	D
Epeclea bellaria	821.A	Euphranor gulo	41.A
Epeunacti	347.A	Euphrati statutum	642.D
Epidætrum	825.A	Euripides potum saltatori-	
Epicyclia	824.D	bus ministrat	536.C
Epimelis	830.D	Euripides mulierum studio-	
Epidosima cœna	462.D	sus	708.D
Epicureus tyrannus	276.D	Exocætus piscis	422.C
Epaminondas frugi	529.B	Ex sportula cœna	462.D
			Faba

I N D E X

F aba Aegyptia	95.B	Frumenti imago	526.C
Faba elixa	516.D	Fullonis-piscis ius	379.A
Facere	843.B	Fungi lethiferi	78.D.
Fagefia	352. D	& 79.	A.B
Familia ob mulieres euer-		Fungi vt fiat innocui	79.B
sa	711.B	Fungorum natura	80.C
Fannia lex	350. D	Fuca	406.C
Farinas in pocula iacentes		Furnaceus panis	141.A
545.	A	Frugalitate vitia coercen-	
Fauago purpurarum	115.A	tur	10.C
Fabula hortus	686.C	Fufanei pisces Dionysio sa-	
Facula	896.C	cri	412.D
Flaua ouorum in pocula ia-		G Alatarum coena	181.B.
cientes	145.A	Galli gallinacei sala-	
Ficus Atticae	98.C	citas	496.C
Ficus Cypriae	101.A	Gallus idaeus	216.C
Ficus ne vermes patiantur		Gallus puerum amauit	
ibidem	B	772.	D
Ficus & vua generosa		Gammari	389.B
834.	D	Gasia regina gulosa	439.A
Ficus nigra vitis soror		Ganymedes raptus	766.D
102.	C	Gelonis lauacra	685.B
Ficus cur sycea dicitur ibid.		Germanorum coena	186.C
Ficus melior omnibus fru-		Germanorum symposium	59.B
ctibus	ibidem	Gergerima & pityris	73.A
Ficus per meridiem male		Gergina ciuitas	329.A
104.	C	Gergini	328.D
Ficum vis	103.A	Gethium	471.B
Ficum varia nomina	102.C	Gettyllides	ibidem.A
Ficum prodigium	101.B	Gergithae	662.C
Ficum genera	99.A	Gingri	217.B
Ficus Romae laudatae	ibid.B	Glandes marinae	114.C.
Ficedularum genera	85.B	& 117.	B
Fictilia deliciae apta	584.D	Gladius piscis	400.C
Fictilibus vtentes	ibidem	Gladiatorum certamina	
Fidicula piscis Apollini sa-		186.	C
crata	412.D	Glauci fabula	378.C
Floribus cur oblectamur		Glaucus Anthedonius	
702.	C	868.	D
Fontium variae vires	54.C.D	Glaucus	377.A
			Glauc

I N D E X

Glaucias anas	501.A	Herculis multæ mulieres	
Glycera amica	746.D	707.	B
Glyceræ statua erecta		Hercules vorax	520.C
758.	C	Herculis in poculo nauigans	593.A
Gnathenæ amicæ responsa		Herculis lecti	647.B
737.A. & 743.	A	Hermes	42.D
Gnotidia	152.D	Herodotus tibicen vorax	
Gnosio	247.B	524.	C
Gobius	393.A	Hetanium	593.A
Gobitis	363.B	Hyccarus locus	415.A
Grabium	895.A	Hiccas	ibidem
Grylli	368.D	Hieris	872.C
Grossi	100.D	Hilarædus	792.C
Gryllion parasitus	315.A	Hilarædia	ibidem. D
Grus olim fœminea	498.D	Hileum	460.C
Gymnopædica	805.A	Himalis	789.A
Gyala	589.A	Himalidis imago	532.C
Gustare	31.A	Hiparinus bibax	116.B
H Aliafesta	713.B	Hiatulæ	416.C
Harpagium	766.D	Himæus	789.A
Harmoniæ tres	796.D	Hippuri partus	387.A
Hecate triglantina	413.A	Hipponax tenuis	700.D
Hegemon Thasius	514.D	Holmus	623.A
Hegesilochus temulentus		Holocyrum	871.B
560.	D	Homeristæ	791.A
Hegesilochi alea	561.A	Hominis ænigma	554.D
Hedypotides	290.A	Amamallides	830.D
Helena ex ovo nata cur		Honores statim in conuiuio	
75.	A	16.	D
Hellopes pisces	392.C	Horcynus	401.A
Helos ciuitas	347.B	Horæum salsamentum	
Hellus piscis	354.D	149.	A
Hemina	604.C	Hori anni dicuntur	535.B
Heminirum	153.A. & 156.C	Hyagnis Phrygius	796.D
Hemiopi	73.A	Hyccas Iulia	415.A
Hæmoniæ ficus	100.C	Hyccas erithrinus	ibidem
Harpalice	790.D	Hydnophylla herba	81.B
Hermochi imago	526.C	Hydraulis	212.D
Hepatus	139.A. & 383.A	Hymenæus	789.B
Hepficus	183.A	Hyperid	

I N D E X

Hyperides orator	gulo	Isanthes deliciis deditus	
434.	C	678.	C
Hyperphrygium	798.D	Ischades oliuz	73.B
Hypermixolydium	ibid.	Ischiaci	796.C
Hypodoria cãtilena	797.B	Ithyphalli	793.B
Hypodorium	ibidem	Iuglandes	70.D
Hypoglottis	868.C	Itrium	821.A. & 825.B
Hyporhymis	867.B	Iulij Cęsaris parfumo.	349.A
Hyporchematica	805.A	Iulus	789.A
Hypotreti	216.C	Iuppiter amicus	728.C
Hyposphagma	411.A	Iuppiter Choopotes	675.C
Hypotyrides	827.A	Iuppiter in columbam	
Hysteriorum festum	124.D	500.	D
Hystiacum	638.C	Iuppiter pelorius	817.B
I Acche	867.A	Iusticia introducta	692.C
Iaculum ballantiũ	127.A	Ixia herba	500.C
Ialemus	789.B	L Abeones bacchi	390.A
Iambi	812.D	Labronia	610.D
Iapygum deliciaz	661.A	Labyzus	649.A
Icarus Ichthyocęssa	40.D	Lacedæmonij neque auro,	
Ignaria	500.C	neque argento vsi sunt	
Ieius	460.C	301.	B
Illationes	819.A	Lacedæmoniorum sympo-	
Illyrij bibaces	558.D	sia	545.A
Infusa	824.C	Lacæna calix	611.A
Insania res aliquãdo suavis		Laconica conuiuia	176.D
703.	B	Lacęne quõ nuberēt	705.B
Insularum nomina ab ani-		Laconum cœlibum contu-	
malibus	40.D	melia	706.A
Io pzon	897.A	Lactuca Eunuchus	92.C
Ionica harmonia	798.C	Lactucz thyrsus	91.B.
Iouis & regis cerebrum		& 92.	C
650.	C	Lactucz species	91.A
Iouis formæ ob pulchritu-		Lacydes	552.C
dinem	720.C	Lagenosoria	352.C
Ipnolebes	127.A	Lagarum	459.B
Intestina terræ	388.C	Lagodia	494.D
Ion bibax	550.C	Lagynus	630.C
Iopes pisces	417.B	Lais senescens	726.D
Irene amica	747.A	Lais Aristippi Diogenisque	
		amica	

amica	749. B	Lityersa uox	514. C
Laius puerilem amorem in-		Lithargenteolum	569. A
troduxit	768. C	Limaria	405. B
Lamentatio	789. B	Linguae facis percussio	19. A
Lampito	755. D	Linga	789. B
Lampon gulo	437. A	Liua	1499. B
Larini boues	422. C	Locustae, squilla, cancrique	
Larichus potum ministrans		vis	337. B
536.	D	Loligo	414. C
Lar ^{us} Herculi sacratus	520. D	Lollus	ibid.
Latonæ & Nlobe amica		Lotio	543. C
727.	A	Lotio sibi	223. B
Latus piscis	396. C	Lotum	96. C
Laura Samiorum	684. D	Lotus	832. G
Lebasium	612. C	Luernij munificentiæ	384. C
Lebes unde dictus	599. A	Lucullus delicias Romæ in-	
Lebias	383. B	troduxit	351. A
Lexna amica	760. C	Lupini	72. D
Leonidas Cauponas in ca-		Lupus piscis	395. A
stris byzantium statuit		Lusitanæ fertilitas	120. C
558.	C	Lyzus	460. C
Lens Vlyciæ foris	392. C	Lyciurgies	613. A
Leoteus argiuus gulo	436. C	Lyconis deliciae	693. B
Leontium Epicuri amica		Lyda poema	760. D
748.	D	Lydorum deliciae	661. B
Lepasta calix	611. A	Lygza herba	497. D
Leporum fecunditas	507. B	Lysander delicias dedit	
Leporum copia in aspalatho		687.	B
ibidem.	A	Lysimachus philosophos	
Lepreus cum Hercule pu-		expulit	779. A
gnans	520. D	Lytiefa	889. B
Lesbium poculum	612. D	M Acripiz	803. B
Leucomenis	366. C	Maftocium	ibid.
Leuci tyranni dictum	330. C	Mazo	842. D
Lex quid sit	541. B	Magadis	223. A & 819. D
Lex ne rei praesentes iudica-		Magadizare	811. A
rentur	752. D	Magodus	921. B
Libum quid sit	363. B	Magodia	792. D
Liberiora pocula conferunt		Magadis psalterium	843. B
610.	C	Mala matura	107. B

MM

I N D E X

Mela boudant saturatorij. B		Mel cibus pythagoricorum	
Mela cydonia	706. C	61.	A
Malsococolax	331. A	Mela poculum	613. A
Maliferi satellites	649. B	Melandryas	155. B
Maluz vis	76. D	Melanthius gulo	436. C
Manerus	790. D	Melanthius gulo	695. B
Manes poculum	614. C	Melancoryphus	85. B
Manes	853. B	Melanderinus	398. D
Mālij Curiij frugalitas	1529. B	Melanurus	ibid.
Marcelli dictum de archi- mede	310. C	Meliceres	827. B
Margaritarum genera	221. A	Melitzæ catuli	656. C
Margariza quomodo nasci- tur	ibid.	Melilotum	96. C
Margaritarū pretium	ibid.	Melicerta	378. C
Margaritis pluvia cōfert ibi.		Menecrates infans	368. D
Margaritz quomodo ca- piendæ	122. C	Menecrates derisus à Phi- lippo	369. B
Mariandini serui	337. B	Menedemi prandium	530. C
Mars à Vulcano ligatus		Menedemus & Asclepiades	
645.	A	204.	D
Marsyas tibiæ fistulæque in- uentor	224. D	Mensæ antiquorum immo- ta	14. C
Masellanum femina: a- quam bibunt	541. B	Mensæ antiquæ rotundæ	
Mastus	614. C	616.	D
Matto & cerdo.	51. B	Mensæ secundæ	818. D
Matron gulo	435. A	Menestæ	318. D
Matchalides	614. C	Mercurialia festa	816. D
Matrya	180. D	Metaceras	54. D
Matrya	181. A	Metamperum	613. A
Matryzare	848. C	Metaniptris	ibid. B
Matrya quomodo fiat	ibid.	Methymæus	460. C
Mata	847. B	Milesij bibaces	558. C
Mazonos	189. B	Milesiorum deliciae	662. D
Mazonomi	ibid.	Milesiæ femina: aquam bi- bunt	541. B
Medea	706. D	Milo Crotoniates vorax	
Mæna hecates cibus	398. C	522.	C
Mæna	398. C	Minor Atheniensibus pla- citur	766. D
Megalartii status	526. C	Mirilæ	117. A
		Mithæcus pistor	145. A
		Miril	

I N D E X

Mitilorū vis	113.B.& 117.A	757.	D
Mnotæ	342.C	Myrmiz	398.D
Mnæa	338.C	Myſta amica	756.C
Mnaſeas ſalpa	408.D	Myſteria muris latibulum	
Molli	826.C.D	127.	A
Monaulus	214.D	Myma quid	847.A
Mora	67.B	NAbſas	214.C
Mormilus	398.D.& 399.A	N Nais amica	747.A
Mormur piſcis	398.B	Nannium amica	747.D
Mortem natura & lex diuina fugere cogunt	191.A	Nanus	825.A
Mofchionis diuitiæ	687.A	Nalices & patellæ	116.C
Muceri	69.B	Napy	465.A
Mucones piſces	390.C	Naftus	143.B
Mugiles	ibid.C	Naftus	825.B
Mugiles ſuræ	ibid.D	Naucſides pinguis	698.C
Mulieres obſides qui primus cepit	771.B	Naucratitarum cœna	190.C
Mulieres Italæ vinum non bibunt	556.C	Naues Ptolemæi	260.D
Mulieres Græcæ ſemper ebriæ	ibid.	Nauis Hieronis	264.D
Mulieres omnibus conſeſſæ	651.	Nauis Philopatris	261.A
	B	Nautilus	404.C
Murenæ	397.A	Nectar quomodo fiat	51.A
Murenæ venenatæ	ibid.	Nexra amica	756.D
Murus	ibid.B	Nemefis in piſcem	425.B
Muſica ex auibus reperta	493.	Neodamodes	347.B
	B	Neffor bibax	546.D
Muſica in bello vtentes	799.B.& 801.	Nefforidis expoſitio	601.B
	A	Nicarete amica	760.C
Muboſi ſtudiſi arcadū	799.B	Nico capra amica	744.C
Muſicæ laudes	798.D	Nicolaus Peripateticus vorax	525.B
Muſicorum inſtrumentorum nomina	812.D	Nicoelis contentio de deliciis	672.C
Muſocopi	216.C	Niceſias adulator	321.A
Muſtelorum ſpecies	375.B	Nicoſtratus argiuus adulator	324.C
Myconij parci	8.D	Nicoſtratus argiuus	369.A
Myterinus bibax	552.C	Nicoteles bibax	552.D
Myrrhina hyperidis amica		Nili piſces	53.B
		Nili aqua	54.D
		Ninyæ deliciæ	668.D

Nileus bibax	549.B	Orures	803.B
Nuis vsus in potu	159.B	Ortygomater	
Noctis ac diei guigma	69.B	Ortygia insula	497.
Nomadum diuicia	582.C	Ostracidae	74.B
Nomia à cibo deducta	18.D	Ostracum vis	113.A. & 117.A
Nocturnus & cenerina	375.B	Ostrea ad urinandum excer-	
Nochippus gulo	437.A	nendumq; utilia	112.C
Novacula interdicta conso-		Oti aucupium	495.A
ribus	718.D	Otides	494.C
Nuces auellanae	70.A	Otos capiendi modus	494.D
Nuces mosteae	68.C	Otus vnde dictus	495.A
Nuces perficæ	70.C	Oua piscium ac salsamentorum	156.C
Nuces ponicæ	69.B. & 70.C	Oua quæ præstantia	75.B
Nuptiæ maffiliensium	232.D	Ouocyphium	635.B
Nux pinea	74.D	Ouum poculum	636.C
O beliafori	143.A	Oxybaphum	89.B
Obsonium quid	353.B	Oxyrodinum	89.B
Obsonium	354.C	P agrus	411.A
Oculi magistratus	597.A	Palmarum cerebrum	94.C
Orchi responsum	695.A	Palumbes	590.C
Odatis amor ex somno	731.B	Paliurus	830.C
Odum poculum	635.B	Palmula	811.B
Oecostus	319.A	Palmularum caprificatio ibid.	
Oenesteria	624.C	Panaretus tenuis	700.C
Oenopter magistratus		Panathenæa festa	675.A.
Oleum multiplex	88.C	& 713.	B
Oleum omocribes	ibid.D	Pancarpia	827.B
Oluæ	73.A	Pandura	124.D
Olla rhodiaceæ	585.A	Panes cubi	147.A
Olpe	625.A	Panes collicij	145.A
Omentum epiplacum	1.7.B	Pania satietas	143.B
Omphales aduersio	651.B	Panis artopticus	145.B
Ouaris stragema	658.C	Panis bolettinus	146.C
Orbicata	105.B	Panis strepticus	ibid.
Orcynus	386.C	Panis laganum	ibid.
Orbii Rom. victoria	276.C	Panis thargelus	147.A
Oropherne bacchi vociferationem introduxit	154.D	Panis ericita	ibid.
Orphos & Orpheos	400.D	Panis cyllastis	ibid.
Orphacinus	ibid.	Panis hlema	147.B
		Panis	

I N D E X.

Panis pyraus	ibid.	Pano quot parit	503. A
Panis blomulius	ibid.	Pano quo tempore pinguit	
Panis spoleum	147. B	503.	A
Panis hordeacei vis	148. D	Panotes Roma plurimi	
Panis similaginci vis	149. A	356.	D.
Panis triticei vis	ibid.	Pectines	117. B
Panis ex polline vis	ibid.	Pectinum vis	113. B
Panis in Sarragine coctus		Pectis	224. C
ibidem.		Pectidis inuentor	311. A
Panis ex olyra	ibid.	Pederasta iragodia	766. G
Panis ex zea	ibid.	Pelamides	352. C
Panis ornidus	142. C	Pelamis	386. C
Panis obelias	143. A	Peliades	618. C
Panis apopyrias	144. C	Pelica	624. D
Panium genera	141. A	Pellis	625. A
Páthica formosissima	777. A	Pekuis	612. D
Pantoleon impostor		Peloria	317. A
Panus	296. C	Pekta piscis	355. B
Papporum enigma	567. A	Perna optima	341. A
Papauera purpura	114. C	Peneſta ſerui	338. D
Paridis iudicium	644. D	Peneſta	338. D
Parthaſij deliciae	688. C	Pemphilippari	700. B
Prameniſcus noridens	783. B	Pentaploum	525. B
Parabia	564. C	Repones	505. B
Parodi	892. D	Perca	405. B
Parthorum corna	186. D	Percus	ibid.
Paropſis	464. B	Perdices	472. C
Páſicyprus intóperans	203. B	Perdices oclibes	ibid. D
Passer piſcis	418. D	Perdices paphlagonia	
Passeres currum Veneris tra-		494.	C
hunc	496. C	Perdices ſalaces	493. A
Passeres ſalaces	496. C	Perditiſt astutia	492. D
Passeres quot pariunt	ibid.	Perditiſt partus	494. C
Passeres mares latent	ibid.	Perdices ex vento cōcipiunt	
Passerum duo genera	ibid.	493.	A.
Paſſum	555. B	Periclis voluptas	674. D
Paſſinaca	470. C	Perna	464. C. & 487. A
Paſtorale	790. C	Perſarum multae pellices	
Patella vis	118. D. & 112. D	706.	D
Pauo virginem amans	773. A	Perſarum corna	189. B

I N D E X

Perfarum obfultatio	184.C	Philippus mulierum studio	
Pertſ tripudij studio	548.C	ſus	708.C
Pertica mala	108.C	Philippus ad Menecratem	
Perticus citicus ob amorem		369.	A
pugnauit	774.D	Philippus Scurra	784.C
Pectinorum conſtantia		Philippus ridiculorum ſtu-	
668.	C	dioſus	ibid.
Phæninda lades.	18.C	Philococoniſta	545.A
Phænoles	126.C	Philopotes	ibid.
Phager	415.B	Philocnus	ibid.
Phalaris	501.A	Philofophorum amicæ	
Phalliſeri	793.A.B	Philofophi maledici	282.D
Phalaridis clementia	667.A	Philoxenus cytherius gulo	
Phamiota	338.C	433.	A
Phanus	895.A	Philoxenus gulo	7.B
Pharax deliciis deditus		Philoxeni paraſiti dicta	
678.	C	316.	D
Phaſiani	490.C	Philoxenus gulo	6.C.& 7.A
Phaſianus	835.B	Philerum	470.D
Phaula mala	107.A	Philyrinus	699.A
Phryllus gulo piſciū	430.C	Phlogides	837.A
Phiala	632.C	Prochois	626.C
Phibalea	98.D	Phornica muſicum inſtru-	
Phiditia	180.D	mentum	811.B
Phiditia cœna	228.D	Phocæis cyri amica	733.B
Phœſij ridiculorum ſtudioſi		Phocyda	830.C
395.	B	Phocion frugalis	529.B
Phibaleæ myrti fractus	98.D	Pholades	114.C.& 118.C
Phigalenses dibacæ	554.D	Phormio frugalis	529.B
Philadephus flos	873.A	Phorbantis edictum	337.A
Philadelphi amicæ	733.A	Phorufcus gulo	436.D
Philelias	789.B	Phocyngeſ tibiæ	223.A
Philetas Cons	508.D	Phrygia harmonia	796.D
Philetas tenuis	700.C	Phryne amica	752.C
Philetærus amicæ		Phrynes faſtus ob formam	
734.	C	752.	D
Philina	869.A	Phrynes ſtatua	753.B
Philippides tenuis	700.D	Phrhiota	699.A
Philippus bibax	548.D	Phtheropyle amica	743.A
Philippi ſocij	203.B	Phyſicillus	177.B
		Piſta-	

I N D E X

Pistacia	829. B	Potus mensura	637. A
Pfammathis	415. A	Præcoces ficus quæ ferant	101. A
Phyromachus vorax	524. C	Præstigiatores Alexandri	681. B
Plagonis amicæ liberalitas	757. A	Pramnium vinum vnde di-	40. D
Placenta hyrgæa	148. C	ctum	40. C
Placenta pagas	822. C	priapus quid	341. A
Placentæ samiz	ibid. D	Primacho statua erecta	340. C
Placentarum genera	826. C	Primachus seruorum impera-	626. C
Placentæ ex caseo	ibid. D	tor	624. D
Placentæ sextæ & cretriz	194. C	Pristis poculum	626. C
Platistaci	491. D	Proarum	624. D
Platonis errores	279. A	Prochois	626. C
Platonicarum legum obiur-	642. B	Prochytras	ibid.
gatio	642. B	Procorum ludus penelopes	20. D
Platonicæ questio libri septi-	858. B	Prodromum vinum	40. C
mi legum de coronis	626. C	Promachus bibax	535. A
Plemochoa	423. A	promalanges	328.
Pluuia ranarum	580. D	Pronomus tibia primus ce-	806. D
Pocula antiquorum	566. D	cinit	342. C
Podicis ænigma	760. D	Propolis	347. A
Poëtarum amicæ	825. A	Prospelata	165. A
Polis	690. A	Proteas Alexandri autrix	547. A
Polyarchus	695. B	Protiadæ	733. A
Polydori Teij frugalitas	401. B	Prothentes	209. A
695. B	402. D	Pruna damascena	65. A
Polypus	402. D	Prusias	626. D
Polypi partus	ibid.	Prytanæorum cœna	227. A
Polypi coitus	402. D	Pflagda	883. B
Polypi venatio	403. A	Pfilinæ coronæ	867. A
Polypus mutatur	403. A	Pfalterium	224. C
Polypus exit in siccum	841. A	Pfilocitharista	814. D
Pompeiopolis	361. A	Pforus	398. D
Pompilus	377. B	Pfothia	825. A
Pontius	491. B	Ptolemæus euergetes pin-	696. D
Porphyriionis custodia	ibid.	guis	
Porphyris	471. A		
Porrum	869. A		
Potts flos			

Prolemus deliciis deditur 978. D	Quid sit ubique & nascantur 883. A
Prolemę pompa admirabi- lis 251. A	Quomodo possidum 154. D
Pueri solos pisces edentes 438. C	Quomodo transfixi intelli- gitur 615. B
Puerum lapideum quidam amauit 772. D	Quoties bibere oporteat 47. B
Puerilium amorum studio. sæ ratioque 766. D	Quoties edebat antiquis. A
Pueri Romani in sacris mi- nistantes 596. D	R acemus ex rino 85. A
Pulchri summo in honore in Sparte 719. B	R adere quando inven- tus 718. C
Pulchrum 827. B	Rapæ ventres 407. B
Purpurarum genera 115. A	Rapæ conditæ 171. A
Purpurarum ortus 115. B	Raparum genera 468. C
Purpurarum vis 119. A	Rais 365. A
Pyleon 867. A	Rana ibid.
Pyra secundæ mensæ 810. C	Raphis 406. C. & 467. B
Pyrasis 824. C	Raphanus 73. B
Pyragus ibid.	Recessus vocatus Sicilia 100. C
Pyrrichæ 805. A. B	Regi Persarum delicie 649. A
Pythagoras boum macta- uit 529. A	Regis Arabiudicium 673. B
Pythagoras frugalis ibid.	Renes 487. A
Pythagoras mulicæ studio- sus 897. A	Rhetorica expulsa ex Lace- dæmone
Pythagorici à piscibus absti- nebant 392. C	Rheonæ 626. D
Pytharchus tyrannus 39. B	Rhodias 647. A
Pythionica gulosa 431. B	Rhyxis phiala ibid.
Pythonis Crassi oratio 698. C	Rhyzum ibid. B
Q uartanus 490. D	Ridiculosi inuictores 783. B
Quercus sudor 569. A	Romanæ formæ vine abs- tinebant 541. B
Quid omnium durissimum 568. C	Romanorum cœna 185. A
Quid nescientes omnes do- cemus 571. A	Romani ab externis omnia bona cepere 349. B
	Romani religiosi ibid.
	Rosarum folia 872. B
	Rostrum 123. B
	Rubelio dyca 383. A
	Rursus vis 371. A
	Saccæ

S	Acce Babyloniz festum	412.	C
	317.	A	Saturnalia græca 317. A
	Sacer piscis	393. B	Scopinus piscis 410. C
	Sacra ficus locus	97. B	Sciadeus ibidem
	Sacra infidiz	714. C	Scipionis aphricana parafimo
	Sacrificium ad Alcibiadis fe		nia 349. B
	pulehrum	731. A	Scomber 407. A
	Sacharis lacte nutritus fem		Scombraria infula 357. B
	per	670. D	Scopæ 656. C
	Salpa	408. C	Scorpius piscis 407. B
	Salamentorum 739	154. D	Scorpina ibid. B
	Salamentum sacrificatur		Scorpides ibidem
	739.	B	Scottas bibax 554. D
	Salsantium modi	203. A	Scuræ sexaginta athenis
	Salsationum figuræ	204. C	A 784.
	Saltationes ridiculæ	291. A	Scyphus 631. A
	Saltationes lyricæ	205. A	Scyphium 630. C
	Salandi studium antiquo		Scythus 631. B
	rum	202. D	Scyndapfus 223. B
	Saltationum nomina	203. B	Scyraliz tibia 216. C
	Saltationes furiosæ	204. C	Scythiæ 532. A
	Saltatio florula	ibid. D	Scytharum iniuria 662. C
	Saltationes scenice	205. A	Scythæ ac Thracæ vinu per
	Saltatio Heliocabrhylli	206. C	vestes offundunt 545. A
	Saltationes apud Xenophō		Sebastes 221. D
	tem	19. A	Seleucus 628. C
	Sambagorium vinum	542. C	Semicaput 486. D
	Sambuca	809. B. & 811. A	Semiscampoculum 593. A
	Sami) à servis oppugnati		Semperationes 206. C
	341.	B	Senex sic citius ebrius 542. C
	Sami) pedibus terenti	339. A	Sepiz 289. B
	Sami)rum delicia	664. D	Sepiz partus 410. D
	Sanacra	628. C	Sepiz ouum 411. A
	Saperda platistacus	392. D	Serpillinu) vnguentu) 882. B
	Sarde	417. A	Servi malorum mulcorum
	Sarda cantu gaudet	ibid. B	causa 339. A
	Sardini	ibid.	Servis dñi qñ seruiret 818. D
	Sardanapali mors	669. A	Servis quo pacto Chij) ve
	Sargus	138. D. & 408. C	bantur 339. D
	Scarus & scaris	406. D. & 407. C	Servis puidetes leges 349. B

F N D E X

Seruos primi Chij habue-	Sophista: Roma eieci ibi.
runt	340.C
Seruus Iunonis	336.C
Seruorum Romanorum nu-	Soradius dæmon
merus	348.D
Seruorum Corinthiorū nu-	Sorta
merus	348.C
Sesamis	825.B
Sicianista: Satyrici	804.D
Sida	832.A
Sideritis	871.B
Simonides	839.A
Simodi	791.B
Siris Siritarūque delicia:	Spiras
661.	A
Sins Deus	459.B
Sium	80.C
Sindron	342.C
Silymbrium	877.A
Smaragdus	122.C
Smyndrydes Sybarica	349.
	A
Smyrides	417.B
Soeratis somnium de Pla-	Soeratis dux vxores
tone	640.D
Soeratis mortis causa	779.B
Soerati victoria: falso attri-	butæ
	276.D
Sol nauigat in poculo	592.C
Solenes	117.A
Solenista	ibid.B
Sophoclis in puerum strata	gema
	770.C
Sophocles pederastes	769.A
Sophocles voluptatis intro-	ductor
	693.B
Sophocles philosophos rele-	gouit
	779.A
Sophista: Roma eieci ibi.	
Soradius dæmon	36.C
Sorta	66.D
Sotades maronitis	792.C
Spartanæ virgines	710.C
Sparus	407.A
Speusippus deliciis deditus	692.
	D
Sphenæ	390.D
Spheneum dactyleū	390.D
Sphyræna	410.C
Spinax	375.B
Spinus auis	86.C
Spira	826.D
Spongiæ ubi nascantur	116.
	D
Squatina	406.C
Squatina liobatus	396.D
Squillæ carides	137.A
Stactitas	825.A
Stacte	882.C
Stratius parasiticus	627.B
Seratonis delicia:	671.B
Seratonici apophthegmata	440.
	D
Sternophilis oliua	73.B
Sternutatio sacra	87.A
Stilpon frugalis	334.C
Strenuitas maxima virtus	800.
	D
Struthium	868.D
Struthia mala	106.D. &
	107.
	B
Sturni	86.C
Sues sacri in Crota	496.C
Sus semielixus	482.C
Sus Calydonius	508.C
Sus piscis	414.D
Syager	508.C
Syaxus	ibid.
	87b

I N D E X

Sybaritarum deliciae	655.A	Themison Hercules	369.B
Sycites Dionysius	102.D	Themistocles ex amica or-	
Sycophante	98.C.D	tus	733.A
Sylla rufus studiosus	784.D	Theodorus Deos negabat	
Symbolum	463.A		779. B
Synagris	409.A	Theoris amica	755.B
Synodus	450.C	Theophrastus bathylli sal-	
Synthiasotæ	459.B	tatione delectatus	26.D
Syracusanorum lex de vesti-		Thericleum	395.B.& 504.C
bus	658.C	Thericles figulus	593.B
Syrignum instrumentum		Theseus mulierum studio-	
855.	A	sus	707.B
Syrorum vita	270.C	Thessali voraces	528.D
T abeta	631.B	Thessalæ cetæ	338.D
Tæniæ	413.B	Thiasus	459.B
Tagenites	825.B	Thracæ bibaces	558.C
Tantali fabula	359.A	Thracum corna	182.C
Tantali pœna	32.D	Thunnæ partus	386.C
Tarentinorû deliciae	660.D	Thunnæ feminae	386.C
Tapyri vini studiosi	557.B	Thunus immolatur	ibid.
Taulopia	414.C	Thunus unde dictus	985.A
Tauri dicti pincernæ	537.B	Thunni venter	ibid.
Taurina aqua	158.C	Thynnedi sacrificium	379.A
Tatyras	490.D	Thynnium	155.B
Telephorus	786.D	Thyrion	595.A
Tellæ munificencia	3.B	Tibiarum genera	810.D
Teriam	882.D	Tibiæ buxæ	216.C
Tetrax avis	504.D	Tibiæ quando fuerunt in	
Tethea	116.D	precio	226.D
Tetraones	836.C	Tibiis in bello vestes	653.B
Tenthio bibax	554.D	Tigris amica	675.A
Thais alexandri magni a-		Tilphosa fons	54.D
mica	733.B	Timolaus incépētās	549.B
Thalia, methe, thana	52.D	Timosa octiniam pulcher-	
Thallia	841.B	rims	778.D
Thargelia festa	536.D	Timotheus prius confus	
Thargelia celebris ob for-			718. C
mam	776.C	Timotheus amicae filius	
Theagenis voracitas	551.B		734. C
Thearion pistior	145.A	Tiryndij oraculum	335.A
		Trach	

I N D E X

Trachetis	413.B	724.	C
Tragaleni fal	96.D	Veneris meretricis facellus	
Tragelaphus	631.C	728.	C
Tragœdiæ utilitas	287. A	Venus phila	328.C
Tragœdiæ facilitas	286. C	Venus amica	726.D. & 228
Transitorius cephalus		Venus ab amicis efecta ibi.	
390.	B	Venus melanis	749.A
Triangulus instrumentum		Venus emergens	752.D
musicum	214.D	Venus Cnidia præitelis	
Trigla sacra	412.C.D	ibid.	
Trigla sacra hecatæ	412.D	Venus callipyga	703.A
Trigla vis	455.A	Venus pithonica	758.C
Trigonum	224.C	Venus argynnis	769.A
Trigola	410.D	Venus quid	764.D
Trimma	42.C	Vinago	499.A
Tripes vnde dictus	50.C	Vini studiosæ nationes	
Tripes Dionisi quid	49.B	545.	A
Tripodes mensæ	54.C	Vini mistio	543.B
Tripodis duo genera	50.C	Vini utilitas	47.A
Tripes musicum instrumen-		Vini etymologia	46.D
tum	814.C	Vini mistio iuxta Heliodu	D
Tripudiare	459.A	538.	D
Tritemis	632.C	Vini misti quomodo reper-	
Tritemis domus	49.A	ta	863.A
Tubera	81.A	Vini vis	542.C
Tuberum natura	ibid.	Vini vis par igni	48.D. &
Turdorum genera	85.A	49.	A
Turdus pictus	388.C	Vinum dolores fugat	636.D
Tycta	186.D	Vinum ex loto	832.C
Tyrantides ob amorē pue-		Vinum non habet gubernā-	
rorum euerse	767.A	cula	540.C
Tyrrhenorum ac indorum		Vinum nec bonum nec ma-	
coma	185.B	lum per se	ibid.
V Enatio ad que conse-		Vinum icarum	40.D
rat	31.B	Vinum Euboicum, naxium,	
Venter omnium malorum		coninthiū, sciathiū ibi.D	
causa	530.C	Vinum byblinum	41.A
Veneræ gutta	854.C	Vinum anadrites	ibid.B
Veneris impiæ lucus	752.D	Vinum vetus confert san-	
Veneris publicæ templum		ta	54.C
		Vinum	

I N D E X

Vinum hordeaceum	563.B	Voluptatis mala	697.B
Vinum qui primus miscuit		Voluptatis laus	646.D
50.	D	Voracitatis templum	526.D
Vinum calybonium	37.B	Vpingi	798.B
Vinum lesbiuni	ibid.B	Vranopolis ciuitas	127.A
Vinum psythium	38.C	Vria	501.A
Vinum peparethium	ibid.	Vrinatrix	ibid.
Vinum phoenicium	39.A	Vrtica	116.D
Vinum mendæum	ibid.	Vrticarum genera	ibid.
Vinum thasium	37.B	Vrticæ vis	ibid.
Vinum surrentinum	34.B	Vulua suilla	130.C
Vinorum natura	44.C	X Enopiontis errores	
Violæ vis	871.B		278. C.D
Virgo, menandrus	127.A	Xenopithia pulcherrima	
Viticis coronæ	549.A		776. D
Vitis origo	46.D	Xenophō præstigiator	25.A
Vlysses vorax	511.A	Xerxis sumptus	186.D
Vmbra piscis	410.C	Xylolychauchus	896.C
Vfus	789.A	Xysticus succus	106.C
Vmbre ænigma	569.A	Z Aariadris amor ex fo-	
Vnguenta	878.C	z, ãnio	728.D
Vnguētum rosaceum	881.B	Zalenci lex	541.B
Vnguentum telinum thuri-		Zeceltis	467.B
num	882.C	Zeno lupinis similis	72.D
Vnguentorum vis	ibid.	Zephyria oua	75.A
Vnguentorū studiosi	884.C	zoganes	817.A
Vnguentorum vsus causa		zoron	535.A
885.	A	zygis	872.C
Vnguis poculum	624.D		
Vnguentaria ars	780.D		

FINIS.

Lugduni,
Iacobus Faure
Excudebat.

